

Микола СТЕПАНЕНКО

Публіцистично- політичний дискурс 2021 :

лексико-словотвірні інновації,
перифрастичний ресурс

Микола СТЕПАНЕНКО

ПУБЛІЦИСТИЧНО-ПОЛІТИЧНИЙ
ДИСКУРС 2021 :
ЛЕКСИКО-СЛОВОТВІРНІ
ІННОВАЦІЇ,
ПЕРИФРАСТИЧНИЙ РЕСУРС

Монографія

УДК 811.161.2'373
С79

Рецензенти:

Н. В. Кондратенко, доктор філологічних наук, професор кафедри прикладної лінгвістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Н. І. Бойко, доктор філологічних наук, професор завідувач кафедри української мови Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

С. В. Харченко, доктор філологічних наук, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Степаненко М.

С79 Публіцистично-політичний дискурс 2021 : лексико-словотвірні інновації, перифрастичний ресурс : монографія / Микола Степаненко. – Харків: Видавець Іванченко І. С., 2023. –590 с.

ISBN 978-617-8059-74-3.

У пропонованому виданні схарактеризовано датовані 2021 роком соціолінгвістичні зміни, лексико-словотвірні, лексико-семантичні, фразеологічні інновації, системно представлено корпус публіцистично-політичних перифраз досліджуваного хронологійного зрізу.

Для науковців, викладачів, журналістів, студентів-філологів, студентів гуманітарних факультетів, усіх, хто цікавиться сучасним станом української мови.

УДК 811.161.2'373

Затвердила до друку вчена рада Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 4 від 23 листопада 2022 р.).

ПЕРЕДМОВА

Мова росте елементарно з душею народу.

Іван Франко

Наша рідна мова – це основа нашої безмежно багатой культури. Це наш дух, наша душа, наша пісня.

Олесь Гончар

... народ без мови не народ:

у ній народу генетичний код,

у ній його життя першооснова.

Сергій Борщевський

Пропонована праця логічно продовжує цикл наукових студій, об'єктом дослідження яких є представлена в найновітнішому динамічному форматі лексико-семантична система української мови, зокрема ономасіологічне тло, семантична диференціація, конотативний потенціал, а спорадично і словотвірні можливості та текстотвірні властивості лексичного й перифрастичного корпусів, що системно відображають суспільно-політичні зміни чітко окреслених періодів. Мовні зміни 2004–2020 рр., які зафіксовані в публіцистично-політичному дискурсі, відбиті в монографіях «Політичне сьогодення української мови», «Публіцистично-політичні перифрази в українській мові : 2017 рік» , «Динаміка українського політичного лексикону : 2018–2019 рр.», «Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі : 2020 рік»¹

¹ Степаненко М. Динаміка українського політичного лексикону: 2018 – 2019 рр. : монографія. Полтава : ПП «Астрая», 2021. 250 с.; Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі: 2020 рік : монографія. Полтава : ПП «Астрая», 2021. 250 с.; Публіцистично-політичні перифрази в українській мові: 2017 рік : монографія. Полтава : Дивосвіт, 2018. 588 с.; Політичне сьогодення української мови: актуальний перифрастикон : монографія. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2017. 616 с.

Помітні новації в мовно-законодавчій, соціолінгвістичній, лексикографічній, лексико-семантичній, фразеологічній сфері спостережено в 2021 році. Вони є об'єктом дослідження цієї наукової розвідки. Актуальність її зумовлена особливою значущістю назрілих проблем, що пов'язані насамперед із мовою як маніпулятивною технологією і засобом політичної гри, із сучасним правовим становищем державної мови, із покроковим упровадженням закону про функціонування української мови, із еволюцією лексико-семантичного, словотвірного, фразеологічного, а почасти й граматичного ладу української мов.

Мета монографії – характеристика чинного мовного законодавства в проєкції його легітимізації; визначення через вербалізаційне тло важливих для держави пріоритетів політичної лексикографії; оцінний аналіз дискусійних моментів, що стосуються закріплення за функційно активною в Україні російською мовою окремішнього статусу, подвійної номінації за державою (Русь-Україна) й державною мовою (українська, руська); виявлення основних тенденцій узуальної та okazіональної лексичної і фразеологічної номінації, устанавлення максимально повного корпусу перифрастичних зворотів у досліджуваному публіцистично-політичному дискурсі.

Одним із засадничих положень праці, що виходить у світ, і названих вище уже опублікованих робіт є таке: зміни, які переживає суспільство, послідовно й об'єктивно фіксує мова, причому за лінгвістичною канвою можна відновити в максимально конкретизованому форматі «перебіг подій, що відбувалися, оцінити участь людей у політичному, економічному, культурному, духовному житті, схарактеризувати пріоритети, які забезпечили поступ у різних сферах буття, визначити складники успіху, позитивного досвіду, устанавити причини невдач тощо»².

Дослідження виконано в межах ініціативної теми «Мова засобів масової комунікації: динаміка, інновації, медіаосвіта» (державний реєстраційний номер 0121U112547).

² Степаненко М. Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі: 2020 рік : монографія. Полтава : ПП «Астроя», 2021. С. 3.

РОЗДІЛ І.

МОВНА ПОЛІТИКА, МОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО, СОЦІОЛІНГВІСТИКА, ПОЛІТИЧНА ЛЕКСИКОГРАФІЯ: НАЙНОВІТНІШІ ВИМІРИ

Мова перебуває в постійному русі. Зміни, які відбуваються в ній, спричинені дією інтра- й екстралінгвальних чинників. Вони впливають на оновлення лексико-семантичного і фразеологічного складу, актуалізують словотвірний ресурс, сприяють удосконаленню стилістичної будови. Для різних історичних періодів характерні свої маркери інноваційності. Їхня активність або пасивність детермінована не тільки внутрішньою динамікою мови, а й зовнішніми обставинами, з-поміж яких – статус мови в суспільстві. Він кардинально переінакшився після здобуття Україною незалежності, коли відповідно до нового мовного законодавства українська мова стала державною. Цій проблемі, а також багатьом іншим, що безпосередньо й опосередковано пов'язані з нею, присвячено чимало праць (Б. Ажнюк, Л. Белей, В. Брицин, П. Гриценко, О. Данилевська, А. Качаун, Л. Клименко, О. Майборода, Л. Масенко, Г. Мацюк, М. Мозер, В. Німчук, С. Савойська, О. Скопненко, С. Соколова, О. Тараненко, І. Фаріон, Ю. Чередник, М. Шульга, Г. Шумицька та ін.). Помітні зміни в мовно-законодавчій, соціолінгвістичній, лексикографічній сфері сталися в 2021 році.

I.1. ЛЕГІТИМІЗАЦІЯ ЗАКОНУ «ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ»

Політичне життя в Україні в останнє десятиліття винятково активізувалося, воно вимагало вдосконалення мовного законодавства, спричинило зміни в самій мові на різних її рівнях. Однією із сутнісних подій 2021 року стало визнання на пленарному засіданні Великої палати Конституційного Суду України конституційним Законом «Про забезпечення функціонування української мови як державної», який 25 квітня 2019 року ухвалила Верховна Рада України. Ця державницька позиція – яскраве демонстрування верховенства права в нашій країні, з одного боку, і чергове успішне розвінчання антиукраїнської діяльності, проросійської зорієнтованості понад пів сотні народних депутатів, які намагаються довести, що «положеннями низки статей Закону №2704-VIII порушуються права громадян на використання рідної мови, обмежується доступ громадян, наприклад, до культурної продукції рідною мовою, створюється атмосфера нетерпимості до мовного різноманіття, історично притаманного єдиному багатонаціональному народу України, не врегульовується порядок застосування мов національних меншин в Україні» [15]. Такими наповненими порожньою риторикою, позбавленими навіть примітивної прагматичності заявами-протестами вони гальмують демократизацію суспільства, повертають його в імперське минуле, намагаються призупинити вже незворотні процеси входження України до європейського співтовариства. У 2021 році відбулися важливі етапи імплементації чинного мовного закону, основаними завданнями якого відповідно до статті 3 є «1) захист державного статусу української мови; 2) утвердження української мови як мови міжетнічного спілкування в Україні; 3) забезпечення функціонування державної мови як інструмента об'єднання українського суспільства, засобу зміцнення державної єдності та територіальної цілісності України, її незалежної державності і національної безпеки; 4) забезпечення застосування української мови як державної на всій території України.., а також у

міжнародному спілкуванні, під час здійснення посадовими та службовими особами представницьких функцій» [16].

16 січня набули чинності його 30 та 31 статті – «Державна мова у сфері обслуговування споживачів» і «Державна мова у сфері реклами». Перша з них стосується кожного українця, що користується всіма послугами або купує будь-які товари. Виробники та продавці зобов'язані надавати споживачам інформацію про товари, послуги й т. ін. державною мовою (ресторани, кафе, магазини, готелі, ринки, СТО, АЗС, перукарні, аптеки, книгарні, бібліотеки, банки, фітнеззали тощо; цінники, інструкції, меню, технічні характеристики, квитки й т. ін.). Відповідно до статті 31 мовою реклами в Україні загалом і на телебаченні та радіо зокрема є державна, тобто українська, мова. За дотримання мовного законодавства відповідає Секретаріат уповноваженого із захисту державної мови. Дату 16 січня 2021 року й чергові процеси втілення в життя Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної», які вона започатковує і яким відкриває надійно апробовані передовим світом перспективи, по-різному оцінюють його адепти та критики. Зокрема, мовний омбудсмен Тарас Кремень вважає 16 січня історичним днем, оскільки саме із цього історичного моменту «кожен небайдужий українець зможе стати захисником мови, яка протягом століть зазнавала гноблення і утисків» [22]. Народний депутат Максим Бужанський висловлює протилежні, погляди, заявляючи, що така правова технологія – «шлях у кам'яну добу», що вона запроєктована не європейський досвід, а на той, який нібито зовсім не корелює з утрадиційненими в розвинутих країнах юридичними нормами аналізованої сфери суспільного життя. Україна, реалізуючи цю, на думку одіозного обранця від партії влади, позбавлену майбутнього модель мовного законодавства, «нагадує XVI століття» (цит. за: [22]). Святослав Хоменко справедливо наголошує, що висловлені звинувачення безпідставні, позаяк «для російськомовних користувачів української сфери послуг з 16 січня мало що зміниться»: відповідно до закону заправник, офіціант або аптекар зобов'язані звертатися до споживачів державною мовою і водночас задовольняти їхні мовні

потреби – подавати інформацію будь-якою іншою мовою і цим демонструвати, що «ми – велика європейська країна», що «ми – транзитна країна», що в нас таки справді «немає проблем» [там само].

Із 16 липня 2021 року стали чинними норми, які передбачають збільшення присутності української мови в публічному просторі: проведення державною мовою всіх концертів, шоу-програм, культурно-мистецьких і розважальних заходів, мистецьких виставок, демонстрування фільмів, туристичне та екскурсійне обслуговування, книговидання і розповсюдження книг (не менше ніж 50 відсотків асортименту) тощо. З середини літа почала діяти Національна комісія зі стандартів державної мови як нейтральний орган виконавчої влади з делегованим йому спеціальними повноваженнями. У спектрі її найосновніших завдань – запровадження іспиту, що визначає рівень володіння державною мовою кандидатів на чиновницькі крісла: високопосадовців, державних службовців, керівників закладів освіти, прокурорів, суддів та ін. Утілення розгляданих норм Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної», як і тих, що вже офіційно впроваджені, натрапляє на немалі перешкоди, викликає неабиякий суспільний спротив передусім із боку промосковських політичних сил, а також тих представників різного суспільного рангу, які вважають себе російськомовним населенням і не мають наміру опанувати українську мову бодай у фаховому обсязі або демонстративно ігнорують її, які, на превеликий жаль, не помічають того, що поповнюють ряди простих обивателів, позбавлених прагнення до самовдосконалення, яким важливішим є не духовний ріст, тяга до нового, ще не пізнаного, а матеріальне благополуччя. Ця категорія людей болісно, а нерідко й зухвало чи навіть агресивно сприймає цілком умотивовані, україно необхідні, надиктовані викликами натеperішнього часу українізаційні процеси. Досить згадати хоча б реакцію окремих чиновників, простих громадян на пропозицію уповноваженого із захисту державної мови перейменувати сучасні астіоніми та комоніми на зразок *Арбузинка, Луч, Надєждівка, Переводчикове, Первомайськ, Первомайське, Сєвєродонецьк, Спокойствие, Южне,*

Южноукраїнськ, які мають виразні ознаки російськомовності й не відповідають стандартам державної мови, правилам чинного правопису, тобто повернути їм колишні назви або запропонувати нові. Ініціатива мовного омбудсмена – не його забаганка, а юридично виправдане реагування посадової особи, яка здійснює контроль за застосуванням державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування, на порушення першої і другої частин статті 41 «Застосування державної мови в географічних назвах та назвах об'єктів топоніміки» Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної»: «1. Географічні назви, а також назви скверів, бульварів, вулиць, провулків, узвозів, проїздів, проспектів, площ, майданів, набережних, мостів та інших об'єктів топоніміки населених пунктів виконуються державною мовою. 2. Назви об'єктів топоніміки не перекладаються іншими мовами, а передаються в офіційних документах, засобах масової інформації, картографічних, довідкових, енциклопедичних, навчальних та інших виданнях за допомогою літер відповідного алфавіту згідно із звучанням державною мовою» [16]. Однак маємо на цьому шляхові й великий позитив та вагомий досягнення. «Попри те, що ми продовжуємо фіксувати порушення Закону, – переконує Тарас Кремень, – варто констатувати, що української, зокрема і у сфері обслуговування, стає дедалі більше» [6]. Попереду чекає нелегка робота, пов'язана з покровою імплементацією інших не менш важливих засад аналізованого документа, який відповідно до статті 2 «регулює функціонування і застосування української мови як державної у сферах суспільного життя», крім «сфери приватного спілкування та здійснення релігійних обрядів», «на всій території України» [16]. Найважливішим є досягнення того кінцевого результату, про який говорить народний депутат від Європейської солідарності та співавтор мовного закону Микола Княжицький: «Він приймався не для того, щоб після голосування усі раптом заговорили у публічному просторі по-українському, а для того, щоб за 10 років українську в Харкові і у Львові було однаково чути повсюдно» [20].

II.2. ЗМІСТ, РЕКОМЕНДАЦІЇ «СЛОВНИКА РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ»

Помітним явищем 2021 року є підготовка й вихід у світ «Словника російської пропаганди», неофіційно названого *Словником термінів для влади та ЗМІ* [Факти, 20.10.2021], *Глосарієм для боротьби з російськими фейками* [Детектор медіа, 20.10.2021], *Словником термінів російської пропаганди проти України* [канал «Прямий», 20.10.2021]. Його створено за участю Апарату РНБО України та Центру протидії дезінформації у співпраці з Національною академією наук України, Офісом Президента України, Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим, Міністерством оборони України, Міністерством закордонних справ України, Міністерством культури та інформаційної політики України, Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Міністерством внутрішніх справ України, Офісом Генерального прокурора, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Головним управлінням розвідки Міністерства оборони України та Державною прикордонною службою України. Цю лексикографічну працю адресовано передусім органам державної влади й місцевого самоврядування, дипломатичним представництвам України, засобам масової інформації, організаціям громадського сектору. У передмові наголошено, що поява «Словника російської пропаганди» зумовлена нагальною потребою зупинити й не допустити надалі системного та комплексного здійснення Російською Федерацією деструктивного інформаційного впливу, маніпулювання суспільною думкою, інфільтрування в український і світовий інформаційний простір назв, термінів та словосполучень, за допомогою яких спецслужби намагаються просувати російські пропагандистські стратегії, легітимізувати псевдодержавні утворення з окремих районів Донецької і Луганської областей на Сході України, спробу анексії Криму [17]. 64 позиції, які становлять реєстр аналізованого політичного глосарію, об'єднано в п'ять тематичних груп : «Загальна термінологія», «Тимчасово окуповані Автономна

Республіка Крим та м. Севастополь», «АТО/ООС в ОРДЛО», «Термінологія, пов'язана з пропагандою та політикою історичної пам'яті», «Термінологія щодо іноземних країн». Кожна позиція репрезентована соціально значущим денотатом, що має відмінну аксіологічну природу й по-різному вербалізується у вигляді лексичної одиниці, применниково-іменникової конструкції, простого або складного словосполучення. Словникову статтю побудовано у вигляді асиметричної, точніше контрастивної, когнітивної моделі «фейк / кліше – варіанти : 1-й варіант, 2-й варіант», яка своїм змістом об'єктивно віддзеркалює одвічні миролюбні, захисні стратегії нашої держави, цілком умотивовано названої *криголамом* агресивні історії на пострадянському просторі [РС, 06.01.2020], та спрямовані проти України агресивні зовнішньополітичні цілі Росії, абсолютно справедливо поіменованої *світовим агресором, терористом, що нехтує міжнародними договорами* [УМ, 25.11.2020]. У візії тих, хто представляє російську пропаганду, *Українська держава, Україна* (2-й варіант – *Уряд України, офіційні представники України*) – *Київська влада (хунта)*, яка до того ж нібито не легітимізована, зосереджена лише в столиці а ще – позбавлена ознак суб'єктності; *Пострадянський простір* [2-й варіант – *Нова Східна Європа (щодо країн, розташованих у Європі)*] – *Ближнє зарубіжжя*; *Тимчасово окуповані території України – Анексовані території України*; *Революція Гідності* (2-й варіант – *Євромайдан*) – *Державний переворот (заколот, кольорова революція) 2014 р. в Україні*; *Тимчасова окупація (Росією) Автономної Республіки Крим та міста Севастополя (Кримського півострова)* (2-й варіант – *Російське вторгнення в Крим, Захоплення Росією Криму*) – *Возз'єднання Криму та Севастополя з Росією, «приєднання Криму», «повернення Криму»; Збройна агресія Росії проти України. Акт російської (територіальної) агресії у порушення Статуту ООН* (2-й варіант – *Російсько-українська війна. Російська війна проти України. Військове вторгнення / інтервенція РФ*) – *Громадянська війна в Україні, Внутрішній конфлікт в Україні. Українська криза; Збройна агресія Росії проти України* [2-й варіант – *Російсько-український (воєнний) конфлікт*] – *Українсько-*

російський конфлікт; Українські силовики, Українські військовослужбовці, учасники Операції об'єднаних сил (АТО/ООС) [2-й варіант – Збройні Сили України, ЗСУ, Національна гвардія, Національна поліція (і т.п. залежно від контексту)] – Збройні формування України, Карателі, Армія Києва; Тимчасово окупована територія України. Автономна Республіка Крим та м. Севастополь (Тимчасово окупований Кримський півострів) – Республіка Крим та Севастополь, місто РФ федерального значення; З 14.04.2014 до 30.04.2018 – АТО (Антитерористична операція). З 30.04.2018 – ООС (Операція об'єднаних сил) (2-й варіант – Відбиття агресії Росії проти України) – Агресія України проти громадян Донбасу.

До рекомендованої для використання загальної термінології, крім проаналізованої, уналежнено безваріантну конструкцію в Україні, якій протиставлено фейккліше на Україні. Першу Іван Огієнко свого часу називав «державницькою формою», другу – «недержавницькою, підлеглою формою» [14, с. 226]. «Коли ми говоримо про Україну», – констатує мовознавець, – то це значить, що ми Україну вважаємо частиною іншої держави, в склад якої вона входить несамотійною; і навпаки, говорячи “в Україні”, мислимо Україну незалежною правною цільністю, окремою державою...» [14, с. 221]. Що ж до лінгвістичних умов функціонування розглядуваних синтаксичних структур, то вони такі: прийменник **в/у** сполучається з іменниками–назвами неострівних держав (Польща, Швеція, Англія, Франція), а прийменник **на** – із субстантивами–найменуваннями острівних держав (Кіпр, Куба, Цейлон), територій, географічних областей як складників держав, географічних і промислово-географічних районів (Полтавщина, Слобожанщина, Київщина, Донбас, Кубань), конкретних регіонів або місцевостей, що позначають сторони світу (Далекий Схід, Північ). Пор.: Вони ... зупинилися **в Північній Америці** [І. Драч], Вони летіли з Америки **в Німеччину** [І. Багрянний]; Вони були ще раз **на Кубі** [П. Загребельний], Дипломатові не хотілося летіти **на Цейлон** [Ю. Щербак]; Письменники ... поїдуть **на Полтавщину** [«Літературна Україна»]; Він довго проживав **на Далекому Сході** [В. Собко]. «Назви держав, – висновує митрополит Іларіон, – це

окреслена границями мовна цілісність, тому місцевий ... відмінок логічно може бути тільки з *в*, ніколи з *на*, бо воно при цьому було б мовною нісенітницею. Наприклад: *він живе на Франції* (це визначало б *над Францією*)» [14, с. 219]. Реакцією на зневажливе ставлення до «державницької форми» в Україні є активне вживання не тільки в інформаційній, а й в інших сферах конструкції *на Росії* із закріпленою за нею семантикою «територія Російської Федерації»: *На Росії викопують могили на швидкість* [Ут, 15.05.2021], *На Росії запалало від нової форми збірної України* [ФУХ, 06.06.2021]; *На росії пишуть про військові навчання, а не про війну* [ЄП, 15.12.2021]. Ця політично-орфографічна практика як аксіологічно-граматичний маркер почала активно ширитися з 2014 року, коли Російська Федерація окупувала Крим та частину Донбасу. У Вікіпедії з'явилося гасло «*На Росії*» – «поширений мем, який сформувався внаслідок послідовної політики значної частини російських медіа на невизнання України як самостійної держави та уникнення правописного "в Україні" із заміною його "на Україні" в сенсі "на території". Практика такого уникнення завершилася визнанням у російській Вікіпедії відповідної норми і блокуванням навіть спроб написання в "Україні", як це пишуть у стосунку до інших держав ("в Польщі", "в Білорусі", "в Румунії" тощо)» [13]. Український медійний простір заряснів закликами, рекомендаціями, проханнями на взірець «*З метою повернути увагу наших братів-росіян до правил граматики з 7 березня в ефірі інформаційних та розважальних програм ми вживаємо словосполучення "на Росії" замість "в Росії"*» [там само], «*Пропоную закріпити у правилах українського правопису словосполучення на Росії*», оскільки «*через словосполучення на Україне у Росії проявляють глибоку зневагу до України, до її суверенітету та державності загалом*» [9]. У публіцистично-політичному дискурсі останнім часом помітним стало написання пропріатива *Росія* з малої літери, що набуло статусу важливого аксіологічно-графічного маркера.

Окреме місце у «Словникові російської пропаганди» відведено тому номінативному типові, який пов'язаний із процесом делегітимізації / легітимізації тимчасової окупації Криму,

проведення фейкового всенародного опитування, установлення невизнаних меж, що розподіляють території півострова й України, а також здійснюваної в Криму після 18 березня 2014 року внутрішньої і зовнішньої діяльності. У проросійському наративі *Росію та тимчасово окупований Крим* представлено як *Материкову Росію та Крим; Російську окупаційну адміністрацію Криму (2-й варіант – Окупаційну владу Криму) – як Кримську владу, Міністерства та відомства Республіки Крим, Збройну агресію Росії проти України в Криму (2-й варіант – Російське вторгнення в Крим, Захоплення Росією Криму та міста Севастополя) – як Возз'єднання Криму й міста Севастополя з РФ, «Приєднання Криму», «повернення» («в рідну гавань»); Тимчасову окупацію Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, Збройну агресію Росії проти України в Криму (2-й варіант – Спроба анексії Автономної Республіки Крим та міста Севастополя) – як Анексію Криму та міста Севастополя; Збройну агресію Росії проти України в Криму, Тимчасову окупацію АР Крим та міста Севастополя (2-й варіант – Російське вторгнення в Крим Захоплення Росією Криму, Організовані Росією громадські акції, спрямовані на захоплення Криму) – як «Русскую весну» в Криму; Так званий «референдум 16 березня 2014 року» стосовно статусу АР Крим та міста Севастополя (незаконний, неконституційний, імітаційний) [2-й варіант – Спосіб легітимізації тимчасової окупації АР Крим (неофіційно – Криму/Кримського півострова) та міста Севастополя] (2-й варіант – Референдум в Криму та місті Севастополі 16 березня 2014 року, Волевиявлення народу Криму та міста Севастополя; Адміністративну межа з тимчасово окупованою Автономною Республікою Крим (Кримським півостровом) (2-й варіант – Адміністративна межа з тимчасово окупованою Автономною Республікою Крим) – як (Російсько-український) кордон у Криму, Державний кордон між Україною та Республікою Крим; Незаконне вивезення та ввезення товарів і послуг з/в АР Крим та міста Севастополя (2-й варіант – Торгівля з тимчасово окупованим Кримом з порушенням норм українського законодавства) – як Експорт та імпорт товарів та послуг з/в Республіки (-у) Крим; Незаконно збудований мостовий перехід між*

тимчасово окупованою АР Крим та РФ через Керченську протоку (2-й варіант – Так званий «Кримський міст») – як Кримський міст.

В аналізованій праці подано чіткі лексикографічні коментарі, які стосуються номінативної природи антитерористичної операції / операції об'єднаних сил в окупованих районах Донецької та Луганської областей. Ідеться про статус так званих ЛНР, ДНР (ЛДНР) («ЛНР», «ДНР», «ЛДНР») і намагання узаконити його насамперед через організацію фейкового всенародного опитування, про населення, географічні межі цих псевдоутворень і їхні так звані збройні сили тощо. *ОРДО / ОРЛО, Окремі райони Донецької/ Луганської областей, ОРДЛО [2-й варіант – Тимчасово окуповані території Донецької / Луганської областей, Тимчасово непідконтрольні уряду України (владі України / Україні) території Донецької та Луганської областей]* російські пропагандисти називають *ДНР/ЛНР, Донецькою народною республікою / Луганською народною республікою, Народною республікою Донбасу; Тимчасово окуповану територію в Донецькій та Луганській областях, Територію ОРДЛО – Територією самопроголошених ДНР / ЛНР; Окупаційні адміністрації – Державними утвореннями (у контексті ОРДЛО); Псевдореферендуми – Референдумами щодо незалежності ДНР і ЛНР; Особливий порядок місцевого самоврядування в ОРДЛО – Спеціальним / особливим статусом Донбасу; Мешканців ОРДЛО, що перебувають під тимчасовою окупацією Росії, Мешканців тимчасово окупованих районів Донеччини та Луганщини (2-й варіант – Мешканці непідконтрольних уряду територій України) – Народом Донбасу; Тимчасово неконтрольовану ділянку державного кордону України з РФ в ОРДЛО, Лінію розмежування в Луганській та Донецькій областях (Кордон України з РФ в ОРДЛО) – Державним кордоном ДНР і ЛНР; Контрольні пункти в'їзду-виїзду – Пунктами пропуску на кордоні з ДНР/ЛНР; Представників окупаційної адміністрації РФ в ОРДЛО [2-й варіант – «Так званих», у лапках («міністрів», «депутатів»)] – Посадами управлінських органів ДНР / ЛНР; Підконтрольні та керовані Росією незаконні збройні формування (НЗФ), Бойовиків та найманців РФ, Окупантів [2-й варіант – Окупаційний контингент (окупаційні війська) Росії*

на територіях ОРДЛО] – Народною міліцією ДНР / ЛНР; Учасників російських регулярних з'єднань, підпорядкованих Міністерству оборони РФ та іншим силовим відомствам РФ (Найманців, терористів, бойовиків) – Представниками сил самооборони ДНР / ЛНР / Донбасу, Армією Донбасу, ополченцями, повстанцями.

Не обійдено увагою і ту важливу терміносферу, яка віддзеркалює історичну пам'ять із погляду її пропаганди та політики. Один із найзнаковіших хоронімів – *Україна* – репрезентовано через пропахлий нафталіном конотований пропріатив *Малоросія*. Російські спецслужби послідовно тримаються імперських традицій, ігноруючи нові підходи в науці й уперто іменуючи *Другу світову війну* (2-й варіант – *Радянсько-німецька війна*) *Великою Вітчизняною війною*, а конкретні області України (*Донецька, Харківська, Миколаївська тощо*) [2-й варіант – *конкретні історичні території України (Слобожанщина, Донеччина, Луганщина, Приазов'я, Причорномор'я)*] – *Новоросією, Південно-Східною Україною, Південним Сходом України, Донбасом (іншими штучними топонімами, якими Росія намагається розширити сприйняття географії конфлікту)*.

Спостережено відмінності в іноземній хоронімній риторичі. У дискурсах, які продукують російські пропагандисти, продовжує активно побутувати узвичаєний у радянську добу пропріатив *Білорусія*, а не *Білорусь*. В Україні рекомендують уживати топонім Придністровський регіон Молдови, *Лівобережжя Молдови* (2-й варіант – *Тираспольська адміністрація, Придністровський регіон Молдови, що перебуває під контролем Росії*), а не *Придністровська Молдавська Республіка; Окупована Росією грузинська територія, Абхазія, а не Республіка Абхазія; Окупована Росією територія у Цхінвальському регіоні Грузії, а не Південна Осетія*.

«Словник російської пропаганди», як і варто було очікувати, позитивно оцінили українські медійники, дипломати, представники різних гілок влади, словом, ті, хто не стоїть осторонь сучасного життя в різних його патріотичних, а не совкових вимірах. Представники політичної партії «Опозиційна платформа – За життя», яких іронійно називають *ОПОЗЖАтами, ОПОЗЖистами*,

опозежистами або ще іронійніше *опо*опістами*, *опо*опівцями*, *опо*опниками* чи *опо*опцями*, «охрестили» його *євангелієм диктатури* [УН, 21.10.2021]. Вірні слуги російських спецслужб убачають у цьому політичному глосарії антикремлівську пропаганду, заявляють, що він нібито утискує свободу слова. Важливе, однак, інше: уведена до активного обігу лексикографічна праця стала не руйнівним, а державотвірним інструментом, тобто таким, який спрямовано проти насадженого нашої країні зовнішньополітичними силами маніпулювання суспільною думкою.

І.3. СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ НОВАЦІЇ 2021 РОКУ

Не обійшлося в 2021 році й без суспільних дискусій на мовну тему, які зініціювали посадовці різних рангів. Одна з них – латинізація української мови. Олексій Данілов у розмові з кореспондентом Радіо Свободи Інною Кузнецовою зауважив, що переведення державної мови на латинський алфавіт – «одна з фундаментальних речей», яка передбачає відмову від кирилиці [5]. Цією заявою секретар Ради національної безпеки та оборони України, представник-центрист провладної партії надав нового подиху «азбучній війні», що своїми початками сягає XIX сторіччя, окремими спалахами еволюціонує в XX і XXI століттях. Останній її малопомітне суспільне маніфестування сталося 2018 року, коли тодішній міністр закордонних справ України Павло Клімкін рекомендував паралельне запровадження і – відповідно – послуговування в нашій державі кирилицею та латиницею. Неперспективність таких добутих зі схрону новацій у тому, що їхні автори діють самочинно, а мали б робити по-іншому – перш ніж доносити до народу якусь ідею, потрібно порадитися хоча б із фахівцями. Що ж до чергової канонізації латиниці, то мовознавці, церковні діячі, письменники й інші різнолікі категорії небайдужих до долі рідної мови людей висловили одностайну позицію: ця відповідальна мовна процедура не на часі, вона негативно впливає на мовну ситуацію, мовну політику, мовне законодавство, посилює напругу в суспільстві, збурює і відчутно деструктує його. Уся українська історія, сучасне й майбутнє нашої держави пов'язані з

іншою системою письма – кирилицею, яку відомий клірик Православної церкви України Євстратій Зоря справедливо називає фундаментальним складником, невід’ємним атрибутом нашої тисячолітньої культури та ідентичності, відмова від якого «зробить нас слабшими, позбавить унікальності, відріже наступні покоління, які не читатимуть кирилицею, від культурної спадщини наших предків» [21]. Збереження духовного світла, що ось уже понад тисячу літ іде з Візантії від Кирила й Methodія, на думку Тараса Кременя, – «це захист традицій та забезпечення функціонування української мови як державної» [7]. Основне наше завдання, переконує мовознавець Лариса Масенко, «полягає у розширенні сфер ужитку української мови, а внесення в суспільство обговорення конфліктної проблеми переходу на латиницю лише призведе до розколу й ускладнить виконання головного завдання... Кирилицею створено майже всю писемну спадщину України, і немає підстав відмовлятися від неї і робити Росію єдиною спадкоємицею кириличної графіки» [23]. «Якщо ми відмовимося від кирилиці, якою ... користуємося від моменту, коли вона виникла, – доповнює думку своєї колеги Оріся Демська, – то ... відріжемо велетенський пласт української писаної культури» [5]. Отже, повторимо вслід за представниками секретаріату Національної спілки письменників України, ми не маємо права цуратися «своєї багатющої історичної спадщини. Україна таким химерним чином, через перехід на латинку, не потребує “наближення” до Європи, бо Україна – це і є Європа, і Європу треба мати в серці, в душі, у своїй діях і вчинках. І сам такий "перехід" на латинку не зробить українців ні заможнішими, ні щасливішими, а привнесе в їхнє життя більше клопоту, непорозуміння й абсурдності... пропозиція латинізувати українську абетку загрожує нашим культурним традиціям і підриває підвалини нашої національної ідентичності, яка складалася віками й тисячоліттями» [7].

Хоч і не лунко, але відгукнулася в суспільстві ідея представника президентської команди Олексія Арестовича про закріплення за мовою корінного населення України й того, що опинилося через різні причини за її межами, двох назв – *руська* та *українська*.

Українська мова максимально наближена до тієї, якою говорили в Київській Русі, – ось основний аргумент, висунутий на користь цієї версії. Лінгвістична мотивація, проте, залишається десь збоку, над нею вивищується інше – політичні інтереси, що породжують політичну боротьбу: працівника Офісу Президента більше цікавить не коректність чи перспектива запроваджуваної ним до активного вжитку вже використовуваної ще однієї назви найважливішого атрибута держави та найкоштовнішого надбання народу, а те, «як Російська Федерація закликатиме до війни з Руссю, до окупації Русі або як будуть агітатори проти української мови розповідати, що не треба вчити “руську” мову». «Це удар у саме серце дракона, – емоційно заявляє він. – Ми вибиваємо з них основи їхньої пропаганди» й водночас формуємо в українців благородне почуття національної гідності [3].

Олексієві Арестовичу належать й інші суголосні проаналізованій радикальні пропозиції зі сфери актуальних, покликаних відновлювати історичну справедливість, зорієнтованих на дистанціювання від імперських традицій. Зокрема, він наполягав послідовно протиставляти поняття *«русский (руський)»* і *«российский (російський)»*. Ця «ідея» не нова, вона актуалізувалася впродовж тривалого часу й належить до розряду випрацюваних. На думку радника Олексія Миколайовича, доречно називати нашу державу не *Україною*, а *Руссю-Україною*. «Треба у них відібрати бренд “руських” зрештою, – пояснює він свій намір. – Я борюся над тим, щоб ми називали війну правильно, наприклад, русько-російська війна. Зараз же йде русько-російська війна. Так щоб потролити по-справжньому, русько-російська. Русь – це ми... Руси, русини... Я б змінив назву держави, назвав би нас Русь-Україна, подвійну назву зробив б. Ми працюємо над цим. Це закрило б тему зрештою» [2]. Один із вислідів такої діяльності наближеного до гаранта Конституції оточення – використання Володимиром Зеленським в офіційних промовах, приурочених 30-літтю незалежності України та 1033-річчю хрещення Київської Русі, хороніма *Русь-Україна: Ми – молода родина зі славетної династії Київської Русі-України; [І ми починаємо відзначати День Української Державності. Її точкою відліку ми вважаємо рік*

заснування Києва.] Столиці Київської **Русі-України**; Зародження нашої державності ми будемо відзначати в день розквіту нашої державності – у день Хрещення Київської **Русі-України** [ПУ, 21.08.2021]; [Сьогодні ми відзначаємо День Хрещення Київської Русі – України... Україна є спадкоємицею однієї з наймогутніших держав середньовічної Європи. В її столиці, яка є столицею сучасної України, розпочалась історія християнства у Східній Європі, коли 1033 роки тому Великий князь Київський Володимир охрестив Київську Русь.] Київську **Русь-Україну**; З Днем Хрещення Київської **Русі-України!** [ПУ, 28.07.2021]. З одного боку, таку практику можна вважати поверненням до нового життя в нових історичних умовах ідеї про зв'язок між Руссю і Україною, яку розробляли Іван Гушалеви́ч, Михайло Грушевський та інші дослідники. З іншого боку, твердить історик Ярослав Грицак, – це «чиста спекуляція, популістська спекуляція», бо «замість того, щоб переорієнтувати нас на важливі речі, ми говоримо про те, що цікаво зараз. Нам не перейменовувати треба, нам треба незалежні суди. Питання, що той Арестович зробив для реформування судів чи створення професійної армії, чому він пхається в цю галузь? Ми ж, історики, не розповідаємо, як реформувати суд чи як бути на Мінських умовах. Чому так легко кожен політик може зайти в історію з невитертими ногами, пройти по ній, сказати щось таке, що потім обурює все суспільство?!» [19]. Такими й подібними оцінками наповнений сучасний медійний простір. І це не випадково, адже йдеться не про термін та його дефініційні параметри, екстрапольовані на історичне тло, а про сьогоднішнє і наближене й віддалене в часі завтрашнє європейської держави, яка, переживши складну історію, зміцнює нині свої внутрішні та зовнішні позиції. Гра з назвою країни, «тим більше намагатися на цьому ... якимось хайпонути, – це точно не державницька позиція» [8]. Як слушно наголошує Володимир В'ятрович, українці повинні розповідати «всім про значення спадщини Русі для нинішньої України. Але заяви про перейменування держави безглузді і шкідливі. Нас штовхають на безперспективні спроби пояснити світові, що Rus – не те саме, що Russia. І це чудова нагода для ворога остаточно переконати всіх, що Ukraine – то таки Russia» [4].

Не зникла з політичного овиду облудлива ідея про український варіант російської мови, або *українську російську мову*, або *нашу російську мову*, або *слобожанську російську мову*. Ця версія – не сучасний винахід, а продукт давнішого часу. Просто з'явилися очевидні підстави говорити про її черговий суспільний виплеск, за яким стоять знову ж таки ті люди, що входять до владних структур. З-поміж них Арсен Аваков, який позиціонує себе російськомовним українським націоналістом. На його думку, українська мова «старша за походженням», «безумовно, багатша, образніша та яскравіша за російську» [18]. Останню, переконує він, не можна вважати власністю Російської Федерації, «торговою маркою з правом повного розпорядження». А це промовисто засвідчує те, що «нашій, українській, культурі належить і весь корпус літературної спадщини наших класиків, зокрема й тих, хто писав російською», що українці не повинні «відмовлятися від мови Гоголя, Квітки-Основ'яненка, Шевченка, Носова, Зоценка, Булгакова, Віктора Некрасова й сотень інших прекрасних українських російськомовних письменників» [там само]. Вічний міністр внутрішніх справ чітко прагматизував сповідувану ним лінгвістичну концепцію, виразно заакцентувавши на контрпропагандистській сутності й функції, за його термінологією, *нашої російської мови* або *слобожанської російської мови* «в контексті підлої гібридної війни, розкритої проти України путінським режимом» [1]: «...для багатьох, хто розуміє російську мову, важливо вміти отримувати чесну, а не путінську інформацію своєю мовою. Світ повинен знати правду і розуміти різницю між новинами і фейками російської пропаганди» [там само].

Відчутніший розголос у суспільстві викликала позиція пресекретаря Президента України Юлії Мендель про *українську російську мову*. Ця чиновниця почасти поділяє погляди Арсена Авакова на порушену проблему, заявляючи, що «українська мова, як і ідентичність, – куди більше явище, ніж виключно протистояння Росії», що в Україні окремий тип сформуvala *українська російська мова* і стала «частиною культурного розмаїття нашої країни» [12]. Обґрунтовуючи свою лінгвістичну версію, речниця глави держави, до того ж ще й кандидат філологічних наук, орієнтується на

світовий досвід, зокрема на специфіку функційного статусу англійської мови «в різних країнах і ... на всіх континентах – і в Австралії, і в США, і в Індії», аби зробити такий висновок: оскільки Британія не вважає англійську мову тільки своєю, то й Росія не є монополістом на російську мову, а нам пора давно демонополізувати її і препарувати до української дійсності [там само]. Міркування про набуття російською мовою ознак українськомовності, за якими закріплено роль своєрідних лінгвоіндикаторів, і перетворення її в окремий тип мови викликає серед науковців непорозуміння та критику Вони не заперечують специфічності тих змін в українській і російській мовах, які спричинені їхнім контактуванням, але не визнають окремого варіанта останньої, сприймають новації такого зразка радше як аматорство. Чітку позицію із цього приводу висловив Тарас Кремень: «Кодифікатором російської мови у світі є Російська Федерація, відповідно поняття кодифікації російської мови в Україні неможливе... Тому я жодним чином не поділяю таких заяв і вважаю їх такими, які не мають жодних перспектив. Водночас хочу додати, що стаття 10 Конституції України, якій буде 25-років, визначає, що єдиною державною мовою в Україні є українська. Якщо хтось переживає за мову нацменшин і корінних народів, їм надано право, умови для кращого розвитку, які визначені Основним Законом» [11]. Наукові й аматорські екскурси в історію питання про українську російську мову, нашу російську мову, слобожанську російську мову чи ще якусь іншу російську мову мають утопічний характер, їм протистоять окласичнені дискурси з аксіоматичними твердженнями на зразок «є українська мова», «є російська мова», «є суржик» [10] та лінгвогенетичними, лінгвотипологічними, соціолінгвістичними, компаративними й под. технологіями, які передбачають ідентифікувальні, класифікувальні та інші дослідницькі процедури. Проаналізовані погляди Арсена Авакова і Юлії Мендель перебувають поза простором наукової парадигми й навряд чи коли-небудь наблизяться до нього. Мовознавчу ініціативу цих посадовців високого рівня належно оцінили також політики. Зокрема, народний депутат Володимир Ар'єв назвав їх «соратниками Путіна, оскільки їхні слова –

підтримка русского міра» [12], а його колега по фракції «Європейська солідарність» Володимир В'ятрович заявив, що «українська російська – це про російську Україну» [там само], а не про українську, як мало б бути.

Література до розділу I

1. Аваков запропонував створити російськомовний проукраїнський телеканал. «Світ повинен знати правду і розуміти різницю між новинами і фейками російської пропаганди». *ЛВ. ua*. 2021. 30 берез. URL: https://lb.ua/news/2021/03/30/481143_avakov_zaproponuvav_stvoriti.html (дата звернення: 30.03.2021).

2. Арестович запропонував перейменувати Україну. *ТСН*. 2021. 1 верес. URL: <https://tsn.ua/politika/arestovich-zaproponuvav-pereyrenuvati-ukrayinu-1857913.html> (дата звернення: 10.10.2021).

3. Арестович пропонує перейменувати українську мову. Відео. *Новинарня*. 2021. 3 верес. URL: <https://novynarnia.com/2021/09/03/arestovych-proponuye-perejmenuvaty-ukrayinsku-movu/> (дата звернення: 09.11.2021).

4. В'ятрович прокоментував ініціативу Арестовича перейменувати Україну на Русь. *Новинарня*. 2021. 2 верес. URL: <https://novynarnia.com/2021/09/02/vyatrovych-prokomentuvav-initsiatyvu-arestovycha-perejmenuvaty-ukrayinu-na-rus/> (дата звернення: 08.12.2021).

5. Данілов підтримує ідею переходу України на латиницю. *Радіо Свобода*. 2021. 11 верес. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-rnbo-danilov-latynytzia/31455662.html> (дата звернення: 04.12.2021).

6. За три місяці дії статті 30 мовного закону надійшло 1129 повідомлень громадян про порушення. *GOV.UA*. 2021. 16 квіт. URL: <https://mova-ombudsman.gov.ua/news/za-tri-misyaci-diyi-statti-30-movnogo-zakonu-nadijshlo-1129-povidomlen-gromadyan-pro-porushennya> (дата звернення: 07.09.2021).

7. «Заява Секретаріату НСПУ щодо пропозиції секретаря РНБО О. Данілова латинізувати українську абетку». *НСПУ*. 2021. 15 верес. URL: <https://nspu.com.ua/ofitsijno/zayava-sekretariatu-nspu-shhodo-propozicii-sekretarya-rnbo-o-danilova-latinizuvati-ukrayinsku-abetku/> (дата звернення: 18.11.2021).

8. «Іноді краще жувати, ніж говорити»: Разумков виступив проти ідеї Арестовича перейменувати Україну. Відео. *ПРАВДА ТУТ*. 2021. 21 верес. URL: <https://pravdatutnews.com/politics/2021/09/06/8093-inodi-krashche>

zhuvaty-nizh-govoryty-razumkov-vystupyv-proty (дата звернення: 30.09.2021).

9. Карпов М. В. Закріпити у правилах українського правопису словосполучення на Росії. *Електронні петиції* : офіційне інтернет-представництво Президента України. 2021. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/119088> (дата звернення: 29.12.2021).

10. «Мені невідомі наукові екскурси в історію того, що це таке». Ткаченко прокоментував ідеї Авакова і Мендель про мову. *Гордон*. 2021. 8 трав. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/politics/meni-nevidomi-naukovi-ekskursi-v-istoriju-togo-shcho-tse-take-tkachenko-prokomentuvav-ideji-avakova-i-mendel-pro-movu-1552267.html> (дата звернення: 18.09.2021).

11. Мовний омбудсмен розкритикував заяву Мендель щодо "української російської мови". *Interfax Україна*. 2021. 5 квіт. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/735350.html> (дата звернення: 04.10.2021).

12. На Банковій закликали виокремити український варіант російської мови. «В Україні є українська російська мова». *LB.ua*. 2021. 5 квіт. URL: https://lb.ua/news/2021/04/05/481562_bankoviy_zaklikali_viokremiti.html (дата звернення: 08.10.2021).

13. «На Росії». *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/на_Росії (дата звернення: 25.12.2021).

14. Огієнко І. Рідна мова. Київ: Наша культура і наука, 2010. 436 с. (Бібліотечна серія Фундації ім. митрополита Іларіона (Огієнка) "Запізніле вороття". Серія 2: Зарубіжні першодруки, т. 8). URL: https://shron3.chtyvo.org.ua/Ohiyenko_Ivan/Ridna_mova.pdf?PHPSESSID=ca6c619287d71f54152ec18883742743 (дата звернення: 08.01.2022).

15. 51 депутат звернувся до КСУ щодо закону про українську мову. *Радіо Свобода*. 2019. 21 черв. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-ksu-zakon-pro-movu-podannya/30012752.html> (дата звернення: 06.11.2021).

16. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України № 21, ст. 81. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 21.12.2021).

17. РНБО створила словник термінів російської пропаганди. *Gazeta.ua*. 2021. 20 жовт. URL: https://gazeta.ua/articles/donbas/_rnbo-stvorila-slovník-terminiv-rosijskoyi-propagandi/1056432 (дата звернення: 28.10.2021).

18. «Російськомовний український націоналіст» Аваков: «Треба вітати розвиток НАШОЇ російської мови». *Новинарня*. 2021. 30 січ. URL: <https://novynarnia.com/2021/03/30/avakov-mova/> (дата звернення: 04.01.2021).

19. «Русь – це є гусениця, а Україна – метелик»: Ярослав Грицак про перших «українців» та перейменування на «Русь». *ZAXID.NET*. 2021. 14 верес. URL: https://zaxid.net/rus_tse_je_gusenitsya_a_ukrayina__metelik_n1526176 (дата звернення: 16.09.2021).

20. «Українська російська мова» від Мендель: як пресекретарка Зеленського спровокувала новий скандал. *Новини*. 2021. 5 квіт. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/movniy-skandal-z-mendel-chi-ye-ukrajinska-rosiyska-mova-novini-ukrajini-50152215.html> (дата звернення: 08.08.2021).

21. «Українську зелені хотіли би загнати у ще вужче гетто»: соцмережі про ініціативу Данілова перевести алфавіт на латинку. *Еспресо*. 2021. 13 верес. URL: <https://espresso.tv/ukrainsku-zeleni-khotili-bi-zagnati-u-shche-vuzhche-getto-sotsmerezhi-pro-initsiativu-danilova-perevesti-alfavit-na-latinku> (дата звернення: 08.10.2021).

22. Хоменко С. «Чого бажаєте», а не «чого изволите». Сфера обслуговування переходить на українську. *BBC News*. 2021. 15 січ. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-55660726> (дата звернення: 05.02.2021).

23. Щур М. Українська латинка: чи можлива модернізація через латинізацію української мови? *Радіо Свобода*. 2021. 13 верес. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/latynka-v-ukrajini-za-i-proty/31458391.html> (дата звернення: 16.09.2021).

РОЗДІЛ II.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В НАЙНОВІТНІШОМУ ДИНАМІЧНОМУ ПРЕДСТАВЛЕННІ

II.1. ЛЕКСЕМА ВАКЦИНА – СЛОВО 2021 РОКУ: СЕМАНТИЧНИЙ СЛОВОВІРНИЙ, СИНТАГМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Доброю лінгвістичною традицією сучасності стало визначення найважливішого слова року. За такими критеріями, як популярність та значущість, його обирають у світі й в Україні. У 2021 році, як і в 2020, у різних мовах культивувався лексичний пласт, що стосується раніше не ідентифікованого в людей штаму – коронавірусної хвороби 2019 (COVID-19). Одним із найважливіших завдань сучасної цивілізації, передусім її медичної галузі, стала боротьба із загрозливою для всієї планети недугою. Перше результативне досягнення на цьому шляхові – вакцинація, яка відбувається в кілька етапів. Отож цілком очікуваним є той факт, що в різних мовах винятково активізувався іменник *вакцинація* з притаманною йому семантикою «уведення в організм людини за допомогою уколу виготовленого із штучно ослаблених або вбитих мікробів, збудників інфекційних хвороб препарату для попередження і лікування коронавірусної хвороби, а також для вироблення імунітету», який є органічним компонентом медичної терміносистеми. Відомо, що ця лексема вперше запобутувала в 1799 році. Вона походить від латинського слова *VACCA* – корова, оскільки цим терміном спочатку позначали препарат проти коров'ячої віспи. «...Сучасне його значення, – наголошує О. Коваль, – пов'язане з роботою вченого Едварда Дженнера щодо вакцинації проти віспи в кінці 1790-х–на початку 1800-х років» [11]. В

українській мові поряд із розгляданим субстантивом функціонує інша питома лексична одиниця з тим самим значенням – *щеплення*, яка переважала у вжитку *вакцинацію* аж до початку масової боротьби з коронавірусом [2].

Якщо 2020 року різні авторитетні лексикографічні джерела словом року визначали різні лексеми з ідентифікувальною семою ‘коронавірусна сфера’ [британський словник Collins – *локдаун*; онлайн-словник неологізмів та сленгу сучасної української мови «Мислово» – *коронавірус (ковід (COVID), ковідка, корона)*], то в 2021 році думки тих, хто займався цією лінгвістичною проблемою, загалом збіглися: пріоритет віддано іменникам *вакцина*, *вакцинація*. На порталі «Мислово» вміщено таку інформацію: «Події останніх двох років не залишають нам простору для маневру. Як минулоріч, цьогоріч слово року продиктоване пандемією коронавірусу, але вже на наступному її витку. Вакцина та похідні від неї слова, передусім вакцинація, повністю домінували в суспільній дискусії року, що минув» [3]. Отже, дев’ятим словом року в Україні, за «Мисловом», стала субстантивна лексема *вакцина* (восьмим, 2020 рік, – *коронавірус*; сьомим, 2019 рік, – *диджиталізація*; шостим, 2018 рік, – *томос*; п’ятим, 2017 рік, – *безвіз*; четвертим, 2016 рік, – *корупція*; третім, 2015 рік, – *блокада*; другим, 2014 рік, – *кіборги*; першим, 2013 рік, – *Євромайдан*).

Субстантив *вакцина* визнано найпопулярнішим словом 2021 року за іншими лексикографічними версіями, зокрема за Оксфордським словником (Oxford Languages), який демонструє всі варіанти англійської мови. Першу фільтрацію його компонентного складу, наголошує Олена Синчак, здійснює машина. Вона вихоплює з великого текстового корпусу нові одиниці, тобто ті, які з’явилися і ще не опинилися у вжитку. Потім починає працювати потужна команда фахівців, які ретельно інтерпретують лексеми, селекціоновані автоматично, і на основі цього вивчення відбирають ті, які можуть потрапити до словника. Згодом на основі вирізнених мовних одиниць формують за апробованими моделями лексикографічні статті. На цьому етапі починає працювати редактор, який відповідає передусім за звукове відтворення слова, наслідком чого стає його орфографічне та орфоепічне оформлення

відповідно до норм «британської й американської англійської» [35]. Лексикографи з Оксфорда, здійснивши черговий ретельний синхронний аналіз корпусу англійської мови, констатують, що немає іншого, кращого, слова, «яке б відображало атмосферу» [там само] 2021 року, що лексема *vax* (*вакцина, вакцинація, вакцинувати*) раніше була маловживаною, а цього року набула статусу «виняткового терміна», до вересня «вона траплялася в 72 рази частіше, ніж за аналогічний період минулого року» [11]. Англійські мовознавці звертають увагу й на те, що продуктивний розряд сформували похідні від аналізованого іменника утворення: *fully vaxxed* – повністю вакцинований; *vax cards* – паспорти (сертифікати) вакцинації; *vaxxie* – світлини, зроблені під час вакцинації; *antivaxxer* – антивакцинатор.

Американська компанія Merriam-Webster, основним завданням якої є видання довідників та лексикографічних праць, також визнала на основі популярності в пошукових засобах словом року субстантивну лексему *vaccine* (*вакцина*) з уже схарактеризованим значенням. Її активність зросла порівняно з 2020 роком усемеро, а порівняно з 2019 роком – майже в 12 разів [27], тобто «на 601% проти 2020 року й на 1048% проти докарантинного 2019 року» [1]. Іменник *вакцина*, зауважує Наталія Сокирчук, торік означав «набагато більше, ніж просто медичне поняття. Для багатьох це слово символізувало можливе повернення до життя, яке ми вели до пандемії. Воно також опинилося в центрі дебатів про особистий вибір, політичну незалежність, професійні правила, безпеку в школі, нерівність у сфері охорони здоров'я тощо» [27].

З коронавірусною лексикою пов'язане слово року, яке визнане в країні-агресорі. Ідеться про іменник *Супутник*, що є власною назвою російської вакцини. Його «цьогоріч уживали в дев'ять разів частіше, ніж у 2020 році» [там само].

Наукові установи різних країн світу, інші словники з-поміж найактивніших слів 2021 року вирізняють ті, які не мають зв'язку з пандемією коронавірусної хвороби 2019. Зокрема, символом 2021 року в Японії стала лексема *золото* через ту причину, що спортсмени цієї країни вибороли рекордну кількість золотих

медалей на XXXII літніх олімпійських іграх у Токіо [там само]. Якщо словник Collins у 2020 році функційно найпродуктивнішим уважав іменник *локдаун*, який уходить до групи коронавірусної лексики, то в 2021 році він орієнтувався вже на іншу сферу – диджиталізацію – і вияскравив за частотою вживання абрєвіатуру *NFT – non-fungible token (унікальний цифровий сертифікат)*, мотивуючи свій вибір тим, що NFT «є скрізь – у мистецтві, спорті, моді, відеоіграх, аукціонних будинках, соціальних мережах – і викликає інтерес з боку інвесторів», що це «не просто черговий термін у цифровому світі, а ще й можливість купівлі та продажу мистецтва серед мас. На відміну від традиційного мистецтва, що зазвичай поширюється серед найбагатших людей, незамінний токен став демократичною силою. Він дав можливість розвитку й заробітку маловідомим митцем, а також зменшив імовірність шахрайства» [11].

Активність слова *вакцина*, яке реалізує значення «препарат, що вводиться в організм людини для попередження коронавірусної хвороби COVID-19», в українській та інших мовах спричинена масовим щепленням проти поширеної в усьому світі недуги. Крім цього субстантива, високий ступінь продуктивності характерний і для інших лексем та словосполучень, об'єднаних у такі типи: 1) ті, що є похідними утвореннями від іменника *вакцина (вакцинувати, вакцинація, ревакцинація, вакцинатори, вакцинаторство, вакцинаційний, антивакци, антивакцинатори, антивакцинаційний та ін.)*, 2) ті, які пов'язані з ним лексико-семантичною спорідненістю [*імунізація, імунітет, локдаун, бустерна доза, бустерне щеплення (бустер), чіпування, штаб «Дельта», штаб «Омікрон»* тощо].

Закономірним є те, що розряд слів із найвищою частотою вживання сформували похідні від субстантива *вакцина* утворення, зокрема такі: *вакцинувати* – «уводити в організм людини спеціальний лікарський препарат для попередження коронавірусної хвороби COVID-19», *вакцинуватися* – «одержувати відповідну дозу вакцини для попередження коронавірусної хвороби COVID-19», *вакцинний* – «прикм. до *вакцина*; пов'язаний із розробленням і використанням вакцини проти коронавірусної хвороби COVID-19», *вакцинований* – «який одержав повну або

часткову дозу вакцини для попередження коронавірусної хвороби COVID-19» (// у знач. ім. *вакцинований* – «той, хто одержав повну або часткову дозу вакцини для попередження коронавірусної хвороби COVID-19»), *невакцинований* – // у знач. ім. «той, хто не одержав потрібної дози вакцини для попередження коронавірусної хвороби COVID-19»), *вакцинація* – «уведення в організм людини спеціального лікарського препарату для попередження коронавірусної хвороби COVID-19», *ревакцинація* («повторне введення в організм людини спеціального лікарського препарату для попередження коронавірусної хвороби COVID-19»), *вакцинатор* – 1) «той, хто робить щеплення від коронавірусної хвороби COVID-19», 2) «той, хто одержав щеплення від коронавірусної хвороби COVID-19», 3) «прилад для проведення щеплення від коронавірусної хвороби COVID-19»: *Українську вакцину від COVID тестують на мишах у Польщі* [РС, 2.11.2021]; *Як, коли і де вакцинувати дитину проти COVID-19?* [УП, 5.11.2021]; *Чи можна одночасно вакцинуватися проти коронавірусу і грипу?* [РС, 16.11.2021]; *У рамках Вакцинного саміту розглянуто важливі аспекти вакцинації і вдосконалення профілактичної роботи у боротьбі з інфекційними захворюваннями* [УМЧ, 17.11.2021]; *Гроші за вакцинацію отримують вакциновані за кордоном українці* [ZN, 20.12.2021]; *Сьогодні ми розповімо про ревакцинацію для дорослого населення згідно з Календарем профілактичних щеплень* [ЗОА, 06.12.2021]; *Невакцинованих сьогодні почнуть відсторонювати від роботи* [G, 18.11.2021]; *У Львові преміюють вакцинаторів* [УМ, 26.10.2021]; *В Індії викрили «серійного вакцинатора», який отримав 12 COVID-щеплень* [УІ, 13.04.2021]; *Завчасно придбали вакцинатор для масових щеплень* [Е, 12.06.2021].

Наступну групу сформували складні слова з компонентом *вакцино-*, уналежнені до різних лексико-семантичних груп: *вакцинократія*, *вакцинокріза*, *вакциноскептик*, *вакциноцентризм*, *вакцинобісся*, *вакцинофілія*, *вакцинофобія*, *вакцинофіл*, *вакцинофоб*, *вакцинотурист*, *вакцинотуризм* та ін. Паралельно з ними функціують іменниково-прикметникові конструкції, у яких роль залежного члена виконує ад'єктив

вакцинний, пор.: **Вакцинотуризм** із Росії до Сербії [5к, 11.10.2021] і Сан-Марино відкриває **вакцинний туризм**: усім охочим пропонують зробити щеплення «Спутником V» [Гром, 12.05.2021].

Українське суспільство, як і світ загалом, неоднозначно поставилося спочатку до добровільної, а згодом до зобов'язальної вакцинації. З'явилося багато критиків, противників цієї медичної процедури, яка здійснювалася в різних країнах на різному сировинному матеріалі, у кілька етапів і не за уніфікованою технологією. Вони вважали її шкідливою, протиприродною, намагалися переконувати, що повсюдно рекламована й масово здійснювана протидія коронавірусній хворобі нібито спричинить безпліддя, зміну ДНК, чіпування, що вона начебто свідомо спрямована на винищення людства. Цю всепланетарну тенденцію виразно демонструє такий мовний індикатор, як запозичений префіксоїд *анти-*, що активно сполучається з досліджуваними одиницями й перебуває у відношенні ізозфункційності з питомим формантом *проти-*, який спорадично наділений цією синтагматичною здатністю. Відомо, що обидва вони репрезентують два значення: 1) «протилежність або заперечення ознаки, вираженої прикметниковою твірною основою» (*антиваксівський, антивакцинний, антивакцинальний, антивакцинаторський, противакцинаторський* та ін.) та 2) «протилежність, ворожість тому, що названо субстантивною твірною основою» (*антивакцина, антивакцинатор, антищепленець, антищеплер, антиваксер, антиваксерка, антивакс, антивакцинація, антивакцинатор, антивакцинаторка, противакцинатор, противакцинаторка* й под.) [29], пор.: **Антивакцинаторські** «майдани» планують провести у Києві та Львові: хто і як організовує [Нов, 11.10.2021]; **Антивакс, антиваксер** – глумлива назва прибічника **противакцинаторського руху** [G, 18.11.2021]; Львівська блогерка **антивакцинаторка** похизувалась, що ходить по кафе без COVID-сертифікату [24к, 18.11.2021]; – Я не **антищепленець!** [АК, 20.09.2021]; Рух **антищеплерів** народився одночасно зі щепленням [ЛУ, 05.11.2021]; Є дослідження, яке свідчить, що

антивакцинатори просто бояться уколів – лікарка [ГРр, 14.09.2021]; **Противакцинаторів не слухайте** [FB, 14.01.2021].

Субстантив *вакцина* й окремі похідні від нього утворення споріднює здатність, по-перше, вступати в регулярні семантико-синтаксичні зв'язки з іншими лексемами, по-друге, формувати синтаксично вільні конструкції або ті, які набувають статусу синтаксично напіввільних словосполучень. Ця синтагматична тенденція характерна для прикметників *вакцинаторський, антивакцинний, антивакцинальний, антивакцинаторський* та іменників *антивакцинатор, антивакс*, що заповнюють залежну позицію в субстантивно-ад'єктивних конструкціях із детермінованими компонентами *історія, блог, настрої, ефект, інсинуація, експеримент, туризм, інформація, вакханалія, наратив, риторика, пропаганда, лоббі, рух, майдан, угруповання, гасло, лозунг, мітинг, акція, демонстрація, марш, збори, спротив, кампанія, протест, бунт* та ін.: *У квітні в Моршині провели «вакцинаторський експеримент», який призвів до того, що зараз у місті майже немає хворих, а оздоровчі комплекси працюють на всю потужність* [Е, 06.11.2021]; *Остап Стахів – один з лідерів антивакцинального руху в Україні, який називає пандемію COVID-19 вигаданою, активно виступає проти вакцин, масок і карантину* [ІМІ, 24.11.2021]; **Протести антивакцинаторів у Бельгії знову розігнали водометами** [УІ, 06.12.2021]; *Чіпування, геноцид і всесвітня змова: як пройшов мітинг «антиваксів» під Верховною Радою* [5к, 03.11.2021].

Ще одним прикладом мовного відображення здійснюваного в Україні масового процесу вакцинування є активне функціонування синтаксично напіввільних простих та складних словосполучень із граматично панівними компонентами *центр, пункт, зрідка локація кабінет*, об'єднаними семою 'спеціально обладнане місце для якої-небудь роботи', й залежними від них обов'язковими та факультативними компонентами. Розряд перших репрезентують іменники *вакцинація, вакцинування (рідше щеплення)*, а других – семантично неоднорідні лексеми, які самостійно або в поєднанні з іншими словами репрезентують об'єктні, атрибутивні, адвербіальні, нерідко й синкретичні семантико-синтаксичні

відношення: *центр (пункт) вакцинації, центр (пункт) вакцинації населення, локація для вакцинації, центр (пункт) масової вакцинації, центр (пункт) масової вакцинації населення, центр (пункт) вакцинації населення від COVID-19, центр (пункт) вакцинації населення від коронавірусної хвороби, центр (пункт) вакцинації населення від коронавірусної хвороби COVID-19, центр (пункт) вакцинації проти коронавірусу, центр (пункт) вакцинації проти коронавірусної хвороби COVID-19, центр (пункт) анонімної вакцинації, анонімний центр (пункт) вакцинації, тимчасовий центр (пункт) вакцинації, обласний центр (пункт) вакцинації, центр (пункт) вакцинації в Кременчуці, центр (пункт) вакцинації у приміщенні Коломийського медичного коледжу імені Івана Франка, тимчасовий центр (пункт) вакцинації, стаціонарний центр (пункт) вакцинації, кабінет щеплення проти COVID-19, кабінет щеплення проти COVID-19 у міській лікарні та ін.* Нетиповим функційним еквівалентом описуваних конструкцій є вже згадувані прості і складні словосполучення із присубстантивним конституентом *вакцинаційний*, що реалізує семантику «пов'язаний із вакцинацією»: *вакцинаційний центр (пункт), вакцинаційний центр (пункт) населення, вакцинаційна локація в селі Великі Будища й под.*

У медичній сфері розряд продуктивних сполук, що тяжіють до термінологізованих, сформували конструкції *курс вакцинації (щеплення) від (проти) COVID-19*, у яких граматично панівний компонент експлікує значення «закінчений цикл лікувальних процедур». Структуру цих складних словосполучень регулярно поширюють прикметники з ідентифікувальними семами 'доведений до кінця' [**повний** *курс вакцинації (щеплення) від (проти) COVID-19, завершений* *курс вакцинації (щеплення) від (проти) COVID-19*], 'який здійснюється вдруге' [**повторний** *курс вакцинації (щеплення) від (проти) COVID-19*], пор.; *Програма мінімум – пройти курс вакцинації від COVID-19* [FB, 08.11.2021] і **Повний курс вакцинації від COVID-19** *вже отримали 10,225 млн українців, загалом із початку вакцинальної кампанії зроблено 23,225 млн щеплень* [Ф, 24.11.2021]; **Повний курс вакцинації проти COVID-19** *отримали 40% дорослого населення* [У,

13.12.2021]; **Повний курс щеплення від COVID-19** пройшли 45,7% киян – КМДА [Сус, 09.11.2021]; У 2022 році почнуть **повторний курс вакцинації від COVID-19** [УІ, 20.12.2021].

Наступний розряд сформували синтаксично напіввільні словосполучення, у яких роль носія валентності виконують іменники *сертифікат, паспорт, свідоцтво*. Сполучаючись з іншими залежними від них компонентами, з-поміж яких обов'язковим є іменник *вакцинація* або інші лексико-семантичні маркери коронавірусної хвороби, вони стають офіційними та неофіційними назвами «ковідних» документів, що підтверджують 1) отримання повного курсу [*Свідоцтво про вакцинацію, Внутрішній COVID-сертифікат, Міжнародний COVID-сертифікат, «Ковідний» сертифікат («Ковідний» паспорт, Зелений COVID-сертифікат, Сертифікат про вакцинацію), Дитячий COVID-сертифікат*] чи 2) неповного (*Жовтий COVID-сертифікат*) курсу вакцинації проти коронавірусу, 3) результати ПЛР-тестів (*Сертифікат про підтвердження ПЛР-тесту*), 4) одужання після коронавірусної хвороби (*Сертифікат про одужання*), 5) одержання повного курсу вакцинації проти коронавірусу, негативний результатів ПЛР-тестів, повне одужання (*Цифровий паспорт вакцинації українця*), а також 6) неправдиві дані про щеплення (*фейковий COVID-сертифікат, фальшивий COVID-сертифікат, липовий сертифікат про вакцинацію, підроблений COVID-сертифікат, підроблений сертифікат про вакцинацію проти коронавірусу, несправжній сертифікат про вакцинацію*), 7) неправдиві дані про результати ПЛР-тестів (*підроблений сертифікат на підтвердження ПЛР-тесту, фіктивний сертифікат на підтвердження ПЛР-тесту*), 8) неправдиві дані про результати одужання після коронавірусної хвороби (*фейковий сертифікат про одужання, липовий сертифікат про одужання*). Поширеність явища підроблення, продавання-купівання «ковід-документів» демонструє функціювання в активному лексиконі медиків, працівників правоохоронних органів словосполучень «*чорний ковід-ринок*» [ВВС, 10.11.2021], яке зберігає семантичний зв'язок із мотивом «місце, де таємно продають товар (документ) + спекулятивні ціни», та *ковідна амністія*, що транслює актуальний

для людей, які купили «ковідні» документи, посил «здійснюване актом верховної влади (Міністерством охорони здоров'я) звільнення від покарання».

У зв'язку з ускладненням семантичної структури лексема *вакцина* почала регулярно вживатися в ролі означуваного слова, роль прикладки при якому виконують загальновідомі назви антиковідних лікарських препаратів *Файзер (Pfizer)*, *Модерна (Moderna)*, *Коронавак (CoronaVac)*, *АстраЗенека (AstraZeneca)*. Цей розряд розширює культивована в Росії й проігнорована світом призначена для захисту від COVID-19 вакцина *Супутник (Спутник)*. Світова наукова спільнота активно й результативно працює над створенням нових і клінічним випробуванням уже винайдених антиковідних лікарських препаратів, отже, розгляданий номінативний спектр лексем та конституйованих за їхньою участю конструкцій є потенційно відкритим. Розряд типових заповнювачів синтаксичної позиції, програмованої аналізованим іменником, формують якісні зі значенням «загальна позитивна або негативна оцінка», «час», користь, шкода, необхідність», «поширеність», «вартість» (*ефективний, якісний, неякісний, свіжий, прострочений, новий, новітній, безпечний, корисний, рятівний, небезпечний, шкідливий, смертельний, примусовий, обов'язковий, поширений, масовий, суцільний, безплатний*) та відхоронімні й відастіонімні відносні (*американський, американсько-німецький, британський, індійський, китайський, корейський, німецький, оксфордський*) прикметники: *Полтавці обирають PFIZER, ігноруючи MODERNA – таку саму якісну американську вакцину* [ПІ, 17.07.2021]; ***Вакцини гарантовано якісні, ефективні та безпечні!*** [ICMP, 19.06.2021]; *Ляшко заперечує наявність прострочених вакцин від коронавірусу в Україні* [СД, 15.09.2021]; ***Нова американська вакцина ще має пройти другу і третю фази клінічних досліджень*** [ZN, 22.12.2021]; *Перша партія китайської вакцини CoronaVac, 215 тисяч доз, прибула в Україну 25 березня* [УІ, 29.03.2021]; ***Нова німецька вакцина проти COVID-19 може змінити правила для країн, що розвиваються...*** [РС, 13.05.2021]. 3-поміж синтаксичних структур аналізованого взірця – іменниково-прикметникова конструкція *українська вакцина* із притаманним їй значенням

«національний препарат для лікування коронавірусної хвороби COVID-19». Про вітчизняний винахід, його переваги заявляли керманічі нашої держави. «Розробники представили главі держави результати доклінічної фази дослідження оригінального українського кандидата у вакцини. Ці дослідження тривали шість місяців і включають наявність нейтралізації вірусу COVID-19 у культурі інфікованих клітин людини. Цей кандидат оригінальної української вакцини створюється на основі унікального підходу», – такі повідомлення надходили з Офісу Президента [33]. Сам же гарант Конституції запевняв, що майбутня наша вакцина справді «унікальна. Це не пафос і не популізм. Вона унікальна, тому що не така, як інші. У нас є матеріали, що дослідження велись, але не на людях, утім велись. Я не можу говорити сьогодні про терміни, але у будь-якому разі ви повинні зрозуміти наш підхід: попри нашу українську вакцину, якщо у когось буде підтверджена раніше, ми будемо закуповувати препарат, у будь-якому випадку» [там само]. Дехто вважає, що «вся історія з українською вакциною – це театральна постановка у гонитві за політичним піаром та афера бізнесмена Михайла Фаворова» [там само], компанія якого спільно з Інститутом мікробіології і вірусології Національної академії наук займається розробленням української вакцини від Covid-19. Висновок з усього цього аж ніяк не втішний: обіцянка так і залишилася обіцянкю. Важливою інновацією позитивно-оцінного характеру є входження в мовний обіг складної ад'єктивної лексеми *Covid-безпечний*, утвореної поєднанням іншомовного й українського компонентів, із властивою їй семантикою «який убезпечений від коронавірусної хвороби»: *Білл Гейтс видав заміж дочку: на весілля витратили два мільйони: гостей пускали лише Covid-безпечних* [УМ, 22.10.2021].

Високий ступінь продуктивності й суспільну актуальність лексеми *вакцина* засвідчують часто вживані в публіцистично-політичному дискурсі перифрастичні звороти, які конкретизують репрезентований нею план змісту додатковими позитивно або негативно забарвленими характеристиками. В оцінці одних вакцина – *політичний аргумент* [УМ, 29.11.2021], *чинник розбрату* [УП, 12.08.2021], тоді як інші вважають її *найкращим*

винаходом останнього часу [РС, 19.04.2021]. Основний масив сформували описові звороти, об'єднані значенням «лікувальні властивості препарату»: *єдиний спосіб порятунку від COVID-19* [ООА, 10.10.2021], *єдиний спосіб порятунку від смерті* [KURS, 20.10.2021], *глобальний порятунок від коронавірусу* [НФ, 19.04.2021], *єдиний надійний захист від коронавірусної хвороби та її наслідків* [ЛРА, 19.08.2021]. Послідовною пейоративною конотацією позначені вторинні найменування російської вакцини «Спутник V»: *інформаційна зброя* [ЄП, 01.02.2021], *потужна інформаційна зброя РФ* [ЄП, 01.02.2021], *вакцина проти євроінтеграції* [ЄП, 01.02.2021], *не просто інформаційна зброя, а й вакцина проти євроінтеграції* [ЄП, 01.02.2021], *гібридна зброя для втілення принципу «розділяй і владарюй»* [УП, 17.02.2021]. Вона виходить за межі іманентної для аналізованої соціальної практики медичної сутності й опиняється у сфері політичної аксіології.

Іменник *вакцина* виконує й іншу функцію в перифрастичній сфері – уходить до структури описового звороту, що реалізує те або те конкретне значення загальної семантики «коронавірусна пандемія». Прикладом може слугувати синтаксична структура *рупор вакцинації чи антивакцинації* [УІ, 25.03.2021] як вторинна назва професіонального літературного працівника газет, журналів, радіо та інших органів інформації і пропаганди.

Що ж до інших найактивніше використовуваних у досліджуваній період лексико-семантичних корелятивів слова року *вакцина*, то їх репрезентують передусім іменники *чіпування* («позбавлена наукових підстав теорія, згідно з якою нібито разом із щепленням проти коронавірусної хвороби COVID-19 в організм імплантуються крихітні мікросхеми, що дають змогу стежити за людиною і навіть контролювати її діяльність»), *бустер* («додаткова доза введення в організм людини спеціального лікарського препарату, що посилює ефект від попередніх доз і сприяє виробленню імунітету від коронавірусної хвороби COVID-19») та синтаксично напіввільні іменниково-прикметникові [*бустерна доза* (те саме, що *бустер*)] й субстантивно-субстантивні [*штам «Дельта», штам «Омікрон»*] («новий варіант коронавірусу SARS-

СоV-2»)] конструкції: *Перебільшення: У Швеції з 2018 року стартувало масове **чіпування** населення [ВУ, 26.02.2921] Першими **бустери** отримують ті ж категорії людей, що отримали і перші щеплення – медичні працівники, літні люди, люди зі зниженим імунітетом [РС, 19.08.2021]; **Бустерна доза** – це доза, яку вводять, щоб посилити ефективність вакцини, яка з часом знижується [ЧОА, 29.12.2921]; **Штам «Дельта»** і переповнені лікарні [РС, 19.10.2021]; **Покращення епідемічної ситуації в Україні та протидію новому штаму COVID-19 «Омікрон» обговорили на селекторній нараді у Президента [ПУ, 29.11.2021].***

Принагідно наголосимо, що до важливих сфер, у які інтенсивно проникає коронавірусна лексика, належать не тільки публіцистично-політичні дискурси, а й фольклорні, зокрема такі їхні жанри, як календарно-обрядові пісні зимового циклу свят, великодні віншування. У них – невичерпна мудрість народу, його віра в перемогу світла над тьмою, вони заряджені іскрометним гумором, що має лікувальну силу, якої очікують і на яку сподіваються всі в умовах пандемії. Якщо в раніше створених колядках та щедрівках констатувалося про з'яву однієї з найбільших бід сучасності, – коронавірусної хвороби, то в 2021 році зацентровано ще й на досягненнях медицини – удосконалене тестування, вакцинування тощо (див.: [28, с. 11–13]), пор.:

***Карантин, карантин,**
Я у батька не один!
Якщо грошей не дасте,
Маску я зніму – і все:
Буду кашляти і чхати,
Віруси тут розганяти,
Шантажую-колядую,
Дайте – і **дезінфікую!***

*Коляд-коляд, колядин,
Наступає **карантин,**
Зробим **вакцинацію**
Усією нацією.*

*Добрий вечір тобі,
Пане господарю, радуйся!
Ой радуйся щиро –
Тест новий – **негативний**.*

*Колядую, колядую,
Від **локдаунів** чаклую.
Дайте трохи грошей
На **ПЛР-тест** хороший.*

У такому ж руслі еволюціонувала й великодня віршотворчість. На особливу увагу заслуговують короткі за обсягом фольклорні послання, у яких поряд із традиційними пасхальними побажаннями висловлено антиковідні імперативи й настанови. Вони перегукуються з директивою Міністерства охорони здоров'я, опублікованою на його Телеграм-каналі, – «*Той, хто носить масочку, буде їсти пасочку*», пор.:

*Довгий, як ґаздівський тин,
Виявився **карантин**.
Всі вже звикли й знову паску
Чемно йдуть святити в **масках**.
А Великдень – то не будень,
Навіть відступила студінь.
В кошик повтикались вранці
Паска, яйця – без **дистанцій**.
З ними масло й галушки,
Сіль, ковбаси і шинки.
Всередині, як принцеса,
Воцарилася хрінцеса.
Полиції б дати знати –
Мала б кого штрафувати!
Та доносів ми не терпим,
Поділімось один з одним:
«Христос воскрес!
З Великоднем!»*

*Не я б'ю – верба б'є,
За тиждень Паска –
Де твоя **вакцина** й **маска**?*

*Щоб в зневірі не втопитися,
Треба нам усім **щепитись**.
З Великоднем!
Христос воскрес!*

Новітні лексико-семантичні процеси охоплюють не лише медичну, а й інші важливі для суспільного розвитку сфери – політичну, економічну, освітню тощо.

II. 2. АПЕЛЯТИВНІ ЛЕКСИКО-СЛОВОВІРНІ ІННОВАЦІЇ

У досліджуваний період виявлено певні відмінності щодо способів вербалізації деяких перманентних політичних процесів, подій і, зрозуміло, впливу на них людського чинника. Не зазначено поширеної в попередні роки тенденції постання на апелятивній і пропріативній основах лексем, які номінують представників нових партій, блоків, об'єднань, фракцій (пор.: [28, с. 18–20]). Відомо, що 2021 року в Україні зареєстровано понад десять політичних партій («Українці», «Центр», «Досвід», «Сила сутності», «Народна ініціатива», «Мова», «Гарант», «Наше місто», «Рідна партія України», «Соборність», «Рішучість дій» та ін.), які не виявили активності в житті держави, не подбали про символіку та свою окремішність, залишилися не поміченими в соціальних мережах. Наслідком цієї інертної діяльності є те, що від більшості партіонімів не утворено назв членів, прихильників, симпатиків політичних сил, не виявлено навіть регулярних для такого політико-номінативного контексту потенційно можливих відантропонімних найменувань на зразок *железняківці* (від **Железняк** Сергій, політична партія «Рішучих дій»), *авраменківці* (від **Авраменко** Лілія, політична партія «Досвід»), *таранівці* (від **Таран** Ольга, політична партія «Народна ініціатива»). Зафіксовано лише субстантиви *голосівець* – «член партії «Голос», особа, пов'язана із цією

політичною силою», що виник на основі регулярної для описуваного номінативного типу моделі, та *голосистка* – «членкиня партії «Голос», жінка, пов'язана із цією політичною силою», який утворено за допомогою продуктивного суфікса *-к(а)* від уже вживаного іменника чоловічого роду: *Мінкульт дав 6 мільйонів за мистецькі акції на ВДНГ фірмі «голосівця», яка раніше працювала на Порошенка* [Твіт, 27.10.2021]; *Голосистка Галецька скуповує галицьку нерухомість* [Нел, с. 26]. В опосередкованому семантико-функційному зв'язку з аналізованими партіонімами перебуває лексема відантропонімного походження *притулята* – «однотумці, прихильники політика Сергія Притули»: *Також наші джерела стверджують, що гроші Веревського простимулювали притулят із уламків «Голосу» підтримати закон про олігархів спільно з «Довірою» та монобільшістю* [Ут, 01.10.2021]. Колишній кандидат у народні депутати від партії «Голос» Сергій Притула лише заявляє про нову політичну силу, наголошуючи, що він «є великим противником поєднання свого прізвища з назвою партії»: «ні слова “Притула”, ні біля “Притули” там не буде» [22]. Ще одним конкретним репрезентантом корпусу досліджуваних новацій є відпропріативний іменник *павлюківці*. Він уходить до словотвірного типу із суфіксом *-овець / -ивець* і називає особу за належністю до політичного угруповання в президентській фракції, яким керує відомий буковинський бізнесмен, *тіньовий куратор фракції «Слуга народу» в парламенті* [Вук, 18.02.2021] Ілля Павлюк: *Він [один із депутатів партії «Слуга народу»] також додає, що «павлюківці» рівномірно розпорошені між усіма 15 групами й комітетами* [Вук, 18.02.2021]. Важливо зацентувати, що високочастотне функціонування в суспільно-політичному дискурсі лексичних одиниць відонімного (назва партії, ім'я чи прізвище) походження з ідентифікувальною семою 'член політичної партії' – важливий критерій неупередженої, об'єктивної оцінки місця та ролі політичної сили в країні й за її межами.

Епізодична активність характерна для таких пов'язаних із політичним життям держави й окремих її інституцій слів, як *президентіада, прем'єріяда, коаліціяда*. У 2021 році цієї тенденції

не виявлено, позаяк в Україні не обирали Президента, не велися політичні торги щодо призначення нового прем'єр-міністра, не об'єднувалися партії та депутатські фракції в парламенті для досягнення якоїсь спільної і неодмінно гучної мети. У досліджуваному матеріалі синтаксичні конструкції з вирізненими граматично панівними компонентами трапляються спорадично, до того ж зміст контекстів, у творенні яких вони беруть участь, пов'язаний здебільшого не з Україною, а з іншими державами: *В очікуванні нової прем'єради: чи витримає дружба Зеленського і Ахметова відставку Шмигала* [А, 20.04.2021]; *Після парламентських виборів у Німеччині розпочалася традиційна «коаліціада»* [ВЗ, 29.09.2021].

У фазі виняткової загостреності опинилося відкриття Дмитра Разумкова з найвищої державної посади законодавчої влади й реформування складу Кабінету Міністрів – заміна вищих урядових осіб органів виконавчої влади, наслідком чого стало посилення частоти вживання в публіцистично-політичному тексті та в інших дискурсивних сферах лексем *спікеріада* («відсторонення, а потім звільнення Голови Верховної Ради Дмитра Разумкова, обрання на посаду Голови Верховної Ради Руслана Стефанчука»), *міністріада*, *міністрозаміщення*, *міністропад* («звільнення Юрія Петрашка з посади міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Владислава Криклія – з посади міністра інфраструктури, Олеся Любченка – з посади міністра економіки, Олега Уруського – з посади міністра стратегічних галузей промисловості, Олексія Резнікова – з посади міністра реінтеграції тимчасово окупованих територій, Андрія Тарана – з посади міністра оборони, Романа Абрамовського – з посади міністра екології»): *Спікеріада: Дмитра Разумкова «пішли», але він обіцяв повернутися* [DW, 07.10.2021]; *Міністріада набула ще не баченого дотепер розмаху* [КІ, 04.11.2021]; *Продайте нам трохи електроенергії ... а також про «міністрозаміщення» і до чого тут взагалі байки Крилова?* [FB, 08.11.2021]; *Міністропад триває: у відставку подав Олег Уруський* [ГК, 01.11.2021]; *Про кадрові зміни в українському уряді, які за інтенсивністю ... найбільше схожі на міністропад* [СД, 08.10.2021]. Субстантив

міністропад витіснив значеннєво споріднену використовувану раніше лексему *міністріада* й синхронно утворену з ним лексему *міністрозаміщення* через ту причину, що він виразно актуалізує одночасно із семою 'заміна керівників міністерств' іншу релевантну для аналізованої ситуації пейоративну сему – 'негативні процеси в кадровому забезпеченні міністерств'. Цей іменник є органічним конститuentом лексико-словотвірної парадигми, компоненти якої містять у своєму складі утворену від дієслівної основи морфему *пад-* і відображають суспільно-політичні, кадрові, фінансово-економічні, правові, епідемічні та інші зміни в нашій державі останніх десяти літ (*грузинопад, банкопад, доларопад, прокуроропад, маскопад*).

У 2021 році сталися два *міністропади* – у травні (звільнено / призначено двох міністрів) та листопаді (звільнено / призначено п'яťох міністрів). Суспільного розголосу набуло осіннє *перетасування в уряді* [УНІАН, 07.11.2021], поіменоване ще й *черговим міністропадом, новим міністропадом, великим міністропадом, масовим міністропадом, справжнім міністропадом, масштабним міністропадом, фатальним міністропадом, осіннім міністропадом, листопадним міністропадом*. Атрибутивні поширювачі вияскравлених іменниково-прикметникових конструкцій виконують важливу характеризувальну функцію відповідно до їхнього семантико-конотативного потенціалу: указують на спадковість, послідовність процесу владних пертурбацій, специфіку інтенсивності й час реалізації їх: *Український політикум на порозі чергового міністропаду* [Үт, 03.11.2021]; *На «Інтері» 3 листопада ці події [зміни в уряді Шмигалья] назвали «великим міністропадом»* [ДМ, 19.11.2021]; *В Україні помітний справжній «міністропад»* [КІ, 03.11.2021];]; *Масштабний «міністропад»: Рада звільнила відразу п'ятьох чиновників* [ЦН, 03.11.2021]; *[Карта зіграла!] Останній раз – Зеленський пішов ва-банк, фатальний «міністропад»: до кінця каденції* [Үт, 03.11.2021]; *Втім, на цьому листопадний «міністропад» не завершився...* [З, 03.11.2021]; *Осінній міністропад: то ж під ким міністерське крісло хитається насправді* [Под, 19.09.2021].

Зміни в Кабінеті Міністрів, які ініціював і проводив разом зі своєю командою Президент Володимир Зеленський, не знайшли належної підтримки з боку різних суспільних верств, вони викликали лише чергове занепокоєння. Це узагальнено демонструють утворені на основі широковживаного аксіоматичного твердження *від перестановки доданків сума не міняється* емоційно конотовані висловлення *від перестановки крісел уряд Шмигалья лишається* [ТСН, 07.11.2021], *від перестановки міністрів нічого не зміниться* [Yt, 02.11.2021]. Псевдоаргументність процедури ротації репрезентують описові звороти, представлені опозицією, у якій роль змістової домінанти виконує прикметник *невідомий*: *звільнення за невідомі гріхи* [УНІАН, 07.11.2021] / *призначення за невідомі досягнення* [УНІАН, 07.11.2021]. Аксіологійний спектр регулярних для публіцистично-політичного дискурсу перифраз, що різнобічно характеризують травневі й листопадові зміни в уряді Дениса Шмигалья, досить розлогий – від нейтральної або відносно нейтральної конотації до яскраво експлікованої пейоративності, пор.: *осінній відбір* [УМ, 09.11.2021], *осінні відставки* [СД, 05.09.2021], *кадрові ротації в Кабміні* [ПрУ, 26.10.2021], *просте пересування крісел* [УНІАН, 07.11.2021], *перетасування в уряді* [УНІАН, 07.11.2021], *нова рокіровка на урядовій шахівниці* [Подр, 19.09.2021] і *дивні ротації в Кабміні* [УПБ, 03.11.2021], *чергова епопея з кадровими ротаціями* [НЛ, 04.11.2021], *відставки в «добровільно-примусовому форматі»* [Под, 19.09.2021], *круговорот міністрів* [УПБ, 06.11.2021], *кадровий глухий кут* [Ф, 29.10.2021], *черговий кадровий буревій* [УМ, 09.11.2021]. Окремий тип становлять негативно марковані вторинні номінування з антропонімом *Зеленський* та апелятивом *Президент*: *кадрова карусель Зеленського* [DW, 04.11.2021], *піар-крок Зеленського* [УМ, 09.11.2021], *турборотації Зеленського* [5к, 08.11.2021], *чергова судомна спроба Президента* [УМ, 09.11.2021].

За керівниками міністерств, яким довелося недовго працювати в уряді, закріпилася описова структура *міністри-одноденки* [А, 29.10.2021], а за тими, кого чекає звільнення, – добре відомі конструкції *кандидат на виліт* [УП, 01.11.2021], *людина на виліт*

[ASPI, 07.05.2021]. За перифрастичним критерієм міністрів доби правління Володимира Зеленського поділено на дві категорії: *міністр із Кабінету Міністрів Дениса Шмигала* [Ф, 09.11.2021] і *міністр із команди Зеленського* [Ф, 09.11.2021]. Політичний експерт Кость Бондаренко чітко окреслив статус цих нинішніх високопосадовців через авторський описовий зворот *мовчазний виконавець побажань Банкової, на якому лежить колосальна відповідальність за нульових преференцій* [А, 29.10.2021]. Логічним завершенням сюжету про регулярні, однак, на жаль, далекі від позитивного результату кадрові зміни в уряді можна вважати появу слова *земіністр* (*ЗЕміністр, Зе-міністр, Зе!Міністр*) («міністр, який відповідає вимогам до цієї посади Президента Володимира Зеленського та його команди», «міністр доби правління Володимира Зеленського»): *Зетерористи, земіністри і кисень для хворих* [Yt, 06.11.2021].

Недругорядним фактом для аналізованої політичної ситуації є відчутне посилення частоти вживання вже використовуваного впродовж кількох літ слова *недоміністр* (*НЕДОміністр, недоМіністр, недоМІНІСТР*) із закріпленою за ним семантикою «особа, яка не відповідає професійним якостям керівника міністерства» і новосформованим значеннєвим сегментом «особа, яка не відповідає професійним якостям керівника міністерства + виконувач обов'язків міністра, що так і не обійняв цю посаду»), пор.: *Ляшко – недоміністр, який валив разом з Уляною Супрун міністерство і став міністром* [Yt, 29.12.2021]; *Зараз недоміністр освіти Лілія Гриневич розказує, що все потрібно робити для нацменшин, але в нас юридично немає нацменшин* [ПК, 29.01.2019] і *Пізніше нардепи знову не підтримали призначення Юрія Вітренка на посаду міністра енергетики, тобто він так і залишився «недоміністром»* [УНН, 28.04.2021]; *США подарували Україні ще й Уляну Супрун – у ролі недоміністра охорони здоров'я з її талантами радити, як чистити зуби і не захолювати гепи* [G, 29.01.2019]. Наличку «недоміністра» почеплено, крім названих, іншим урядовцям різних часів – Айварасу Абромавичусові (Міністерство економічного розвитку і торгівлі), Остапові Семераку (Міністерство екології та природних

ресурсів), Андрієві Реві (Міністерство соціальної політики), Владиславові Криклію (Міністерство інфраструктури), Максимові Степанову (Міністерство охорони здоров'я), Олександрові Ткаченку (Міністерство культури та інформаційної політики), Романові Лещенку, Ользі Трофімцевій (Міністерство аграрної політики та продовольства), Сергієві Шкарлету (Міністерство освіти та науки). До розряду функційно активних утворень із формантом *недо-*, які репрезентують словотвірну модель модель з інваріантним значенням «недостатній рівень готовності» [30, с. 51], уналежнено лексеми *недогарант* (*недоГАРАНТ*, *НЕДОгарант*), *недопрем'єр* (*НЕДОпрем'єр*, *недоПРЕМ'ЄР*), *недоміністерство* (*НЕДОміністерство*, *недоМІНістерство*, *НЕДОМІНістерство*, *недоМІНІСТЕРСТВО*): *Такий у нас героїчний недогарант* [INFO, 20.08.2021]; *Надія тільки на те, що зе-влада, вся ця команда недоміністрів та недопрем'єрів навчить українців обирати владу здоровим глуздом* [Нел, 22.10.2021]; *«Виявляється, недоміністерство освіти України з недоміністром Шкарлетом, який взагалі займався плагіатом, має право не визнати мій диплом одного з кращих вузів світу!»* [ПН, 29.07.2021]. Проаналізовані лексико-словотвірні новації з формантом *недо-* негативно конотовані, у їхньому значенневому обсязі сфокусовані «зневажливі характеристики» [29, с. 52] на високопосадовців – окремих осіб чи колективних суб'єктів.

Поряд із такими проаналізованими вище конкретними репрезентантами політичного лексикону, як *президентіада*, *прем'єріада*, *коаліціада*, *спікеріада*, *міністропад*, *міністріада*, зафіксовано okazіональне слово *обезмандатчення* («позбавлення депутатського мандата ексголови Верховної Ради Дмитра Разумкова»), семантично мотивоване основою *мандат* [«документ, що стверджує повноваження особи (народного обранця)»]: *Обезмандатчення відкладено?* (підзаголовок статті «Замах на турборежим: чим загрожує “слугам” “Розумна політика” Разумкова» Тетяни Пархомчук) [УМ, 29.10.2021]. Ця негативно конотована лексема дисонує із сучасною літературною нормою, зокрема словотвірною, передусім тому, що складні префікси *зне-* і

знез- витіснили на периферію мовного вжитку синоніміїний їм за функційною роллю складний префікс *обез-* .

Процес ініційованої Володимиром Зеленським та однопартійцями-слугонародівцями політичної розправи над Дмитром Разумковим послідовно транслюють численні вторинні найменування, типовий компонентний склад яких представляють негативно забарвлені лексеми на зразок *жертва, мішень, потерпілий*, тощо в ролі носія валентності й *дестабілізувальний, гнаний, неугодний, опальний, переслідуваний, постраждалий* та ін. у функції валентного партнера: *відставний політик* [ТСН, 20.10.2021], *політична жертва* [УП, 17.11.2021], *жертва режиму* [D, 08.11.2021], *чергова жертва авторитарних амбіцій Зеленського* [НПор, 18.04.2021], *жертва сильного бажання Офісу Президента* [ASPI, 15.10.2021], *неугодний спікер* [УП, 26.10.2021], *гнаний експікер* [УМ, 29.12.2021], *опальний експікер* [D, 08.11.2021].

Характеризувальний потенціал перифрастичного поля «Дмитро Разумков» на цьому не вичерпано. Найпродуктивніший розряд його конкретних репрезентантів становлять вторинні номінування з пейоративним і меліоративним змістом, які вказують на взаємини між Разумковим та Зеленським, на зв'язки між Разумковим і багатими людьми, владою, громадськістю, виборчим процесом, різними політичними силами, їхніми представниками, головно однопартійцями. Регулярними компонентами цих структур є антропоніми, партіоніми, поширені вислови *альтер-его, троянський кінь*, а також уживані в лексиконі політиків субстантиви на взірць *агент, лідер, член, конкурент, критик, противник, гравець, суперник, заміна* та ін.: *Зеленський без шкідливих звичок* [ГК, 29.12.2021], *головне медійне альтер-его* [Зеленського] [BBC, 29.12.2021], *політичне альтер-его Зеленського* [BBC, 07.10.2021], *топовий агітатор Зеленського* [УП, 11.11.2021], *прямий конкурент* [УП, 26.10.2021], *головний суперник Володимира Зеленського* [УП, 17.11.2021], *реальний конкурент Володимира Зеленського на президентських виборах* [УП, 28.09.2021], *друге після Зеленського обличчя Зе! Команди* [ЖЛ, 07.10.2021], *останній запобіжник утримання Зеленського від іще більших помилок* [УМ,

26.10.2021], електоральний «кілер» Володимира Зеленського [УП, 26.10.2021], заміна Зеленському [ГК, 07.11.2021], людина, проти якої публічно пішов Президент [ЖЛ, 07.10.2021], принциповий лідер, який не ліг під Зеленського і не спасував перед його авторитарними замашками [ЖЛ, 07.10.2021], перший противник, який може грати на полі «молодих політиків», де досі монопольне становище зберігає Володимир Зеленський [ЖЛ, 07.10.2021], не гіпотетична проблема влади, а вже реальна [УП, 11.11.2021], головний агент стороннього впливу на монобільшість із боку Ахметова і Ко [УП, 29.11.2021], частий гість на «ахметівських» каналах [ГК, 25.11.2021], один із найактивніших гостей телеканалів «Україна» та «Україна 24» [УП, 20.12.2021], частина провладної партії «Слуга народу» [Е, 24.10.2021], спікер «зеленої» команди [УМ, 28.09.2021], розкольник «Слуги народу» [УП, 31.12.2021], дестабілізуючий чинник для монобільшості [УП, 17.11.2021], останній гравець першої президентської збірної [ТСН, 10.10.2021], проєкт олігархів [УМ, 26.10.2021], новий запасний варіант олігархів [УМ, 26.10.2021], новий фаворит мільярдерів [УП, 26.10.2021], імовірний наступний кандидат у Президенти України [УМ, 26.10.2021], перший номер виборчого списку партії «Слуга народу» [УП, 29.12.2021], локомотив виборчого списку до Верховної Ради ІХ скликання [Ч, 15.10.2021], професіонал-критик влади [УМ, 26.10.2021], колись ключовий член команди Володимира Зеленського [ВВС, 21.09.2021], один із ключових гравців Зе-команди [ТСН, 10.10.2021], опальний слуга [УМ, 29.12.2021], топ «Слуги народу» [ЖЛ, 07.10.2021], некомандний гравець [УМ, 29.12.2021], троянський кінь у «Слузі народу» [Сг, 29.12.2021], колись перший номер у списку «Слуги народу» [УП, 20.12.2021], занадто близький до білоголубих [УМ, 26.10.2021], спікер не всього парламенту, а ОПЗЖ [УМ, 26.10.2021].

Ще одну групу, якій не властива висока частота вживання, утворюють перифрастичні одиниці, що оцінюють людські якості й політичну та державницьку діяльність Дмитра Разумкова: відмінний хлопець [Сг, 01.10.2021], самотійна політична одиниця [ЖЛ, 07.10.2021], цілком самотійна політична фігура [УМ,

31.12.2021], *поміrkований консервативний законник на протизагу президенту-волонтаристу* [ЖЛ, 07.10.2021], *потенційний державний діяч* [УМ, 26.10.2021], *ризикована інвестиція, але потенційно дуже дохідна* [УП, 11.11.2021]. Великий за обсягом фактичний матеріал свідчить, що базою творення розглядуваних синтаксичних структур є стилістично нейтральна й пейоративно забарвлена лексика. Вони мають не характерне для перифрастичних полів, ідентифікованих за антропонімним критерієм, послідовно фіксоване позитивне маркування.

Зміни, пов'язані з відставкою Дмитра Разумкова, зумовили активізацію компонентного складу перифрастичного поля «Руслан Стефанчук». Його конкретні репрезентанти об'єднано в два семантичні типи: 1) «перспектива кар'єрного росту Руслана Стефанчука»: *другий номер* [Сг, 05.10.2021], *головний кандидат на заміну Разумкова* [УП, 24.02.2021], *перша людина, яка може замінити Разумкова на посаді* [УП, 28.04.2021] і 2) «причини обрання на посаду Голови Верховної Ради України Руслана Стефанчука»: *командний гравець* [ЖЛ, 07.10.2021], *соратник Президента* [Володимира Зеленського] [УП, 28.04.2021], *давній друг Зеленського* [ЖЛ, 07.10.2021], *100% людина Президента* [Володимира Зеленського] [УП, 28.04.2021].

До розряду винятково активної лексики 2021 року, що пов'язана з політикою, належить субстантив *деолігархізація*. У цьому переконує навіть не системне, а принагідне обстеження українського публіцистично-політичного дискурсу на предмет установлення найуживаніших слів у досліджуваній період. Журналісти Севгіль Мусаєва, Роман Романюк, Роман Кравець, Євген Бударецький, Соня Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук, аналізуючи спрямовану проти українських олігархів війну Володимира Зеленського, дійшли такого висновку: якби довелося обирати лексичну одиницю, що найчастіше трапляється в українському політичному словникові року, який збіг, то його позицію безперечно міг би зайняти іменник *деолігархізація* [19]. Функційним еквівалентом його є менш уживаний субстантив *антиолігархізація*, пор.: *Президент Володимир Зеленський*,

коментуючи **деолігархізацію**, пообіцяв «рівні, прозорі і єдині правила для всієї України», а також покритикував попередників за те, що «щороку росла тільки кількість борців з олігархами і кількість самих олігархів» [ЕП, 15.06.2021] і Справжня **антиолігархізація** – зміна економічних пропорцій та механізми збільшення економіки та доходів усього населення... [УПБ, 24.09.2021].

На ступінь продуктивності аналізованого слова вплинуло бурхливе, сповнене дискусій обговорення, непросте ухвалення і навіть розпочата легітимізація Закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)». Цей нормативно-правовий акт визнано *законом* [2021] року [НЛ, 31.12.2021], за ним закріплено перспективу *основного тренда в наступному році* [НЛ, 31.12.2021], коли він почне діяти – із 7 травня 2022 року.

Семантика слова *деолігархізація* складна, що засвідчують подані приклади: *На рівні теоретичного осмислення «деолігархізація» полягає в тому, щоб зменшити вплив економічної влади на владу політичну, який здійснюється з метою подальшого використання політичної влади задля задоволення інтересів винятково або переважно тих суб'єктів, у чиїх руках зосереджена ця економічна влада* [СД, 28.05.2021]; *ЗМІ в період деолігархізації: які зміни чекають на медіа* [СД, 02.10.2021]; *Деолігархізація має полягати у зменшенні впливу грошей на владу* [СД, 28.05.2021]. В узагальненому вигляді її можна представити так: «процес обмеження надмірного впливу осіб, які мають значну економічну, політичну, правоохоронну, медійну та ін. вагу в українському суспільстві, на владу, на ухвалення нею тих або тих рішень». До речі, план змісту, закріплений за розгляданою лексемою, належно заманіфестує багатокomпонентне (сімнадцять повнозначних слів) найменування документоніма.

Регулярним для іменника *деолігархізація* є побутування у складі неофіційної назви аналізованого Закону, репрезентованої стилістично нейтральним словосполученням *закон про деолігархізацію*, функційними еквівалентами якого є конструкції

закон про олігархів, антиолігархізаційний закон, антиолігархічний закон: Стефанчук підписав **закон про деолігархізацію** [ЕП, 23.09.2021]; **Закон про олігархів** став каменем спотикання у стосунках Володимира Зеленського і вже колишнього спікера парламенту Дмитра Разумкова [ЕП, 23.09.2021]; ... При голосуванні за так званий **антиолігархізаційний проект закону** ... в ОП пообіцяли нардепам «пакет стимулювання» в розмірі 4 мільярдів бюджетних гривень на округи [Л, 24.09.2021]; Зеленський підписав **антиолігархічний закон** [ФК, 08.11.2021]. У досліджуваному дискурсі поряд з описуваними вживаються негативно марковані синтаксичні структури, найпродуктивніший тип серед яких утворюють ті, що мають у своєму складі пропріатив Зеленський або його субститут *Зе* з усім набором його графічних та орфографічних реалізацій (написання з малої або великої літер, окремо, зі знаком оклику, дефісне передавання, уживання лапок: *Зе, ЗЕ, Зє, ЗЄ, Зе!, Зе!!!, ЗЕ!, ЗЕ!!!, Зє!, Зє!!!, ЗЄ!, ЗЄ!!!, «Зе», «ЗЕ», «Зє», «ЗЄ»*). Ідеться про такі конструкції, як *деолігархізація Зеленського, деолігархізація від Зеленського, Зе-деолігархізація, ЗЕ-деолігархізація, ЗеДеолігархізація, деолігархізація від ЗЕ, зеолігархічний [закон]*, та ін.: **«Деолігархізація» від Зеленського: Коломойський отримає від «Нафтогазу» палива на понад 100 млрд грн – Гончаренко** [5к, 07.11.2021]; **Деолігархізація від Зеленського** – це додатковий важіль у боротьбі з опонентами [ЄС, 01.07.2021]; **«Деолігархізація» Зеленського** – прикриття і пустушка [Үт, 21.10.2021]; Справжня **Зе-деолігархізація: Коломойський за два роки абсолютної влади в Україні свого протеже подвоїв свої статки** [ПрУ, 13.11.2021]; А буквально завтра в Раді будуть голосувати закон, на який у влади практично не вистачає голосів, зокрема горезвісний антиолігархічний, він же **зеолігархічний** [Үт, 22.09.2021]. Зміст цих одиниць, співвідносних з іменниково-іменниковими словосполученнями або складними словами як їхніми трансформованими відповідниками, не корелює з президентською мотивацією прийняття *закону про деолігархізацію*, із накресленою гарантом Конституції перспективою олігархів, зокрема тією, що в них «є два шляхи – стати чесним бізнесменом або грати за старими

правилами й розпочати “чорну сторінку своєї історії”» [8]. З-поміж найактуальніших проблем, сфокусованих у значеннєвому обсязі аналізованих синтаксичних утворень, – критерії встановлення / позбавлення статусу олігарха, ручний режим формування реєстру олігархів.

Народний депутат Олексій Гончаренко пропонує називати курс Президента, спрямований нібито на боротьбу з олігархами, не *ЗеДеолігархізацією*, а *ЗеОлігархізацією*, удаючись до таких аргументів та контраргументів: «У парламенті сформована нова «ширка». «Слуга Народу», фракція Коломойського «За Майбутнє», фракція «Довіра», яку пов’язують з агроолігархами, вже давно голосують в унісон. Але сьогодні сталася знакова подія. «ЗаМайбутнє» і «Довіра» сердешна підтримали прискорене винесення в зал законопроекту про т.зв. деолігархізацію, або, як його вже називають у кулуарах самі слуги, – *ЗеОлігархізацію*. Тобто олігарх Коломойський «ЗА» ЗеОлігархізацію. Олігархи аграрні також «ЗА». Коломойський нічого не робить без власного інтересу. В перший рік президентства Зеленського йому віддали на розграбунок Центренерго. Це була така подяка за «організацію» виборів ... Влада Зеленського слабшає, і вона прагне контролю за медіа. І Коломойський, який є найближчим олігархом, не проти допомогти Зеленському. Скоро ми побачимо, чим розрахуються перед Коломойським за широку коаліцію зі Слугами. Це буде ще один Центренерго чи щось більш ласе. І найголовніше. Тепер очевидно: ЗеОлігархізація – процес, який у парламенті штовхають олігархічні фракції» [7]. Слово *ЗеОлігархізація* з подання члена політичної партії «Європейська солідарність» Олексія Гончаренка ввійшло до Вікіпедії як термін зі значенням «курс Президента України Володимира Зеленського, спрямований на деолігархізацію – зменшення впливу великого бізнесу на політику й економіку» [9]. Гасло, про яке йдеться, недостатньо категоризоване, отже, воно потребує суттєвого доопрацювання. Процес майбутнього дефінування демонструватиме позитивні та негативні моменти, пов’язані з викоріненням в Україні такого явища, як олігархізація, зменшенням впливу на суспільство олігархів, аж до втрати Законом «Про запобігання загрозам національній безпеці,

пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)» сили через 10 років із дня набуття ним чинності – 7 травня 2022 року. До речі, зміст, успішні й сумнівні перспективи реалізації цього документа різнобічно характеризують численні описові звороти. За перифрастичною версією, у візії влади, високопосадовців та їхніх прибічників аналізований Закон – *День перемоги над олігархами* [УП, 18.11.2021], *перший крок, щоб покласти олігархам край* [УП, 10.11.2021], тоді як для іншої категорії людей, зокрема тих, хто об'єктивно оцінює багатолітню не завжди послідовну й прогнозовану українську законодавчу практику, він – просто *Зезакон про олігархів* [Ут, 27.09.2021], *піар-кампанія Президента* [РС, 06.06.2021], *фікція, яка не працюватиме* [УП, 10.11.2021], *абсолютний пшик* [5к, 22.09.2021], *законопроект на користь олігархів* [5к, 23.09.2021], *інструмент політичного торгу й тиску на всіх олігархів одразу* [УП, 18.11.2021], *авторитарна держава з необмеженою владою* [Ч, 14.09.2021], *декларативний піарний закон «проти олігархів»* [Е, 23.09.2021], *фундамент для інформаційного рейдерства та монополізації медіапростору* [Б, 04.10.2021], а ще – *ледь не головна перепона «цивілізованого діалогу» між сторонами* [УП, 11.11.2021], *печатка на неоголошенні війни* [УП, 20.12.2021], *спускова пружина, яка може дати початок широкомасштабній війні між Банковою та Ахметовим* [УП, 18.11.2021]. Багатьох об'єднує думка, що цей нормативно-правовий акт – *багатостраждальний закон про осіб із надмірною політичною та економічною вагою* [УП, 18.11.2021], *резонансний законопроект про олігархів* [УП, 18.11.2021].

Ще однією мовною реакцією на ухвалення Закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)» стало розширення компонентного складу перифрастичних полів «Рінат Ахметов» та «Ігор Коломойський» подібними й відмінними стосовно значенневої структури описовими зворотами. Розряд перших репрезентують конструкції *найбільший український олігарх* [УП, 26.04.2021], *донецький друг* [Зеленського] [УП, 11.11.2021],

противник №1 для Президента Зеленського [УП, 02.12.2021] [УП, 26.04.2021] → Рінат Ахметов; *один із найбільших олігархів* [РС, 05.04.2021], *друг* [Зеленського] *із Дніпра* [УП, 11.11.2021], *загроза для українських реформ, із якою має боротися Зеленський* [Руб, 25.03.2021] → Ігор Коломойський. Вирізані вторинні назви віддзеркалюють радикальні зміни у взаєминах між чинним Президентом і тільки-но згадуваними *найвпливовішими та найбагатшими людьми країни* [УП, 27.04.2021]. У публіцистично-політичному дискурсі цим змінам із перманентно закладеним у них конфліктом відведено багато місця. Основу другого розряду перифраз утворюють одиниці, що розкривають минуле і сучасне Ахметова та Коломойського, їхні зв'язки із Зеленським – кандидатом у Президенти і вже чинним главою держави. Згадано, зокрема, що Рінат Леонідович – *опорна точка для Зеленського у справі позбавлення впливу Коломойського* [УМ, 12.10.2021], *зручний партнер для Банкової* [УП, 11.11.2021], *найдорожчий «політик»* [УМ, 30.11.2021], *«незамінний» у питанні вирішення конфлікту на Донбасі* [УМ, 12.10.2021], *найбільший в Україні економічний гравець, чиї інтереси все ж таки суттєво переплелися з політикою* [УП, 12.11.2021], *платник податків номер один у країні та й експертних платежів* [Діло, 18.11.2021], а Ігор Валерійович – *головний бенефіціар перемоги Зеленського* [УМ, 12.10.2021], *головна няня Зеленського* [5к, 19.09.2021], у минулому – *бізнес партнер нинішнього глави держави* [РС, 05.04.2021], *підсанкційний олігарх* [Руб, 25.03.2021].

Регулярно вживана в соціальній сфері лексична одиниця *деолігархізація* постала на базі іменника *олігархізація* («політичне, економічне, правоохоронне, медійне та ін. панування в українському суспільстві невеликої групи людей»), вона входить до словотвірного відіменного типу з формантом *-(із)-ація*, структурно пов'язана з потенційним вербативом, тобто цей дериват «із погляду реальної деривації» не спирається «на відповідні власне дієслівні основи» й може «ставати основою для творення дієслів» [30, с. 70]. Іменник *олігархізація*, як і субстантиви *олігарх*, *олігархат*, почав активно функціювати в часи президентства Леоніда Кучми, якого цілком заслужено вважають *хрещеним*

батьком української корупції [ПСУМ, с.185], *архітектором української корупції* [ППП, с. 236], *батьком олігархії, політичної мафії і корупції в Україні* [ДУПЛ, с. 236], *хрещеним батьком українського олігархату* [ДУПЛ, с. 237], а винятково активізувався за перебування при найвищій владі Володимира Зеленського, що гучно заявив про боротьбу з цим поширеним у нашій державі явищем: ... **Олігархізація** *спотворює структуру економіки, пригнічує ініціативу і залишає лише невеликі гетто для розвитку середнього класу (насамперед малого і середнього бізнесу, який в інших країнах створює до 60% ВВП, а головне – забезпечує нові робочі місця та ідеї для економічного зростання)* [Т, 11.07.2011]; *«В українській поліції ми стикаємося з класичною корупцією, пов'язаною з **олігархізацією** суспільства» – чеський фахівець*[РС, 27.11.2017]; *В енергетичній галузі маємо шалені проблеми з монополізмом та **олігархізацією*** [УПБ, 05.02.2021]. Семантико-словотвірний зв'язок із досліджуваним словом мають такі лексеми, як *деолігархізатор* («той, хто здійснює деолігархізацію або причетний до цього процесу»), *деолігархізаторський*, *деолігархізаційний* («який пов'язаний із деолігархізацією»), *деолігархізувати* («позбавити статусу олігарха, економічного, політичного, правового, медійного та ін. впливу на суспільство»): *Українські **деолігархізатори** дуже швидко перетворюються на нових олігархів* [ГК, 11.07.2011]; *Не крутять задом, чергові ... **деолігархізатори*** [УП, 19.08.2021]; ***Деолігархізаторський** ранок у Раді почався з того, що головуючий на засіданні замість Дмитра Разумкова віце-спікер Руслан Стефанчук... оголосив перерву і пішов консультуватися з главами фракцій* [А, 23.09.2011]; *[Але якщо бодай кілька з цих питань пролунають на комітеті, можливо, в цьому напрямку будуть хоч якісь зрушення. Не в голові керівництва АМКУ, тут ми оцінюємо все тверезо та навіть не сподіваємось.] А в голові виборців, які, голосуючи, згадають, що саме обрана ними людина формуватиме склад головного **деолігархізаційного** органу країни* [НГ, 06.10.2021]. Дискусії навколо української законодавчої моделі деолігархізації і програми покровокого втілення її в життя тривають, що розширює мовний –

семантичний, перифрастичний, синтагматичний, словотвірний, стилістичний та ін. – образ цього явища.

На окрему увагу заслуговує інновація-апелятив «*кріт*» («*кроти*»), що опинилася в 2020–2021рр. з-поміж високочастотних лексем: *Інформацію про затримання «вагнерівців», яке було заплановане в Україні на 25 липня, на моє глибоке переконання, «злили» Путіну і ФСБ «кроти» Зеленський та Єрмак (детально про це йдеться в попередній публікації)* [УМ, 04.09.2020]; *У нас є люди, які працюють не на Україну, а й на інші держави, є **кроти**, які роблять все для того, щоб подібні операції не увінчалися успіхом* [ГК, 13.12.2021]. Григорій Омельченко в одній зі своїх гостросюжетних публікацій «*Зе! “кроти” Москви на Банковій?*» удокладнено коментує семантичну специфіку аналізованого слова: «...“кротом” називають “агента”, глибоко інкорпорованого (введеного) в структуру противника, який ... поставляє особливо важливу, таємну інформацію. Головна відмінність від розвідника в його традиційному значенні полягає в тому, що “кріт” вербується ще до того, як отримує доступ до закритої інформації, інколи навіть до того, як починає працювати в цій сфері, яка цікавить вербувальну сторону (яка засилає “крота”)». Часто “кротів” вербують “на виріст”, з прицілом, що рано чи пізно “кріт” досягне високої посади в організації ворожої сторони і стане поставляти корисну інформацію» [18]. Для іменника «*кріт*», переносність значення якого засвідчує постійне олапкування, регулярними є або семантико-синтаксичні зв'язки з граматично залежним прикметником відонімного походження *російський*, що виконує роль одного з експліцитних маркерів значення «вербувальна сторона, яка засилає “крота”», або програмування підрядної присубстантивно-атрибутивної частини на зразок *який (що) працює на Росію*, або входження на правах опорного слова до складу прикладкової структури із залежним компонентом-ім'ям конкретної людини, яку легко ідентифікують: *Скільки ще **російських «кротів»** у «зеленій владі»?* [Ут, 16.12.2021]; *«Ми підозрюємо, що **російський “кріт”** в оточенні президента злив не лише справу “вагнерівців”, але й багато іншої секретної інформації...»* – *говорить активіст, учасник акції Олександр Махиня* [ГК,

29.07.2021]; *Перша причина – у нас є «кріт», який працює на Росію* [G, 19.11.2021]; *Цим «кротом Андреем» і цими шкідниками ми хотіли показати і сказати Зеленському, що в його оточенні є кроти, є пацюки* [5к, 29.07.2021]. Субстантивно-ад'єктивне словосполучення *російський «кріт»* перебуває у відношенні ізофункційності з іменниково-іменниковими конструкціями *«кріт» Росії, «кріт» Москви, «кріт» Кремля: Детально про це ви можете прочитати у моїх розслідуваннях, опублікованих у газеті «Україна молода» (2 і 4 вересня 2020 року) «ЗЕ! “Кріт” на Банковій: Хто “злив” інформацію про операцію із затримання “вагнерівців”» і «Служу Росії? Як спецслужби США виявили ЗЕ! “кротів” Москви на Банковій» та на сайтах Аргумент і Цензор.НЕТ під назвою «ЗЕ! “кроти” Москви на Банковій»...*[ЦН, 16.12.2021]. Від слова *«кріт»* суфіксальним способом утворилася, успадкувавши відтінок негативної конотації, субстантивна лексема *кротівня* («місце, де працюють, збираються “кроти”»): *На Банковій кротівня, а Зеленським керують секретарки!?* (Герашенко) [Yt, 14.12.2021].

Фактичний матеріал дає підстави твердити, що корпус лексико-семантичних інновацій поповнили віддієслівні назви, які входять до непродуктивного словотвірного типу з суфіксом *-ництв-о* й «поєднують загальне значення опредметненої дії ... з іншими: об'єкта і місця дії ... суб'єкта дії з відтінком збірності» [26, с. 73]. Ідеться про іменники *крадівництво, падівництво, лохівництво, оплексівництво, розстрільництво*, які корелюють за різними лексико-семантичними, стилістичними та іншими критеріями із загальноновживаними лексичними одиницями. Стосовно останніх, то це передусім девербатив *будівництво* як компонент лексичного словосполучення *Велике будівництво*, що є найменуванням ініційованої чинним Президентом державної програми, яку спрямовано на масштабну розбудову якісної транспортної, освітньої, соціальної, спортивної інфраструктури: *«Велике будівництво»: витрачено вже понад \$10 млрд, – Шмигаль* [Fin, 24.12.2021]. До перифраз, що характеризують чинного гаранта Конституції, додана ще одна – *Президент доріг* [DW, 23.06.2021].

Слугонародівці, оточення й прихильники Володимира Зеленського позитивно оцінюють результати впровадження

програми, що стартувала наприкінці 2019 року, наголошують на значних досягненнях, яких чомусь не помічають пересічні громадяни. Їхні думки озвучують критики, опоненти – представники інших політичних сил, аналітики, журналісти, економісти. Ці аксіологічні розбіжності знайшли своє відображення в мові. Один із яскраво експлікованих вербалізаційних засобів – апелювання не до виразно заманіфестованого денотата, а до набору його диференційних ознак та конотацій, носіями яких є загальноновживаний субстантив *руйнівництво* та вже згадувані оказіоналізми *крадівництво*, *падівництво*, *лохівництво*, *оплесківництво*, пор.: *будівництво* («створення, організація чого-небудь») → *руйнівництво* («доведення до занепаду чого-небудь»), *крадівництво* («привласнення чужого», «удавання до злодійства»), *падівництво* («різке втрачання чогось значного, істотного»), *лохівництво* («обманювання себе й інших»), *оплесківництво* («незаслужене схвалення або вітання чого-небудь»). Virізнені лексичні одиниці вступають у семантико-синтаксичні зв'язки з прикметником *великий* ('який має важливе значення'), утворюючи пейоративно забарвлені конструкції – своєрідні контрастивні субститути словосполучення *Велике будівництво*: *Два роки реалізації програми «Велике будівництво» значно змінили дорожній ринок України* [ІФ, 21.05.2021] → *«Велике руйнівництво» вагонів* [ЕП, 19.11.2021]; *«Велике крадівництво»: піар на чужих проєктах, корупція та закопування грошей в «асфальт»* [Yt, 05.08.2021]; *Велике Падівництво в дії. [Мости відеозверненням не ремонтують]* [Твит, 03.05.2021]; *Шукаємо лоха, який би вложив мільярди у велике лохівництво, а на виході вся робота складе 100 тис. грн, різниця в кишені реальним власникам України* [Yt, 06.04.2021]; *БЕЗ ЦЕНЗУРИ наживо: Велике оплесківництво | Як Зе збирається вкрасти вибори без путчу | Голодтуса* [Yt, 01.12.2021].

У публіцистично-політичному дискурсі поширена практика попарного комбінування описуваних синтаксичних структур, яким притаманні важливі текстотвірні властивості, очевидна емоційність: *«Велике будівництво» чи «Велике руйнівництво»?* [FB, 09.08.2021]; *«Велике будівництво чи руйнівництво?»*: мешканці

Теплика вимагають ремонту об'їзної дороги [ВО, 27.07.2021]; **Велике будівництво** чи **велике крадівництво** [АК, 31.03.2021]; *Скільки відсотків «Великого крадівництва» у «Великому будівництві»?* [НГ, 30.08.2021]; **Велике падівництво** замість **Великого будівництва** [Сот, 03.05.2021]. Ці конструкції найчастіше функціують у ролі заголовка, що є, з одного боку, своєрідною текстовою інтродукцією, а з іншого – відносно самостійним дискурсом, позаяк він репрезентує в інтегрованому форматі інформацію, закладену в тексті.

З іменниками *будівництво, руйнівництво, крадівництво, падівництво, лохівництво, оплесківництво* органічно взаємодіють закріплена за юридичною сферою лексема *судівництво* («справедливий суд») та okazіоналізм *розстрільництво* («позбавлення життя за щось скоєне»). Для них ідентифікувальною є інша сема – ‘загальне значення предметної дії з відтінком покарання за вчинене’: **«Велике БУДІВНИЦТВО»** – було лозунгом Зелених. **«Великим КРАДІВНИЦТВОМ»** – стало в реальності. **«Велике ПАДІВНИЦТВО»** рейтингів у нас трохи забарилося. **«Великим СУДІВНИЦТВОМ»** щоб ОТО ВСЬО завершилося... [Л, 21.10.2021]; А по мені, так **«Великим розстрільництвом»** має закінчити клоун і його банда [Л, 21.10.2021].

Індивідуально-авторські утворення *падівництво* та *оплесківництво* мають й інші значення, пов'язані з президентською діяльністю Володимира Зеленського, – «різке зниження рейтингу Володимира Зеленського, утрата авторитету глави держави», «прилюдне піднесення Володимира Зеленського слугонародівцями, прихильниками, шанувальниками понад заслужений рівень»: **«Велике падівництво»** рейтингу Зеленського. [І далеко не останнє...] [Yt, 21.10.2021]; Під час виступу глава держави продемонстрував успішне втілення ще однієї програми – **Великого оплесківництва** [ZU, 01.12.2021]; Інша справа **монобільшість президента**, яка під час появи найвеличнішого лідера сучасності грала роль **великого оплесківництва** [E, 01.12.2021]. Однопартійці чинного гаранта Конституції послідовно використовують радянську технологію зміцнення авторитету керівника держави – зривання

аплодисментів, овацій під час його виступу на поважних зібраннях. Ось приклад: «Президент України Володимир Зеленський сьогодні виступив із традиційним щорічним посланням до парламенту щодо внутрішньої і зовнішньої ситуації в країні ... Представники “Слуги народу” високо оцінили виступ президента. Майже кожна репліка Зеленського під час виступу зривала у сесійній залі овації монобільшості» [20]. У матеріалах з’їздів комуністичної партії, пленумів та інших форумів колишнього Радянського Союзу або Радянської України цю позірну шанувальну процедуру фіксують вставлені конструкції «*Бурхливі оплески*», «*Тривалі оплески*», «*Бурхливі й тривалі оплески*», «*Бурхливі й тривалі оплески, які переходять в овації*».

У публіцистично-політичному дискурсі досліджуваного періоду, як і в текстах попередніх хронологічних зрізів, функціювало ограничене відтінком прецедентності слово *велюровий*, що має відергонімне походження (київський ресторан «Велюр», поіменований *тихою гаванню для посиденьок політиків та бізнесменів* [5к, 20.04.2021], народного депутата Миколи Тищенка, якого в 2021 році через перифрастичну сферу схарактеризовано так: *куратор Закарпаття від Офісу Президента* [ТБ, 26.11.2021], «*знавець*» *цін на Бессарабці* [ІНК, 18.11.2021], *Коля-мітбол* [FB, 19.12.2021], *генератор постійних скандалів, комічних обмовок* [Чесно, 05.10.2021], *фігурант низки гучних розслідувань* [Ч, 05.10.2021], *людина-мем, хайпожер, скандаліст* [Ч, 05.10.2021], «*велюровий*» *депутат* [УМ, 29.10.2021], *людина з гібрис-синдромом* [А, 04.12.2021]). До вже викладених у попередньому виданні курйозних сюжетів, пов’язаних із *Колею-Велюровим Тищенком* [FB, 30.06.2021], що й насправду є якоюсь *диверсією команди В. Зеленського* [НДП, с. 176], і їхніми вербалізаційними особливостями (див.: [28, с. 22–23]), додався такий: у період карантину, коли в Києві щодоби фіксували 1000 нових випадків COVID-19, а від недуги помирали близько 40 осіб, у п’ятизірковому готелі «*велюровий слуга-ресторатор*» [НДП, с. 23], усупереч усім приписам, святкував день народження своєї дружини із салютами, які з огляду на воєнний стан були заборонені. Після цього чергового інциденту до Миколи Тищенка «*приклеїлося*»

саркастичне вторинне номінування *слуга порушення карантину* [АР, 19.04.2021], компоненти якого є експліцитними маркерами політичної належності суб'єкта й санітарно-епідемічної ситуації в державі.

Прикметник *велюровий* розширив свій синтагматичний обсяг, унаслідок чого з'явилися виразно конотовані ад'єктивно-субстантивні конструкції «*велюровий карантин*» («ігнорування посадовцями, бізнесменами й іншими людьми, які причисляють себе до вищої касті, загальнообов'язкових карантинних вимог»), «*велюрне життя*» («ігнорування загальноприйнятих у суспільстві, передбачених законом норм»), *велюрове скотство* («брутальне потурання права, виявлення людьми з особливими повноваженнями і статками неповаги до державних інституцій, до народу»): «**Велюрне життя**»: Тищенко влаштував дружині *грандіозний салют* [ПУ, 19.04.2021]; «**Велюровий карантин**» повертається: Микола Тищенко влаштував у Києві гучну вечірку *всупереч карантинним заборонам* [ПУ, 19.04.2021]; **Велюрове скотство**. Як депутат «Слуги народу» з компанією *плюнули вчоргове в обличчя народу та влади* [АР, 19.04.2021].

Не обійшлося і в 2021 році без такого ганебного явища, як касетний скандал, учасниками якого є відомі люди. У парадигму «активно використовуваних раніше виразів із чітко фіксованим відтінком усталеності *плівки Мельниченка, плівки Онищенка, плівки Саакашвілі, плівки Саакашвілі–Курчека, плівки Луценка, плівки Ситника, касетний скандал із Державного бюро розслідувань Романа Труби, касетний скандал із Трубою ... плівки Деркача ... плівки Дениса Єрмака ... плівки Вовка ... плівки Гео Лероса*» [НДП, с. 30] вклинилася сполука з утрадиційним для неї граматично опорним компонентом *плівка* та залежним антропонімом *Медведчук* (інші назви – *плівки Бігуса, плівки Медведчука – Суркова*) (йдеться про багатогодинні розмови нібито Віктора Медведчука з начебто керівниками Росії, ОРДЛО та іншими проросійськими адресатами): «**Плівки Медведчука**»: які наслідки для Порошенка? [Yt, 04.06.2021]; *Про що ж йдеться на «плівках Бігуса»* (інша назва – «**плівки Медведчука**»), *звідки вони взялися та як на них реагують ті, чий голоси можна впізнати на записах*

[BBC, 12.06.2021]; *Комітет пропонує Раді створити ТСК щодо «плівок Медведчука-Суркова»* [УІ, 17.03.2021]. Конструкція *плівки + антропонім(и)* набуває ознак прецедентної структури, причому з компрометувальним змістом, отже, і з пейоративною конотацією.

Не зайве ще раз наголосити, що процес творення нових слів закономірно поширений на різні галузі життя. Заполітизованість українського суспільства зумовлює те, неполітичні сфери з притаманними їм засобами мовної організації нерідко перебирають на себе роль репрезентантів стратегічних інтересів політики загалом і конкретних її сфер зокрема. Найтипівший спосіб цієї взаємодії в тому чи тому середовищі – експлікування політичного змісту або його відтінків мовними одиницями, що не корелюють із цариною, про яку йдеться, не фокусують у своєму значенневому обсязі її релевантних характеристик. Прикладом може бути слово *моволіття*, що 2021 року запобутувало в гуманітарно-педагогічній царині як неофіційна назва новоствореної шкільної дисципліни «Українська мова, українська та зарубіжна літератури». Воно опосередковано пов'язане з політичною сферою, причому не інтра-, а екстралінгвально. Щодо інтегрованого мовно-літературного курсу існують різні погляди. Дискусії, які точаться, часто набувають глибокого за змістом політичного забарвлення. Домінує думка про те, що навчальним предметам «Українська мова», «Українська література», «Історія України» треба приділяти виняткову увагу, позаяк вони наділені важливим націєтвірним потенціалом. Тож на сучасному етапі становлення держави порушувати шкільну практику окремішнього викладання української мови, української літератури та зарубіжної літератури навряд чи варто. Доречно вдаватися до надійно апробованих міжпредметних зв'язків, завдяки яким «наше учнівство матиме змогу підготуватися до активного життя в сучасному складному глобалізованому світі» [13].

Ідеться, однак, не про претензійну новаційну освітню технологію, а про майстерно «викуваний» одним із авторів інтегрованого курсу – Василем Терещенком – okazіоналізм *моволіття*, що є okazіональним оречевленням сурядного словосполучення *мова й літератури*. Умотивовано причину з'яви

його – «коротко й водночас ємно повідомити кожному вчителеві й учительці, чиї розум і серце відкриті до пошуку, а руки – до важкої, але важливої роботи, про те, що ж це – інтегрований мовно-літературний курс "Українська мова, українська та зарубіжна літератури"», «те, чого не було раніше в Україні» [там само]. Погоджуємося, що слово *моволіття* «за будовою відповідає ладові нашої мови», що «воно милозвучне й, урешті, як сказав би наш видатний мовознавець Олександр Потебня, має виразну внутрішню форму», що воно подібне до іменників *багатоліття*, *повноліття*, *різноманіття*, *моноліття*, що воно суголосне лексемі *суцвіття*, причому це, переконує Василь Терещенко, «найточніша асоціація до okazіоналізму»: у «*моволітті* частина мово- об'єднує *-ліття*, як префікс *су-* вказує на єдність *-цвіття* у *суцвітті*» [там само].

Зразком для новотвору *моволіття* міг слугувати зафіксований у словникові «Лексико-словотвірні інновації. 2015» А. Нелюби, Є. Редька okazіоналізм *моворіччя* [16, с. 124], що постав як ослівлення підрядного словосполучення *ріка мови* чи *мовна ріка* в поезії Богдана Чепурка «Теребля»:

*Грати в глибини моворіччя,
В темно-зелені мандри слова:
Стрімок стремить сторчма у вічність –
Летить крізь вічність вічна мова.*

Лексична одиниця *моволіття* має право на існування в такому значенні, як «інтегрований шкільний курс "Українська мова, українська та зарубіжна літератури"». Занепокоєння викликає інше, те, що стосується екстралінгвальної природи: позбавлення статусу автономності окласичнених предметів «Українська мова», «Українська література» та «Зарубіжна література». Не зовсім переконливим є й такий аргумент реформаторів: відбудеться «становлення вже сьогодні компетентних учнів та учениць, які в майбутньому стануть активними громадянами і громадянками нашої країни – незалежної демократичної України й членами глобальної світової спільноти людей, які спроможні брати відповідальність за майбутнє свого дому – нашої планети Земля»

[13]. Яюсь свідомо, ніби з власної волі на чийсь догоду стираються наснажені гордістю за минувшину, наповнені світлою вірою у грядущину, заряджені сьогоденним обов'язком національні заклики-імперативи до боротьби за незалежність України «Слава Україні! – Героям слава!», «Слава нації! – Смерть ворогам!», «Україна понад усе!».

II. 3. ОНІМНІ ЛЕКСИКО-СЛОВОВІРНІ ІННОВАЦІЇ

Утрадиційненою в публіцистично-політичному дискурсі стала практика творення похідних слів на базі відомого імені. Вони об'єднуються за тими або тими ідентифікувальними ознаками в окремі групи й зазнають внутрішньої семантичної диференціації. Одну з таких груп маніфестують лексеми, мотивом яких є антропонімна формула українських президентів (див.: [28, с. 13]), що набуває різних значенневих реалізацій, як-от: «конкретний предмет» (*кравчучка*), «система правління, пов'язана з тим або тим Президентом» (*кравчукізм, кучмізм, кучмократія, ющенкізм, порощенкізм, порошизм*), «запровадження, утвердження, поширення системи правління, пов'язаної з тим або тим Президентом» (*кравчукізація, кучмізація, ющенкізація, янукізація, порошенкізація*), «усе, що пов'язане з тим або тим Президентом, із системою його правління, із зміцненням його влади» (*кравчуківство, кучмівщина, ющенківщина, януковщина, януковичівщина, порошенківщина*), «предстаники, очільники яких-небудь інституцій, прихильники, симпатики того або того Президента» (*кравчукісти, кравчуківці, кучмісти, кучмівці, кучмеки, кучнолизи, кучнономенклатурники, ющенківці, ющенколюбви, януковці, янукофіли, янукошашувальники, порошенківці, порошоботи, порошенкофани, порошенкофанати*), «опоненти, ненависники того або того Президента» (*антикучмівці, антикучмяки, кучмофоби, ющенконенависники, порошенкожери*), «відродження системи правління того або того Президента» (*неокучмізм, неопорошенкізм*), «утвердження культу особи того або того Президента» (*януковичізм, януковичіана*), «власна назва

держави, міста» (*Кучмастан*), «усування наслідків, пов'язаних із системою правління того або того Президента» (*декучмізація, депорошенкізація*), «належний тому або тому Президентів, пов'язаний із тим або тим Президентом» (*кравчуківський, кучмівський, ющенківський, януковичівський, порошенківський*), «подібність до того або того Президента» (*ющенколикий, януколикий*), «діяти за зразком того або того Президента, чинити як той або той Президент» (*по-кравчуківськи, по-януковичівськи, по-ющенківському, по-порошенківському*), «повертатися до системи правління, діяльності того або того Президента, запроваджувати їх у нових історичних умовах» (*кучмізувати, кучмізуватися*).

Майже через усі етапи проаналізованого семантико-словотвірного механізму «пройшов» ще один пропріативний мотиват, репрезентований ім'ям чинного, шостого, Президента України – Володимира Зеленського. Розряд зафіксованих раніше похідних від цього антропоніма утворень [*зеленськівець, зеленофіл, зеленофоб, зеленщина, зеленізм, зеленізація, дезеленізація, зеленофоб, зеленоміка, по-зеленськи, зеленськоцентричний, зеленськоподібний, зеленіти* (див.: [28, с. 13])] у 2021 році розширили лексеми *прозелений*, що передає план змісту «який безпосередньо стосується Володимира Зеленського та його оточення», *позазелений*, що репрезентує семантику «який перебуває поза впливом Президента Володимира Зеленського, провладної політичної сили “Слуга народу”», *зеленята*, що реалізує план змісту «члени команди Володимира Зеленського», *зеленоїд*, що актуалізує семантику «такий, як Володимир Зеленський», *зеленомандатник*, що передає значення «народний депутат від політичної сили “Слуга народу”», та *зеленота*, що експлікує семантику 1) «об'єднання людей, згуртованих довкола політичної партії “Слуга народу”», 2) «об'єднання однопартійців, колег, однодумців, адептів, симпатиків Володимира Зеленського»: *Керує процесом Стефанюк, який зараз виконує пряму вказівку з ОП за будь-яку ціну просунути прозелений документ* [FB, 23.09.2021]; *...Початок публічної війни між Зеленським та Ахметовим збігся з виходом у вільне, «позазелене» плавання експікера Дмитра Разумкова* [УМ, 30.11.2021]; *Мовчання*

зеленят. [Як Банкова відмовчується від звинувачень у державній зраді] [Yt, 23.11.2021]; **Зеленоїди** і їх посіпаки будують в Україні диктатуру [Yt, 18.04.2021]; [От і Вірастюк відмітився.] Новозашкварений **зеленомандатник** [Yt, 15.06.2021]; **Зеленота** не втомлюється боротися з іншими політичними силами [5к, 18.04.2021]; **Слухайте, зеленота** зайшла вже з усіх козирів антишароварників, які вони плекали роками: герб не той, не великий, назва країни не по феншую, гімн сумний... [5к, 13.09.2021]. Для іменника **зеленота** як мотивованого відносним прикметником деривата характерна пейоративна конотація. Виникнення її зумовлене передусім асоціативними зв'язками аналізованої лексичної одиниці зі значенневою структурою інших конкретних репрезентантів малопродуктивного словотвірного типу із суфіксальною морфемою *-от-а* (*німота, слабота, блідота, гідота, мілкота...*), який є одним із різновидів загальної словотвірної семантики «абстрактна ознака».

У досліджуваний період з'явилося слово **клоунократія** («недосконала система правління, пов'язана з Володимиром Зеленським»), яке виявляє семантичну спорідненість із лексемою **зеленократія** («система правління, пов'язана з Володимиром Зеленським») і відрізняється від неї вищим ступенем пейоративності: *Гасло зеленократії «держава – це я» реалізується на наших очах* [УПорт, 11.12.2019]; *Два роки клоунократії в Україні. [У новому випуску проекту SoundЧЕК Дмитро Чекалкин аналізує наслідки безвідповідальної та непослідовної політики команди Володимира Зеленського]* [ТП, 18.04.2021]. Іменник **клоунократія** утворено за моделлю «субститут прізвища [клоун → Зеленський] + формант *-кратій(а)*». Номінування чинного Президента за видом його попередньої професійної діяльності (*клоун, комік, артист, кварталівець*) узвичаїлося в публіцистично-політичному дискурсі. Закономірним стало творення перифраз за участю вирізнених лексичних одиниць: *клоун-кривляка, що насміхався з України й українців* [НДП, с. 110]; *актор-комік із хрипливатим голосом* [НДП, с.105]; *тричі клоун* [Site, 15.02.2021]; *звичайний «беспредельщик» під маскою клоуна* [ЦН, 20.08.2021].

В окрему групу об'єднано новотвори відонімного походження, компонентом яких є скорочений на один або два склади варіант прізвища *Зеленський* – *Зелен, Зеле, Зел, Зе*. Досліджувані пропріативні модифікати можуть виконувати закріплену за ними первинну номінативну функцію, яку супроводжують ті чи ті конотації, або брати участь у формуванні інших значень та їхніх негативних або позитивних відтінків. Коли чинний глава держави заговорив про появу в найближчому майбутньому національної авіакомпанії, з'явилися пейоративно обарвлені назви її – *Зелен-Ейр*, «*Зел-Авіа*», *державна авіакомпанія імені В. Зеленського* та ін., для яких родовими є такі найменування з антропонімним та відастіонімно-комонімним компонентами: *державна авіакомпанія імені В. Зеленського*, «*Нью-Васюки*, або “*Велике пролітання*”» [УМ, 30.11.2021]: *Соцмережі ... одразу вибухнули мемами і пропозиціями щодо назви нової компанії – «ЗЕЛЕН-Ейр», «Зел-Авіа», «Беня-Ейрвейс» тощо* [УМ, 30.11.2021]; *Ситуація з державною авіакомпанією ім. В. Зеленського містить у собі і щонайменше дві конспірологічні теорії. [Перша – що таким чином Україна планує допомогти «дружньому олігархові» Ігорю Коломойському очистити від боргів його компанію «Міжнародні авіалінії України» ... Друга версія пов'язана з минулорічною ідеєю Володимира Зеленського літати та «Ан»]* [УМ, 30.11.2021]. Ці ергоніми об'єднує семантика «іронійні робочі номінування майбутніх флагманських авіакомпаній і автоперевізників України, створених за президентської каденції Володимира Зеленського».

До аналізованого розряду лексем уходить okazіональне утворення *зелефак*, що передає семантику «образа Президента Володимира Зеленського» й постає на базі антропоніма *Зеленський* та компонента *фак* – «образливий фолічний символ → непристойний жест, утворений за допомогою середнього пальця». ***Зелефак***. *Справа про середній палець* [Yt, 18.04.2021]. Це складне негативно марковане слово з'явилося після того, як народний депутат Гео Лерос показав під час виступу з трибуни Верховної Ради, коли йому вимкнули мікрофон, непристойний жест у бік присутнього в сесійній залі парламенту лідера держави Володимира Зеленського й заявив: “Я хочу вам сказати, що я не

боюся щось казати. Ви можете скільки завгодно “травити” на мене свої правоохоронні органи, “клепати” справу, але я не боюся казати правду... Ви – головний зрадник у країні» [5].

Розширила свій синтагаматичний радіус звукосполука *Зе* із набором її графічних та орфографічних варіантів, що вже традиційно сприймаються в суспільстві як маркований дискурсивними настановами, комунікативними ситуаціями заміник прізвища, прізвища та імені, прізвища, імені й по батькові чинного Президента України. Зафіксовано такі моделі вирізнених окаяналізмів:

Зе + пропріатив *Бандера* (*Зе* + *Бандера*) → *Зебандера* («справжній український патріот»): *Привид перевиборів: помаранчева тінь «Слуги народу» на чолі із ЗЕбандерівцем-президентом* [УМ, 24.02.2021];

Зе + пропріатив *Ленін* (диктатор ХХ сторіччя) (*Зе* + *Ленін*) → *ЗеЛенін* (*Зеленін*) («прибічник ленінського авторитарного стилю керівництва»): *Зважаючи на розчарування Зелениним у середовищі саме молодих виборців, Кличко зможе як кандидат у президенти повернути собі втрачену симпатію цієї категорії електорату* [УМ, 26.05.2021]; *Зеленського почали називати ЗеЛенін* [УМ, 26.05.2021];

Зе + пропріатив *Бендер* (*Зе* + *Бендер*) → *Зебендер* («схожий своєю діяльністю до пройдисвіта-авантюриста Остапа Бендера – персонажа романів «Дванадцять стільців» і «Золоте теля» І. Ільфа та Є. Петрова»): *Зебендер* [Нел, с. 40];

Зе + пропріатив *Мендель* (*Зе* + *Мендель*) → *Земендель* (*земендель*) («віддана соратниця Володимира Зеленського – Юлія Мендель»): *Інформація від відданої медсестри земендель: «Ніхто нікого не буде насильно вакцинувати»* [Нел, с. 48];

Зе + пропріатив *Вірастюк* (*Зе* + *Вірастюк*) → *Зерастюк* («відданий член команди Володимира Зеленського Василь Вірастюк, який скандально переміг на довиборах у народні депутати України»): *Зерастюк і наразі може сісти зверху «поцреота» Бужанського, але чогось не робить цього.* [Твіт, 18.03.2021];

Зе + пропріатив *Геракл* (*Зе* + *Геракл*) → *Зеракл* («самонаділення символом велетенської сили, незламності», «приписування велетенської сили, незламності Президенту Володимирові Зеленському членами його команди, прибічниками, шанувальниками»): [50 подвигів *Зеракла*.] *Ясла повні обіцянками* [Нел, с. 49];

Зе + онімізований апелятив *касир* → *Зе-касир* (*ЗЕ-касир*) («неофіційна посада продюсера і сценариста студії “Квартал 95”, першого помічника Президента Володимира Зеленського Сергія Шефіра»): *Замах на Зе-касир* *Сергія Шефіра* [Б, 22.09.2021]; *Проект «Без цензури»: Замах на ЗЕ-Касира Сергія Шефіра* [Повний розбір і всі подробиці] [ZN, 23.09.2021];

Зе + ідеонім «Єралаш» (*Зе* + *Єралаш*) → *Зералаш* («комічне в діяльності Президента Володимира Зеленського»): *Зелефак – Зералаш* [УПБ, 11.12.2021];

Зе + самовираз *Я не лох* (*Зе* + *Я не лох*) → *Зенелох* (*зенелох*, *ЗЕнелох*, *ЗеНеЛох*, *ЗЕНЕЛОХ*, *ЗенеЛОХ*, *ЗеНЕЛОХ*, *ЗЕНЕЛОх*): («самозаперечення простоти, здатності стати чиєюсь жертвою, бути кимось обдуреним»): *Я дуже надіюсь на те, що трамп і зенелох будуть першими президентами, кожний у своїй країні, хто поїде на буцегарню* [УПБ, 11.12.2021]. Семантично пов'язаний з аналізованою лексико-словотвірною інновацією оказіоналізм-самохарактеристика *Янелох* (*янелох*, *ЯНЕЛОх*, *яНЕЛОх*, *ЯнеЛОХ*) увійшов до активного вжитку після робочого візиту 26 жовтня 2019 року керівника держави в селище Золоте, що на Донеччині, і його емоційної суперечки з добровольцем АТО, під час якої Володимир Зеленський зронив таку фразу: «Я Президент цієї країни. Мені 42-й рік. *Я ж не лох*». У публіцистично-політичному дискурсі ця заперечна сполука в максимально короткий термін лексикалізувалася й розширила корпус пейоративних субститутів прізвища чинного гаранта Конституції: *Агент Янелох*, *він же Моніка*, *він же Вова Оманський заявив, що треба героїзувати тих, хто “не викликає конфлікту”* [ТПог, 20.01.2020]; *«Вирок» кінцевий і оскарженню не підлягає майбутнє «Янелоха-Зеленського»* [УМ, 11.08.2020]; [Висновок: *Зеленський – брехун*, який ввів в оману 73% виборців, що повірили йому і обрали його

президентом України.] У такий спосіб «**Янелох**» зробив своїх виборців «лохами» – «зебілами!» [УМ, 11.08.2020]; [По виході з «зеленої зони» країна потрапляє під певні обмеження, пов'язані з поїздками її громадян за кордон.]. Звідси випливає, що **янелох** встиг вписатися в «зелену зону», і тому його поїздка до США таки відбулася [Майдан, 20.01.2020]. Лексема **Янелох** функціює також у ролі бібліоніма: «**Янелох**» [презентація книги журналіста Юрія Луканова під Офісом Президента] [Yt, 13.03.2020]; Журналіст Луканов випустив збірку «козюльок-епіграм» про Зеленського «**Янелох**» [ДМ, 11.03.2020]. Так назвав свою збірку, до якої ввійшли політичні «козюльки-епіграми», «інші приколи» та вірші, відомий пародіями на всіх президентів України журналіст Юрій Лук'янов, заявивши в передмові, що його «найбільш натхненною Музою, точніше Музом, є Володимир Зеленський ... і його видатна команда», що «жоден політик до нього, жодна політична партія до “Слуги народу” не спонукали» автора збірки «так часто сідати за писання» [12]. Одну з поезій – «Не вбивай Зеленського, Марусю!» – присвячено відеозверненню до очільника країни ветерана АТО Марусі Звіробій:

*Хоч, Марусю, ти й з великим понтом
Все ж погрозу заховай свою гнилу.
Поки ти відсиділась на фронті,
Мужньо з Путіним боровся він в тилу;*

Зе + апелятив «*кроти*» («завербовані агенти, які передають ворогові важливу, таємну інформацію») → **Зе!** «*кроти*» («завербовані агенти з оточення Володимира Зеленського, які передають ворогові важливу, таємну інформацію»): **Зе!** «*кроти*» мають відповідати за все, що робили [FB, 29.07.2021];

Зе + апелятив *курва* → **Зекурва** («узагальнений тип членів команди, прихильників Володимира Зеленського, які гальмують реформи, сповідують антидемократичні принципи керівництва, намагаються повернути суспільство в імперське минуле»): [Коли українці за своє будуть виходити на протести? Он в Росії і то не бояться.] А то наші **Зекурви** нам 1933 «сделают снова» [Нел, с. 44];

Зе + апелятив-ідеологема суспільно-політичної сфери *ленінізм* → ***Зе!ленінізм (Зеленінізм, ЗЕЛЕНІнізм, ЗЕЛЕНІнізм)*** («стрижень політичної доктрини Володимира Зеленського, отже, і всієї офіційної державної ідеології»): *По суті на наших очах народжується щось схоже на справжній культ особистості, новий ленінізм, чи то пак **ЗЕ!ленінізм*** [УПБ, 31.05.2021];

Зе + апелятив *жінки* → ***«Зе!Жінки» (рух «Зе!Жінки»)*** («об'єднання жінок-депутаток політичної партії «Слуга народу»», що працюють у Верховній Раді, місцевих радах різного рівня, основною метою якого є втілення в життя політики гендерної рівності на національному та регіональному рівнях»): *У «Слuzі народу» створюють **рух Зе!Жінки*** [УІ, 08.03.2021]. Прикметно, що на цю й інші суголосні їй суспільні ініціативи реагує мова, зокрема публіцистично-політичний дискурс, де сфера фемінності шириться. Активніше почали функціювати жіночі номінації *кандидатка, депутатка, нардепка, нардепутатка, нардепкиня, слугонародівка, опозежистка, тимошенківка; порошенківка, путінолюбка* й ін. У досліджуваній період з'явилися такі фемінативи, як *шкарлетка* («особа, яка є прихильницею С. Шкарлета»), *вакцинаторка* («особа, яка підтримує вакцинацію»), *антивакцинаторка* («особа, яка не підтримує вакцинації»), *голосистка* («особа, яка є членом політичної партії «Голос»»), пор.: ***Нардепка*** від «Слуги народу» *кнопкодавить за удосконалення нормування у будівництві* [Yt, 11.09.2019]; *Нагадаємо, раніше **нардепкиня** від «ЄС» Ірина Геращенко назвала Дениса Шмигала сексистом і закликала усіх жінок-депутатів голосувати проти його призначення* [D, 04.03.2020]; [*Лише 10 – ті, хто отримав мандат другу каденцію поспіль.*] *Зокрема, це свободівець Юліан Матвійчук, нині «опозежистка» Оксана Деркач ...* [Коло, 11.11.2020]; *Головна «тимошенківка» Луцька стала заступницею міського голови* [ПК, 28.08.2019] і ***Шкарлетка*** (відповідь на пост) [Нел, с. 115], *...Яка агресивна **вакцинаторка*** [УПБ, 23.09.2021]; *Черкаська «антивакцинаторка» звинувачує поліцію у спробі проникнути в її дитсадок* [Yt, 16.11.2021]; ***Голосистка*** *Галецька купила у Львові квартиру за мільйон* [Var, 19.05.2021]. Вершинним компонентом в описуваній номінативній

парадигмі можна вважати лексему *профемінітивниця* («особа, яка виступає за поширення фемінітивів»), мотивовану маскулінативом *профемінітивник* [Нел, с. 91], який тільки-но опинився у вжитку: *Одна з центральних тез профемінітивників/-иць полягає в тому, що невживання фемінітивів нібито робить жінку невидимою у суспільному житті* [Нел, с. 91];

Зе + апелятив можновладці → Земожновладці («прихильники, адепти, члени команди Володимира Зеленського, які належать до верхівки, до керівного складу»): [До речі, тема двійника Голобородька обігрувалась і в серіалі «Слуга народу».] *І тепер уже зрозуміло – це справді джерело розуміння ходу мислення Земожновладців* [УМ, 24.02.2021];

Зе + апелятив екватор → Зе-екватор (Зе екватор) («пів терміну президентського правління Володимира Зеленського») : *Зе-екватор: великий марафон на Прямому 20 квітня* [Ут, 18.04.2021]; *Зе екватор: обіцянки і «дуже дякую»* [5к, 20.04.2021]. Функційним еквівалентом описуваних структур є прості та складні іменниково-іменникові словосполучення *екватор Зеленського, екватор каденції Зеленського* та ін.: *Екватор Зеленського: великий марафон* [5к, 20.04.2021]; *Екватор каденції Зеленського: пресмарафон триватиме три години* [ТСН, 26.11.2021];

Зе + апелятив офшор → Зе-офшор (Зе Офшор 95, Зе! Офшор) («зв'язок Володимира Зеленського, його оточення, кварталівців з офшорними схемами»): *Зе офшор 95, Нобель людськими словами, 5g без шапочок із фольги – Євген Магда у «час за Гринвічем»* [5к, 09.06.2021];

Зе + апелятив лицемірство → Зе-лицемірство («боротьба Володимира Зеленського з олігархами, корупцію і зв'язок Президента та його оточення з багатими людьми, нечесними оборудками»): *Зе-лицемірство: офшори презЕдента і родинний бізнес його місцевої челяді в окупованому Криму* [ЖитІ, 07.10.2021];

Зе + апелятив невігластво → Зеневігластво (Зе-невігластво) («який не має керівного досвіду, неосвічений у багатьох галузях суспільного життя»): *Крім того, і я не раз писав, ще до появи Зе-невігластва, що на часі головне для України – боєдатне військо, яке врятує Україну* [Нел, с. 48];

Зе + *апелятив терорист* → **зетерорист** («член команди Володимира Зеленського, який є прибічником і втілювачем елементів тактики терору, учасником різних терористичних процедур»): **Зетерористи** окуповують медійний простір [УП, 17.09.2021];

Зе + *апелятив стратегія* → **зестратегія** (**Зестратегія**, **ЗЕСтратегія**) («основні напрями діяльності Президента Володимира Зеленського, що стосуються внутрішнього життя держави, її зовнішніх зв'язків»): [На другий день президентства Джо Байден оприлюднив всеосяжну стратегію боротьби в США з пандемією COVID-19.] **А де ЗЕСтратегія?** [Нел, с, 50];

Зе + *апелятив забава* → **Зебава** («розваги Володимира Зеленського»): **Нічні зебава** найвеличнішого [Нел, с, 39];

Зе + похідний від дієслова *пресувати* *апелятив пресуха* → **Зе-пресуха** («установлення контролю з боку влади до засобів масової інформації, переслідування політичних опонентів»): **Зе-пресуха** і **небезпечний компромат** [ВЗ, 28.11.2021];

Зе + *апелятив банда* → **зєбанда** (**зе-банда**) («оточення Володимира Зеленського, яке компрометує себе і Президента в очах народу»): **Зе-банда** у стилі Януковича [Нел, с. 39];

Зе + *апелятив бацила* → **зебацила** («члени команди, прихильники Володимира Зеленського, яких не сприймає або засуджує за негативні вчинки суспільство»): **Ці зебацили** все будуть робити, щоб вона не пройшла, але будемо сподіватись на перемогу [Нел, с. 40];.

Зе + *апелятив-темпоратив енд (END)* → **зеенд** (**ЗеEND**) («передчасне завершення президентської каденції Володимира Зеленського»): **ЗеEND** [11% Новий рейтинг «слуги народу». Четверте місце. Фактичне зникнення цієї політичної сили... **А Зе дійсно END . Бо брехнею світ пройдеш, а назад не повернешся.**] [Нел, с. 42];

Зе + похідний від *зевата* («прихильники-виборці Володимира Зеленського») *прикметник ватний* → **зеватний** («пов'язаний із прихильниками-виборцями Володимира Зеленського»): **Бункерний дід здивувався, що зеватні інфопомийки його кума Медведчука ніхто не майданить** [Нел, с. 40];

Зе + субстантивований прикметник *подібний* → **зеподібний** («подібний за поглядами, переконаннями, стилем керівництва до Володимира Зеленського або до його команди загалом»): *Усе, що сказали зеподібні (не знаю, як їх по-іншому обізвати)* [Нел, с. 49];

Зе + числівник *19* (за аналогією до **Covid-19**) → **«Зе-19»** («негативні риси стилю керівництва Володимира Зеленського»): *В основі своїй «Зе-19» розроблено в стінах лабораторій ФСБ Росії задля збільшення в Україні зрадників і корупціонерів* [Твит, 29.01.2021]: *Вже другий рік, як Україна потерпає від вірусу «Зе-19», а його постійна мутація руйнує демократичні цінності, мораль, національний дух, АРМІЮ, ВІРУ, МОВУ!* [Твит, 29.01.2021].

У 2021 році помічено високий ступінь продуктивності такого редукованого до двох складів і представленого оригінальним графічним оформленням субститута прізвища гаранта Конституції, як *Зеля* (*Зеля, ЗЕля, ЗЄля, ЗЕЛЯ, ЗЕЛЯ, ЗЕЛЯ, ЗЕЛЯ*): *Не дай Зелі зруйнувати Україну!* [Yt, 10.08.2021]; *«Без Зелі жодне кадрове рішення не проходить по СБУ...»* [ЦН, 18.03.2021]; *Обійшлись без ЗЕЛі, впоралися* [УПБ, 24.11.2021]. Ця жаргонна вторинна номінація найчастіше побутує у складі негативно конотованих закликів із вигуком *геть*, який «уживається у значенні слів *не треба, не потрібний, щоб не було*» [25, с. 57], та іронійно-зневажливих висловлень: *Демонстранти прийшли на Банкову приблизно о 18:30, скандували «Пропускай» та «Зелю геть»* [ВВС, 21.11.2021]; *Чоловіка судитимуть за напис «Зеля х*йло»* [ВЗ, 12.09.2021]. З аналізованим антропонімним компонентом пов'язане ще одне прізвисько чинного Президента – *Зелепусічка*, яке пережило процес черезступеневого творення і набуло виразної пейоративної конотованості: *Зелепусічка в джунглях, Кива без штанів, битва биків і потоп у Керчі #ПІДСВИНКИ* [ЦН, 07.06.2021].

Нову політичну тональність транслюють конструкції, у яких роль граматично залежного компонента виконує прикметник *зелений*, що актуалізує набуту останнім часом сему 'стосується президентської діяльності Володимира Зеленського'. Типовою для нього є безпосередня детермінованість субстантивами на зразок *фашизм, монархізм, диктатура*, які позначають різні засуджені історією суспільно-політичні ідеології, недемократичні форми, стилі

правління, й опосередкована програмованість субстантивами на взірець *доба, епоха*, що номінують відтинки часу, пов'язані з президентською каденцією: *Зеленський – Рабіновичу про «зелений фашизм»: міг би зачепити за живе – не стану* [О, 06.02.2021]; *Україна перетворюється на зелену диктатуру «офшорників» – такий лейтмотив висловлювань українських політиків та політтехнологів щодо протиправного рішення Ради відсторонити спікера Разумкова від засідань* [ОБ, 05.10.2021]; *«Днями один депутат з анекдотичним прізвиськом і ... багатомільйонними статками заявив, що в Україні почалася «епоха зеленого фашизму»* [ОБ, 06.02.2021]. Вирізані конструкції є вторинними назвами денотата «система правління Володимира Зеленського», які перебувають у відношенні семантичної спорідненості з раніше зафіксованими описовими зворотами на взірець *влада постійних зашкварів* [УМ, 08.09.2020], *влада центристів-мейнстрімників* [УМ, 11.03.2020], *доба постдемократії* [НДП, с.227], *епоха деградації імені Володимира Зеленського* [НДП, 227], що не мають у своєму складі детермінувального конституента *зелений* із новосформованим його значенням.

У 2021 році в центрі політичних дебатів опинився Дмитро Разумков, унаслідок чого помітно активізувався процес творення похідних слів від цього імені, а також вторинних назв, що різнобічно характеризують відомого політика й високопосадовця. Після ініційованого пропрезидентською партією «Слуга народу» звільнення з посади голови парламенту відомий політик, який «був першим», а «став зайвим» [23], не відійшов від активної діяльності, навпаки, він употужнив її, створивши у Верховній Раді міжфракційне депутатське об'єднання «Розумна політика», членами якої стали *позафракційники, слугонародівці, бютівці* (вони ж – *батьківщинівці, батьківщинники, сердешники, білопухнасті, біло-малинові, біло-червоні, білосердешники, тимошенківці*), а також громадську організацію «Команда Разумкова», куди ввійшли понад сім тисяч людей з усіх регіонів України. Виникення міжфракційного депутатського об'єднання «Розумна політика», назвами-субститутами якого є *команда екс-*

спікера Дмитра Разумкова [УМ, 26.11.2021], проєкт Разумкова [РС, 09.11.2021], викликало неабиякий розголос у суспільстві. Його почали сприймати як антипод політичної сили «Слуга народу», лідером якого є Володимир Зеленський. Це виразно демонструють семантично місткі перифрази на зразок *міна сповільненої дії, яка серйозно хитає цілісність «Слуги народу»* [УП, 29.11.2021], *замах на «турборежим»* [УМ, 19.11.2021], *потенційний великий виклик для Офісу Президента України* [УП, 11.11.2021]. Серед аналізованих описових зворотів і ті, що прогнозують зміну в недалекому майбутньому міжфракційного статусу об'єднання, очолюваного Дмитром Разумковим, на *повноцінну політичну силу в парламенті з перспективою трансформації в парламентську чи непарламентську політичну партію* [УМ, 19.11.2021].

Розряд лексем відантропонімного походження семантичної групи «представники політичних партій, блоків, об'єднань, громадських організацій» поповнив іменник *разумковець* (*разумковці*) з такими семантичними описами: 1) «член (члени) міжфракційного депутатського об'єднання “Розумна політика”»: *Ця коаліція [депутатські групи «За майбутнє» та «Довіра»] де-факто давно склалася, і навіть після демаршу «разумковців» вона має у своєму розпорядженні достатній запас голосів* [Е, 03.12.2021], *... Всі «слуги», які записалися в «разумковці», вже де-факто поставили себе поза фракцією* [Е, 03.12.2021]; 2) «об'єднання на добровільних засадах прибічників, однодумців, соратників, адептів, симпатиків Дмитра Разумкова, одним із найосновніших завдань якої є боротьба з корупцією»: *Дмитро Разумков формує команду, збирає **разумківців** для добрих справ* [D, 15.12.2021], *Коло «разумковців» шириться, багато людей приєднується до новоствореної організації* [УІ, 19.12.2021]. До словотвірного гнізда з вершинним компонентом *Разумков* уходить слово *разумковщина*, що має чітке негативне маркування. Утворені за участю суфікса *-щин-* відантропонімні іменники «означають суспільне явище або сукупність певних рис чи ознак, співвідносних з конкретно людиною» [14, с.110]. В українській мові поширеними стали номінування із загальним значенням «недотримання, порушення регламенту Верховної Ради України:

кількаразове голосування, сумнівні, дискусійні ухвали, провокування в парламенті сварок, бійок, схилення депутатів на чийсь бік тощо», в основі яких лежить відкрита для поповнення новими одиницями модель «антропонім (прізвище Голови Верховної Ради) + суфікс -щин-» (*литвинівщина, яценюківщина, турчинівщина, гройсманівщина, парубійщина, разумковщина*): [Обрали вже нового спікера парламенту.] Чи можна ствердно сказати, що прийшов кінець «**литвинівщині**»? [УМ, 14.12.2012]; ...адже за рік «**яценюківщини**» не видно жодних рухів економіки, окрім конвульсій» [ВУ, 24.04.2015]; Оскільки в обох випадках Майдан їм очі мозолить, всяка «ранена снайпером» **турчинівщина** явно не забула, як її там освистували... [І, 20.03.2014]; Це **гройсманівщина** повна... красти на місцевому рівні... [УП, 28.06.2018]; Раніше у нас була «**парубійщина**» – нескінченні спроби ухвалити якесь рішення шляхом постійних повторних голосувань [Стр, 21.09.2019]; Вчора ми вперше зіткнулися із «**разумковщиною**» – це скасування результатів голосування, якщо ці результати не подобаються, просто роблячи вигляд, що ніхто нічого і не голосував [Стр, 21.09.2019]; **Разумковщина**, як цинічне політичне ... явище, має канути в Лету разом з олігархатом [ДМ, 25.07.2021]. Є підстави називати *разумковщиною* нібито використовуваний у Верховній Раді «голосовий шифр» у вигляді пом'яшено-імперативних конструкцій, на який начебто повинні орієнтуватися народні обранці. Парламентський аналітик руху «Чесно» Олександр Саліженко переконує, що Дмитро Олександрович начебто запровадив у парламенті таку сигнальну голосову систему: «Якщо голова перед голосуванням говорив фразу “Прошу визначитися та голосувати”, то таким чином депутатам давали сигнал не підтримувати голосування. Коли ж звучала фраза “Прошу підтримати та голосувати” – це передбачало натискання на “зелену” кнопку. Під час нейтральних для більшості голосувань звучали фрази “Прошу голосувати” або просто “Голосуємо”» [23]. Сам спікер, щоправда, заперечує це.

Відонімний субстантив *разумковець* (*разумковці*), утворений за допомогою питомого суфікса -ець, функціонував в українській мові

й раніше. Мотивувальною базою його став антропонім Олександр Разумков. Ідеться про відомого українського політика, батька Дмитра Разумкова, про присвоєння цього імені провідній недержавній аналітичній установі України, що здійснює дослідження державної політики, – Українському центрові економічних і політичних досліджень (скорочена назва – Центр Разумкова), а також багатопрофільній позашкільній установі з широким спектром напрямів (науково-технічної, художньо-естетичної, еколого-натуралістичної, гуманітарної, соціально-реабілітаційної) діяльності – Центрові позашкільної освіти імені Олександра Разумкова міста Бердичева Житомирської області. Описуваний іменник реалізує такі значення: 1) «працівники Центру Разумкова»: *Нині свіжі дані надходять від експертів із не такою усталеною репутацією, як у «разумковців»* [УМ, 25.04.2017], *Лідерку Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина» підтримали б, за даними **разумковців**, 10,5% тих, хто визначився з вибором (8,3% серед усіх опитаних)* [ZU, 06.05.2021]; 2) «вихованці Центру позашкільної освіти імені Олександра Разумкова міста Бердичева Житомирської області»: *«Кращих **разумковців» Бердичева та їхніх наставників нагороджували на ювілейній щорічній церемонії*** [РБ, 02.12.2019], *Катерина Грищук – лідер об'єднання **разумковців «Нове покоління»*** [TIMES, 04.03.2020].

Засобом розрізнення значень, детермінованих однією (*Дмитро Разумков, Олександр Разумков*) / різними (*Дмитро Разумков й Олександр Разумков*) мотивувальними основами, є мікро- та макроконтест. Найвиразніший демаркаційний засіб – назва установи або ім'я як компонент антропонімної формули ***Дмитро** Разумков* чи ***Олександр** Разумков*. Пор. подані вище приклади з такими: *В обох лідерами залишаються діючий президент Володимир Зеленський і його попередник Петро Порошенко, однак в опитуванні «разумковців» Юрій Бойко з 14,5% на третій позиції, а в опитуванні КМІС – п'ятий з 9,6%* [D, 07.05.2021]; *Діти гордо іменують себе **разумковцями** та пишуться тим, що навчаються чи навчались у стінах ЦПО* [ЗБ, 25.07.2021].

У публіцистично-політичному дискурсі 2021 року активно функціював антропонім *Аваков* і похідні від нього утворення (*аваківщина, авакізм, авакізація, аваківці, аваківський* та ін.). Зумовлено це тим, що багатолітній очільник Міністерства внутрішніх справ, якого назвали *постійно тимчасовим міністром* [Чесно, 29.04.2021], *міністром-рекордсменом* [УП, 12.12.2021], *рекордсменом з-поміж усіх міністрів внутрішніх справ незалежної України за тривалістю перебування на посаді* [Чесно, 29.04.2021], *вічним міністром* [ТСН, 18.07.2021], *вічним главою МВС* [Дніп, 29.04.2021], подав у відставку і її схвалив уряд. Активно використовували іменник *авакізація* («підтримання, запровадження система правління, стилю керівництва Арсена Авакова») та прикметник *аваківський* («пов'язаний з Арсеном Аваковим, його поглядами, діяльністю тощо») замінили лексеми з префіксами *де-, анти-* – *деавакізація, антиаваківський*. Вони репрезентують протилежну семантику – «засудження, заперечення, викорінення, стилю діяльності Арсена Авакова», «не пов'язаний з Арсеном Аваковим, його поглядами, діяльністю тощо»), пор: ***Авакізація*** країни під прикриттям карантину поки буксує [ДемС, 16.04.2020] і «***Деавакізація***» МВС України: що відомо про Дениса Монастирського [ЗМ, 16.07.2021]; ***Аваківський*** пес, екс-командувач Нацгвардії втік у Росію [УС, 18.04.2019] і Іншими приводами для ***антиаваківських*** акцій були справи Сергія Стерненка, який вважає поліцію причетною до нападів на себе, а також злочини окремих поліцейських, як-то згвалтування в Кагарлику чи п'яне вбивство 5-річного Кирила Тлявого [УП 14.07.2020].

Легітимізація Закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)» змінила тональність спілкування Президента з найбагатшими людьми держави, від яких – так уже склалася в Україні – значною мірою залежить її сучасний і майбутній розвиток. Політики по-іншому почали оцінювати стосунки між Зеленським і Коломойським та Ахметовим. Утворена з окремих складів цих прізвищ сполука *ЗеБеня* (*ЗЕБеня, Зе!Беня, ЗЕ!Беня, ЗеБеня, ЗЕБеня,*

ЗЕ!Беня) запобутувала в контекстах з іншим, нерідко протилежним значенневим описом, пор. : **ЗЕБеня** *порядкує в Україні* [УПБ, 18.12.2019] і **Зе!Беня** *проти України: 6 вересня – черговий суд* [ЦН, 05.09.2021]. Раніше актуалізовані лексичні одиниці відонімного походження *ахметівщина* («суспільно-політична модель, пов'язана з діяльністю Ріната Ахметова»), *ахметизація* («запровадження ахметівщини») змінила лексема *розахметизація* («послаблення позицій ахметівщини»), яка виразно віддзеркалює і гостроту особистих контактів, що почали складатися між *найбагатшим бізнесменом України* [УП, 02.12.2021] та главою країни, для якого *головний олігарх* [УП, 02.12.2021] став *противником № 1* [УП, 02.12.2021], і відчутні поки що тільки на словах деолігархізаційні зміни, пор.: «*Ну буде не ахметизація, а коломойнізація – що принципово зміниться*» – є *достойною реакцією* [УПБ, 12.12.2019] і *Розахметизація системи*. [Як *Зеленський дотискає Ахметова*] [УП, 02.12.2021]. Чергова антиолігархійна ініціатива Володимира Зеленського й наполеглива спроба втілення її в життя посилили його авторитет у суспільстві, що засвідчує такий складний стосовно будови і прозорий щодо семантичної наповнюваності перифрастичний зворот: *перший, хто отримав шанс формувати порядок денний парламенту, не оглядаючись на інтереси олігархів* [УП, 02.12.2021].

Українське суспільство неоднозначно сприймає керівника Офісу Президента України Андрія Єрмака, звинувачуючи його в тому, що він, як і його попередник Андрій Богдан, узурпує владу, виходить за береги своїх повноважень, бере під надмірну опіку Володимира Зеленського. До утвореного на основі оніма *Єрмак* іменника *єрмакізація* («посилення впливу Андрія Єрмака на внутрішній і зовнішній процеси державотворення») (див.: [27, с. 16–17]) додалася лексема *єрмакратія* із притаманною їй семантикою «надмірний владний вплив Андрія Єрмака»: *Шефіроїдна єрмакратія!* [Зеленський *Гвалтує Конституцію, ПОЯРКОВ смалить презЕдента у прямому...*] [Үт, 04.11.2021].

Із середини 2019 року однією з найвпливовіших осіб на Банковій, у команді Володимира Зеленського став директор і засновник студії «Квартал 95» Сергій Шефір. Перифрастичні

звороти на зразок *ключовий член команди* [УП, 22.09.2021], *друг Президента* [УП, 22.09.2021], *найближча людина Президента* [УП, 22.09.2021], *одна з найближчих фігур до Володимира Зеленського* [Ут, 22.09.2021], які активно використовували політики, журналісти, розкривають історію взаємин колишніх «кавеєнівців», а нині очільника країни та його першого помічника. Найвиразнішими вербалізатором цього політичного сюжету є відпропріативне утворення *шефіризація* із властивою йому експліцитно конотованою семантикою «посилення впливу Сергія Шефіра у верхівці влади, в оточенні Володимира Зеленського, на Банковій»: *Велика шефіризація, темники Банкової і повернення 90-х. [Шефір, шофер чи шериф?]* [Ут, 22.09.2021]. Зафіксований ще один відомітний оказіоналізм з афіксоїдом *-оїдн(ий)* – *шефіроїдний*, який реалізує значення «уподібнене до того, що має безпосередній зв'язок з ініціативами, пропозиціями, конкретною діяльністю першого помічника Президента Сергія Шефіра»: *Шефіроїдна ермакратія! [Зеленський Гвалтує Конституцію, ПОЯРКОВ смалить презЕдента у прямому...]* [Ут, 04.11.2021].

Українське суспільство, навіть високопосадовці неоднозначно сприйняли призначення Сергія Шкарлета на посаду міністра освіти і науки через його колишню співпрацю з регіоналами, зміну політичних поглядів, стосунки з чиновником часів Януковича Дмитром Табачником, а особливо через плагіат у докторській дисертації. Підтверджують це перифрази на зразок *людина, яка насправді не мала 226 голосів підтримки у Верховній Раді* [ЄП, 18.01.2020], *прихильник Януковича, звинувачений у плагіаті* [D, 16.12.2020, 16.12.2021], *зашкварений міністр освіти і науки* [РОК, 19.08.2021], *політичний флюгер-друг Табачника* [РОК, 19.08.2021], а також пейоративно конотовані лексико-дериваційні новації, що входять до словотвірних відіменникових типів із суфіксами *-ств-о*, *-изм*, *-ин-а*, *-ник* й об'єднуються в два розряди: 1) ті, які зберігають безпосередній семантичний зв'язок з онімом-мотиватом [*шкарлетство*, *шкарлетизм* («усе, що пов'язане з політичною, науковою, міністерською діяльністю Сергія Шкарлета»)], і 2) ті, які мають опосередкований значеннєвий зв'язок з онімом-мотиватом [*шкарлетина* (*шкарлетИна*) («усе, що пов'язане з привласненням

авторства на чужий твір, а також використання у своїх працях чужого твору без покликання на автора»), *шкарлетник* («той, хто причетний до привласнення авторства на чужий твір, хто використовує у своїх працях чужий твір без покликання на автора»): *Ну, і про **шкарлетизм** і необхідність реформи системи освіти від «міцних господарників» теж обов'язково поговоримо* Т, 28.04.2021]; [*Проблемою є кваліфікаційний рівень тих, хто лишається на посадах.*] *Проблема в їхньому **шкарлетизмі*** [РКК, 31.01.2021]; *Проблема розвитку вищої освіти в Україні – це Шкарлет і **шкарлетство** як системна норма!* [FB, 06.06.2021]; *У нашу освіту прийшла бацила «**шкарлетини**»* [FB, 27.07.2021]; *Тоді вже ліпше [перекласти слово плагіат. – М. С.] «**шкарлетина**». А плагіатор – **шкарлетник*** [FB, 14.08.2021].

Помічено активність слова *вовчий* не з притаманною йому семантичною структурою «прикм. до вовк» чи «жорстокий злий», а з іншим значенням, що має онімну мотивацію, – «пов'язаний із суддівською діяльністю Павла Вовка». Компонентами перифрастичного поля «Павло Вовк» є описові звороти *усоблення всіх гріхів української судової системи* [УП, 15.03.2021], *«найвпливовіший» суддя* [УП, 15.03.2021], *скандально відомий суддя* [5к, 13.04.2021], *одіозний суддя* [ZU, 08.02.2021], *ганебний суддя десятиріччя* [УП, 15.03.2021], *зброносець Ківалова* [УП, 15.03.2021], *викормиш Портнова* [РОК, 13.04.2021], *дуже впливовий суддя, який гарно вміє домовлятися із владою* [ГРр, 15.02.2021], *ганебний суддя десятиріччя* [Ант, 17.03.2021], *яскравий приклад і безперечний лідер рейтингу судової «нечистоплотності»* [А, 23.07.2021], що не потребують конотативного коментарю. Так само оцінено очолюваний Вовком Окружний адміністративний суд Києва, за яким ведеться шлейф гучних справ: скасування націоналізації «Приватбанку», заборона перейменування Московського проспекту Києва на проспект Степана Бандери, блокування перейменування Української православної церкви Московського патріархату в Російську православну церкву в Україні, поновлення на посаду голови Державної фіскальної служби Романа Насірова та ін. Скомпрометувала себе ця інституція, коли визнала на вимогу

мешканки Херсона, яка діяла в інтересах своєї неповнолітньої дочки, протиправною постановою Кабінету Міністрів про нову редакцію Українського правопису на тій основі, що в компетенції уряду нібито не входить зміна орфографічного кодексу. Окружний адміністративний суд Києва названо *одним із найскандальніших судів в Україні* [Ут, 05.10.2021], *монументом корупції* [УП, 17.02.2021], *усобленням продажності українського правосуддя* [24к, 17.04.2021], *усобленням суддівського свавілля* [УП, 15.03.2021], *символом саботажу судової реформи* УП, 17.02.2021], *символом і опорою продажного українського судочинства* [24к, 17.04.2021], *основним українофобським наростом на тілі нашої нелюстрованої судової системи* [СП, 04–10.02.2021], *сумнозвісним українським судом, який часто виконує функцію допоміжного інструмента для фігурантів корупційних топ справ або ж для олігархічно-кланових груп* [УП, 20.01.2021], *«Окружним адмінсудом імені Вовка»* [РІС, 21.01.2021]. Суд і його керманича сатирично назвали *одним із головних інструментів проросійського реваншу в Україні* [РОК, 19.08.2021]. Фактичний матеріал дає підстави твердити, що із судовою системою в Україні не все гаразд. Недалеко від Окружного адміністративного суду Києва відійшов Печерський районний суд. Георгій Лук'янчук дає їм таку вторинну назву: *суто терористичні антидержавні структури, що ухвалюють (скоріше, озвучують сформульовані поза їхніми межами) рішення, які стосуються зовсім не їхніх регіонів, а всієї Української держави* [СП, 18–24.02.2021]. На жаль, не має бездоганної репутації і Конституційний Суд України, що потверджують перифрастичні структури *епіцентр кризи* [УП, 30. 06. 2021], *чи не найголовніший інструмент у руках фігурантів антикорупційних справ, які тісно сплетені з державою-агресором Росією* [УП, 28.01.2021].

Утворювані на базі ад'єктива *вовчий* одиниці набувають ситуативної усталеності, для них родовою є фразеологізована конструкція непропріативного походження *вовчий закон* («про відносини в суспільстві, де панує свавілля, безправ'я»): *«вовче лігво»* («працівники Окружного адміністративного суду Києва», *«вовчий» суд* («місцевий спеціалізований адміністративний

суд першої інстанції, розташований у Києві, юрисдикція якого поширюється на це місто»), «вовчі сльози» («реагування суддів Окружного адміністративного суду Києва на президентський законопроект про ліквідацію цієї інституції»), «вовче правосуддя» («діяльність суду за встановленою Павлом Вовком процесуальною формою»), «вовча команда», «вовчі судді», «вовча згряя» («судді . Окружного адміністративного суду Києва»), «вовчі порядки», «вовчі правила» («запроваджені Павлом Вовком норми діяльності Окружного адміністративного суду Києва»): Знищення **«вовчого лігва»**: компанія з ОАСКУ обливається слізьми через ліквідацію суду [24к, 17.04.2021]; Однак знадобилося ще 2 роки і кілька гучних скандалів, щоб на Банковій нарешті наважилися розігнати це **«вовче лігво»** в Окружному адмінсуді [24к, 17.04.2021]; У відповідь на президентський законопроект про ліквідацію Окружного адмінсуду Києва, на сайті цього суду з'явилось звернення, яке в соцмережах вже охрестили **«вовчими сльозами»** [24к, 17.04.2021]; **«Вовчий» суд** проти українського правопису [Г, 01.02.2021]; Ліквідація ОАСКУ: як остаточно розв'язати проблему з **«вовчим» правосуддям**, а не створити нову [24к, 17.04.2021]; Тепер головне, аби всі члени цієї **вовчої згряї** не потрапили в інші суди за переводом, а були звільнені з вовчим білетом, а ще краще – понесли заслужене покарання за роки знущання з правосуддя і незаконне збагачення [24к, 17.04.2021]; Рішення **«вовчої» команди** привернули увагу закордону... [Ант, 17.03.2021]; Суд можна знищити, а **«вовчі порядки»**, **«вовчі правила»** діятимуть ще довго [УПБ 18.04.2021].

Для публіцистично-політичного дискурсу характерним є творення похідних слів від імен людей, що викликають відразу в народі. Типовою є ситуація, коли роль і місце цих політиків, різного рангу керівників, громадських діячів, а нерідко й самопіарників патронують представники певних політичних сил або високопосадовці для реалізації своїх меркантильних інтересів, переоцінюючи їхні можливості, незаслужено вивищуючи їх з-поміж інших особистостей або їх об'єднань та ощедрюючи посадами. У досліджуваних текстах за цими людьми стійко закріпилися описові звороти, утворені за моделями «іменник людина (друг, слуга, раб,

пес, посіпака, холуй, протезе, проєкт, тінь...) + антропонімна формула (компонент цієї формули)», «відантропонімний прикметник + іменник людина (*друг, слуга, раб, пес, посіпака, холуй, протезе, проєкт, тінь...*)»: Ілля Кива → *лисий пес Авакова* [ДУПЛ, с. 133], *лисий пес Авакова та Медведчука* [Yt, 18.10.2021], *аваківський пес* [FB, 04.07.2016].

У 2021 році в центрі скандалів опинився народний депутат від проросійської політичної сили «Опозиційна партія – За життя» Ілля Кива. Це ім'я фігурувало й раніше в публіцистично-політичному дискурсі, що засвідчують численні негативно конотовані перифрази, об'єднані такими значеннями: «протекціонізм»: *проєкт Авакова* [УПБ, 22.04.2021], «політичні погляди, переконання»: *людина з відвертими антиукраїнськими, реваншистськими та зрадницькими поглядами* [УМ, 27.03.2019], «політична діяльність»: *скандально відомий політичний аферист* [НДП с. 121], *одіозний політик* [ДУПЛ, с. 134], «учасник виборчих перегонів»: *найепатажніший кандидат у президенти* [ДУПЛ, с. 134], *темна конячка президентської кампанії* [ДУПЛ, с. 134], «риси характеру + особливості зовнішності»: *скажений Бульдоз* [ДУПЛ, с. 134]. До вирізнених вторинних номінувань у досліджуваний період додалися інші семантично неоднорідні конструкції: *відомий фрік* [Vd, 24.03.2021], *дрочун-нардеп* [Vd, 24.03.2021], *відвертий ненависник України* [Yt, 25.10.2021], *лідер антифашистського руху в Україні* [E, 16.10.2021], *прихильник Сталіна* [V, 24.03.2021], *проросійський політик* [Yt, 25.10.2021], *академік «руського міру»* [Vd, 24.03.2021], *опальний політик* [BN, 26.10.2021], *відвертий проросійський медведчуківець* [УНІАН, 21.11.2021], *скандальний проросійський нардеп* [ZN, 27.04.2021], *московська нечисть* [Yt, 25.10.2021], *опозиційний політик, який бореться за припинення війни та відновлення братських відносин із Росією* (самохарактеристика) [Б, 16. 11. 2021], *геній мімікрії* [УНІАН, 21.11.2021], *визнаний судом хабарник* [УНІАН, 21.11.2021], *психопатична «особь» із прізвищем на літеру «К»* [E, 16.10.2021], *недорозвинутий путінський телепень* [E, 16.10.2021], *скажений бовдур* [Yt, 18.10.2021], *герой скандалів* [ЦН, 27.04.2021].

Однією з причин творення низки похідних слів від прізвища *Кива* став захист одіозним слугою народу кандидатської дисертації, після якого в науковому й журналістському середовищі завирували пристрасті, нескінченним потоком продукувалися пейоративні вторинні назви. Зокрема, майстри пера назвали дату 26 квітня 2021 року, коли спеціалізована вчена рада Д.26.891.02 Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України присудила науковий ступінь кандидата наук із державного управління одіозному здобувачеві, *ганебним днем для української освіти* [Твит, 26.04.2021], дисертацію на тему «Механізми впливу громадянського суспільства на державне регулювання правоохоронної діяльності (на прикладі країн ЄС та України)» – *жомом на папері обсягом 245 сторінок без будь-якої конкретики* [ОБ, 28.04.2021], *водою, повторенням загальних фраз і відсутністю конкретики* [24к, 31.12.2021], прилюдний захист – *перетворення нардепи Киви на науковця* [24к, 31.12.2021], *рейдерським захопленням наукового ступеня* [ОБ, 28.04.2021], *прикрим самогубством вітчизняної науки* [Z, 26.04.2021], *дискредитацією та приниженням науки* [Z, 26.04.2021], *конвеєром, який убиває справжню науку* [Z, 26.04.2021], здобувача – *Іллею Ківштейном* [ОБ, 28.04.2021] (іронійна алюзія – *Ейнштейн*), *кандидатом-неучем* [Кон, 29.04.2021], *кандидатом-нЕуком* [NU, 13.08.2021], *кандидатом наук із державного управління в законі* [Z, 26.04.2021], *«видатним» науковцем* [Z, 26.04.2021], *академіком наук* [Z, 26.04.2021], *новітнім «корифеєм наук»* [Д, 28.04.2021], *без 5 хвилин професором* [FB, 24.03.2021], *ще одним професором* [Твит, 24 канал, 26.03.2021], *потенційним міністром освіти* [FB, 24.03.2021], *кандидатом наук у палату до Наполеона* [Твит, 24 канал, 26.03.2021]. Сам же нахабно-наполегливий претендент на членство в ученому світі позиціонує себе по-іншому. «Сьогодні наукова спільнота, – переконає *новоспечений лжедоктор* [Yt, 27.04.2021], – стала сильнішою» [15]. Коли Міністерство освіти та науки України звинуватило Іллю Киву в недоброчесності й відмовило йому в присудженні наукового ступеня, з'явилися перифрази, для яких родовими є описові звороти *більше не кандидат наук* [5к, 17.11.2021], *обеззброєний*

наукивець [УНІАН, 21.11.2021]. До вжитку повернулося орфографічно понівечене донецьким президентом-утікачем слово професор: у мінідискурсах із суб'єктом Кивою його почали писати не з двома буквами «еф», як у мінітекстах із суб'єктом Віктором Януковичем, а з трьома, що є аксіологічно-графічним маркером інтенсивнішої пейоративності: *Україну чекає прищестя чергового проффесор*[Vd, 24.03.2021].

Зібрана до купи стрічка коментарів «серіалу», присвяченого прагненню до вченості без будь-яких на те підстав *колишнього «мента»* [24к, 03.01.2021], а ще дивніше – радника міністра внутрішніх справ Арсена Авакова, голови Соціалістичної партії України, стала б саркастичним сюжетом-реакцією суспільства на свідомо здійснювану девальвацію науки. Ось один із розмислів, що має прихований внутрішній зміст, на цю тему: «Тримайтеся, Ілле Володимировичу! Бачите, як важко вченій людині, які багаття ненависті готові розпалити вороги розуму, а простаки підкинути хмизу, дізнавшись про ваше нове високе звання. Не відають, що коять! Тепер, коли ви в одному ряду з такими видатними людьми, як Коперник, Ейнштейн, Ландау, Віктор Федорович Янукович, Юлія Володимирівна Тимошенко і Петро Олексійович Порошенко, чешіть одне місце з усією науковою обґрунтованістю, до більшої слави української думки і її ж нісенітниці. Ви найяскравіше втілення ідеї рівності всякої тварі перед науковим ступенем. Мрії стають реальністю. Україна – країна нескінченних можливостей» [10]. Мали місце й серйозніші реагування на подію, про яку йдеться: викладач Українського католицького університету, колишній речник Міністерства охорони здоров'я Олександр Ябчанка привселюдно спалив свій диплом кандидата медичних наук, виданий йому в 2014 році. ««Сьогодні Ілля Кива захистив кандидатську дисертацію, – написав він. – Комісія з 13 членів одноголосно проголосувала «За». Зважаючи на це, мені надалі соромно називатись кандидатом наук. Це звання остаточно дискредитовано» [32]. Допис доповнює гештег *#ЦеНеНаука*, на який звернули увагу вчені, опублікувавши свої дипломи кандидатів наук із запальничками. Соціальними мережами прокотився флешмоб *#ЦеНеНаука*.

Серед похідних слів, пов'язаних з антропонімом *Кива*, – функційно активні іменники *науківець* (*науКіВець*, *науКІВець*), *наукивець* (*науКивець*, *науКИВець*), *неуківець* (*неуКіВець*, *неуКІВець*) із різним графічним оформленням, що є одним із важливих виявів лінгвогри, яка «через зовнішній вияв створює семантико-виражальну багатозаровість мовної одиниці, і це відповідним чином поширюється на все повідомлення» [4]: *Пригоди неуковця Киви* [ОБ, 28.04.2021]; *Обеззброєний науКивець* [УНІАН, 21.11.2021]; *Після публічного захисту кандидатської дисертації українське суспільство було дещо здивоване рівнем наукової спільноти, яка досить поблажливо поставилася до дисертації, представленої Кивою, та одногосно вирішила, що нардеп тепер «науКІВець» і «професор»* [UN, 29.04.2021]; *«НеуКіВець» Ілля Кива склав адвокатський іспит* [ОБ, 20.05.2021]. Семантично протиставлені слова *наука* [*наука* + *Ківа* (*Кива*)] і *неук* (*неук* + *Ківа*) як компоненти похідного утворення зближуються, об'єднуючись семою 'неосвіченість, неграмотність', і стають, з одного боку, виразним засобом негативної характеристики окремої людини, української наукової сфери та тих вітчизняних учених, що підтримали Киву й цим викликали неповагу в колег, які заявили, що їм «згадувати про свій ступінь тепер соромно» [31], а з іншого боку, важливим текстоконститутивним маркером пейоративності.

Корпус використовуваних у публіцистично-політичному дискурсі утворень на *-аці-(я)/-ізаці-(я)/-изаці-(я)* від прізвищ різного ступеня відомості вітчизняних і світових держаних, культурних діячів, політиків, бізнесменів (*кравчукізація*, *кучмізація*, *ющенкізація*, *януковичізація*, *порошенкізація*, *зеленізація*, *фірташизація*, *тимошенкізація*, *путінізація*, *лукашенкізація*, *тетчерізація*, *меркелізація*, *берлусконізація*, *шекспірізація...*) доповнила лексична одиниця *кивізація* (*КИВізація*) [*квізація* (*КІВізація*)], що реалізує значення «знецінення в очах українського суспільства науки та окремих її представників», пор.: «З початку проведення акції проти *кучмізації* влади у Дніпропетровську ми зіштовхнулися з перешкодами передусім з боку співробітників обласної прокуратури» [РС, 02.03.2006]; Утім, «*ющенкізація*» партії – це дуже ризикована стратегія [Д, 07.08.2012];

Завершилась «**фірташизація**» облгазів [УНІАН, 21.09.2012]; Я називаю такий прийом «**меркелізацією**», адже наші достойники формально посилаються на центральноевропейські пацифістсько-зрадницькі джерела. [Дніп, 18.03.2020] і *Ось свіжий [акт спротиву], що стався у Львові: викладач одного із тамтешніх університетів публічно спалив свій диплом кандидата медичних наук на знак протесту проти «**кивізації**» української науки [СП, 16–22.12.2012]; **Кивізація** – явище, що принижує наукове товариство – Анна Скорейко [СЕ, 28.04.2021]; **Кивізація** ... КНУ [заголовок] [FB, 15.11.2021]. Значеннєву структуру дериватів словотвірного типу з формантом *-аци-(я)/-ізаці-(я)/-изаці-(я)* мотивують антропонімами, які сформували їхню основу (*кучмізація* ← «запровадження *кучмізму*» ← «системи правління, сформованої внаслідок злиття радянського режиму з регіональною кримінальною елітою»). Що ж до семантики іменника *кивізація* (*кивізація*), то вона має опосередкований зв'язок із пропріативом, власне, він лише став вербалізаційним засобом широкого розголошення притаманного українському суспільству такого ганебного явища, як девальвація науки. Про те, що воно не потенційність, а прикра реальність, свідчить оказіональне дієслово *оківитися*, яке є ще одним індивідуально-авторським компонентом відонімного походження розгляданої парадигми: [Всі примірники з науковими тезами Киви розкупили за два дні...] **Оківилися** та й знову отезилися... [FB, 27.05.2021].*

Після сенсаційного для країни захисту Іллею Кивою кандидатської дисертації з'явилася хвиля мемів, окремі з яких супроводжують позбавлені здорового глузду авторські мінівислови, напр.:

Скоро на всіх співбесідах:

– *А ще я кандидат наук.*

– *Бггг, я вас прошу, он Кива теж кандидат наук [ЦН, 26.04.2021].*

А я ... радію, що Кива захистив кандидатську дисертацію, мені здається, це вперше вдалось людиноподібній мавпі [ЦН, 26.04.2021].

Ілля, звісно ж, лопух... но дисертація при ньом! при ньом! [ЦН, 26.04.2021].

Те, що Кива захистив дисертацію та став кандидатом наук із державного управління, – це потужний сигнал усім молодим науковцям. Сигнал про те, що кандидатом наук може стати навіть інфузорія туфелька. Бо це країна безмежних можливостей [ЦН, 26.04.2021].

– Пане Киво, що ви мали на увазі, коли на першій сторінці написали «Дискртація»?

– Дякую, зрозумів Ваше запитання. На нього ми дамо відповідь у наступних наукових роботах [ЦН, 26.04.2021].

Ківа – не українська наука! Хоча б тому, що в Іллі Ківи і науки приблизно стільки ж спільного, як у міграцій полярної крячки і українського ВВП [ЦН, 28.04.2021].

В аналізованій контекст органічно вписуються заримовані сатиричні рядки, об'єднані курйозною назвою «Дума про наукиву думку», поета, блогера Юрка Космина. Вони заповнили інтернет-простір після того, як стало відомо, що народний депутат-опозежист Кива захищатиме кандидатську дисертацію:

*Як щем солодкий – і пекельна мука,
мов Інь та Ян, неначе Джері й Том...
вони зустрілись. Кива та наука.
вогонь і лід. Гомора і Содом.
ну хто із нас подібну перспективу
в найближчі уявити міг роки?!
наука – так, вивчати б мала Киву,
але ж, ядрьон батон, не навпаки!
кінець наук проспали фукуями,
мовчав про нього досі й сам Ілля...
та що впаде до жомової ями,
те хрін уже дістанеш звітіля!
тому – не повертати ж нам голобель?! –
вперед, у світ безумних відкриттів!
бо за Іллею явно плаче Нобель.
а Дарвін – обридався й поготів... [ЦН, 26.04.2021].*

Антропонімна формула Ілля Кива поповнила навіть систему виражальних засобів, в основі яких лежить принцип семантичної несумісності між поєднаними компонентами, унаслідок чого утворюється несподіваний експресивний ефект. Приклад такого тропу подає миколаївський блогер, за фахом учитель української мови та літератури, Артем Албул:

Сьогодні вчили поняття «оксюморон». Приклади:

– *живий мрець,*

– *молодий старигань,*

– **кандидат наук Ілля Кива** [Твіт, 26.04.2021].

До мотивованих іменником-антропонімом похідних одиниць, які виявляють високий ступінь продуктивності в досліджуваній період, належать уже фіксована раніше лексема *жукініана*, що входить до словотвірного типу із суфіксом іншомовного походження *-іана*, а також іменниково-прикметникове словосполучення *харківська жукініана*. Вони не корелюють семантично з дериватами, об'єднаними значеннями «сукупність творів, присвячених певній історичній особі», «сукупність видань творів історичної особи (письменника)» (Шевченкіана, Франкіана), «музичний твір за мотивами творів певного композитора» («Шопеніана») (див.: [26, с. 93]), позаяк репрезентують інший план змісту – «події в місті Харкові, пов'язані з перейменуванням проспекту Жукова і присвоєнням йому імені Петра Григоренка (перейменуванням проспекту Петра Григоренка і присвоєнням йому імені Жукова), перейменуванням школи № 127 (імені Жукова), демонуванням меморіальних дощок, пам'ятника маршалові Георгію Жукову»: *На Харківщині почалася нова «жукініана»* [РС, 15.07.2020]; *Як «УМ» повідомляла, харківська «жукініана» триває вже кілька років поспіль* [УМ, 30.06.2021]; *Одіозна харківська «жукініана», найвірогідніше, триватиме й далі, ставши однією з найгарячіших тем осінніх виборів мера* [УМ, 30.06.2021]; *У нескінченній «харківській жукініані» поставлено ще одну крапку.* [УМ, 17.02.2021]. Синтаксичні конструкції з описуваним відантропонімним похідним утворенням лише зрідка мають нейтральну конотацію, а частіше – пейоративну. І це можна вважати закономірним фактом, бо харків'яни й ті, кого цікавить

історія та участь у ній добре відомого радянського полководця Жукова, характеризують його або як *маршала-«м'ясника»* [УМ, 30.06.2021], *одіозного маршала* [РС, 15.07.2020], або як *героя війни* [УМ, 17.02.2021], *маршала перемоги* [УМ, 17.02.2021]. Серед останніх – і представники влади, які заявляють, що «пам'ятник Жукову як стояв у Харкові, так і стоятиме» [24]. Сама ж «затяжна “жукініана”» не раз і не два перетворювалася на ту, яка «з найгарячіших тем ... виборів мера» [там само]. Одного з них – багатолітнього керманича міста, відомого під прізвиськом *Гепи*, – назвали *жукофілом*, тобто прихильником Костянтина Жукова. Ця оказіональна лексема стала семантично містким компонентом вторинного номінування *останній жукофіл на посаді харківського міського голови* [Нел, с. 38], що є субститутом антропонімної формули *Геннадій Кернес*. Дісталось й Президентові Володимирі Зеленському, який хотів віддати долю назви проспекту Жукова харків'янам. Його названо *адвокатом маршала-«м'ясника»* [УМ, 30.06.2021]. Важливо наголосити, що однобічна позитивна характеристика всього радянського, російського, похвальні прокремлівські наративи загалом почали по-іншому оцінюватися, отже, й вербалізуватися у зв'язку з небезпекою повномасштабного вторгнення з боку Російської Федерації, у якій відмінні, а за багатьма параметрами й протилежні аксіологічні орієнтири стосовно національної ідеї, національної свідомості, рідномовності, зовнішніх векторів розвитку держави, Другої світової війни й участі в ній тих або тих особистостей та окремих народів тощо. Навислу над Україною загрозу, яку несе сусідня держава-агресор, влучно і ємно передає складне слово *війномир*, яке активізувалося після виходу у світ книги відомого письменника Юрія Щербака «Україна в епоху війномиру: книга підсумків і пророцтв», у якій гармонійно поєдналися політологічні тексти з притчами пророчого звучання. Розлогий зміст цього іменника з розряду політичної лексики, сформованого на основі антонімійного відношення «організована збройна боротьба між державами / відсутність організованої збройної боротьби між державами», значною мірою розкриває анотація. Це видання, наголошено в ній, – «спроба уявити Україну XXI століття у загальній картині фантастичних соціальних і науково-

технологічних змін, що підстерігають людство», воно – «знак тривоги і надії. Тривоги – бо надто серйозними є загрози, особливо з боку Росії в час, коли Україна потребує єдності. І надії – бо ще залишається шанс врятувати Україну від капітуляції та розпаду» [34].

Цією причиною можна пояснити активізацію в різножанрових писемних текстах утвореного злиттям частин двох прізвищ **Путін** і **Гітлер** субстантива-композиції *Путлер: Поклонська божиться, що задоволена призначенням й дякує за указ Путлеру* [УМ, 13.10.2021]. Для вирізненого імені характерна жорстка негативна ідеологічна конотація, про яку знає і яку підтримує світ. Функційної продуктивності набуває й інший оказіональний антропонім – *Лукопутін*, що постав унаслідок накладання усіченої частини першого прізвища [**Лукашенко**] на друге прізвище [**Путін**]. Оксана Прилипка називає його варіантом «рівноправного з'єднання диктаторів в одну солодку парочку, на кшталт Бена Аффлекса і Дженніфер Лопес, які подарували нам нове слово Беніфер», і висловлює припущення, що «Лукопутін стане таким же неологізмом, тільки для політичних союзів, де люди пов'язані спільними ілюзіями на крові» [21]. Виникнення вирізненого пропріатива зумовлене посиленням у 2021 році контактів президентів двох сусідніх держав, один із яких – російський – погрожує Україні і світові війною, ядерною зброєю, а другий – білоруський – шукає підтримки в кремлівського вождя і ладен виконувати всі його вимоги та забаганки, а вкупі «ці двоє породжують велику матрешкову полеміку» [там само]. Зі складною лексемою *Лукопутін* у відношенні часткової кореляції перебуває прикметниково-іменникове словосполучення *лукашенсько-путінський альянс*, оскільки йому притаманна імпліцитніша пейоративність: *Не думаю, що Лукашенко-Путінський альянс склався заради заповітної мети Кремля поглинути Білорусь* [Д, 11.08.2021].

Мотивувальною основою лексичних новацій стають прізвища опозиційних лідерів, диктаторів, керівників інших держав. Українці підтримують антипутінську боротьбу, яку веде Олексій Навальний. У досліджуваній період зареєстровано субстантиви

навальненщина й *навальнівці*. Перша лексема реалізує значення «суспільне явище, пов'язане з політичною діяльністю Олексія Навального» з відтінком узагальненості, що є регулярним для словотвірного типу із суфіксом *-щин-а*, до якого вона входить: [*Невже хтось справді вірив, ніби вони підуть, як наш Волинський полк у лютому 1917-го, «скидати царя»?】 ЩО в понадп'ятсотлітній історії Московського царства дає підстави для таких ілюзій, що наші ЗМІ напихали нам тої **навальненщини** ополоником через верх, створюючи враження, наче важливіших подій не було в ці тижні на світі? [24к, 08.02.2021]. Друга лексема експлікує поряд із прогнозованою семантикою «представник, прихильник, симпатик Олексія Навального» й інший уже похідний план змісту – «представник, прихильник, симпатик Петра Порошенка» (його зафіксовано на початку 2022 року), пор.: *І добро б ще вони – Явлінський та Навальний або Яблуко та «навальнівці» – були б якісь одnodумці чи там хоча б партнери!*.[Ju, 23.08.2016]; *Навальнівці в Москві заворушилися* [FB, 18.01.2021]; *А отих всіх «навальнівців» накрить в аеропорту і в кутузку всіх скопом. [Це було б правильно. Україна переможе!!!]* [KZ, січень 2022]. *Навальнівцями* названо тих, хто захищав п'ятого Президента України, якого звинувачували в державній зраді на користь Росії та в сприянні тероризму. Підставою для зближення мотивувальної основи «*Навальний ↔ Порошенко*» стала схожість конфлікту між керівником держави та його опонентом, якого підтримують різні верстви суспільства. Похідність аналізованого значення засвідчує вживання іменника *навальнівці* в лапках.*

У 2021 році в Україні все активніше почали говорити про згортання демократії, а не прямування її до омріяної стадії зрілості й про появу ознак класичної президентської, навіть, за визначенням окремих політиків, супрезидентської, республіки, про симптоми авторитарного режиму правління і зосередження влади в президентських руках та в підвладних керманичеві держави інституціях. Усе це виразно маніфестує повернена до вжитку негативно забарвлена лексема *піночетизація*, мотивувальною основою якої є ім'я відомого всьому світові

чильського диктатора Августа Піночета: *Коли всі говорять про футбол, у нас відбувається така собі повзуча піночетизація різних українських процесів* [Нел, 81–82]. З'явилися лексичні новотвори з пропріативним компонентом *Путін*. Це, зокрема, складний ад'єктив *пізньопутінський* («який стосується періоду правління Володимира Путіна після захоплення Росією Криму»): *Без сумніву він [палац у Геленджіку] стане одним із символів «пізньопутінської епохи»* [ЛУ, 27.02.2021]. Анатолій Нелюба та Євген Редько зафіксували також складні іменники *путільярд* («мільярд Путіна») й *путінофілка* («жінка-прихильник, симпатик Володимира Путіна»), дієприкметник *спутінізований* [«який зазнав путінізування («насадження ідей Володимира Путіна»)], дієслово *спутінізувати* («завершити насадження ідей Володимира Путіна»): *Ростех не повідомив, скільки пупільярдів використано на цю розробку* [Нел, 92–93]; *Як виглядає справжня путінофілка* [Нел, 93]; *Що ще можна робити у спутінізованій, зрусифікованій, внутрішньо окупованій країні?* [Нел, 102]; *Якщо, прагнучи подати путінізм, ми дозволимо спутінізувати власні держави, то російський лідер переможе* [Нел, 93]. Порівняно з іншими похідними словами, утвореними на базі аналізованого оніма, розглядані новації, за винятком лексем *спутінізований* та *спутінізувати*, не мають перманентної для них експліцитної пейоративності. До словника «Лексико-словотвірні інновації. 2017–2021» щойно названих авторів увійшли також складні субстантиви з прецедентними антропонімічними компонентами *Дональд Трамп* і *Джо Байден* – *трампоаналітик* («особа, яка аналізує та оцінює вчинки, дії політика і президента Дональда Трампа»), *трампознавець* («особа, яка спеціалізується на вивченні політичної, президентської діяльності Дональда Трампа»), *байденолоб* («прихильник, симпатик Джо Байдена»): *У нас сьогодні головний трампознавець... американознавець, трампоаналітик і... байденолоб* [Нел, 107]. Конотативно нейтральним лексемам *трампоаналітик*, *трампознавець* протиставлена за ознакою меліоративності лексична одиниця *байденолоб*. Щодо слова *трампознавець*, то його функціонування в публіцистично-політичному дискурсі має значно тривалішу історію

– ще до президентської каденції Трампа: *[В Україні теж поділяли й підтримували клінтонський тренд. А тут прийшов Трамп.] І відразу з'явилась чимала когорта **трампознавців** і **трампофілів**, які наввипередки переконують, що передбачали такий результат, проте громадськість їх не почувла* [GL, 15.11.2016].

Основою творення нових слів можуть бути не лише реальні, а й неофіційні конотативні назви осіб. Саме так постали лексеми вагнергейт («спеціальна операція українських спецслужб, спрямована на викриття, вербування, затримання найманців російської приватної військової компанії “Вагнер” і не доведена до логічного кінця»), *вагнерівці*, *вагнерці*, *вагнерята* («члени російської приватної військової компанії “Вагнер”»), які в 2020-2021 рр. набули виняткової активності й широкого суспільного розголосу: *«Справді шокуюча інформація про “вагнергейт” у програмі у Савіка Шустера... і суспільство має отримати відповіді на твердження і запитання, що прозвучали в ефірі....» – в соцмережі Фейсбук* [ІФ, 20.11.2021]; *«Вагнерівці» в Білорусі були провокацією росіян* [УП, 30.06.2021]; *Так, як вони [росіяни] воюють, нам показали вагнерці* [FB, 23.02.2021]; *Сліди «вагнерят» у Сирії, Криму, на Донбасі* [УПБ, 28.06.2021]. Мотивувальною базою для них є псевдонім (позивний) «Вагнер» російського підполковника запасу, який до 2013 року був командиром 700-го окремого загону спеціального призначення другої окремої бригади спеціального призначення Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації, Дмитра Уткіна. «Через любов до нацистської символіки» він «узяв собі позивний “Вагнер” на честь улюбленого композитора Адольфа Гітлера» Вільгельма Ріхарда Вагнера [6]. Прибране ім'я *Вагнер* є компонентом уживаного в російських дискурсах, зокрема в публіцистично-політичному, синтаксично напіввільного словосполучення *п(П)риватна військова компанія (ПВК) Вагнера («Вагнер»)* (військова організація, що офіційно не входить до структури збройних сил Російської Федерації і не має юридичного статусу на території цієї країни): *Пізніше лідер партії «Європейська солідарність» Петро Порошенко заявив, що санкціонував проведення операції українських спецслужб із затримання **бійців***

*так званої приватної військової компанії «Вагнера» під час перебування верховним головнокомандувачем у 2018 році [Сус, 19.11.2021]; В інтерв'ю телеканалу «1+1» президент України порівняв плани захопити членів приватної військової компанії «Вагнер» із затриманням опозиційного білоруського журналіста Романа Протасевича [РС, 25.06.2021]. Ще одна мовна реакція на неуспішну спецоперацію із захоплення російських бойовиків – активно використовується в публіцистично-політичній сфері конструкція *справа вагнерців*, функційно-семантичними відповідниками якої є інші однослівні назви – уже згадувана «Вагнергейт» та «Авеню», пор.: **Справа «вагнерівців»**. [Експозвідник Бурба заявив, що наказ відкласти спецоперацію дав президент] [Сус, 19.11.2021] і Вісім речей про «Вагнергейт», які ми дізнались із розслідування Bellingcat [BBC, 17.11.2021]; Деталі операції, яка отримала кодову назву «Авеню», йдеться у звіті, розробляти в режимі суворої секретності - відповідали за це шість працівників розвідки, що працювали в умовах ізоляції [BBC, 17.11.2021].*

Для публіцистично-політичного дискурсу характерний також процес творення оказіональних онімів, які є конотованими варіантами до офіційних пропріативів, за участю апелятивів Ілюстрацією описуваного явища може послужити хоронім *Росія* (*Російська Федерація*). Стосунки між цією державою та Україною в 2021 році стали ще холоднішими, загроза повномасштабного вторгнення з боку Кремля набула реальних обрисів. Когнітивний спектр конституювання аналізованих новацій досить розлогий – від національно мотивованих найменувань до буденних назв, які викликають у різних людей неоднакові асоціації, тобто він «може варіюватися від абсолютного “плюса” до абсолютного “мінуса”» [17, с. 173]: *Росія* → *Лаптєстан* (*лаптєстан*), *Швабростан* (*швабростан*), *Шишкостан* (*шишкостан*). Напр.: *Валіза – Вокзал – Лаптєстан*. *Кому косоворотка – вишиванка, тому і Лаптєстан – Україна* [Нел, 61–62]; *Поки жителі Швабростану переймалися надзвичайно цікавими та нагальними проблемами, влада не сиділа на місці* [24к, 29.11.2021]: *Ще ніколи «Слава Україні – Героям слава!» не звучала в шашкостані так часто, емоційно і гучно, як*

за останню добу [Нел, с. 115]. Семантико-контекстуальний маркер негативної конотації може посилювати аксіологічно-графічний – уживання малої літери замість нормативної великої у штучно змодельованому топонімі як субституті оніма Росія. Цікаво, що разом з оказіональними хоронімами словниковий корпус мови поповнюють похідні від них одиниці, серед яких і такий важливий лексико-семантичний пласт, як оказіональні етноніми: *Одягну косоворотку **лаптєстанську** – національний одяг ворога, який вбиває наших синів і дочок* [Нел, с. 62]; *Вона переймалася надзвичайно нагальними проблемами **швабростанців*** [24к, 29.11.2021].

Політичного забарвлення набув топонім *Придонбасся*: *Цей новий регіон можна було б назвати «**Придонбасся**» або ж «Бермудський трикутник»...* [Нел, с. 158]; *Фактично Луценко пропонує легалізувати таке собі **Придонбасся**: Росія перетворює окупований Донбас на нові Придністров'я* [24к, 20.09.2021]. Його поява – реагування українського суспільства на тимчасову окупацію територій Донецької та Луганської областей. Спосіб творення досліджуваного хороніма (**Придонбасся** ← **При[дністрóв'я** + **[Донбáс]**) і його змістову наповнюваність («поєднання ознак Донбасу і Придністров'я») розкрито у словникові «Лексико-словотвірні інновації (2014)» Анатолія Нелюби та Євгена Редька [16, с. 158]. Виникнення цього оніма пов'язане не лише зі словотвірною парою, репрезентованою префіксом прийменникового походження *при-* й суфіксом *-с-*, що є «фонетичним рефлексом кінцевого приголосного та іменникової основи» [26, с. 292], а й з дією асоціативного механізму, основу якого становить причиново-наслідковий зв'язок між політичною ситуацією на Лівобережжі Молдови (починаючи з 1992 року) і Півдні України (починаючи з 2014 року). Політики характеризують його як створення в Україні так званого Придонбасся [в офіційній версії – Тимчасово непідконтрольні уряду України (владі України / Україні) території Донецької та Луганської областей] за прикладом Придністров'я (в офіційній версії – Придністровський регіон Молдови). У 2021 році Росія вже не приховувала реально розпочату нею в 2014 році *придністровізацію* [26, с. 158] України: оголошено жителів так

званих «ДНР» та «ЛНР» своїми виборцями, надано їм усіляко сприяння в голосуванні на дільницях Російської Федерації, забезпечено безперешкодне одержання паспортів цієї країни. Відомий журналіст Юрій Бутузов називає здійснюваний окупантами цинічний сценарій «Придонбасся». Отже, розглядувана лексема опинилася у складі ще одного розряду власних назв – ідеонімів, що також активізувало ступінь уживаності її в досліджуваний період.

Література до розділу II

1. Американський словник Merriam-Webster назвав слово 2021 року. *The Village*. 2021. 29 листоп. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/city/city-news/319349-amerikanskiy-slovník-merriam-webster-nazvav-slovo-2021-roku> (дата звернення: 29.11.2021).
2. В Україні визнали слово 2021 року. *Читомо*. 2022. 8 січ. URL: <https://chytomo.com/slovo-roku-2021-vaktsyna/> (дата звернення: 08.01.2021).
3. В Україні назвали слово 2021 року. *Укрінформ*. 2022. 8 січ. URL: <https://www.ukrinform.ua> (дата звернення: 08.01.2022).
4. Васильченко В. М. Нові тенденції у мові мас-медіа: мовна гра. *AVIA2017* : матеріали XIII міжнар. наук.-техн. конф. Київ : НАУ, 2017. С. 28–33. URL: http://avia.nau.edu.ua/doc/avia-2017/AVIA_2017.pdf (дата звернення: 02.12.2021).
5. Гео Лерос із трибуни ВР показав «фак» Зеленському і Єрмаку. *Новинарня*. 2021. 4 листоп. URL: <https://novynarnia.com/2021/11/04/fak-zelenskomu/> (дата звернення: 09.11.2021).
6. Добрий Д. Приватне військо Вагнера. Історія підполковника з України, який очолив особисту армію Путіна. *Еспресо*. 2017. 4 груд. URL: https://espresso.tv/article/2017/12/01/yak_pidpolkovnyk_z_kirovogradschyny_ocholyv_osobystu_armiyu_putina (дата звернення: 30.12.2021).
7. Жиренко Х. Коломойський, Веревський і «Слуга Народу» створили коаліцію заради закону про олігархів, – нардеп. *ГЛАВКОМ*. 2021. 9 верес. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/kolomoyskiy-verevskiy-i-sluga-narodu-stvorili-koaliciyu-zaradi-zakonu-pro-oligarhiv-nardep-784490.html> (дата звернення 20.09. 2021).
8. Зеленський: В олігархів тепер два шляхи - стати чесним бізнесом або розпочати "чорну" сторінку своєї історії. *INTERFAX-Україна*. 2021. 5 листоп. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/777891.html> (дата звернення: 08.12.2021).

9. ЗеОлігархізація. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Зеолігархізація> (дата звернення: 29.12.2021).
10. Ківа захистив кандидатську дисертацію: що пишуть у соцмережах. *Слово і Діло* : аналітичний портал. 2021. 26 квіт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/04/26/ogljad/suspilstvo/kyva-zaxystyv-kandydatsku-dysertaciyu-pyshut-soczmerzax> (дата звернення: 17.04.2021).
11. Коваль О. Слова року 2021: що означають та чому стали популярними? *Освіторія Медіа*. URL: <https://osvitoria.media/opinions/slova-roku-2021-shho-oznachayut-ta-chomu-staly-populyarnymu/> (дата звернення: 09.01.2022).
12. Кремлівська дезінформація. *Детектор медіа*. 2020. 11 берез. URL: https://detector.media/propahanda_vplyvu/article/112545/2022-05-23-disinfochronicle-kremlivska-dezinformatsiya-shchodo-viyskovogo-nastupu-na-ukrainu/ (дата звернення: 10.10.2021).
13. «Моволіття»: сторінка для спілкування щодо реформування мовно-літературної освіти в Україні на засадах концепції НУШ : освітній сайт. URL: <https://www.facebook.com/search/top?q=моволіття> (дата звернення: 05.01.2022).
14. Навальна М. Відомі експресиви в мові сучасної української періодики. *Культура слова*. 2015. Вип. 82. С. 108–113.
15. Нардеп ОПЗЖ Ківа захистив дисертацію: "Сьогодні наукова спільнота стала сильнішою". ВІДЕО. *ЦЕНЗОР.НЕТ*. 2021. 26 квіт. URL: https://censor.net/ua/video_news/3262014/nardep_opzj_kiva_zahystyv_dyser_tatsiyu_sogodni_naukova_spilnota_stala_sylnishoyu_video (дата звернення: 27.04.2021).
16. Нелюба А., Редько Є. Лексико-словотвірні інновації (2014) : словник / заг. ред. А. Нелюби. Харків : Харків. історико-філологічне товариство, 2015. 220 с.
17. Неологічні назви осіб у сучасних слов'янських мовах : монографія / Г. М. Вокальчук та ін. ; відпов. ред. Г. М. Вокальчук. Рівне ; Оломоуць : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2011. 356 с. (Лексикографічна серія Українська індивідуально-авторська неографія; вип. 6).
18. Омельченко Г. Зе! «кrotи» на Банковій? *Аргумент*. 2020. 26 листоп. URL: <https://argumentua.com/stati/ze-kroti-moskvi-na-bankov-i> 2020 (дата звернення: 29.11.2021).

19. Перша антиолігархічна. *Українська правда*. 2021. 12 груд. URL: https://www.pravda.com.ua/cdn/cd1/persha_antioliharkhichna/ (дата звернення: 14.12.2021).

20. Послання Зеленського до парламенту: як реагують у фракціях. *ZN,UA*. 2021. 1 груд. URL: <https://zn.ua/ukr/POLITICS/poslannja-zelenskoho-do-parlamentu-jak-reahuju-t-u-fraktsijakh.html> (дата звернення: 02.12.2021).

21. Прилипка О. Російсько-Білоруська матрешка. *День*. 2021. 11 серп. URL: <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/den-planety/rosiysko-biloruska-matroszka> (дата звернення: 09.10.2021).

22. Притула планує зареєструвати нову партію в 2022 році – вона не буде іменною. *Радіо Свобода*. 2022. 9 січ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-prytula-nova-partiia-2022/31646233.html> (дата звернення: 09.01.2021).

23. Саліженко О. Портрет нардепа. Шлях Разумкова: був першим, став зайвим. *Главком*. 2021. 15 жовт. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/portret-nardepa-shlyah-razumkova-buv-pershim-stav-zauyvim-791098.html> (дата звернення: 15.10.2021).

24. Салімович Л. Коктейль із Жукова і бегемотів: як Терехов і Добкін воюють за крісло мера Харкова. *Україна молода*. 2021. 18 черв. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3741/188/158163/> (дата звернення: 09.08.2021).

25. Словник української мови : в 11 т. / ред. кол. І. К. Білодід (голова та ін.). Київ : Наук. думка, 1970–1980. Т. 3. 1971. 550 с.

26. Словотвір сучасної української літературної мови / І. І. Ковалик та ін. ; відпов. ред. М. А. Жовтобрюх. Київ : Наук. думка, 1979. 408 с.

27. Сокирчук Н. Одним словом про 2021 рік. *Главком*. 2021. 6 січ. URL: <https://glavcom.ua/country/society/odnim-slovom-pro-2021-rik-812646.html> (дата звернення: 06.01.2022).

28. Степаненко М. Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі: 2020 рік : монографія. Полтава : Астроя, 2021. 250 с.

29. Стишов О. А. Префіксальні іменні новотвори в сучасних українській і іспанській мовах. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2328/1/O_Styschov_E_Gl.pdf (дата звернення: 06.12.2021).

30. Тараненко О. О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець XIX–XXI ст.) : монографія. Київ : Видав. дім Дмитра Бураго, 2015. 248 с.

31. Тузяк Н. Кива робить боляче: тільки меми про кандидатську дисертацію Іллі Киви. *ZAXID.NET*. 2021. 17 трав. URL:

https://zaxid.net/kiva_robiv_bolyache_n1518016 (дата звернення: 09.06.2021).

32. У Львові кандидат наук спалив свій диплом на знак протесту проти дисертації Киви. *УКРІНФОРМ*. 2021. 27 квіт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3235795-u-lvovi-kandidat-nauk-spaliv-svij-diplom-na-znak-protestu-proti-disertacii-kivi.html> (дата звернення: 27.04.2021).

33. Українська вакцина: унікальна наукова розробка чи передвиборчий піар. *Слово і Діло* : аналітичний портал. 2020. 23 жовт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/10/23/statija/polityka/ukrayinska-vakcyna-unikalna-naukova-rozrobka-chy-peredvyborchij-piar> 2020 (дата звернення: 25.10.2021).

34. Щербак Ю. Україна в епоху війномиру: книга підсумків і пророцтв. Київ : Ярославів Вал, 2020. 351 с.

35. «Вах» – слово року 2021. Хто та як його обирає – розповідають експерти. *Українське радіо*. 2021. 2 листоп. URL: <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=97074> (дата звернення: 18.11.2021).

РОЗДІЛ III.

ДИНАМІЧНІ ПРОЦЕСИ У ФРАЗЕОЛОГІЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

III. 1. ПРЕЦЕДЕНТНИЙ УСТАЛЕНИЙ ЗВОРОТ «ВОВИНА ТИСЯЧА»

Зміни, що відбувалися в українському суспільстві впродовж 2021 року, знайшли своє відображення у фразеологічній системі. Вони потребують «поглибленого аналізу з позицій сучасних лінгвістичних парадигм» [2, с.2]. Ідеться насамперед про виникнення паремійних, антипаремійних конструкцій, усталених зворотів, які швидко набувають ознак прецедентності, гасел і т. ін. одиниць на основі чинних у мові моделей, а також на базі відомих широкому загалові прислів'їв, приказок, крилатих висловлень, усталених структур тощо.

Розряд усталених зворотів, обарвлених політичним змістом, у 2021 році поповнила нумеративно-ад'єктивна сполука *Вовина тисяча* (*чергова Вовина тисяча*), що репрезентує значення «виплата однієї тисячі гривень громадянам України, які отримали дві дози щеплення проти COVID-19, зареєструвалися в мобільному застосунку “Дія” і згенерували банківську картку»: **«Вовина тисяча»**: як подати заявку в «Дію», на що можна витратити гроші та як реагують українці [5 к, 15.12.2021]; Розумію, що, можливо, дехто з моїх ФБ друзів та читачів образиться за мої слова, але, спостерігаючи обговорення у соцмережі тих, хто взяв чи збирається взяти **«Вовину тисячу»**, у мене виникає відчуття сорому за них [Лбл, 18.12.2021]; **Гроші за вакцинацію, так звана «Вовина тисяча»**, приходять на спеціальну картку вашого банку [КОЛ, 29.12.2021]; **Чергова Вовина тисяча**: скільки українець сходить на концерт «Кварталу» [D, 16.04.2021]. Ця конструкція

активно запобутувала в масмедійному просторі відразу після того, як чинний Президент оголосив своє рішення про підтримку двічі вакцинованих людей. Окремих українців воно порадувало, а багатьох сприкрило, зокрема тих, які позбавлені доступу до інтернету і смартфонів, а також тих, які не мають змоги відвідувати спортзали, фітнес-клуби, кінотеатри, театри, музеї, виставкові зали, мандрувати авіа- чи залізничним транспортом усередині країни й т. ін. Семантику, закріплену за усталеним зворотом *Вовина тисяча*, послідовно репрезентують й інші синтаксичні структури, сформовані за участю граматично панівних компонентів *тисяча*, *гроші* та залежних від них іменників і прикметників, що входять до складу коронавірусної лексики (*тисяча за вакцинацію*, *тисяча гривень за вакцинацію*, *тисяча за вакцинацію проти коронавірусу*, *вакцинальна тисяча*, *вакцинована тисяча*, *карантинна тисяча*, *ковідна тисяча*, *гроші за вакцинацію*): **Тисяча за вакцинацію**: в Україні офіційно стартувала програма «є Підтримка» [УІ, 15.11.2021]; **Як отримати 1000 гривень за вакцинацію**: покрокова інструкція [ZN, 19.12.2021]; **Із 13 грудня стартував пілот програми «є Підтримка», який дозволить отримати 1000 гривень за вакцинацію проти коронавірусу** [УІ, 19.12.2021]; **Українці за «вакцинальну» тисячу зможуть купити книги** [НОУ, 19.12.2021]; **Укрзалізниця запрошує купити за «вакциновану тисячу» подорож залізницею** [Е, 3.12.2021]; **«Ковідна» тисяча**: на що вакциновані українці витрачають даровані кошти? [РС, 20.12.2021]. «Вовину тисячу» називають ще «Марининою тисячею», оскільки безпосереднім утілювачем у життя ініціативи Президента, спрямованої на стимулювання процесу вакцинації в Україні, є міністр соціальної політики Марина Лазебна: [Колись була «Юлина тисяча», потім «Вітина тисяча».] А зараз це «Маринина тисяча», або «Вовина тисяча»] [Znaj.ua, 2.04.2021].

У відношенні ізофункційності з описуваним зворотом перебувають синтаксичні структури з апелятивом *президент* та похідним від нього ад'єктивом *президентський*, пропріативом *Зеленський* (*Володимир Зеленський*) або його вже загально визнаними субститутами – графічно модифікованою звукосполукою *Зе*, *Ze!*, *Ze!!!*, *ZE*, *ZE!*, *ZE!!!*, *3E*, *3E!*, *3E!!!*, «*Зе*»,

«ЗЕ», «Зє», «ЗЄ», субстантивованим прикметником *Зелений*, ад'єктивом *зелений*, що реалізує значення «пов'язаний із Володимиром Зеленським»: *Президентська тисяча: Зеленський обіцяє гроші вакцинованим* [FB, 15.11.2021]; *«Тисяча від президента»: умови отримання та як це реагують житомиряни* [Yt, 17.11.2021]; *«Тисяча Зеленського»: як отримати гроші за COVID-вакцинацію та де їх використовувати* [УП, 10.12.2021]; *Тисяча від Зеленського: українці розповіли, на що витрачають гроші на вакцинацію* [PC, 22.12.2021]; *Тисяча гривень від Зеленського: як їх будуть роздавати* [BB, 17.11.2021]; *Тисяча гривень від Володимира Зеленського: хто виграє, а хто програє* [ЄП, 23.12.2021]; *Зетисяча не нагріє* [ЄП, 20.12.2021]; *ЗЕтисяча не дуже допомагає: на Херсонщині «горить» план з вакцинації проти COVID-19* [НовХ, 23.12.2021]; *Щопівгодини всі ЗМІ радісно звітують про отримання вакцинованими Зе-тисячі...* [FB, 24.12.2021]; *Не тішить, а дратує мене тисяча Зеленого* [FB, 19.11.2021]; *Зелена тисяча та чорна п'ятниця* [5 к, 21.11.2021]. У досліджуваному дискурсі зафіксовано конструкції з іменником *підтримка*, який семантично корелює з числівником *тисяча*, тобто може його заступати: *Ковідна тисяча» ЗЕ-підтримка книговидавців: не було щастя, так нещастя допоможе...* [LI, 13.12.2021].

Найпродуктивніший тип становлять конструкції структурної моделі, утворюваної за участю числівника та відомісного прикметника у здрібніло-пестливій або згрубіло-зневажливій формі (*Вова* → *Вовин*, *Вован* → *Вованів*, *Вовка* → *Вовчин*, *Вовочка* → *Вовоччин*, *Володя* → *Володин*, *Володька* → *Володьчин* та ін.): *Сьогодні стало відомо, що до кінця року банки почнуть видавати пластикові картки для «Вовчиної тисячі»* [ГК, 22.12.2021]; *«Володина тисяча»: які банки вже беруть участь у програмі* [ГК, 22.12.2021]; *Призначення вованової тисячі очевидне як божевілля Ківи: повернути хоч би якусь децицію із тих невдячних попутників, котрі сторчголов кинулися під корогви Разумкова, махом скостивши рейтинг найвеличнішого на суттєві відсотки, і відвернути увагу від «Bellingcat»* [ОБ, 22.11.2021]. Розглядувані конструкції відрізняються від проаналізованих вище тим, що мають виразнішу пейоративність. Цією конотативною характеристикою

вони зближені із синтаксичними структурами, у яких варіювання зазнає детермінований компонент, представлений негативно забарвленим іменником *штука* («тисяча гривень»). Він, як і семантично споріднені з ними субстантиви *бабки*, *бабло*, *бакси*, *зелень*, *лимон*, *капуста* та ін., структурує розряд кримінальної лексики з ідентифікувальною семою 'те саме, що гроші': ***Штука від Зеленського*** [FB, 15.11.2021]; ***«Штука ЗЕлені, дайте третю дозу, Вовина тисяча»: соцмережі реагують на обіцяну Зеленським тисячу за вакцинацію*** [BIG KYIV, 15.11.2021]. Відомий політик Ірина Геращенко, удаючись до мовної гри, основним правилом якої є зближення полярно конотованих лексем *тисяча* і *штука*, іронійно характеризує фінансову підтримку Володимира Зеленського, репрезентовану загальнонаціональним гаслом «Кожний, хто був вакцинований, отримає **1000 гривень**»: «Колись на сленгу штука зелені»... означало тисячу доларів, а зараз “штука зелені” – це у ролі **недоміністра** охорони здоров'я з її талантами Вовина тисяча” ...» [4]. Можливими імпліцитними виразниками негативної конотації описуваного усталеного звороту є активно вживані в досліджуваному дискурсі його вторинні номінування, як-от: *рятівний джокер* [УМ, 26.11.2021]; *халтурно продумана ініціатива* [D, 16.04.2021]; *безглузде викидання бюджетних коштів* [ЛБл, 16.12.2021]; *кешбек для людей, які заплатили за фейкові сертифікати вакцинації* [УП, 10.11.2021].

Українці сприйняли заохочувальну фінансову допомогу від гаранта Конституції скептично тому, що навчені вже гірким досвідом його попередників – Прем'єр-міністра Юлії Тимошенко, яку неспроста поіменували *першовідкривачкою технології виплати громадянам одноразово по тисячі гривень* [D, 16.04.2021], четвертого Президента Віктора Януковича, п'ятого Президента Петра Порошенка. «Була “Вітина тисяча”, “Юлина тисяча” – а тепер вже буде “Вовина тисяча”, – коментує зневірена жінка. – Як давали попередні, краще не згадувати, впевнена, Вован не підкачає. Чекаю треш, угар, черги, тисняву, згортання проекту за два тижні, прокльони, забуття» [7]. На перший погляд благородні, а як насправді, то меркантильні наміри керівників держави поліпшити матеріальне становище співвітчизників віддзеркалюють

на мовному рівні усталені конструкції *Юлина тисяча*, *Вітина тисяча*, *Петрова тисяча*, об'єднані родовим найменуванням *бонусна тисяча*, яке виразно актуалізує значення «форма стимулювання чогось, заохочення в якій-небудь діяльності»: *Від Тимошенко до Зеленського: як роздавали «бонусні тисячі»* [G, 14.12.2021]. Для вирізнених конструкцій характерним є, по-перше, специфічне семантичне наповнення, по-друге, видозміна компонентного складу, зокрема варіювання відантропонімного конституента, що заповнює залежну позицію, регулярно програмовану власне-кількісним числівником. Синтаксична структура *Юлина тисяча*, яка репрезентує значення «повернення боргу вкладникам Ощадбанку СРСР у розмірі 1000 гривень (спадкоємцям вкладників, застрахованих осіб та страхувальників – 500 гривень)», з'явилася 2008 року, коли уряд гучно заговорив про виконання обіцянки, яку давала його тодішня очільниця Юлія Тимошенко на позачергових парламентських виборах 2007 року і яку лише почасти виконано: *Після 2005–2007 [по числу готових за неї (Юлію Тимошенко) проголосувати пік був на початку 2008 року після знаменитої «Юлиної тисячі»] вона поступово втрачає симпатії фанатиків, які за неї голосують* [O, 04.01.2011]; *«Юлина тисяча»* вилілась казні у 5 мільярдів [EP, 03.03.2009]; *Коли темпи видавання «Юльчиної тисячі» не спадуть, то приблизно за місяць гроші у державі закінчатся* [Ver, 23.04.2008]; *Всі навіть згадали про легендарну «Тисячу від Тимошенко»* [24к, 17.11.2021]. Аналізована конструкція і її формально-граматичні варіанти, як і усталений зворот *Вовина тисяча* та його формально-граматичні модифікати, не набули меліоративної конотації, а відразу опинилися у сфері пейоративності, графічною ілюстрацією чого є написання компонента антропонімної формули з малої літери та регулярна залапкованість, а лексико-семантичною і формально-граматичною – утворення вторинних назв на зразок *фарс*, який у черговий раз підриває віру до влади [УП, 29.05.2009], *ще одна спроба легкого завоювання високої влади* [РС, 29.06.2009]. На формування цього конотативного процесу вплинуло й таке важливе для суспільства мотиваційне явище, як співвідношення гривні до долара за часи прем'єрства Юлії Тимошенко й

президентства Віктора Януковича, Петра Порошенка та Володимира Зеленського, на яке бурхливо реагували українці, коли заходилося про чергову акцію позапланового поповнення їхнього бюджету. У 2008 році курс долара коливався в межах п'яти гривень, а в 2021 році – 26 гривень, тож *Юліна тисяча* становила 200 доларів, а *Вовина тисяча* – 37 доларів. «Хто піде вакцинуватися за 37 баксів. Навіть антиваксам це мало», – озвучує думку багатьох людей пересічний громадянин Дмитро Бобрицький, із яким важко не погодитися [3]. «“Юліна тисяча” не те саме, що “Вітіна тисяча”, – говорить ексрадник голови Фонду держмайна України Володимир Ларцев, – це, як кажуть в Одесі, “дві великі різниці”. У 2008 році 1 тисяча гривень приблизно дорівнювала 200 доларам, а сьогодні це лише 125 доларів. По-друге, інфляція зменшила “купівельну вартість” цієї суми мінімум на 60–70%» [6]. З «Юлиною тисячею», твердить, орієнтуючись на нову фінансову ситуацію, журналіст Микола Поліщук, не співвідносяться «Петині “2400”», бо «не дотягують і до \$ 100» [1].

У 2009 році, за образним твердженням Віталія Княжанського, відбулася реінкарнація «*Юлиної тисячі*» [5] у вигляді «*Вітиної тисячі*», про яку так заповідливо говорили напередодні президентських перегонів претендент на найвищу посаду Віктор Янукович і *вірний Санчо Панса Януковича* [ПСУМ, с. 66] Микола Азаров. Вони обіцяли в разі обрання Віктора Федоровича Президентом щорічне виділення з бюджету України по 10 мільярдів гривень для компенсації вкладів Ощадбанку СРСР. Усталена синтаксична структура *Вітина тисяча* з властивим їй семантичним описом «повне повернення боргу вкладникам Ощадбанку СРСР з урахування 20-річної давності» і здатністю до компонентного варіювання також не вийшла за береги негативної конотації: *Дату відновлення «Вітиної тисячі» «Ощадбанк» не повідомляє* [Лпош, 18.06.2013, 29]; *Сьогодні розпочнуться перші бійки у чергах за «Вітиною тисячею»* [ТСН, 01.06.2012]; *На «вітіну» тисячу пішло вже більше 4 мільярдів* [ЕП, 01.10.2012]; *Вітьчина «тисяча» в Донбасі – це тепер не гроші, а патрони* [G, 25.05.2014]; *Стара обіцяна тисяча: Вітьщина тисяча* [E, 13.01.2021]; *Тисяча Януковича: усі зрозуміли й належно оцінили*

черговий випад влади [УІ, 11.06.2012] ; *Куди витратили «Юлину тисячу»? Хочете «Вітіну» штуку»?* [Gor, 22.03.2012]. Це зумовлено передусім тією причиною, що тодішня, за перифрастичною риторикою, *кримінальна, domeжно скорумпована окупаційна влада* [ПСУМ, с. 556], *влада підкупу і страху, влада профанів, влада перевертнів* [ПСУМ, с. 554], *влада темряви* [ППП, с. 523], *окупаційна компадорсько-сімейна бандоолігархія* [ППП, с. 523] задекларувала, але не зреалізувала привабливої для багатьох людей фінансової перспективи. Ще одним важливим індикатором пейоративності є поширені в публіцистично-політичному дискурсі описові звороти, які виконують роль субститутів числівниково-прикметникової структури *Вітина тисяча* й розкривають в усій повноті істинний зміст авантюри Януковича, підтримуваної Азаровим: *політична брехня* [ZN, 18.09.2021], *бомба уповільненої дії* [УНІАН, 12.03.2012], *дешева передвиборча пропаганда* [УП, 14.04.2012]. Адепти *професора-шапкокрада* [НДП, с. 190], щоправда, намагалися надати гучній, але безрезультативній акції Януковича – Азарова іншого риторичного звучання – *відновлення справедливості* [ТСН, 13.03.2012], яке, однак, не знайшло суспільної підтримки.

Усталена конструкція *Петрова тисяча* почала вживатися 2019 року в період сьомих (чергових) виборів Президента України, які відбувалися в два етапи. Від розглянутих вище конкретних репрезентантів структурної моделі «числівник тисяча + іменник – прецедентне ім'я» вона відрізняється тим, що маніфестує не одне, а двоє значень: 1) «оплата за агітаційну роботу, пов'язану з президентськими перегонами й участю в них Петра Порошенка»: *І всі люди знають, що роздається тисяча і називають її "Петрова тисяча". Що ви робите із країною?*", – обурилася політик [Interfax, 25.02.2019]; «*Ми зафіксували фактично роздавання анкет і укладання угод на проведення агітаційних робіт.*] *І, підписуючи з людьми анкети, угоди на здійснення агітації, їм роздають по 1 тис гривень, яку вже назвали "Петрова тисяча", – заявила Юлія Тимошенко* [BBC, 21.02.2019] та 2) «виплата пенсіонерам, які одержують мінімальну пенсію, двох додаткових двох тисяч гривень зі спеціального фонду»: *В народі цю виплату*

зразу охрестили **«петіна»** або **«петрова» тисяча** [24к, 19.03.2019]; *Перший рівень підкупу – це спроба видати «Петіну тисячу» пенсіонерам, яку акурат хочуть видати перед першим туром і після першого туру – так звана разова пенсійна доплата*", – заявив Дерев'яно [KURS, 19.03.2019]; Тимошенко про **«тисячу Порошенка»**, ЄС і «Північний потік-2» [ДМед, 16.02.2019]. Спостережено й подібність між досліджуваними усталеними зворотами. Це, зокрема, конотативна специфікація та лексико-семантичні, словотвірні засоби її реалізації на рівні детермінованого й детермінувального компонентів, а також через перифрастичне тло й систему графічних знаків. З-поміж описових зворотів функційне ядро становлять ті, для яких інтегральною є сема 'порушення виборчого процесу': *спосіб спокушання виборців у кращих традиціях плагіату* [ГалК, 04.2012]; *масштабний підкуп виборців штабами чинного президента* [BBC, 21.02.2019], *скуповування голосів українців по 1 тис гривень* [BBC, 21.02.2019], *спроба підкупу електорату* [D, 16.11.2021]. Усталені звороти *Юліна тисяча*, *Вітина тисяча*, *Петрова тисяча* поповнили розряд мовних маркерів приречених на невдачу маніпулятивних виборчих технологій. Що ж до конструкції *Вовина тисяча*, то вона, постаючи формально-граматичним плагіатом у компонентному ланцюгові структурної моделі «числівник тисяча + іменник – прецедентне ім'я», передає інший спосіб спокушання з боку влади, який не пов'язаний із наскрізь пронизаними зрідка реальними, а частіше нездійсненними обіцянками високопосадовців.

III.2. КОРОНАВІРУСНА ФРАЗЕОЛОГІЯ

Процес творення коронавірусної фразеології, що мав місце в 2020 році, не тільки не стихив своїх обертів, а й знайшов логічне продовження у 2021 році (див.: [8, с. 9 – 11]). У середовищі учнів, студентів, освітян, медиків, письменників, журналістів, культурних працівників, пропагандистів вакцинації, а також у соціальних мережах, особливо в коментарях, удалося зафіксувати чимало нових образних висловів, значний масив яких виформувався на безпосередній, легко впізнаваній (із мінімальними варіаціями) або

алюзійній (із максимальними трансформаціями) основі добре відомих багатьом людям прислів'їв, приказок, крилатих виразів, влучних висловлювань видатних особистостей, майстрів художнього слова, культивованих у різні історичні періоди гасел тощо, які перетворюються на антиприслів'я, антиприказки, антивирази, антивисловлювання, антигасла, що демонструють на новий лад старий зміст, або фонові знання, і втрадиційнений компонентний склад, оновлюючи, скорочуючи, розширюючи, контамінуючи його, пор: *Роби, небоже, то й Бог допоможе* → **Вакцинуйся, небоже, то й Бог допоможе**; *Дурень думкою багатіє* → **Невакцинований думкою багатіє**; *Учений іде, а неук слідом бреде* → **Вакцинований іде, а антивакс слідом бреде**; *За одного битого двох небитих дають* → **За одного вакцинованого двох невакцинованих дають**; *Василь (Кіндрат) бабі – сестра втретє (рідний Федір)* → **Вакцина смерті – сестра втретє (рідний Федір)**; *Любиш у гостях бувати, люби й гостей приймати* → **Любиш у гостях бувати, люби й вакцину приймати**; *Нема чобіт, узувай постолі* → **Нема Файзера, вакцинуйся Коронаваком**; *На Бога надійся, а (та) сам не плошай (не зівай; не дримай: розум май; відкладай; пильнуй; не прогав)* → **На Бога надійся, а сам вакцинуйся (роби щеплення)**; *На Бога надійся, а (та) сам не плошай (не зівай; не дримай: розум май; відкладай; пильнуй; не прогав) + Війна війною, а обід за розпорядком* → **На маску (дистанцію) надійся, а вакцинування (щеплення) за розпорядком**; *Собака – друг людини* → **Вакцина – друг людини**; *Молодим усюди в нас дорога* → **Вакцинованим усюди в нас дорога**; *Лиш боротись – значить жить [Іван Франко]* → **Лиш вакцинуватись – значить жить**; *Бути чи не бути [Вільям Шекспір]* → **Вакцинуватися чи не вакцинуватися**; *Людина – це звучить гордо [Максим Горький]*; **Вакцинація – це звучить гордо**; *Пролетарі всіх країн, єднитесь!* → **Вакциновані всіх країн, єднитесь!** *Даєш суцільну колективізацію (п'ятирічку за чотири роки)!* → **Даєш суцільну вакцинацію (суцільне щеплення)**! Важливо наголосити, що на зміну фразеологізованим зворотам, у яких роль семантичного маркера коронавірусної хвороби COVID-19 та засобів боротьби з нею виконують іменники *корона, ковід, карантин, маска,*

антисептик, дистанція, прийшли усталені сполуки з іншим індикатором цього всепланетарного недугу – субстантивною лексемою *вакцина* та проаналізованими вище похідними від неї утвореннями (зрідка лексемою *щеплення*). Їх можна об'єднати в такі групи: 1) якість вакцини: **Вакцина вакцині** – різниця; 2) значення вакцини й вакцинації: *Платон мені друг, але вакцина дорожча; Вакцина – цар і Бог; Вакцина вакциною, а руки мити треба; Вакцина – ковіду лиха година; Вакцинація – життя, відмова від неї – смерть; Вакцина – велика сила; Хто вакцинується, той порятується; Хто в центр вакцинації, а хто по ковід; Хто куди, а я – на вакцинацію; Краще з вакциною, ніж із ковідом; Про вакцину помовка, а корона (ковід) із хати; Хто вакцинацію не любить, той сам себе губить; Хто без вакцини ходить, той сам собі шкодить; Хто вакцинується, той порятується; Бог Богом, а вакцинація вакцинацією; Одне щеплення добре, а двоє ще краще; Два щеплення добре, а бустерна доза ще ліпше; Не вчи двічі вакцинованого приймати бустерну дозу;* 3) переваги вакцинованих: *За одного вакцинованого двох невакцинованих дають; Двічі вакцинувався – гуляй сміло; Хто вакцину [зелений ковід-сертифікат, «ковідний» документ – Свідоцтво про вакцинацію, Внутрішній COVID-сертифікат, Міжнародний COVID-сертифікат, «Ковідний» сертифікат («Ковідний» паспорт, Зелений COVID-сертифікат, Сертифікат про вакцинацію), Дитячий COVID-сертифікат...] має, той по світу гуляє; Краще з вакцинованим загубити, ніж із невакцинованим знайти;* 4) обов'язковість вакцинації: *Ти записався на вакцинацію (!); Усі на вакцинацію (!); Антиваксам – бій(!); Не забудь вакцинуватися (!).*

Антипаремійний фонд – яскравий приклад етнорефлексії, оперативної реакції людей на пандемію коронавірусу в масштабах усієї планети. В антиприслів'ях, антиприказках, антивиразах, антивисловленнях, антигаслах, з одного боку, акумулюється й реалізується мовний закон експресивності, а з іншого, – креативний ресурс народу загалом та творчий потенціал окремих його представників. Трансформація, свідоме перелицювання, творче переінакшення народної мудрості за зразком чинних у мові або

оказіональних моделей, конструктивним центром яких є передусім тематично неоднорідна коронавірусна лексика і фразеологія, – це регулярний вияв мовної гри з типовим її призначенням – створення гумористичного, пародійного, іронічного, сатиричного чи будь-якого іншого ефекту з жанру комічного.

2020-й і 2021-й рр. можна назвати роками заклику до вакцинації для вироблення колективного імунітету. Світовими й українськими масмедійними просторами активно ширяться неоднорідні щодо змісту гасла з ключовим словом **вакцина**, **вакцинація**, **вакцинувати**, які переживають процес усталеності: **«Вакцини діють»**, **«Захищаємося разом! Вакцини діють!»**, **«Вакциновані мають у 9 разів менший ризик померти внаслідок COVID-19, «Вакцини зближують нас», «Вакцини наближують нас до справедливішого світу», «Вакцини працюють для всіх», «Вакцинація врятує світ», «Вакцинація або реанімація», «Вакцинуйтеся вже сьогодні», «Вакцинуйте весь світ»**. Антивакцинатори виходили на мітинги, протестні акції з протилежними лозунгами, як-от: **«Вакцина вбиває», «Нищить людей не COVID, нищить людей вакцина», «Ні! – вакцинації», «Скажи “НІ!” примусовій вакцинації», «Вакцинації не повинні бути обов’язковими», «Вакцинуванню – стоп!», «Вакцинуйте себе, а не нас»**.

Література до розділу III

1. «Атракціон нечуваної щедрості»: експерти про підкуп Порошенком пенсіонерів 2410 гривнями. *Волинські новини*. 2019. 26 квіт. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/atraksion-nechuvanoyi-shchedrosti-poroshenko-rozdast-reaktsiia-sotsmerezh-/> (дата звернення: 22.01.2022).

2. Венженович Н. Ф. Фраземіка української літературної мови: когнітивний та лінгвокультурологічний аспекти : автореф. дис. ... д-ра філол. наук. Київ : Фоліант, 2018. 43 с.

3. «Вовина тисяча» проти антиваксів. Що кажуть про тисячу за вакцинацію. *BBC NEWS*. 2021. 16 листоп. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-59302236> (дата звернення: 12.01.2021).

4. Ірина Геращенко про «Вовину тисячу»: людям бракує грошей на ліки і комуналку, а не на пілатес і шоу «Кварталу».

Європейська солідарність. 2021. 18 листоп.

URL: <https://eurosolidarity.org/2021/11/18/iryna-gerashhenko-pro-vovynu-tysyachu-lyudyam-brakuye-groshej-na-liky-i-komunalku-a-ne-na-pilates-i-sh> (дата звернення: 28.12.2021).

5. Княжанський В. Реінкарнація «Юлиної тисячі»: чи впорається з цим завданням нова влада? *День*. 2010. 9 лип. URL: <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/panorama-dnya/reinkarnaciya-yulinoyi-tisy> (дата звернення: 28.01.2022).

6. Ларцев В. «Соціальні ініціативи» Януковича лише посилять невдоволення. *Радіо Свобода*. 2012. 12 берез. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24510805.html> (дата звернення: 15.12.2021).

7. Лисичкіна Л. “Штука ЗЄлені, дайте третю дозу, Вовина тисяча”: соцмережі реагують на обіцяну Зеленським тисячу за вакцинацію. *BIG KYIV*. 2021. 11 листоп. URL: <https://bigkyiv.com.ua/shtuka-zyelyeni-dajte-tretyu-dozu-vovyna-tysyacha-soczmerzhi-reaguyut-na-obiczyanu-zelenskyum-tysyachu-za-vakczynacziyu/> (дата звернення: 24.11.2021).

8. Степаненко М. Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі: 2020 рік. Полтава : Астроя, 2021. 250 с. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/17469> (дата звернення: 16.03.2022).

РОЗДІЛ IV.

НОВІТНЯ ПЕРИФРАСТИЧНА СФЕРА

Політичне життя в Україні, яке перебуває у стадії перманентної активності, часто постаючи в непрогнозованих формах, знаходить своє конкретне відображення на рівні мови, передусім у публіцистично-політичному дискурсі. З-поміж найважливіших його складників – перифрази, які вирізняються номінативною неординарністю, значеннєвою і формально-граматичною поліфункційністю, конотативною маркованістю. Появу їх, наголошує І. Онищенко, «провокують різноманітні події суспільно-політичного, економічного, культурного життя країни» [34]. Одні вторинні номінування є колективним продуктом, тоді як інші мають авторство. Воно нерідко губиться в мовному вирі, а сконструйовані кимось описові звороти сприймаються як народні вислови або навіть як етноформули. На цьому творчому полі працюють не тільки письменники та журналісти, а й політтехнологи. «За ті гонорари, які їм платять, – слушно зауважує В. Васильченко, – вони понапридумують такого, що й на вербі груші поростуть» [6]. А для мови новація – набуток, поштовх для подальших змін, які діють за принципом ланцюгової реакції з прогнозованими й непередбачуваними результатами.

Специфіку перифраз визначає передовсім те, що вони за своєю природою є аксіологічно маркованим продуктом мови. Незначний сегмент з-поміж аналізованих одиниць становлять звороти з нейтральною конотацією. Це насамперед назви людей за видом діяльності, родинними зв'язками, партійною, етнічною належністю тощо. Більшість же вторинних найменувань виконують іншу роль – чітко характеризують денотат із позитивного або негативного погляду. Варто наголосити, що в публіцистично-політичному

дискурсі відчутно домінують описові структури з виразно експлікованою пейоративною оцінкою. Ця послідовно реалізована в тексті закономірність – пряме й об'єктивне віддзеркалення складностей та суперечностей суспільного життя, і політичного зосібна.

Як відомо, дослідження перифраз має давню історію. Вона сягає ще античної доби, що засвідчує філософський трактат естетичних поглядів Арістотеля «Поетика», де наведено «такі приклади перифразових номінацій: щит Діоніса – чаша, чаша Ареса, чаша без вина – щит», основним прийомом витворення яких названо аномалію, «оскільки “чаша так само відноситься до Діоніса, як щит до Ареса”» (цит. за: [25, с. 10–11]). Утривавлена в часі проблема не знайшла свого викінченого розв'язання і сьогодні, що промовисто потверджують різні підходи до витлумачення описових зворотів, як-от: стилістичний (перифраз – стилістичний засіб) і номінативний (перифраз – функційно-семантична одиниця мовлення) (див.: [25, с. 12]). Незаперечною залишається одна вельми важлива річ: основною функцією розгляданих одиниць є оцінна. Цьому питанню, а також номінативній, субститутивно-синонімійній, структурній сутності перифраз присвячено чимало праць в українському та зарубіжному мовознавстві (Л. Авраменко, Т. Андреєва, Т. Битієва, Ю. Браїлко, М. Булах, Л. Завгородня, Г. Євсєєва, І. Кобилянський, А. Колосова, О. Копусь, Т. Космеда, Л. Жулинська, К. Кожин, М. Коломієць, М. Копиленко, Ю. Макарець, Я. Макарова, Г. Можай, В. Москвін, М. Навальна, І. Онищенко, О. Селімова, Л. Синельникова, І. Соколова, Н. Сологуб, В. Телія, Л. Шубіна та ін.). Перифраз у роботі потрактовано як ефективний засіб «конденсації думки та вираження безпосереднього ставлення ... до змісту висловлення» [34, с. 195], як мовний інструмент для «виділення суттєвих рис описуваного об'єкта» [5, с. 42].

Вторинні назви – вербалізований наслідок чутливого реагування окремих людей, колективів, об'єднань, угруповань, цілих інституцій на ті або ті події, суспільні пертурбації, на діяльність влади в усій її повноті, на окремих її представників. Вони утворюють два основні семантичні типи: 1) «Людина» (назви

людей, причетних до політики, громадської, культурної, релігійної та інших сфер суспільного життя») і 2) «Суспільний розвиток» (найменування політичних партій, блоків, угруповань, різних політичних процесів, державних інституцій, держав і їхніх найважливіших атрибутів, систем правління, законодавчих актів, міжнародних об'єднань, суспільних подій тощо). За перифрастичною канвою можна відновити з максимальною точністю окремі історичні епізоди в єдності з учасниками або без них, вибудувати ті чи ті періоди з їхніми досягненнями та втратами (див., напр.: [54; 55 ; 52; 53]). Переконливим прикладом можуть слугувати вторинні номінування, що входять до перифрастичних полів «Керівник держави» й «Держава». Вони так само зазнають внутрішнього диференціювання, об'єднуючись у вужчі значеннєві розряди, як-от: «Президент», «Росія» (див. підрозділи IV.1, IV. 2 пропонуваного дослідження).

IV.1. ПЕРИФРАСТИЧНИЙ ПОРТРЕТ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ, ІНШИХ ДЕРЖАВ

Стосовно ступеня продуктивності, соціального навантаження, конотативної наповнюваності перифрастичні звороти з описуванням антропонімом не поступаються вторинним номінуванням з онімними одиницями, що постають вербалізованим відображенням прізвищевої сфери українських президентів – *Леонід Кравчук, Леонід Кучма, Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Петро Порошенко, Володимир Зеленський*. Як не дивно, але часто відчутно заявляє про себе диспропорція на користь описових структур-субститутів імені російського гаранта Конституції (пор.:54 , с. 176–179, 182–185, 377–391, 392–438, 256–266, 269–282; 55, с. 229, 236–238, 410–411, 411–417, 294–307, 311–321; 52, с. 152–153, 158–159, 295, 295–299, 211–231, 89–127, 237–242; 53, с. 124, 129, 189–190, 152–155, 105–119, 159–161)), що зумовлене не інтра-, а екстралінгвальними чинниками, про які йтиметься далі.

Вторинні номінування, що репрезентують президентську сторінку в публіцистично-політичному дискурсі, виконують номінативну, ідентифікаційно-диференційну функцію і водночас

постають як соціально-значущі денотати з притаманним їм спектром характерологічних ознак – від архісемних, найзагальніших до максимально конкретизованих, семних. Усі вони в сукупності формують політичний портрет керівників держави. До окремого розряду введено перифрази, що вже стали прецедентними висловлюваннями або набувають ознак, статусу цих одиниць. Зокрема, за описовими зворотами *безпосередній підписант Біловезької угоди* [ГУ, 10.12.2016], *перший усенародно обраний Президент* [ПСУМ, с. 178], *хитрий і мудрий лис* [ПСУМ, с. 178], *батько держави* [УМ, 30.11.2004], *Леонід Перший* [ППП, с. 229] легко впізнають Леоніда Кравчука. Мовними ідентифікаторами Леоніда Кучми стали вирази *хрещений батько олігархату* [ДУПЛ, с. 159], *батько олігархії, політичної мафії і корупції в Україні* [УМ, 06.11.2019], *хрещений батько української корупції* [ПСУМ, с. 185], *архітектор української корупції* [ППП, с. 236], *Леонід Другий* [ППП, с. 236], Віктора Ющенка – *народний Президент* [УМ, 21.09.2004], *помаранчевий Президент* [ПСУМ, с. 388], *перший по-справжньому український Президент* [УП, 11.10.2017], *головний пасічник України* [ПСУМ, с. 380], Віктора Януковича – *зек-президент* [ППП, с. 413], *Віктор II Кривавий* [ПСУМ, с. 395], *утікач-президент* [ПСУМ, с. 397], *зек-професор* [ПСУМ, с. 405], *липовий «професор»* [ПСУМ, с. 412], *кримінальний президент* [ПСУМ, с. 411], *поціновувач «поетеси Ахметової»* [ПСУМ, с. 422], Петра Порошенка – *цукерковий магнат* [ПСУМ, с. 265], *шоколадний барон* [ПСУМ, с. 265], *ще один Петро I* [ПСУМ, с. 266], *Петро Другий* [УМ, 15.08.2017], *Петя Іловайський* [НДП, с. 154], *президент-барига* [ДУПЛ, с. 227], Володимира Зеленського – *вирок Порошенка* [ДУПЛ, с. 92], *зелений Президент* [ДУПЛ, с. 98], *найвеселіший Президент України* [ДУПЛ, с. 108], *слуга народу* [УМ, 17.07.2019], *головний комік* [ДУПЛ, с. 94], *верховний блазень* [НДП, с. 106]. Засобом ранжування українських гарантів Конституції є вторинні номінування з опорним компонентом *Президент* і порядковим числівником (*перший – шостий*): *перший Президент України* [РС, 13.08.2020] (Леонід Кравчук), *другий Президент України* [УІн, 24.08.2021] (Леонід Кучма), *третій Президент України* [ІФ, 30.08.2021] (Віктор Ющенко), *четвертий Президент*

України [ВН, 26.09.2014] (Віктор Янукович), *п'ятий Президент України* [ІФ, 21.12.2021] (Петро Порошенко), *шостий Президент України* [ВВС, 21.05.2019] (Володимир Зеленський). На часи правління того або того президента припадає найактивніше продукування перифраз, за допомогою яких оцінено за різними параметрами діяльність глави держави. Винятком у цьому зв'язку стали *аксакал української політики* [УМ, 30.11.2004] Леонід Кравчук та *«бульдозер» української політики* [УМ, 01.12.2020] Петро Порошенко, які після завершення президентської каденції не відійшли від активної політики. Не зовсім послідовною була позиція Леоніда Макаровича. Про його політичні хитання, невиважені, а інколи й зовсім незрозумілі кроки засвідчують такі яскраво конотовані описові структури: *головний агітатор за Януковича* [ПСУМ, с. 176], *перефарбований хитрий лис* [ПСУМ, с. 177], *дзеркало української недержавності* [ПСУМ, с. 177], *прислужник Москви* [ПСУМ, с. 178], *шістка Тимошенко* [ПСУМ, с. 179], *глашатай середовища Путіна-Медведчука* [ДУПЛ, с. 152], *нафталіновий старець* [УМ, 07.08.2020], *політичний пенсіонер* [НДП, с. 127], *старий мудрий лис* [НДП, с. 127]. Є серед адресованих Леонідові Кравчуку вторинних найменувань і такі, які незаконно перекреслюють його заслуги перед Україною. Це, зокрема, вислів *патентована професійна політична повія* [Г, 26.02.2010], який належить колишньому Голові Верховної Ради Володимирові Литвину. Неоднозначно схарактеризовано через перифрастичне тло й Петра Порошенка в його післяпрезидентський період життя: для одних він – *гетьман-рятівник нації* [НДП, с. 152], *гетьман України* [НДП, с. 152], *найкращий Президент за всі роки* [УМ, 11.08.2020], тоді як для інших – *більший ворог, ніж Володимир Зеленський* [НДП, с. 152], *головний державний і військовий злочинець* [НДП, с. 153], *монарх України* [УП, 18.09.2020], *непосаджений барига* [УМ, 20–21.11.2020]. Такий аксіологічний контраст не можна вважати якимось виїмком, непрогнозованістю. Це радше передбачувана ситуація, до того ж вона є вмотивованим наслідком політичних, економічних та інших суперечностей, що прямо стосуються Петра Олексійовича й наскрізь пронизують сучасне українське суспільство.

У публіцистично-політичному дискурсі регулярну вживаність мають описові звороти, які побутують на правах субститутів імен президентів інших держав. Найпродуктивнішу групу сформували ті, що входять до перифрастичної парадигми «Олександр Лукашенко» (див.: [53 , с. 32–34]). Ця тенденція відчутно прогресувала і в 2021 році. Функційно найактивнішими є вторинні назви, які характеризують деспотичний стиль керівництва (*самопроголошений диктатор* [ОБ, 11.11.2020]), *бульб'яний диктатор* [УІ, 24.05.2021]), *диктатор-терорист* [ВЗ, 12.11.2020]), *божевільний мінський диктатор* [ВЗ, 12.11.2020], *останній диктатор Європи* [ПСУМ, с. 196], *божевільний диктатор, якого навіть якщо люди визнають формально правителем, уникають будь-якого спілкування з ним* [ДМ, 24.11.2021], *хронічний диктатор, якому мариться скрізь рука Вашингтона* [ЦН, 28.11.2021], *навіжений авантюрист, від якого терміново треба рятувати і Білорусь, і Україну* [УМ, 24.09.2020], *в одній особі президент, міністр, суддя, кат і спічрайтер* [Д, 11.08.2021], *білоруський узурпатор* [Тех, 02.06.2021], *справжнісінький бандит на чолі озброєної банди, яка тільки прикидається державою* [Г, 09.11.2021], *президент-популіст* [Nov, 12.10.2021], *феодал, якому Путін дозволив вбивати свій народ за те, що він обслуговує його інтереси* [ГР, 03.07.2021], *картопляний царьок* [Д, 11.08.2021], *справжній деспот та розбійник* [РС, 10.08.2021], *мінський агрофюрер* [УП, 22.04.2021]), нелегітимний президентський статус (*білоруський президент-самозванець* [ZN, 26.04.2021], *єдиний та незмінний президент Білорусі* [УІ, 24.05.2021], *вічний бацька* [НДП, с. 134], *самопроголошений президент Білорусі* [УІ, 01.12.2021], *намісник підкореної провінції* [ВЗ, 31.05.2021]), радянське минуле (*глибоко переконана радянська людина* [А, 10.08.2021], *торговець радянським повітрям* [РС, 01.12.2021], *кривавий «колхозник» Лука* [Бк, 01.06.2021]) *білоруського правителя* [Г, 09.11.2021], а також його зв'язки з Європою (*головний поганець Європи* [УІ, 10.01.2021]), світом (*міжнародний терорист* [УНІАН, 12.11.2021]) та Україною (*відвертий ворог України та наших західних союзників* [ГК, 05.12.2021]). Родовим перифразом до проаналізованих описових зворотів може слугувати пейоративно

конотована конструкція *політична тварина із сильним чуттям* [О, 19.11.2021]. Нову залежність Лукашенка від Путіна, яких сучасний світ цілком заслужено ідентифікує з двома останніми диктаторами Європи [УІ, 19.01.2021], пострадянськими диктаторами [УД, 30.12.2021], парочкою диктаторів [УП, 08.07.2021], російсько-білоруською матрьюшкою [Д, 11.08.2021], правдиво й образно відрефлексовують вторинні найменування *васал Путіна* [Іб, 23.04.2021], *інструмент у руках Путіна* [Г, 15.11.2021], *путінський союзник* [НВ, 15.12.2021], *абсолютний путінський посіпака й васал* [КІ, 03.07.2021], *добровільний путінський провокатор* [УІ, 12.11.2021], *васал Москви* [Іб, 23.04.2021], *сатрап Росії* [УП, 18.07.2021], *маріонетка Путіна, готова «злитися» на його користь* [DE, 01.11.2021], *політична повія й підстилка імперської Росії* [УМ, 26.08.2020], *виконавець сценарію з відбудови Російської імперії* [Е, 10.11.2021]), *московський клієнт* [DW, 22.11.2021]. Родовою назвою до цих конструкцій-субститутів імені *Олександр Лукашенко* є зафіксований ще 2007 року значеннево місткий описовий зворот *батько нації чи безбатченко* [РС, 08.02.2007].

В основі типового критерію перифрастичного номінування президентів інших держав лежать такі основні семантичні опозиції, як «той, хто пов'язаний дружбою, довір'ям, відданістю з Україною (іншою державою) / той, хто перебуває в стані ворожнечі, боротьби з Україною (іншою державою)», «той, хто підтримує, захищає Україну (іншу державу) / той, хто вороже, негативно ставиться до України (іншої держави)». Їхніми лексико-семантичними індикаторами є іменники *друг, приятель, симпатик, прихильник, лобіст, любимець, послідовник, партнер / ворог, недруг, противник, відтопонімні прикметники проукраїнський, проєвропейський / проросійський*: Мілош Земан, скандальний президент Чехії, – *проросійський президент* [РС, 30.11.2020], *друг Путіна* [О, 15.10.2018], *друг Москви* [ВВС, 27.01.2018], *європейський друг Путіна* [ЄП, 20.11.2021], *ворог України* [ЄП, 28.01.2018]; Ігор Додон, експрезидент Молдови, – *друг Москви* [РС, 02.11.2020], *друг Путіна* [PS, 22.11.2020], *симпатик Кремля* [МО, 04.06.2018]; Румен Радев, президент Болгарії, – *любимець*

Російської Федерації [ЄП, 23.11.2020]; Даля Грібаускайте, експрезидент Литовської Республіки, – *головний лобіст України* [Іб, 29.01.2015], *великий друг України* [Сг, 09.05. 2019], *щирий друг України* [УрК, 08.12.2018], *послідовний друг та партнер України* [ЗУ, 319.05.2019]; Гітанас Науседа, президент Литовської Республіки, – *справжній друг України* [РС, 19.03.2021]; Дональд Трамп, експрезидент США, – *кандидат Кремля* [РС, 19.03.2021], *проросійський президент* [Трамп і Україна. Страшна, 09.11.2016]; Джо Байден, президент США, – *видатний друг України* [С, 24.09.2020], *сильний прихильник України* [УІ, 29.01.2021].

IV.2. ПЕРИФРАСТИЧНИЙ ПОРТРЕТ ПРЕЗИДЕНТА РОСІЇ ВОЛОДИМИРА ПУТІНА

Парадоксальним можна вважати те, що в українському публіцистично-політичному просторі аж занадто вживаним є прецедентне ім'я *Володимир Путін* у його зв'язку головно з іменами світових диктаторів різних епох, правителів Київської Русі, Російської імперії, Союзу РСР, президентів пострадянської доби. Послідовну присутність очільника Російської Федерації в досліджуваному текстовому масиві вмотивовують такі позамовні чинники: постійність Путіна у владі – президентство (2000–2008 рр., 2012 р. – дотепер), прем'єрство (2008–2012 рр.), а також негативна запроєктованість не тільки президентської, а й усієї його владної стратегії і тактики на Україну – на її внутрішнє, зовнішнє життя, суверенність, місце в історії, генетичні зв'язки з іншими народами, передусім із російським та білоруським, тощо. Ідеться не лише про випрацювання якихось ідеологічних принципів, укладання домовленостей про співіснування двох країн, історичні шляхи яких перетиналися впродовж століть, їхні майбутні добросусідські стосунки, а й про посягання на територіальну цілісність та територіальну недоторканність самостійної соборної держави України, постійне втручання в її економічне, політичне, культурне життя, намагання змінити зовнішній – європейський – вектор розвитку й т.ін. Періодом найактивнішого творення описових зворотів, що формують перифрастичні парадигми «Володимир

Путін», «Росія», є 2014 рік, коли так званий «старший брат» [ППП, с. 521], захопив український Крим, перетворив частину Донбасу на поле бою, точніше розпочав *неоголошену війну Росії проти України* [ППП, с. 536], яку керівники ще вчора нібито миролюбної сусідньої держави разом із гарантом Конституції цинічно називають *війною між братами* [ППП, с. 531], *братовбивчою війною* [ТСН, 22.012016], *громадянською братовбивчою війною* [ТСН, 22.012016], тоді як насправді події, що відбуваються на сході нашої держави, – *фактична війна Росії проти України* [ГУ, 15.08.2017], *кривава війна – справді вітчизняна, народна, визвольна* [УМ, 01.03.2017], *кровопролитна й руйнівна війна* [УМ, 25.10.2017], *російсько-українська війна* [СП,1–7.12.2016], *московсько-українська війна* [С, 22–28.12.2016], *війна, нав'язана Україні Москвою* [ДП, 2, с. 475], *війна Російської Федерації проти України* [СП, 9–15.02.2017] (див. про це: [55, с. 57–83]).

Важливо наголосити, що лише для незначного відсотка вторинних назв, які розкривають у всій повноті основного призвідця цих подій – Володимира Путіна, характерна нейтральна або відносно нейтральна конотативність. Роль опорного слова в них виконують іменники з ідентифікувальною семою 'той, хто стоїть на чолі чого-небудь, керує, веде за собою, продовжує чиясь справу' (*президент, глава, гарант, очільник, керівник, керманич, правитель, лідер, вождь; попередник, наступник, спадкоємець, продовжувач* та ін.), які регулярно сполучаються з відтопонімами прикметниками *російський, кремлівський, московський*, з ад'єктивом *чинний*, що актуалізує сему 'який діє, має юридичну силу', та відповідним кількісному нумеративові *два* порядковим числівником *другий*. Типовим для них є вживання у складі двокомпонентних структур, що мають таку формально-граматичну організацію: іменник + іменник (*президент Російської Федерації* [Нов, 13.12.2021], *очільник Росії* [ІМІ, 19.11.2019], *очільник Кремля* [УІ, 08.12.2021], *глава держави* [Іб, 07.05.2012], *гарант Конституції* [Іб, 07.05.2012], *керівник держави Росії* [РС, 14.06.2016], *лідер Росії* [D, 30.06.2021], *лідер РФ* [ППП, с. 316]; *наступник Бориса Єльцина* [УІ, 12.08.2019], *попередник Дмитра Медведєва* [ЦН, 07.05.2012], *наступник Медведєва* [НВ,

21.01.2020], *спадкоємець Єльцина* [РС, 04.11.2019]); прикметник + іменник (*російський президент* [КР, 18.10.2021], *кремлівський очільник* [ПСУМ, с. 274], *кремлівський керманіч* [ЦН, 06.12.2021], *російський лідер* [УНІАН, 08.12.2021], *російський вождь* [Ч, 05.05.2021], *чинний президент* [Ун, 24.03.2021]); числівник + іменник (*другий президент Росії* [DW, 23.12.2021]). За умови зміни компонентного складу аналізованих іменниково-іменникових та іменниково-прикметникових сполук, яка здійснюється найчастіше завдяки лексичній субституції семантичними або семантико-стилістичними синонімами, чи розширення їхньої структури, унаслідок чого з'являються розлогі синтаксичні конструкції, відбувається конотативний зсув у бік пейоративності, пор.: *чинний президент Росії* [А, 19.03.2018] і *президент Московії* [ПСУМ, с. 279], *президент-злочинець* [ГУ, 09.08.2017], *президент держави-агресора* [ПСУМ, с. 279], *президент країни-агресора* [УНІАН, 15.10.2021], *президент Рашки* [ДУПЛ, с. 241], *одіозний президент Росії* [РС, 14.08.2018], *перша особа Російської імперії* [УП, 12.01.2006], *лідер усія Русі* [УП, 16.01.2020], *державний очільник, що довів країну до зовнішньої ізоляції й не турбується про її майбутнє* [ППП, с. 347], *пожиттєвий диктатор Ватної Федерації Рашки* [ППП, с. 314], *наймерзенніший державний правитель сучасності* [ЦН, 20.08.2014], *жорстокий, безсоромний і свавільний правитель із необмеженою владою, який пране назавжди зберегти систему, що збагачує його та його друзів за рахунок усіх інших* [ГК, 26.09. 2021], *московський вождь* [20т, 10.01.2003], *продовжувач ординських традицій* [Вол, 29.12.2021], *продовжувач лінії Сталіна* [РС, 20.04.2019], *наступник напівп'яного московського «царя Бориса»* [ГО, 2014], *вождь Московії* [УМ, 17.07.2019], *мачо Мордору* [Intv, 06.06.2012], Щодо хороніма *Московія*, то, можливо, у недалекому майбутньому він стане офіційною назвою нашого одвічного північно-східного сусіда. Сподівання на таку перспективу є: наприкінці 2021 року Львівська обласна Рада слідом за Рівненською запропонувала відновити історичну справедливість і називати Росію Московією. Залишається тільки, щоб почин, про який мовиться, легітимізували найвищі інстанції і цим відновили історичну справедливість.

У формуванні типового для перифрастичної парадигми «Володимир Путін» пейоративного значенням беруть участь граматично опорні й залежні від них компоненти або ті й ті водночас, яскравим свідченням чого є тематичні мінідискурси, у центрі яких – президент Путін з усіма вислідами його злочинних дій, спрямованих проти власного народу і світу. Важливо, що в цих повістуннях інформативною домінантою, осердям образності, вершиною оцінності є вторинні номінування. Саме вони відіграють важливу роль у референції, установленні змісту повідомлюваного з конкретною реальною особою – Володимиром Путіним. Промовистим прикладом такого публіцистично-політичного текстотипу слугують колективні листи до чинного президента Росії. Вони є алюзією на знане колоритне послання запорізьких козаків турецькому султанові.

«Ти, президент, чорт московський, і проклятого чорта брат і товариш, самого Люцифера секретар, – звертаються до кремлівського керманіча народні депутати України Ігор Артюшенко, Олег Барна, Олексій Гончаренко, Богдан Онуфрик, Владислав Севрюков, Олександр Співаковський, Григорій Тіміш, Рефат Чубаров, Григорій Шверк та ін. – Який ти в чорта лицар, коли голим задом їжака не вб'єш? Не будеш, сучий ти сину, синів українських під собою мати. Твого війська ми не боїмося, землею і водою будемо битися з тобою. От так тобі український народ висловив, плюгавче. Не будеш ти і свиней християнських пасти. Тепер кінчаємо, бо число знаємо і календар маємо, місяць у небі, рік у книзі, а день такий у нас, як і у вас, за це поцілуй у дупу нас!» [3].

Іншими перифразами, що постають «стрижневим елементом, на якому будується текст» [5, с. 43], наповнений лист до кремлівського очільника, який склав відомий своїми звитягами батальйон оперативного призначення Національної гвардії імені Героя України генерал-майора Сергія Кульчицького: *«Володьці Путькіну, ненажерливій свиноті, хитрому лису, брудкій жабі, брудному щурові – персонажу дитячої казки під Різдво Христове, напутнє слово. Ти, царко мордвинський, певно, вирішив Росію в рукавичку перетворити? То згадай, що остання не з гуми була та й*

ледь не репнула, чого тобі й твоєму зарозумілому носатому писку бажаємо. *Монгольського хана ти байстрик, китайський прикордонник, кощій безсмертний на газовій голці, жаболов у московському болоті, пастух свиней павловських, сторож ізб немитих!* Ти – загарбник клятий земель довколишніх, кривдою й обманом присвоєних! Намертво засівши в кремлівських стінах, неприступною фортецею їх уявляєш? Дарма, бо на нашому боці Бог і стихії: дніпровською водою розіллємося і твій шал остудимо, вітром стіни похитнемо, під Кремлем земля розійдеться, а вогонь попелом засипле, та й згадки не лишить! І курка двоголова нам на вечерю буде! Ось наше слово, українцям розрада, а *Володьці Путькіну* – прикінцеве напуття» [28].

Іншими дошкульними, образливими, лихослівними, інвективними вторинними номінуваннями наповнений лист запорізьких козаків до *російського хазяїна* [ПСУМ, с. 280]: «*Ти, фюрер кремлядський, чорт фашистського і проклятого Гітлера брат і товариш, самого Люципера секретар! Який ти в чорта фюрер,* коли твої “воїни” навіть нашивки свої спороли, як пірати сомалійські! Чорт ви...ирає, а твої “зелені чоловічки” пожирають. Не будеш, ти, *сучий ти сину,* синів українських під собою мати, твого війська Каїнового не боїмося, землею і водою будемо з тобою битися, *Каїн ти, братовбивця, проклятий Богом! Кагебовський ти кухар, ви...ерок сталінський, сухумський злодій, грузинський злодій, південно-осетинський козолуп, кат і вбивця дітей і матерів Беслана, глядачів у Норд-Ості, моряків “Курська”, усього світу клоун, Геббельса годованець, самого Антихриста онук, нашого х .. я гак! Свиняча, ботоксна ти морда, кобиляча с...ака, дика фашистська собака, антихристів лоб..!* Ось так тобі українські воїни і запорізькі козаки висловили, *карлик ти, Наполеон шизоїдний, дзюдоідо-каратист!* Чи не будеш ти і свиней українських пасти, “*ватажок журавлячий*”. Тепер кінчаємо, числа не знаємо, календаря твого фашистського не маємо, місяць у небі, рік у книзі, а день такий у нас, як у вас, поцілуй у с...аку нас!» [17]. Таке їдке іронізування є не лише спробою образної характеристики одіозної постаті, намаганням «переосмислити культурну спадщину, спроектувати елементи минулих канонів у сучасний контекст

аксіологічних цінностей» [16, с. 195], а й прагненням розставити правильні та зняти силоміць насаджені акценти в багатостолітніх українсько-російських історичних зв'язках.

По-різному оцінюють Володимира Путіна в Україні, Росії та світі. Багато його співвітчизників (не всі, ясна річ) і симпатиків вірять у те, що без чинного президента немає держави і її майбутнього, навіть цивілізація позбавлена будущини. За перифрастичною версією путінофілів, він – *не звичайний політик із плоті і крові, який піддається суспільному осуду, а символічна і навіть магічна фігура, персоніфікації мрій та надій* [ГК, 18.08.2014], *герой, який урятував Росію* [РС, 05.10.2012], *рятівник і захисник російського народу* [ZN, 09.04.2014], *усоблення нової хвилі соціал-демократії, реформатор-еволюціоніст, відкритий назустріч світові лідер нової Росії* [РС, 06.12.2015], *людина з глобальним мисленням* [ПСУМ, с. 276], *політичний діяч світової історії* [ВК, 28.08.2017]. Як справедливо зауважує О. Лісничук, відбувається «сакралізація лідера»: кажемо «Путін», маємо на увазі все сьогодення Росії і її світлу грядущину [23, с. 75]. Переконливо потверджують це виголошені 2015 року заступником голови адміністрації президента Російської Федерації В'ячеславом Володіним тези «про тотожність Росії та Путіна (“є Путін – є Росія. Немає Путіна – немає Росії”»), які «набули широкого розголосу і в самій Росії, і за її межами» [там само]. Хоч вітчизняна альтернатива режимному середовищу й міжнародна спільнота б'ють на сполох, що це політичне порівняння суголосне лихоті пам'яті тезам Рудольфа Гесса, висловленим 1934 року на з'їзді НСДАП («Партія – це Гітлер; Німеччина – це Гітлер; Гітлер – це Німеччина»), сакралізація триває і дотепер. Створено навіть секту «путінопоклонників», які намагаються довести, що *кремлівський вождь* [УІ, 17.06.2021] – «це шлях інший для Росії», що «в одному зі своїх минулих життів він був князем Володимиром і хрестив Русь, тепер Володимир Володимировичу належить заново охрестити нашу язичницьку країну» [44]. З-поміж українського люду також є путінолюби й путіношанувальники. Зокрема, співачка Лоліта Мілявська, якій мистецький політ розпросторила Україна і яка свій духовний потенціал реалізує поза її межами, уважає главу сусідньої держави *генієм міжнародної*

політики [ТБ, 02.02.2016]. Народний депутат від проросійської політичної сили «Опозиційна платформа – За життя» Ілля Кива, вітаючи Путіна із 69-літтям, використав такий перифрастичний арсенал: *лідер своєї нації і дружнього нам народу; людина, яка повернула своїй країні і своєму народові колишню велич і повагу в усьому світі; людина, яка пише нову історію слов'янського світу і єдності; великий правитель* [Нов, 07.10.2021].

Доречно в цьому контексті навести інші вторинні назви авторства російських опозиціонерів, щоб пересвідчитися в полярності оцінки Путіна в країні, лідером якої він є понад два десятиліття. *Унікальний патріот Росії, який не зневірився в любові до своєї нації* [ПСУМ, с. 226], *противник Путіна* [РС, 18.09.2017] Борис Немцов почепив російському президентові ярлик *міжнародного злочинця* [УП, 02.2021]; *в'язень совісті* [КР, 24.09.2018] Олексій Навальний – *Володимира-отруйника* [УІ, 17.02.2021]; *російський дисидент* [ГУ, 05.2014] Гаррі Каспаров – *російського диктатора* [УП, 04.12.2014], *наступника Гітлера* [УПБ, 04.06.2014]; *найодіозніша російська опозиціонерка останніх десятиліть* [К, 12.07.2014] Валерія Новодворська – *спадкоємця Гітлера і Сталіна* [УМ, 13.07.2014], *чекістської шкури* [G, 12.07.2017], *політичної бездарності* [G, 12.07.2017], *мстивого й жорстокого Сталіна* [G, 12.07.2017]. Цей список має своє продовження з розлогим діапазоном інформативних та образних соціальних конотацій.

Предметно-логічний зміст оніма *Путін* у публіцистично-політичному дискурсі представлений цілим спектром конкретних вторинних назв. Ідеться про їхній нетиповий нейтральний та типовий яскраво репрезентований конотативний потенціал, тобто про додаткові суб'єктивні відтінки оцінки, емоційності, експресивності, функційно-стилістичної забарвленості, а також про ті грані маркування, які детерміновані соціальними, ідеологічними, культурними й іншими аспектами комунікації [48, с. 249]. Фактичний матеріал, дібраний головно з різних офіційних інтернетних джерел упродовж 2000–2021 рр., дає підстави виокремити поліфункційні критерії перифрастичного номінування аналізованого прецедентного імені: 1) прецедентне ім'я *Путін* ↔

форма правління; 2) прецедентне ім'я *Путін* ↔ стиль управління; 3) прецедентне ім'я *Путін* ↔ імена з прецедентністю світового та вітчизняного рівня; 4) прецедентне ім'я *Путін* ↔ негативні біблійні персонажі, темні, злі духи; 5) прецедентне ім'я *Путін* ↔ негативні міфічні, фантастичні істоти, літературні й фольклорні персонажі, тварини; 6) прецедентне ім'я *Путін* ↔ переконання; 7) прецедентне ім'я *Путін* ↔ Україна, українці; 8) прецедентне ім'я *Путін* ↔ наявність / відсутність перспективи; 9) прецедентне ім'я *Путін* ↔ мілітаристська діяльність; 10) прецедентне ім'я *Путін* ↔ ознаки зовнішності; 11) прецедентне ім'я *Путін* ↔ інтелектуальні можливості; 12) прецедентне ім'я *Путін* ↔ психічний стан; 13) прецедентне ім'я *Путін* ↔ риси характеру, особливості вдачі; 14) прецедентне ім'я *Путін* ↔ життєпис.

I. Прецедентне ім'я *Путін* ↔ форма правління

Перифрази, об'єднані критерієм номінування «прецедентне ім'я *Путін*» ↔ форма правління», диференційовано на два типи. Схарактеризований вище нейтрально конотований тип сформуvalи описові звороти, для яких індіферентним є маркер «форма правління». У складі другого типу на основі щойно вирішеного ідентифікувального чинника вичленувано два підтипи: 1) одиниці – носії значення «республіканська форма правління» і 2) одиниці із семантикою «монархічна форма правління». Очікуваними, навіть єдино можливими в досліджуваному матеріалі мали б бути вторинні номінування першого підтипу з огляду на те, що Конституція Російської Федерації в 1993 році узаконила президентську форму правління. Одначе ситуація в державі складалася по-іншому, що в усій повноті розкриває проаналізований нижче перифрастичний ресурс.

Відомо, що в російській історії переважала монархічна форма правління. Колишне необмежене самовладство дає про себе знати й нині. Багатолітній досвід його, як не дивно, з неабияким успіхом та неухильністю використовує і сьогодні Володимир Путін. На мовному рівні це послідовно віддзеркалюють перифрази з такими ієрархічно погрупованими детермінованими компонентами-репрезентантами інваріантного значення «єдиновладний глава держави»: 1) *монарх, самодержець (самодержавець),*

самовладець (самовладник), автократ: справжній монарх [Т, 31.10.2017], нинішній самодержець [ППП, с. 318], кремлівський самодержець [ППП, с. 316], новий кремлівський самодержавець [ГО, 2014], московський самовладець [ЛВ, 2015], автократ Росії [ДУПЛ, с. 237], кремлівський автократ [НВ, 23.03.2021], російський автократ [УІ, 17.02.2021], московський автократ [НПБ, 28.11.2021]; 2) імператор (неоімператор): останній імператор Росії [УС, 16.05.2014], новий московський імператор [ГО, 2014], президент-імператор [АІ, 09.02.2021], кривавий неоімператор [Е, 14.21.2020], неукраїнський імператор [Д, 06.08.2021]; 3) князь (іронічне князьок), можновладець, володар, владика: московський князь [ГУ, 14.05.2021], кремлівський володар [ПСУМ, с. 272], кремлівський владика [ПСУМ, с. 272], можновладець, що горить у пеклі [ЦН, 18.04.2017]; 4) цар (іронічне царьок, царик), госулар: російський цар [ВКов, 15.08.2019], вічний цар Росії [УП, 16.01.2020], новітній північний лихо-цар [НДП, с. 160], новітній цар-агресор [НДП, с. 160], цар «Всія Русі» [УМ, 29.11.2017], цар Російської Федерації Вован [ДУПЛ, с. 242], цар-батюшка [ПСУМ, с. 282], кремлівський царьок [ДУПЛ, с. 240], московський царик [25.05.2021], великий госулар Росії [СГ, 11.12.2017]. Описові звороти з опорним компонентом цар становлять найуживаніший різновид з-поміж аналізованих вторинних найменувань, що можна пояснити збереженням у національно-мовній свідомості росіян зв'язку з найближчою в часі монархійною формою правління. Природу цієї владної тяглості в Росії і відсутність її в Україні письменник Андрій Курков пояснює так: «В основі матриці історичної України лежить анархія XVI століття, козацька держава, вільні території. У них [росіян. – М. С.] – монархія. У нас ніхто нікого не любить, але кожен робить, що хоче. Там всі люблять царя, а коли втомлюються від нього, вбивають і вибирають наступного. І вважають своїм обов'язком виховувати дітей у такому ж дусі» [56]. До теперішнього російського царя [ЛА, 24.02.2016] навіть у його ревних адептів особливі вимоги: вони хочуть бачити в особі свого правителя вселюдського захисника [УНІАН, 16.07.2011], але постійно відчують, що бракує для цього конкретних практичних дій із його боку. Зокрема, Ігор Гіркин (Стрелков), ексватажок

бойовиків так званої «ДНР», яку образно називають *палатою № 6, де Путін – Наполеон, а інші – хто як влаштувався* [ПУ, 16.02.2019], заявляє, що він розчарувався в президентові Росії, коли той не згадав у черговому своєму федеральному посланні так званих «ДНР» і «ЛНР»: «Просто була надія, що “цар” (з малої літери і в лапках) зуміє зрозуміти свою абсолютну залежність від країни і стати Царем (без лапок і з великої букви). Але ... він абсолютну залежність відчуває тільки від свого оточення. І служить тільки йому» [58]. Це і претензії, і побажання, і водночас для когось утрачене, а для когось обнадійливе сподівання.

Як засвідчує проведений аналіз, стиль керівництва, що його використовує Володимир Путін, вибазуваний на ґрунті тих світових моделей управління, які засудила й забороняє історія. Російського президента уподібнено до представника панівного класу в рабовласницькому, феодальному суспільстві, йому «присвоєно» титул не лише монарха країн Сходу, а й царя Стародавнього Єгипту. Це виразно демонструють перифрази з детермінованими компонентами *рабовласник, феодал, сюзерен, фараон, султан: новий рабовласник* [СПал, 20.04.2015], *кремлівський феодал* [РС, 06.12.2014], *старший сюзерен* [G, 26.09.2020], *кремлівський сюзерен* [G, 26.09.2020], *огидний кремлівський фараон* [РС, 06.12.2014], *кремлівський султан* [D, 20.01.2015]. Відповідно поіменовано й відомих у світі своїми недемократичними діями залежних від Московії та її вождя керівників різних держав. Зокрема, *підконтрольного Кремлю главу Чечні* [УП, 27.12.2019] Рамзана Кадірова названо *васалом Путіна* [ВЗ, 12.08.2021]. Цю налічку [РС, 06.12.2014], а також інші – *сатрап Росії* [УП 12.04.2021], *збожеволілий сатрап* [G, 26.09.2020] – начеплено *самопроголошеному президентові-самозванцю* [УП, 18.04.2021] Білорусі Олександрові Лукашенку.

Особливою негативною конотацією наділені вторинні номінування, роль основного носія валентності в яких виконують іменники на позначення офіційних рангів, узаконених у нацистській Німеччині (*кайзер, фюрер, гауляйтер* тощо). Синтаксична конструкція *чистокровний нацист кремлівського зразка* [ПСУМ, с. 382] є родовим описовим зворотом до таких конкретних

репрезентантів перифрастичної парадигми «Володимир Путін»: *кайзер землі російської* [АІ, 09.02.2021], *кремлівський фюрер* [ПСУМ, с. 275], *безглуздий фюрер* [ГУ, 06.12.2017], *російський фюрер* [УМ, 12–13.05.2017], *новітній фюрер* [ZN, 21.09.2014], *кремлівський гауляйтер Росії* [Е, 2019]. Висновок із цього зітканого з перифраз мінісюжету невтішний і тривожний: «...путінська Росія – це сучасний аналог Німеччини тридцятих років» [1].

Аксіологічний градус вторинних назв, що характеризують Путіна як главу держави, посилюють форманти *недо-*, *напів-*, *полу-*, *міні-*, *лже-*, *псевдо-* як компоненти слів на позначення найвищих рангів, як маркери різного ступеня належності до верхівки панівних класів, а також прислівник *наполовину*, що вступає в семантико-синтаксичні зв'язки з описуваними лексичними одиницями й реалізує значення «не зовсім, не повністю або значною мірою»: *недоімператор сусідньої держави* [Еп, 22.12.2019], *ображений недоімператор* [ЦН, 26.02.2020], *кремлівський недоімператор* [МО, 29.11.2011], *російський псевдоЦар* [УД, 30.09.2016], *іще один лжеімператор* [D, 14.03.2018], *кремлівський недофюрер* [ГК, 12.09.2020], *російський недофюрер* [Т, 20.11.2014], *лисий недофюрер «Окурор» на прізвисько ВВХ***ло* [ЛО, 23.04.2021], *московський недовождь* [Yt, 09.07.2020], *кремлівський мініфюрер* [ППП, с. 315], *наполовину цар* [Yt, 09.07.2020], *наполовину президент Росії* [Yt, 09.07.2020]. Ця соціальна конотація з'явилася цілком закономірно, позаяк у Росії, за опертим на переконливі факти твердженням російського журналіста Аркадія Бабченка, «усе недо: недоімперія, недорейх, недофюрер», але «велика війна невідворотна» [там само].

Зниженою тональністю, що часто сягає на аксіологічній шкалі іронійного або сатиричного рівня, наділені описові конструкції, у яких субститутами граматично панівного компонента *президент* є іменники на позначення різних видів діяльності, далеких від повноважень очільника країни з республіканською формою правління. Це, зокрема, лексичні одиниці *господар*, *хазяїн*, *начальник*, *командир*, *діяч*, *бос*, *хуліган*, *майстер*, *шеф*, *шеф-кухар*, *наглядач*, *бандит*, *убивця*, *ватажок*, *верховеда*, *зайда*, *наглядач* серед яких і ті, що мають інвективну маркованість: *теперішній*

кремлівський господар [ЄС, 27.04.2021], *кровожерливий господар Кремля* [Е, 27.04.2021], *російський хазяїн* [ПСУМ, с. 280], *хазяїн Кремля* [УНІАН, 01.10.2014], *московський начальник* [УМ, 28.02.2018], *головний командир* [ППП, с. 280], *одіозний діяч* [ПСУМ, с. 278], *московський бос* [Rel, 14.08.2009], *кремлівський бос* [МО, 09.01.2019], *регіональний хуліган* [УМ, 18–19.06.04.2021], *майстер створення проксіреспублік* [Д, 11.08.2009], *шеф-кухар кремлівської тошніловки* [ПСУМ, с. 282], *головний «наглядач» за Росією на міжнародній арені* [Гор, 21.06.2021], *агресивний ватажок кремлівської банди* [ЦН, 09.04.2014], *кремлівський верховода* [УРеп, 08.12.2020], *теперішній кремлівський зайда* [ГУ, 08.05.2017]. В аналізованій перифрастичній сфері зафіксовано таке явище, як удавання через алузійну сферу до порівняння прецедентного імені *Путін* із широкознаними історичними особами (князями, царями) чи їхніми своєрідно вербалізованими загальновідомими субститутами: *цар Микола* (I чи II) [*Петро* (I чи II), *Олександр* (I, II чи III)...] → *цар Владімір* [Е, 29.05.2005]; *князь Володимир* (*Красне Сонечко*) → *московське «червоне сонечко»* (у лапках і з малої літери) [Е, 29.05.2005], *Кривавий Володимир* [РС, 05.05.2020], *новий Володимир на престолі* [Е, 29.05.2005]; *Володимир Великий* → *Володимир малий* [ВЗ, 20.10.2016]. Така практика творчого номінування, зрозуміло, є не чим іншим, як кпинами, іронією, сарказмом. Блогер Лідія Гайдар справедливо уточнює, що «Путін – справжній нащадок київського князя Володимира. Але гвалтівника, а не Хрестителя» [9]. Установлення ж у Москві пам'ятника славному предтечі князю Володимирові Великому – «чергова крадіжка путінською Росією нашої Української історії... Це викрадення і присвоєння ключової назви України – “Русь”. А тепер *Володимир малий* – Путін – замахнувся й на нашого Володимира Великого. Одразу абсолютно категорично заявляємо: ніякого стосунку князь Володимир до Російської держави і до Москви – не-м-а-є! Хіба що *царьок Путін* і Київський князь є тезками» [8].

II. Прецедентне ім'я *Путін* ↔ стиль управління

Стиль управління, який так настирливо утверджує чинний президент Росії, навіть не наближений до демократичного або ліберального. Він є авторитарним за всіма ознаками –

єдиноначальний, жорсткий, категоричний і т. д. Світові прогресивні лідери визнають, що Володимир Путін керує країною як структурою КДБ. Це потверджує функційно активний перифраз *демократія а-ля КДБ* [УМ, 10.02.2015]. «Заслуга» очільника сусідньої держави полягає в перетворенні «ельцинської псевдodemократії на режим “агресивної”, націоналістичної та авторитарної політики» [13]. З’явився термін *«путінократія»*, що розкриває *людину* влади, *яка тримає в руках усю Росію* [УМ, 20.05.2004], та створену нею систему керівництва державою. Стосовно перифразів, що характеризують випрацьований і вже вкорінений Путіним стиль управління Росією, то вони утворені на конкретній лексико-семантичній базі. Типовими опорними компонентами цих описових структур, об’єднаних родовою вторинною назвою *сучасний варіант авторитарної влади* [Ф, 10.05.2015], є іменники *диктатор*, *одновладець*, *сатрап* («особа, що має в державі необмежену владу», «той, хто ігнорує колегіальність»), *тиран* («той, хто керує одноособово», «жорстокий правитель»), *клептократ* («той, хто представляє владу крадіїв, корупціонерів, орієнтується на матеріально зацікавлених людей як представників влади»): *звичайний буржуазний диктатор* [КВ, 2014], *московський диктатор* [НПор, 16.07.2021], *мінідиктатор із максіамбіціями* [УІ, 07.10.2017], *один із найкривавіших диктаторів XXI століття* [AFM, 01.04.2020], *кремлівський диктатор* [ПСУМ, с. 273], *московитський диктатор* [УМ, 26.10.2017], *божевільний кремлівський диктатор* [ГУ, 10.08.2017], *надзвичайно самотній диктатор* [ППП, с. 317], *теперішній диктатор* [ППП, с. 319], *диктатор Ерефії* [ДУПЛ, с. 239], *довічний диктатор* [РС, 02.07.2020], *корумпований і деспотичний диктатор-авантюрист* [ГК, 02.07.2019], *диктатор, який може вирішувати важливі для Заходу проблеми* [А, 24.11.2020], *кремлівський сатрап* [Intv, 19.02.2018], *великий вождь-тиран* [ПСУМ, с. 269], *просвічений маленький тиран* [Rel, 14.08.2009], *біснுவатий московський правитель-тиран* [ГО, 2014], *звичайний клептократ із нереалізованими імперськими амбіціями* [5к, 19.12.2020]. Регулярними поширювачами при вирізнених граматично панівних компонентах є відтопонімні прикметники *кремлівський*, *російський*,

московський тощо. Цей розряд розширюють соціально-оцінні ад'єктивні лексеми на зразок *авторитарний*, *тоталітарний*, а утворювані за їхньою безпосередньою участю синтаксичні структури постають семантичними варіантами проаналізованих вище конструкцій: *тоталітарний правитель* [G, 30.08.2021], *тоталітарний диктатор* [ВІ, 06.05.2017]. Окремий тип сформували описові звороти з детермінованим конститuentом *демократ*, протилежного значення якому надають присубстантивні поширювачі: *фіктивний демократ* [УМ, 20.04.2005]. Цю функцію можуть перебирати на себе лапки як маркер тієї інформації, що не збігається з основною: «*цирий демократ*» [ПСУМ, с. 282]. Систему правління Володимира Путіна, або *путінський режим* [ГК, 22.09.2019], називають *царською добою* [Т, 31.10.2017], *кланово-бюрократичним*, *популістським авторитарним режимом* [РС, 06.02.2021], *кривавим режимом* [СД, 02.03.2015], *тоталітарним режимом* [УПор, 02.10.2014], *деспотичним режимом* [УІ, 03.02.2021], *авторитарним режимом* [ЦН, 20.09.2021], *фашистським режимом* [ДФУ, 11.06.2020], *авторитарним режимом, який близький до нацистського режиму* [Д, 08.05.2014], *гібридом фашизму й тероризму* [Yt, 31.10.2018].

III. Прецедентне ім'я *Путін* ↔ імена з прецедентністю світового та вітчизняного рівня

Продуктивну групу утворюють вторинні найменування, у яких Володимира Путіна порівняно з багатьма реальними чи міфічними постатями. Принагідно зауважимо, що існує практика порівняння Володимира Путіна й з українськими президентами. Так, наслідком прагнення Володимира Зеленського вплинути на демократію, утритися в простір свободи, заглушити критику слова тощо стало виникнення перифрастичних структур на зразок *дуже маленький Путін* [ВЗ, 10.10.2019], *новий маленький Путінчик чи Лукашенко* [ТПог, 09.06.2021], *маленька копія Лукашенка-Путіна, яка продовжує узурпувати владу* [5к, 11.11.2021], *альтернатива Путіну на пострадянському просторі* [УПБ, 08.07.2021].

Основний розряд з-поміж аналізованих описових структур становлять звороти-репрезентанти інваріантного значення «злиття в особі чинного президента Росії рис попередніх диктаторів». Цю

перифрастичну тенденцію віддзеркалюють родові описові конструкції *гідний продовжувач імперської політики своїх попередників на імперському троні* [УП, 12.01.2006], *справжній політичний наступник Мілошевичів, Караджичів і Младічів цього світу* [УТр, 16.12.2019], *здібний учень усіх авторитарних лідерів ХХ століття* [112 к, 03.10.2016], що об'єднують широкий спектр соціально конотованих видових вторинних назв, які заступають у дискурсивному просторі прецедентне ім'я *Путін*.

Варто наголосити, що поширеною є практика порівняння різних людей з одним і тим самим атропонімним прецедентним об'єктом, якому випала особлива місія в історії. Це виразно транслює компаративна субмодель із різними суб'єктами та одним об'єктом – *Чингісханом*, засновником і першим великим ханом Монгольської імперії. Відомо, що письменник, філософ Олександр Герцен назвав царя Миколу I *Чингісханом із телеграфом*, політичний і партійний діяч Микола Бухарін поіменував Йосипа Сталіна *Чингісханом із телефоном*, а сучасний історик Карл Шльогель припускає, що «Путін увійде в історію як спадкоємець цієї традиції: він буде *Чингісханом з Інтернетом*» [41]. Прионімні поширювачі з *телеграфом*, *із телефоном*, *з Інтернетом* передають не лише еволюцію технічного обладнання, яке використовують для організації зв'язку і яке було й залишається не тільки своєрідним науково-новаторським індикатором тієї або тієї епохи, а й постають разом із пропріативом – іменем диктатора-засновника Монгольської держави – виразником іншого, важливішого, суспільного явища – збереження того старого стилю керівництва країною, який не корелює з демократичними принципами. Цивілізація, здавалося б, еволюціонувала, недемократичні форми правління, як варто очікувати, мали б згортатися, відходити на маргінеси, а то й у небуття. Однак, на превеликий жаль, цієї закономірності не спостережено: хоч технічний поступ і відчутний, проте диктатура, автократія в їхніх класичних формах прояву знаходять своє втілення в практичній діяльності багатьох очільників держав, а у Володимира Путіна зі специфічною манерою та індивідуальним присмаком.

У публіцистично-політичному дискурсі перифрастичні звороти, які є конкретними репрезентантами компаративної моделі «суб'єкт Путін ↔ об'єкт загарбник, завойовник, імператор, диктатор, злочинець, убивця, бандит та ін.», мають різну частоту вживання. Непродуктивний тип становлять вторинні номінування, об'єднані такими субмоделями:

1. «Путін ↔ римський імператор Калігула (Гай Юлій Цезар)»: Путін → *московський Калігула* [Д, 09.09.2015].

2. «Путін ↔ хан Золотої орди XIII ст. Батий»: Путін → *новоявлений Батий* [Intv, 06.06.2012].

3. «Путін ↔ київський князь-братовбивця X – XI ст. Святополк Окаянний»: Путін → *новий Святополк Окаянний* [ПСУМ, с. 278].

4. «Путін ↔ московський диктатор XVI ст. Іван Грозний»: Путін → *не Іван Грозний* [УНІАН, 30.10.2019].

5. «Путін ↔ імператор Франції XIX ст. Наполеон Бонапарт»: Путін → *кремлівський Наполеон* [ПСУМ, с. 274], *новоявлений «російський Наполеон»* [ГК, 30.11.2021], *Наполеон Сибіру* [ГА, 08.05.2014]. Компоненти цієї субмоделі поряд з основними значеннями «стиль керівництва, подібний до Бонапарта Наполеона», «той, хто претендує на винятковість», «той, хто прагне великої влади» можуть реалізувати додатковий семантичний відтінок «зовнішні особливості президента Росії (його зріст)». Його по-особливому виразно передають перифрази з антропонімом Наполеончик, що має у своєму складі зменшувальний суфікс *-чик*: *кремлівський Наполеончик* [ГО, 2014], *Наполеончик із білокам'яної палати* [ГУ, 14.05.2021]. Ідеться про таке поширене явище, як «синдром коротуна»: низькорослі чоловіки відчувають себе неповноцінними й намагаються постійно довести, що вони нічим не відрізняються від інших людей. Із «синдромом Наполеона» пов'язують агресію, жорстокість, постійну невдоволеність досягнутим російського президента. Коментарів на цю тему в досліджуваному дискурсі багато. Ось один із них: «За висновками експертів Західної Європи у галузі психології, психіатрії, фізіології і фізіономістики, президент РФ Володимир Путін у дитинстві зазнав важкої психічної і психологічної травми в результаті постійних моральних принижень, насильницьких знущань через його фізичну

слабкість і “карликовий” зріст, що своєю чергою призвело до появи і розвитку “синдрому Наполеона”. Відсутність уваги і тепла рідних батьків ще більше посилила цю травму» [33].

Наступний – продуктивніший – розряд репрезентують перифрастичні звороти, в основі яких лежить модель «Путін ↔ диктатори ХХ–ХХІ сторіччя». Найвищою функційною активністю наділені описові звороти, представлені двома субмоделями: «Путін ↔ радянський диктатор ХХ сторіччя Йосип Сталін» і «Путін ↔ німецький диктатор ХХ сторіччя Адольф Гітлер».

1. «Путін ↔ радянський диктатор ХХ сторіччя Йосип Сталін»: *Путін → потенційний Сталін* [Rel, 14.08.2009], *постмодерністський Сталін* [Т, 26.05.2015]); *справжній послідовник Сталіна* [Yt, 18.05.2017], *вірний послідовник Сталіна* [Pol.(Б), 08.04.2014], *продовжувач лінії Сталіна* [РС, 27.04.2019], *новий Сталін* [Yt, 14.06.2020], *Сталін сьогодні* [Yt, 14.06.2020], *щось на кшталт Сталіна* [ГУ, 06.12.2017], *бліда копія Сталіна з претензією на світове панування* [Гомін Галичини, 10.05.2014], *Сталін-2* [ЛУ, 28.07.2016], *правонаступник Сталіна* [СПал, 20.04.2015], *ображений захисник Сталіна* [ЦН, 27.12.2019], *гідний послідовник тирана, параноїдального маніяка Сталіна, що здох у власних фекаліях* [УПБ, 17.07.2020]. Президент Росії, як відомо, постійно наголошує на позитивних моментах сталінського правління, відверто продовжує героїзацію колишнього вождя всіх часів і народів, акцентуючи на тому, що Йосип Джугашвілі, як і Олівер Кромвель, Наполеон Бонапарт та ін., – усього лишень продукт своєї епохи. Отже, як слушно зауважує Віталій Портников, «Путін іде дорогою Сталіна» [37]. Вітчизняні та міжнародні політики знаходять багато збіжностей у стилі й практиці керівництва державою сучасного кремлівського лідера та майже тридцятилітнього одноосібного очільника СРСР, що засвідчують подані вище неоднорідні стосовно соціальної конотації перифрази. Володимир Путін продовжує традицію тиранів, про яку Юрій Райхель сказав так: «Сталін захоплювався Іваном Грозним та Петром I, Гітлер шанобливо відгукувався про Атїллу. Їх кумиром були ті, хто залишив про себе пам'ять як про організаторів масових вбивств людей. Нічого дивного в тому, що Путін вважає вождя всіх

народів ефективним менеджером» [45]. Тож цілком можливо, доречно наголошує Роман Яців, «що й сьогоднішній господар Кремля заразився від багатьох інших, царюючих тут раніше, осіб вірусами цинізму, тиранії, потреби політичного і культурного поневолення суміжних народів, якоїсь особливої історичної місійності» [40].

2. «Путін ↔ німецький диктатор ХХ сторіччя Адольф Гітлер»: Путін → *Гітлер сучасності* [ЦН, 23.06.2021], *Гітлер сьогодні* [ЩЛ, 09.05.2017], *новий Гітлер* [ГУ, 08.05.2017], *новий Гітлер сучасності* [У24, 10.05.2021], *новітній Гітлер із Кремля* [ЛУ, 13.10.2016], *ще один Адольф Гітлер* [УП, 28.01.2015], *Гітлер-2* [ЛУ, 05.05.2016], *кремлівський Гітлер-2* [ЛУ, 09.2016], *другий Адольф Гітлер* [Ут, 08.052015], *послідовник Гітлера* [ГК, 08.12.2018], *послідовник Адольфа Гітлера* [О, 08.06.2018], *гідний послідовник Гітлера* [RV, 04.11.2017], *вірний послідовник Гітлера* [Pol.(Б), 08.04.2014], *ярий послідовник ідей Гітлера* [УМ, 08.12.2016], *запеклий послідовник біснுவатого Гітлера* [АЛ, 01.01.2020], *достойний послідовник Адольфа Алоїзовича Гітлера* [ГО, 2014], *кремлівський послідовник Гітлера* [ГГ, 10.05.2014], *спадкоємець Гітлера* [Д, 08.05.2014], *справжній наступник Гітлера* [Д, 08.05.2014], *продовжувач справи Гітлера* [УІ, 29.04.2021], *сліпий епігон Гітлера* [ПСУМ, с. 280], *Гітлер, тільки без економіки, без «Майн Кампфу», без Вагнера* [Д, 28.05.2014], *учень Гітлера* [Д, 15.04.2014], *непоганий учень Гітлера* [Вол.Р, 10.03.2014], *найкращий учень Гітлера* [Е, 24.03.2014], *кремлівський учень Гітлера* [УрК, 19.05.2018], *російський Гітлер* [ГК, 28.11.2016], *не кращий за Гітлера щодо України* [УП, 28.01.2015]. Після анексії Криму Росією не лише в українських, а й «у світових ЗМІ стали все частіше з'являтися порівняння Путіна з Гітлером» [21], причому не тільки з ним, а з іншими тиранами. Фрагменти цієї статистики наведено в дослідженні Євгенії Кузнецової «Порівняння Путіна з Гітлером у західних ЗМІ»: «Динаміка згадувань прізвища “Путін” поруч із прізвищем “Гітлер” у виданнях, що виходять англійською мовою, за останні роки показує суттєве зростання. Від початку правління Володимира Путіна кількість згадок його поруч із прізвищем Гітлера зросла приблизно в п'ять разів. Загалом за чотирнадцять

років правління Путіна, включно з періодом, коли формально він був прем'єр-міністром, – його порівнювали з Гітлером 5.836 разів. У тому числі в 748 випадках метафора була прямою: “Путін – це Гітлер”, “Путін то Гітлер”, “Путін як Гітлер”, “Гітлер як Путін”, “Путін = Гітлер”, “Путін дорівнює Гітлеру” та інші вирази – окремо 32 рази зустрічається знайоме українцям слово “Путлер” [там само]. Вражають і такі кількісні показники: «...якщо на хвилі зростання 2005 року Путіна назвали Гітлером 947 разів за весь рік, то лише за п'ять місяців 2014 року англomовні видання світу порівняли Путіна з Гітлером уже 2.261 раз» [там само]. Не обійшлося, на жаль, і без прикрощів: «... близько ста згадувань заперечують, що *Путін – це Гітлер*» [там само]. Не зайвим буде в цьому контексті навести розмірковування Аскольда Лозинського як важливий соціолінгвістичний коментар до змісту перифраз компаративних моделей «Путін ↔ радянський диктатор ХХ сторіччя Йосип Сталін», «Путін ↔ німецький диктатор ХХ сторіччя Адольф Гітлер»: «Порівняння Володимира з Адольфом Гітлером та Йосипом Сталіним є перебільшенням, але тільки тому, що президент Путін діє в епоху примусової прозорості. Світ змінився настільки сильно, що якби сьогодні був сталінський ГУЛАГ чи гітлерівські концентраційні табори, то дивилися би мільярди людей на щоденні програми новин жорстокості, що не могло би не зменшити число жертв, а також ступінь жорстокості. Звичайно, такий розвиток подій не робить Володимира Путіна меншим психопатом, тільки менш чисельним убивцем» [24].

До списку зафіксованих в обстежуваному матеріалі «натхненників» чинного російського лідера входять інші світові диктатори, одіозні постаті ХХ–ХХІ ст. На основі прецедентних імен як компонентів перифрастичних виразів виділено такі субмоделі аналізованої компаративної моделі:

1. «Путін ↔ німецький диктатор ХХ сторіччя Йозеф Геббельс»: Путін → *блискучий послідовник Геббельса* [О, 08.06.2018], *учень Геббельса* [5к, 03.09.2020], *здібний учень Геббельса щодо використання пропаганди й брехні в політиці* [РС, 05.06.2014], *блискучий послідовник Геббельса* [5к, 03.09.2020] .

2. «Путін ↔ чилійський диктатор ХХ сторіччя Августо Піночет»: Путін → *російський Піночет* [Д, 24.12.2019], *російський Піночет, який «залізною рукою поведе Росію по шляху подальших ліберальних реформ»* [РС, 15.01.2014], *Піночет на російський манер* [ЦН, 13.08.1999], *ніякий не Піночет, а просто злодійкуватий чиновник епохи українських Майданів* [УМ, 04.05.20147].

3. «Путін ↔ італійський диктатор ХХ сторіччя Беніто Муссоліні»: Путін → *кремлівський Муссоліні* [УП, 14.09.2015], *московський Муссоліні копія Муссоліні* [Сал, 13.08.2017].

4. «Путін ↔ іракський диктатор ХХ – ХХІ сторіччя Саддам Хусейн»: Путін → *не кращий за Хусейна* [УМ, 04.05.2017].

5. «Путін ↔ югославський і сербський диктатор ХХ – ХХІ сторіччя Слободан Мілошевич»: Путін → *такий же, як і Мілошевич* [РС, 02.02.2015], *Слободан Мілошевич Радянського Союзу* [РС, 02.02.2015], *Слободан Мілошевич часів колишнього Радянського Союзу* [ГУ, 02.02.2015], *Слободан Мілошевич сьогodenня* [РС, 02.02.2015], *Слободан Мілошевич, тільки значно небезпечніший* [ЦН, 02.02.2015], *Слободан Мілошевич із його мріями про велику Сербію* [Д, 08.05.2014].

6. «Путін ↔ лівійський диктатор ХХ – ХХІ сторіччя Муаммар Каддафі»: Путін → *російський Муаммар Каддафі* [УПБ, 26.08.2021], *духовний нащадок лівійського диктатора Муаммара Каддафі* [ДМ, 26.10.2021].

7. «Путін ↔ поборник ісламу, міжнародний терорист ХХ – ХХІ сторіччя Усама бен Ладен»: Путін → *бен Ладен сьогodenі* [Гор, 23.03.2017], *Усама бен Ладен без віри і принципів* [Д, 28.04.2014], *небезпечніший за ліквідованого Усаму бен Ладена* [НДП, с. 160]. *Усаму бен Ладена й Володимира Путіна світова спільнота називає міжнародними терористами* [У24, 2021], *терористами номер один* [ГК, 12.04.2017; УМ, 04.05.2017].

8. «Путін ↔ північнокорейський диктатор ХХІ сторіччя Кім Чен Ин – наступник батька-диктатора ХХ – ХХІ століття Кім Чен Іра»: Путін → *головний союзник Кім Чен Ина* [УПБ, 21.04.2021]. З'явилися описові звороти, що характеризують спільне цих двох лідерів, які зустрічалися у квітні 2019 року: *два диктатори, глави держав,*

яких об'єднує звання диктатора, санкції світової спільноти, любов до ядерної зброї і нелюбов до Інтернету [Р, 24.04.2019], два диктатори – московський та пхеньянський [АК, 31.07.2017].

9. «Путін ↔ американський гангстер італійського походження Аль Капоне»: Путін → *Аль Капоне XXI століття* [ППП, с. 311].

Зауважимо, що кожне вторинне номінування, яке входить до складу вирізнених компаративних моделей, зосереджує в собі окрему інформацію, є важливим характерологічним чинником досліджуваного прецедентного імені. Оксана Приходько переконливо доводить це на прикладі перифраза *московський Муссоліні* [ZU, 24.09.2004], автором якого вважають Збігнева Бжезинського: «Режим пана Путіна багато в чому нагадує фашизм Муссоліні. Дуче змусив “поїзди прибувати вчасно”. Він домогся централізації політичної влади в ім'я шовінізму. Ввів політичний контроль над економікою без її націоналізації, без знищення олігархів і мафії. Фашистський режим вдихнув життя в національну гордість, дисципліну, відродив міфи про нібито героїчне минуле. Аналогічним чином пан Путін намагається поєднати традиції ЧК (ленінського гестапо, в якому його дід розпочинав свою кар'єру) з військовим правлінням Сталіна, з претензіями російської православної церкви на статус Третього Риму, зі слов'янофільськими мріями про єдину велику слов'янську державу, керовану з Кремля» [39].

У публіцистично-політичному дискурсі функційною активністю вирізняються вторинні назви, у яких Путіна порівняно з радянськими партійними та державними діячами, очільниками пострадянських країн, іншими одіозними постатями. Родовим перифразом до цього типу описових зворотів є вислови *ідейний спадкоємець терористичних комуністичних спецслужб й імперсько-тоталітарного радянського режиму з усіма відповідними наслідками* [Д, 21.01.2020], *яскравий продовжувач традицій радянських держиморд* [Е, 04.09.2014]. Конкретні репрезентанти розглядуваних одиниць представлені такими структурними субмоделями:

1. «Путін ↔ російський комуністичний діяч Лев Троцький»: Путін → *Троцький сьогодні* [Реп, 05.12.2011].

2. «Путін ↔ колишній генеральний секретар тепер уже неіснуючої і забороненої комуністичної партії Леонід Брежнев»: Путін → *новий Брежнев* [РС, 03.12.2017]. Дзеркальним відображенням цього перифраза є описовий зворот «*зобрежневільий Путін*» [РС, 03.12.2017]. Зміст поданих вторинних назв відображає конструкція *кремлівські старці* [ГА, 11.11.2017]. Віталій Портников так назвав очільника колишнього Радянського Союзу й теперішнього лідера Росії через тривале перебування їх на найвищій державній посаді [38]. Щодо президентства Путіна у світової спільноти виникає багато запитань, на які пробують виправдально відповідати російські законодавці, легітимізуючи різні поправки до чинних документів й ухвалюючи нові (*закони про власне «обнулення»*) [УІ, 05.04.2021]), що стосуються попередніх та наступних президентських термінів. Остання із цих змін – надання права Путінові керувати країною ще 16 років. Особливість російської президентіади в особі «дорогого» Володимира Володимировича яскраво ілюструє перифрастична царина: *кремлівський сиділець* [ГУ, 21.11.2016], *вічний президент* [НДП, с. 159], *беззмінний російський президент* [РС, 30.07.2021], *довічний президент РФ* [Т, 27.08.2021], *довічний цар всія Росії* [УМ, 25.03.2020], *незмінний правитель Кремля* [БІ, 17.04.2021], *незмінний правитель Росії* [Е, 07.11.2021], «*Володимир Нездыхающий*» [ZN, 20.01.2021]. У творенні цих описових зворотів регулярно беруть участь прикметники зі значенням «який не зазнає замін» (*вічний, довічний, беззмінний, незмінний, невмираючий*), що сполучаються з іменниками-найменуваннями найвищих державних посад (*президент, правитель, цар, монарх, самодержець*). Функційним еквівалентом аналізованих вторинних номінувань є конструкції *вічний Путін* [DW, 25.06.2020], *Путін назавжди* [DW, 12.03.2020].

3. «Путін ↔ голова Комітету державної безпеки колишнього СРСР Юрій Андропов»: Путін → *учень Андропова* [РС, 08.04.2014], *найкращий учень Андропова* [УМ, 10.02.2015], *Андропов сьогодні* [Р, 21.08.2012].

4. «Путін ↔ перший і останній президент колишнього СРСР Михайло Горбачов»: Путін → *другий Горбачов* [ППП, с. 314].

5. «Путін ↔ білоруський диктатор ХХ–ХХІ сторіччя Олександр Лукашенко»: Путін → *учень Лукашенка* [ГК, 13.08.2020], *здібний учень Лукашенка* [УМ, 21.08.2020]. Зміст цього перифрастичного вислову треба сприймати з поправним коефіцієнтом, бо виходить, як твердить головний редактор *Gazeta Wyborcza* Адам Міхнік, що «хвіст махає псом. Він [Олександр Лукашенко. – М. С.] набагато примітивніший від Путіна, безпринципний, не вірить в силу аргументів, а лише в аргумент сили» [32], що демонструють соціально конотовані вторинні найменування на зразок *останній диктатор Європи* [УМ, 15.01.2011], *антибілоруський президент* [УМ, 15–16.11.2019], *заручник русифікаторської гуманітарної політики* [ДУПЛ, с. 165], *велика розумна мавпа з величезною кількістю страхів* [УП, 04.08.2010], *кривавий бацька* [НДП, с. 135], *політична повія й підстилка імперської Росії* [УМ, 26.08.2020], *чергова жертва Заходу – поряд із Саддамом Хусейном, Муаммаром Каддафі* [НДП, с. 139].

5. «Путін ↔ відомий своєю наджорстокістю серійний убивця Андрій Чикатило»: Путін → *кремлівський чикатило* [ПСУМ, с. 275], *Чикатило, який став на чолі ядерної держави* [Гор, 28.01.2021].

У самостійний продуктивний тип згруповано описові звороти, що мають у своїй структурі частіше два, рідше кілька компонентів-антропонімів. Цим перифразам притаманна поліфункційність соціальної конотації, тобто вони, реалізуючись у вигляді об'єднаних компаративних моделей, синхронно представляють різні грані діяльності Володимира Путіна, засвідчують, що в основі його «ідеології і дій – доктрина сталінізму, насильницького захоплення і підпорядкування територій і країн, гітлерівська практика, розроблена під час окупації Чехословаччини, найновіші винаходи афганської і чеченської війни, боротьба з непокірним населенням» [49] та ще багато чого іншого зі злочинного досвіду лихої пам'яті попередників: Путін → *великий господар Росії, щось типу Грозного, Петра або Сталіна* [СГ, 11.12.2007], *гідний наступник Грозного і Сталіна* [ЗК, 25.10.2021], *одночасно Іван Грозний, Петро I та Сталін* [УНІАН, 01.10.2014], *тиран з імперським замахом Наполеона і Гітлера разом узятих* [ПСУМ, с. 281], *Гітлер-Сталін ХХІ ст.* [УРеп, 15.01.2020], *достойний учень Гітлера і*

Сталіна (кровних друзів) [ГО, 2014], *послідовник Гітлера–Сталіна* [БГ, 09.09.2017], *вірний послідовник Сталіна та Гітлера* [НПор, 18.04.2014], *вірний послідовник Гітлера / Сталіна* [ВКур, 10.05.2021], *Гітлер і Сталін в одному флаконі* [РС, 06.12.2015], *гібрид Гітлера–Сталіна ХХ сторіччя* [ДУПЛ, с. 238], *не фюрер [Гітлер] і навіть не Муссоліні* [РС, 01.08.2015], *етично деградує симпатик Сталіна і Держинського* [Д, 11.07.2014], *послідовник Гітлера і Саддама Хусейна* [Д, 08.05.2014], *суміш Гітлера, Муссоліні і Франко* [Г, 03.06.2014], *послідовник і учень Століпін, Денікіна, Андропова* [Д, 19.08.2021], *рідний брат лєнінів, сталінів, дєржінських, троцьких та іншої промосковської наволочі* [ЯБ, 2020].

Відповідно до онтологічної умови порівняння, яку репрезентує модель «Путін (X1) ↔ диктатор (X2)», вторинні назви диференційовано на два основні різновиди:

1. Перифрази з рівноважними компонентами-антропонімами (суб'єкт X1 = об'єктові X2): *Путін → копія Сталіна* [ЛУ, 05.05.2016], *другий після Сталіна російський політик, що вирішив на старість займатися історичною наукою* [ЗУ, 27.12.2019], *той самий Гітлер* [ЄП, 05.05.2016]. Специфічний різновид сформували вторинні номінування з невербальним ідентифікатором суб'єктно-об'єктної уподібненості на рівні аналізованих прецедентних імен: *Путін = Сталін + Гітлер у своїх «позитивних» іпостасях* [Д, 05.04.2014], *Путін = Гітлер* [УП, 28.05.2015], *Путін = Сталін* [Нов, 13.08.2016]. Вони відрізняються формою, а не значеннєвим обсягом від щойно проаналізованих конструкцій і мають своє особливе призначення – досягнення належного прагматичного ефекту.

Доречною у зв'язку з цим є інформація про те, що в публіцистично-політичному дискурсі непоодинокими прикладами представлені конструкції з так званим колективним суб'єктом [X1 (Путін) + X2 + Xп], схарактеризованим не через об'єкт, а через предикатну сферу, репрезентантом якої є описовий зворот: *Мілошевич і Путін → опортуністи, які підлаштовуються заради влади* [Гром, 13.07.2018], *Іван Грозний, Петро I, Сталін та Путін → продукти імперії зла* [УМ, 01.10.2019], *Держинський і Путін →*

одне ціле в просторі цілого століття [НВ, 18.02.2021], *Гітлер-Сталін-Путін → одного поля ягода* [БХ, без дати], *Гітлер, Муссоліні, Франко, Пол Пот, Саддам Хусейн, Путін → сутності одного політичного порядку* [УІ, 28.02.2015], *Путін – Гітлер – Сталін → близнюки-браття* [РПЛ, 11.05.2015], *Младіч + Медведєв + Путін = → гаазький трибунал* [ДД, 01.06.2011].

2. Вторинні найменування, у яких суб'єкт уподібнений за однією або кількома (багатьма) характеристиками (стиль управління, риси характеру, міжнародна діяльність і т. ін.) об'єктові (суб'єкт Х1 → об'єкт Х2): *Путін → продовжувач справи Йосипа Сталіна не тільки, коли йдеться про розширення сфери впливу Кремля, але і у методах впровадження такої політики* [Е, 22.06.2017].

Для першого різновиду конструкцій типовими поширювачами є прикметники, іменники, прислівники з ідентифікувальною семою 'який стосується теперішнього часу, сучасної доби' (*сучасний, теперішній, новий, новітній; сучасність, сьогодні, сьогодні*), іменники з інтегрувальною семою 'той, хто дуже подібний до когонебудь' (*копія, відбиток, подоба, відтворення*), займенниково-займенникова сполука *той самий*, яка експлікує сему 'тотожний із ким-небудь, максимально подібний до когось', числівники, для яких об'єднувальною є сема 'не справжній, а такий, що заступає його' (*другий, перший після [Х1]*), ізофункційна їм щодо значення субстантивно-нумеративна сполука *номер другий (№ 2)*. У синтаксичних структурах другого різновиду функцію регулярних маркерів уподібнення Х1 → Х2 виконують субстантиви з ідентифікувальною семою 'той, хто вивчає, продовжує, розриває, утілює справу попередників' (*учень, послідовник, епігон, захисник, спадкоємець, продовжувач, симпатик, виконавець*), які програмують прецедентні оніми. Ці іменниково-іменникові перифрастичні утворення можуть розширювати атрибутивні модифікатори, що конкретизують їхній зміст різними конотативними характеристиками. Регулярними заповнювачами присубстантивної позиції є ад'єктиви, які вказують на емоційно-психічний стан, темперамент, морально-етичні, інтелектуальні якості людини, виділюваність, необхідність, відомість,

популярність, поширеність, підпорядкованість, залежність тощо (*агресивний, затятий, наполегливий, старанний, упертий, здібний, сумлінний, ревний, вірний, послідовний, гідний, достойний, відомий, знаний, відданий*). Привертає увагу той факт, що позитивно забарвлені компоненти в пейоративних описових зворотах, утворених за моделлю «суб'єкт Путін ↔ об'єкт диктатор ХХ–ХХІ століття», переносяться в негативний ряд, причому здійснюється це без використання яких-небудь додаткових засобів (лапок тощо): Путін → **здібний** *учень Геббельса щодо використання пропаганди й брехні в політиці* [РС, 05.06.2014].

Іншим змістом наповнені перифрази, утворені за зразком видозміненої компаративної моделі «суб'єкт Путін (X1) ↔ заперечна частка НЕ → об'єкт (X2)»: Путін → *не фюрер* [Гітлер] *і навіть не Муссоліні* [РС, 01.08.2015], *не Сталін, не Гітлер, не Пол Пот і навіть не Піночет* [К, 29.11.2011], *це не Муссоліні, це не Сталін, це не Петро I* [ДОМ, 17.12.2021]. Вони повідомляють, що суб'єкт не уподібнений, а протиставлений об'єктові, тобто мають таку денотативну структуру: чинний президент Росії перевищив диктаторський досвід своїх попередників і тих, із ким співіснує в часі, навіть підтримує зв'язки, виформувавши свій – путінський – режим, спрямований на викорінення демократії, модернізацію авторитаризму, утвердження корумпованого режиму, взорування на недосконалі апробовані, а не нові технології, протистояння європейським та світовим цінностям і под.

У відношення ізофункційності на рівні семантичної конотації і аксіологічності загалом із перифразами компаративної моделі «суб'єкт Путін ↔ об'єкт диктатор ХХ–ХХІ сторіччя» вступають вторинні номінування, утворені за зразком іншої компаративної моделі, у якій позицію суб'єкта займає колишній об'єкт, а позицію об'єкта – колишній суб'єкт. У структурі моделі «суб'єкт диктатор ХХ–ХХІ сторіччя ↔ об'єкт Путін» основу порівняння становлять іменники з інтегрувальними семами 'той, хто є другою сутністю людини', 'той, хто є авторитетом, прикладом', 'той, хто є попередником', 'той, хто є предметом захоплення, поклоніння' (*альтер его, учитель, наставник, зразок, приклад, персонаж, прототип, прообраз, кумир, ідол*): *Гітлер → прототип Путіна*

[ЦН, 23.06.2021], *Адольф Гітлер* → *кумир Путіна* [УМ, 28.08.2014], *Сталін – альтер его Путіна* [5к, 22.07.2021], *Сталін* → *великий учитель Путіна* [Д, 11.07.2014], *Сталін* → *близький Путіну персонаж* [, 14.03.2015], *Йосип Сталін* → *кумир Путіна* [УП, 11.09.2017], *Йосип Джугашвілі* → *улюблений персонаж Путіна в історії* [Intv, 06.06.2012], *Беніто Муссоліні* → *прообраз для сучасного Путіна* [АР, 09.06.2017], *Кім Чен Ін* → *приклад для наслідування Путінові* [АСПІ, 21.04.2021].

З-поміж можливих різновидів досліджуваних у роботі описових зворотів конструкцій варто вирізнити конструкції, побудовані за моделлю «перифраз у перифразі»: *Путін* → *послідовник «великого керманича»* [УП, 12.01.2006], *нащадок кремлівського «натхненника звитяг»* [Сталіна] [ГУ, 08.05.2017], *бліда копія на фоні великого диктатора* [Муссоліні] [ППП, с. 312]. Вони мають складнішу семантичну будову, оскільки об'єкт порівняння представлений у вигляді не конотованого оніма, а окремого диференційованого значення з експліцитно задекларованою соціальною конотацією.

Важливо звернути увагу на те, що в публіцистично-політичному дискурсі антропонімна формула *Володимир Володимирович Путін* чи окремі її складники можуть видозмінюватися, постаючи у вигляді контамінованих формул або алонімів. Найпродуктивніший тип становлять атропонімні утворення з мотивувальною семою 'світовий тиран ХХ–ХХІ сторіччя': *Путлерхан* [ДД, 31.05.2014] (*Володимир Путін* + *Адольф Гітлер* + *хан*), *Н(н)едоГітлер* [*Н(н)едо* + *Адольф Гітлер*] [Еспресо, Львів. 09.02.2017], *Володимир Грозний* [УП, 12.06.2006] (*Володимир Путін* + *Іван Грозний*), *Адольф Путін* [5к, 13.07.2021] (*Адольф Гітлер* + *Володимир Путін*), *Путлер Адольфович* [5к, 16.04.2015] (*Путін Володимир* + *Гітлер Адольф* + *-ович*), *Володимир (Вован) Адольфович Путлер* [УПБ, 04.03.2014] (*Володимир Володимирович Путін* + *Адольф* + *-ович Гітлер*), *Володимир Володимирович Путлер* [ЦН, 09.08.2014] (*Володимир Володимирович Путін* + *Адольф Алоїзович Гітлер*), *Адольф Володимирович* [ГА, 07.03.2014] (*Адольф Алоїзович Гітлер* + *Володимир Володимирович Путін*), *Адольф Володимирович Путлер* [К, 30.10.2015] (*Адольф Алоїзович Гітлер* + *Володимир*

Володимирович Путін), Адольф Володимирович Путлер-Гітлер [УПБ, 05.03.2014] [**Адольф** Алоїзович **Гітлер (-лер)** + **Володимир Володимирович Путін**], Путін Бармалей Гітлерович [Л, 14.04.2015] (**Володимир Путін** + **Бармалей** + **Адольф Гітлер** + **-ович**), Бармалей Гітлерович [Л, 14.04.2015] (**Бармалей** + **Адольф Гітлер** + **-ович**), Н(н)едоСталін [ГІ, 04.09.2015] [**Н(н)едо** + Йосип **Сталін**], Володимир Віссаріонович [НВ, 10.05.2018] (**Володимир Володимирович Путін** + Йосип **Віссаріонович Сталін**), Адольф Віссаріонович Путін [ЦН, 20.11.2009] (**Адольф** Гітлер + Йосип **Віссаріонович Сталін** + **Володимир Володимирович Путін**), Адольф Сталінович Путін [ФВ, 19.01.2021] (**Адольф** Гітлер + Йосип **Сталін** + **-ович** + **Володимир Путін**), Володимир Володимирович Каддафі [Іб, 18.07.2014] (**Володимир Володимирович Путін** + Муаммар **Каддафі**), Вован бен Путін [ДД, 01.06.2014] [**Володимир (Вован) Путін** + Усама **бен Ладен**], Усама бен Путін [НД, 21.01.2015] (**Усама бен Ладен** + **Володимир Путін**), Володимир ПутЛаден [ОBS, 25.07.2014] (**Володимир Путін** + Усама **бен Ладен**), ПутСейн [ОBS, 25.07.2014] (**Володимир Путін** + Саддам Хусейн), Путінеску [24к, 22.07.2020] (**Володимир Путін** + **Ніколае Чаушеску**), Путіночет [УПБ, 15.07.2014] (**Володимир Путін** + **Августо Піночет**), Леонід Володимирович [ГА, 17.11.2017] (**Леонід Ілліч Брежнєв** + **Володимир Володимирович Путін**), Адольф Чаушескович Хусейн [Руб, 21.06.2020] (**Адольф** Гітлер + **Ніколае Чаушеску** + **-ович** **Путін** + **Саддам Хусейн**), Адольф Бенітович Сталін [URF, с. 513] (**Адольф** Гітлер + **Беніто** + **-ович** **Муссоліні** **Путін** + Йосип **Сталін**), Адольф Віссаріонович Піночетенко [РС, 12.09.2013] [**Адольф** Гітлер + Йосип **Віссаріонович Сталін** + **Августо Піночет** + **-енк(о)**], Владольф Путлер [FD, 28.05.2017] (**Владимир Путін** + **Адольф** Гітлер), Путлер Владольф Вальдемарович [FD, 28.05.2017] (**Путін Владимир** + **Гітлер Адольф** + **Вальдемарович**). У складі зафіксованих контамінованих структур функціують неповні (одно-, двочленні) чи повні (тричленні) антропонімні формули, що мають різну конфігурацію елементів і яким властиве специфічне конотативне значення. Його індикатором є об'єкт порівняння – один (ім'я, прізвище, по батькові), два (ім'я + по батькові, ім'я + прізвище) або три (ім'я +

прізвище + прізвище, ім'я + ім'я + прізвище, ім'я + прізвище + по батькові).

Найвищою функційною активністю вирізняється контамінований онім *Путлер* [УРЕп. 07.07.2017], історія виникнення якого, за версією дослідниці Алли Бойко, така: «Окупація Криму, згодом – сепаратистські процеси на сході України викликали у політологів та журналістів, у активної частини суспільства асоціації з подіями в Європі наприкінці 1930-х рр. – часу, який передував початку Другої світової війни. Ці асоціації були закріплені також паралелями між діями Гітлера і Путіна, проведеними у передачі “Свобода слова із Савіком Шустером”. Таким чином, виникло слово “Путлер”, в якому об'єднані дві частини, взяті із прізвищ лідерів Німеччини 1930–1940-х рр. і сучасної Росії» [4, с. 288–289] (*Володимир Путін + Адольф Гітлер*). Контамінований онім *Путлер* активно побутує у складі лозунгу «*Путлер капут!*», що його тиражують медіа. Це прецедентне прізвисько опинилося ще в одній номінативній сфері: воно є назвою іграшки для дорослих – схожа на Володимира Путіна статуетка, яка вибухає, коли її підпалюють.

У публіцистично-політичному дискурсі суттєвих змін зазнають усі компоненти антропонімної формули *Володимир Володимирович Путін*. Вони відбуваються не стихійно, а підпорядковуються текстотвірним завданням незалежно від обсягу повідомлюваного, його художньої довершеності й жанру дискурсу. Спостережено, зокрема, такий тип онімної контамінації, коли власне ім'я *Путін* стає ідентифікатором іншого антропонімного денотата, який унаслідок трансформації не втрачає свого статусу, а лише оновлюється, набуває своєї рідної конотативної репрезентації. Типовим для аналізованого пропріатива є сполучення з національно маркованим суфіксом *-ович* і функціонування в ролі патроніма. По батькові *Путінович* закріплюють за тими очільниками окремих держав або суб'єктів інших високих і нижчих рангів, які вдаються до далекого від демократичного стилю керівництва: *Ведмідов Дмитро Путінович* [Інц., 17.08.2014] (голова уряду, президент Російської Федерації *Медведев Дмитро Анатолійович*, якого вважають фактичним дублером *Володимира*

Путіна [УП, 16.01.2020], *найбільш довіреною особою Путіна* [ППП, с. 258]), *Рамзан Путінович* [АК, 08.12.2016], *Кадіров Рамзан Путінович* [Інц., 23.07.2015] (президент Чечні *Кадіров Рамзан Ахматович*, якого називають *проєктом Путіна* [РС, 18.07.2017], «*величнішим Путінім*», ніж *сам Путін* [РС, 18.07.2017], *блазнем при монарху* [РС, 18.07.2021]). У ролі розгляданого патроніма побутує також контаміноване прізвисько президента Росії *Путлер* із тим же продуктивним дериватом *-ович* і в тому самому політичному контексті: *Лука Путлерович* [Х97, 29.03.2014], *Адольф Путлерович Лукач* [Твит, 27.07.2020] (президент Білорусі *Лукашенко Олександр Григорович*, за яким навічно закріпився ярлик *авторитарного лідера* [ЄП, 18.09.2020], *гібридного союзника України* [РС, 02.07.2020], *малороса й ментального носія «руського мира»* [УМ, 24.09.2020]), *нариву на тілі Європи, який може отруїти нам життя і наше майбутнє, утягнути нас у вир війни* [О, 19.11.2020]).

Не менш поширеним, зокрема у блогах та коментарях, є okazіональне вживання компонентів описуваної антропонімної формули: *Вова*, *Вовка*, *Вовочка*, *Вовка*, *Володька*, *Ваван*, *Вольдемар*, *Путькін*, *Пупкін*, *Пукін*, *Пуцькін*, *Путіненко*, *Путіношвілі*, *Пуця*, *Путінчук*, *Путінчик*, *Путіняка*, *Путінище*, *Путіяра*, *Парапутін*, *Двічі Путін*, *Полупутін*, *Мавпутін* (*мавпа + Путін*), *Ліліпутін* (*ліліпут + Путін*), *Капутін* (*капут + Путін*), *Вольдемарович*, *Вованович*, *Путінович* та ін. З'явилися різноманітні комбінації описуваної антропонімної формули: *Вова Путін* [ВКов, 09.01.2020], *Вован Путін* [УПБ, 28.09.2014], *Вован Вованович* [FUA, без дати], *Путін Вольдемар Воландович* [Інц, 07.10.2021], *Путін Вольдемар Вольдемарович* [СН, 2014], *Вольдемар Путін* [УПБ, 18.09.2017], *Влад Путін* [FB, 24.07.2021], *Вован Вованович Путкін* [ППП, с. 313], *Пуцькін Вольдемар* [FB, 24.07.2021], *Володимир Володимирович Путіненко* [FB, 24.07.2021], *Володя Путін* [Е, 18.09.2021], *ВладіміВладіміріч* [ГО, 2014], *ВВП* [Wiki, 06.12.2021], *ВВХ*йло* [FB, 03.11.2017], *ПНХ* [Wiki, 06.12.2021], *ПТН* [Wiki, 06.12.2021]. Ці антропоніми функціонують у структурі негативно конотованих перифрастичних виразів: «*дядя Вова*» [УП, 15.03.2017], *цар Російської Федерації Вован* [УМ, 27.03.2019],

знаний Путя [ПСУМ, с. 271], невгамовний ВВП [ПСУМ, с. 277]. Їхня пейоративність сягає найвершиннішої позначки на аксіологічній шкалі, а самі вони нерідко постають як стрижневі елементи мовної гри, напр.:

*Я мав колись золоті гори
І ріки повнії вина.
Я все віддав **цареві Вові**
Прости, Росіє, мати моя*
[ППП, с. 320].

Сказане безпосередньо стосується і аугментативності на рівні прецедентного антропоніма *Путін* та його контамінованого *Путлер*, які нерідко пишуть із малої літери, демонструючи цим свою зневагу до російського гравця номер один [РС, 03.01.2017] й до посади № 1 [РС, 08.07.2018] у сусідній державі: *путлерюга* [Вт, 30.10.2018], *путлерище* [FB, 10.10.2019], *Путлеряка* [Otz, 12.10.2014], *путлеряка* [E, 14.05.2021], *путлерюка* [X97, ГУ, 20.08.2018], *Путлерюга* [К, 08.11.2016]. Оними такого взірця набувають іронійно-саркастичного звучання за умови експлікування у формі множини. Регулярним для них є вживання з малої букви і в лапках: [Такі люди, як мольфар Нечай з Карпат, володіють винятковими знаннями, що потенційно є у кожного з нас.] Але боги, коли ми приходимо на землю, відбирають у нас ці всемогутні знання, щоб ми не стали “гітлерами” і “**путініми**”, щоб не застосували знань на шкоду [УІн, 06.10.2021].

У масмедійному просторі з’явилися тексти-кпини, які є літературною творчістю і не мають нічого спільного з реальністю. Їхній зміст – перейменування українських ойконімів на честь тирана з ХХ століття [КР, 08.02.2015], диктатора ХХІ століття [AFM, 01.04.2020], одного з найбільш кривавих диктаторів ХХІ сторіччя [УІ, 20.04.2021] Володимира Путіна: визволеного від російського нашестя міста *Слов’янська* на *Путінськ* або *Х#йловськ*, тимчасово окупованих міст *Донецька* (колись *Сталіно*) на *Путіно*, *Луганська* (колись *Ворошиловград*) на *Путіноград*, міста *Горлівки* на *Володимироволодимирівку* (*Владіміровладіміровку*), міста *Севастополя* на *Путінополь*. В іронійному тоні викладено й мотив

цієї псевдошанувальної процедури: увічнення пам'яті нібито прискорить створення Новоросії, про яку так мріє правитель *сусідньої червоної імперії* [ППП, с. 521] і якому так пасує через цю причину й сонмище інших перифрастичне ім'я *ново[недо]рос ... сучасної імперської політики московського Кремля.., який так і не доріс до рівня відповідального політичного лідера* [Д, 11.07.2014] (див., напр.: [30]).

Відчутно заявляє про себе тенденція творення на базі пропріативів *Путін* і *Путлер* іменників-апелятивів, прикметників, прислівників: *путінець (путінці), путлерівець (путлерівці), путеня (путенята), путлера (путлерята), путенятко (путенятка), путлерятко (путлерятка), путлерист (путлеристи)* [«особа-поплічник Володимира Путіна (Путлера)», «прихильник, симпатик, адепт, упроваджувач політичного режиму Володимира Путіна (Путлера)»], *путінофіл (путінофіли), путлерофіл (путлерофіли), путінофан (путінофани), путлерофан (путлерофани), путіноман (путіномани), путлероман (путлеромами), путіноїд (путіноїди), путлероїд (путлероїди)* [«прихильники, шанувальники Володимира Путіна (Путлера) та його політичного режиму»], *путінофоб (путінофоби), путлерофоб (путлерофоби)* [«противники, ненависники Володимира Путіна (Путлера) та його політичного режиму»], *путінофільство путлерофільство* [«склад думок і дій путінофілів (путлерофілів)»], *путінофобство, путлерофобство* [«склад думок і дій путінофобів, путлерофобів»], *путіноботи, путлероботи* [«збірна назва людей, що з'являються в коментарях до новин, у яких згадано ім'я Путлера (Володимира Путіна)»], *путлер'югед (путлер'югеди)* [«діти, яких у Росії, окупованому Криму, самопроголошених так званих республіках «ДНР» і «ЛНР» виховують у дусі відданості Путлеру (Володимирові Путіну)»], *путінізм, путлеризм* («політичний режим у Росії, ознаками якого є тоталітаризм, мілітаризація, культ особи, деспотизм тощо»), *путінократія* («форма політичного режиму Володимира Путіна»), *путінщина, путлерство, путлерівщина* [«політичний напрям, який визнає режим Володимира Путіна (Путлера)»], *путінізація, путлеризація* («політика втілення режиму в Росії, ознаками якого є

тоталітаризм, мілітаризація, культ особи, деспотизм тощо»), *депутінізація, депутлеризація* [«позбавлення від наслідків путінізації (путлеризації)]; *путінський, путлерський*, частіше *путлерівський* [«належний Володимирові Путіну (Путлерові) та його оточенню», «пов'язаний із Володимиром Путіним (Путлером)»], *допутінський* («який передує Володимирові Путіну»), *постпутінський, післяпутінський* («який відбувається, здійснюється, настає після Володимира Путіна»), *антипутінський, антипутлерський*, частіше *антипутлерівський* [«спрямований проти Володимира Путіна (Путлера) та його оточення»], *путінофільський, путлерофільський* [прикм. до *путінофільство* (путлерофільство)], *путінофобський, путлерофобський* [прикм. до *путінофобство* (путлерофобство)], *путіноподібний, путіновидний* («схожий на Володимира Путіна; який нагадує Володимира Путіна і те, що з ним пов'язане»); *по-путінськи, по-путлерськи, по-путінському, по-путлерському* [«як робить Володимир Путін (Путлер), як заведено в його оточенні»]. Функційно найактивніший ад'єктив *путінський* постійно розширює свій синтагматичний радіус, поширений на політичну, законодавчу та інші важливі суспільні сфери: *путінська Росія, путінська Московія, путінська імперія, путінський імперіалізм, путінський тоталітаризм, путінська диктатура, путінська модель, путінські традиції, путінська доктрина, путінський циркуляр, путінський указ, путінські закони, путінське законодавство, путінська пропаганда, путінська брехня, путінська більшість, путінська епоха, путінська доба, путінський період, путінські десятиліття, путінська держава, путінська стратегія, путінська тактика, путінський режим, путінський терор, путінський тероризм, путінська агресія, путінська загроза, путінська псевдодемократія, путінська гра, путінська політика, путінська економіка, путінська історія, путінська авантюра, путінська дипломатія, путінська окупація, путінська війна, путінський полк, путінська влада, путінська команда, путінська мафія, путінський агент, путінський клан, путінський найманець, путінський убивця, путінський окупант, путінська анексія,*

путінський план, путінський курс, путінська партія, путінська орда, путінська вакцина й т. ін.

Прикметник *путінський* регулярно фігурує у складі перифраз, які характеризують оточення президента Росії, поціновувачів його справи, адептів, симпатиків, послідовників, проросійськи налаштованих людей, як-от: Сергій Нарішкін → *путінський посіпака* [24к, 09.11.2020], Сергій Аксьонов → *путінська маріонетка* [О, 15.06.2014], Герхард Шредер → *путінський наймит* [Zb, 12.10.2019], Джейк Салліван → *путінський агент* [24к, 15.12.2021], Віктор Янукович → *путінський попихач* [НСКУ, 20.12.2015], Сергій Брилов → *путінський пропагандист* [УНІАН, 22.11.2018], Борис Гризлов → *путінський емісар* [УІ, 12.01.20416], *путінський прислужник* [БМР, 05.02.2018], Рой Джонс → *путінський прихвостень* [Е, 16.12.2015], Сергій Лавров → *путінський поплічник* [Рез, 11.06.2019], Рамзан Кадіров → *путінський проєкт* [РС, 15.02.2016], Володимир Соловйов → *путінська підстилка* [ZN, 04.04.2018], Сергій Кобилаш → *путінський стерв'ятник* [ВГа, 26.09.2019], Віктор Медведчук → *путінський холуй* [КІ, 14.05.2021], Андрій Єрмак → *путінський козачок* [FB, 15.09.2021], Вадим Новінський → *путінський засланець* [G, 23.09.2016], Рамзан Кадіров → *путінський сатрап Чечні* [Гор, 29.09.2017], Віктор Медведчук → *путінський посередник* [Дон, 29.03.2021], *путінський васал* [Дон, 29.03.2021], Дмитро Кисельов → *путінський рупор* [РС, 21.10.2016], Михайло Фрідман → *путінський гаманець* [ОБ, 01.10.2021], Аркадій Ротенберг → *путінський олігарх* [УП, 10.10.2014], Ніколя Саркозі → *путінський друг* [D, 22.08.2016], Надія Савченко → *путінський ворог* [D, 18.06.2015], Сергій Лавров → *путінський підбріхувач* [УІ, 11.12.2019], озброєні росіяни → *путінські держиморди* [АК, 09.12.2016] тощо.

Розряд найпродуктивніших сформувавши ізофункційні описові звороти *путінський кум* [ПСУМ, с. 213] і *кум Путіна* [ПСУМ, с. 212], якими називають *колишнього есдека* [УП, 16.12.2003], а нині *одного з ватажків ОПЗЖ* [Т, 03.07.2019] Віктора Медведчука. Як свідчить великий за обсягом обстежений матеріал, антропонім *Путін* та утворені на його базі апелятиви, інші описові звороти-

субститути найчастіше побутують у структурі вторинних номінувань перифрастичного поля «Віктор Медведчук», причому тих, у яких роль граматично панівного компонента виконує іменник кум із закріпленим за ним значенням «батько дитини щодо хрещеного батька» (Путін є хрещеним батьком доньки Медведчука Дар'ї): *одіозний кум Путіна* [ПСУМ, с. 212], *куманьок Путіна* [ДУПЛ, с. 178], *підозрюваний у державній зраді кум Путіна* [УП, 14.05.2021], *людина, яка може в будь-який момент подзвонити до Путіна* [УП, 25.02.2021], *особистий посланець Путіна* [УП, 04.02.2021], *кум президента РФ Путіна* [УП, 24.06.2016], *кум кремлівського кагебіста* [ПСУМ, с. 211], *той, що «кум ПТНа»* [ПСУМ, с. 215], *Путінів кум* [ПСУМ, с. 213], *путінський кум* [ДУПЛ, с. 182], *кремлівський кум* [ДУПЛ, с. 178], *«смотрящий» від Путіна в Україні* [ПСУМ, с. 214], *відомий прихвостень неофашиста Путіна* [НДП, с. 143], *тінь Путіна в Україні* [ДУПЛ, с. 183], *агент Путіна* [ППП, с. 259], *близький друг Путіна* [ППП, с. 259], *український друг Путіна* [ППП, с. 263], *«видатний» переговорник із Путіним* [ДУПЛ, с. 175], *довірена особа Путіна* [ДУПЛ, с. 176], *вірний путінець* [ПСУМ, с. 209], *основний путініст в Україні* [НДП, с. 143], *путінський улюбленець* [ППП, с. 263], *путінський боярин* [ДУПЛ, с. 175], *путінський підспівувач* [ДУПЛ, с. 182], *путінський прихвостень* [ДУПЛ, с. 182], *пропутінський реваншист* [ДУПЛ, с. 182]. Це потверджують інші вторинні номінування, які не виходять за межі проросійської зорієнтованості Віктора Медведчука: *один із лідерів проросійських сил в Україні* [УП, 25.02.2021], *залежна особа від РФ як держави-агресора* [Ліг, 25.02.2021], *головний друг Москви* [УІ, 12.05.2021], *підозрюваний у державній зраді* [Сг, 13.10.2021], *захисник «руського мира» та російської церкви, імплементації «формули Штайнмаєра» та сфокусованості на темі окупованих територій Донбасу* [Чесно, 25.02.2021]. В оцінці українських політологів, відомих журналістів Медведчук – *не вагомий політик* [UA.NEWS, 16.05.2021] чи *«старий» політик* [УП, 08.04.2021], а *кадебешна «шістка»* [УП, 16.05.2021] – у минулому, *одіозна фігура в українському політикумі* [УП, 16.05.2021], *беззаперечний лідер за антирейтингом* [УП, 12.05.2021], *антигерой наших часів* [УІ,

12.05.2021], *баласт, від якого прийшов час звільнятися* [УІ, 12.05.2021] – у сьогоднішні. Утратив силу «медведчуківський» перифраз *вічно недоторканий, якому закони не писані* [УП, 12.05.2021] – *кум ворога українського народу* [ССС, 05.02.2021] опинився під домашнім арештом, йому інкримінують державну зраду. Висока частота вживання аналізованих описових зворотів дає підстави констатувати, що політична діяльність Віктора Медведчука – відкритий і офіційний канал впливу чинного російського президента на українське суспільство, на внутрішні та зовнішні державотвірні процеси.

IV. Прецедентне ім'я *Путін* ↔ негативні біблійні персонажі, темні, злі духи

Лексико-семантичний склад компонентів, які беруть участь у формуванні перифраз з аналізованим критерієм номінативності, жорстко обмежений. Його репрезентують іменники на позначення персонажів Старого та Нового Заповіту [противник Христа – *Антихрист*, братовбивця *Кайн*, один з апостолів, який зрадив свого вчителя, – *Юда (цар Ірод, Іуда), Л(л)юцифер, диявол, сатана*], темних, злих духів (*демон, нечиста сила*), які можуть виконувати роль детермінованих і детермінувальних компонентів, не втрачаючи своєї значущості: *Антихрист і слуга Диявола* [УМ, 04.05.2017], *предтеча антихриста* [NS, 11.10.2019], *Іуда в квадраті* [РС, 21.11.2016], *«Юда» російського народу* [О, 19.05.2018], *кремлівський цар Ірод* [УМ, 27.04.2016], *цар Ірод (московський)* [УІ, 07.05.2018], *«демон» у Кремлі* [ПУ, 16.05.2020], *демон, що спустився з небес* [РС, 21.11.2016], *особливий православний Люцифер* [О, 2012.2014], *кремлівський диявол* [ПСУМ, с. 273], *прислужник сатани* [РО, 10.02.2019], *прислужник нечистої сили* [КТ, 10.02.12.2017]. Власні назви лише генетично зберігають біблійні ознаки, тобто вони демонізуються і виконують функції своєрідного каналу зв'язку темних сил – тих, які незалежні від людини, і тих, які породжені нею через зосереджену в одних руках найвищу, президентську, владу. Пейоративні можливості аналізованих описових зворотів виразно ілюструє виголошений колишнім Патріархом Української православної церкви Київського патріархату Філаретом мінідискурс, змістовною домінантою якого є

перифрастична опозиція *справжній новий Каїн* – не за іменем, але у справах; *новий Каїн / брат для українського народу* як соціально конотований лексико-семантичний субститут прецедентного імені *Путін*: «Із великим жалем мушу сказати привселюдно, що серед правителів світу цього, які за фактом хрещення належать до Православної церкви, виявився *справжній новий Каїн* – не за іменем, але у справах. Справи ці свідчать, що згадуваний правитель, як і перший в історії братовбивця Каїн, підпав під дію Сатани. Путін говорить відверту і явну неправду: організовуючи та засилаючи в нашу державу найманців – каже про “внутрішній конфлікт”, до якого він нібито не причетний; направляючи в Україну підлеглі йому війська – всюди публічно заявляє, що цих військ немає. Путін називає себе *братом для українського народу*, але насправді за ділами своїми він став *новим Каїном*, проливаючи братню кров та облутуючи весь світ. У Путіна, як і в Іуду Іскаріота, ввійшов Сатана, але кінець сили його – близький» [57].

Путіна називають не тим *богом*, який є Творцем і Володарем усього суцього, а тим *богом, якого немає* [ДС, 06.12.2018], *фейковим богом* [УПБ, 06.12.2018]. Лідера країни іменують і *російським «вседержителем»* [Інф, 07.05.2018], укладаючи в цю номінативну структуру такий самий негативний зміст. Його розкриттю сприяють атрибутивні модифікатори, об'єднані семою ‘несправжній, вигаданий’, і такі маркери, як уживання малої літери, лапок. Сам же кремлівський очільник, докоряє йому колишній колега – президент СРСР Михайло Горбачов, уважає себе *заступником Бога* [РС, 21.11.2014], забуваючи про те, що згідно з біблійним ученням у Господа тих, хто Його заміщає, немає.

V. Прецедентне ім'я Путін ↔ негативні міфічні, фантастичні істоти, літературні й фольклорні персонажі, тварини

Ці перифрастичні одиниці наскрізь пронизує пейоративність, вони – один із найекспліцитніших засобів характеристики Володимира Путіна і як людини, і як політика. Індикатором негативності є вербалізовані об'єкти, з якими порівнюють президента Росії. Вони представлені іменниками таких лексико-семантичних груп: 1) «фантастичні істоти незвичайного, страшного вигляду» [*чудовисько (чудовище), страховисько, страховище*

(страхіття), потвора, монстр, Лох-Несс): кремлівське чудовисько [Гор, 09.04.2018], огидне чудовисько [ЦН, 21.09.2014], російська потвора [ПрУ, 22.12.2016], Лох-Несс холодної Неви [ГУ, 21.03.2015]; 2) «міфічні істоти, мандрівні духи» (вурдалака, гоблін): психічно хворий вурдалака [ВКов, 09.01.2020], кремлівський гоблін [ПСУМ, с. 273]; 3) «люди, які п'ють кров, мучать, нещадно експлуатують інших залежних від них людей» (вампір, упир, кровопивця): кремлівський вампір [АСПІ, 30.07.2021], кремлівський упир [ПУ, 30.07.2021]; 4) «негативні літературні, фольклорні персонажі» (Крихітка Цахес; Змій-Горинич, Чахлик Невмирущий, Коцїй Безсмертний): Кремлівська Крихітка Цахес [ВКов, 09.01.2020]; не такий уже й Чахлик Невмирущий [24к, 06.09.2020], кремлівський чахлик [ЦН, 24.12.2021], триголовий Змій-Горинич [О, 26.07.2010], Коцїй Безсмертний російської політики [ПСУМ, с. 272], Коцїй Балбесович Безсмертний [ППП, с. 513]. Двокомпонентну онімну формулу Коцїй Безсмертний розширює okazіональний патронім Балбесович, що утворився за допомогою суфікса -ович від уживаного в російській мові слова балбес, за яким закріплене значення «гультай, нероба, дурень».

Лексико-семантичний розряд об'єктів порівняння логічно продовжує bestіальна лексика, яку диференційовано на два типи: загальні [звір (звірина), тварина, хижак] та конкретні (вовк, мавпа, макака, шакал, щур) назви диких тварин. З-поміж них переважають субстантиви з ідентифікувальною семою 'хижак': небезпечна тварина [ГК, 18.06.2021], найнебезпечніша політична тварина [ГК, 19.06.2021], звір огидної породи [ПСУМ, с. 271], одержимий імперською ідеєю, дуже хитрий і досвідчений хижак [ЄС, 27.04.2021], хижий вовк [ВКов, 09.01.2020], кремлівська мавпа з ядерною бомбою в руках [ГО, 2014], макака з гранатою, яка керує країною-бензоколонкою [ЦН, 15.12.2021], кремлівський «шакал» [ІФ, 01.12.2021]. Негативну конотацію, яку репрезентують bestіальні іменники й утворені на їхній базі перифрази, можуть посилювати аугментативні афікси: цинічна тварюка, готова труїти своїх політичних опонентів бойовою отруйною речовиною [СД, 07.10.2020].

VI. Прецедентне ім'я Путін ↔ переконання

Переконання Володимира Путіна оперті на його радянський досвід, отже, зорієнтовані не на майбутнє, а на імперське минуле. Їх можна схарактеризувати так: «ностальгія за СРСР, крах якого пов'язаний із “трьома паралельними процесами: розпад імперії, демонтаж диктатури і колапс командної економіки”» [15], «прагнення відновити колишній Радянський Союз бодай у частковому форматі». Широту спектра лексико-семантичної бази для конституювання перифраз із аналізованим критерієм номінування репрезентують передусім іменники-назви історичних епох і їхніх постатей за різними ономасіологічними ознаками, ідеологій, політичних технологій, суспільних інституцій, організацій тощо: *людина успадкованого імперського мислення* [НДП, с. 160], *володар світу в тих розмірах, яку були при більшовиках* [КР, 25.02.2016], *ностальгічний самодержець за СРСР* [Rel, 14.08.2009], *збирач колишніх республік* [РС, 24.10.2015].

У публіцистично-політичному дискурсі культивується думка про те, що імідж Путіна як громадянина, президента, міжнародного діяча формують не тільки люди, а й він сам. Голова Українського інституту національної пам'яті А. Дробович справедливо зауважує, що «Путін давно і старанно працює над власним образом. Йому здається, що замало бути президентом найбільшої за площею держави. Він хоче виглядати лідером всього пострадянського простору, а також *збирачем земель “найбільшого розділеного народу”, тобто росіян* [виділення наше. – М. С.]. Путін любить розмірковувати про державну неспроможність сусідніх країн, рахувати чужі гроші та ВВП, перейматися проблемами національної ідентичності народів за межами Росії. Іноземний президент роздає непрохані поради, як нам треба жити» [14]. Зокрема, кремлівський лідер хоче залишитися в історії, як і його попередники – князі, царі, генеральні секретарі, *збирачем земель російських* [РС, 24.10.2003] або, як він сам уточнює і цим неприховано виказує свою імперську сутність, *збирачем земель руських* [Е, 04.12.2021]. Путін хоч і не автор особливої системи влади з величезною кількістю вигодонабувачів «від Москви до самих до окраїн» [Д, 23.03.2020], але ревний утілювач її різними засобами, і воєнними також.

Основне для російського президента інше – вони мають бути результативними.

Як свідчать непоодинокі перифрастичні сюжети, українські й зарубіжні політики, оцінюючи конкретні дії та аналізуючи погляди Путіна, що стосуються визначення місця російської нації в сучасному світі, розглядають його серед тих держаних діячів, кого приваблює шовінізм, радикальний націоналізм, реваншизм: *типовий російський шовініст* [Е, 04.12.2021], *головний кремлівський реваншист* [ДУПЛ, с. 238]. Гіллари Клінтон, коли балотувалася в президенти США, назвала президента Росії не *лідером*, а *хрещеним батьком світового радикального націоналізму* [ПСУМ, с. 281]. Відомий політик Валентин Наливайченко закидає *кремлівському альфа-самцеві* [ПСУМ, с. 272] підтримку сепаратизму, іменуючи його *батьком сепаратистського руху* [ППП, с. 312].

Нечисленними прикладами представлені описові структури, які характеризують релігійні переконання Володимира Путіна. Їхній зміст зводиться до того, що президент послідовно закріплює за собою імідж рятівника, оборонця православ'я, але не вірянина: *посланець небес* [УРеп, 15.01.2020], *месія-рятівник православ'я* [УРеп, 15.01.2020], *демонстративний християнин* [ZN, 14.07.2016], *набожний християнин* [ZU, 14.07.2016], *віруючий кагебіст* [ГалК, 20.03.2000]. Він не бажає знати правдиву історію своєї церкви, разом із патріархом Кирилом воліє приховувати її. Тож цілком закономірним є те, що Православну церкву України, яка отримала томос, гарант російської Конституції вважає *розкольницькою церквою стамбульського розливу* [ВВС, 20.12.2018]. Для нього надважливим є управління не тільки державою, а й церквою, а через її посередництво й Україною. Вагомих результатів на цьому шляхові досягнуто: *верховного духовника ... країни* [ПСУМ, с. 243] Кирила, якого називають *російським шовіністом у рясі попа* [ПСУМ, с. 243], перетворено на *слухняне знаряддя кагебістського президента* [ПСУМ, с. 243], *агента КДБ* [РС, 09.03.2018]; він став *спецемісаром Путіна* [ПСУМ, с. 243], *вірним слугою міжнародного злочинця та агресора* [ДУПЛ, с. 202].

У досліджуваному матеріалі окрему продуктивну групу утворюють вторинні номінування, які розкривають не духовну, не зодчу, а руйнівну суть Української православної церкви (Московського патріархату), якою опікується президент Росії та його українські козаки: *інструмент проросійського впливу на державу, владу та суспільство в Україні* [ДУПЛ, с. 380], *найяскравіший пропагандист «руського міра»* [ДУПЛ, с. 380], *провідна сила в інформаційній війні, яку проти України веде Російська Федерація* [ДУПЛ, с. 381], *домовина України* [ПСУМ, с. 382]. У суверенній і незалежній, демократичній, соціальній, правовій державі Україні вона де-факто опинилася поза законом, перетворилася на *слухняну єпархію Російської православної церкви* [ДУПЛ, с. 382], *нелегітимне релігійне утворення* [ДУПЛ, с. 380]. Зафіксовано перифрази з високим ступенем пейоративності. Її формують різні оказіональні відонімні утворення, лексеми на позначення противників Христа, злих духів, відокремлених від панівної церкви релігійних громад тощо: *кривославна церква гундяїв* [ПСУМ, с. 282], *пристанцище демонів* [ДУПЛ, с. 381], *служителька антихриста* [ДУПЛ, с. 381], *сектанти під патронатом держави-агресора, яким жодна притомна людина ані руки не подасть, ані свічки за здоров'я не поставить* [ДУПЛ, с. 381].

VII. Прецедентне ім'я Путін ↔ Україна, українці

Ставлення Володимира Путіна до України й українців незмінне. Воно сповнене ненависті, упередженості, неодмінно з начепленням ярлика меншовартості і з накресленням перспективи Новоросії. У візії кремлівського лідера наша держава – не суверенний суб'єкт, а органічний складник великої Росії, що засвідчує його нещодавно опублікована й аналізована вище праця «Про історичну спільність росіян та українців», де зроблено такий категоричний висновок: ці два народи – «одне ціле», а Україна – «цілком і повністю дітище радянської епохи», створене «за рахунок історичної Росії» [51]. Президент-сусід позиціонує себе *старшим братом* [УПБ, 22.11.2019]. Цей прецедентний описовий зворот українці тлумачать як *найхарактерніший, усталений у російській історіографії виразник «першості» Росії, її історичної*

рівності з Україною [УМ, 20.01.2004]. У їхній оцінці Путін – *хижак вовчої зграї українофобів* [ВКов, 09.01.2020], *гросмейстер українофобії* [ПСУМ, с. 271], *наш ворог* [ППП, с. 240], *наш ідеологічний ворог* [ПСУМ, с. 277], *найбільший ворог України* [ППП, с. 317], *ворог № 1 українського народу* [ВКур, 22.12.2021], *убивця України* [УПБ, 17.07.2021], *абсолютне зло для України* [УІ, 19.01.2021]. Ці перифрази не потребують коментарю: негативно забарвлені компоненти *українофоб*, *українофобія*, *ворог*, *хижак* об'єктивно характеризують очільника держави-агресора.

VIII. Прецедентне ім'я Путін ↔ наявність / відсутність перспективи

Систематизований перифрастичний матеріал дає підстави говорити про *найбільш тривалого лідера Росії з часів Йосипа Сталіна* [24к, 22.05.2021], *вічного Путіна* [РС, 28.06.2020], *незмінного правителя Росії* [Е, 07.11.2021], *беззмінного російського президента* [ВЗ, 01.08.2021], *«вічного» президента Росії* [Ф, 05.04.2021] і *не вічного Путіна* [Нов, 06.09.2021], а *гробаря Московської імперії* [ГК, 0.03.2016], *політичного мерця* [Е, 08.12.2021], *кремлівського мерця* [РС, 08.12.2021], *могильника Російської Федерації* [ГК, 02.07.2019], який перетворив Росію на *країну загубленого часу* [ГУ, 25.10.2017], *країну загублених можливостей* [ГУ, 25.10.2017]. Ідеться, власне, не про занадмір зягнене в часі перебування Путіна на посаді президента, навіть не про повторення ним долі попередників – Саддама Хусейна, Ніколая Чаушеску чи інших диктаторів, як це передбачає багато політиків, а про майбутнє держави з *останнім російським імператором* [УНІАН, 01.10.2014], після якого, за прогнозами о. Рафаїла Турконяка, *«лжеімперія розлетиться на кавалки, і Москва перестане існувати»* [42].

IX. Прецедентне ім'я Путін ↔ мілітаристська діяльність

Мілітаризовані перифрази репрезентують диференційовану соціальну конотацію. Вони повідомляють про дагестансько-чеченські (1999–2002 рр.), грузинські (2008 р.) події, загарбання Криму (2014 р.), війну на сході України, розпалювання у світі антагонізму, нарощення воєнних конфліктів і безпосередню причетність до цього Росії, яку називають *сатанинською імперією*

зла [ДУПЛ, с. 353], останньою ордою без честі, без віри, без Бога [НДП, с. 225], глобальним агресором [ДУПЛ, с. 351], агресором, який розв'язав і веде вже 7-й рік війну за знищення України [НДП, с. 224], та її багатолітнього очільника Володимира Путіна – воєнного злочинця [ПСУМ, с. 270], головного агресора [ПСУМ, с. 270], кремлівського узурпатора [УМ, 27.12.2017], деспота, який використовує людський потенціал задля убивства інших людей [ПСУМ, с. 271], кремлівського терориста [ПСУМ, с. 275], нелюда, який принизив цілі народи, який знищив лише в Грозному 20 тисяч росіян та ще більше чеченців під авіабомбами [ПСУМ, с. 277], «переможця» в чеченській війні [ППП, с. 318], ката Беслана [24к., 01.09.2016], деспота, який окупував Крим [ZN, 15.12.2021], військового злочинця [ГУ, 08.05.2017], головного ініціатора конфлікту на Донбасі [ППП, с. 313], найнепопулярнішу особистість на Сході України [ППП, с. 317], організатора сепаратистських сил на сході України [ППП, с. 318], терориста, ворога людства [ГУ, 20.11.2019], дуже небезпечного супротивника [УП, 19.12.2019], жорстокого та підступного вбивцю [АК, 21.11.2021], нахабного та підступного вбивцю [5к, 19.12.2020], палаю війни, який нищить міжнародне право, а землі сусідів розглядає як «життєвий» простір для своєї імперії [ЄС, 27.04.2021], маніяка із ядерною зброєю, який зруйнував мир у світі [СТИК, 02.08.2014], поліцейського Європи [Е, 25.01.2020]. Основний конститутивний склад описуваних вторинних найменувань формують лексеми, значеннєвий обсяг яких містить сему 'пов'язаний із війною, загарбанням, ворожнечею, боротьбою з ким-небудь' (терорист, агресор, узурпатор, ворог, недруг, убивця, супротивник; воєнний, військовий, сепаратистський), а також етноніми (українці, чеченці), власні назви та відтопонімні утворення, що вказують на території, де відбувалися і тривають воєнні дії (Чечня, схід України, Донбас, Крим; чеченський, донбаський, кримський). Мілітаристська політика, яку здійснює чинний президент Росії, насторожує не тільки Україну, а й увесь світ. Він відверто засуджує немирні плани та злочинні дії Путіна, що промовисто транслюють пейоративні описові звороти, конструктивним центром яких є уже згадувані

негативно конотовані іменники *терорист, ворог, агресор*, а також інші – *злочинець, маніяк, диктатор* і под. Вони регулярно сполучаються з порядковим числівником *перший*, що експлікує значення «який перевершує всіх інших», семантично ізофункційною з ним субстантивно-нумеративною сполукою *номер перший* або її субститутом – *№ 1*, іменниками та прикметниками з ідентифікувальною семою 'абсолютна чи відносна відсутність обмежень' – *всесвіт, людство; світовий, міжнародний: перший світовий терорист* [УМ, 27.03.2013], *терорист № 1* [УМ, 04.05.2017], *наймерзенніший терорист сучасності* [НДП, с. 160], *міжнародний злочинець та агресор* [ДУПЛ, с. 240], *ворог усього демократичного світу* [ДУПЛ, с. 238].

Х. Прецедентне ім'я Путін ↔ ознаки зовнішності

Зовнішні ознаки людини – це передусім зовнішня будова тіла: зріст, вага, статура тощо. У публіцистично-політичному дискурсі зафіксовано перифрази, які вказують на вік і зріст Путіна: *пристаркуватий КДБшник* [ОБ, 21.04.2021], *пристаркуватий керманіч «усія Рассеі»* [Нов, 30.11.2021], *пристаркуватий головнокомандувач* [НВ, 12.04.2016], *літній диктатор* [О, 19.12.2020]; *кремлівський коротун* [Г, 09.06.2014]. Перші представлені поодинокими прикладами з однотипною формально-граматичною і лексико-семантичною будовою: роль головного компонента виконують іменники-назви посад, а залежного – прикметники *пристаркуватий, літній* із притаманним їм значенням «немолодий». Для других характерна висока частота вживання, формально-граматична та лексико-семантична неоднорідність. Роль основного носія валентності в них регулярно виконують іменники *карлик, коротун, курдупель, недоросль, ліліпут*, об'єднані значенням «невисока на зріст людина», причому найпродуктивнішими є конструкції з детермінованою субстантивною лексемою *карлик* – «неприродно мала на зріст людина»: *кремлівський карлик* [ПСУМ, с. 274], *кривавий карлик* [УРеп, 13.03.2020], *кривавий кремлівський карлик* [ЦН, 20.01.2021], *московський карлик* [ПСУМ, с. 276], *кремлівський карлик, що уявив себе великоросом* [ППП, с. 315], *самовпевнений карлик* [ППП, с. 319], *закомплексований російський карлик* [СН, 10.06.2021],

шизофренічний карлик [ДУПЛ, с. 242], *карлик із комплексом неповноцінності* [НДП, с. 159], «*карлик*», що уявляє себе *володарем світу* [ППП, с. 315], *карлик не лише з чорною душею, а вже «по коліна і лікті в крові»* [УРеп, 15.01.2020], *черговий російський коротун* [ЗУ, 10.06.2015], *кремлівський кордупель* [С, 22.05.2015], *гебістський недоросль* [УПБ, 04.08.2015], *кривавий ліліпут* [Тк, 11.12.2018]. Перифраз *кривавий карлик* активно побутував у 30-ті рр. ХХ ст.: так називали в народі за жорстокість, злочинні діяння малого на зріст *попередника й колегу Путіна* [УРеп, 15.01.2020] наркома внутрішніх справ СРСР Миколу Єжова. Цей описовий зворот майже не виходив за береги усного мовлення через відсутність свободи слова в епоху сталінської диктатури.

Склад іменників із розгляданою семантикою розширює лексема *недопалок* («залишок викуреної або недокуреної цигарки», рос. *окурок*). У її значеннєвому обсязі закладена сема 'короткий, малий'. Уходження цього іменника до перифраз із критерієм номінування «прецедентне ім'я *Путін* ↔ ознаки зовнішності людини» пояснюється тим, що низькорослого Путіна однокурсники називали *недокурком (окурком)*, а ще – *сірою мишкою, блідою мілллю* [А, 14.09.2021] (сьогодні до цього списку додалося прізвисько *містер ботекс* [УРеп, 15.01.2020]): *Кадебістський Окурок* [ППП, с. 315], *кремлівський недопалок* [ІФ, 17.12.2020], *чекіст-«недопалок»* [УМ, 14.12.2021], *ботоксний недопалок* [ПУ, 24.01.2016].

Аксіологію вершинне місце в аналізованому субстантивному ланцюгові відведено ще не згадуваній лексемі *шибздик* – «низькоросла, непоказна людина». Так пропонує «величати» президента сусідньої держави український мовознавець Святослав Караванський, мотивуючи свою думку тим, що люди добирають дошкульні, непристойні прізвиська всякому, хто, обдурюючи їх, «приндеться на Олександра Македонського». Святослава Йосиповича непокоїть, чи «схвалять прізвисько **-уйло** наші правнуки і правнучки»? На його думку, доречною і об'єктивною є заміна нецензурного прізвиська іншим, яке «нарід має на коротуна», – «шибздик». Учений наголошує і на тому, що немиролюбному, деспотичному очільникові сусідньої держави

повністю відповідає прізвисько **Убийбатько**. Отже, «замість Володимир Путін, історія має знати його, як Шибздик Убийбатько, коротко – Шибздик» [19]. В обстеженому матеріалі перифрастичні звороти із цим компонентом зафіксовані: *московський шибздик* [УПБ, 15.07.2014], *нагалаканий кремлівський шибздик* [I, 02.10.2014]. Типовими поширювачами при іменниках *коротун, курдупель, недоросль, ліліпут, шибздик* є відносні прикметники відонімного походження *кремлівський, московський, російський*. Субстантив *карлик* регулярно сполучається з ад'єктивом *кривавий* – «який відзначається нелюдською жорстокістю», «який заплямував себе пролиттям крові».

Серед описових зворотів трапляються конструкції з присубстантивним компонентом *маленький*, який, з одного боку, є інформативно надлишковим, а з іншого боку, виконує важливу текстотвірну роль, оскільки вказує не лише на зовнішню особливість Путіна, а й характеризує його за ширшими параметрами – уже не як окрему людину, а як найвищого представника влади, напр.: «*Маленькому карлику, якого звали Путін, залишилось керувати не більше двох місяців, тому що увесь світ повстає проти Російської імперії*», – вважає заступник голови Волинського «УДАРу» Ігор Алексєєв [ВН, 02.03.2014].

Семантичним відповідником схарактеризованих вторинних найменувань є ті, у яких позицію при неоднорідних щодо плану змісту іменниках заповнюють прикметники, об'єднані семою 'невисокий, низький' (*низькорослий, малий, короткий, куций*), та іменниково-прикметникова структура *низького зросту*: *низькорослий шизофренік* [Md, 08.04.2019]), *маленький сірий чоловічок* [ГУ, 21.03.2015], *маленький, куций, нікому не цікавий лисий чоловічок* [D, 06.06.2015], *шизофренік низького зросту* [РС, 18.04.2019].

XI. Прецедентне ім'я Путін ↔ інтелектуальні можливості

Перифрази з вирізненим критерієм номінування повідомляють не про рівень розумового розвитку Володимира Путіна, не про його розумову відсталість чи інтелектуальну неповноцінність, а про психічну напругу, яку він створює в Україні і світі, про його потворні дії та вчинки (залякування ядерною і хімічною зброєю,

демонстрування найвищого рівня боєготовності, наміри можливої агресії проти України й т. ін.). У формуванні цих вторинних номінувань беруть участь іменники на зразок *дебіл*, *дегенерат*, *кретин*, *невіглас*, *неміч* та прикметники на взірць *безголовий*, *тупий*, *дурноголовий*, *пустоголовий*, *безмозкий*, *твердолобий*, для яких ідентифікувальною є сема 'позбавлений розумного змісту, здорового глузду': *кремлівський дебіл* [24к, 04.10.2015], *кремлівський дегенерат* [ВЗ, 05.12.2021], *кретин, який повністю вижив із розуму* [ГР, 17.07.2021], *енергетичний невіглас* [РС, 04.07.2015], *двоголовий – безголовий царьок* [ПСУМ, с. 271], *духовний неміч* [УПБ, 17.07.2021]. З розгляданими описовими зворотами семантично корелюють конструкції, у яких граматично панівними конститuentами є такі субстантивні лексеми, як *нелюд*, *виродок* тощо: *кремлівський нелюд* [ПУ, 17.01.2015], *кровожерний виродок* [РС, 12.06.2021].

Володимир Путін удається до самоінтелектуалізації, він знаходить себе не лише з-поміж учених-економістів, а й серед гуманітаріїв, зокрема істориків. У першочергових планах президента – нова спроба «цементування» версії про триєдиний слов'янський народ, про спільну східнослов'янську колицку, про єдину давньоруську мову тощо. Черговим сходженням на цей «інтелектуальний Олімп» є оприлюднення українською і російською мовами в липні 2021 року статті «Про історичну єдність росіян та українців», яку відразу поіменували *істерикою від історика* [UA, 14.07.2021]. Задекларовані в *посланні Путіна* [РС, 13.07.2021] начебто новітні тези про «історичну Русь», про українців та росіян як єдиний народ, про особливу роль у процесі їхнього становлення російської мови – це чергове реанімування викристалізованих в імперську добу постулатів з метою компрометування, витіснення з ужитку опертої на неспростовні історичні, мовознавчі, етнографічні, археологічні та інші факти української концепції про окремішність українського, російського та білоруського народів, про постановня української мови на праслов'янській, а не на східнослов'янській основі й т. ін. На наш погляд, точно і влучно схарактеризував зміст і мету *істеричної статті* [5к, 25.07.2021] про Україну політолог Володимир Фесенко

– псевдоісторична концептуалізація і систематизація антиукраїнських поглядів Путіна [НВ, 15.07.2021].

ХІІ. Прецедентне ім'я Путін ↔ психічний стан

Сфера професійної діяльності людини повинна відповідати її психофізичним властивостям. Психічно здоровим є той, хто адекватно реагує на впливи з боку життєвого середовища. Володимирові Путінові приписують різні психічні захворювання, емоційні розлади, звинувачують у тому, що він безпідставно заявляє про свою надважливість у російському і світовому просторі, будує власну реальність із непередбачуваними законами, тобто тими, які послідовно не корелюють або й зовсім дисонують із законами навколишнього світу. Засоби масової інформації «ставлять» московському очільникові різні діагнози. Зокрема, Збігнев Бжезінський заявляв, що «Путін демонструє ті ж “нарцисично мегаломаніячні” звички, які були в Адольфа Гітлера і Беніто Муссоліні» [2]. Російський журналіст Саша Сотник запевняє, що кремлівський вождь страждає синдромом Івана Грозного – «психічною патологією, яка проявляється не відразу, але помітно прогресує» [43]. За перифрастичною версією, лідер сусідньої держави – шизофренік, маніяк, психопат. Ідеться не лише про аномальний характер психіки, про невідповідність окремих психічних актів зовнішнім обставинам, а й про вияв сильного психічного напруження, до якого доводить українців і міжнародну спільноту російський гарант. В описових зворотах із критерієм номінування «прецедентне ім'я Путін ↔ психічний стан» семантично діагностувальну роль відіграють іменники-назви хвороби, а також утворені на їхній основі прикметники: *шизофренік третього тисячоліття* [DL, 17.07.2021], *не самотній шизофренік* [ПСУМ, с. 277], *шизофренік маленького зросту* [ДУПЛ, с. 242], *новоявлений політичний маніяк* [ПСУМ, с. 278], *маніяк із ядерною зброєю, який зруйнував мир у світі* [СТИК, 02.08.2014], *геополітичний психопат* [ГК, 30.11.2021], *шизофренично-маніакальна людина* [Дос, 09.08.2018], *маніакально небезпечна людина* [ГК, 26.02.2018], *здоровий психопат* [FB, 20.04.2014], *активний соціопат* [Е, 18.09.202], *соціопат, який має ознаки шизофренії, педофілії, страждає манією величі* [ППП, с. 319].

Родовим відповідником цих видових конструкцій є описові звороти із субстантивованим прикметником *божевільний*, іменниками *президент*, *лідер*, *вождь*, *керманч* та регулярно сполучуваними з ним ад'єктивами *кремлівський*, *російський*, *психічнохворий* («який має хвору психіку»), *неадекватний* («який не відповідає нормі»): *кремлівський божевільний* [ПСУМ, с. 272], *божевільний із ядерною кнопкою* [Е, 18.09.2021], *психічнохворий лідер* [УПБ, 12.05.2020], *неадекватний президент* [ППП, с. 317].

XIII. Прецедентне ім'я Путін ↔ риси характеру, особливості вдачі

У формуванні цього досить поширеного різновиду описових зворотів беруть участь негативно конотовані граматично панівні компоненти і їхні валентні партнери. Функцію детермінованого члена регулярно виконують іменники з експліцитним пейоративним змістом *кат* (*катюга*), *тиран*, *гнобитель*, *садист*, *деспот*, *мучитель*, *недолюдок*, *злодій*, *шантажист*, *брехун* (*брехло*), *самодур*: *кат, який перетворив усю Росію у в'язницю посиленого режиму* [ПСУМ, с. 271–272], *біснуватий московський правитель-тиран* [ГО, 2014], *хрестоматійний садист* [Гор, 10.08.2018], *садист на троні, який відверто знущається над простими росіянами* [О, 23.09.2021], *деспот, який використовує людський потенціал задля вбивства інших людей* [ПСУМ, с. 271], *кремлівський шантажист* [ГК, 11.06.2016], *брехун над брехунами* [ГО, 2014], *першокласне московське брехло* [ГУ, 23.11.2016], *заручник власної брехні* [СТИК, 02.08.2014], *московський самодур* [УРеп, 11.07.2021]. Типовими заповнювачами присубстантивної позиції є прикметники на позначення негативних рис характеру (*безжальний*, *безпощадний*, *деспотичний*, *жорстокий*, *кривавий*, *мстивий*, *свавільний*): *кривавий кремлівський наперсточник* [ГУ, 27.12.2017]. Сполучаючись із субстантивами, що мають нейтральну чи відносно нейтральну конотацію, вирізнені ад'єктиви перебирають на себе роль семантичних маркерів: *дрібний*, *жалюгідний*, *злодійкуватий*, *як і всі чекісти*, *зовсім незначний у моральному й людському сенсі*, *невисокий (у всіх сенсах) чоловічок* [ГУ, 06.12.2017].

Численну групу становлять вторинні найменування з компонентами *самотній, самітник*, об'єднаних семою 'відсутність належного зв'язку з іншими людьми': *самотній тиран* [НВ, 08.12.2021], *самотній тиран на крижаному троні* [ДД, 24.08.2008], *самотній вершник* [РС, 04.05.2018], *самотній політик* [УНІАН, 19.04.2014], *старіючий кремлівський самітник* [ВЗ, 17.12.2021], *самітник, який хоче відродити великодержавну Росію* [ГА, 26.02.2015]. Цю небажану для будь-якого керівника, а президента й поготів, рису мали попередники чинного російського президента. Путін, як констатує Сергій Громенко, опинився «на порозі самотності тиранів.., на шляху до опричнини, заснованої 1565 року Іваном Грозним», який «за кілька років стратив і вбив особисто кілька сотень старих сподвижників – князів і бояр, що рухали Росію європейським шляхом до обмеженої монархії [12].

XIV. Прецедентне ім'я Путін ↔ життєпис

У перифрастичній парадигмі «Володимир Путін» значний відсоток становлять одиниці, які розкривають сторінки утаємниченого земного буття чинного президента Росії, вид його діяльності, рід занять тощо. Окремі з них потребують декодування. Основними маркерами змісту, закладеного в тій або тій описовій структурі, є антропоніми, відтопонімні прикметники, лексеми-назви людей за родинними зв'язками, партійною належністю, лексеми на позначення виду діяльності, роду занять і под. Конкретизувальну функцію найчастіше виконують ад'єктиви, головно ті, які передають значення збіглого часу (*колишній, учорашній*), указують на риси характеру, морально-етичні, інтелектуальні, професійні та ін. якості людини (*завзятий, самовідданий, здібний, професійний, рядовий, досвідчений*). В окремий тип вичленувано конструкції, що відтворюють об'єднані в один перифрастичний сюжет різні періоди життя Путіна, як-от: *непримітний офіцер, котрий із непоказного працівника резидентури КГБ у Лошвіці (район Дрездена) перетворився на всемогутнього царя Росії* [УМ, 10.02.2015].

Вторинні номінування повідомляють, що Володимир Путін – *син вертухая тюремного табору* [ПСУМ, с. 280], *виходець із пітерської «шпани»* [УМ, 02.10.2019], *людина пітерсько-*

гебітського клану [УМ, 10.02.2015] [життєвий шлях Путіна тісно пов'язаний із Пітером (неофіційне скорочення назви міста Санкт-Петербурга)], *підлеглий відомого демократа Анатолія Собчака* [ППП, с. 318], *носіє портфеля тодішнього мера уже Петербурга* [5к, 19.12.2020] (Путін працював радником і першим заступником мера Анатолія Собчака), *дідусь Вова* (Путін має онуків, але з метою безпеки ніколи й нічого про них не говорить) [ТБ, 07.10.2020], *старий* (рос. *старик*) *Кабаєв* [ДУПЛ, с. 241] (російська гімнастка Аліна Кабаєва є нібито коханкою чи другою дружиною Путіна, вона начебто народила йому сина, якого називають *маленькою копією Путіна* [ZU, 19.05.2019]).

Перифрастичне ядро утворюють описові звороти, що містять інформацію про освіту Путіна (зокрема про курси перепідготовки у Вищій школі КДБ, навчання в Червонопрапорному інституті КДБ СРСР) і співробітництво з органами державної безпеки, про посаду офіцера зовнішньої розвідки КДБ й виконання обов'язків очільника ФСБ: *висуванець КДБ* [ПСУМ, с.270], *вихованець кагебітської школи* [24к, 02.10.2019], *справжній кагебіст* [УМ, 10.02.2015], *колишній офіцер КДБ із сильним відчуттям престижу та влади Кремля* [ВВС, 21.04.2014], *офіцер КДБ із квитком комуніста в кишені* [НПор, 18.04.2014], *підполковник престижного КДБ* [ГУ, 10.02.2015], *вершина айсбергу під назвою ФСБ* [ДУПЛ, с. 237], *великий бос ФСБ російських спецслужб* [УПБ, 10.02.2015], *феесбешний президент* [СП, 10.03.2016], *колишній працівник спецорганів* [ПСУМ, с. 272], *професійний шпигун* [ПСУМ, с. 279], *колишній радянський шпигун* [УНІАН, 12.04.2018], *правовірний чекіст* [Д, 19.08.2021], *досвідчений чекіст* [УМ, 04.12.2019], *колишній і діючий пітерський чекіст* [УРеп, 11.02.2021], *гебіт-рашист* [ПСУМ, с. 270], *гебітський узурпатор* [ППП, с. 313], *посередній опер з арсеналом стандартних приколів* [НДП, с. 161]. Основною базою конституювання цих вторинних номінувань, як уже йшлося, є ергоніми *КДБ*, *ФСБ*, похідні від них ад'єктиви [*кагебітський* (*кадебітський*), *феесбешний*], а також іменники *гебіст*, *кагебіст*, *агент*, *чекіст*, *опер*, *шпигун*.

Важливо звернути увагу на те, що вторинні назви-субститути прецедентного імені *Путін* досить часто реалізують синкретичну

семантику, тобто одночасно характеризують денотат за різними критеріями номінування, як-от: *шизофренічний карлик* [УНІАН, 30.04.2019] = «низький зростом» + «психічно хворий»; *параноїчний диктатор* [УПБ, 23.04.2014] = [«психічно хворий», «емоційно нестабільний», «зосереджений на якійсь ідеї», «нерозсудливий, нерозважливий»] + [«жорстокий керівник держави», «авторитарний керівник держави»]. Появу її спричиняє компонентний склад перифрастичної структури: чим він ширший, тим більше перспектив для значеннєвої поліфункційності. Типовим ускладнювачем семантичної структури описових зворотів є різні щодо плану змісту якісні та відносні прикметники, а основним засобом розрізнення закріплених за нею диференційованих значень – контекст.

IV. 3. ПЕРИФРАСТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ ХОРОНІМА РОСІЯ

З-поміж широкого спектра пропріативів, які побутують у сучасному публіцистично-політичному дискурсі, високим ступенем продуктивності вирізняються хороніми *Україна* та *Росія*, що може бути пояснене позамовними і власне мовними чинниками. Екстралінгвальність пов'язана передусім із напруженістю сучасних політичних, економічних, культурних та інших зв'язків між сусідніми державами, контрастивною специфікою їхньої ментальності, затятим прагненням Росії тримати в покорі Україну, усіляко перешкоджати процесові входження нашої держави до європейського співтовариства та НАТО. Щодо інтралінгвальності, то вона сфокусована насамперед навколо парадигматики й синтагматики вирізнених хоронімів, словом, доквіл способів можливої вербалізації їх як конструктивних компонентів сучасного публіцистично-політичного тексту.

Важливо, що розгляданому пропріативові властива активна й глибинна за своєю суттю текстотвірна роль, іманентно закріплені за ним описові звороти наповнені сутнісним суспільно-політичним змістом і виразним аксіологічним потенціалом. Вони об'єднуються в регулярні парадигми, компоненти яких експлікують специфічну семантику, особливе конотативне значення, а в сукупності вторинні

назви описуваного денотата дають цілісне об'єктивне, а нерідко й суб'єктивне уявлення не тільки про державу, її внутрішні та зовнішні форми діяльності, а й про народи, які її населяють і підтримують із нею відносини, налагоджують економічні, політичні, культурні та інші зв'язки тощо.

Цікавою видається в цьому контексті розвідка Л. Малецькі про концепт *РОСІЯ* на матеріалі сучасної української преси. У праці справедливо наголошено, що «північний сусід» (або “великий брат”, як часто називають Росію – вираз має статус прецедентного) у дискурсі українських теленовін та публіцистики постає в негативному світлі вже протягом тривалого часового відрізка» [26, с.86]. Автор акцентує й на тому, що сьогоднішня рецепція розглядуваного концепту невіддільна від такої проблеми, як виняткова складність натеperішніх українсько-російських зв'язків. Вони «найчастіше подаються як конфліктні» через «різні фактори: менталітет, історичні передумови, політичні суперечності, амбіції очільників держав тощо» [там само]. Перифрастичний матеріал, що є в нашому розпорядженні, потверджує цю думку й водночас зобов'язує констатувати таке: мовний ресурс моделювання іміджу Росії «не репрезентований як постійний і остаточний» [там само, с. 89], він щоразу набуває нових семантичних та прагматичних форм вияву. «...Невгамовні імперські амбіції “Великого брата”, – слушно твердить Л. Малецькі, – дають змогу припускати, що це будуть здебільшого (якщо не виключно) риси та ознаки з чітко вираженою негативною оцінкою» [там само].

Описові звороти, які характеризують денотат «Росія», неоднорідні щодо семантичної наповнюваності, формально-граматичної будови, конотативних властивостей. Згідно зі статистичними даними, одержаними на матеріалі суцільної вибірки, основний масив з-поміж вторинних назв, які характеризують денотат *Росія*, формують виструктурувані за зразком складних словосполучень конструкції (55%). З-поміж них переважають ті, що побудовані за моделлю підрядності (42%), а менший відсоток становлять синтаксичні структури із сурядним (3%) і комбінованим підрядно-сурядним зв'язком (10%). Нижчий ступінь продуктивності виявляють описові звороти, утворені за

моделлю простих підрядних (30%) та сурядних (3%) словосполучень (33%) і складнопідрядних речень (12%). У прямій залежності від компонентної організації перебуває семантичний план досліджуваних синтаксичних одиниць: чим вона розлогіша, тим він інформативніший. Основним поширювачем формально-граматичної, отже, і значеннєвої структури перифрастичних конструкцій є неоднорідні стосовно плану змісту ад'єктиви у функції атрибутивних модифікаторів. Вони нерідко утримують релевантний зміст, подеколи перебирають на себе демаркаційну роль і стають семантико-аксіологічним стрижнем перифрастичного виразу, пор.: *Росія* → *динозавр із величезним тілом і маленьким мозком* [УП, 08.02.2021], *буйний північний сусід* [ППП, с. 511], *сатанинська імперія зла* [ДУПЛ, 353].

Вторинні назви не виникають спонтанно. Їхня з'ява зумовлена потребою дати експліцитно задекларовану позитивну або негативну оцінку людині, явищу, події тощо. В основі творення перифрастичних зворотів, які характеризують денотат *Росія*, лежать різні критерії номінування. Один із них – «періоди становлення і розвитку Росії». Він об'єднує досить продуктивний тип описових зворотів, що вказують на важливі віддалені в часі (генетичний зв'язок із Золотою Ордою), а також недавні (невіддільність від, здавалося б, вічного «могутнього Радянського Союзу», виняткова роль найбільшої республіки в колишній федеративній соціалістичній державі) історичні віхи еволюції держави, про яку йдеться. Найпоследовніше це передають конструкції з граматично панівним компонентом-актуалізатором семи 'продовження, розвиток початого, підготовленого' (*нащадок, наступниця, правонаступниця, спадкоємниця, продовження*): *нащадок і Московії, і Золотої Орди, і Російської імперії, і Радянського Союзу* [УНІАН, 16.08.2014], *наступниця Золотої Орди* [ППП, с. 518], *правонаступниця колишнього СРСР* [ДУПЛ, с. 352], *самопроголошена наступниця СРСР* [ППП, с. 520], *спадкоємниця жорстокої азійсько-ординської, деспотично-монархічної та тоталітарно-комуністичної державності* [ПСУМ, с. 549]. За сучасною Росією, яка последовно й чітко тримається імперських традицій, стійко закріпився перифрастичний вислів *Радянський*

Союз-2 [РС, 21.07.2018]. У відношенні семантичної кореляції з наведеними синтаксичними структурами перебувають перифрази, що мають у своєму складі конститuentи, для яких ідентифікувальною є сема 'стосується азійського способу життя' (*Азіопа, азійський, євроазійський, орда, ординський, каганат* та ін.): *хижа пащека Азіопи* [ПСУМ, с. 550], *азійська Москва* [ДУПЛ, с. 350], *очманілий від безкарності євроазійський хижак* [ДУПЛ, с. 352], *остання орда без честі, без віри, без Бога* [НДР, с. 225], *ординський агресор* [ППП, с. 519], *Орда–Московія–Росія* [УП, 12.04.2021], *кремлівський каганат* [ПСУМ, с. 546]. Спорідненість Росії не зі слов'янським, а радше з татарським світом передає описовий зворот *слов'янізована, а не слов'янська держава* [ПСУМ, с. 549]. Розряд описуваних мовних одиниць доповнюють утворення з іменниковою лексемою *брат*, яка детермінує прикметники *старший, молодший*. Ці синтаксичні структури розширили діапазон усталених ідеологічно забарвлених сполук української мови. За російською історіографією, що мала сприятливі умови для розвитку в імперську добу й не втрачає цих позицій на своїй батьківщині й тепер, Росія – *старший брат* [ППП, с. 521], зрозуміло, *України*, тобто цей вислів «треба ... сприймати як псевдонім або синонім слова “росіянин”» [29]. За українською історіографією, яку культивували в часи національного ренесансу, жорстко переслідували в період імперського розквіту і яка повносило заявила про себе в добу незалежності, Росія – *молодший брат України* [ПСУМ, с. 547]. Важливо наголосити, що дослідники міжнародних справ вважають Україну *політично старшим братом*, а Росію – *політично молодшим братом*. Таку версію обґрунтував «міжнародний стратег у координатах історії» [11] Збігнев Бжезінський, відверто заявивши, що «Україна у політичному розвитку просунулася набагато далі Росії, що дозволяє вважати її політично “старшим” братом Росії» [20]. Крім вирізнених, у великому за обсягом обстежуваному матеріалі зафіксовано інші перифрастичні найменування, які мають у своєму складі компонент *брат* і програмовані ним поширювачі з яскраво заманіфестованим переносним значенням, зрозуміло, і самобутнім конотативним змістом, напр.: *«брат» із сокирою за поясом* [ППП, с. 511].

До розряду перифраз з інваріантним значенням «Росія» органічно входять структури, вичленувані за ідентифікувальним критерієм «межування України з Росією». Нейтральну або відносно нейтральну семантику передають описові звороти з граматично панівними компонентами *сусід*, *держава*, що вступають у регулярні семантико-синтаксичні зв'язки з прикметниками-репрезентантами параметричного («значний своїми розмірами»), квантитативного («значний кількістю»), просторового («розташований поблизу», «характерний для певної частини світу») або темпорального («постійний час») значення: ***великий сусід*** [ПСУМ, с. 543], ***північно-східний сусід*** [УП, 09.11.2021], ***північний сусід*** [ПСУМ, с. 548], ***сусідня держава*** [УП, 12.08.2021], ***московський сусід*** [ППП, с. 518], ***одвічний сусід*** [УП, 08.12.2021]. За умови експансії компонентного складу аналізованих вторинних найменувань іншими поширювачами їхня семантична тональність змінюється, здебільшого в бік пейоративності. Основними актуалізаторами її є ад'єктивні лексеми зі значенням негативної оцінки загалом і соціальної зокрема (*агресивний*, *буйний*, *навіжений*, *імперський* та ін.): ***агресивна сусідня держава*** [ДУПЛ, с. 350], ***агресивний сусід*** [ПСУМ, с. 542], ***навіжений сусід*** [ППП, с. 518], ***східний імперський сусід*** [ПСУМ, с. 550].

З розглядуваними іменниково-прикметниковими перифрастичними конструкціями можуть корелювати описові звороти іншої формально-граматичної природи. Це, зокрема, прикладкові структури (***сусід-агресор*** [ПСУМ, с. 549], ***сусід-загарбник із завидючими очима*** [ПСУМ, с. 549]), синтаксичні конструкції з відокремленими означеннями, вираженими прикметниковими зворотами (***сусідня неофашистська держава***, ***хронічно хвора на імперські марення*** [ПСУМ, с. 549]), складні речення з присубстантивно-атрибутивною підрядною частиною (***сусідня держава, яка свого часу обіцяла захищати територіальну цілісність України*** [ППП, с. 520], ***агресивний сусід, який анексував Крим і погрожує політико-військовими деструктивними діями з різних боків*** [ДУПЛ, с. 350]). Виділені складні за будовою вторинні назви вирізняє широта інформативної

наповнюваності, тобто вони є семантично поліфункційними, а досить часто й синкретичними.

Розлогим діапазоном представлені перифрастичні звороти з критерієм номінування «сучасні відносини між Україною та Росією». Ні в кого не викликає сумніву, що вони далекі від добросусідських. Аналіз вияскравленого екстралінгвального контексту посилює покликання на вже згаданого Збігнева Бжезінського, який наголошував, що Україна має «в певному сенсі... перевагу перед Росією», оскільки «Київська Русь була прообразом України», отож в Україні в «цьому сенсі більше зв'язків із заходом», саме вона може «допомогти Росії стати частиною демократичного заходу і грати там важливу роль» [там само]. Що ж до інтралінгвального контексту, то він такий: на зміну ідеологічно маркованим описовим структурам радянської доби, для яких ідентифікувальним засобом є вислів Максима Рильського *нерозлучні дві сестри*, прийшли вторинні найменування з відмінним, часто протилежним змістом. Виникнення їх, наголосимо ще раз, детерміноване позамовними чинниками – постійне втручання Російської Федерації у внутрішню і зовнішню діяльність суверенної України, силомічне відвернення від європейського вектора, Північноатлантичного альянсу, розпалювання війни на Сході України та загарбання частини Донбасу, анексування Криму й т. ін. Найвищим ступенем продуктивності наділені неускладнені або ускладнені синтаксичні структури, конструктивним центром яких є пейоративно конотований іменник *ворог*, що реалізує значення «принциповий противник чого-небудь»: *наш ворог-окупант* [ПСУМ, с. 547], *ворог української державності* [ПСУМ, с. 543]. Ця лексема найчастіше сполучається з прикметниками, які експлікують видільну, соціальну семантику (*головний, екзистенційний, історичний* та ін.), указують на часовий проміжок (*віковичний, вічний, довічний, одвічний* і под.), реалізують різні типи негативної оцінки (*жорстокий, кривавий, небезпечний, підлий* та ін.): *екзистенційний довічний ворог України* [ППП, с. 514], *головний наш ворог* [ПСУМ, с. 544], *віковичний ворог* [ППП, с. 512], *вічний ворог України* [ПСУМ, с. 543], *вічний історичний ворог України* [ППП, с. 512], *одвічний жорстокий ворог* [ППП, с. 519],

кривавий ворог [ДУПЛ, с. 351], **небезпечний ворог** [ДУПЛ, с. 352], **підлий ворог, який намагається розкласти Україну зсередини** [ПСУМ, с. 548]. З аналізованими описовими зворотами у відношенні ізофункційності перебувають конструкції, у яких роль присубстантивного поширювача виконує ад'єктив **ворожий** із притаманними йому значеннями «який виявляє ворожнечу», «який перебуває у стані ворожнечі»: **ворожа держава** [ППП, с. 513]. Значення «зовнішній ворог» експліцитно репрезентують перифрази з компонентами **агресор, окупант, загарбник**, що можуть виконувати роль конструктивного центру речень, словосполучень простої чи ускладненої будови або функціювати на правах прикладки: **глобальний агресор** [ДУПЛ, с. 351], **агресор, який розв'язав і веде вже 7-й рік війну за знищення України** [НДП, с. 224], **північний окупант** [ДУПЛ, с. 352], **окупант, який чинить злочин агресії проти України та здійснює окупацію частини української території за допомогою регулярних військ і іррегулярних збройних формувань та окупаційної адміністрації** [НДП, с. 225], **держава-окупант частин української території** [ППП, с. 514], **держава-загарбниця** [УП, 2021].

Менш поширений тип утворюють перифрастичні звороти з критерієм номінування «глава держави». Мовиться, звісно, про Володимира Путіна. Доречно зауважити, що перифрастичне поле «П(п)резидент» еволюціонує в сучасному публіцистичному дискурсі в такому напрямі: «...в усі досліджувані часові відтинки (з 2004 до 2019 р.) [у 2020–2021 рр. також – М. С.] особливим динамізмом компонентного складу, розлогістю семантичної будови, яскравістю конотативних властивостей вирізняється корпус описових зворотів, які стосуються президента Російської Федерації Володимира Путіна. Причина цього явища лежить на поверхні: Росія, використовуючи потужний медійний, фінансовий та інший арсенал, продовжує впливати на ситуацію в Україні, на вектори її внутрішнього й зовнішнього розвитку» [53, с. 34]. Розряд зафіксованих раніше семантично неоднорідних вторинних номінувань [54, с. 269–282; 55, с. 311–321; 52, с. 237–242; 53, с. 159–161] у 2021 році активно поповнили нові перифрази, ядро яких сформували ті, що промовисто віддзеркалюють мілітаристські

прагнення очільника *держави-ізгоя* [ППП, 514], його авторитарний стиль керівництва, як-от: *загроза №1 для національної безпеки Британії* [УП,11.09. 2021], *абсолютне зло для України* [УП,07.06. 2021], *слабкий диктатор* [УП, 12.09.2021]. Систему чинного правління в Росії та його наслідків чітко відображає описова структура *страшна країна, у якій народ єдиний із владою, якою б вона не була, – аби лише в чоботях* [НДП, с. 226]. Аналізовані мовні одиниці диференційовано на два типи: 1) ті, що мають компонент-антропонім Путін, і 2) ті, які утворені за участю вторинної назви сьогоденішнього керівника Росії. 3-поміж перших вирізняють два підтипи: 1) нейтральніші стосовно конотативних властивостей структури з детермінованим компонентом *держава* та прізвищем (*Путін*) або ім'ям і прізвищем (*Володимир Путін*) президента Російської Федерації: *держава на чолі з Володимиром Путіним* [ППП, с. 514], *держава Путіна* [РС, 2020]; 2) аксіологічно прозоріші структури з посесивним прикметником, що походить від антропоніма *Путін*: *путінська держава* [ПСУМ, с. 548]. Перифрази другого типу постали на основі таких семантично забарвлених іменників, як *імперія, Раша, Московія, гідота* та ін.: *путінська кремлівська Раша* [ПСУМ, с. 548], *путінська Московія* [ППП, с. 520]. Їх постійно супроводжують атрибутивні модифікатори з притаманним їм негативним значенням: *кривава імперія Путіна* [ППП, с. 517].

Ще одну групу сформували перифрази, згруповані навколо критерію номінування «державний символ – герб у вигляді золотого двоголового орла». Це, зокрема, описові звороти з іменником *орел* та сполучуванням із ним прикметником *двоголовий* (*двоглавий*), що функціонують як самостійні конструкції або як присубстантивні конкретизатори: *двоголовий орел* [ПСУМ, с. 544], *північний орел двоголовий* [НДП, с. 225], *окупант з орлом двоголавим* [ПСУМ, с. 547].

У досліджуваній перифрастичній сфері виявлено й такий критерій номінування, як «непристойна кричалка про президента Російської Федерації Володимира Путіна з повторюваним складом *ла*»: *Ла-ла-країна* [ППП, с. 517], *Ла-ла-ленд* [ППП, с. 518]. Цій «пісеньці», приреченій на виняткову популярність і необмеженість

кордонами, дали життя харківські вболівальники футболу, вона відразу перетворилася на інтернет-мем, що його активно підхопили міжнародні засоби комунікації.

До розряду вживаних належать перифрастичні структури, вичленувані за критерієм номінування «форма правління в сучасній Росії». Основний зміст цього різновиду досліджуваних конструкцій із максимальною конкретністю передає вторинна назва *агресивна держава, що тримається на культурі однієї особи* [ППП, с. 511]. З нею семантично перегукуються інші описові найменування, як-от: *країна із слабким громадянським суспільством* [ППП, с. 516]. Те, що Росія нагадує імперію, «яка недорозпалася» [18], державу з низьким індексом демократії, potwierджують перифрастичні вислови з компонентами-актуалізаторами семи 'несумісність із побудованою на принципах демократії формою влади' (*імперія, неоімперія, недоімперія, недорейх, імперський, великоімперський, неоімперський, неофашистський*). З іменниками *імперія, неоімперія* у відношенні регулярної семантичної сумісності перебувають прикметники, які передають значення «пов'язаний із суспільним розвитком»: *кривава імперія Путіна* [ППП, с. 517], *расистська імперія Путіна* [ППП, с. 520], *червона імперія* [ППП, с. 521]. Для ад'єктивів *імперський, великоімперський, неоімперський* типовою є сполучуваність із субстантивами, що безпосередньо або через контекстуальне тло транслюють негативну семантику: *великоімперська російська цицька* [ПСУМ, с. 543], *неофашистська держава, хронічно хвора на імперські марення* [ПСУМ, с. 549].

Відомо, що зовнішні функції держави є однією з найважливіших сфер її діяльності. Перифрази, об'єднувальним засобом яких є критерій номінування «зовнішні функції держави Росії», позначені особливим оцінним потенціалом. Їх структурують і заряджені пейоративним змістом граматично панівні компоненти, і програмовані ними поширювачі, зосібна атрибутивні. Ядерний тип становлять описові звороти, що розкривають стратегію і тактику загарбницького курсу Росії, яка, «вилупившись із яйця Золотої Орди», постійно «воювала з усіма сусідами по периметру кордонів своєї держави» і, «як уламок Золотої Орди, продовжила ту ж

політику» [7]. Оречевленим наслідком такої політики стало поіменування описуваного хороніма *визначним майстром привласнення чужих територій* [ППП, с. 512], *штучною країною, склеєною із захоплених територій* [ППП, с. 522], *штучно створеною країною* [ПСУМ, с. 550].

Росію небезпідставно вважають *гравцем на світовій арені* [ПСУМ, с. 544] і водночас сприймають її як *пандемію в політиці* [Гор, 07.05. 2021]. Конструктивним центром перифрастичних зворотів із критерієм номінування «авторитет і статус Російської Федерації на світовому просторі» постають нейтральні стосовно конотації (*виклик, гравець, держава, джерело, донор, країна, уособлення* та ін.) й обарвлені негативною тональністю (*ворог, загроза, жандарм, зло, монстр, порушник, пострах, терорист* і под.) лексеми з притаманними їм широкими сполучувальними можливостями у вигляді семантично й аксіологічно маркованих одиниць, пор.: *країна зі слабкою здатністю домовлятись* [УП, 28.04.2021] й *усоблення всесвітнього зла* [ППП, с. 521], *світовий жандарм-контрреволюціонер* [НДП, с. 225], *пострах усього цивілізованого світу протягом ХХ сторіччя* [ПСУМ, с. 548], *терористичний монстр* [НДП, с. 225], *світовий порушник спокою* [НДП, с. 225]. Найбільш уживаний тип становлять конструкції із субстантивами *виклик, ворог, загроза, перешкода* для яких ідентифікувальною є сема 'заподіювання зла': *глобальний виклик для всього цивілізованого світу* [ППП, с. 513], *найбільший виклик безпеці за ціле покоління* [ППП, с. 518], *виклик для солідарності ЄС* [Гор, 07.05.2021], *небезпечний ворог і довгострокова загроза для України* [ДУПЛ, с. 352], *ворог номер один для демократичного вільного світу* [ППП, с. 513], *глобальна загроза всьому світові* [ППП, с. 513], *глобальна загроза для всього вільного й цивілізованого світу* [ППП, с. 513], *загроза від Балтійського до Чорного моря* [ППП, с. 514], *загроза для будь-якої країни, куди може дістатися «зелений чоловічок» та російський літак* [ППП, с. 515], *загроза міжнародному правопорядку* [ППП, с. 515], *загроза номер один для глобальної безпеки* [ППП, с. 515], *найбільша зовнішня загроза* [ППП, с. 518], *не конкретизатор міжнародної безпеки, а її найбільша загроза* [ППП, с. 519], *пріоритетна загроза*

і для США, і для України [ППП, с. 520], *реальна загроза для демократичного Заходу* [ППП, с. 520], *довгострокова загроза* [ПСУМ, с. 545], *головна перешкода на шляху до миру* [Нов, 14.10.2021]. В описуваному розряді перифраз зафіксовано конструкції, наповнені метафоричним звучанням. Вони наділені особливими текстотвірними властивостями, напр.: *Сьогодні на політичній арені Росію вважають «хворою людиною Європи»* [ППП, с. 521].

Росія належить до п'ятірки «найбільш милітаризованих держав світу», вона «в рамках військової реформи... модернізує системи озброєння і нарощує потужності оборонних підприємств» [47]. Активно вживані перифрази, об'єднані критерієм номінування «милітаризм», постають на базі семантично специфікованої лексики, що функціонує як конструктивний центр описового звороту (*агресія, агресор, ворожнеча, знищення, монстр, нападник, нестабільність, окупант, тероризм, терорист, убивця, шантажист, хижак* та ін.) або як його інформативно релевантний поширювач (*військовий, милітарний, окупаційний* і под.): *держава-агресор* [ПСУМ, с. 544], *країна-агресор* [ПСУМ, с. 545], *глобальний агресор* [ДУПЛ, с. 353], *держава-агресор, яка свідомо та послідовно руйнує світову правову систему та сіє ворожнечу в різних частинах планети* [НДП, с. 224], *країна-убивця* [ПСУМ, с. 546], *держава-загарбник* [УП, 05.07.2021], *дуже сильний брехливий інформаційний окупант* [ПСУМ, с. 545], *країна-нападник* [ПСУМ, с. 546], *наш ворог-окупант* [ПСУМ, с. 547], *держава-окупант* [ПСУМ, с. 544], *країна-окупант* [ПСУМ, с. 546], *країна-терорист* [ПСУМ, с. 546], *країна, яка підтримує і фінансує тероризм* [ПСУМ, с. 546], *міжнародний терорист* [ПСУМ, с. 546], *туполобий шантажист* [ПСУМ, с. 550], *віртуоз зі створення нестабільності* [ППП, с. 512], *милітарна держава з великою сучасною потугою* [ПСУМ, с. 547], *третья за військовими витратами країна* [ПСУМ, с. 550], *окупаційна держава* [ППП, с. 519], *терористичний монстр* [НДП, с. 226], *російський хижак* [ІФ, 13.10.2021]. В окремий підтип вичленувано милітаризовану перифрастику, що висвітлює події в Криму й на Сході України після Революції Гідності. Корпус прокоментованих вище маркерів

описуваних вторинних назв розширюють семантично конотовані лексичні одиниці та словосполучення [*анексія, анексувати, війна, Донецьк, загарбання, загарбник, Крим, Луганськ, окупант, окупація, півострів Крим, «піратські республіки», сепаратист, Схід України, так звана Донецька (Луганська) народна республіка, українська територія та ін.*]: *країна, яка анексувала Крим і четвертий рік відправляє на Схід України військових і зброю* [ППП, с. 516], *країна, яка розв'язала війну та агресію проти України* [ППП, с. 517], *загарбниця півострова* [МО, 2020], *союзник сепаратистів* [ПСУМ, с. 549], *головний постачальник зброї для Луганської, Донецької народних республік* [ППП, с. 514], *окупант, який чинить злочини агресії проти України та здійснює окупацію частини української території за допомогою регулярних військ і іррегулярних збройних формувань та окупаційної демонстрації* [НДП, с. 225], *надійний тил воїстину «піратських республік»* [ППП, с. 518], *сторона конфлікту на Донбасі, а не посередник* [РС, 18.03.2021].

Світ сприймає Росію як дистанційовану або й зовсім віддалену від демократичних, мирних засад державу. Цю рецепцію послідовно передають перифрази з ідентифікувальним критерієм «недотримання власного законодавства, ігнорування міжнародного права». У формуванні їх найактивнішу участь бере лексика, що прямо або опосередковано пов'язана із законодавчою базою: *чорна пляма на карті світу, де немає законів і прав* [ДУПЛ, с. 353], *Ватна федерація Рашка* [ППП, с. 511], *правонаступниця сталінської диктатури* [ЦН, 15.12.2021], *країна ГУЛАГія* [ППП, с. 516], *країна-порушниця угод* [ППП, с. 517], *сусідня держава, яка свого часу обіцяла захищати територіальну цілісність України* [ППП, с. 520], *носій справжньої консервативної ідеології, яка протилежна західній* [УП, 22.02.2021], *країна, де не поважають власних громадян* [РС, 08.04. 2020], *країна брехунів* [РС, 10.12.2021].

Історію Росії пронизує й таке ганебне явище, як депортація народів, видворення негодних людей. Тому цілком закономірно в перифрастичній сфері функціують описові звороти, репрезентовані критерієм номінування «насильне вигнання з території людей іншої етнічної належності або небажаних груп населення чи окремих

людей» і наповнені суголосним їм лексико-семантичним складом компонентів: *найбільший «спеціаліст» з етнічних чисток* [ДУПЛ, с. 351].

Високим ступенем аксіологічності наділені семантично неоднорідні перифрастичні структури. Їхні компоненти перебувають у відношенні протиставлення, експлікованого моделлю «**Росія** → **X**, а не **Y**», у якій **X** – реальний стан, об’єктивнація того, чим є Росія насправді, а **Y** – той стан, що існує віртуально: *агресор, а не посередник конфлікту на Донбасі* [УП, 2021], *сторона конфлікту на Донбасі, а не посередник* [УП, 26.03. 2021], *сторона конфлікту на Сході України, а не посередник* [УП, 26.03. 2021]. Критерієм ідентифікування виділених описових зворотів, в основі яких лежить сурядне словосполучення з протиставним типом семантико-синтаксичних відношень, є «російсько-українська війна чи війна Росії проти України на Донбасі, а не громадянський конфлікт або громадянська війна» ([див.: 55, с. 57–83]). Аналізовані конструкції наділені глибинним, часто синкретичним змістом, вони багаті на підтексти, отже, потребують додаткового тлумачення. У цьому пересвідчує вторинна назва *імперський ведмідь, а не братський народ* [ПСУМ, с. 545]. Її складник *братський народ* – ідеологічний лозунг, який системно використовували для маніпулювання масовою свідомістю в тоталітарну добу. Інший складник – *імперський ведмідь* – уособлює різні етапи історії Росії від найвіддаленіших часів до зовсім недавніх. Розшифрувати його свідомо вмовчувані й тактично та стратегічно втаєні коди допоможе такий щоденниковий мінідискурс Олеся Гончара: «*Нація “ніжна, поетична і добра”, – пише про українців один об’єктивний спостерігач... І те, що ми такі, в цьому наша сила (Шевченко) і слабкість... Скільки сентиментальної сльозливої туги навіть у козацьких пронизливих піснях. Для українців поняття краси, християнської моралі було органічним. Милосердя Україна знала! Чи не тому напівдика Московія й зневолила так підступно європейськи цивілізовану “країну поетів”?* Ми формувались у благодатному кліматі, сирого звіриного м’яса не їли, любили складати пісні, дивлячись у небо, а проти нас, як сарана, посунули з півночі захланні, агресивні орди,

що в жорстокості й підступності не знали рівних (Петро Перший та Меншиков спалили, вирізали поголовно не лише Батурун, ця ж доля спіткала села й міста Гетьманщини; бандюги різали дітей і жінок, ще й оголосили усіх нас зрадниками: хохли-мазепинці – це була лайка для всієї імперії).

Нація напівзвірів, розбійників, нація ведмежатників і нація “нежная, поэтическая” мусіли протистояти одна одній упродовж століть» [10, с. 529].

IV. 4. ПЕРИФРАСТИЧНА СФЕРА 2021 РОКУ: ОНОМАСІОЛОГІЧНЕ ТЛО, СЕМАТИЧНА СТРУКТУРА, КОНОТАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

У вторинних номінуваннях 2021 року сфокусовані мініфрагменти всього, що відбулося в державі і світі. Вони представлені різними семантичними групами й завжди мають оцінний характер. Установлена раніше тенденція щодо послаблення аксіологічного потенціалу перифрастикону в 2019–2020 рр. порівняно з попередніми періодами – 2004–2018 рр. – присутньо не змінилася: «пристрасні суперечки як реакції на гострі виклики дня заступили якісь несуттєві, часто безпредметні розмови; зійшли з політичного кону маститі представники українського політикуму; знизився градус дискусій, отже, послабився й ресурс для неологізації; уповільнилися денотативно-сигніфікативні ситуації» [53, с. 31], що засвідчує стагнаційні процеси в цій важливій, багатій на традиції і завжди чутливій до сенсаційних та буденних змін лінгвосфері. Відчутніше заявили про себе клішовані, позбалені образності, креативності описові структури.

Функційну активність зберегли перифрази, які є колективним продуктом або продуктом без авторства. Вони перетворилися на мандрівні висловлення, що переходять з одного мінідискурсу до іншого в незмінному або частково трансформованому вигляді. Мовиться насамперед про лексичні та граматичні варіанти вторинних номінувань, які вирізняються вищим ступенем емоційності, експліцитною конотованістю, обсягом номінативності – її нерозчленованістю / розчленованістю, тобто згорнутістю / розгорнутістю назви – та іншими характеристиками, пор.: Вадим

Рабінович → *депутат з анекдотичним прізвищем* [Е, 05.02.2021], *депутат із неабияким багатомільйонним статком* [Е, 05.02.2021]; Сучасні військові дії на Сході України → *війна за ідентичність* [G, 26.11.2021], *громадянська війна, яка була спровокована відомими подіями 2014 року* [ТвМ, 01.12.2021]. Серед аналізованих лексико-семантичних одиниць значний відсоток становлять інформативно насичені конструкції. Привернув увагу описовий зворот із публікації «Портрет “вічної опозиціонерки”: слова і діла нардепки Юлії Тимошенко», оприявлений у день народження Юлії Володимирівни: *«хрещена мачуха» цілої генерації одіозних політиків, які все ж не стали партійною опорою для самої «Батьківщини» – Андрія Портнова, Арсена Авакова, Олега Ляшка, Надії Савченко, Наталії Королевської, Сергія Пашинського, Антона Яценка та багатьох інших* [ГК, 26.11.2021]. Вторинні номінування такого стибу багаті на підтексти, які потребують уточнень, корегувань, отже, зобов'язують реципієнта розширювати спектр фонових знань. Принагідно зацентруємо, що компонентний склад перифрастичного поля «Юлія Тимошенко» в 2021 році відчутніше оновлювався з позитивною конотацією в семантиці й фемінізувався. Зафіксовано, зокрема, такі описові звороти: *справжній бренд* [УП, 08.04.2021], *одна з найвпливовіших політиків в Україні* [УП, 08.14.2021], *одна з найвідоміших екперток у галузі енергетики* [ВВС, 29.04.2021], *природжений лідер держави* [УП, 29.12.2021], *мама-захисниця, яка переживає за українців і знає всі їхні біди* [УП, 08.04.2021], *не релевантний політичний лідер, а медійний персонаж, на який клікають за старою пам'яттю* [УП, 26.03.2021] (пор.: [54, с.322–344; 55, с. 380–389; 52, с. 271–279; 53, с. 174–175]).

Домінантну позицію зайняли оригінальні авторські описові звороти, сформовані на різній когнітивній базі. Один із таких неологізмів – *Володимир У(В)перший*, який є конотованим субститутом імені *Володимир Зеленський*: *Володимир Вперший* [заголовок] [ЦН, 02.02.2021]; *Насправді цей «стиль Володимира Впершого» доцільно порівнювати не з брежнєвськими виступами, а з радянською традицією 1950-х – 1960-х, коли було модно співставляти економічні показники СРСР з показниками*

Російської імперії... 1913 року [ЦН, 02.02.2021]. Автор цієї іронічної перифрази – журналіст, оглядач Олександр Михельсон. Він докладно проаналізував виголошене 1 грудня 2021 року послання чинного Президента до Верховної Ради, у якому понад сорок разів повторювався прислівник *уперше* в таких протилежних за змістом контекстах: *уперше про Україну* (мінімальна зарплата з 1 грудня становить 6500 грн, а середня – перевищила \$500 на місяць; зарплата лікаря з нового року сягатиме мінімум 20 тис. грн, а середня – 24 тис. грн) / *уперше не про Україну* (енергетична криза, підвищення тарифів). Надмірна вживаність слова послужила основною причиною творення описуваної вторинної анропонімної формули. Зіграла, напевне, свою роль у цьому когнітивному механізмі й алюзія – *Петро Перший (I), Микола Перший (I), Петро II* (Петро Порошенко) [УМ, 15.08.2017], *Петро п'ятий* (Петро Порошенко) [FB, 22.06.2018].

Публічний інтелектуал Геннадій Друзенко після пресмарафону до екватора каденції назвав Володимира Зеленського *президентом-підранком* [ЦН, 28.11.2021], *політичним підранком* [ЦН, 28.11.2021], пояснивши у своєму коментарі значення граматично поліфункційного компонента *підранок* – «поранений, але не смертельно звір»: [Уявіть, що Ви дивились вчорашню пресконференцію Володимира Зеленського, не знаючи української... Яке б враження у Вас склалося?] В мене – що я побачив політичного **ПІДРАНКА (пораненого, але не смертельно звіра)**. День 26 листопада 2021 року, коли Президент п'ять із половиною годин занадмір емоційно й нерідко безпредметно спілкувався з тридцятьма журналістами та розкидав обіцянки, назвали «чорною п'ятницею» Зеленського [УІ, 26.11.2021], а саме дійство – «великим» пресмарафоном [Ут, 26.11.2021], п'ятигодинним ток-шоу з дуже драматичними моментами [ГК, 28.11.2021], зустріччю під прапором протистояння [ГК, 28.11.2021], словесною суперечкою [ГК, 28.11.2021], державним переворотом [ГК, 29.11.2021], примітивним агресивним наративом: ми і вони [ГК, 28.11.2021], якоюсь дивною мовною колаборацією: російсько-українською [ГК, 29.11.2021], «теплою ванною» [ГК, 26.11.2021], точно не «теплою ванною» [UATV,

27.11.2021], *театром одного актора* [Гор, 27.11.2021], *театром дуже непереконливим* [Гор, 27.11.2021], *провальним початком серіалу «Переворот»* [Г, 26.11.2021], *тридцятьма срібняками від Президента* [УМ, 27.11.2021]. Узагальнює розглядуваний перифрастичний ряд описовий зворот *три плювки в обличчя журналістів* [ЦН, 26.11.2021], який семантично корелює з широковживаним фразеологізмом *плювок у душу* («зневага, образа, що зачіпає найдорожче»).

Медійний простір заповнили емоційні наративи, у яких ідеться про чергове довге спілкування глава держави з журналістами, а через них – і з народом. Андрій Богдан, *один із перших членів команди Володимира Зеленського* [УП, 11.12.2020], колишній *шеф канцелярії Президента* [УМ, 04.02.2020], *голос за спиною Зеленського* [УП, 12.02.2020], з приводу тривалого брифінгу очільника країни висловився так: «Ви збрехали, що я приводив до вас Юрія Бутусова (його привів до вас покійний Сергій Нижній). Ви збрехали, що Руслан Рябошапка був адвокатом Коломойського (Руслан взагалі ніколи не був адвокатом, в цьому випадку адвокатом був я). Ви збрехали, що генерал Бурба відповідав за транспорт Майдану (повірте, я перевірів, і він не відповідав ні за транспорт Майдану, ні за транспорт проти Майдану). Крім цього, ви збрехали ще 100500 разів» [36]. Політтехнолог Тетяна Мокріді назвала «формат 5-годинного марафону провальним», позаяк «жодної чіткої відповіді ... не прозвучало (крім того, що не звільнить Єрмака). Більше того, запитань до президента стало більше», а сам він «не володіє обличчям... президента... Нервує, кидається на журналістів. Вираз спантеличеного коміка так і залишився... Гримаси яскраво демонструють ставлення Зеленського до питань. Що було феєрично для актора, дуже погано для президента». «В оточенні президента Зеленського, – робить ще один висновок авторка публікації, – нема фахівців....Президент Зеленський абсолютно не розуміє, що таке державна таємниця» [27].

Регулярні для публіцистично-політичного дискурсу різні щодо жанру тексти, у яких роль найважливіших компонентів виконують об'єднані за різними критеріями авторські перифрастичні звороти,

що презетують керівників держави, команду гаранта Конституції, політиків, народних депутатів, саму державу, її інституції, а також соціально акцентовані події, факти тощо. Для них типовим є неuzuальне творення, через що аналізовані одиниці набувають чіткої конотативності, потужного експресивного впливу.

Роман Романюк і Роман Кравець оригінально й водночас переконливо для пересічного сприймача пропонованої ними інформації описали зміни, які відбуваються в оточенні чинного очільника країни, назвавши свій сюжет «Як виглядає зсередини влада Зеленського». Основний принцип діяльності шостого Президента, наголошують знані в журналістських колах фахівці, – «серіальність влади». Це «чи не єдина стала річ» за його часів, «бо і команда, і провідні теми, і дійові особи змінювались» [46], причому безупинно. Та й самого Володимира Олександровича постійно переслідували гучні несподіванки: то він опинявся у високостях, купався у промінні слави та викликав захоплення, повагу, довіру, симпатії і цим ширив своє електоральне поле, то потрапляв у такі скрутні ситуації, яких не бажають найлютішому ворогові, і цим мимовіль знижував рейтинг власної популярності. За відносно короткий термін Зеленський «пережив кілька публічних перероджень», зміст яких ємно й точно розкривають авторські перифрастичні структури ускладненого типу, в основу яких покладено опозиційну модель «старт політика, керівника, просто людини ← причиново-наслідкові зв'язки → фініш політика, керівника, просто людини», *від грози місцевих чиновників і олігархів до бронзового відкривача дитячих садочків* [Дніп, 02.04.2021], *від адепта обивательського «какая разлица» до державника й національного патріота* [Дніп, 02.04.2021]. Свій імідж він формує сам, часто дублюючи вже майстерно зіграну роль Василя Голобородька, нерідко допомагають це робити «Ігор Коломойський та Рінат Ахметов, Петро Порошенко й Віктор Медведчук». Вони «часом ставлять ... такі сюжетні пастки, знайти вихід із яких вкрай складно» [там само]. Роман Романюк і Роман Кравець небезпідставно називають описуваний серіал документальним, виокремлюючи в ньому головних персонажів, що «можуть так само легко й непомітно зникати з екранів, як і

з'являтися» [там само], а також тих, хто просто «в ролях», а всі вони, зрозуміло, – уособлювачі влади в Україні. Вторинні найменування як субститути конкретних прізвищ постають оригінальними словесними знаками, які часто об'єднуються в перифрастичні ряди й у відшліфованій формі демонструють місце того або того керівника, політика, народного депутата чи будь-якої добре відомої або менш званої у владній структурі особистості, поширений в українському політикумі протекціонізм, професійні якості й інші оцінні характеристики (див.: [Дніп, 02.04.2021]): *головна чоловіча роль; криворізький Президент; «свій хлопець із сусіднього будинку»; звичайний політик* → Володимир Зеленський; *генеральний продюсер; кастинг-директор; черговий «незамінний Андрій» для Володимира Зеленського* → Андрій Єрмак; *режисер-постановник; керівник відділу психологічної підтримки* → Сергій Шефір; *менеджер із підготовки локацій; головний «менеджер із локацій» для піару й регіональних поїздок Зеленського перед місцевими виборами; куратор «Великого будівництва»; модель успішного чиновника часів Зеленського; один з об'єктів найбільшого інтересу для правоохоронців* → Кирило Тимошенко; *креативний продюсер; один із найкреативніших представників нинішньої влади; креативний продюсер серіалу «Слуга народу»; один із архітекторів перемоги Зеленського на виборах 2019 року* → Юрій Костюк; *менедженри по роботі з масовкою* → Дмитро Разумков і Давид Арахамія; *людина, яка, за законом, наділена величезною владою, але в системі влади часів Зеленського виконує досить номінальну функцію; ідеальний прем'єр для Зеленського* → Денис Шмиголь; *відповідальний за спецефекти* → Іван Баканов; *постановник піротехніки та трюків* → Олексій Данілов; *запрошена зірка постановки «Ангели і демони»; відповідальний за декорації; вимушений спадок ситуативних союзів під час виборчої кампанії; чужий оточенню Зеленського і по настрою, і по масштабу схем, які здатен утілити для більшості активістів; уособлення зла* → Арсен Аваков; *помічник із виготовлення бутафорії* → Ірина Венедіктова; *головний опозиціонер і подразник для Зеленського* → Петро Порошенко; *«портной», який «шиє» мундири; людина, яка в часи*

*Майдану публічно захищала «беркутівців» і отримувала звання «заслуженого юриста» з рук Віктора Януковича → Андрій Смирнов; «портной», який «шиє» мантії; людина [Андрія] Богдана → Олег Татаров; відповідальний за буфет → Микола Тищенко; SMM-спеціаліст → Юлія Мендель; випадкові люди в кадрі → Михайло Подоляк та Олексій Арестович. Склад описових зворотів неантропонімного походження репрезентує організований за структурою сурядного словосполучення з розділовими та протиставними семантико-синтаксичними відношеннями вираз *не драйвер змін та творець стратегії розвитку країни, а реалізатор ідей Президента та його оточення*, який є конотативно маркованим субститутутом ергоніма Кабінет Міністрів України.*

IV. 4. 1. ПЕРИФРАЗИ СЕМАНТИЧНОГО ТИПУ «ЛЮДИНА»

Стосовно найпродуктивніших вторинних номінувань семантичного типу «Людина» досліджуваного хронологічного зрізу, то ними є субститути антропонімних формул «Володимир Зеленський», «Петро Порошенко», «Дмитро Разумков», «Василь Бурба», «Віктор Медведчук», «Тарас Козак», «Андрій Єрмак», «Руслан Демченко», «Олег Татаринів», «Олександр Дубінський», «Ілля Кива», «Рінат Ахметов», «Володимир Путін», «Олександр Лукашенко».

У попередні періоди високою активністю, семантичною і конотативною розгалуженістю вирізнялися перифрази, які характеризують гаранта державного суверенітету, територіальної цілісності, дотримання Конституції, прав та свобод людини і громадянина. Ідеться про президентів України й інших держав, зокрема Російської Федерації та Білорусі (див.: [54, с.53–54, 176–179, 182–185, 377–391, 256–266, 392–438, 269–282, 196; 55, с. 18–20, 229, 236–238, 410–411, 411–417, 294–307, 311–321 ;52, с. 16–22, 152–153, 158–159, 295, 295–299, 237–242, 165; 53, с.31–41, 127, 129, 189–190, 159–161, 132–139]). Не став винятком і 2021 рік, який, за перифрастичною версією, є *роком корони* [УП, 07.05.2021], *роком великого переформатування української влади – починаючи від*

уряду й закінчуючи Верховною Радою [DW, 07.05.2021], роком президентського екватора Зеленського [DW, 01.01.2021], екватором влади Зеленського [DW, 01.01.2021].

Перифрастичне поле «Володимир Зеленський» репрезентоване в іншому семантичному форматі. Щодо його конотативності, то вона не змінилася – абсолютну першість утримує пейоративність. Активно вживані в 2019–2020 рр. вторинні номінування з детермінованими компонентами *комік, клоун, актор, артист, маріонетка* й под. (див.: [53, с. 38-39]) функціують найчастіше у вигляді експансивних варіантів із посиленою негативною аксіологійністю (пор.: *комік України* [УПБ, 07.08.2019] і *найвпливовіший комік України* [5к, 19.08.2021]; *актор-комік* [FB, 26.01.2019] і *актор-комік, який за 2,5 роки дедалі гірше справляється з роллю Президента* [УМ, 30.11.2021]) або просто мають інший дистрибутивний малюнок, який дистанціює їх від персональності й надає їм соціального звучання (*тричі клоун на чолі держави* [FB, 23.11.2021], *«клоун», який очолює «недокраїну»* [Д, 12.10.2021], *посередній актор, який брехав, був агресивним, вступав у суперечку з журналістами, чим просто применшував себе* [Гор, 30.11.2021], *перший справжній актор на цій сцені* [УП, 01.12.2021], *вдалий артист великої політичної сцени* [Іб, 03.11.2021], *маріонетка, яка загралась у лідера нації* [УМ, 13.12.2021], *не менш небезпечна, ніж зовнішній ворог, маріонетка* [УМ, 13.12.2021]). Важливо наголосити, що основний масив сформували не ті описові звороти, які характеризують зв'язки зі студією «Квартал 95», професійне минуле керівника країни, а ті, що розкривають специфіку президентської діяльності, стиль управління, набутий керівний досвід, прогнозують перспективне й не зовсім привабливе майбутнє.

Точкою відліку процесу творення вторинних найменувань аналізованого періоду, як і попереднього, стало новорічне привітання Президента у формі діалогу з дітьми, яке соціальні мережі назвали *політичною педофілією* [BIG, 01.01.2021]. Добре, що очільник держави згадав про самотутній український народ, про «хоробрість Святослава, велич Володимира, мудрість Ярослава», про оголошення миру в усій Україні не «на Банковій у

Києві», а «на Артема в Донецьку», про написання довгоочікуваного «Крим – це Україна» «не в інтернеті, а на піску на пляжі в Ялті. На українському піску українського пляжу української Ялти». Сприкрило те, що в один ряд великих українців поставлено «двох Шевченків», а насправді ж маємо одного генія, до якого навряд чи вдасться колись кому-небудь дорости, що знову використано російськомовні мініпосили, адресовані Донецьку, Луганську та Криму, й забуто про українську мову, яка найпотужніше гуртує нас у згадувану у святковому посланні одну сім'ю, один народ, одну країну [31]. Після 31 грудня 2020 року Президента Зеленського почали порівнювати з радянським вождем-диктатором Володимиром Леніним, що демонструють контаміновані описові звороти на взірець *Ленін Володимир Олександрович* [Б, 01.01.2021], *офшорний Зеленін* [КЗ, 05.10.2021], керівника країни іронійно поіменували «казковим візіонером», який добре відтренованим голосом розказує про гуманістичні цінності [ГК, 01.01.2021].

Непродуктивний розряд становлять перифрази з меліоративною конотацією, утворені за зразком типової моделі «людина (*Президент, політик, борець...*) + її (його) професійні, політичні й інші якості, прагнення, бажання тощо»: *людина, яка хоче дійсно щось змінити* [ЄП, 08.10.2021], *людина, яка не є частиною корумпованої еліти* [ЄП, 08.10.2021], *амбітний президент, що вийшов з-під контролю української еліти* [ФВ, 09.11.2021], *не-олігархічний президент* [УП, 18.03.2021], *президент центру* [УП, 20.09.2021], *найпопулярніший український політик* [DW, 01.01.2021], *політик року* [ІФ, 29.12.2021], *великий борець з олігархами, якому заважають корумповані можновладці* [УМ, 12.10.2021]. Найчастіше вони мають формально-граматичну будову складнопідрядного речення нерозчленованої структури, у якому підрядна частина пояснює, уточнює, конкретизує окремий член у головній частині, виражений названими вище й іншими субстантивами із співвідносним словом чи без нього або займенниковими іменниками, повідомляє не про фрагмент об'єктивної дійсності, а про окрему прецедентну особистість.

3-поміж інноваційних одиниць семантичне ядро сформували описові структури, ідентифіковані за критеріями номінування «політична діяльність Володимира Зеленського», «президентська діяльність Володимира Зеленського», «громадянська позиція Володимира Зеленського». Роль маркера того або того конкретного значення частіше виконують граматично панівні компоненти, рідше – програмовані ними поширювачі, а подеколи вони діють сукупно. Розряд детермінованих членів представляють такі пейоративно забарвлені лексичні одиниці, як *дилетант*, *кретин*, *невіглас*, *профан*, *непорозуміння*, *розчарування*, *тип*, *злодій*, *зрадник*, *нарцис* («сприйняття себе як кращого від інших, унікального, неповного»), *недоук*, «*беспредельщик*», *розчарування*, *банкрут*, *менеджер*, *чиновник*, *мрійник*, *чемпіон*, *іграшка*, *чувак*, *катастрофа*, та ін. Функцію детермінувальних конститuentів виконують неоднорідні щодо значення лексеми різної частиномовної належності, як-от: *війна*, *апокаліпсис*, *розбрат*, *волюнтарист*, *крадій*, *неполітик*, *популіст*, *офшорник*; *офшорний*, *недосвідчений*, *ображений*, *некомпетентний*, *нудний*, *небезпечний*, *неінтелектуальний*, *слабкий*, *потішний* («призначений для публічної розваги») й под. Регулярним для них є вживання при семантично нейтральних компонентах. Напр.: *дилетант у політиці*, *державному управлінні*, *безпековій і оборонній сферах* [Е, 26.11.2021], *феєричний кретин*, *який не розуміє, що відбувається* [УМ, 26.01.2021], *повний невіглас*, *не здатний здійснювати стратегічне керівництво державою* [ЄС, 01.02.2021], *повний профан* [УМ, 26.01.2021], *некомпетентний профан*, *який не має досвіду та потрібних йому знань* [Е, 26.11.2021], *зелене непорозуміння* [Ут, 07.06.2021], *розчарування року* [ІФ, 29.12.2021], *недосвідчений тип* [УП, 23.11.2021], *злодій-крадій* [УП, 23.11.2021], *зелений державний зрадник* [Твіт, 04.10.2021], *ображений нарцис* [5к, 09.11.2021], *щирий недоук* [ЦН, 25.12.2021], *звичайний «беспредельщик»* [ЦН, 20.08.2021], *політичний банкрут* [Нов3, 03.02.2021], *менеджер*, *а не уособлення всієї повноти влади* [ФтК, 14.09.2021], *типовий нудний чиновник* [Ут, 14.07.2021], *наймасштабніший мрійник* [УП, 22.07.2021], *чемпіон із популізму*, *блюзнірства та брехні* [Ут,

07.06.2021], *іграшка олігархів, а не Президент України* [5к, 04.10.2021], *чувак, який загрався* [УП, 23.11.2021], *катастрофа для України* [УП 19.07.2021]; *президент війни* [УП, 20.04.2021], *вершник апокаліпсису* [УМ, 30.06.2021], *президент розбрату* [ІФ, 15.10.2021], *президент-волюнтарист* [ЖЛ, 30.06.2021], *президент-неполітик* [УМ, 30.11.2021], *президент-популіст* [УМ, 01.12.2021], *офшорний президент* [ВЗ, 05.10.2021], *некомпетентний плагіатор* [ОБ, 12.01.2021], *людина слабка* [УП, 23.11.2021], *«потішний» президент* [Д, 12.10.2021].

Особливою аксіологічністю, спрямованою в бік пейоративності з максимальним ступенем вияву її, наділені перифрази з детермінованим компонентом *барига*, значенневий обсяг якого формують семи 'перекупник краденого', 'бізнесмен, діяльність якого оцінена як недостатня', 'нечесний бізнесмен', 'людина, яка ставить власні інтереси вище від державних': *зелений барига* [ВЗ, 05.10.2021], *зелений барига офшорний* [МБ, 13.11.2019]. Вирізнений іменник активно побутує у складі вторинних номінувань, що характеризують попередника чинного Президента: *шоколадний барига* [КІ, 07.10.2019], *непосаджений барига* [УМ, 20–21.11.2020], *барига, який розікрив армію* [ХД, 11.11.2019]. Важливо зацентувати, що ті аналізовані одиниці, які мають однаковий або максимально подібний компонентний склад та ідентичний репертуар семантичних маркерів і входять до перифрастичних полів «Петро Порошенко» й «Володимир Зеленський», дають підстави для переоцінки змісту тиражованих напередодні президентських виборів 2019 року і вже за перебування Володимира Зеленського на посту глави держави перифраз *не Петро Порошенко* [Чесно, 29.04.2019], *повна протилежність Порошенку* [УНІАН, 26.11.2019] і тих описових зворотів, які корелюють із ними на рівні інваріатного значення «відмінне / спільне між Петром Порошенком та Володимиром Зеленським» (*вирок Порошенка* [УІ, 20.05.2019], *вирок п'ятого глави держави, лідера «Європейської солідарності» Петра Порошенка* [УІ, 20.05.2019]). Отже, *наш Шостий* [Е, 21.04.2021], за перифрастичною оцінкою, уподібнюється *п'ятому Президентові України* [ВЗ, 15.12.2021] або, за влучним твердженням Дмитра

Княжича, перетворюється на *типового «старого» політика* [G, 23.09.2021]. Ірина Фаріон розширює розглядувані аксіологічні рамки, називаючи Петра Порошенка й Володимира Зеленського *горе-президентами* [УПБ, 17.07.2021]. Варто наголосити, що мінітексти з таким семантичним описом, регулярним експлікатором якого є перифрастична опозиція, – поширене явище в досліджуваному дискурсі: *Вона [тітка] співчувала молодому новачку [Зеленському], що стояв перед грубим і самовпевненими олігархом Порошенком, який автобусами підвіз людей, щоб створити натовпи підтримки* [BBC, 22.07.2021]; *Розумний негідник Порошенко, який може дозволити собі красти адвокатів країни, та щирий неук Володимир Зеленський з командою неуків у Державне бюро розслідувань – у двобої, в якому вже неможливий компроміс* [ЦН, 25.12.2021].

У 2021 році в Україні все гучніше лунали застереження про згортання демократії, про вияви автократії, про прагнення Зеленського зосередити в одних руках усі гілки влади. У публіцистично-політичному дискурсі утворився окремий корпус описових зворотів на цю тему, функцію основного семантичного маркера в яких виконують лексеми *диктатор, монарх, тиран, автократ, волюнтарист* та ін. й сполучувані з ними на засадах підрядності, сурядності або кореляції компоненти, що містять у своїй значеннєвій структурі семи 'який незначний за силою, ступенем вияву', 'який своїми особливостями нагадує що-небудь', 'який перебуває в початковому стані': *маленький диктатор великої України* [Site, 15.02.2021], *маленький бездумний диктатор* [G, 08.10.2021], *малий тиран і диктатор* [УПБ, 16.03.2021], *своєрідний самодіяльний монарх* [ФТК, 14.09.2021], *автократ-початківець, якому скрізь маряться «заколотники» та «попередники»* [ЦН, 28.11.2021].

В самостійну групу вичленувано перифрази, що специфічно характеризують президентську діяльність Володимира Зеленського, особливості його стилю керівництва державою – не безпосередньо, а через опосередковані метоніміїні ланки, представлені такими основними моделями: 1) «ім'я ← Генеральна Прокуратура України: «око государеве» [УП, 17.03.2021]; 2) «ім'я ←

Верховна Рада України»: «зелений парламент» [Ут, 26.12.2021]; 3) «ім'я ← Рада національної безпеки і охорони України»: *бойова сокира Президента* [ТСН, 10.10.2021], *чи не найголовніший орган влади* [НЛ, 12.10.2021]; 4) «ім'я ← система правління Володимира Зеленського»: *провінційний авторитаризм* [Nov, 12.10.2021], *модерний авторитаризм* [УМ, 06.10.2021], *м'який авторитаризм* [УМ, 06.10.2021], *паростки популістичного авторитаризму* [ЦН, 24.05.2021], *маленький авторитарний режим* [ЦН, 24.05.2021], *м'який авторитарний режим* [G, 23.09.2021], *модель авторитарного популізму* [РС, 20.10.2021], *авторитарний режим* [G, 23.09.2021], *авторитарний стиль управління* [112 к, 23.09.2021], *авторитарний режим, що вже переходить у диктатуру* [5к, 04.10.2021], *неосвічений абсолютизм* [ZU, 09.10.2021], *зелена диктатура* [IS, 11.04.2021], *режим за лекалами Путіна й Лукашенка* [УМ, 03.12.2021], *режим президентського самоуправства* [ZU, 09.10.2021]; 5) «ім'я ← Міністерство внутрішніх справ України»: *останній центр влади, який напряду не контролюється Президентом* [УП, 17.06.2021]; 6) «ім'я ← Офіс Президента України»: *альтернативний центр управління країною* [ФТК, 14.09.2021]; *центр прийняття рішень* [РС, 20.10.2021]; 7) «ім'я ← Служба безпеки України»: *охорона опричників Зеленського* [ВАр, 24.11.2021]; 8) «ім'я ← депутатські групи у Верховній Раді “Довіра”, “За майбутнє”»: *милиці фракції Зеленського* [УП, 29.11.2021]; 9) «ім'я ← закриття англомовної газети “KyivPost” в Україні»: *ознака посилення цензури в Україні* [5к, 09.11.2021], 10) «ім'я ← перший рік президентства Володимира Зеленського»: *гучні призначення та звільнення* [ВУ, 20.05.2021]. Кожна з вирізнених моделей має свій лексико-семантичний склад і свій набір значенневих маркерів. Зокрема, для моделі «ім'я ← система правління Володимира Зеленського» типовими є детерміновані й детермінувальні компоненти, які об'єднують семи ‘незаперечне утвердження свого авторитету’, ‘необмежена влада в державі’, ‘беззастережне підпорядкування владі’, ‘ігнорування колегіальності’, ‘удавання до грубого адміністрування’ тощо. Роль семантичних маркерів виконують лексичні одиниці

авторитаризм, авторитарний, диктатор, диктатура, диктаторство, диктаторський, самоуправство та ін.).

Ще одним опосередкованим свідченням схильності Володимира Зеленського до авторитаризму є базований на перифразах стиль спілкування його з людьми, які мають інші, ніж у Президента, погляди не те, що відбувається в українському суспільстві. Ось приклад: реагуючи на оприлюднену інформацію Василя Бурби, яка стосується провалу операції «Вагнергейт» і прямої причетності до цього керівника країни та його найближчого оточення, Володимир Зеленський використовує як засіб характеристики розвідника з великим досвідом цілий арсенал пейоративних описових зворотів: *людина попереднього глави держави Петра Порошенка* [УП, 26.11.2021], *авантюрист і аферист* [ЦН, 26.11.2021], *«СБівець», котрий керував блокуванням транспорту на Майдані* [УП, 26.11.2021], *«бізнесмен», котрий торгував інформацією* [УП, 26.11.2021], *неукраїнський розвідник* [Ліг, 26.11.2021], *дріб'язкова людина* [Ліг, 26.11.2021]. Сам же Бурбак і ті, хто високо цінує його минулі заслуги, бачить його серед *політиків першого ешелону* [А, 24.11.2021], *головних кандидатів на пост Президента* [А, 24.11.2021], заперечують ці звинувачення, уважають їх безпідставними. Таких суперників, як Василь Бурба, й адресованих їм емоційно конотованих комунікативних стратегій у чинного керманіча держави немало (див. розділ V, семантичний тип «Людина»).

В окремих типів згруповано перифрази, що постали самобутнім мовним викликом на існування схеми, «за якою офшорні фірми Зеленського та його команди з 2012 року нібито отримали 40 мільйонів доларів від офшорів, пов'язаних із олігархом Ігорем Коломойським. Саме тоді студія «Квартал 95» почала співпрацювати з телеканалом «1+1». Ці кошти могли бути частиною історії з відмиванням брудних грошей. Поряд із Зеленським в офшорних паперах фігурує голова Служби безпеки України Іван Баканов, а також перший помічник президента Сергій Шефір» [35]. Основні виразники значення «ухиляння від сплати податків за випрацьованою схемою» – прикметник *офшорний*, що вступає в семантико-синтаксичні зв'язки із субстантивами на зразок

Президент, мільйонер, мультимільйонер, іменники офшорник, для якого типовим є функціонування у складі прикладки, та *офшор*, що регулярно вживається в програмованій значеннево неоднорідними субстантивами синтаксичній позиції: *офшорний мультимільйонер* [НПор, 19.10.2021], *офшорний Президент* [ВЗ, 05.10.2021]; *мільйонер-офшорник* [НПор, 19.10.2021]; *власник офшорів* [ВВС, 17.11.2021]. Поруч з аналізованими вживаються інші утворювані за взірцем складних словосполучень або речень описові звороти, що репрезентують конкретизованіший план змісту, напр.: *людина, яка не просто ховає кошти в офшорах, а відмиває брудні гроші й займається корупцією спільно з партнерами* [5к, 04.10.2021].

До розряду продуктивних уналежнено вторинні найменування, що визначають місце Володимира Зеленського в українському політикумі, дають прогнози його майбутнього як людини і як державного діяча. Конотативна природа перифраз аналізованого часового зрізу не узгоджується з результатами загальнонаціонального дослідження, проведеного фондом «Демократичні ініціативи» спільно із соціолінгвістичною службою Центру Разумкова: максимально домінують пейоративні описові структури (понад 90% від усіх зафіксованих одиниць), тоді як 45,1% українців уважать чинного Президента *політиком* [2021] року [ІФ, 29.12.2021], 45% – *розчаруванням* [2021] року [ІФ, 29.12.2021]. Родовою назвою до розглядуваних вторинних номінувань може слугувати складне словосполучення *президент різноочікуваних сподівань* [Е, 24.10.2021].

У 2021 році зафіксовано відчутне падіння рейтингу Володимира Зеленського, що промовисто потверджує повернення до активного вжитку раніше використовуваного слова *рейтингопад*, а також удокладнено схарактеризована в другому розділі монографії лексико-словотвірна інновація *падівництво*, яка, сполучаючись із прикметником *великий*, репрезентує семантику «різке зниження рейтингу Володимира Зеленського, утрата ним авторитету глави держави». Із цим оказіонізмом взаємодіють на рівні значення, заступаючи одна одну, перифрастичні структури з детермінованим компонентом *лідер*

(«особа, що йде першою у змаганні за президентську посаду»): *явний лідер, який від початку політичного сезону кинувся в одиночний «санкційний відрив»* [УП, 29.06.2021], *лідер антирейтингу* [Е, 01.11.2021], *лідер антирейтингу серед українських політиків* [ГК, 07.11.2021]. Довіра до Володимира Олександровича після половини його президентського терміну і справді похитнулася через різні причини: провал боротьби з коронавірусом, різке погіршення соціально-економічної ситуації, зростання плати за житлово-комунальні послуги, офшорний скандал, невиконання багатьох передвиборчих обіцянок, невинуваті часті кадрові зміни, постійні політичні конфлікти, малопомітні успіхи у завершенні війни на Донбасі та ін.

Як свідчить фактичний матеріал, політичне майбутнє натеперішнього очільника країни в перифрастичному представленні неоднозначне. Це послідовно віддзеркалюють такі протилежні за змістом конструкції: *імовірний Президент іще на п'ять років* [УМ, 23.03.2021], *Президент із реальною перспективою* [УПБ, 21.04.2021] та *романтичний політик, що прийшов на один президентський термін* [ТСН, 10.10.2021], *одноразовий Президент* [ТСН, 10.10.2021]. Склад останніх доповнюють описові звороти з інваріантним значенням «позбавлення волі за скоєне під час президентської діяльності»: *перший в історії Президент України, який сяде до в'язниці разом із головою Офісу Президента* [5к, 14.11.2021].

Оновився і розширився порівняно з попереднім хронологічним зрізом онімний склад та значеннєвий опис активно вживаних у досліджуваному дискурсі компаративних описових зворотів, суб'єктом порівняння у яких є Володимир Зеленський, а об'єктом – різні прецедентні імена. На основі пропріативів-об'єктів як семантичних маркерів вторинних номінувань вирізнено такі субмоделі компаративної моделі «суб'єкт *Зеленський* ↔ об'єкт *X*»:

1. «Зеленський ↔ п'ятий Президент України Петро Порошенко»: *Зеленський → не Петро Порошенко* [УНІАН, 26.11.2021]. Як уже зауважено вище, основною функцією перифраз аналізованого взірця є не порівняння, а протиставлення чинного гаранта Конституції і його попередника. Ця маніпулятивна

технологія втратила свій промоційний та інші сенси у зв'язку з очевидними неуспіхами *недоторканного «слуги»* [УПБ, 11.03.2021], *найголовнішого «слуги народу»* [5к, 13.09.2021].

2. «Зеленський ↔ четвертий Президент України Віктор Янукович»: Зеленський → *не Віктор Янукович, який утік з України в Росію* [УНІАН, 26.11.2021], *маленький Віктор Янукович* [А, 18.03.2021]. Перший описовий зворот є самохарактеристикою, тоді як другий – оцінка діяльності Президента, зокрема критика його за вдавання до недемократичного стилю керівництва, відомим журналістом, письменником, публіцистом Віталієм Портниковим. Особливою конотативною виразністю наділена конструкція з метонімічним об'єктом *золотий батон* [5к, 04.10.2021], що став одним з основних символів маєтку Януковича. Цей субститут прізвищної формули *Володимир Зеленський* увійшов до розряду прецедентних висловів, він асоціюється із *зрадником-утікачем* [УМ, 14.12.2021], *президентом-зеком* [УП, 23.03.2021], *засудженим в Україні президентом-утікачем* [УП, 22.11.2021], з його патологічною тягою до розкошів, багатства.

3. «Зеленський ↔ президент Білорусі Олександр Лукашенко»: Зеленський → *ранній Олександр Лукашенко* [Nov, 12.10.2021], *гібридний союзник Лукашенка* [The, 27.10.2021], *«бацька» Зеленський* [Site, 15.02.2021].

4. «Зеленський ↔ президент Росії Володимир Путін + президент Білорусі Олександр Лукашенко»: Зеленський → *новий маленький путінчик чи лукашенко* [ТвМ, 09.06.2021], *маленька копія Лукашенка-Путіна* [5к, 11.11.2021]. Перифрази з двома компаративними об'єктами репрезентують денотат у складнішому семантичному й конотативному вимірах.

Відповідно до онтологічної умови порівняння основний масив конкретних репрезентантів компаративної моделі «суб'єкт *Зеленський* ↔ об'єкт *X*» сформували вторинні номінування, у яких суб'єкт порівняно з об'єктом за однією або кількома, але не всіма ознаками (99% від кількості зафіксованих одиниць). Мовними індикаторами такого типу уподібнення є відонімні та відапелятивні демінутиви, присубстантивні поширювачі з ідентифікувальною семою 'неповнота вияву'. Функційна обмеженість перифраз із

рівноважними компонентами-антропонімами (суб'єкт Зеленський = об'єктові X: Зеленський = *копія Путіна й Лукашенка* [5к, 11.11.2021]) детермінована дією екстралінгвальних чинників: нетривале перебування при владі, вагома суспільна довіра до новообраного Президента, намагання його адекватно реагувати на суспільні виклики тощо.

Особливого коментарю потребує компаративна субмодель «Зеленський ↔ керівник Офісу Президента України Андрій Єрмак»: Зеленський → *пресекретар Андрія Єрмака* [ЦН, 10.10.2021], *дуєт «продюсер Єрмак – актор Зеленський»* [ФтК, 14.09.2021]. За нею закріплено такий семантичний опис: «повноваження Президента виконує максимально наблизений до нього підлеглий, а Президентіві делеговано повноваження цього або будь-якого іншого підлеглого». Ідеться, власне, про брак керівного досвіду в очільника держави й сліпу довіру тим, хто входить до його найближчого оточення. Типовими мовними репрезентантами інформації про втрату субординації між гарантом Конституції та главою Офісу Президента, яких іронійно поіменували *найвідомішим подружжям України* [Ут, 01.07.2021], про надмірну владу Єрмака є перифрази із семантикою посесивності, які функціують на правах субститутів лексичного словосполучення *Офіс Президента України: офіс Єрмака* [G, 09.09.07.2021], *Офіс голови Офісу Президента* [ФтК, 14.09.07.2021], *канцелярія під вивіскою «Офіс Президента»* [УМ, 26.10.2021]. Важливо наголосити, що Володимир Зеленський не виняток, а радше ще один яскравий приклад вияву соціального дисонансу «незаконно верховодити, правувати, порядкувати, начальникувати» в найвищій владній ієрархії. Пор. щойно проаналізовані вторинні номінування з такими описовими зворотами: Леонід Кучма ↔ Дмитро Табачник → [Кучма] *Президент в Адміністрації Табачника* [ПСУМ, с. 184], Віктор Ющенко ↔ Віктор Балоба → [Балоба] – *це я* [Ющенко] [УП, 21.03.2008].

Поодинокими прикладами представлені в публіцистично-політичному дискурсі перифрази, які вказують на україноцентричну зорієнтованість Володимира Зеленського. У допрезидентський період він скомпрометував себе тим, що порівняв Україну з

порноактрисою, а томос про автокефалію з термосом. Тож не випадково, а цілком закономірно після інавгурації з'явилися перифрази *латентний українофоб* [НДП, с.111], *Володимир Ростович* [НДП, с.108], *президент «Малоросії»* [УМ, 26.01.2021]. Далася взнаки й горезвісна фраза *«какая разница»*, що трансформувалася внаслідок семантизації та граматикизації в інноваційну лексичну одиницю *«какаяразниця»* й стала основою творення оказіоналізмів *«какаяразніки»*, *«какаяразництво»* (див. про це: [НДП, с.24–29]): Зеленського почали називати ще й *адептом обивательського «какая разница»* [Дніп, 02.04.2021]. Проаналізовані негативно забарвлені описові структури своїм змістом аж ніяк не гармонують із такими важливими для очільника речами, як національна ідея, патріотизм, та ін. Шостого Президента звинувачують у проросійській налаштованості, що демонструють вторинні найменування, репрезентовані згадуваними вище метонімійними ланками у вигляді різних моделей, а саме: «ім'я ← ім'я президента Росії»: Зеленський → *той, хто мріє заглянути йому* [Володимирові Путіну] *в очі* [УМ, 03.12.2021]; «ім'я (імена) ← Офіс Президента України, його працівники-агенти Росії»: Зеленський (його оточення) → *розплідник російської агентури* [G, 16.11.2021].

Слугонародівці намагаються закріпити за своїм *головним «слугою народу»* [ОБ, 11.01.2021] новий національний образ, потенційний мовний наслідок чого – активне функціонування в перифрастичному полі «Володимир Зеленський описових зворотів із компонентами *патріот, націоналіст* і навіть *бандерівець*. Мовиться про такі меліоративно конотовані одиниці, як *справжній український патріот, майже бандерівець* [УМ, 24.02.2021], *Зебандерівець-президент* [УМ, 24.02.2021].

Найнижчу частоту вживання мають вторинні найменування, які є синхронними субститутами імені Президента України й Української держави. Їхній значенневий обсяг формують антропонімний та хоронімний інформативні центри: *лакмусовий папірець відсутності в Україні критичного мислення, сили маніпулятивних технологій для політичної перемоги* [РС, 20.10.2021] = антропонім (*Володимир Зеленський*) → *лакмусовий*

папірець України 2019–2021 рр. + хоронім (Україна) → держава без критичного мислення, сили маніпулятивних технологій для політичної перемоги.

Стає вже якоюсь негарною традицією, що працівники Офісу Президента, яких на різні посади призначав сам Володимир Зеленський, підтримувані ним народні депутати-однопартиїці опиняються в центрі гучних скандалів, а нерідко й спричиняють їх. На основі дібраного фактичного матеріалу змодельовано перифрастичні сюжети, активними персонажами яких є Андрій Єрмак, Руслан Демченко, Олег Татаров, Сергій Шефір, Кирило Тимошенко, Вадим Мельник, Олександр Дубінський та ін. Президентська оцінка діяльності окремих із них не збігається з тією, яку подано в мінідискурсах. Зокрема, керівник держави переконує, що Руслан Демченко є *корисним керівником, хоч і очолює всі розвідслужби України всупереч закону про люстрацію* [News, 04.07.2021], тоді як журналіст Юрій Бутусов вважає його *російським шпигуном* [G, 17.11.2021], *російським агентом* [News, 04.07.2021], *реальним учасником агресії Росіїв Криму* [G, 16.11.2021], *куратором виконання Харківських угод* [ЦН, 15.12.2021], *противником асоціації Україна-ЄС зі зв'язками в Москві* [ЦН, 23.11.2021], *одним із тих, хто скасував підписання асоціації Україна та ЄС* [ЦН, 23.11.2021], *одним із тих, хто спричинив Революцію [Гідності]* [ЦН, 23.11.2021], *люстрованою людиною зі зв'язками в Москві* [ЦН, 23.11.2021].

Таку саму аксіологічну полярність спостережено в перифрастичному полі «Андрій Єрмак». Але перед тим, як озвучити її, варто звернути увагу на описові звороти, що висвітлюють виробничі й просто людські взаємини між гарантом Конституції та керівником Офісу Президента. Про них уже почасти йшлося вище. Чинний керівник держави обирає собі *незамінних Андріїв* [УПБ, 22.05.2021] – Богдана та Єрмака. Андрій Богдан швидко перетворився з *друга Зеленського* [УП, 04.11.2020] на *ворога Зеленського* [УПБ, 14.01.2021] (пор.: [53, с. 39–41]), а Андрій Єрмак обійняв його посаду і миттєво став *alter ego Зеленського* [УП, 04.11.2021]. Із цим перифразом взаємодіє цілий корпус вторинних номінувань, у яких функцію основного семантичного маркера

виконують прикметники зі значенням виділюваності, близькості, що входять до складу ад'єктивно-субстантивних конструкцій, пор.: *друга тінь Зеленського* [НВ, 10.01.2020] і *незамінний Андрій» для Володимира Зеленського* [Дніп, 02.04.2021], *абсолютно незамінна людина біля Президента* [INEWS, 14.09.2021], *найпомітніша фігура в оточенні Президента* [УП, 20.05.2021], *найближча до Зеленського людина* [УП, 08.04.2021], *«права рука» Зеленського* [5к, 20.05.2021].

Володимир Зеленський запевняє, що довіряє Андрієві Єрмаку так, як собі самому. Оцінюючи свого підлеглого, він не скупиться на похвали. Немає потреби наводити всю мовну аксіосферу, до якої вдається Президент, достатньо проілюструвати сказане такими орнаментальними перифразами : *не на словах, не блаблабла, а реальний патріот, який дуже багато працює* [УП, 24.06.2021], *реальний потужний менеджер не на словах, не блаблабла* [УП, 24.06.2021], *потужна людина, яка зробила багато важливих операцій* [УП, 26.11.2021]. Стосовно ключового слова *менеджер*, то воно й семантично споріднені з ним іменники активно вживається у складі авторських описових зворотів і тих, які є колективним продуктом. Що ж до лексеми *патріот*, то вона, як свідчить фактичний матеріал, викликає серйозні застереження. В аналізованому перифрастичному полі відчутно переважають одиниці з іншими ідентифікувальними семами – ‘проросійський політик’, ‘завербований розвідник’. Функцію типового носія валентності в них виконують семантично акцентовані субстантиви *агент, «кріт»*, які регулярно сполучаються з іменниками *спецслужба, розвідка, Росія, Російська Федерація, Федеральна служба безпеки, Кремль*, прикметниками *російський, московський: російський агент* [G, 22.11.2021], *агент російських спецслужб* [ВолН, 22.11.2021], *агент спецслужб РФ* [УП, 24.06.2021], *агент ФСБ РФ під псевдонімом «Козир»* [ЦН, 04.11.2021], *агент російської розвідки* [Нов, 01.09.2021], *«кріт», який злив у Москву інформацію про спецоперацію «Вагнерівці»* [ЦН, 04.11.2021]. Зафіксовано ще один вербалізаційний засіб описуваної ситуації – через опосередковану метонімічну ланку, репрезентовану у вигляді моделі «ім'я ← Державне бюро розслідувань України»: *зовсім не*

державний орган, а маріонетковий орган Єрмака [ДемС, 26.12.2021]. Статус чинного керівника Офісу Президента в узагальненому вигляді відрефлексовує організована за моделлю складнопідрядного речення описова конструкція *людина у високій владі, котра ... кермує і політичною ситуацією в Україні, і зв'язками з Кремлем* [УМ, 24.03.2021]. За перифрастичною версією, Андрій Єрмак не є самітником у цій справі, а діє нібито спільно зі своїм найближчим оточенням: Андрій Єрмак, Олег Татаров → *зрадники у владі* [ІФ, 26.12.2021], *найбільші помічники Путіна* [ДемС, 26.12.2021]; Андрій Єрмак, Руслан Демченко → *агенти впливу РФ* [ЦН, 01.12.2021]; Андрій Єрмак, Руслан Демченко, Володимир Зеленський → *учасники зриву операції «вагнерівців»* [G, 16.11.2021]; Андрій Єрмак, Володимир Зеленський → *«співучасники злочину» зі зливу операції із затримання «вагнерівців»* [ЦН, 04.11.2021].

Описовий зворот *розумна людина, яка відокремила Зеленського від усіх інших* [Гор, 27.11.2021] проливає світло, з одного боку, на взаємини між Президентом та очільником його Офісу, а з іншого – на утвердження владного чину Єрмака – *від головного корупціонера в державі* [Нов, 01.09.2021] до *людини вагомої в країні* [ЦН, 04.11.2021], *видатної постаті в сучасному українському політикумі* [ЦН, 04.11.2021], *одного з претендентів у кандидати на пост Президента України на наступних виборах* [ЦН, 04.11.2021], *сильного кандидата у Президенти* [ЦН, 04.11.2021].

Склалася, однак, парадоксальна ситуація, коли чиновника далеко не найвищого рівня – Андрія Єрмака – сприймають як *другу людину в країні* [ГК, 26.11.2021], *як другу найбільш впливову особу* [5к, 20.05.2021], *як головного «смотрящого» по Україні* [5к, 13.11.2021], *як господаря України* [Каз, 06.07.2021] і *навіть як тіньового Президента* [G, 23.09.2021]. Політологи твердять, що у владній структурі змістилися акценти в бік стагнації, а не прогресу, знівелювалися повноваження глави країни, а це може негативно вплинути на сучасні внутрішні та зовнішні державотвірні механізми.

У 2021 році, як і 2020, мав би понизитися, згідно з українською лінгвополітичною традицією, яку репрезентує онімний ланцюг

«Леонід Кравчук – Леонід Кучма – Віктор Ющенко – Віктор Янукович», перифрастичний рейтинг Петра Порошенка. Цього, проте, не сталося, що зумовлено, по-перше, активною і здебільшого результативною політичною діяльністю п'ятого Президента, по-друге, заявленим на всенаціональному обширі конфліктом між чинним керманичем України та його попередником із нерозгубленим рейтингом популярності. Неабиякий імідж Петрові Олексійовичу створює Володимир Олександрович. Критикуючи канали Порошенка, які мовбито частіше показують агентів Кремля, аніж рекламу нового масла «Рошен», Зеленський використовує негативну з його аксіологічного видноколу перифрастичну риторичку, яку суспільство сприймає по-іншому, яка позитивно асоціюється у свідомості багатьох українців із *«старим» політиком* [УП, 08.04.2021], іронійно названим у народі й *«бульдозером» української політики* [НДП, с.152], і *шоколадним зайцем* [ПСУМ, с.266], *шоколадним королем* [ПСУМ, с.265], *шоколадним мільярдером* [ПСУМ, с.266]. Це, зокрема, такі з пейоративним притиском проартикульовані *новим молодим Президентом* [НДП, с.114] патріотично конотовані вторинні найменування, як *відомий монополіст патріотизму* [УП, 05.02.2021], *батько й мати Української держави* [УП, 05.02.2021], *ярий борець із російською пропагандою і її агентами* [УП, 05.02.2021]. Очевидним стало й те, що пущені в медійний простір *найзапеклішим критиком Порошенка* [УНІАН, 27.05.2021] звульгаризовані на алонімному рівні описові структури *«товарищ Петя»* [ГА, 26.11.2021], *товариш Петя* [ЦН, 26.11.2021], *товариш Петро* [Ут, 24.10.2021] зіграли протилежну роль – обернулися проти Зеленського. Це «не той лексикон», заявляють українські експерти, «який спряє консолідації політичних сил усередині країни. Це КВН, 95 квартал, а не серйозна доросла відповідальна політика державного діяча» [22]. Найзатятішими ненависниками і творцями пейоративних вторинних назв-субститутів прізвищної формули *Петро Порошенко* є слугонародівці та адепти Володимира Олександровича. Зокрема, Юлія Мендель називає *головного критика Зеленського* [УП, 03.02.2021] *«президентом балакучого язика»* [УП, 22.11.2021].

Осібне місце з-поміж аналізованих вторинних номінувань займає конструкція *послідовник Сатани* [РП, 13.11.2021]. Так «охрестив» п'ятого Президента України Климент (Вечера), митрополит Ніжинський та Прилуцький, керівник інформаційно-просвітницького відділу Української православної церкви (Московського патріархату), якій разом з її предстоятелем – *головним попом московської церкви в Україні* [УЛГ, 05.05.2021] – адресовано такі описові звороти антиукраїнського змісту, як *«дочка» Російської православної церкви* [РІС, 30.03.2021], *останній легальний острів «руського мира» в Україні* [РІС, 30.03.2021]. Дивно це чути з вуст церковного діяча, але звично й очікувано від ненависника Православної церкви України, що одержала 2019 року томос про автокефалію від Вселенського Патріарха за наполегливою безпосередньої участі тодішнього гаранта Конституції.

Фактичний матеріал дає підстави констатувати, що перифрастичне поле «Петро Порошенко» формують позитивно і негативно конотовані одиниці, причому кількісно переважають перші (співвідношення – 1,5: 1 від усієї кількості зафіксованих конструкцій). Аксиологійний спектр цих описових зворотів досить широкий та суперечливий, пор.: 1) *один із тих, хто втратив Донбас* [ГК, 26.11.2021] і *п'ятий Президент України, який разом з українським народом, ЗСУ й волонтерами в найважчі 2014–2015 рр. вберегли країну від повного розчленування Путіним і звільнили 70% окупованого Донбасу* [УП, 21.10.2021], *людина, яка відновила Збройні Сили України, зробила максимально для того, щоб опір Москві на всіх фронтах гібридної війни проти України був максимальним* [ЄС, 20.12.2021]; 2) *людина, яка дуже добре ділила українське суспільство* [УП, 23.02.2021] та *один із найбільших архітекторів новітньої української державності* [ЛУ, 27.03.2021]; 3) *чесний, досвідчений політик* [УПБ, 24.06.2021] і *досвідчений політик, звиклий до подвійної гри* [УП, 18.03.2021]. Прикметно, що ті самі люди (політики, аналітики, журналісти та ін.) неоднозначно характеризують п'ятого Президента. Таку аксиологічну асиметрію варто розглядати не як випадковість, а як закономірний процес, на який впливають різні суспільні й особистісні чинники. Зокрема, *політичний важковаговик* [Чесно, 29.04.2021] Арсен Аваков

говорить про свого *давнього ворога* [УП, 11.03.2021] Петра Порошенка як про *усоблення жаги до всеосяжної влади* [Чесно, 29.04.2021] і як про *не ворога України* [УП, 02.03.2021], *людину, яка вміла збиратися, концентруватися для великих справ* [УП, 02.03.2021]. До аналізованого перифрастичного простору входять компоненти, що уособлюють докори, закиди, звинувачення *політикові верхнього ряду* [УП, 23.02.2021], *одному з найсильніших європейських лідерів* [УП, 23.02.2021], *Президентіві епохи гідності* [УП, 23.02.2021], *гетьманові-захиснику, який відстоює інтереси країни* [УП, 13.06.2021], *ворогові №1 Путіна* [5к, 26.12.2021], *головному символі націоналізму в Україні* [УП, 23.11.2021], які, мабуть, не матимуть терміну давності, – *один із творців Партії регіонів* [УМ, 26.10.2021], *спільник Медведчука* [УП, 30.12.2021] та ін.

IV.4.2. ПЕРИФРАЗИ СЕМАНТИЧНОГО ТИПУ «СУСПІЛЬНИЙ РОЗВИТОК»

З-поміж вторинних номінувань семантичного типу «Суспільний розвиток» у 2021 році функційну активність виявили описові звороти, які є субститутами хоронімів «Україна», «Росія», «Білорусь», бібліоніма «Стаття Володимира Путіна “Про історичну єдність росіян та українців”», документоніма «Закон “Про запобігання загрозам національній безпеці, пов’язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)”», державного органу «Окружний адміністративний суд Києва», медіапроекта «Пресмарафон Володимира Зеленського 26 листопада 2021 року». Особливої семантичної і конотативної колоритності набуло перифрастичне поле «Стаття Володимира Путіна “Про історичну єдність росіян та українців”». Немає потреби переповідати зміст чергового «відкриття» російського багатолітнього керівника держави, який гірко сумує за Радянським Союзом і мріє відновити імперію. У невеликому за обсягом тексті мовлено про окремі віхи українсько-російської історії від часів Київської Русі, князів Рюриковичів, хана Батия до Євромайдану, Мінських домовленостей. Відомий фахівець з історії Східної Європи

професор Єльського університету Тімоті Снайдер вважає статтю Путіна сценарієм аншлюсу України. Це, за його твердженням, риторика 1938 року, риторика Гітлера, з якою він анексував Австрію (цит. за: [50]). Як уже йшлося (див. розділ IV.2: Прецедентне ім'я **Путін** ↔ **інтелектуальні можливості**), основний намір вожака московитів – актуалізувати «вчення» про укранців і росіян як «єдиний народ», «одне ціле», «один історично-духовний простір» і цим надати нового подиху відомій кремлівській версії про те, що Україна як самостійна держава не може існувати, що в українській мови немає ніякої перспективи, тобто відкрити всі дороги «руському миру» не лише в Україні, а на всьому пострадянському просторі. Іронійно й водночас кваліфіковано прокоментував, за перифрастичним визначенням, *штампи російської пропаганди на 40 тисяч знаків* [5к, 13.07.2021], пущені з Кремля українською та російською мовами, Володимир Зеленський. «Ми точно не один народ, – наголосив він. – Так, у нас є багато спільного. У нас спільна частина історії, пам'ять, сусідство, родичі, загальна перемога над фашизмом і загальні трагедії. Так, все це вкрай важливо, і ми про це пам'ятаємо... Але ми, повторю ще раз, не один народ. Були б одним народом, то в Москві, швидше за все, ходили б гривні, а над Держдумою майорів би жовто-блакитний прапор» [59].

Спектр вторинних номінувань, які є конотованими субститутами аналізованого бібліоніма, досить розлогий. Вони стосуються авторства, жанрової природи, змісту, мети, завдань праці. Що ж до авторства *послання не лише Україні, а й усьому світові* [У1, 16.07.2021], то не викликає заперечень те, що далекий від гуманітарних наук керівник країни-агресора не міг без сторонньої допомоги концептуально вибудувати короткий курс розтягнутої на століття цинічно дискредитованої історії України та Росії. З огляду на це цілком логічною є поява описового звороту *твір за підписом Путіна про єдиний народ* [ІФ, 13.07.2021]. Отже, маємо підстави констатувати, що президент Росії лише озвучив чийсь думки, як це робив його попередник Йосип Сталін, випустивши у світ працю «Марксизм і питання мовознавства», яка певний час слугувала офіційною, тобто насадженою згори, методологічною базою радянської лінгвістики. Путінській так

званій статті судилася інша доля – вона стала предметом історичного, лінгвістичного, етнографічного глузування. У Росії – *абсолютно точному продовженні СРСР* [ПСУМ, с. 542] – Володимира Путіна вважають авторитетним науковцем, *новітнім істориком* [ГУ, 22.09.2021], а в Україні – *закомплексованим недоучкою* [5к, 19.12.2020], *профаном в історії* [5к, 19.12.2020], *істориком-неучем* [УІМ, 13.07.2021], *черговим московським псевдоісториком* [УМ, 26.10.2021], *споживачем і ретранслятором псевдоісторії* [Е, 29.05.2005].

Неоднозначно витлумачено жанр путінської публікації. Одні називають її *статтею*, інші – *опусом, трактатом, «дослідженням», маренням, хрестоматією, програмою, посланням, маніфестом, твором, ученням* і т. ін. Специфіку семантики цих слів як граматично панівних компонентів вторинних найменувань конкретизують, тобто ідентифікують жанр викладу, а нерідко й уточнюють зміст його, невербальні (передусім лапкування) та вербальні (поліфукційні щодо семантики лексеми й організовані на їхній основі синтаксичні одиниці) засоби: *наскрізь імперсько-маніпулятивний опус* [ВЗ, 30.07.2021], *путінський опус* [Д, 19.07.2021], *трактат за наративами подібний до «Майн Кампфу» Гітлера* [ВЗ, 30.07.2021], *класично маніпулятивне «дослідження»* [ВЗ, 30.07.2021], *марення керманіча Кремля* [ВЗ, 30.07.2021], *хрестоматія претензій русского міра* [5к, 13.07.2021], *ідеологічна програма, наповнена змістами і штампами, які кочували з Російської імперії і зараз перекочували в Росію* [5к, 13.07.2021], *путінський маніфест* [Д, 06.08.2021], *політичний маніфест із погрозами сусідам* [ЄС, 31.07.2021], *не наукова стаття, а маніфест, у яких ідеться про те, що диктатор не допускає вільного існування поряд ні українців як таких, ні Української держави як такої* [Д, 06.08.2021], *твір непрофесійний* [Д, 06.08.2021], *«учення» Путіна про «єдиний народ»* [УМ, 26.10.2021]. Аналізовану номінативну парадигму розширюють вибазувані на засадах алюзійності вторинні найменування, пор.: *квітневі тези Леніна* → *тези Путіна* [Д, 30.07.2021], *липневі тези Путіна* [ЄП, 13.08.2021].

Зміст праці «Про історичну єдність росіян та українців» далекий від канонів класичної історії, філології, етнографії. Учені, політики, аналітики сприймають черговий посыл Путіна як свідоме маніпулювання фактами й навмисне ігнорування науковими традиціями, а ще – як декларування власних «русскомірських» амбіцій. У їхньому спримітизованому переповідальному викладі, оформленому у вигляді пейоративних перифраз, цей прояв «дозрілого путінізму» [ЄС, 31.07.2021] – *твір про те, що росіяни та українці – єдиний народ, а українська мова придумана австрійським генштабом під час Першої світової війни* [УМ, 26.10.2021], у різко критичному представленні – *набір банальностей, перемішаний зі старими тезами антиукраїнської пропаганди* [УІНП, 2021], *суміш псевдоісторичних, параноїдальних і конспірологічних уявлень, що не мають стосунку до історичних фактів* [BBC, 12.07.2021], в емоційно скептичній алюзійній версії – *чергова московська блекота в стилі «не было, нет (це про Україну) и быть не может»* [УМ, 26.10.2021].

Загальновідомо, що президент Російської Федерації охоче наслідуює досвід своїх попередників-диктаторів. Небезпідставно аналізовану його статтю порівняно з такими прецедентними речами, як горезвісний тост Йосипа Сталіна «За російський народ!» та лихої пам'яті праця Адольфа Гітлера «Mein Kampf»: [Володимир Путін написав статтю «Про історичну єдність росіян та українців».] *Багато в чому вона – повторення тосту Сталіна «За російський народ!»* [Іб, 13.07.2021]; «*Стаття Путіна про Україну – це своєрідний Mein Kampf російського президента*» – Порошенко [5к, 16.07.2021], *Деякі вже охрестили її [статтю Путіна. – М.С.] як «путінський Майн Кампф»* [Д, 30.07.2021].

Люди, які обіймають посаду президента, мають робити лише обдумані кроки. У досвідчених керівників держави випадковостей не буває. Вихід у світ праці Путіна про збіжності в історії українців і росіян – подія з розряду чітко запрограмованих на близьку та далеку перспективу. Вона знайшла своє яскраве віддзеркалення в аксіологічній сфері вторинних номінувань. Відповідно до мети й завдань їх ранжовано на два основні типи:1) інформаційно-пропагандистські: *прояв антиукраїнської пропаганди* [Сус,

04.08.2021], *чергова атака чи спецоперація на інформаційному фронті* [ВЗ, 14.07.2021], *нова технологія пропаганди РФ* [Дом, 14.07.2021] та 2) мілітаристсько-претензійні: *оголошення війни українській державності* [НВ, 20.10.2021], *прелюдія війни* [ВЗ, 14.07.2021], *заявка на нові територіальні претензії Росії до України* [Іб, 13.07.2021], *очевидна підготовка ґрунту до чергової військової агресії* [ВЗ, 14.07.2021]. Лише окремі критики, політологи, майстри пера схильні вбачати в оприлюдненому дискурсі Володимира Путіна *зізнання в банкрутстві Росії як імперського утворення* [ЗУ, 13.07.2021].

У 2021 році активізувалися перифрастичні зв'язки хоронімів *Україна й Білорусь*. Україну схарактеризовано з позицій вітчизняної та зарубіжної аксіології. Національна оцінка – *вирізнення сильних і слабких моментів у складному механізмі сучасного державотворення*. Останнім часом поживалися наративи про місце й роль нашої країни в європейському та світовому співтоваристві. Україну називають *форпостом боротьби за демократичні європейські цінності* [ПрУ, 05.03.2021], *ключем до євроатлантичної безпеки* [ПрУ, 05.03.2021]. У візії адміністрації Джо Байдена вона – *та точка, де можна і треба протистояти Росії* [Г, 21.01.2021]. Очевидним є й те, що нині багато наших співвітчизників покидають Батьківщину, шукаючи кращої долі в інших державах, тобто Україна, за наповненим глибиною перифрастичним твердженням Георгія Філіпчука, *перетворюється в кадровий «смітник» для чужинців* [СП, 16–22.12.2021].

Наступну групу утворюють описові звороти, які демонструють ріст національної свідомості, употужнення українськості. Родовою назвою до них може бути конструкція *держава українців, а не національних меншин* [УМ, 26.02.2021], у якій мова та культура – *маркери спротиву авторитаризму й імперії* [УП, 22.02.2021].

Слушно зауважити, що через тло негативно забарвлених вторинних номінувань різноаспектно представлено гальма розвитку держави, зокрема корупцію, олігархат, офшори, патерналізм. Типовими виразниками пейоративності в цих структурах є лексеми *криміналітет, пахан, корупція, патерналізм, кримінальний, злочинний* та ін.: *країна з найбільшою кулькістю*

політиків, які пов'язані з офшорами й корупцією [5к, 05.10.2021], країна олігархічно-кримінальних паханів [УМ, 10.03.2021], концтабір під орудою кримінально-олігархічних паханів [УМ, 10.03.2021], країна олігархів [УП, 26.11.2021], країна з глибоко вкоріненими традиціями патерналізму [УМ, 10.03.2021]. Важливо закцентувати й на тому, що слово *корупція* не виходить із розряду високочастотних лексем, які функціують у складі перифраз, вона лише еволюціонує на когнітивному зрізі, пор.: 2014 рік – *найбільший ворог України* [ПСУМ, с. 486], *одна з трьох найважливіших загроз для нашої країни разом із військовою агресією Росії та витратами економіки* [ПСУМ, с. 486], [ПСУМ, с. 486]; 2017 рік – *ворог України, що рівний російській агресії* [ППП, с. 469], *одвічна каїнова печать нашої страдної землі* [ППП, с. 469], *основний інструмент беззаконня, уседозволеності* [ППП, с. 469]; 2018 рік – *головна негативна радянська спадщина, без перемоги над якою рух уперед неможливий* [ДУПЛ, с. 469], *елемент управління* [ДУПЛ, с. 469]; 2019 рік – *лихо, яке живиться соціальною несправедливістю, людською аморальністю і квітне на лазівках у законі* [ДУПЛ, с. 469], *найбільше гальмо розвитку країни* [ДУПЛ, с. 469]; 2020 рік – *один із стовпів авторитарних режимів 21 сторіччя* [НДП, с. 206], *основна загроза національній безпеці* [НДП, с. 206]; 2021 рік – *транснаціональне явище* [УП, 15.06.2021], *іржа, яка повільно роз'їдає українське суспільство* [УПБ, 22.08.2021].

Зарубіжна аксіологія – це насамперед беупинно повторювані Кремлем перифрастичні гасла, які протиставлено за різними змістовими ознаками Росії, Заходу й Америці: *антипод Росії* [УП, 14.05.2021], *антиросійська, русофобська країна* [АІ, 26.03.2021], *антиросійський проєкт* [АІ, 26.03.2021], *антиросійський проєкт ЦРУ* [АІ, 26.03.2021], *васал Заходу* [Стопкор, 26.03.2021]. Серед описуваних перифраз переважають конструкції із семантично акцентованими компонентами *антипод*, *антиросійський*, *русофобський*. Доречно вияскравити ще раз уже прокоментовану вище авторську вторинну назву *політично старший брат Росії* [УП, 14.05.2021]: *Американський політолог Збігнєв Бжезінський заявив, що Україна у політичному розвитку просунулася*

набагато далі Росії, що дозволяє вважати її політично «старшим» братом Росії [ZN, 01.06.2021].

Утрадиційнену риторику національної і зарубіжної аксіології репрезентують конструкції, об'єднані значенням «Україна – одна з причин передбачуваного розпаду Росії»: *загроза для існування Росії в тій формі внутрішньої ідеології, у якій вона зараз існує* [ЦН, 29.11.2021], *наступний Афганістан для Росії* [УП, 06.12.2021], *кінець путінізму як форми правління Росії* [УІ, 31.08.2021]. Описувані перифрази мають складну семантичну структуру, часто потребують додаткового коментування і фонових знань.

В іншому семантичному форматі постає перифрастичне поле «Білорусь». Ядро описових зворотів (78% від усіх зафіксованих структур) становлять конструкції з інтегрувальним значенням «статус країни». Воно не корелює з такими важливими маркерами державності, як «незалежність», «самостійність». Екплікаторами цього заполітизованого дисонансу є іменники *провінція, регіон, частина, союзник, васал* та ін., які виконують функцію детермінованого компонента, а також присубстантивні поширювачі *Росія, Кремль, радянський, пострадянський* тощо: *провінція, яка поки що зберігає атрибути державного суверенітету* [ВЗ, 31.05.2021], *регіон, який живе під особливими західними санкціями* [ВЗ, 31.05.2021], *частина Росії* [Е, 07.11.2021], *головний і відданий союзник Кремля* [ВЗ, 31.05.2021], *абсолютний васал Російської Федерації в питаннях зовнішньої політики* [Наш, 28.05.2021]. Залежність *лукашенківської країни* [FB, 30.09.2021] від Росії засвідчують вторинні номінування компаративної структури: у них Білорусь порівняно із захопленими путінською ордою українськими територіями, з незалежною Українською державою: *така собі «ДНР»* [УНІАН, 14.09.2021], *ще один Крим* [ВЗ, 31.05.2021], *Україна після розпаду Радянського Союзу* [УП, 02.03.2021], *«антитеза» України* [ВЗ, 31.05.2021]. Зафіксовано поодинокі приклади, у яких Білорусь, цю, за словами дипломата Дмитра Кулеби, *надзвичайно чутливу й болючу річ для України* [УІ, 24.06.2021], схарактеризовано з позитивного погляду: [Білорусь 2021 року, тобто після білоруської революції] *якісно інакша держава, ніж Білорусь 2019 року* [ZN, 01.12.2021].

У перифрастичній царині знайшли належне поцінування українські телевізійні канали («5 канал», «Прямий» – *рупори експрезидента Петра Порошенка* [УП, 20.12.2021]; «Наш» – *рупор ординського Кремля* [УП, 04.02.2021], *самий руський телеканал в Україні* [УП, 20.12.2021]; «Україна» – *«перша кнопка» країни* [УП, 26.04.2021]; «112 Україна», NewsOne, ZIK – *активи політика Віктора Медведчука* [УП, 03.02.2021], *дезінформаційні батальйони, що атакували українців брехнею* [ДМ, 13.03.2021]), політичні партії («Батьківщина» – *партія з дуже розвиненою та міцною структурою* [ГК, 10.09.2021], «Європейська солідарність» – *справжня альтернатива діючій владі* [УП, 21.12.2021], *демократична політична сила, де є місце внутрішній дискусії, конкуренції і плюралізму думок* [УП, 21.12.2021], «Слуга народу» – *українське неспокойне господарство* [К, 01.12.2021], *не надія, а ілюзія та провал* [УМ, 26.11.2021], *учорашний фаворит виборців* [УМ, 26.11.2021]), воєнні події на Сході України (в оцінці українців – *виклик, який необхідно подати заради миру в майбутньому* [ІФ, 14.10.2021], *війна за ідентичність* [Г, 24.11.2021], *авантюра, яка закінчиться поразкою російської армії* [РС, 11.12.2021]; в оцінці росіян – *друга братовбивча [війна]* [УП, 20.04.2021], *внутрішньоукраїнська війна* [ТвМ, 01.12.2021], *громадянська війна, яка була спровокована відомими подіями 2014 року* [ТвМ, 01.12.2021]) і ще багато подій, явищ, фактів та людей, які є активними учасниками всього, що відбувається в різних сферах суспільного життя.

Література до розділу IV

1. Бабченко А. У Росії все недо: недоімперія, недорейх, недофюрер. Але велика війна – невідворотна. *Високий Замок* : сайт видання. 2018. 25 серп. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/376269-u-rosii-vse-nedo-nedoimperii-a-nedoreikh-nedofiuher-ale-velyka-viina-nevidvorotna> (дата звернення: 20.11.2021).

2. Балмфорт Т. Усі хвороби Володимира Путіна. *Українська правда* : сайт газети. 2015. 09 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/inozmi/svoboda/2015/02/9/7057986/> (дата звернення: 20.11.2021).

3. Бега В. Депутати написали глузливого листа Путіну через санкції: «Який ти в чорта лицар, коли голим задом їжака не вб'єш?» *Громадське* :

сайт телеканала. 2018. 07 листоп. URL: <https://hromadske.ua/posts/deputati-napisali-gluzlivogo-lista-putinu-cherez-sankciyi-yakij-ti-v-chorta-licar-koli-golim-zadom-yizhaka-ne-vbyesh> (дата звернення: 26.12.2021).

4. Бойко А. «Мова ворожнечі» та елементи комічного в українських медіа 2013–2014 рр. *Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства*. 2014. Вип. 4. С. 282–293.

5. Булах М. Б. Перифрази в архітектоніці медійного тексту. *Актуальні проблеми української лінгвістики : теорія і практика*. 2017. Вип. XXXIV. С. 39–50.

6. Васильченко В. Мова: і точно і влучно, і яскраво! *Український інтерес* : інтернет-видання. 2018. 23 квіт. URL: <https://uain.press/blogs/v-yacheslav-vasylchenko-mova-tochno-vluchno-yaskravo-796935> (дата звернення: 28.11.2021).

7. Васильченко Б. Чи хочуть москалі війни? За сім століть своїх загарбницьких воєн Росія збільшилась у 105 разів. *Україна молода*. 2021. 15 черв. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3739/196/158056/> (дата звернення: 15.08.2021).

8. Володимир Малий – Володиміру Великому. *Моя земля – моє Полісся*. 2016. 16 листоп. URL: <https://polissya.org/volodimir-maliy-volodimiru-velikomu> (дата звернення: 20.11.2021).

9. Гайдар Л. Путін – справжній нащадок князя Володимира. Але гвалтівника, а не Хрестителя. *Site.ua* : сайт клубу українських топ-блогерів. 2015. 28 лип. URL: <https://site.ua/ruda.pani/putin-spravzhnii-nashhadok-kiyivskogo-knyazyu-volodimira-ale-gvaltivnika-a-ne-xrestitelya-ig74xq0> (дата звернення: 20.11.2021).

10. Гончар О. Щоденник : у 3 т. Київ : Веселка, 2008. Т. 3 (1984–1985). 646 с.

11. Грищенко Т. А. Збігнев Бжезінський. Міжнародний стратег у координатах історії. Київ ; Ніжин : Лисенко М. М., 2020. 341 с.

12. Громенко С. Самотності тиранів. Путін на шляху до опричнини. *TCH* : сайт інформаційного агентства. 2016. 23 серп. URL: <https://tsn.ua/blogi/themes/politics/samotnosti-tiraniv-putin-na-shlyahu-do-oprichnini-32375.html> (дата звернення: 18.12.2021).

13. Дикань К. Повість про справжнього кагебіста. *Україна молода* : сайт газети. 2015. 10 лют. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/2606/164/91718/> (дата звернення: 18.12.2021).

14. Дробович А. Про історичну єдність в тюрмі народів. *Українська правда* : сайт газети. 2021. 02 серп.

URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2021/08/2/7302444/> (дата звернення: 26.12.2021).

15. Дубинянський М. Тридцять років та три букви. *Українська правда* : сайт газети. 2021. 26 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2021/12/26/7318411/> (дата звернення: 26.12.2021).

16. Єщенко Т. Феномен художнього тексту: комунікативний, семантичний і прагматичний аспекти : монографія. Львів : Львів. нац. мед. ун-т імені Данила Галицького, 2021. 470 с.

17. Запорізькі козаки написали листа Путіну. *Таємна Січ* : інтернет-портал. 2014. 17 берез. URL: https://kampot.org.ua/nova_ukrain/cikavo_chutatu/3071-zaporzhsk-kozaki-napisali-lista-putnu.html (дата звернення: 20.11.2021).

18. Казарін П. «Росія продовжує брехати самій собі про те, що трапилося в Криму і на Донбасі». *Радіо Свобода*. 2020. 16 жовт. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/pavlo-kazarin-vybukhonebezpechnemynule/30896897.html> (дата звернення: 20.06.2021).

19. Караванський С. Про хрест мовознавця. *Український погляд* : сайт інформаційної служби. 2014. 20 груд. URL: <http://ukrpohliad.org/blogs/pro-hrest-movoznavtsya.html> (дата звернення: 18.12.2021).

20. Кривецька М. Бжезінський: Політично Україна – старший брат Росії. *ZAXID.NET* : інтернет-видання. 2021. 1 черв. URL: https://zaxid.net/bzhezinskiy_politichno_ukrayina__starshiy_brat_rosiyi_n1256547 (дата звернення: 03.06.2021).

21. Кузнєцова Є. Порівняння Путіна з Гітлером у західних ЗМІ. *Українська правда* : сайт газети. 2015. 28 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2015/01/28/7056573/> (дата звернення: 20.11.2021).

22. Лігостова О. "Просто плітки": українські експерти реагують на заяви про держпереворот. *Голос Америки* : сайт інформаційного агентства. 2021. 26 листоп. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/plitky-derzhperevorot-eksperty/6329220.html> (дата звернення: 10.12.2021).

23. Лісничук О. Російський неототалітаризм: наслідки для України. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2015. Вип. 1 (75). С. 70–81.

24. Лозинський А. Російські царі, комісари і президент Путін. *Український погляд* : інтернет-видання. 2014. 05 серп.

URL: <http://ukrpohliad.org/blogs/rosijs-ki-tsari-komisary-i-prezy-dent.html>
(дата звернення: 20.11.2021).

25. Макарець Ю. Перифразові номінації в українському публіцистичному дискурсі : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. 205 с.

26. Малецькі Л. «У тіні великого брата...» – концепт «Росія» (на матеріалі сучасної української преси). *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2016. Vol. IV. P. 85–89. URL: https://bazhum.muzhp.pl/media//files/Studia_Ukrainica_Posnaniensia/Studia_Ukrainica_Posnaniensia-r2016-t4/Studia_Ukrainica_Posnaniensia-r2016-t4-s85-89/Studia_Ukrainica_Posnaniensia-r2016-t4-s85-89.pdf (дата звернення: 01.06.2021). DOI: 10.14746/sup.2016.4.10

27. Мокріді Т. Сама пресконференція президента Зеленського і є державним переворотом. *ГЛАВКОМ*. 2021. 29 листоп. URL: <https://glavcom.ua/columns/mokridi/sama-preskonferenciya-prezidenta-zelenskogo-i-je-derzhavnim-perevorotom-802519.html> 2021 (дата звернення: 20.12.2021).

28. «Монгольського хана ти байстрюк». Батальйон Кульчицького написав жартівливого листа Путіну. *Новинарня* : інтернет-видання. 2019. 07 січ. URL: <https://novynarnia.com/2019/01/07/kulchytsky-letter/> (дата звернення: 20.11.2021).

29. Наконечний Є. Украдене ім'я: чому русини стали українці / упоряд. і ред. В. Трипачук ; передм. Я. Дашкевич; НАН України, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка. 3-є вид., допов. і виправ. Львів : [б. в.], 2001. 179 с.

30. Народний мер Слов'янська Пономарьов перейменував місто на Путінськ. Блогери пропонують – на Х#йловськ. *Курс* : інтернет-видання. 2014. 04 черв. URL: <https://kurs.if.ua/society/podagra-pomolodshala-likarka-frankivskoyi-okl-rozpovila-shho-zapuskaye-hvorobu/> (дата звернення: 20.11.2021).

31. Новорічне привітання президента України Володимира Зеленського: відео та повний текст промови. *БУГ* : інтернет-видання. 2021. 1 січ. URL: <http://bug.org.ua/news/novorichne-pryvitannia-prezidenta-ukrainy-volodymyra-zelens-koho-video-ta-povnyy-tekst-promovy-503030/> (дата звернення: 10.02.2021).

32. Олійник В. Адам Міхнік: Путін – учень Лукашенка. *Главком* : сайт інформаційного агентства. 2020. 13 серп. URL: <https://glavcom.ua/world/observe/adam-mihnik-putin-uchen-lukashenka-698726.html> (дата звернення: 20.10.2021).

33. Омельченко Г. Ворога треба знати в обличчя. Хто він, Путін (+ відео). *Український репортер* : сайт медійної компанії. 2020. 15 січ. URL: <https://ukrreporter.com.ua/politic/bozhevilnyj-z-yadernoyu-knopkoju-i-dyyavol-v-ryasi-kym-naspravdi-ye-putin.html> (дата звернення: 20.08.2021).

34. Онищенко І. В. Особливості функціонування перифрази як засобу вираження оцінності в сучасних публіцистичних та інформаційних текстах. *Філологічні студії* : науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2010. Вип. 5. С. 193–200.

35. Офшори Зеленського працювали у 2020-2021 роках, – Андрій Богдан. *Слідство інфо*. 2021. 21 груд. URL: <https://www.slidstvo.info/news/ofshory-zelenskogo-pratsyuvaly-u-2020-2021-rokah-andrij-bogdan/> (дата звернення: 26.12.2021).

36. Після пресмарафону. Екголова Офісу президента звинуватив Зеленського у брехні. *ЛІГА. НОВИНИ*. 2021. 27 листоп. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/posle-press-marafona-eks-glava-ofisa-prezidenta-obvinil-zelenskogo-vo-lji-2021> (дата звернення: 18.12.2021).

37. Портников В. Путін йде дорогою Сталіна. *Еспресо* : сайт інформаційного агентства. 2015. 17 листоп. URL: https://espresso.tv/article/2015/11/17/putin_yde_dorogoyu_stalina (дата звернення: 20.09.2021).

38. Портников В. «Кремлівські старці» Брежнев і Путін. *Радіо Свобода*. 2017. 17 листоп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28847331.html> (дата звернення: 12.09.2021).

39. Приходько О. Московский Муссолини. *ZN.UA* : сайт газети. 2004. 24 верес. URL: https://zn.ua/international/moskovskiy_mussolini.html (дата звернення: 15.12.2021).

40. Публіцистика наших земляків / Уродженець Ходорова Роман Яців: Новонедорос як дзеркало кремлівської ідентичності. *Ходорів сьогодні* : інтернет-видання. 2014. 04 верес. URL: <https://khodoriv.info/kalynets/dates-events-thoughts/publitsystyka-nashyh-zemlyakiv-urodzenets-hodorova-roman-yatsiv-novonedoros-yak-dzerkalo-kremlivskoj-identychnosti/> (дата звернення: 18.12.2021).

41. Путин – это Чингисхан с Интернетом : [інтерв'ю провела Андреа Зайбель]. *Гефтер* : інтернет-журнал. 2014. 12 трав. URL: <http://gefeter.ru/archive/12233> (дата звернення: 20.11.2021).

42. Путін – останній імператор Росії, після якого вона розлетиться, – о. Рафаїл Туркомяк. *Релігійно-інформаційна служба України*. 2014.

08 трав. URL: https://risu.ua/putin-ostanniy-imperator-rosiji-pislya-yakogo-vona-rozletitsya-o-rafajil-turkonyak_n68716 (дата звернення: 06.10.2021).

43. Путін серйозно хворий; хвороба прогресує. *Під прицілом* : інтернет-видання. 2018. 21 жовт. URL: <https://p-p.com.ua/news/putin-seriozno-khvoryi-khvoroba-progresue/> (дата звернення: 09.09.2021).

44. Путіношанувальники повідомили: ікона прем'єра «оновилася і замироточила». *Newsmarket* : інформаційне видання. 2012. 21 січ. URL: <https://www.newsmarket.com.ua/2012/01/putinoshanuvalniki-povidomili-ikona-prem-yera-onovilasya-i-zamirotochila/> (дата звернення: 20.11.2021).

45. Райхель Ю. За заповітами Геббельса. Як можна, промовчавши, перетворитися на пособника агресора. *День* : сайт газети. 2014. 15 лип. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/svitovi-diskusiyi/za-zarovitami-gebbelsa> (дата звернення: 08.11.2021).

46. Романюк Р., Кравець Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського. *Дніпроград* : сайт газети. 2021. 02 квіт. URL: https://dniprograd.org/2021/04/02/vid-tvortsiv-slugi-narodu-yak-viglyadae-zseredini-vlada-zelenskogo_87681 (дата звернення: 10.12.2021).

47. Росія – в п'ятірці найбільш милітаризованих країн світу. *Європейська правда*. 2014. 10 груд. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2014/12/10/7028602/> (дата звернення: 18.05.2021).

48. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.

49. Сірук М. Готуймо «Нюрнберг-2». Експерти дня пропонують у Женеві обговорювати не українську, а російську проблему. *День* : сайт газети. 2014. 08 трав. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-planeti/gotuymo-nyurnberg-2> (дата звернення: 11.11.2021).

50. Стаття Путіна про «один народ» є сценарієм аншлюсу України – американський історик. *Укрінформ*. 2021. 11 верес. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3314085-statta-putina-pro-odin-narod-e-scenariem-anlusu-ukraini-amerikanskij-istorik.html> (дата звернення: 10.12.2021).

51. Стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців». *Президент Росії*: офіційний сайт. 2021. 12 лип. URL: <http://www.kremlin.ru/events/president/news/66182> (дата звернення: 16.10.2021).

52. Степаненко М. Динаміка українського політичного лексикону: 2018– 2019рр. : монографія. Полтава : Астроя, 2021. 250 с.

53. Степаненко М. Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі: 2020 рік : монографія. Полтава : Астроя, 2021. 250 с.

54. Степаненко М. Політичне сьогодення української мови: актуальний перифрастикон : монографія. Харків : Іванченко І. С., 2017. 616 с.

55. Степаненко М. Публіцистично-політичні перифрази в українській мові: 2017 рік : монографія. Полтава : Дивосвіт, 2018. 588 с.

56. «Там всі люблять царя»: письменник вказав на відмінність між росіянами та українцями. *РБК-Україна* : сайт інформаційного агентства. 2018. 05 квіт. URL: <https://styler.rbc.ua/ukr/zhizn/tam-lyubyat-tsarya-pisatel-ukazal-razlichie-1522938054.html> (дата звернення: 14.12.2021).

57. Філарет: Путін одержимий дияволом. *Українська правда* : сайт газети. 2014. 06 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2014/09/6/7036947/> (дата звернення: 05.11.2021).

58. «Це Янукович – 2», Стрелков про Путіна. *7 днів-Україна* : інтернет-видання. 2015. 14 груд. URL: <https://7days-ua.com/news/tse-yanukovych-2-strjelkov-pro-putina/> (дата звернення: 24.10.2021).

59. Що каже Зеленський. *BBC NEWS | Україна* 2021. 12 лип. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-57809308> (дата звернення: 10.12.2021).

Список використаних джерел і їх скорочень до розділів I–IV

112к – 112.ua: сайт телеканалу. URL: <https://ua.112.ua>.

1NEWS – 1NEWS : сайт інформаційного агентства. URL: <https://1news.com.ua/svit/syn-prem-yer-ministra-chehiyi-rozpoviv-yak-jogo-shovaly-v-okupovanomu-krymu.html>

24к – 24 канал : сайт телеканалу. URL: <https://24tv.ua>.

5к – 5 канал : сайт телеканалу. URL: <http://www.5.ua>.

А – Апостроф. URL: <https://apostrophe.ua>.

АІ – Армія inform : сайт інформаційного агентства. URL: <https://armyinform.com.ua>.

АК – Антикор: національний антикорупційний портал. URL: <https://antikor.com.ua>.

АЛ – Альтернатива. орг.: сайт газети. URL: <https://alternatyva.org>.

Ант – Антидот : інтернет-альманах. URL: <https://antidot.info>.

АР – Аргумент. URL: <http://argumentua.com>.

АСПІ – АСПІ : сайт інформаційного агентства. URL: <https://aspi.com.ua>.

Б – Букви : інтернет-видання. URL: <https://bykvu.com/ua>.

БГ – Бахмацька громада : офіційний сайт. URL: <https://bakhmach-mr.gov.ua>.

БІ – Борисфен Інтел: незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень. URL: <https://bintel.org.ua>.

- БМР** – Бердянська міська рада : офіційний сайт. URL: <https://bmr.gov.ua>.
- БХ** – Біла хата: онлайн газета. URL: <http://bilahata.net>.
- Вар** – Варіанти : інформаційне видання. URL: <https://varianty.lviv.ua>.
- ВАр** – Володимир Ар'єв : офіційний сайт. URL: <https://ariev.info/?p=16179>
- ВГа** – Волинська газета : обласна громадсько-політична газета. URL: <https://volga.lutsk.ua>.
- Вер** – ВЕРСІЇ: сайт газети. URL: <https://versii.cv.ua>.
- ВЗ** – Високий замок. URL: <https://wz.lviv.ua>
- ВІ** – Вінниця.info. URL: <https://www.vinnitsa.info>.
- ВКов** – Вісті Ковельщини : громадсько-політична газета. URL: <http://www.vk.volyn.ua>.
- ВКур** – ВКУРСІ.КОМ. Блог Георгія Манчуленка. URL: <http://h-manchulenko.vkursi.com>.
- ВН** – Волинські новини : сайт інформаційного агентства. URL: <https://www.volynnews.com>.
- ВО** – Вінниця ОК : інформаційний портал. URL: <http://vinnitsaok.com.ua>.
- Вол** – Волинь : незалежна громад.-політ. газ. URL: <http://volyn.com.ua>
- Вол.Р** – ВолиньPost. URL: <http://www.volynpost.com>.
- ВУ** – Вокс Україна : аналітична платформа. URL: <https://voxukraine.org>.
- Г** – Галичина : сайт газети. – URL: <https://galychyna.if.ua>
- ГА** – Голос Америки : сайт української служби. URL: <https://ukrainian.voanews.com>.
- ГалК** – Галицький кореспондент. URL: <http://gk-press.if.ua>.
- ГГ** – Гомін Галиччини : сайт газети. URL: <http://gomgal.lviv.ua>.
- ГК** – Главком. URL: <https://glavcom.ua>.
- ГО** – Горобець О. Свічка на вітрі: публіцистичні роздуми про кремлівський воєнний гібрид для українського електорального поля та високий дух народу, який не побороти нікому. – Вінниця: ФОП Рогальська І. О., 2014. – 252 с.
- Гол** – Голос : сайт політичної партії. URL: <https://goloszmin.org>.
- Гор** – Гордон : інтернет-видання. URL: <http://gordonua.com>.
- ГР** – Главред. URL: <http://glavred.info>.
- Гром** – Громадське телебачення : сайт телеканалу. URL: <https://hromadske.ua>.
- ГРр** – Громадське радіо: сайт. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/rankova-hvylya> (дублює **Ранкова хвиля**)
- ГУ** – Голос України: газета Верховної Ради України. URL: <http://www.golos.com.ua>.

- Д** – День : сайт газети. URL: <https://day.kyiv.ua>.
- ДД** – Дурдом : сайт. URL: <https://durdom.in.ua>.
- ДемС** – Демократична сокира : сайт політичної партії. URL: <https://sokyra.party>.
- Діло** – Діло. URL: <https://dilo.net.ua/novyny/avakov-rozpoviv-pro-svoji-vidnosyny-z-ahmetovym/>
- ДМ** – Детектор медіа : інтернет-видання. URL: <http://detector.media>.
- Дніп** – Дніпроград : інтернет-видання. URL: <https://dniprograd.org>.
- Дом** – Дом : сайт телеканала. URL: <https://kanaldom.tv/uk>.
- Дон** – Донбас : сайт телеканала. URL: <http://donbass.tv/>
- Дос** – Досєє : новинний ресурс. URL: <https://rudenko.kiev.ua>.
- ДП** – Павличко Д. Спогади: у 2 т. К.: Ярославів вал, 2016.
- ДС** – Деловая Столица. URL: <http://www.dsnews.ua>.
- ДУПЛ** – Степаненко М. Динаміка українського політичного лексикону: 2018– 2019рр. : монографія. Полтава : ПП «Астрая», 2021. 250 с.
- ДФУ** – Духовний фронт України : інформаційно-аналітична платформа. URL: <https://df.news>.
- Е** – Еспресо : сайт телеканалу. URL: <http://espresso.tv>.
- ЕП** – Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua>
- ЄП** – Європейська правда: новинний ресурс. URL: <https://www.eurointegration.com.ua>
- ЄС** – Європейська солідарність: офіційний сайт політичної партії. URL: <https://eurosolidarity.org>.
- ЖЛ** – Житомир.Life : інтернет-портал. URL: <https://zhitomir.life>.
- ЖитІ** – Житомир.info : інтернет ЗМІ. URL: <https://www.zhitomir.info>
- З** – Заборона : інтернет-видання. URL: <https://zaborona.com>.
- ЗБ** – Земля Бердичівська : сайт газети. URL: <https://www.zb.zt.ua>.
- ЗОА** – Запорізька обласна державна адміністрація : офіційний сайт. URL: <https://www.zoda.gov.ua>.
- і** – І.ua. Блоги. URL: <http://blog.i.ua>.
- ІМІ** – Інститут масової інформації : сайт громадської організації. URL: <https://imi.org.ua>.
- Інф** – Інформ-UA сайт інформаційного агентства. URL: <https://inform-ua.info>.
- ІНФ** – ІНФОРМАТОР : інтернет-видання. URL: <http://informator.news>.
- Інц** – Інциклопедія : жартівлива україномовна інтернет-енциклопедія. URL: <https://inciklopedia.org/wiki>.

- ІПСМР** – Інформаційний портал Сумської міської ради. URL: <https://smr.gov.ua>.
- ІФ** – Інтерфакс-Україна : сайт інформаційного агентства. URL: <https://ua.interfax.com.ua>.
- К** – Кореспондент.net. URL: <http://ua.korrespondent.net>.
- Каз** – КАЗАРОВ UA: сторінка на Youtube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=mtMunQ2eTGE>
- КВ** – Кирпичев В. Путин против либерального болота. Как сохранить Россию / Вадим Кирпичев. Москва : Книжный мир, 2014.
- КЗ** – Конфликты и законы : сайт журнала. URL: <https://k-z.com.ua>.
- КІ** – Корупція Інфо. URL: <https://korupciya.com>.
- Коло** – Коло : інтернет-видання. URL: <https://kolo.news>.
- Кон** – Конкурент : сайт інформаційного агентства. URL: <https://konkurent.ua>.
- КР** – Крим. Реалії: Кримський проект Радіо Свобода. URL: <https://ua.krymr.com>.
- КТ** – Кременчук Today. URL: <http://kremen.today>.
- ЛА** – ЛітАкцент. URL: <http://litakcent.com>.
- ЛБл** – liga.net. Блоги. URL: <https://blog.liga.net>.
- ЛВ** – Лизанчук В. Психологія мас-медіа : підручник / Василь Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015.
- Ліг** – Ліга. Новости. URL: <https://ua-news.liga.net/politics/articles/operatsiya-drugiy-termin-navischo-zelenskiy-davit-medvedchuka-i-scho-sche-zagrojue-kumu-putina>
- ЛО** – Лінія оборони: інтернет-ресурс. URL: <https://defence-line.org>.
- ЛПош** – Львівська пошта : сайт газети. URL: <https://lvivpost.net>.
- ЛРА** – Луцька районна державна адміністрація : офіційний сайт. URL: <http://webcache.googleusercontent.com>.
- ЛУ** – Літературна Україна : газета письменників України. URL: <https://litukraina.com.ua>.
- МБ** – Молодий буковинець : інтернет-видання. URL: <https://molbuk.ua>.
- МО** – Міст online : сайт тижневика. URL: <https://meest-online.com>.
- НЛ** – Новини.LIVE : інформаційний портал. URL: <https://novyny.live>.
- НВ** – Новое Время : сайт журналу. URL: <https://nv.ua/ukr>.
- НГ** – Наші гроші : сайт. URL: <https://nashigroshi.org>.
- НД** – Наш День : сайт газети. URL: <https://nday.te.ua>.
- НДП** – Степаненко М. Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі: 2020 рік : монографія. Полтава : ПП «Астрая», 2021. 250 с.

- Нел** – Нелюба А., Редько Є. Лексико-словотвірні інновації (2017–2021 : словник / заг. ред. А. Нелюби. Харків : Харків. історико-філологічне товариство, 2022. 124 с.
- Нов** – Новинарня : інтернет-видання. URL: <https://novynarnia.com>.
- НовЗ** – Новини Закарпаття : інформаційний портал. URL: <https://transkarpat>
- НовХ** – Новини Херсонщини – depo.ua. Херсон. URL: <https://herson.depo.ua>
- НОУ** – Новини освіти в Україні : освітній сайт. URL: <https://osvita.ua>
- НПБ** – Народна правда. Блоги. URL: <http://narodna.pravda.com.ua>.
- НПор** – Націоналістичний портал: інтернет-ресурс Організації Українських націоналістів. URL: <https://ukrnationalism.com>.
- НСКУ** – Національна спілка кінематографістів України : офіційний сайт. URL: <http://www.ukrkino.com.ua>.
- НФ** – Народний фронт : сайт політичної партії. URL: <http://nfront.org.ua>.
- О** – Obozrevatel. URL: <https://www.obozrevatel.com>.
- ОБ** – Останній Bastion: суспільно-політична газета. URL: <https://bastion.tv>.
- ООА** – Одеська обласна державна адміністрація : офіційний сайт. URL: <https://oda.odessa.gov.ua>
- ПІ** – Полтавщина : інтернет-видання. URL: <https://poltava.to>.
- ПК** – Перший канал соціальних новин: інтернет-видання. URL: <https://pershyj.com>.
- ПН** – Преступности НЕТ : інформаційне агентство. URL: <https://news.pn/uk>.
- Под** – Подробиці : інтернет-ресурс. URL: <https://podrobnosti.ua>.
- ППП** – Степаненко М. Публіцистично-політичні перифрази в українській мові: 2017 рік : монографія. Полтава : Дивосвіт, 2018. 588 с.
- ППр** – Під прицілом. URL: <http://p-p.com.ua>.
- ПрУ** – Патріоти України. URL: <http://patrioty.org.ua>.
- ПСУМ** – Степаненко М. Політичне сьогодні української мови: актуальний перифрастикон : монографія. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2017. 616 с.
- ПУ** – Президент України Володимир Зеленський : офіційне інтернет-представництво [Електронний ресурс]. URL: <https://www.president.gov.ua>.
- РБ** – РІО Бердичів: сайт видання. URL: <https://rio-berdychiv.info>.
- РБК** – РБК – Україна. URL: <https://styler.rbc.ua>.
- Рез** – Резонанс : інформаційно-політичний портал. URL: <https://resonance.ua>.
- Реп** – Репаблік: інтернет-платформа. URL: <https://republic.ru>.
- РІС** – Релігійно-інформаційна служба України. URL: <https://risu.ua>.

- РКК** – Район.Камінь-Каширський : онлайн-видання. URL: <https://kamin.rayon.in.ua>
- РО** – Район.Острог : онлайн-видання. URL: <https://ostrog.rayon.in.ua>.
- РОК** – Рух опору капітуляції: сайт громадського об'єднання. URL: <https://rok.org.ua>.
- РП** – Релігійна правда : інформаційний ресурс про релігію Україні та світі. URL: <https://religionpravda.com.ua>
- РПЛ** – Радикальна партія Олега Ляшка : офіційний сайт. URL: <http://liashko.ua>.
- РС** – Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org>.
- Руб** – Рубрика : сайт інформаційного агентства. URL: <https://rubryka.com>.
- С** – Свобода : газета. URL: <https://svoboda.org.ua/gazeta>.
- Сал** – Салидарнасць : сайт газети. URL: <https://gazetaby.com>.
- Сг** – Сьогодні. URL: <https://ukr.segodnya.ua>.
- СД** – Слово і діло : аналітичний портал. URL: <https://www.slovoidilo.ua>.
- СП** – Слово Просвіти: культурологічний просвітницький тижневик Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка. URL: <http://slovo-prosvity.org>.
- СПал** – Скадовська палітра : інтернет-газета Херсонщини газета. URL: <http://spalitra.com.ua>.
- ССС** – Свобода Слова Савіка Шустера: сторінка на You Tube каналі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7YeDtZkhoD4>
- СТИК** – СТИК-АНТИКОРУПЦІЯ. URL: <http://styknews.info>.
- Стр** – Страна.ua. URL: <https://strana.today>.
- Сус** – Суспільне : сайт медіакомпанії. URL: <https://suspilne.media>.
- Т** – Тиждень.ua : сайт вид. URL: <http://tyzhden.ua>.
- ТБ** – Таблоїд. URL: <https://tabloid.prawda.com.ua>.
- Твит** – Твиттер : соціальна мережа. URL: <https://twitter.com>.
- ТВМ** – Твоє місто. URL: https://tvoemisto.tv/news/tse_vnutrishnoukrainska_viyna_rosiya_vidpovila_zelenskomu_pro_pryami_peregovory_shchodo_donbasu_125498.html
- TIMES** – TIMES.ZT: сайт інформаційно-аналітичного видання. URL: <https://times.zt.ua>.
- Тк** – Тексти.org.ua : аналітичний центр. URL: <http://texty.org.ua>.
- ТП** – Телеканал «Прямий» : сайт. URL: <https://prm.ua>.
- ТПог** – Тверезий погляд: інформаційний сайт. URL: <https://tverezo.info>.
- ТСН** – ТСН: сайт інформагентства. URL: <https://tsn.ua>.
- У24** – «Україна 24»: інформаційно-аналітичний телеканал. URL: <https://u24.ua>.

- УД** – Український дощ : інтернет-видання. URL: <https://ukrain.com>.
- УІ** – Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua>.
- УІМ** – Український інститут майбутнього. URL: <https://uifuture.org>.
- УІн** – Український інтерес : інформаційний портал. URL: <https://uain.press>.
- УІНП** – // Український інститут національної пам'яті: офіційний сайт. URL: <https://uin.gov.ua/informaciyni-materialy/statti/pro-istorychnu-yednistv-tyurmi-narodiv>
- УЛГ** – Українська літературна газета : сайт газети. URL: <https://litgazeta.com.ua/news/holovnyj-pip-moskovskoi-tserkvy-v-ukraini-pid-chas-velykodnoi-sluzhby-v-kyievi-zhburliav-pysankamy-uparafiian-video/>
- УМ** – Україна молода: щоденна інформаційно-політична газета. URL: <https://umoloda.kyiv.ua>.
- УМЧ** – Український медичний часопис : спеціалізоване медичне онлайн-видання. URL: <https://www.umj.com.ua>.
- УНІАН** – УНІАН : інформ. агентство. URL: <http://unian.ua>
- УНН** – Українські національні новини. : інформ. агентство. URL: <https://www.unn.com.ua>
- УП** – Українська правда : сайт газети. URL: <http://www.pravda.com.ua>.
- УПБ** – Українська правда. Блоги. URL: <https://blogs.pravda.com.ua>.
- Упор** – Український портал : *Гасло **зеленократії** «держава – це я» реалізується на наших очах* [УПорт, 11.12.2019];
- УПор** – Урядовий портал: сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
- УРеп** – Український репортер : сайт. URL: <https://ukrreporter.com.ua>.
- УрК** – Урядовий кур'єр : газета Кабінету Міністрів України. URL: <https://ukurier.gov.ua>.
- УС** – Український світа : інтернет-портал. URL: <https://ukrmir.info>.
- УТр** – Українська трибуна: новинний сайт. URL: <https://uatribune.com>.
- Ф** – Факти : медіакомпанія. URL: <https://fakty.com.ua/ua>.
- ФК** – Фінансовий клуб : інформаційне агентство. URL: <https://finclub.net/ua>.
- ФтК** – Факти та коментарі: сайт газети. – URL : <http://fakty.ua>.
- ФУХ** – Футбол Хаб: новинна компанія. URL: <https://footballhub.com.ua/>
- Х97** – Хартія'97 : сайт прес-центра. URL: <https://charter97.org>.
- ХН** – Хрещатик News : інтернет-ЗМІ. URL: <https://khreschatyk.news>.
- ХД** – Хвиля Десни : інформаційне онлайн-видання. URL: <http://hvilya.com>.
- ЦН** – Цензор.НЕТ : інформ. агентство. URL: <http://ua.censor.net.ua>.
- Ч** – Час : сайт газети. URL: <https://chas.cv.ua>.

- ЧЕСНО** – Чесно : сайт громадської організації. URL: <https://www.chesno.org>.
- ЧОА** – Черкаська обласна державна адміністрація : офіційний портал. URL: <https://ck-oda.gov.ua/>.
- ЯБ** – Якимович Б. До джерел ментальности сучасного пересічного українця-виборця (Рец. на: Юрій Каганов. Конструювання «радянської людини» (1953– 1991): українська версія. (Запоріжжя: Інтер-М., 2019), 432 с., іл.) // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. 2020. Випуск 21.
- AFM** – Армія fm : перша військова радіостанція України. URL: <https://www.armyfm.com.ua>.
- ASPI** – ASPI news : інформаційне агентство [Електронний ресурс] URL: <https://aspi.com.ua>.
- BBC** – BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства. URL: <https://www.bbc.com>.
- BIG** – BIG KYIV : інтернет-портал. URL: <https://bigkyiv.com.ua>
- Bm** – bigmir.net : інформаційний портал. URL: <http://bigmir.net>.
- BN** – Банкова ньюз : інтернет-видання. URL: <https://bankova.news>.
- Buk** – Buk News Всі новини Буковини : інтернет-портал. URL: <https://buknews.com.ua/>
- CH** – Champion.com.ua : спортивне інтернет-видання. URL: <https://champion.com.ua>.
- CN** – CNewsКЛУБ. URL: <https://club.cnews.ru>.
- Com** – Comments : новинний портал. URL: <https://comments.ua>.
- D** – Depo ua : сусп.-політ. портал для українців. URL: <https://www.depo.ua>
- DE** – Defense Express : військовий портал. URL: <https://defence-ua.com/>
- DL** – Щоденний Львів : інформаційне видання. URL: <https://dailylviv.com>.
- DW** – Deutsche Welle. URL: <http://www.dw.com>.
- En** – Enigma.ua. URL: <https://enigma.ua>.
- F** – Firtka : агенція новин. URL: <https://firtka.if.ua>.
- FB** – Facebook: соціальна мережа. URL: <https://www.facebook.com>.
- FD** – fandom : інтернет-платформа. URL: <https://gammeshtepe.fandom.com/ru/>.
- Fin** – Finbalance : інтернет-портал. URL: <https://finbalance.com.ua>
- FUA** – For-UA : форум всея Великия и Малыя и Белья России. URL: <https://for-ua.info>.
- G** – Gazeta.ua. URL: <https://gazeta.ua>.
- GI** – Galinfo : сайт інформаційного агентства. URL: <https://galinfo.com.ua>.
- Gor** – Gorod.cn.ua : інтернет-портал [Електронний ресурс]. URL: <https://m.gorod.cn.ua>

- I** – I.ua. Блог. URL: <http://blog.i.ua>.
- INFO** – INFO SLOVO : інтернет-видання. URL: <https://infoslovo.com.ua/o-nas>
- INK** –INKORR : інтернет-видання. URL: <https://inkorr.com>
- Interfax** – Interfax-Україна : сайт інформаційного агентства. URL: <https://interfax.com.ua>
- Intv** – Intv.ua. URL: <http://intvua.com>.
- IS** – Info Slovo. URL: <https://infoslovo.com.ua/smoliy-zelena-dykt/>
- ju** – jutes : сайт видання. URL: <https://jutes.ru/uk>.
- KURS** – KURS : агенція новин. URL: <https://kurs.if.ua>
- KZ** – KZread : інтернет-портал. URL: <https://kzread.info>.
- lb** – lb.ua. URL: <https://lb.ua>.
- LI** – Lex inform : інтернет-ЗМІ. URL: <https://lexinform.com.ua>.
- LJ** – LiveJournal : блог ibanderivez. URL: <https://ibanderivez.livejournal.com>.
- Md** – Mind : незалежний журналістський бізнес-портал. URL: <https://mind.ua>.
- News** – NewsUA: сайт інформаційної служби. URL: <https://newsua.one/news-politics/57839-teper-koordinaciya-dii-ofisu-prezidenta-silovikiv-ta-ro.html#>
- NM** – newsmarket : інформаційне видання. URL: <https://www.newsmarket.com.ua>.
- Nov** – Novyny.eu. URL: https://nowyny.eu/news/razumkov_stav_zhertvoju_silnogo_bazhannja_ofisu_prezidenta_znishhiti_instituciji_derzhavi_polittekhnolog/
- NS** – Newssky.com.ua : інформаційне видання. URL: <https://newssky.com.ua>.
- NU** – NEWS UA : сайт видання. URL: <https://newsua.one>.
- obs** – Obsuzhday.com. URL: <https://obsuzhday.com>.
- Otz** – Otzyvua.net: незалежний сайт відгуків України. URL: <https://www.otzyvua.net>.
- P** – Politeka. URL: <https://politeka.net>.
- Pol.(Б)** – Politiko. Блоги. URL: <http://politiko.ua>.
- PS** – presscenter : інтернет-портал. URL: <https://www.presscenter.company>.
- Rel** – Релігія в Україні. URL: <https://www.religion.in.ua>.
- RV** – Ridivira : інтернет-портал. URL: <https://www.ridivira.com>.
- Site** – Site.ua. URL: <https://site.ua/yuriy.goncharenko/backa-zelenskii-malenkii-diktator-velikoyi-ukrayini-i7gzkx>
- Tex** – Texty.org.ua : інтернет видання. URL: <https://texty.org.ua/fragments/103715/biloruskyj-uzurpator-lukashenko-faktychno-vyznav-marionetkovi-lnr-ta-dnr/>

- The** – The Page : інтернет-видання. URL: <https://thepage.ua/ua/experts/yak-zelenskij-peretvoryuyetsya-na-gibridnogo-soyuznika-lukashenko>
- ТБ** – theБабель : сайт. URL: <https://thetabel.com.ua>.
- UA.News** – UA.News. URL: <https://ua.news.ua/nardep-ot-slugy-naroda-stalna-zashhytu-medvedchuka/>
- UATV** – UATV : сайт телеканала. URL: <https://uatv.ua/uk/presmarafon-zelenskogo-detalnyj-rozbir-politologiv-fesenka-ta-rejterovycha/>
- UI** – UAINFO. URL: <https://uainfo.org>.
- UM** – UkrMedia : інтернет-газета. URL: <https://ukr.media>.
- U-N** – U-NEWS : інтернет ЗМІ. URL: <https://u-news.com.ua>.
- URF** – ua-referat.com. URL: <https://ua-referat.com/>.
- uz.gov** – Укрзалізниця : сайт урядової організації. URL: <https://www.uz.gov.ua/>
- Vd** – Vdome ua : новинний портал. URL: <https://vdome.ua>.
- Wiki** – Вікіпедія : вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.
- Yt** – You Tube. URL: <https://www.youtube.com>.
- zb** – Zbruc.eu: інтернет-портал. URL: <https://zbruc.eu>.
- ZK** – ZKAN.COM.UA: сайт питань та відповідей. URL: <https://zkan.com.ua>.
- ZM** – ZAXID MEDIA : сервіс моніторингу та аналізу інформації з відкритих джерел Інтернету. URL: <https://zaxid.media>.
- ZN** – Zaxid.net: інтернет-видання. URL: <https://zaxid.net>.
- Znaj.ua** – Znaj.ua : новинне інтернет-ЗМІ. URL: <https://znaj.ua>
- ZU** – ZN.UA. URL: <https://dt.ua>.

РОЗДІЛ V.

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ОПИСОВІ НАЙМЕНУВАННЯ СЬОГОДЕННЯ : ЛЕКСИКОГРАФІЧНИЙ ВИМІР

*Мова – кордон і зброя, дім і фортеця, шлях з
минулого в майбутнє – в безсмертя.*

Ірина Фаріон

Перифрастичні звороти, які відображають важливі грані життя українського суспільства в 2020 році, представлені двома семантичними типами – «Людина», «Суспільний розвиток». Кожен із них зазнає внутрішньої значеннєвої диференціації. Функційне ядро з-поміж вторинних назв становлять ті, що характеризують у різних суспільно-політичних вимірах людей, головно політиків, державних, церковних, громадських, партійних діячів, які позитивно або негативно впливали чи впливають на суспільно-політичні трансформації дня натеперішнього, на сучасний процес українського державотворення.

Основними джерелами дібраного матеріалу стали інтернет-ресурси, тексти сучасних засобів масової комунікації. Словникова стаття складається із заголовка, після якого наведено алфавітний перелік його описових найменувань, поданий в авторській редакції, і відповідний ілюстративний матеріал із повною паспортизацією або її різновидом – Там само.³ – за умови цитування одного за одним того ж джерела.

Використано квадратні дужки для виділення попереднього або наступного контексту, без участі якого залишаються інформативно

³ Після Там само може вказуватися згідно з бібліографічними вимогами сторінка, якщо добуті з одного джерела приклади-ілюстрації, які подано один за одним, розміщені на різних його сторінках.

недостатніми речення-ілюстрації, для уточнення інформативно неконкретних слів, відсутніх, але відомих із передконтексту імен, прізвищ, подій тощо, а також для розкриття значення займенників він, вона, воно, той, та, те й ін.

Місця скорочення початку, середини, кінця речень-ілюстрацій позначено трьома крапками. Лексикографічний коментар завершує алфавітний покажчик реєстрових компонентів, які побутують на правах конкретних репрезентантів, що мають у роботі свій набір описових найменувань, семантичних типів «Людина», «Суспільний розвиток».

У пропонованому виданні, як і в попередніх чотирьох монографіях⁴, дібраний та покласифікований фактичний матеріал аж ніяк не вичерпує багатофункційного політичного ресурсу сучасної української мови. Він виразно засвідчує активний розвиток таких важливих наукових галузей, як політична концептологія, політична комунікативістика, політична персонологія з її стереотипами, різновекторною аксіологією мовної особистості на тлі суспільних подій та оцінністю самих цих подій. Політична лінгвістика, зрештою, промовисто демонструє сьогоднішню політичну картину, яка стає сутнісною сторінкою української історії, переконує в тому, що мова є не тільки найважливішим засобом людського спілкування, оформлення й передавання думок та почуттів, а й одним із найваговітших інструментів побудови демократичної держави, зрештою, запорукою успіху цивілізації.

⁴ Див.: Степаненко М. Динаміка українського політичного лексикону: 2018– 2019 рр. : монографія. Полтава : Астроя, 2020. 408 с.; Степаненко М. Політичне сьогодення української мови : актуальний перифрастикон : монографія. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2017. 616 с.; Степаненко М. Публіцистично-політичні перифрази в українській мові: 2017 рік : монографія. Полтава : Дивосвіт, 2018. 588 с.; Степаненко М. Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі: 2020 рік : монографія. Полтава: ПП «Астроя», 2021. 250 с.

V.1. СЕМАНТИЧНИЙ ТИП «ЛЮДИНА»

АВАКОВ АРСЕН

відповідальний за декорації [влади Володимира Зеленського]

Арсен Аваков – запрошена зірка постановки «Ангели і демони», *відповідальний за декорації* [влади Володимира Зеленського] [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 10.12.2021).

вічний глава МВС [Міністерства внутрішніх справ]

Вічний глава МВС [Міністерства внутрішніх справ] [Арсен Аваков] – чужий оточенню [Володимира] Зеленського і по настрою, і по масштабу схем, які здатен втілити.

Там само.

впливова фігура всеукраїнського масштабу

«...Він [Арсен Аваков] зник бути *впливовою фігурою всеукраїнського масштабу* і зараз він шукає, з ким і як співпрацювати», – вважає Володимир Фесенко.

Дорош С. Вибори мера Харкова. Хто такий Ігор Терехов [Електронний ресурс] / Світлана Дорош // BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 30.11.2021).

давній ворог старого й несподіваний друг нового Президента

Пізніше глава МВС Арсен Аваков, *давній ворог старого і несподіваний друг нового президента*, сказав це публічно.

Романюк Р. Сьомий президент чи друга Тимошенко? Яка доля чекає Петра Порошенка [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 11 берез. (дата запиту: 11.03.2021).

елемент національної безпеки

Пряма мова [Ірини] Верещук: «... Я розглядаю [Арсена] Авакова, не як людину, прізвище, а як *елемент національної безпеки*».

«Слуги народу» не обговорюють питання відставки Авакова – нардеп [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 17 черв. (дата запиту: 24.06.2021).

єдиний з умовних політичних важковаговиків, які прийшли у владу 2014 року

А після того, як уряд звільнив Андрія Коболева (у якого з міністром, до речі, прекрасні стосунки) з «Нафтогазу», він [Арсен Аваков] по суті залишився *єдиним з умовних політичних важковаговиків, які прийшли у владу 2014 року*.

Черетун Д. 7 років Авакова: що він казав про Порошенка, Зеленського та свою відставку [Електронний ресурс] / Дмитро Черетун // Чесно : сайт громадської організації. – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

запрошена зірка постановки «Ангели і демони» [влади Володимира Зеленського]

Арсен Аваков – *запрошена зірка постановки «Ангели і демони»*, відповідальний за декорації [влади Володимира Зеленського] [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 10.12.2021).

колишній впливовий міністр внутрішніх справ

...Лунають припущення, що [Ігор] Терехов насправді є «людиною Арсена Авакова», *колишнього впливового міністра внутрішніх справ*.

Дорош С. Вибори мера Харкова. Хто такий Ігор Терехов [Електронний ресурс] / Світлана Дорош // BBC News.

Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 30.11.2021).

комунікатор між ОПУ[Офісом Президента України] й [Ігорем] Тереховим

«... Можливо, до своєї відставки [Арсен] Аваков був *комунікатором між ОПУ [Офісом Президента України] й [Ігорем] Тереховим*, проте потім керівник Харкова міг комунікувати із президентським офісом напряду", – каже Володимир Фесенко.

Там само

людина, яка пройшла два Майдани

«Я – *людина, яка пройшла два Майдани* – говорю вам усім, і багато хто з вас це знає, що дуже важкі часи...» – сказав він [Арсен Аваков].

Я не боюся державного перевороту, бо я його не бачу, – Аваков [Електронний ресурс] // Цензор.НЕТ. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 29.11.2021).

міністр-рекордсмен

У липні 2021 року нардеп від «Слуги народу», голова правоохоронного комітету і експомічник заступника міністра внутрішніх справ Антона Геращенко Денис Монастирський змінив на посаді *міністра-рекордсмена* Арсена Авакова, який перебував на посаді незмінно з лютого 2014 року.

Саліженко О. "Колишні" Зеленського: хто пішов у «відбій» із першої «колоди» депутатів [Електронний ресурс] / Олександр Саліженко // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 12 груд. (дата запиту: 17.12.2021).

один із критиків оточення [Володимира] Зеленського

Наразі Арсен Борисович [Аваков] є *одним із критиків оточення [Володимира] Зеленського*.

Кравець Р. Мінус Медведчук, плюс Порошенко – суб'єктивні підсумки 2021-го [Електронний ресурс] / Роман

Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети.
– 2021. – 30 груд. (дата запиту: 30.12.2021).

постійно тимчасовий міністр

Протягом семи років *«постійно тимчасовий» міністр* [Арсен Аваков] уміло балансував між різними політиками, змінював погляди на проблеми й пояснював, чому йому ще не час у відставку.

Черетун Д. 7 років Авакова: що він казав про Порошенка, Зеленського та свою відставку [Електронний ресурс] / Дмитро Черетун // Чесно : сайт громадської організації. – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

потужний гравець

[Третя обставина – відставка Арсена Авакова.] Він був *потужним гравцем*.

Княжич Д. «Зеленський хоче створити м'який авторитарний режим» [Електронний ресурс] / Дмитро Княжич // Gazeta.ua. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

рекордсмен з-поміж усіх міністрів внутрішніх справ незалежної України за тривалістю перебування на посаді

Арсен Аваков – *рекордсмен з-поміж усіх міністрів внутрішніх справ незалежної України за тривалістю перебування на посаді*.

Черетун Д. 7 років Авакова: що він казав про Порошенка, Зеленського та свою відставку [Електронний ресурс] / Дмитро Черетун // Чесно : сайт громадської організації. – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

російськомовний український націоналіст

«Я російськомовний український націоналіст»: Аваков виступив за розвиток «нашої російської мови» [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 30 берез. (дата запиту: 10.05.2021).

АКСЬОНОВ АНДРІЙ

колаборант і власник російського паспорта

«Колаборант і власник російського паспорта Андрій Аксьонов не лише більше не розшукується, а обраний учора нардепом від 5-го округу Донеччини (65% голосів)», – так прокоментував у фейсбуці результат довиборів до Верховної Ради громадський активіст Тарас Шамайда.

Степанчук І. Сепаратист писатиме закони: на Донеччині переміг Медведчук, на Прикарпатті – Коломойський Інна Степанчук // Україна молода. – 2021. – 30 берез. – С. 4.

нинішній кремлівський «гауляйтер» окупованого Криму

...Нинішній кремлівський «гауляйтер» окупованого Криму Сергій Аксьонов підозрюється в участі в кримінальному угрупованні «Сейлем», в якій він був відомий під кличкою «Гоблін».

Шевчук В. Санкції в хату: чи розсмішив Зеленський «зłodіїв в законі» [Електронний ресурс] / Володимир Шевчук // Апостроф. – 2021. – 19 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

АРАХАМІЯ ДАВИД

головний комунікатор монобільшості з Офісом Президента

Арахамія [Давид] – головний комунікатор монобільшості з Офісом Президента.

Ткач М. Ідентифікація Брауна: таємні зустрічі та приховані перельоти Давида Арахамії [Електронний ресурс] / Михайло Ткач // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 13 жовт. (дата запиту: 13.10.2021).

«колективне несвідоме»

Вуєць П. «Арахамія – це колективне несвідоме»: інтерв'ю зі «службою», яка єдина не підтримала закон про олігархів [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 27 верес. (дата запиту: 26.11.2021).

менеджер «слуг»

Шашкова М. *Менеджер «слуг»* Арахамія про те, чому українці не люблять вибори і чим Рада схожа на Vegas [Електронний ресурс] / Марина Шашкова // Фокус : сайт журналу. – 2021. – 25 січ. (дата запиту: 17.11.2021).

найвпливовіший депутат Верховної Ради

Ця історія – про *найвпливовішого депутата Верховної Ради*, керівника президентської фракції в парламенті, лідера монобільшості Давида Арахамію.

Ткач М. Ідентифікація Брауна: таємні зустрічі та приховані перельоти Давида Арахамії [Електронний ресурс] / Михайло Ткач // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 13 жовт. (дата запиту: 13.10.2021).

АХМЕТОВ РІНАТ

«донецький друг»

[На літо 2020-го взагалі складалось враження, що більш зручного партнера для Банкової, ніж Рінат Ахметов, годі й шукати.] Особливо, коли *«донецький друг»* допомагав балансувати апетити *«друга з Дніпра»* [Ігоря Коломойського].

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

зручний партнер для Банкової

На літо 2020-го взагалі складалось враження, що більш *зручного партнера для Банкової*, ніж Рінат Ахметов, годі й шукати.

Там само.

найбільший в Україні економічний гравець, чиї інтереси все ж таки суттєво переплелися з політикою

Якщо пан [Рінат] Ахметов як *найбільший в Україні економічний гравець, чиї інтереси все ж таки суттєво переплелися з політикою*, працюватиме за законом і визнаватиме інтереси суспільства, то можна буде погодитись з його цитатою (про спільну мету. – ред.).

Офіс президента: Яка мета в Ахметова, сьогодні не зовсім очевидно [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 12 листоп. (дата запиту: 12.11.2021).

найбільший прогульник Ради

Але навіть ті два скликання, коли Рінат Леонідович [Ахметов] мав мандат від виборців «Партії регіонів», сказати, що він був депутатом, можна з великою натяжкою: Ахметова стабільно визнавали *найбільшим прогульником Ради*.

Кравець Р. Партія регіонів 2.0: як Ахметов підбирає спадщину Медведчука [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 26 квіт. (дата запиту: 26.04.2021).

найбільший роботодавець та платник податків

«...[Рінат Ахметов – найбільший український інвестор.] Компанія SCM вже понад 20 років інвестує в Україну, і є *найбільшим роботодавцем та платником податків*», – зазначила вона [Анна Терехова].

Проект деолігархічного закону Зеленського: реальна загроза для олігархів чи піар-кампанія президента? [Електронний ресурс] // Українське радіо : сайт. – 2021. – 06 черв. (дата запиту: 03.07.2021).

найбільший український інвестор

Рінат Ахметов – *найбільший український інвестор*.
Там само.

найбільший український олігарх

«... Рінат [Ахметов] надто великий, щоб могли собі це дозволити», – так описує головний внутрішній конфлікт

найбільшого українського олігарха один із найвпливовіших політиків доби [Володимира] Зеленського.

Кравець Р. Партія регіонів 2.0: як Ахметов підбирає спадщину Медведчука [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 26 квіт. (дата запиту: 26.04.2021).

найвпливовіша та найбагатша людина країни

Найвпливовіша та найбагатша людина країни – Рінат Ахметов.

Загребельська А. Тест на олігарха: хто заслуговує на «коронацію» [Електронний ресурс] / Агія Загребельська // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 27 квіт. (дата запиту: 27.04.2021).

найдорожчий «політик»

Теплі медійні обійми президента-неполітика [Володимира] Зеленського з *найдорожчим «політиком»* [Рінатом] Ахметовим різко обірвались півтора місяця тому.

Пархомчук Т. Брежня і заколот: обидві стрілки компасу Зе-перевороту повертаються у бік Коломойського [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

«незамінний» у питанні вирішення конфлікту на Донбасі

Водночас медіамагнат [Рінат Ахметов] залишається *«незамінним» у питанні вирішення конфлікту на Донбасі*, адже саме Донецьк був «серцем бізнес-імперії» Ахметова.

Пархомчук Т. Лише бізнес – і нічого особистого: Медіахолдинг олігарха Ахметова виявляє неприховану лояльність до президента Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 12 жовт. – С. 4.

опорна точка для [Володимира] Зеленського у справі позбавлення впливу [Ігоря] Коломойського

Натомість [Рінат] Ахметов, навпаки, стає *опорною точкою для [Володимира] Зеленського у справі позбавлення впливу [Ігоря] Коломойського*.

Там само.

платник податків номер один у країні та й експортних платежів

Він [Рінат Ахметов] – *платник податків номер один у країні та й експортних платежів*.

Аваков розповів про свої відносини з Ахметовим [Електронний ресурс] // Діло. – 2021. – 18 листоп. (дата запити: 19.11.2021).

противник №1 для Президента [Володимира] Зеленського

«Українська правда» досить детально писала, як через спроби медійного і парламентського тиску на владу, головний олігарх став *противником №1 для президента [Володимира] Зеленського*.

Романюк Р. Розахметизація системи: як Зеленський дотискає Ахметова [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 груд. (дата запити: 03.12.2021).

БАЙДЕН ДЖОЗЕФ РОБІНЕТТ МОЛОДШИЙ

світовий лідер

Вітович І. Побачимо через шість місяців: про що говорили «світовий лідер» Байден і «регіональний хуліган» Путін / Ігор Вітович // Україна молода. – 2021. – 18–19 черв. – С. 5.

БАКАНОВ ІВАН

відповідальний за спецефекти [влади Володимира Зеленського]

Іван Баканов – *відповідальний за спецефекти [влади Володимира Зеленського]* [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запити: 03.12.2021).

БЕЛЕНЮК ЖАН

один із найдостойніших синів України

Зеленський назвав Беленюка «одним із найдостойніших синів України» і закликав поліцію реагувати на расизм [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 13 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

БЕРКУТІВЦІ

пси [Віктора] Януковича

Після короткої розмови семінаристи відкрили ворота монастиря для молоді, переслідуваної псами [Віктора] Януковича.

Процев'ят Т. Серце на Майдані: 30 листопада 2013-го Янукович вчинив замах на наше майбутнє – і повстали мільйони [Електронний ресурс] / Тарас Процев'ят // Україна молода. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

БОГАТИРЬОВА РАІСА

одіозна соратниця [Віктора] Януковича

Одіозна соратниця [Віктора] Януковича [Раїса Богатирьова] не змирилася із гучним виселенням і пішла до суду [підзаголовок]

Богатирьова повернулася на держдачу, з якої її виселив Зеленський [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 27 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

БОГДАН АНДРІЙ

головний архітектор корупційної павутини

«[І вся ця накопичувальна шантажна “малина” тривала до березня 2020 року, поки (Дмитра) Нескоромного, за яким відмінно відпрацювала внутрішня служба безпеки, несподівано попросили на вихід з речами.] А разом із ним

попросили і *головного архітектора корупційної павутини* [Андрія] Богдана», – підкреслив [Михайло] Подоляк.

Шляхтін А. Замах на керівника СБУ Наумова: у справі почав фігурувати Богдан – заява радника Єрмака [Електронний ресурс] / Андрій Шляхтін // Телеканал новин «24». – 2021. – 24 січ. (дата запиту: 26.01.2021).

завідувач усього

Найсерйозніші бої [Дмитро] Разумков вів з Андрієм Богданом, який восени 2019-го був *«завідувачем усього»*.

Романюк Р. Рятувальні «трійки»: як Зеленський бере Раду під зовнішнє управління [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 10 лют. (дата запиту: 12.02.2021).

найсіріший і найнахабніший учорашній кардинал

[Подоляк переконує, що вищезазначений телеграм-канал (Дмитра) Нескоромного веде не сам колишній заступник голови СБУ.] А за усім цим стоїть *«найсіріший і найнахабніший вчорашній кардинал* Андрій Богдан».

Шляхтін А. Замах на керівника СБУ Наумова: у справі почав фігурувати Богдан – заява радника Єрмака [Електронний ресурс] / Андрій Шляхтін // Телеканал новин «24». – 2021. – 24 січ. (дата запиту: 26.01.2021).

БОГДАН АНДРІЙ, ДАНИЛЮК ОЛЕКСАНДР, ГОНЧАРУК ОЛЕКСІЙ, РЯБОШАПКА РУСЛАН, АВАКОВ АРСЕН

команда одного гравця

Команда одного гравця [Електронний ресурс] // Львівська Пошта: сайт газети. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

БРУСИЛО ІГОР

головний протоколіст Президента [Володимира Зеленського]

Зеленський призначив *«головного протоколіста президента»* Брусилу заступником Єрмака [Електронний ресурс] // LB.ua. – 2021. – 17 берез. (дата запиту: 17.03.2021).

БУЖАНСЬКИЙ МАКСИМ

одіозний «слуга»

Що показово, за [Олександра] Дубінського фактично публічно вступився лише інший *одіозний «слуга»* Максим Бужанський, який «уславився» українофобією і блокуванням мовного закону.

Бойко І. «Не піду і крапка»: Дубінський відмовився вийти з монобільшості на прохання Зеленського [Електронний ресурс] / Іван Бойко // Україна молода. – 2021. – 27 січ. (дата запиту: 26.02.2021).

БУРБА ВАСИЛЬ

авантюрист і аферист

Зеленський про Бурбу: Це *авантюрист і аферист*. Він отримував інформацію і заробляв на цьому гроші. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 30.12.2021).

«авантюрист і аферист», котрий хотів дискредитувати Володимира Зеленського

Президент Володимир Зеленський заявив, що ексголова Головного управління розвідки Василь Бурба – ... *«авантюрист і аферист», котрий хотів його* [Володимира Зеленського] *дискредитувати*.

Зеленський про ексглаву розвідки Бурбу: авантюрист і дріб'язкова людина [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 29.12.2021).

«бізнесмен», котрий торгував інформацією

[Василя]Бурбу [Володимир] Зеленський називає *«бізнесменом», котрий торгував інформацією*. Там само.

дріб'язкова людина

Президент [Володимир Зеленський] загалом розкритикував [Василя] Бурбу, назвав його *«дріб'язковою людиною»*...

Сировой М. Зеленський про ПВК Вагнера: це операція під назвою Бурба. Мені за неї соромно [Електронний ресурс] / Марк Сировой // ЛІГА.НОВИНИ : інформаційне агентство. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 29.12.2021).

людина попереднього глави держави Петра Порошенка

Президент Володимир Зеленський заявив, що ексголова Головного управління розвідки Василь Бурба – *людина попереднього глави держави Петра Порошенка*..

Зеленський про ексглаву розвідки Бурбу: авантюрист і дріб'язкова людина [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 29.12.2021).

неукраїнський розвідник

Президент [Володимир Зеленський] загалом розкритикував [Василя] Бурбу, назвав його ... *«неукраїнським розвідником»*.

Сировой М. Зеленський про ПВК Вагнера: це операція під назвою Бурба. Мені за неї соромно [Електронний ресурс] / Марк Сировой // ЛІГА.НОВИНИ : інформаційне агентство. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 29.12.2021).

один із головних кандидатів на пост Президента

Швидше за все, будуть вжиті агресивні дії, що автоматично зробить [Василя] Бурбу ... *одним із головних кандидатів на пост президента*.

Гор А. Як із розвідника зробити президента: непрофесійні дії Банкової перетворюють Бурбу на основного суперника Зеленського [Електронний ресурс] / Артур Гор, Денис Захаров // Апостроф. – 2021. – 24 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

політик першого ешелону

Швидше за все, будуть вжиті агресивні дії, що автоматично зробить [Василя] Бурбу *політиком першого ешелону*...

Там само.

«СБівець», котрий керував блокуванням транспорту на Майдані

Президент [Володимир Зеленський] називає його [Василя Бурбу] *«СБівцем», котрий керував блокуванням транспорту на Майдані*.

Зеленський про ексглаву розвідки Бурбу: авантюрист і дріб'язкова людина [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 29.12.2021).

БУТУСОВ ЮРІЙ

інструмент гібридного впливу Росії

Бутусов – це ... *інструмент гібридного впливу Росії*, – віцепрем'єр і очільник Мінреінтеграції Верещук. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

не журналіст, а чорний пропагандист, якого дуже якісно накачують психологічно

Радник Андрія Єрмака [Олексій Арестович] впевнений, що [Юрій] Бутусов уже *не журналіст, а «чорний пропагандист», якого «дуже якісно накачують психологічно»,* що показала і «історія з пострілом», за фактом якого завели кримінальну справу.

Арестович попросить держохорону для Бутусова, підозрюючи план ліквідації [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

політично-медійна шпана

Бутусов – це *політично-медійна шпана*... – віцепрем'єр і очільник Мінреінтеграції Верещук. ВІДЕО [Електронний

ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

професійний, чесний і мужній український журналіст

[Ми знайомі з Юрієм Бутусовим ще з часів Помаранчевого Майдану.] Це *професійний, чесний і мужній український журналіст*.

Турчинов О. Зе-пресуха і небезпечний компромат [Електронний ресурс] / Олександр Турчинов // Високий замок. – 2021. – 28 листоп. (дата запиту: 26.12.2021).

сакральна жертва

«Бутусова [Юрія] заводять як *сакральну жертву...*».

Арестович попросить держохорону для Бутусова, підозрюючи план ліквідації [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

черговий Гонгадзе

«Бутусова [Юрія] ... вже спланували ... як *чергового Гонгадзе*».

Там само.

ВАКАРЧУК СВЯТОСЛАВ

камертон, який дозволяв утримувати весь «Голос» у єдиній тональності

Зрозуміло, що Святослав Іванович [Вакарчук] не займався мікроменеджментом, але він виконував не менш важливу функцію – свого роду *камертона, який дозволяв утримувати весь «Голос» у єдиній тональності*.

Романюк Р. Партія на два «Голоси»: чи розвалиться політсила Вакарчука? [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 24 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

символічна балансуєча сила, яка тримала разом ветеранів і журналістів, юристів і активістів, колишніх урядовців і колишніх локальних політиків

Символічною балансуєчою силою, яка тримала разом ветеранів і журналістів, юристів і активістів, колишніх урядовців і колишніх локальних політиків, був якраз [Святослав] Вакарчук.

Там само.

ВЕНЕДІКТОВА ІРИНА

один із ключових елементів у механізмі «зливу» справи [Олега] Татарова

Ірина Венедіктова стала одним із ключових елементів у механізмі «зливу» справи [Олега] Татарова.

Валько В. «Злити» справу за 90 днів: прізвища та ролі усіх рятівників Татарова [Електронний ресурс] / Вадим Валько, Богдан Миколайчук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 13 квіт. (дата запиту: 15.04.2021).

помічник із виготовлення бутафорії [влади Володимира Зеленського]

Ірина Венедіктова – помічник із виготовлення бутафорії [влади Володимира Зеленського] [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 10.12.2021).

ВЕРЕЩУК ІРИНА

така собі «мама-берегиня» для Донбасу

Буде такою собі «мамою-берегинею» для Донбасу», – пояснює УП високопоставлений чиновник у Зе!Команді.

Кравець Р. Кабмін з кількома змінними. Кого Зеленський вижене з уряду [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда :

сайт газети. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

ВОВК ПАВЛО

ганебний суддя десятиріччя

Лукашова С. Президентів багато – ОАСК один: як Павло Вовк став *ганебним суддею десятиріччя* [Електронний ресурс] / Соня Лукашова, Галина Чижик // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 15 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

зброносець [Сергія] Ківалова

[Павло] Вовк від студента-відмінника до *зброносця* [Сергія] *Ківалова*

Лукашова С. Президентів багато – ОАСК один: як Павло Вовк став ганебним суддею десятиріччя [Електронний ресурс] / Соня Лукашова, Галина Чижик // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 15 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

політичний флюгер у мантиї

І такі зверхні інтонації, враховуючи багаторічну непотоплюваність *політичного флюгера в мантиї* [Павла Вовка], на жаль, складно назвати безпідставними.

Там само.

усоблення всіх гріхів української судової системи

Адже за останні десятиріччя цей служитель Феміди [Павло Вовк] став *усобленням усіх гріхів української судової системи*.

Там само.

ГАЛАНТЕРНИК ВОЛОДИМИР

неофіційний градоначальник

[(Володимра) Галантерніка вважають одним з найвпливовіших людей міста.] НВ називає його «*неофіційним градоначальником*» ...

НАБУ оголосило у розшук бізнесмена Галантерніка, якого називають «сірим кардиналом Одеси» [Електронний ресурс] // Гордон : інтернет-видання. – 2021. – 02 лют. (дата запити: 29.12.2021).

один із найбільших рантьє України

Forbes називає [Володимира] Галантерніка *одним із найбільших рантьє України* та оцінює його дохід від оренди у \$28 млн.

Там само.

сірий кардинал Одеси

НАБУ оголосило у розшук бізнесмена Галантерніка, якого називають «сірим кардиналом Одеси» [Електронний ресурс] // Гордон : інтернет-видання. – 2021. – 02 лют. (дата запити: 29.12.2021).

тіньовий господар Одеси

Янченко В. «*Тіньового господаря Одеси*» Галантерника заарештували заочно [Електронний ресурс] / Вероніка Янченко // Fbc.ua : інтернет-видання. – 2021. – 11 листоп. (дата запити: 17.11.2021).

ГАЛУЩЕНКО GERMAN

агент [Андрія] Деркача

Новий міністр [Герман Глущенко]: професіонал чи *агент [Андрія] Деркача*?

Ржеуцька Л. Новий міністр енергетики: професіонал чи агент олігархів і популіст? [Електронний ресурс] / Лілія Ржеуцька // Deutsche Welle : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 30 квіт. (дата запити: 30.04.2021).

агент олігархів

Ржеуцька Л. Новий міністр енергетики: професіонал чи *агент олігархів* і популіст? [Електронний ресурс] / Лілія Ржеуцька

// Deutsche Welle : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 30 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

енергетична любов [Володимира] Зеленського

Галущенко – людина Деркача та *енергетична любов Зеленського*: Watchdogs. Розслідування [Електронний ресурс] // You Tube : сторінка телеканалу «Прямий». – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

людина олігархів

Галущенко – *людина олігархів*, нічого доброго не чекаю – Мірошниченко | Новий міністр енергетики [Електронний ресурс] // YouTube: сторінка «4 каналу». – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

нове обличчя зі старими зв'язками

[Новий міністр енергетики Герман Галущенко.] *Нове обличчя зі старими зв'язками!*

Галущенко – людина Деркача та енергетична любов Зеленського: Watchdogs. Розслідування [Електронний ресурс] // You Tube : сторінка телеканалу «Прямий». – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

ще одна лялька-маріонетка, яка прикриватиме інтереси олігархів

Ще одна лялька-маріонетка, яка прикриватиме інтереси олігархів: Павловський про ймовірного міністра енергетики Галущенка [Електронний ресурс] // Перший Незалежний: сайт телеканалу. – 2021. – 27 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРОР УКРАЇНИ

заступник Президента по справедливості

...«Офіс Генерального прокурора – це “око государеве”, а сам Генпрокурор – “заступник президента по справедливості”»... лише підтверджує: Ірина Венедіктова працює на одного клієнта – главу держави.

Боровик А. Слухняне «око государеве»: чим запам'ятеється перший рік Венедіктової у Генпрокуратурі [Електронний ресурс] / Андрій Боровик // Трансперенсі Інтернешнл Україна : сайт. – 2021. – 18 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

ГНАТЕНКО ВАЛЕРІЙ

Кива №2

Сокирчук Н. *Кива №2*. У лавах ОПЗЖ з'явився новий доктор наук [Електронний ресурс] / Наталія Сокирчук // Главком. – 2021. – 13 жовт. (дата запиту: 03.12.2021).

мер-сепаратист

Не тикайте пальцем у *мера-сепаратиста* [Валерія Гнатюка] [підзаголовок]
Там само.

ГОГІЛАШВІЛІ ОЛЕКСАНДР

неосвічена «істота»

Послухавши блатний сленг заступника міністра МВС, відчуваєш, як злісно порушуються закони України, зокрема і в тому, що ця *неосвічена «істота»* [Олександр Гогілашвілі], перебуваючи при виконанні службових обов'язків, балакає «валуєвським язиком», ігноруючи українську державну мову.
Філіпчук Г. Коли з нами Бог і правда... / Георгій Філіпчук // Слово Просвіти. – 2021. – 16–22 груд. – С. 3.

ГОЛОВАНОВ ВАСИЛЬ, ВЛАЩЕНКО НАТАША, ДІОРДІЦА НАЗАР

найупізнаваніші обличчя з підсанкційних телеканалів

Напередодні та в момент розвалу токсичної медіаімперії [Віктора] Медведчука канали [Ріната] Ахметова та його сателіти почали підбирати *найвпізнаваніші обличчя з підсанкційних телеканалів* – Василь Голованов, Наташа Влащенко, Назар Діордіца та інші.

Мусаєва С. Перша антиолігархічна: все, що потрібно знати про головну війну Зеленського – сили, цілі, тактика противників [Електронний ресурс] / Севгіль Мусаєва, Роман Романюк, Роман Кравець, Євген Будерацький, Соня Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 20 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

ГОНЧАРУК ОЛЕКСІЙ

два метри сексу

[Оточення президента (Володимира) Зеленського, команда президента Зеленського, кому він довіряє – усі ці людські моменти очима Юлії Мендель дуже цікаві і часто безапеляційні.] Олексій Гончарук, прем'єр-міністр України у 2019-20 рр., – ... *«два метри сексу»*...

Трощинська Н. Юлія Мендель і її постправа [Електронний ресурс] / Наталія Трощинська // Детектор медіа: інтернет-видання. – 2021. – 25 лип. (дата запиту: 30.12.2021).

прозахідний сміливець і кар'єрист

[Оточення президента (Володимира) Зеленського, команда президента Зеленського, кому він довіряє, – усі ці людські моменти очима Юлії Мендель дуже цікаві і часто безапеляційні.] Олексій Гончарук, прем'єр-міністр України у 2019-20 рр., – *«прозахідний сміливець і кар'єрист ...*

Там само.

хлопчак, який до того, як його кандидатуру представив Президент, понад годину бавився на приставці в офісі партії, ігноруючи всіх політиків навколо себе

[Оточення президента (Володимира) Зеленського, команда президента Зеленського, кому він довіряє – усі ці людські моменти очима Юлії Мендель дуже цікаві і часто безапеляційні.] Олексій Гончарук, прем'єр-міністр України у 2019-20 рр. – ... *«хлопчак, який до того, як його кандидатуру представив Президент, понад годину бавився на приставці*

в Офісі партії, ігноруючи всіх політиків навколо себе» (чия то приставка в Офісі в принципі – залишилось для мене відкритим питанням)...

Там само.

ГОРЕНКО ЄВГЕН

перший українець, який отримав щеплення від COVID-19

Черкаський лікар-реаніматолог Євген Горенко став *першим українцем, який отримав щеплення від COVID-19.*

Черкаський лікар першим в Україні вакцинувався від коронавірусу [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 24 лют. (дата запису: 24.02.2021).

ГРАНОВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР

неофіційний куратор судової і правоохоронної систем

У травні 2016 року «Схеми» зафіксували таємну зустріч [Павла] Вовка з народним депутатом Олександром Грановським, *неофіційним куратором судової і правоохоронної систем.*

Лукашова С. Президентів багато – ОАСК один: як Павло Вовк став ганебним суддею десятиріччя [Електронний ресурс] / Соня Лукашова, Галина Чижик // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 15 берез. (дата запису: 30.03.2021).

ГРИБАУСКАЙТЕ ДАЛЯ

великий друг України

– Протягом двох своїх каденцій ви [Даля Грибаускайте] були не тільки президенткою Литви, а й *великим другом України.*

Рінгіс А. Даля Грибаускайте: Українці перейшли Рубікон під час Майдану [Електронний ресурс] / Анастасія Рінгіс // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 24 черв. (дата запису: 29.06.2021).

ГРОЙСМАН ВОЛОДИМИР, СМЕШКО ІГОР, ЛЯШКО ОЛЕГ

група явних лідерів

За останні кілька місяців у ході затяжних заїздів у пелотоні сформувалась *група явних лідерів*, котра потрохи відривається і все ближче під'їжджає до залікової зони. [Мова йде передовсім про колишнього прем'єра Володимира Гройсмана, колишнього голову СБУ (Служби безпеки України) Ігоря Смешка та колишнього депутата Олега Ляшка.]

Романюк Р. Троє в центрі: як Гройсман, Смешко і Ляшко пробиваються в Раду [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 29 черв. (дата запиту: 29.06.2021).

ГРУДІНІН ПАВЛО

умовний російський «Олександр Лукашенко» – не тільки схожістю біографій, але і загальним політичним типажем і риторикою

Він [Павло Грудінін] ідеально підходив на роль *умовного російського «Олександра Лукашенка» – не тільки схожістю біографій, але і загальним політичним типажем і риторикою.*

Кремлівський упир не вічний. Однак його смерть нічого для України не міняє, – Казарін [Електронний ресурс] // Патіроті України : сайт громадської організації. – 2021. – 30 лип. (дата запиту: 31.12.2021).

ДАНІЛОВ ОЛЕКСІЙ

постановник піротехніки та трюків [влади Володимира Зеленського]

Олексій Данілов – *постановник піротехніки та трюків [влади Володимира Зеленського] [підзаголовок]*

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

ДЕМЧЕНКО РУСЛАН

ідеолог харківських угод, які закріпили російський флот у Криму

Люстрований [Руслан] Демченко – *ідеолог харківських угод, які закріпили російський флот у Криму*.

Бутусов назвав шпигуна Путіна в оточенні Зеленського (ВІДЕО): *Колаборанти в українській владі: «Руслан Демченко – російський шпигун!»* – Юрий Бутусов [Електронний ресурс] / Вадим Денисенко // Воля народу : громадсько-політичний портал. – 2021. – 06 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

колаборант в українській владі

Бутусов назвав шпигуна Путіна в оточенні Зеленського (ВІДЕО): *Колаборанти в українській владі: «Руслан Демченко – російський шпигун!»* – Юрий Бутусов [Електронний ресурс] / Вадим Денисенко // Воля народу : громадсько-політичний портал. – 2021. – 06 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

корисний керівник, хоч і очолює всі розвідслужби України всупереч закону про люстрацію

Не дивно, бо ми від [Володимира] Зеленського почули, що російський агент Руслан Демченко – *корисний керівник, хоч і очолює усі розвідслужби України всупереч закону про люстрацію*.

Тепер координація дій Офісу президента, силовиків та російського впливу може вважатись доведеною, – Бутусов про відкриття провадження проти нього [Електронний ресурс] // newsua: сайт інформаційної служби. – 2020. – 04 лип. (дата запиту: 30.12.2021).

куратор виконання Харківських угод

Ця людина [Руслан Демченко] після укладання ... Харківських угод була *куратором виконання цих Харківських угод*.

«Президент не викорінює причини невдоволення в суспільстві. І санкції по Портнову вводить не РНБОУ, а держдеп США», – Юрій Бутусов [Електронний ресурс] // Цензор.НЕТ. – 2021. – 15 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

лобіст Харківських угод

Для мене особисто [Ростислав] Шурма – це остання крапля, мені соромно за ... призначення ... *лобіста Харківських угод* Руслана Демченка.

Нардеп оголосив про вихід з фракції "Слуга народу" [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

«людина-фантом» в апараті РНБО [Раді національної безпеки та оборони]

Я бачу, як [Володимирів] Зеленському намагаються дати якісь запасні шляхи для виходу з ситуації, той же [Юрій] Бутусов намагається перекинути відповідальність на Руслана Демченка, який є *«людиною-фантомо» в апараті РНБО*: у нього там є кабінет, але ніхто його в ньому не бачив, і сказати, що він має серйозний вплив на роботу цієї структури, не можна.

Захаров Д. В очікуванні «Вагнергейту»: кого у Зеленського призначать цапом-відбувайлом [Електронний ресурс] / Денис Захаров // Апостроф. – 2021. – 17 берез. (дата запиту: 03.12.2021).

люстрована людина зі зв'язками в Москві

Цій люстрованій людині зі зв'язками у Москві [Русланові Демченку] [Володимир] Зеленський підпорядковує усі українські розвідслужби.

Люстрований заступник міністра [Віктора] Януковича, противник асоціації Україна-ЄС зі зв'язками в Москві Демченко керує українськими розвідслужбами «Слуги

народу», якому народу ви служите? – Бутусов. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 18.12.2021).

люстрований заступник міністра [Віктора] Януковича

Люстрований заступник міністра [Віктора] Януковича ... керує українськими розвідслужбами. «Слуги народу», якому народу ви служите? – Бутусов. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 18.12.2021).

один із тих, хто скасував підписання асоціації України та ЄС [Європейського Союзу]

Вісім років тому [Руслан] Демченко був *одним з тих, хто скасував підписання асоціації України та ЄС [Європейського Союзу]*, виправдовував це публічно і, таким чином, став одним з тих, хто спричинив революцію.

Люстрований заступник міністра [Віктора] Януковича, противник асоціації Україна-ЄС зі зв'язками в Москві Демченко керує українськими розвідслужбами «Слуги народу», якому народу ви служите? – Бутусов. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 18.12.2021).

один із тих, хто спричинив Революцію [Гідності]

Вісім років тому [Руслан] Демченко був *одним з тих, хто скасував підписання асоціації України та ЄС [Європейського Союзу]*, виправдовував це публічно і, таким чином, став *одним з тих, хто спричинив революцію [Гідності]*.

Там само.

противник асоціації Україна-ЄС [Європейський Союз] зі зв'язками в Москві

Люстрований заступник міністра [Віктора] Януковича, *противник асоціації Україна-ЄС [Європейський Союз] зі зв'язками в Москві* Демченко керує українськими розвідслужбами «Слуги народу», якому народу ви служите? –

Бутусов. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 18.12.2021).

реальний учасник агресії Росії в Криму

Він [Руслан Демченко] є *реальним учасником агресії Росії в Криму*.

Смола О. «Офіс президента – розплідник російської агентури» – Юрий Бутусов [Електронний ресурс] / Оксана Смола // GAZETA.UA. – 2021. – 16 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

російський агент

Не дивно, бо ми від [Володимира] Зеленського почули, що *російський агент* Руслан Демченко – корисний керівник, хоч і очолює усі розвідслужби України всупереч закону про люстрацію.

Тепер координація дій Офісу президента, силовиків та російського впливу може вважатись доведеною, – Бутусов про відкриття провадження проти нього [Електронний ресурс] // NewsUA: сайт інформаційної служби. – 2020. – 04 лип. (дата запиту: 30.12.2021).

російський шпигун

«*Російський шпигун* сидить поряд із президентом, а не у в'язниці» – Бутусов про Демченка [Електронний ресурс] // Gazeta.ua. – 2021. – 17 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

шпигун [Володимира] Путіна

Бутусов назвав *шпигуна Путіна* в оточенні Зеленського (ВІДЕО): Колаборанти в українській владі: «Руслан Демченко – російський шпигун!» – Юрий Бутусов [Електронний ресурс] / Вадим Денисенко // Воля народу : громадсько-політичний портал. – 2021. – 06 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

ДЕПУТАТИ ВІД ОПЗЖ [ОПОЗИЦІЙНОЇ ПЛАТФОРМИ – ЗА ЖИТТЯ]

кадровий резерв [Володимира] Зеленського у Верховній Раді

[Однак на зміну тріумфу прийде протверезіння.] Адже народні депутати від ОПЗЖ (Опозиційної платформи – За життя) , які дотепер були *кадровим резервом* [Володимира] *Зеленського у Верховній Раді* й регулярно виручали голосами, вже закидають президенту «фашизм» і обіцяють йому «народний суд».

Тейзе Є. Коментар: Медведчук як політичне плацебо для Зеленського [Електронний ресурс] / Євген Тейзе // Deutsche Welle : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 23 лют. (дата запиту: 30.04.2021).

ДЕПУТАТСЬКА ГРУПА «ДОВІРА», ДЕПУТАТСЬКА ГРУПА «ЗА МАЙБУТНЄ»

милиці фракції [Володимира] Зеленського

Саме ці дві групи ["Довіра" та "За майбутнє"] зараз є *милицями фракції* [Володимира] *Зеленського*.

Романюк Р. Президент країни ДТЕК: як Ахметов розхитує Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

олігархічні депутатські групи

... йому [Андрієві Мотовиловцю] довірили надзвичайно важливу місію – систематизувати відносини із *олігархічними депутатськими групами* «Довіра» та «За майбутнє», які підголосовують «слугам», коли тим бракує власних голосів.

Там само.

ДЕРКАЧ АНДРІЙ

агент спецслужб РФ [Російської Федерації]

А український нардеп і одночасно (за твердженням уряду США) *агент спецслужб РФ* [Російської Федерації] Андрій Деркач на початку 2021 року став підсанкційним ще за програмою, що запроваджена указом Дональда Трампа від 2018 року.

Сидоренко С. Чорна мітка для Коломойського: що означають санкції США проти українського олігарха [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко // Європейська правда. – 2021. – 5 берез. (дата запиту: 11.03.2021).

агент ФСБ Опозиційної платформи – За життя в ранзі не нижче [від]генерала

Цієї інформації, звичайно, не достатньо для того, аби в Зе!команді зрозуміли – Андрій Деркач – *агент ФСБ у ранзі не нижче генерала*.

Бобиренко В. Під ковпаком [Електронний ресурс] / Віктор Бобиренко // Бюро аналізу політики: сайт. – 2021. – 17 берез. (дата запиту: 20.03.2021).

проросійський депутат українського парламенту

Контррозвідка США вважає [Андрія] Деркача *проросійським депутатом українського парламенту*.

Романюк Р. Арахамія: Дубінський поводить, як кинута наречена [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Валентина Романенко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 18 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

російський агент, який оперує в Україні протягом десятиліть

Дар'я Каленюк: «Андрій Деркач, відповідно до інформації, яку Міністерство фінансів спільно з іншими урядовими інституціями оприлюднило, є *російським агентом, який оперує в Україні протягом десятиліть*».

Дар'я Каленюк: Штурм Капітолія тільки прискорив введення санкцій проти Дубінського та інших [Електронний ресурс]

// Українська правда: сайт газети. – 2021. – 12 січ. (дата запиту: 13.01.2021).

ДМИТРУК АРТЕМ

опальний депутат

Опальний депутат [Артем Дмитрук] в інтерв'ю [Анатолієві] Шарію розповів про своє розчарування «Слугою народу».

Корнієнко назвав нардепа, якому загрожує виключення зі «Слуги народу» [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 04 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

ДОБКІН МИХАЙЛО

колишній соратник Віктора Януковича

Якщо ви не з Харкова, то, найімовірніше, мало знаєте про давнього друга Арсена Авакова Ігоря Терехова і встигли забути біографію *колишнього соратника Віктора Януковича* Михайла Добкіна.

Коваленко О. 31 жовтня Харків обирає мера. Ним точно стане колишній друг Геннадія Кернеса, можливо, із нудним обличчям. «Бабель» згадує найцікавіше та кримінальне про Михайла Добкіна та Ігоря Терехова [Електронний ресурс] / Оксана Коваленко // Бабель. – 2021. – 29 жовт. (дата запиту: 19.11.2021).

ДОДОН ІГОР

нерукоподавана персона

У Києві цей політик [Ігор Додон] має неофіційний статус *нерукоподаваної персони*.

Сидоренко С. Шлях до поразки росіян: що змінять дострокові вибори у Молдові [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко // Європейська правда: сайт. – 2021. – 30 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

ДОМБРОВСКИС ВАЛДИС

друг України в Єврокомісії

Друг України у Єврокомісії нагадав про важливість антикорупційної та судової реформ [Електронний ресурс] // *Європейська правда*. – 2021. – 10 лют. (дата запиту: 03.12.2021).

ДУБІНСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР

інструмент у руках Андрія Деркача та інших осіб, які просували кремлівські наративи й намагалися втрутитися у вибори президента США

Тобто Олександр Дубінський своїм правовим статусом народного депутата зловживав для того, щоб, по суті, стати *інструментом в руках Андрія Деркача та інших осіб, які просували кремлівські наративи і намагалися втрутитися у вибори президента США*.

Дар'я Каленюк: Штурм Капітолія тільки прискорив введення санкцій проти Дубінського та інших [Електронний ресурс] // *Українська правда: сайт газети*. – 2021. – 12 січ. (дата запиту: 13.01.2021).

людина, яку відкрито оголосили учасником «пов'язаної з Росією мережі дезінформації»

Президент [Володимир] Зеленський досі не знаходить в собі сили публічно відмежуватись від *людини, яку відкрито оголосили учасником «пов'язаної з Росією мережі дезінформації»*.

Кравець Р. Стадіон, так стадіон! Три питання президенту від Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // *Українська правда: сайт газети*. – 2021. – 14 січ. (дата запиту: 14.01.2020).

неформальний лідер «групи [Ігоря] Коломойського» в парламенті

10 вересня 2020 року депутат Олександр Дубінський, якого вважають *неформальним лідером «групи [Ігоря]*

Коломойського» в парламенті, потрапляє під санкції США разом із колишнім «регіоналом», а нині позафракційним депутатом Андрієм Деркачем.

Солонина Є. Зеленський і Коломойський: «розлучення» чи імітація? [Електронний ресурс] / Євген Солонина // Радіо Свобода. – 2021. – 05 квіт. (дата запиту: 30.12.2021).

одіозний парламентар

Відтепер Штати офіційно вважають *одіозного парламентаря* [Олександра Дубінського] учасником «пов'язаної з Росією мережі дезінформації».

Сидоренко С. Слуга народу та Кремля: неочевидні деталі санкцій США проти Дубінського та соратників [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко // Європейська правда. – 2021. – 12 січ. (дата запиту: 13.01.2021).

партійний баласт «Слуги народу»

Федорів І. Відпрацьований. Як Дубінський перетворився на *партійний баласт «Слуги народу»* [Електронний ресурс] / Ірина Федорів // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 лют. (дата запиту: 08.02.2021).

«рупор» [Ігоря] Коломойського

Окрім того, у США щодо [Ігоря] *Коломойського* розслідують кримінальні справи, накладено санкції щодо заборони в'їзду йому та його родині на територію США, а також під санкції потрапив *його «рупор»* – нардеп Олександр Дубінський.

Боровик А. Слухняне «око государеве»: чим запам'ятеється перший рік Венедіктової у Генпрокуратурі [Електронний ресурс] / Андрій Боровик // Трансперенсі Інтернешнл Україна : сайт. – 2021. – 18 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

слуга народу та Кремля

Сидоренко С. *Слуга народу та Кремля*: неочевидні деталі санкцій США проти Дубінського та соратників [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко // Європейська правда. – 2021. – 12 січ. (дата запиту: 13.01.2021).

токсичний депутат

Не допомогло навіть втручання президента Володимира Зеленського, який у день свого народження у присутності інших «слуг» просив *токсичного депутата* [Олександра Дубінського] піти.

Бойко І. «Не піду і крапка»: Дубінський відмовився вийти з монобільшості на прохання Зеленського [Електронний ресурс] / Іван Бойко // Україна молода. – 2021. – 27 січ. (дата запити: 26.02.2021).

учасник «пов’язаної з Росією мережі дезінформації»

Відтепер Штати офіційно вважають одіозного парламентаря [Олександра Дубінського] *учасником «пов’язаної з Росією мережі дезінформації»*.

Сидоренко С. Слуга народу та Кремля: неочевидні деталі санкцій США проти Дубінського та соратників [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко // Європейська правда. – 2021. – 12 січ. (дата запити: 13.01.2021).

чорний технолог з обойми медіакілерів Ігоря Коломойського

... ще одна показова ситуація – американські санкції для *чорного технолога з обойми медіакілерів Ігоря Коломойського* Олександра Дубінського.

Кравець Р. Стадіон, так стадіон! Три питання президенту від Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 14 січ. (дата запити: 14.01.2020).

штатний «чорний технолог»

... *штатний «чорний технолог»* і телеведучий Олександр Дубінський ... займався підбором «медійного десанту» на околицях у Київській області і Києві.

Бе!команда: скільки депутатів Коломойського залишилось у «Слuzі народу» [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 04 берез. (дата запити: 05.03.2021).

ДУДКА ВОЛОДИМИР

український в'язень Кремля

Стан українського в'язня Кремля Дудки суттєво погіршився – омбудсмен [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

ЕРДОГАН РАДЖЕП ТАІП

посередник між [Володимиром] Зеленським та [Володимиром] Путіним

Дмитренко М. *Посередник між Зеленським та Путіним*: в ОПУ відреагували на пропозицію Ердогана [Електронний ресурс] / Марина Дмитренко // Сьогодні. Влада. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

ЕФІРИ САВІКА ШУСТЕРА

головний плацдарм контрнаступу ахметівських сил

Ефіри його [Савіка Шустера] «Свободи слова» стали *головним плацдармом контрнаступу ахметівських сил*.

Мусаєва С. Перша антиолігархічна: все, що потрібно знати про головну війну Зеленського – сили, цілі, тактика противників [Електронний ресурс] / Севгіль Мусаєва, Роман Романюк, Роман Кравець, Євген Будерацький, Соня Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 20 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

найбільший маркетплейс в українській політиці

Ефіри [Савіка] Шустера завжди були *найбільшим маркетплейсом в українській політиці*.

Там само.

ЄРМАК АНДРІЙ

абсолютно незамінна людина біля Президента

Повідомляється, що саме глава Офісу президента Андрій Єрмак зумів поступово звести до нуля вплив на президента Володимира Зеленського його найближчих друзів ... і справді стати *абсолютно незамінною людиною біля президента*.

Зеленський не на жарт посварився зі своїм першим помічником та давнім другом – ЗМІ [Електронний ресурс] // 1NEWS : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 14 верес. (дата запиту: 04.10.2021).

агент російських спецслужб

Долгий К. Москаль заявив, що Єрмак є *агентом російських спецслужб* і назвав агентурний псевдонім [Електронний ресурс] / Костянтин Долгий // Волинь-нова : інтернет-сторінка. – 2021. – 22 листоп. (дата запиту: 12.12.2021).

агент російської розвідки

Нагадаємо, у вересні минулого року колишній керівник Офісу президента Андрій Богдан в інтерв'ю журналісту Дмитру Гордону заявив, що підозрює [Андрія] Єрмака в тому, що він є *агентом російської розвідки*.

Там само.

агент ФСБ РФ [Федеральної служби безпеки Російської Федерації] під псевдонімом «Козир»

Глава Офісу президента Андрій Єрмак [який, за твердженням експертів, є *агентом ФСБ РФ (Федеральної служби безпеки Російської Федерації) під псевдонімом «Козир»* 18 серпня 2020 року в ефірі програми «Свобода слова Савіка Шустера» спецоперацію із затримання «вагнерівців» назвав «детективною історією, яка була вигадана від самого початку і до кінця».

Омельченко Г. «Вагнергейт»– терниста дорога Зеленського і Єрмака до тюрми [Електронний ресурс] / Григорій

Омельченко // Цензор. нет. – 2021. – 04 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

alter ego [Володимира] Зеленського

[Андрій] Єрмак – *alter ego* [Володимира] *Зеленського*
[підзаголовок]

Зеленський і «вагнерівці»: влада, намагаючись мінімізувати збиток від «вагнергейту», йде на ще більше погіршення відносин з Вашингтоном [Електронний ресурс] // Спільно : портал громадянського суспільства. – 2021. – 26 черв. (дата запиту: 30.06.2021).

видатна постать у сучасному українському політикумі

[«Я (Дмитро Гордон) не випадково сказав, що я маю відчуття, що сьогодні саме Андрій Єрмак керує Україною. Я можу помилятися.] Це моя думка, але я ще раз підкреслю: придивіться до нього – це *видатна постать у сучасному українському політикумі...*» – сказав [Дмитро] Гордон.

«Зеленський не піде на другий термін. Сильним кандидатом у президенти може бути Єрмак», – Гордон. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 04 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

генеральний продюсер [влади Володимира Зеленського]

Андрій Єрмак – *генеральний продюсер*, кастинг-директор[влади Володимира Зеленського] [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

глава канцелярії під вивіскою «Офіс Президента»

А наразі, за чутками, *глава канцелярії під вивіскою «офіс президента»* Андрій Єрмак переконав президента Володимира Зеленського позбавити депутатського мандата Дмитра Разумкова на найближчому з'їзді партії.

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра

Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запити: 29.12.2021).

головний «смотрящий» по країні

«[Були люди, які впливали на рішення, вони радили.] А [Андрій] Єрмак – *головний смотрящий по країні*.

«Не зовсім «сірий кардинал»: Лерос пояснив, чому Зеленський ніколи не відмовиться від співпраці з Єрмаком [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 листоп. (дата запити: 13.11.2021).

головний корупціонер у державі

Нардеп назвав голову Офісу Президента Андрія Єрмака «*головним корупціонером у державі*»...

Горобець Х. «Ви бактеріями брехні заразили всю країну, порожнє місце»: Лерос відповів Зеленському щодо «мікробів». ВІДЕО [Електронний ресурс] / Христина Горобець // Новинарня. – 2020. – 01 верес. (дата запити: 19.11.2021).

господар України

Зеленський зганьбився в Одесі! *Господар України* Єрмак! Знищення підприємств в Україні [Електронний ресурс] // КАЗАРОВ UA: сторінка на Youtube. – 2021. – 06 лип. (дата запити: 26.11.2021).

друга людина в країні

До всього в останні дні додалась «вишенька на торті» – гучна вечірка на державній дачі на честь ювілею «*другої людини в країні*» Андрія Єрмака, на якій був присутній президент.

Вуєць П. «Чорна п'ятниця» Зеленського: основні тези екстреного брифінгу президента [Електронний ресурс] / Павло Вуєць, Наталія Сокирчук // ГЛАВКОМ. – 2021. – 26 листоп. (дата запити: 26.12.2021).

«друга найбільш впливова особа»

«Права рука» Зеленського і «*друга найбільш впливова особа*»: Єрмаку безуспішно намагалися влаштувати зустрічі з

американськими конгресменами [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 20 трав. (дата запиту: 20.05.2021).

кастинг-директор [влади Володимира Зеленського]

Андрій Єрмак – генеральний продюсер, *кастинг-директор* [влади Володимира Зеленського] [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

«кріт», який «злив» у Москву інформацію про спецоперацію «Вагнерівці»

«Кротом», який «злив» в Москву інформацію про спецоперацію «вагнерівці», за моїми даними, є Андрій Єрмак.

Омельченко Г. «Вагнергейт» – терниста дорога Зеленського і Єрмака до тюрми [Електронний ресурс] / Григорій Омельченко // Цензор. нет. – 2021. – 04 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

людина вагома в країні

Андрій Єрмак – *людина вагома у країні*, от і маємо нюанс: оточення [Володимира] Зеленського з ОП [Офісу Президента] може вирішувати свої справи від його імені, а він про це навіть і не здогадується...» – зазначає [Олег] Жданов.

Там само.

людина у високій владі, котра увесь цей час кермує і політичною ситуацією в Україні, і зв'язками з Кремлем

Водночас главу офісу президента України Андрія Єрмака ті ж злі язики називають *людиною у високій владі, котра увесь цей час кермує і політичною ситуацією в Україні, і зв'язками з Кремлем.*

Пархомчук Т. Режим несумісності українського політикуму: вільне падіння з гнізда офісу Президента / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 24 берез. – С. 4.

найближча до [Володимира] Зеленського людина

Переговори з *найближчою до [Володимира] Зеленського людиною*, які так доречно зафіксували журналісти, – чудова нагода для лідерки «Батьківщини» хоч ненадовго стати топ-темою для обговорення.

Кравець Р. Вова + Юля = ? Чи може Тимошенко знову стати прем'єром [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 08 квіт. (дата запиту: 31.12.2021).

найпомітніша фігура в оточенні Президента

... на захист мера столиці [Віталія Кличка] став на той момент помічник президента Андрій Єрмак, який з часом став головою ОПУ і *найпомітнішою фігурою в оточенні президента [Володимира Зеленського]*.

Кравець Р. Віталій Кличко: люди приходять, починають розказувати: «Віталій, давай, іди в президенти» [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Севгіль Мусаєва // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 20 трав. (дата запиту: 29.06.2021).

не зовсім «сірий кардинал»

«[На прийняття рішень у (Володимира) Зеленського лише одна людина сьогодні впливає – це Андрій Єрмак.] Це *не зовсім «сірий кардинал...»* – каже політик [Гео Лерос].

«*Не зовсім «сірий кардинал»*: Лерос пояснив, чому Зеленський ніколи не відмовиться від співпраці з Єрмаком [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 листоп. (дата запиту: 13.11.2021).

не на словах, не блаблабла, а реальний патріот України, який дуже багато працює

Пряма мова [Володимира] Зеленського: «Пан [Андрій] Єрмак ... *не на словах, не блаблабла, а реальний патріот України, який дуже багато працює, 24/7 тільки заради України...»*.

Петренко Р. Єрмак прийшов зі мною і піде зі мною – президент [Електронний ресурс] / Роман Петренко //

Українська правда: сайт газети. – 2021. – 24 черв. (дата запиту: 25.06.2021).

незамінна, найближча та найвідданіша людина для Президента [Володимира Зеленського]

Керівник Офісу президента пан [Андрій] Єрмак зумів стати абсолютно *незамінною, найближчою та найвідданішою людиною для президента* [Володимира Зеленського].

Ми вже зараз маємо розуміти, що буде після того, як Зеленський піде зі своєї посади, – Євген Магда [Електронний ресурс] // Факти та коментарі: сайт газети. – 2021. – 14 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

«незамінний Андрій» для Володимира Зеленського

Глава Офісу президента [Андрій] Єрмак після свого призначення став черговим *«незамінним Андрієм» для Володимира Зеленського*.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград: сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

один із претендентів у кандидати на пост Президента України на наступних виборах

Журналіст Дмитро Гордон захопився організаційними здібностями голови ОП [Офісу Президента] Андрія Єрмака і назвав його *одним із претендентів у кандидати на пост президента України на наступних виборах*.

«Зеленський не піде на другий термін. Сильним кандидатом у президенти може бути Єрмак», – Гордон. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 04 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

потужна людина, яка зробила багато важливих операцій

Президент Володимир Зеленський впевнений, що глава його Офісу Андрій Єрмак – *потужна людина, яка зробила багато важливих операцій...*

Зеленський про Єрмака: Потужна людина, яку не можна втрачати [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

потужна людина, яку не можна втрачати

Зеленський про Єрмака: *Потужна людина, яку не можна втрачати* [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

«права рука» [Володимира] Зеленського

«Права рука» Зеленського і «друга найбільш впливова особа»: Єрмаку безуспішно намагалися влаштувати зустрічі з американськими конгресменами [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 20 трав. (дата запиту: 20.05.2021).

«права рука» Президента з внутрішніх та міжнародних питань

[Пан (Андрій) Єрмак є найближчою довіреною особою президента і другою найбільш впливовою особою в Україні після президента.] Він курує питання національної безпеки і є *«правою рукою»* (в оригіналі power broker – ред.) *президента з внутрішніх та міжнародних питань*", – мовилося в листі.

«Права рука» Зеленського і «друга найбільш впливова особа»: Єрмаку безуспішно намагалися влаштувати зустрічі з американськими конгресменами [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 20 трав. (дата запиту: 20.05.2021).

реальний патріот України, який дуже багато працює

Пряма мова [Володимира] Зеленського: «Пан [Андрій] Єрмак... *реальний патріот України, який дуже багато працює, 24/7 тільки заради України...*».

Петренко Р. Єрмак прийшов зі мною і піде зі мною – президент [Електронний ресурс] / Роман Петренко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 24 черв. (дата запиту: 25.06.2021).

реальний потужний менеджер

Пряма мова [Володимира] Зеленського: «Пан [Андрій] Єрмак – *реальний потужний менеджер* ... який дуже багато працює, 24/7 тільки заради України...»

Там само.

реальний потужний менеджер не на словах, не блаблабла

Пряма мова [Володимира] Зеленського: «Пан [Андрій] Єрмак – *реальний потужний менеджер не на словах, не блаблабла* ...».

Там само.

розумна людина, яка відокремила [Володимира] Зеленського від усіх інших

«... Не знаю, чим його [Володимира Зеленського] взяв [Андрій] Єрмак, але думаю, що Єрмак – *розумна людина, яка відокремила Зеленського від усіх інших...*» – вважає журналіст [Дмитро Гордон].

Роговська С. Гордон про пресмарафон Зеленського: Говорив він, а соромно було мені [Електронний ресурс] / Світлана Роговська // Гордон. – 2021. – 27 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

російський агент

Москаль назвав Єрмака *російським агентом* [Електронний ресурс] // GAZETA.UA. – 2021. – 22 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

сильний кандидат у президенти

«Зеленський не піде на другий термін. *Сильним кандидатом у президенти* може бути Єрмак», – Гордон. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 04 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

тіньовий президент

У країні виник *тіньовий президент* Андрій Єрмак.

Княжич Д. «Зеленський хоче створити м'який авторитарний режим» [Електронний ресурс] / Дмитро Княжич // Gazeta.ua. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

ЄРМАК АНДРІЙ, ДЕМЧЕНКО РУСЛАН

агенти впливу РФ [Російської Федерації]

Очільник партії «Демсокира» Юрій Гудименко оголосив, що «громадяни України беруть на себе відповідальність за події в Україні» та озвучив вимоги Майдану: – відставка президента Володимира Зеленського; – повне перезавантаження влади та розслідування її злочинів, відставки Єрмака, Демченка та «інших агентів впливу РФ [Російської Федерації]»...

Учасники акції «Захисти Україну – зупини переворот» висунули вимогу відставки влади та рушили на Банкову. ВІДЕО+ФОТОрепортаж [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 03.12.2021).

учасники зриву операції «вагнерівців»

Єрмак [Андрій], Демченко [Руслан], Зеленський [Володимир] – *учасники зриву операції «вагнерівців»*

Смола О. «Офіс президента – розплідник російської агентури» – Юрій Бутусов [Електронний ресурс] / Оксана Смола // GAZETA.UA. – 2021. – 16 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

ЄРМАК АНДРІЙ, ТАТАРОВ ОЛЕГ

зрадники у владі

«Але я вважаю, що найбільшими помічниками [Володимира] Путіна є не ветерани та патріоти, а *зрадники у владі* – [Андрій] Єрмак, [Олег] Татаров і навіть [Володимир] Зеленський – після того, як він сьогодні у Верховній Раді розповідав про необхідність прямих переговорів із Путіним», – сказав [Максим] Жорін.

Турчинов заявив про необхідність дострокових виборів у ВР та створення координаційної ради об'єднаної опозиції [Електронний ресурс] // Інтерфакс-Україна – 2021. – 01 груд. (дата запити: 31.12.2021).

найбільші помічники [Володимира] Путіна

«Але я вважаю, що *найбільшими помічниками* [Володимира] *Путіна* є не ветерани та патріоти, а зрадники у владі – [Андрій] Єрмак, [Олег] Татаров і навіть [Володимир] Зеленський – після того, як він сьогодні у Верховній Раді розповідав про необхідність прямих переговорів із Путіним», – сказав [Максим] Жорін.

Там само.

ЄРМАК АНДРІЙ, ШЕФІР СЕРГІЙ

такі собі порадики з широкого спектра питань

Зазвичай на нарадах чи зустрічах в кабінеті президента присутні [Андрій] Єрмак та [Сергій] Шефір, які виступають для [Володимира] Зеленського *такими собі порадиками з широкого спектра питань*.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград: сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запити: 03.12.2021).

ЄРМАК АНДРІЙ, ШЕФІР СЕРГІЙ, ТИМОШЕНКО КИРИЛО

трикутник влади [Володимира] Зеленського, у якому в кожного є своя, особлива, роль

По суті ці троє [Андрій Єрмак, Сергій Шефір, Кирило Тимошенко] формують певний *трикутник влади* [Володимира] *Зеленського, у якому у кожного є своя, особлива, роль*.

Там само.

ЖЕЛЕЗНЯК ЯРОСЛАВ

головний комунікатор «Голосу» з Офісом Президента

За даними джерел УП, [Ярослав] Железняк є *головним комунікатором «Голосу» з Офісом президента*.

Кириленко О. Як у «Голосу» сів голос. Історія великих чвар і маленького рейтингу [Електронний ресурс] / Ольга Кириленко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 16 черв. (дата запиту: 30.06.2021).

ЖУКОВ ВІТАЛІЙ

фігурант «схем Гладковського»

Софієнко Н. *Фігурант «схем Гладковського» очолив бюро, яке співпрацює з Укроборонпромом* [Електронний ресурс] / Наталія Софієнко // Ліга. Бізнес: сайт медіакомпанії. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

ЖУРНАЛІСТИ

рупор вакцинації чи антивакцинації

Журналісти не мають перетворюватися на *рупор вакцинації чи антивакцинації*.

Кур'ята І. Похайпили і стоп: як правильно висвітлювати смерті й вакцинації в медіа [Електронний ресурс] / Ірина Кур'ята // УКРІНФОРМ. – 2021. – 25 берез. Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3215085-pohajpili-i-stop-ak-pravilno-visvitluvati-smerti-j-vakcinacii-v-media.html> (дата запиту: 13.05.2021).

ЗВЯГІЛЬСЬКИЙ ЮХИМ

єдиний в історії незалежної України депутат Верховної Ради всіх вісьмох скликань

А ще він [Юхим Звягільський] був *єдиним в історії незалежної України депутатом Верховної Ради усіх вісьмох скликань* – із 1990 по 2019 рік.

Помер Юхим Звягільський: сірий кардинал Донбасу [Електронний ресурс] // BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 06 листоп. (дата запису: 30.11.2021).

єдиний депутат фракції Партії регіонів, котрий у парламенті проголосував за визнання УПА [Української повстанської армії] стороною, що воювала у Другій світовій війні

До речі, Юхим Звягільський був єдиним депутатом фракції Партії регіонів, котрий у парламенті проголосував за визнання УПА стороною, що воювала у Другій світовій війні.

Там само.

людина, яку після початку конфлікту на Донбасі сепаратисти називали «бандерівцем» і «зрадником»

І це людина [Юхим Звягільський], яку після початку конфлікту на Донбасі сепаратисти називали «бандерівцем» і «зрадником».

Там само.

один із засновників та керівників політичного й бізнесового «донецького клану»

6 листопада у лікарні помер 88-річний Юхим Звягільський – український політик та один із засновників та керівників політичного й бізнесового «донецького клану».

Там само.

перший представник «донецьких» у центральній владі України

Але найважливішим було те, що саме він [Юхим Звягільський] став першим представником «донецьких» у центральній владі України.

Там само.

сірий кардинал Донбасу

Помер Юхим Звягільський: сірий кардинал Донбасу [Електронний ресурс] // BBC News. Україна : сайт

інформаційного агентства. – 2021. – 06 листоп. (дата запиту: 30.11.2021).

ЗЕЛЕНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР

автократа-початківець, якому скрізь маряться «заколотники» та «попередники»

[Найближчою паралеллю до вчорашньої прес-конференції (Володимира) Зеленського є інтерв'ю (Олександра) Лукашенка, яке він дав кореспонденту ВВС Стіву Розенбергу.] Тільки Розенберг інтер'ював хронічного диктатора, якому скрізь маряться «рука Вашингтона», а 30 українських журналістів – *автократа-початківця* [Володимира Зеленського], якому ... *скрізь маряться «заколотники» та «попередники»*.

Друзенко Г. Президент-підранок і новий шанс [Електронний ресурс] / Геннадій Друзенко // Цензор.НЕТ. – 2021. – 28 листоп. (дата запиту: 26.12.2021).

адвокат маршала-«м'ясника» [Георгія Жукова]

Салімонович Л. *Адвокат маршала-«м'ясника»*: Зеленський хоче віддати долю назви проспекту Жукова харків'янам [Електронний ресурс] / Лариса Салімонович // Україна молода. – 2021. – 30 черв. (дата запиту: 30.06.2021).

адепт обивательського «какая разница»

Та і сам президент [Володимир Зеленський] за такий недовгий час пережив кілька публічних перероджень: від ... *адепта обивательського «какая разница»* до державника і націонал-патріота.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград: сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

актор-комік, який за 2,5 роки дедалі гірше справляється з роллю Президента

Тож чи варто нас лякати перезавантаженням влади в ситуації, коли нам у керманічі потрібен серйозний політик, а не

актор-комік, який за 2,5 роки дедалі гірше справляється з роллю президента?

Пархомчук Т. Брехня і заколот: обидві стрілки компасу Зе-перевороту повертаються у бік Коломойського [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 30 листоп. (дата запити: 03.12.2021).

амбітний Президент, що вийшов з-під контролю еліти

[...повернемось до аваківського виклику президенту (Володимирові) Зеленському.] Мене в ньому цікавить насамперед мета цього демаршу: в українських елітах сформувався запит на зміну конституційної архітектури держави, покликаний зробити її більш збалансованою і менш популістичною, чи вони прагнуть лише приструнити (чи замінити) *амбітного президента, що вийшов з-під їхнього контролю?*

Друзенко Г. Чого прагнуть Ахметов та Аваков? [Електронний ресурс] / Геннадій Друзенко // Особиста сторінка Facebook. – 2021. – 09 листоп. (дата запити: 17.11.2021).

«бацька» Зеленський

Гончаренко Ю. «Бацька» Зеленський – маленький диктатор великої України? [Електронний ресурс] / Юрій Гончаренко // Site.ua. – 2021. – 15 лют. (дата запити: 16.02.2021).

брехун у всьому

«Зеленський – брехун у всьому»: Габібullaєва про «деолігархічний» закон і передвиборчі обіцянки гаранта [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 19 жовт. (дата запити: 23.11.2021).

бронзовий відкривач дитячих садочків

Та і сам президент [Володимир Зеленський] за такий недовгий час пережив кілька публічних перероджень: від грози місцевих чиновників і олігархів до *бронзового відкривача дитячих садочків...*

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

вдалий артист великої політичної сцени

Президент України [Володимир Зеленський] є *вдалим артистом великої політичної сцени*, проте чи варто оточувати себе колом інших артистів?

Бадрак В. Безпековий екватор Зеленського [Електронний ресурс] / Валентин Бадрак // LB.ua. – 2021. – 03 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

великий борець з олігархами, якому заважають корумповані можновладці

Бо в телепроекті [Володимира] Зеленського представляють як *великого борця з олігархами, якому заважають корумповані можновладці*.

Пархомчук Т. Лише бізнес – і нічого особистого: Медіахолдинг олігарха Ахметова виявляє неприховану лояльність до президента Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 12 жовт. – С. 4.

Великий та Жахливий

«Зміни в уряді потрібні передусім [Володимирові] Зеленському, щоб показати усім, хто він є – *Великий та Жахливий* (персонаж дитячої книжки «Чарівник Країни Оз» – «Главком»)…» – коментує Євген Магда.

Лебідь Н. Кандидати «на виліт»: сім міністрів, з якими можуть попрощатися восени [Електронний ресурс] / Наталія Лебідь // Главком. – 2021. – 30 серп. (дата запиту: 31.12.2021).

вершник апокаліпсису

Вершник апокаліпсису [підзаголовок]

Пахомчук Т. Популістська битва за регіони: куди веде Конгрес-титанік Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 16 черв. – С. 4.

вирок [Петра] Порошенка

Зеленський: Я вже став *вироком Порошенка*, він просто не хоче цього усвідомити [Електронний ресурс] // Укрінформ. – 2021. – 20 трав. (дата запити: 17.11.2021).

вирок п'ятого глави держави, лідера «Європейської солідарності» Петра Порошенка

Президент України Володимир Зеленський вкотре повторив, що став *вироком п'ятого глави держави, лідера «Європейської солідарності» Петра Порошенка*, відколи прийшов на посаду Президента.

Там само.

Володимир Вперший

Михельсон О. *Володимир Вперший* [Електронний ресурс] / Олександр Михельсон // Цензор.НЕТ. – 2021. – 02 груд. (дата запити: 17.12.2021).

ворог номер один [Гео Лероса]

Президента [Володимира Зеленського] [Гео] Лерос називає *«ворогом номер один»* і запевняє, що той діє на стороні лідера країни-агресора Володимира Путіна.

Леросу обрали запобіжний захід [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 18 листоп. (дата запити: 23.11.2021).

гібридний союзник [Олександра] Лукашенка

Магда Є. Як Зеленський перетворюється на *гібридного союзника Лукашенка* [Електронний ресурс] / Євген Магда // The Page : інтернет-видання. – 2021. – 27 жовт. (дата запити: 24.11.2021).

головна чоловіча роль

Володимир Зеленський – *головна чоловіча роль* [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

головний «слуга народу»

Головний «слуга народу» [Володимир Зеленський] не може утриматися від того, аби не присвоїти собі чуже.

Некомпетентний плагіатор: Зеленський поцупив номер із роялем [Електронний ресурс] // Останній Bastion : новинний сайт. – 2021. – 11 січ. (дата запиту: 12.01.2021).

господар Укрусі

«[Жалюгідне видовище. Ніякої презентабельності, ні гідності за рангом, ні інтелектуальності за виглядом. Нібито постійно відчуває стан когнітивного дисонансу: а що я, а хто я, а де я?! І ги-ги-ги!] Одним словом – *господар Укрусі* [Володимир Зеленський]», – зловтішається мешканка РФ [Російської Федерації] Тетяна Владі.

Пархомчук Т. Президентом назвать його мало: теза «Зеленський – наркоман?» живе своїм життям [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 30 груд. (дата запиту: 30.12.2021).

гроза місцевих чиновників і олігархів

Та і сам президент [Володимир Зеленський] за такий недовгий час пережив кілька публічних перероджень: від *грози місцевих чиновників і олігархів* ... до державника і націонал-патріота.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

державний діяч

«Зеленський став *державним діячем*». Як Україна реагує на санкції щодо Медведчука і Марченко [Електронний ресурс] //

ВВС. Україна: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 20 лют. (дата запиту: 03.03.2021).

державник і націонал-патріот

Та і сам президент [Володимир Зеленський] за такий недовгий час пережив кілька публічних перероджень: від ... адепта обивательського «какая разница» до *державника і націонал-патріота*.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград: сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

дилетант у політиці, державному управлінні, безпековій і оборонній сферах

Вина [Володимира] Зеленського в іншому – у безвідповідальності перед українським народом, коли він ... *дилетант у політиці, державному управлінні, безпековій і оборонній сферах* – вирішив балотуватися кандидатом у президенти і шляхом брехні, маніпуляцій, популізму отримав пост президента України!

Омельченко Г. Нова битва за Україну попереду: «Слуги» заготували черговий наступ на державну мову [Електронний ресурс] / Григорій Омельченко // Україна молода. – 2021. – 26 січ. (дата запиту: 26.02.2021).

дітище [Ігоря] Коломойського

Порошенко у відповідь на закид про олігархів назвав Зеленського *дітищем Коломойського* [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

друг [Пилипа] Кіркорова

Хотіла передати слово *другу* [Пилипа] *Кіркорова*, олігарху [Володимирові] Зеленському, а він побоявся прийти до парламенту представити цей законопроект, тому GeoЛеросу слово, будь ласка.

Найвідоміше подружжя України Зеленський та Єрмак офіційно стали... [Електронний ресурс] // Електронные новости : сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 01 лип. (дата запиту: 03.12.2021).

звичайний «беспредельщик»

[«Поки ми з вами мудрували і говорили, що ми звичайні громадяни і нехай замість нас хтось керує країною, країною керує клоун.] Якщо точніше, то ... *звичайний «беспредельщик»* [Володимир Зеленський].

«Країною під маскою клоуна керує звичайний “беспредельщик”!» – Семен Семенченко. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 20 серп. (дата запиту 10.12.2021).

звичайний політик

[За останній час (Володимир) Зеленський справді доволі посуворішав.] Зазвичай на людях він ... одягає дорогі офіційні костюми та говорить як *звичайний політик*: багато обіцяє, критикує попередників.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

ЗЕбандерівець-президент

Пархомук Т. Привид перевиборів: помаранчева тінь «Слуги народу» на чолі із *ЗЕбандерівцем-президентом* [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 24 лют. (дата запиту: 26.02.2021).

зелене непорозуміння

Рік тому це *зелене непорозуміння* [Володимир Зеленський] сказало, що він майстер спорту чи чемпіон по боротьбі з коронавірусом.

Зеленський – чемпіон з попুলізму, блюзнірства та брехні [Електронний ресурс] // Телеканал Прямий : сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 07 черв. (дата запиту: 18.06.2021).

зелений барига

[«Зеленський все життя мріяв потрапити на шпальти світових медіа. Мрії збуваються.] І сьогодні *“зелений барига”* ... – на перших сторінках BBC, Guardian, Washington Post», – констатує [Ірина] Геращенко.

«Зеленський все життя хотів потрапити на шпальти світових медіа: мрії збуваються» [Електронний ресурс] // Високий Замок. – 2021. – 05 жовт. (дата запити: 23.11.2021).

злодій-крадій

Він [Петро Порошенко] просто виходить і злісно волає з трибуни, що [Володимир] Зеленський *злодій-крадій*.

Руденко Є. Стендап-комік Антон Тимошенко: Головне – не дати Зеленському загатись у чувака, який втомився [Електронний ресурс] / Євген Руденко, Дмитро Ларін // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 23 листоп. (дата запити: 26.11.2021).

золотий батон»

«Ось, мабуть що, перші такі крихти цього *“золотого батона”* [Володимира Зеленського] ми зараз бачимо ...» – наголосив [Володимир] Омелян.

«Він насправді іграшка олігархів, а не Президент України» – Омелян про Зеленського [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 04 жовт. (дата запити: 23.11.2021).

іграшка олігархів, а не Президент України

«...Йдеться про те, що він [Володимир Зеленський] насправді *іграшка олігархів, а не президент України*», – наголосив [Володимир] Омелян.

Там само.

імовірний Президент іще на п'ять років

... вона [дискусія] дозволяє тримати суспільство у стані напруженості, привчати людей до того, що [Володимир] Зеленський – *імовірний президент іще на п'ять років*.

Черкасець О. Другий сезон «Голобородька»? Що стоїть за розмовами про ще один термін Зеленського / Олена Черкасець // Україна молода. – 2021. – 23 берез. – С. 4.

істинний демократ

Кригель М. У порівнянні з Путіним в очах Заходу Зеленський виглядає *істинним демократом*, а Порошенко державним мужем – політолог Олександр Мотиль [Електронний ресурс] / Михайло Кригель // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 19 лип. (дата запиту: 23.07.2021).

катастрофа для України

– Один з ваших текстів мав назву «Чому [Володимир] Зеленський – *катастрофа для України*».

Кригель М. У порівнянні з Путіним в очах Заходу Зеленський виглядає істинним демократом, а Порошенко державним мужем – політолог Олександр Мотиль [Електронний ресурс] / Михайло Кригель // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 19 лип. (дата запиту: 23.07.2021).

клоун», який очолює «недокраїну»

[Домашній арешт і ліквідація медіаімперії його (Володимира Путіна) кума, Віктора Медведчука, стали ляпасом для російського президента. І від кого?] Від ... *«клоуна», який очолює «недокраїну»* [Володимира Зеленського].

Чому є безглуздими контакти з путінською Росією [Електронний ресурс] // День: сайт газети. – 2021. – 12 жовт. (дата запиту: 31.12.2021).

комік-піаніст

Комік-піаніст [Володимир Зеленський] хоче абсолютної влади, яка була у вільного художника на ім'я Адольф [Гітлер] і є зараз у білоруського «таргана» Олександра [Лукашенка] та чекіста-«недопалка» Володимира [Путіна].

Омельченко Г. Сумнівів немає: операція з затримання «вагнерівців» була зірвана з вини президента Зеленського і глави ОФ Єрмак [Електронний ресурс] / Григорій Омельченко

// Україна молода . – 2021. – 14 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

лакмусовий папірець відсутності в Україні критичного мислення та сили маніпулятивних технологій для політичної перемоги

[Володимир] Зеленський став *лакмусовим папірцем відсутності в Україні критичного мислення та сили маніпулятивних технологій для політичної перемоги*.

Баркар Д. «На Банковій сподіваються, що Зеленський буде боротися» – Магда про другий термін президента [Електронний ресурс] / Дмитро Баркар // Радіо Свобода. – 2021. – 20 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

лідер антирейтингу

Зеленський вперше став *лідером антирейтингу*, а розрив у другому турі істотно скоротився, – опитування [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 01 листоп. – Режим доступу <https://espresso.tv/zelenskiy-vpershe-stav-liderom-antireytingu-a-rozriv-u-drugomu-turi-istotno-skorotivsya-opituvannya> (дата запиту: 17.11.2021).

лідер антирейтингу серед українських політиків

Фахівець зазначив, що, згідно з недавніми даними соціопитування, [Володимир] Зеленський вперше за два роки свого президентства став *лідером антирейтингу серед українських політиків*, зумівши випередити навіть ексглаву держави Петра Порошенка.

Олігархи готують заміну Зеленському? Відомий політолог назвав прізвище нового фаворита мільярдерів [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 07 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

лідер симпатій виборців

Лідер симпатій виборців [Володимир Зеленський]

Гордійчук Д. Що в «Слузі народу» кажуть про другий термін президента Зеленського [Електронний ресурс] / Дмитро

Гордійчук, Анна Ткаченко // Сьогодні : сайт редакції. – 2021. – 03 листоп. (дата запиту: 16.11.2021).

людина без моралі й совісті, яка кидається словами через статус

На думку редактора «Цензор.нет» [Юрія Бутусова], президент поведив себе як *«людина без моралі і совісті, яка кидається словами через статус»*.

Бутусов проти ДБР: деталі справи журналіста, який посварився із Зеленським [Електронний ресурс] // ВВС. Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

людина слабка

Він [Володимир Зеленський] же *людина слабка*.

Руденко Є. Стендап-комік Антон Тимошенко: Головне – не дати Зеленському загатись у чувака, який втопився [Електронний ресурс] / Євген Руденко, Дмитро Ларін // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

людина, що змогла відправити у другу лігу всю «стару» політичну еліту

[Володимир] Зеленський вже увійшов в історію як *людина, що змогла відправити у другу лігу всю «стару» політичну еліту*.

Кравець Р. Він вам не Вова: Як Зеленський готується вдруге балотуватися в президенти [Електронний ресурс] / Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 20 верес. (дата запиту 10.12.2021).

людина, яка дійсно може щось змінити

[Загалом Зеленського у США сприймають непогано.] Хоча спочатку сприймали ще краще – як *людину, яка дійсно може щось змінити...*

Сидоренко С. Від НАТО до Єрмака: чого чекати від відносин Україна-США до кінця строку Байдена [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко // Європейська правда. – 2021. – 08 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

людина, яка не є частиною корумпованої еліти

[Загалом Зеленського у США сприймають непогано.] Хоча спочатку сприймали ще краще – як *людину ... яка не є частиною корумпованої еліти*.

Там само.

людина, яка не просто ховає кошти в офшорах, а відмиває брудні гроші й займається корупцією спільно з партнерами

«[І це проблема не лише нас, українців, а це проблема в його (Володимира Зеленського) комунікаціях як президента України із Заходом.] Бо західні лідери не матимуть за щастя фотографуватися поруч з *людиною, яка не просто ховає кошти в офшорах, а відмиває брудні гроші і займається корупцією спільно з партнерами*», – сказав він [Володимир Омелян].

«Він насправді іграшка олігархів, а не Президент України» – Омелян про Зеленського [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 04 жовт. (дата запиту: 23.11.2021).

майстер смішних жартів

Зараз рідко хто згадує, але Володимир Зеленський – насправді *майстер смішних жартів*.

Романюк Р. Рятувальні «трійки»»: як Зеленський бере Раду під зовнішнє управління [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 10 лют. (дата запиту: 12.02.2021).

майстер спорту чи чемпіон по (з) боротьбі(и) з коронавірусом

Рік тому це зелене непорозуміння [Володимир Зеленський] сказало, що він *майстер спорту чи чемпіон по боротьбі з коронавірусом*.

Зеленський – чемпіон з попудлізму, блюзнірства та брехні [Електронний ресурс] // Телеканал Прямий : сторінка на YouTube каналі. – 2021. – 07 черв. (дата запиту: 18.06.2021).

маленька копія [Олександра] Лукашенка-[Володимира] Путіна

«[Це дві різні людини – (Володимир) Зеленський, який ішов на вибори, який збирав свою команду з людей,

компетентних у тих чи інших галузях, і той Зеленський, на якого він зараз перетворився.] На *маленьку копію* [Олександра] *Лукашенка*-[Володимира] *Путіна...*» – наголошує [Гео] Лерос.

«Копія Путіна і Лукашенка»: як Зеленський тисне на ЗМІ, аби заглушити критику – Лерос [Електронний ресурс] / Тарас Чорновіл // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 15.12.2021).

маленький [Віктор] Янукович

Портников: Зеленський – *маленький Янукович*. Путін – Гітлер чи Сталін? Порошенко врятує Коломойського [Електронний ресурс] // Апостроф TV : сторінка на YouTube каналі. – 2021. – 18 берез. (дата запиту: 15.12.2021).

маленький бездумний диктатор

Дії [Володимира] Зеленського непередбачувані, бо може стати *маленьким бездумним диктатором*.

Смола О. «Влада гарантує безпеку Коломойського» – Юрій Ніколов про корупцію й рукодуп'я, «обіличування» олігархів [Електронний ресурс] / Оксана Смола // Gazeta.ua. – 2021. – 08 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

маленький диктатор великої України

Гончаренко Ю. «Бацька» Зеленський – *маленький диктатор великої України?* [Електронний ресурс] / Юрій Гончаренко // Site.ua. – 2021. – 15 лют. (дата запиту: 16.02.2021).

маріонетка, яка загралась у лідера нації

[І саме зараз нам потрібен президент, психологічно й інтелектуально в рази сильніший за (Володимира) Путіна.] Бо *маріонетка, яка загралась у лідера нації*, може бути не менш небезпечною, ніж зовнішній ворог.

Пархомчук Т. Зе-влада не здатна діяти в умовах війни: невтішні висновки з розмови Байдена та Путіна [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода . – 2021. – 13 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

менеджер, а не уособлення всієї повноти влади

Він [Володимир Зеленський] є *менеджером, а не уособленням всієї повноти влади.*

Ми вже зараз маємо розуміти, що буде після того, як Зеленський піде зі своєї посади, – Євген Магда [Електронний ресурс] // Факти та коментарі: сайт газети. – 2021. – 14 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

мільйонер-офшорник

Суцільна ганьба, якої завдав «омріяний» Голобородько, а в дійсності *мільйонер-офшорник* [Володимир] Зеленський, заскочила не тільки його виборців, але й тих, хто з протесту не брав участі у виборах.

Сірка Й. Суцільна ганьба [Електронний ресурс] / Йосип Сірка // Український погляд: сайт інформаційної служби. – 2021. – 22 жовт. (дата запиту: 30.12.2021).

молодий новачок

Вона [моя тітка] співчувала *молодому новачку* [Володимирові Зеленському], що стояв перед грубим і самовпевненим олігархом [Петром] Порошенком, який автобусами підвіз людей, щоб створити натовпи підтримки.

Корба Г. Секс, аристократ Єрмак і старий Путін: головне з книги Юлії Мендель [Електронний ресурс] / Галина Корба // BBC Україна: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 22 лип. (дата запиту: 04.10.2021).

«наймасштабніший мрійник»

Вона [Юлія Мендель] вважає [Володимира] Зеленського *«наймасштабнішим мрійником»* і вірить, що він переможе корупцію.

Куриленко О. "Боже, за скільки моментів при Богдані мені соромно, не передати": про що у своїй книзі розповіла Юлія Мендель [Електронний ресурс] / Ольга Куриленко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 22 лип. (дата запиту: 23.07.2021).

найпопулярніший український політик

Нинішній президент [Володимир Зеленський], хто і що б не говорив, сьогодні – *найпопулярніший український політик*...

Руденко С. Коментар: 2021-й – екватор влади Зеленського. Рік під знаком не тільки президента [Електронний ресурс] / Сергій Руденко // Deutsche Welle. – 2021. – 01 січ. (дата запиту: 01.01.2021).

наш «тато»

Наш «тато» [Володимир Зеленський] хоче постійно приємно проводити час, не приховуючи того, що апетит приходить під час їди.

Пархомчук Т. Президентом назвуть його мало: теза «Зеленський – наркоман?» живе своїм життям [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 30 груд. (дата запиту: 30.12.2021).

наш Шостий

[А російський вождь (Володимир Путін) сказав, що побачимось, але лише на поклоні у Москві.] *А наш Шостий* [Володимир Зеленський] сказав, що не так важливе місце, як зміст.

Данилюк-Ярмолаєва М. Ватикан чи Москва: 5 причин, чому зустріч із Путіним це – невдала ідея? [Електронний ресурс] / Марина Данилюк-Ярмолаєва // Еспресо. – 2021. – 21 квіт. (дата запиту: 19.11.2021).

не Віктор Янукович, який утік з України в Росію

Президент України Володимир Зеленський заявляє, що *не є Віктором Януковичем, який втік з України в Росію*.

Саєнко В. Зеленський про мітинги під Банковою: «я не Янукович – бігти не буду» [Електронний ресурс] / Віталій Саєнко // УНІАН: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

не менш небезпечна, ніж зовнішній ворог, маріонетка

[І саме зараз нам потрібен президент, психологічно й інтелектуально в рази сильніший за (Володимира) Путіна.] Бо *маріонетка*, яка загралась у лідера нації, може бути *не менш небезпечною, ніж зовнішній ворог*.

Пархомчук Т. Зе-влада не здатна діяти в умовах війни: невтішні висновки з розмови Байдена та Путіна [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода . – 2021. – 13 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

не Петро Порошенко

Також він [Володимир Зеленський] наголосив, що він *не є Петром Порошенком*.

Саєнко В. Зеленський про мітинги під Банковою: «я не Янукович - бігти не буду» [Електронний ресурс] / Віталій Саєнко // УНІАН: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

недосвідчений тип

Батьки голосували за [Володимира] Зеленського, я відмовляв: «Ма, не треба! Він *недосвідчений тип*, у нас зараз буде війна».

Руденко Є. Стендап-комік Антон Тимошенко: Головне – не дати Зеленському загратись у чувака, який втомився [Електронний ресурс] / Євген Руденко, Дмитро Ларін // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

недоторканий «слуга»

Зеленського не можна викликати на ТСК [тимчасову слідчу комісію] по «вагнергейту», бо він *недоторканий – «слуга»* Безугла [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

некомпетентний плагіатор

Некомпетентний плагіатор: Зеленський поцупив номер із роаялем [Електронний ресурс] // Останній Bastion : новинний сайт. – 2021. – 11 січ. (дата запиту: 12.01.2021).

некомпетентний профан, який не має досвіду та потрібних йому знань

Те, що президент [Володимир Зеленський] *некомпетентний профан, який не має досвіду та потрібних йому знань*, – це факт.

Некомпетентний профан і феєричний кретин, – Береза жорстко висловився про... [Електронний ресурс] // Espresso.TV : сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

не-олігархічний Президент

Мабуть, найбільш точною ілюстрацією того, як *не-олігархічний президент* [Володимир Зеленський] може знаходити спільну мову з олігархічними групами, стало висування кандидатів від партії «Слуга народу» на виборах до парламенту.

Романюк Р. Від любові до імпичменту: як відбувається деолігархізація від Зеленського / Роман Романюк, Роман Кравець [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 18 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

новий маленький путінчик чи лукашенко

Вони [олігархи] вже починають розуміти, що вирощують *нового маленького путінчика чи лукашенку* [Володимира Зеленського], який з часом через непомірні апетити й патологічний нарцисизм і для них становитиме загрозу.

Чорновіл Т. Скажіть мені, чого ви хочете і я вам це пообіцяю: Зеленський веде Україну шляхом Білорусії [Електронний ресурс] / Тарас Чорновіл // Тверезий погляд. – 2021. – 09 черв. (дата запиту: 15.12.2021).

ображений нарцис

«*Ображений нарцис* може зробити на зло сам собі» – експерт про дії Зеленського щодо Разумкова [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 9 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

ображений хлопець, а не Президент

[Але (Михайло) Ткач поставив питання, чи за такого президента-кандидата голосували українські виборці. На що відповіді не отримав.] А далі цей діалог перейшов в те, що [Володимир] Зеленський виглядав більше як *ображений хлопець*, хоч це і некоректно, *а не як президент*.

Президентський «екватор»: що і як говорив Володимир Зеленський під час прес-марафону [Електронний ресурс] // Українське радіо : сайт. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

один для всіх

Романюк Р. *Один для всіх*. Як створюють культ Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 31 трав. (дата запиту: 23.06.2021).

один з, а можливо, навіть єдиний лідер країни, який не зустрівся з демократичним лідером Світланою Тіхановською

Хочу зауважити, що Володимир Зеленський – це *один з, а можливо, навіть єдиний лідер країни, який не зустрівся з демократичним лідером Світланою Тіхановською*, незважаючи на те, що Україна частково приєдналася до санкцій проти режиму.

Чорновол К. Силовики Лукашенко влаштовують постановки на кордоні з Україною, але це не для вас – журналіст Belsat [Електронний ресурс] / Катерина Чорновол, Адріан Радченко // Апостроф : інтернет-видання. – 2021. – 10 серп. (дата запиту: 16.08.2021).

один із кількох політиків, які вели виборчу кампанію на антикорупційних платформах

За даними розслідувачів, [Володимир] Зеленський є *одним з кількох політиків, які вели виборчу кампанію на антикорупційних платформах*.

Обіцяв боротися з олігархами, але разом з ними відмиває гроші через офшори – світові ЗМІ про Зеленського [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 05 жовт. (дата запиту: 23.11.2021).

одноразовий Президент

Омелян про Зеленського: *«Одноразовий президент захотів стати багаторазовим»* [Електронний ресурс] // UAZMI : новинний сайт. – 2021. – 12 жовт. (дата запиту: 15.10.2021).

найвпливовіший комік України

«[... Відео зразу ж оприлюднили подоляківські анонімні Telegram-канали.] Але й цього ОПУ (Офісу Президента України), певно, було мало, бо відео, де особа в формі рветься до [Петра] Порошенка, виклав у себе палкий прибічник *найвпливовішого коміка України* [Володимира Зеленського] Мішаня Шнайдер...».

Написів «Зея х*йло!» ставатиме все більше, і народ провокаторами не зупинити – Вовнянко [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 19 верес. (дата запиту: 30.09.2021).

особа недоторканна

Парламентська ТСК по «вагнергейту» не викликатиме [Володимира] Зеленського на засідання, бо він *особа недоторканна*.

Зеленського не можна викликати на ТСК [тимчасову слідчу комісію] по «вагнергейту», бо він недоторканний – «слуга» Безугла [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

офшорний мультимільйонер

Ми живемо вже понад два тижні в ганебній ситуації, коли фото *офшорного мультимільйонера* [Володимира] Зеленського на шпальтах найвпливовіших світових видань облетіли всю планету від Японії до США, а в самій Україні інформацію про це ледве знайдеш.

Артюшенко І. Місія олігархів: врятувати рядового Зеленського [Електронний ресурс] / Ігор Артюшенко // Націоналістичний портал. – 2021. – 19 жовт. (дата запити: 24.11.2021).

офшорний Президент

Хогас Дж. *Офшорний президент*: як Зеленський не платив податки під час війни – «Спостерігач» [Електронний ресурс] / Джес Хогас // NewsUA: сайт інформаційної служби. – 2020. – 04 лип. (дата запити: 30.12.2021).

перший в історії Президент України, який сяде до в'язниці разом із головою Офісу Президента

Коли і якщо [Володимир] Зеленський перестане бути президентом, очевидно він буде *першим в історії президентом України, який сяде до в'язниці разом із своїм головою Офісу президента*.

Зеленський буде *першим в історії Президентом України, який сяде до в'язниці разом із головою ОП* – Лерос [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 14 листоп. (дата запити: 26.11.2021).

перший секретар ЦК [Центрального комітету] Компартії України, у якого є генеральний секретар ЦК Компартії в Кремлі

«Проблема в тому, що [Володимир] Зеленський відчуває себе *першим секретарем ЦК [Центрального комітету] Компартії України, в якого є генеральний секретар ЦК Компартії в Кремлі ...*» – додав [Віталій] Портников.

Все, що робив Зеленський зі спецоперацією по вагнерівцях, було для Путіна та Козака, – Портников [Електронний ресурс]

// Еспресо : інтернет-портал. – 2021. – 20 листоп. (дата запиту: 17.12.2021).

перший справжній актор на цій сцені

Акт 7. Володимир Зеленський – *перший справжній актор на цій сцені, але від того не легше* [підзаголовок]

Заболотний Н. Історія президентів України в семи актах, або Чому театр одного актора нам не підходить [Електронний ресурс] / Назар Заболотний, Марія Очеретяна. Центр спільних дій // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 03.12.2021).

повна протилежність [Петрові] Порошенку

Напередодні президентських виборів 2019 року [Арсен] Аваков висловлювався про коміка та шоумена Володимира Зеленського як про *повну протилежність* [Петрові] *Порошенку*, котрого очільник МВС [Міністерства внутрішніх справ] змальовував уособленням жаги до всеосяжної влади.

Черетун Д. 7 років Авакова: що він казав про Порошенка, Зеленського та свою відставку [Електронний ресурс] / Дмитро Черетун // Чесно : сайт громадської організації. – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

повний невіглас, не здатний здійснювати стратегічне керівництво державою

«Інтерв'ю [Володимира] Зеленського вкотре засвідчило, що на чолі країни стоїть *повний невіглас, не здатний здійснювати стратегічне керівництво державою...*» – наголосила [Марія] Іонова.

Марія Іонова: Зеленський признає винними у тому, що мав би зробити сам, президента США та лідерів ЄС [Електронний ресурс] // Європейська солідарність : офіційний сайт політичної партії. – 2021. – 01 лют. (дата запиту: 29.12.2021).

повний профан

Вина [Володимира] Зеленського в іншому – у безвідповідальності перед українським народом, коли він – *повний профан* ... вирішив балотуватися кандидатом у

президенти і шляхом брехні, маніпуляцій, популізму отримав пост президента України!

Омельченко Г. Нова битва за Україну попереду: «Слуги» заготували черговий наступ на державну мову [Електронний ресурс] / Григорій Омельченко // Україна молода. – 2021. – 26 січ. (дата запиту: 26.02.2021).

політик [2021] року

45,1% українців вважають президента України Володимира Зеленського ... *політиком року*, свідчать результати загальнонаціонального дослідження, проведеного фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно із соціологічною службою Центру Разумкова.

45% українців вважають Зеленського розчаруванням року – опитування [Електронний ресурс] // Interfax-Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 29 груд. (дата запиту: 30.12.2021).

політик, який від початку своєї каденції намагається копіювати стиль свого білоруського колеги [Олександра Лукашенка]

Мені невідомо, хто і з якою метою включив його [Олександра Лукашенка] в це дослідження, але є один *політик, який від початку своєї каденції намагається копіювати стиль свого білоруського колеги*, і це – Володимир Зеленський.

Гончаренко Ю. «Бацька» Зеленський – маленький диктатор великої України? [Електронний ресурс] / Юрій Гончаренко // Site.ua. – 2021. – 15 лют. (дата запиту: 16.02.2021).

політичний банкрут

«Опозиційна платформа – За життя»: *Політичний банкрут* Зеленський намагається встановити диктатуру, незаконно закриваючи ЗМІ [Електронний ресурс] // Новини Закарпаття : новинний сайт. – 2021. – 03 лют. (дата запиту: 30.12.2021).

політичний підранок

[Уявіть, що Ви дивились вчорашню прес-конференцію Володимира Зеленського, не знаючи української... Яке б

враження у Вас склалося?] В мене – що я побачив *політичного ПІДРАНКА* (пораненого, але не смертельно звіра).

Друзенко Г. Президент-підранок і новий шанс [Електронний ресурс] / Геннадій Друзенко // Цензор.НЕТ. – 2021. – 28 листоп. (дата запиту: 26.12.2021).

посередній актор, який брехав, був агресивним, вступав у суперечку із журналістами, чим просто применшував себе

«... На відміну від актора Володимира Зеленського, який виблискував у “Кварталі 95”, якого ми так любили, яким ми так захоплювалися, сьогодні на сцені був дуже *посередній актор, який брехав, постійно брехав (і це було видно неозброєним оком), був агресивним, вступав у суперечку із журналістами, чим просто применшував себе*», – поділився враженнями [Дмитро] Гордон.

Роговська С. Гордон про пресмарафон Зеленського: Говорив він, а соромно було мені [Електронний ресурс] / Світлана Роговська // Гордон. – 2021. – 27 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

«потішний Президент»

[Домашній арешт і ліквідація медіаімперії його (Володимира Путіна) кума, Віктора Медведчука, стали ляпасом для російського президента. І від кого?] Від *«потішного президента»* [Володимира Зеленського]...

Чому є безглуздими контакти з путінською Росією [Електронний ресурс] // День: сайт газети. – 2021. – 12 жовт. (дата запиту: 31.12.2021).

Президент «Малоросії»

За своєю ментальністю ти [Володимир Зеленський] *президент «Малоросії»*.

Омельченко Г. Нова битва за Україну попереду: «Слуги» заготували черговий наступ на державну мову [Електронний ресурс] / Григорій Омельченко // Україна молода. – 2021. – 26 січ. (дата запиту: 26.02.2021).

Президент доріг

Драбок М. «Президент доріг»: що заважає Зеленському побудувати дороги в Україні ? [Електронний ресурс] / Максим Драбок // Deutsche Welle. – 2020. – 23 черв. (дата запиту: 28.06.2021).

Президент різноочікуваних сподівань

І, оскільки [Володимир] Зеленський завжди був президентом різноочікуваних сподівань, то величезна частина людей бачить, що ці сподівання не справджуються, і вони починають шукати чогось іншого ...

«Падіння рейтингу Зеленського свідчить, що країна починає шукати чогось нового», – Віталій Портников [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 24 жовт. (дата запиту: 30.12.2021).

Президент розбрату

Дубинянський М. Президент розбрату [Електронний ресурс] / Михайло Дубинянський // Interfax-Україна. – 2021. – 15 жовт. (дата запиту: 15.10.2021).

Президент у коконі

Президент у коконі: усіма люблений президент [Володимир] Зеленський

Романюк Р. Один для всіх. Як створюють культ Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 31 трав. (дата запиту: 23.06.2021).

Президент центру

«Взагалі ми бачимо тенденцію, що [Володимир] Зеленський стає президентом центру», – додає джерело у Зе!Команді.

Кравець Р. Він вам не Вова: як Зеленський готується вдруге балотуватися в президенти [Електронний ресурс] / Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 20 верес. (дата запиту 10.12.2021).

Президент війни

[А якщо глядачі все ще не вірять у «криваві плани України», то їм показують політиків сусіда. Наприклад, Леоніда Кравчука з «нацистским ружьем».] Чи Володимира Зеленського, про перетворення якого на *«президента війни»* у Дмитра Кисельова вийшов мінісюжет.

Зубченко Я. Друга братовбивча: що кремлівські медіа розповідають про ескалацію україно-російської війни [Електронний ресурс] / Ярослав Зубченко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 20 квіт. (дата запиту: 21.04.2021).

Президент-волонтерист

[Спікер намагався відсторонитись від (Володимира) Зеленського і вибудувати своє медійне реноме.] Такого собі поміркованого консервативного законника на противагу *президенту-волонтеристу*.

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

Президент-неполітик

Теплі медійні обійми *президента-неполітика* [Володимира] Зеленського з найдорожчим «політиком» [Рінатом] Ахметовим різко обірвались півтора місяця тому.

Пархомчук Т. Брехня і заколот: обидві стрілки компасу Зе-перевороту повертаються у бік Коломойського [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

Президент-підранок

Президент-підранок [Володимир Зеленський] атакує тих, хто наважився зробити по ньому потужний інформаційний та політичний постріл...

Друзенко Г. *Президент-підранок* і новий шанс [Електронний ресурс] / Геннадій Друзенко // Цензор.НЕТ. – 2021. – 28 листоп. (дата запиту: 26.12.2021).

Президент-популіст

На тлі значного падіння рейтингу *президента-популіста* Володимира Зеленського, який зіткнувся з викриттям своїх офшорних схем та економічними проблемами країни, в Україні, як на дріжджах, зростає рейтинг вигнаного з посади голови Верховної ради Дмитра Разумкова.

Портников В. Заміна дракона. Про схему «колективний Зеленський» на прикладі Угорщини [Електронний ресурс] /Віталій Портников // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 30.12.2021).

пресекретар [Андрія] Єрмака

«Зеленський – пресекретар Єрмака», «Тебе судитимуть за “вагнергейт”», – під держдачею президента в Конча-Заспі проходить акція. ВІДЕО+ФОТОрепортаж [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 10 жовт. (дата запиту: 13.10.2021).

ранній Олександр Лукашенко

На думку політтехнолога, своїм бажанням [Володимир] Зеленський нагадує *раннього Олександра Лукашенка*.

«Разумков став жертвою сильного бажання Офісу президента знищити інституції держави», – політтехнолог [Електронний ресурс] // Novyny.eu. – 2021. – 12 жовт. (дата запиту: 15.10.2021).

розчарування [2021] року

45% українців вважають Зеленського *розчаруванням року* – опитування [Електронний ресурс] // Interfax-Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 29 груд. (дата запиту: 30.12.2021).

романтичний політик, що прийшов на один президентський термін

[Президент (Володимир Зеленський) довів, що здатен взяти під свій контроль не тільки уряд, а й парламент.] І це

остаточне прощання з іміджем *романтичного політика, що прийшов на один президентський термін*.

Прокоф'єва І. Політичне розлучення: про що відставка Разумкова може свідчити для майбутнього України [Електронний ресурс] / Ірина Прокоф'єва // ТСН: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 10 жовт. дата запиту: 20.10.2021).

«свій хлопець із сусіднього будинку»

[За останній час (Володимир) Зеленський справді доволі посуворішав.] Зазвичай на людях він вже не з'являється як *«свій хлопець з сусіднього будинку...»*

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград: сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

своєрідний самодіяльний монарх

– Можливо, засмучу читачів «ФАКТІВ», але бачу одного й того ж [Володимира] Зеленського, який досить погано підготовлений до державного управління, який вчиться хіба що спроможності уникати гострих питань і намагається бути *своєрідним самодіяльним монархом* (це трохи інше, ніж капітан команди «Клубу веселих і кмітливих», і навіть інше, ніж продюсер студії «95-й квартал») – ось він так вирішив і так воно буде.

Ми вже зараз маємо розуміти, що буде після того, як Зеленський піде зі своєї посади, – Євген Магда [Електронний ресурс] // Факти та коментарі: сайт газети. – 2021. – 14 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

смішний диктатор

«[Думаю, багато рішень – що показує абсолютну слабкість президента – за нього приймає Єрмак...] І тому [Володимир] Зеленський виглядає смішно, він *смішний диктатор...*» – каже політик [Гео Лерос].

«Не зовсім “сірий кардинал”»: Лерос пояснив, чому Зеленський ніколи не відмовиться від співпраці з Єрмаком [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 листоп. (дата запити: 13.11.2021).

справжній український патріот, майже бандерівець

Отже, у Володимира Зеленського нова роль – він стає *справжнім українським патріотом, майже бандерівцем*.

Пархомук Т. Привид перевиборів: помаранчева тінь «Слуги народу» на чолі із ЗЕбандерівцем-президентом [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 24 лют. (дата запити: 26.02.2021).

типовий «старий» політик

[Навіть (Володимира) Зеленського, який обіцяв подати у відставку, якщо порушить закон, підловили на ухиленні від декларування частини майна.] Тож він став *типовим «старим» політиком*.

Княжич Д. «Зеленський хоче створити м'який авторитарний режим» [Електронний ресурс] / Дмитро Княжич // Gazeta.ua. – 2021. – 23 верес. (дата запити: 24.11.2021).

типовий закритий політик

Із свого хлопця і відкритого бізнесмена президент [Володимир Зеленський] перетворився на *типового закритого політика*: кортежі, кулуарні домовленості, режимна держдача під постійним захистом держохорони.

Романюк Р. Один для всіх. Як створюють культ Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 31 трав. (дата запити: 23.06.2021).

типовий нудний чиновник

Зеленський став *типовим нудним чиновником*, українці розчаровані, – Портников [Електронний ресурс] // YouTube: сторінка Espresso.TV. – 2021. – 14 лип. (дата запити: 30.12.2021).

той, хто мріє заглянути йому [Володимирові Путіну] в очі

[«Ключове в зверненні (Володимира) Зеленського до ВР [Верховної Ради] – це прямі переговори з (Володимиром) Путіним.] Аби за столом перемовин сидів старий КДБіст і *той, хто мріє заглянути йому в очі ...*» – обурюється у відповідь Ірина Геращенко.

Леонов І. Переворот! Який переворот? / Іван Леонов // Україна молода. – 2021. – 3 груд. – С. 4.

тричі клоун

[Референдум – це маніпулятивний інструмент...] Хай він [Володимир Зеленський] *тричі клоун*, як і його білоруський колега свого часу всім вживався колгоспником.

Гончаренко Ю. «Бацька» Зеленський – маленький диктатор великої України? [Електронний ресурс] / Юрій Гончаренко // Site.ua. – 2021. – 15 лют. (дата запиту: 16.02.2021).

«український національний ASMR»

[– Так-так-так. Я ще чув нещодавно смішне порівняння з ASMR – є така штука, коли включають на YouTube всякі відео, щоб заснути.] [Володимир] Зеленський – це «*український національний ASMR* [автономна сенсорна меридіальна реакція]».

Руденко Є. Стендап-комік Антон Тимошенко: Головне – не дати Зеленському загратись у чувака, який втомився [Електронний ресурс] / Євген Руденко, Дмитро Ларін // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

усіма люблений президент

Президент у коконі: *усіма люблений президент* [Володимир] Зеленський

Романюк Р. Один для всіх. Як створюють культ Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 31 трав. (дата запиту: 23.06.2021).

феєричний кретин, який не розуміє, що відбувається

Але він [Володимир Зеленський] – *феєричний кретин, який не розуміє, що відбувається*.

Некомпетентний профан і феєричний кретин, – Береза жорстко висловився про... [Електронний ресурс] // Espresso.TV : сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 26 листоп. (дата запити 10.12.2021).

цілковито неінтелектуальна, але з дуже сильними інстинктами та хапальними рефlekсами особа

Він [Володимир Зеленський] – *особа цілковито неінтелектуальна, але з дуже сильними інстинктами та хапальними рефlekсами*.

Чорновіл Т. Скажіть мені, чого ви хочете і я вам це пообіцяю: Зеленський веде Україну шляхом Білорусії [Електронний ресурс] / Тарас Чорновіл // Тверезий погляд. – 2021. – 09 черв. (дата запити: 15.12.2021).

чемпіон із популізму, блюзнірства та брехні

Зеленський – *чемпіон з популізму, блюзнірства та брехні* [Електронний ресурс] // Телеканал Прямий : сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 07 черв. (дата запити: 18.06.2021).

чувак, який утомився

Руденко Є. Стендап-комік Антон Тимошенко: Головне – не дати Зеленському загатись у *чувака, який втомився* [Електронний ресурс] / Євген Руденко, Дмитро Ларін // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 23 листоп. (дата запити: 26.11.2021).

шикарний консенсусний для олігархів Президент

Дроздов: «Зеленський – *шикарний консенсусний для олігархів президент*» [Електронний ресурс] // You Tube : ефір політичне ток-шоу «Говорить Великий Львів». – 2021. – 20 трав. (дата запити: 20.05.2021).

щирий недоук

Розумний негідник [Петро] Порошенко, який може собі дозволити кращих адвокатів країни, та *щирий недоук* Володимир Зеленський з командою недоуків у Державне бюро розслідувань – у двобої, в якому вже неможливий компроміс.

Друзенко Г. Третій тур, здатний рознести країну на друзки [Електронний ресурс] / Геннадій Друзенко // Цензор.нет. – 2021. – 25 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

явний лідер

Зараз в Україні є *явний лідер*, Володимир Зеленський, який від початку політичного сезону кинувся в одиночний «санкційний відрив».

Романюк Р. Троє в центрі: як Гройсман, Смешко і Ляшко пробиваються в Раду [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 29 черв. (дата запиту: 29.06.2021).

явний лідер, який від початку політичного сезону кинувся в одиночний «санкційний відрив»

Зараз в Україні є *явний лідер*, Володимир Зеленський, який від початку політичного сезону кинувся в одиночний «санкційний відрив».

Там само.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР, ЄРМАК АНДРІЙ

головні корупціонери та посміховиська, які продовжують узурпувати владу

«Вони [Володимир Зеленський та Андрій Єрмак] ... *Головні корупціонери та посміховиська, які продовжують узурпувати владу...*» – заявив Лерос.

Ляшенко Г. «Show Must Go On». Скандальний Лерос, атака на Росію від Арестовича та міністр оброни – Резніков [Електронний ресурс] / Гліб Ляшенко // Klymenko Time :

інтернет-видання – 2021. – 05 листоп. (дата запиту: 16.11.2021).

два смішні диктатори

«Вони [Володимир Зеленський та Андрій Єрмак] ... *Два смішні диктатори...*» – заявив Лерос.

Там само.

дуєт «продюсер Єрмак – актор Зеленський»

– Насправді *дуєт «продюсер Єрмак – актор Зеленський»* серед усього іншого неконституційний та незаконний.

Ми вже зараз маємо розуміти, що буде після того, як Зеленський піде зі своєї посади, – Євген Магда [Електронний ресурс] // Факти та коментарі: сайт газети. – 2021. – 14 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

найвідоміше подружжя України

Сьогодні *найвідоміше подружжя України* вирішили, що вони готові до наступного кроку, [Володимир] Зеленський та [Андрій] Єрмак тепер офіційно стануть олігархами!

Найвідоміше подружжя України Зеленський та Єрмак офіційно стали... [Електронний ресурс] // Електронні новини : сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 01 лип. (дата запиту: 03.12.2021).

«співучасники злочину» зі зливу операції із затримання «вагнерівців»

... Президент [Володимир] Зеленський і керівник його офісу [Андрій] Єрмак є *«співучасниками злочину»* зі зливу операції із затримання «вагнерівців».

Омельченко Г. «Вагнергейт» – терниста дорога Зеленського і Єрмака до тюрми [Електронний ресурс] / Григорій Омельченко // Цензор. нет. – 2021. – 04 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

тіло від плоті

«Вони [Володимир Зеленський та Андрій Єрмак] *тіло від плоті...*» – заявив Лерос.

Ляшенко Г. «Show Must Go On». Скандальний Лерос, атака на Росію від Арестовича та міністр оборони – Резніков [Електронний ресурс] / Гліб Ляшенко // Klumenko Time : інтернет-видання – 2021. – 05 листоп. (дата запиту: 16.11.2021).

ЗЕЛЕНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР, РАЗУМКОВ ДМИТРО

дві перші особи держави

Але для розуміння суті конфлікту [Володимира] Зеленського і [Дмитра] Разумкова важливо, що не «окремі думки» на РНБО [Раді національної безпеки і оборони] чи лист у «Венеційку» посварили *двох перших осіб держави*.

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

ЗЕМАН МІЛОШ

європейський друг [Володимира] Путіна

А крім того, запрошуємо подивитися сюжет на нашому YouTube-каналі про *європейських «друзів [Володимира] Путіна»*, в тому числі про [Мілоша] Земана.

Панченко Ю. Контратака Земана: як проросійський президент занурює Чехію у політичну кризу [Електронний ресурс] / Юрій Панченко // Європейська правда. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

ІВАНІСОВ РОМАН

скандальний депутат-гвалтівник

Дехто із депутатів [Іллі] Павлюка, як наприклад *скандальний депутат-гвалтівник* Роман Іванісов, залишився поза фракцією.

Романюк Р. Хмільний кардинал Ілля Павлюк: дружба із Зеленським і вплив на «Слугу народу» [Електронний ресурс]

/ Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 18 лют. (дата запиту: 18.02.2021).

КАДИРОВ РАМЗАН

підконтрольний Кремлю глава Чечні

Підконтрольний Кремлю глава Чечні Рамзан Кадіров заявив, що якщо український президент Володимир Зеленський продовжуватиме проводити антиросійську політику, то Україну необхідно буде приєднати до Росії.

«Українці – наш народ, це наша територія» – Кадіров [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 27 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

КАМЕЛЬЧУК ЮРІЙ

затятий антивакцинатор

Також червону кнопку натисли двоє «слуг», зокрема Юрій Камельчук – *затятий антивакцинатор*.

Кримінальна відповідальність за підробку COVID-сертифікатів та пришвидшення реєстрації ліків від коронавірусу – підсумки позачергового засідання ВРУ [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

КИВА ІЛЛЯ

без п'яти хвилин кандидат наук

Совсун І. Ілля Кива – *без п'яти хвилин кандидат наук*. Припинить нарешті цей цирк [Електронний ресурс] / Інна Совсун // ЛІГАБізнесІнформ : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 28 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

більше не кандидат наук

Більше не кандидат наук. [Виданню «Страна» Ілля Кива розповів, що його позбавили цього ступеня.]

Киву позбавили ступеня кандидата наук [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 17 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

великий науковець

Народний депутат від "Опозиційна платформа – За життя" Ілля Кива привітав з Днем науки, внісши себе до переліку *великих науковців*.

Кива прирахував себе до вчених, що постраждали через науку [Електронний ресурс] // Рубрика : новинний сайт. – 2021. – 15 трав. (дата запиту: 30.12.2021).

великий учений

Єсилевський С. Товарише Кива, ви *великий учений*. Як політики підривають авторитет української науки [Електронний ресурс] / Семен Єсилевський // Фокус : інтернет-видання. – 2021. – 27 квіт. (дата запиту: 27.04.2021).

визнаний судом хабарник

Новоспечений нардеп [Ілля Кива] вершить закон, як виявиться, зі шлейфом *визнаного судом хабарника*.

Орляк О. Обеззброєний науКивець [Електронний ресурс] / Орляк Андрій // УНІАН : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 21 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

відвертий ненависник України

Наприкінці минулого тижні мережу сколихнула інформація про те, що ... *відвертого ненависника України* Іллю Киву виключили з партії ОПЗЖ [Опозиційна платформа – За життя].

Дебільн@ват@ особь! Ярош добив Киву – путінський телепень. Дмитро мочить московську нечисть [Електронний ресурс] // Н.А.С ІНФО : сторінка на Youtube. – 2021. – 25 жовт. (дата запиту: 26.11.2021).

відвертий проросійський медведчуківець

[Згодом від неї (Соціалістичної партії) Ілля Кива навіть балотується у президенти. Щоб вже скоро і тут скинути костюм.] З соціаліста – на *відвертого проросійського медведчуківця*.

Орляк О. Обеззброєний науКивець [Електронний ресурс] / Орляк Андрій // УНІАН : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 21 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

геній мімікрії

Нардеп Ілля Кива – *геній мімікрії*.
Там само.

дипломований науковець

Від сьогодні Ілля Кива ще й *дипломований науковець*.
Новоспечений кандидат наук: одіозний депутат від ОПЗЖ Ілля Кива захистив кандидатську дисертацію [Електронний ресурс] // СПЕЦКОР : сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 26 квіт. (дата запиту: 30.12.2021).

лиса, дебільнувата і психопатична «особь» із прізвищем на літеру «К»

«... [Дякую за все, хлопці та дівчата!] Але цього разу, після відмови «серйозних структур займатися [Дмитром] Ярошем», за інформацією з надійних агентурних джерел, пропозицію прийняла *лиса, дебільнувата і психопатична “особь” з прізвищем на літеру “К”*» [Ілля Кива], – написав Ярош.

«Шкода цього путінського телепня»: Ярош заявив, що Кива погодився видати його спецслужбам РФ за \$5 млн [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 21 жовт. (дата запиту: 26.11.2021).

лідер «антифашистського руху» в Україні

15 жовтня, у день вбивства Степана Бандери, [Ілля] Кива оприлюднив відео, на якому він з автоматом в руках заявляє, що є *лідером «антифашистського руху» в Україні*.

Шеремет А. Проти нардепа Киви відкрили провадження через його відео зі стріляниною з автомата [Електронний ресурс] / Ангеліна Шеремет // Бабель. – 2021. – 26 жовт. (дата запити: 19.11.2021).

майже кандидат наук

Одінцова А. Кива – *майже кандидат наук*: всі подробиці про те, як це сталося [Електронний ресурс] / Анастасія Одінцова // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 26 квіт. (дата запити: 30.12.2021).

московська нечисть

Дебільн@ват@ особь! Ярош добив Киву – путінський телепень. Дмитро мочить *московську нечисть* [Електронний ресурс] // Н.А.С ІНФО : сторінка на Youtube. – 2021. – 25 жовт. (дата запити: 26.11.2021).

«найвідоміший український учений»

Своєю чергою, «Останній Bastion» нагадує, що *«найвідоміший український вчений»* Ілля Кива також нині дуже шкодує, що Віктор Янукович не розігнав Майдан у центрі Києва взимку 2013-2014 років.

«Неуківцю» Іллі Киви вказали на його місце [Електронний ресурс] // Останній bastion: новинний сайт. – 2021. – 30 лип. (дата запити: 17.03.2021).

недорозвинутий путінський телепень

«По-християнські, шкода мені цього *недорозвинутого путінського телепня*[Іллю Киву]...» – написав [Дмитро] Ярош.

«Шкода цього путінського телепня»: Ярош заявив, що Кива погодився видати його спецслужбам РФ за \$5 млн [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 21 жовт. (дата запити: 26.11.2021).

несправжній науковець

Ну слухаєш Іллю Володимировича [Киву] і просто повірити не можеш, що він *несправжній науковець* [Інна Совсун].

Король Н. Нардеп із Полтави Ілля Кива під наглядом тітушок захистив кандидатську дисертацію: що з нею не так. ВІДЕО [Електронний ресурс] / Ніна Король // Kolo.news : новинний сайт. – 2021. – 28 квіт. (дата запиту: 30.12.2021).

новітній «корифей наук»

Іншими словами, на наших теренах існує реальне електоральне підґрунтя для неототалітарної прокремлівської політичної сили, «крутішої» за ОПЗЖ і навіть за *новітнього «корифея наук»* [Іллю] Ківу з його «антифашистами».

За сталінськими заповідями? З Росією все зрозуміло, чи не так? А що з Україною? [Електронний ресурс] // Газета День. Блог. – 2021. – 27 серп. (дата запиту: 03.12.2021).

новоспечений «науківець»

– Найбільше в історії з *новоспеченим «науківцем»* мене турбує питання, навіщо Іллі Киві науковий ступінь кандидата наук [Інна Совсун].

Король Н. Нардеп із Полтави Ілля Кива під наглядом тітушок захистив кандидатську дисертацію: що з нею не так. ВІДЕО [Електронний ресурс] / Ніна Король // Kolo.news : новинний сайт. – 2021. – 28 квіт. (дата запиту: 30.12.2021).

новоспечений кандидат наук

Новоспечений кандидат наук: одіозний депутат від ОПЗЖ Ілля Кива захистив кандидатську дисертацію [Електронний ресурс] // СПЕЦКОР : сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 26 квіт. (дата запиту: 30.12.2021).

обеззброєний науКивець

Орляк О. *Обеззброєний науКивець* [Електронний ресурс] / Орляк Андрій // УНІАН : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 21 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

однопартієць Віктора Медведчука, який заробляє на жомовій ямі та палить автівки своїм недругам

Однопартієць Віктора Медведчука, який заробляє на жомовій ямі та палить автівки своїм недругам, збував соціальні мережі; на цей раз через «руській язик» як власну «рідну мову».

«Неуківцю» Іллі Киви вказали на його місце [Електронний ресурс] // Останній бастион: новинний сайт. – 2021. – 30 лип. (дата запиту: 17.03.2021).

опальний політик

Опальний політик [Ілля Кива] вирішив «випендритися», відзначивши 62-ту річницю загибелі лідера національного повстанського руху Степана Бандери салютом та стріляниною.

Проти Киви відкрили кримінальну справу [Електронний ресурс] // Bankova.news – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 19.11.2021).

опозиційний політик, який бореться за припинення війни та відновлення братських відносин із Росією

«...Влада хоче вичавити мене з країни як *опозиційного політика, який бореться за припинення війни та відновлення братських відносин з Росією*», – написав він [Ілля Кива] на своїй сторінці у Facebook.

В Іллі Киви проводять обшуки [Електронний ресурс] // Букви: інтернет-видання. – 2021. – 16 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

політик-українофоб із лав «Опозиційної платформи – За життя»

[Давні араби говорили: тільки той шукає досконалості, хто від природи мудрий; дурним же вистачить маєтку,

марнославства і мішку з грішми.] Подібне твердження можна з легкістю застосувати до *політика-українофоба з лав «Опозиційної платформи – За життя»* Іллі Киви, котрий знову опинився у центрі уваги громадськості.

«Неуківцю» Іллі Киві вказали на його місце [Електронний ресурс] // Останній бастион: новинний сайт. – 2021. – 30 лип. (дата запиту: 17.03.2021).

проект [Арсена] Авакова

Тож нас не має дивувати, що людина [Олексій Свиначенко], яка вважає [Іллю] Ківу *проектом* [Арсена] Авакова, підтримує депортацію опозиційного білоруса.

Як послідовники путінізму в Україні переслідують білоруського опозиціонера [Електронний ресурс] // Нігіліст. Продуктивна руйнація.–2021. – 22 квіт. (дата запиту: 01.05.2021).

проросійський політик

Наприкінці минулого тижні мережу сколихнула інформація про те, що *проросійського політика ...* Іллю Ківу виключили з партії ОПЗЖ [Опозиційна платформа – За життя].

Дебільн@ват@ особь! Ярош добив Ківу – путінський телепень. Дмитро мочить московську нечисть [Електронний ресурс] // Н.А.С ІНФО : сторінка на Youtube. – 2021. – 25 жовт. (дата запиту: 26.11.2021).

скандальний нардеп від ОПЗЖ [Опозиційної платформи – За життя], відомий своїми одіозними висловлюваннями і вчинками

Захист *скандального нардепа від ОПЗЖ, відомого своїми одіозними висловлюваннями і вчинками* [Іллі Киви], привернув увагу багатьох журналістів.

Одінцова А. Кива – майже кандидат наук: всі подробиці про те, як це сталося [Електронний ресурс] / Анастасія Одінцова // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 26 квіт. (дата запиту: 30.12.2021).

учений, що постраждав через науку

Кива прирахував себе до *вчених, що постраждали через науку* [Електронний ресурс] // Рубрика : новинний сайт. – 2021. – 15 трав. (дата запиту: 30.12.2021).

КИЧУН ВІКТОР

прихильник стримування Конституційного Суду як «надмірної судової надінституції»

[На неіснуючі «вакантні» посади суддів КСУ (Конституційного Суду України) президент (Володимир Зеленський) оголосив конкурс, а переможців відправив приймати присягу.] Але у лютому за квотою парламенту суддею КСУ став Віктор Кичун – ... *прихильник стримування Конституційного Суду як «надмірної судової надінституції»*.

Півторак О. Топ-5 провалів і досягнень України у 2021 році. І як вони вплинуть на нас у новому році [Електронний ресурс] / Олексій Півторак, Олег Савичук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 29 груд. (дата запиту: 29.12.2021).

товариш представника [Володимира] Зеленського в КС [Конституційному Суді України] Федора Веніславського

[На неіснуючі «вакантні» посади суддів КСУ (Конституційному Суді України) президент (Володимир Зеленський) оголосив конкурс, а переможців відправив приймати присягу.] Але у лютому за квотою парламенту суддею КСУ став Віктор Кичун – *товариш представника [Володимира] Зеленського у КСУ Федора Веніславського...*

Там само.

КІВАЛОВ СЕРГІЙ

сірий кардинал судової системи часів Віктора Януковича

Зробити її [кар'єру] [Павло] Вовк зміг, зокрема, завдяки знайомству із Сергієм Ківаловим – *«сірим кардиналом» судової системи часів Віктора Януковича*.

Лукашова С. Президентів багато – ОАСК один: як Павло Вовк став ганебним суддею десятиріччя [Електронний ресурс] / Софія Лукашова, Галина Чижик // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 15 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

КІРКОРОВ ФІЛІП

друг-«кримнашист»

Проект «Без цензури»: За що Кіркоров взяв Зеленського? Як президент рятує *друга-«кримнашиста»*, його концерти і гроші. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 29 черв. (дата запиту: 03.12.2021).

КЛИЧКО ВІТАЛІЙ

відчутна проблема Володимира Зеленського

Мер Києва Віталій Кличко наразі чим далі, тим стає *відчутнішою проблемою Володимира Зеленського*.

Пахомчук Т. Популістська битва за регіони: куди веде Конгрес-титанік Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 16 черв. – С. 4.

всесвітньо відомий боксер, який заробив все своїми руками

Він [Віталій Кличко] досі у свідомості людей залишається *всесвітньо відомим боксером, який «заробив все своїми руками»*.

Романюк Р. Третя столична війна: для чого Зеленський тисне на Кличка [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Севгіль Мусаєва // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 17 трав. (дата запиту: 18.05.2021).

головний кандидат на наступних президентських виборах від проукраїнської та проєвропейської частини українських виборців

Чутки про те, що саме столичний міський голова [Віталій Кличко] може стати *головним кандидатом на наступних президентських виборах від проукраїнської та*

проєвропейської частини українських виборців, переходять у розряд реальності

Пахомчук Т. Популістська битва за регіони: куди веде Конгрес-титанік Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 16 черв. – С. 4.

людина, причетна до корупційних оборудок

Попри різні історії, пов'язані зі [Вадимом] Столаром і йому подібними, особисто [Віталій] Кличко не сприймається виборцями як *людина, причетна до корупційних оборудок*.

Романюк Р. Третя столична війна: для чого Зеленський тисне на Кличка [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Севгіль Мусаєва // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 17 трав. (дата запиту: 18.05.2021).

політик-боксер

Біля входу зібралися люди, які вимагають, щоб *політика-боксера* прибрали з посади голови КМДА [Київської міської державної адміністрації], куди його призначав ще **Петро Порошенко** в далекому 2014.

Кирилюк Л. «Звільніть Київ від розлючених забудовників»: люди протестують під Офісом Президента проти Кличка [Електронний ресурс] / Любов Кирилюк // Klymenko Time : інтернет-видання – 2021. – 05 листоп. (дата запиту: 16.11.2021).

розлючений хижацький забудовник

Люди тримають у руках плакати «Банду забудовників геть!», «Корупціонера Кличка – геть!», «Кличко – *розлючений хижацький забудовник*», «Звільніть Київ від Кличка».

Там само.

КОЗАК ТАРАС

гаманець [Віктора] Медведчука

У ту ніч [на 3 лютого] РНБО [Рада національної безпеки і оборони України] заблокувала роботу його каналів та

наклала санкції на *гаманець* [Віктора] *Медведчука* Тараса Козака.

Кравець Р. Мінус Медведчук, плюс Порошенко – суб'єктивні підсумки 2021-го [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 30 груд. (дата запиту: 30.12.2021).

козак [Віктора] Медведчука

Волкотруб А. *Козак Медведчука*: звідки у соратника кума Путіна гроші на телеканали [Електронний ресурс] / Антоніна Волкотруб, Дар'я Каленюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 11 лют. (дата запиту: 12.02.2021).

найближчий соратник кума [Володимира] Путіна

Спочатку *найближчий соратник кума* [Володимира] *Путіна* нардеп Тарас Козак офіційно купив «112 Україна» та «NewsOne», а згодом докупив ще й телеканал – «Zik».

Романюк Р. Медведчук бідкається, Львовчкін розводить руками: як живе ОПЗЖ після санкцій [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 25 лют. (дата запиту: 26.02.2021).

підозрюваний у державній зраді народний депутат [нардеп]

Підозрюваний у державній зраді народний депутат ОПЗЖ [Опозиційної платформи – За життя] Тарас Козак нині перебуває в Росії або ж виїхав з неї до третьої країни на відпочинок.

Підозрюваний у держзраді нардеп Козак перебуває у Росії, Медведчук в Україні, – Баканов [Електронний ресурс] // LB.ua. – 2021. – 11 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

поплічник Віктора Медведчука

На затримання *його* [Віктора Медведчука] *поплічника* нардепа Тараса Козака Служба безпеки України отримала дозвіл суду.

Суд обрав Медведчуку новий запобіжний захід, вже без арешту [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

соратник [Віктора] Медведчука

Чим ще володіє *соратник* [Віктора] *Медведчука* Тарас Козак? Калістратенко А. Телевізійна скринька Пандори: як Зеленський ввів санкції проти каналів Медведчука [Електронний ресурс] / Андрій Калістратенко // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 03 лют. (дата запиту: 04.02.2021).

КОВАЛІВ ЮЛІЯ

один з ідеологів економічної політики Президента загалом і боротьби з олігархами

Як розповідають в оточенні [Володимира] Зеленського, заступниця [Андрія] Єрмака [Ковалів Юлія] має серйозний вплив у команді і є *одним з ідеологів економічної політики президента загалом і боротьби з олігархами* зокрема.

Кравець Р. Кабмін з кількома змінними. Кого Зеленський вижене з уряду [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

КОЛОМОЙСЬКИЙ ІГОР

БЕНЯфіціар із Дніпра

Нападовська Н. *БЕНЯфіціар із Дніпра*, або за що Ігор Коломойський потрапив під американські санкції / Наталя Нападовська // Україна молода. – 2021. – 10 берез. – С. 2.

головна няня [Володимира] Зеленського

Певно, в ОПУ [Офісі Президента України] окремо були принижені тим, що [Петро] Порошенко назвав *головною нянею* [Володимира] *Зеленського* – олігарха [Ігоря] Коломойського ...

Написів «Зеля х*йло!» ставатиме все більше, і народ провокаторами не зупинити – Вовнянко [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 19 верес. (дата запиту: 30.09.2021).

головний бенефіціар перемоги [Володимира] Зеленського

Зближення з [Рінатом] Ахметовим є тлом для певного охолодження у стосунках з іншим олігархом, якого називали *головним бенефіціаром перемоги [Володимира] Зеленського*, – Ігорем Коломойським.

Пархомчук Т. Лише бізнес – і нічого особистого: Медіахолдинг олігарха Ахметова виявляє неприховану лояльність до президента Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 12 жовт. – С. 4.

друг із Дніпра

[На літо 2020-го взагалі складалось враження, що більш зручного партнера для Банкової, ніж Рінат Ахметов, годі й шукати.] Особливо, коли «донецький друг» допомагав балансувати апетити *«друга з Дніпра»* [Ігоря Коломойського].

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

загроза для українських реформ, із якою має боротися [Володимир] Зеленський

Тому неважко припустити, що теорію «[Ігор] Коломойський – *загроза для українських реформ, з якою має боротися [Володимир] Зеленський*» підтримують і у Державному департаменті (і санкції отримав саме він, а не інші олігархи).

Дзвінок з Вашингтона і санкції: що відбувається в українсько-американських відносинах [Електронний ресурс] // Рубрика: інтернет- видання. – 2021. – 25 берез. (дата запиту: 27.03.2021).

один із найбільших олігархів, а в минулому – бізнеспартнер нинішнього глави держави

В Україні зменшується вплив Ігоря Коломойського, *одного з найбільших олігархів, а в минулому – бізнеспартнера нинішнього глави держави* Володимира Зеленського.

Солонина Є. Зеленський і Коломойський: «розлучення» чи імітація? [Електронний ресурс] / Євген Солонина // Радіо Свобода. – 2021. – 05 квіт. (дата запиту: 30.12.2021).

підсанкційний олігарх

Як-не-як, у Зе-команді мають добре розуміти, що якщо заступатися за *підсанкційного олігарха* [Ігоря Коломойського], то недовго і зі США посваритися [а нам все ще потрібна політична і військова підтримка у боротьбі з РФ (Російською Федерацією)].

Дзвінок з Вашингтона і санкції: що відбувається в українсько-американських відносинах [Електронний ресурс] // Рубрика: інтернет- видання. – 2021. – 25 берез. (дата запиту: 27.03.2021).

КОМАРНИЦЬКИЙ ДЕНИС

колишній поплічник Леоніда Черновецького

А звідси мотузочка йде вже до Офісу президента, бо, за даними журналістів, компанію [«Еко-Буд-Трейд»] контролює *колишній поплічник Леоніда Черновецького* Денис Комарницький, якого нині називають «наглядачем Києва» від ОП [Офісу Президента].

Калашник П. «Свинарчук» Зеленського: чому Офіс президента не хоче «здавати» Татарова [Електронний ресурс] // Громадське телебачення : сайт. – 2021. – 28 січ. (дата запиту 10.12.2021).

КОМЕЛЬЧУК ЮРІЙ

скандальний «слуга»

За його [Євгена Чернева] словами, не тільки *скандальний «слуга»* Юрій Камельчук є «антиваксом» і наражає на небезпеку оточення.

«Слуга» заявив, що Разумков – антивакцинатор [Електронний ресурс] // 24 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

КОНОНЕНКО ІГОР, СТОЛАР ВАДИМ

тандем «смотрящих» за Києвом часів [Петра] Порошенка

Тандем «смотрящих» за Києвом часів [Петра] Порошенка [Ігор] Кононенко-[Вадим] Столар був замінений на не менш «ефективний» дует Миколи Тищенка і Дениса Комарницького.

Романюк Р. Третя столична війна: для чого Зеленський тисне на Кличка [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Севгіль Мусаєва // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 17 трав. (дата запиту: 18.05.2021).

КОСТЮК ЮРІЙ

креативний продюсер [влади Володимира Зеленського]

Юрій Костюк – *креативний продюсер* [влади Володимира Зеленського] [заголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

один з архітекторів перемоги [Володимира] Зеленського на виборах 2019 року

[Костюк (Юрій)] не займається кадровими чи кризовими питаннями Банкової, але все одно користується значною

довірою президента...] Може, як *один із архітекторів перемоги* [Володимира] *Зеленського на виборах 2019 року*, коли ... відповідав за креативні відео та передвиборчий блог Володимира Олександровича.

Там само.

один із ключових сценаристів серіалу «Слуги народу»

[Костюк (Юрій) не займається кадровими чи кризовими питаннями Банкової, але все одно користується значною довірою президента.] Можливо, ще за старою пам'яттю як *один із ключових сценаристів серіалу «Слуги народу»*.

Там само.

один із найкреативніших представників нинішньої влади

Юрій Костюк – *один із найкреативніших представників нинішньої влади*.

Там само.

КРАВЕЦЬ АНДРІЙ

«завгосп» [Віктора] Януковича

Інвестора проєкту пов'язували із *«завгоспом»* [Віктора] *Януковича*, тодішнім головою Державного управління справами Андрієм Кравцем.

Огородник С. Забудова на забудові: хто з очільників Києва виявився найбільшим ворогом столиці? [Електронний ресурс] / Сергій Огородник // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 17 жовт. (дата запиту: 17.10.2021).

КРАВЕЦЬ РОСТИСЛАВ

фігурант «плівок Вовка»

Позов «на захист української мови» подала херсонська семикласниця, але не сама – а разом з організацією, яку очолює *фігурант «плівок Вовка»* Ростислав Кравець.

Маселко Р. Українське правосуддя проти сили тяжіння: одіозні рішення ОАСК [Електронний ресурс] / Роман Маселко

// Українська правда : сайт газети. – 2021. – 17 лют. (дата запиту: 17.02.2021).

КРАВЧЕНКО ЮРІЙ

опертя і найбільш знакова постать режиму [Леоніда] Кучми

Потім «банківські» відставили голову СБУ Леоніда Деркача, начальника державної охорони, філігранно, граючись із громадською думкою, як кіт із мишею, провели комбінацію зі звільненням міліцейського міністра Юрія Кравченка, який був *опертям і найбільш знаковою постаттю режиму [Леоніда] Кучми*.

Пархомчук Т. Незалежний президент незалежної України : переосмислити недовчені уроки революцій Віктора Ющенка / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 10 берез. – С. 4.

КРАВЧУК ЛЕОНІД

український Президент за російським зразком

Акт 1. Леонід Кравчук: *український президент за російським зразком [підзаголовок]*

Заболотний Н. Історія президентів України в семи актах, або Чому театр одного актора нам не підходить [Електронний ресурс] / Назар Заболотний, Марія Очеретяна. Центр спільних дій // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 03.12.2021).

КРЕМІНЬ ТАРАС

персона нон грата в Росії

А я [Тарас Кремінь] визнаний *персоною нон грата в Росії*.

Немає теми важливішої, ніж українське слово // Слово Просвіти. – 2021. – 25 лют. – 3 берез. – С. 5.

причина чергової істерії москвофілів

Уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремінь є *причиною чергової істерії москвофілів*, а передусім вона криється в нетерпимості до українських доморощених холуїв-

запроданців, принизливо вислужуючись перед москвофілами...

Філіпчук Г. Коли з нами Бог і правда... / Георгій Філіпчук // Слово Просвіти. – 2021. – 16–22 груд. – С. 3.

КУБРАКОВ ОЛЕКСАНДР, ЛЯШКО ВІКТОР

президентські фаворити

[Кубракова (Олександра) та Ляшка (Віктора) (Володимир) Зеленський, таким чином, вивів з-під удару.] Їх не звільнять, бо обидва – *президентські фаворити*, принаймні станом на зараз.

Лебідь Н. Кандидати «на виліт»: сім міністрів, з якими можуть попрощатися восени [Електронний ресурс] / Наталія Лебідь // Главком. – 2021. – 30 серп. (дата запиту: 31.12.2021).

КУЗЬМИШИНА ОЛЕНА

людина [Андрія] Портнова / [Олега] Татарова

[«Банкова планує зірвати конкурс на керівника САП [Спеціалізована антикорупційна прокуратура] рішенням ОАСКу [Окружного адміністративного суду міста Києва] під керівництвом Павла Вовка – руками Портнова в судовій системі.] Після чого це рішення ОАСКу піде в шостий апеляційний суд Києва, який у вересні очолила *людина [Андрія] Портнова / [Олега] Татарова* – Олена Кузьмишина», – пише він [Віталій Шабунін].

Санкції США проти Портнова – це сигнал ОП. Наступний – Татаров, – Шабунін [Електронний ресурс] // Цензор.НЕТ. – 2021. – 09 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

КУЛЕБА ОЛЕКСІЙ

«друг» [Андрія] Єрмака

Під час обшуків у КМДА [Київській міській державній адміністрації] правоохоронці оминули департамент «*друга*»

Єрмака – ЗМІ [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

людина смілива й повністю ермаківська

«... [Олексій] Кулеба – *людина смілива й повністю ермаківська*», – зазначив співрозмовник в ОП.

Гавриш О. Бізнес-акваріум: Єрмак, Кличко та корупція [Електронний ресурс] / Олег Гавриш // Therapege.ua. – 2021. – 13 трав. (дата запиту: 03.12.2021).

КУЛИКОВСЬКИЙ ДЕНИС

головний воєнний злочинець донецької катівні «Ізоляція»

Сисак І. У Києві затримали *головного воєнного злочинця донецької катівні «Ізоляція»*: що відомо – сюжет [Електронний ресурс] / Ірина Сисак, Богдан Танасійчук // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 9 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

головний донецький кат

Головному донецькому кату [Денисові Куликовському] висувають звинувачення за чотирма важкими статтями.

Там само.

закінчений психопат, садист і вбивця

Закінчений психопат, садист і вбивця. [Так описують в'язні донецької катівні «Ізоляція» колишнього коменданта Дениса Куликовського на прізвисько «Палич» або ще «Аїд».]

Там само.

професійний садист, убивця та ґвалтівник

«Палича» [Дениса Куликовського] його жертви називають *професійним садистом, убивцею та ґвалтівником*.

Там само.

КУЧМА ЛЕОНІД

вигнанець для цивілізованого світу через справу [Георгія] Гонгадзе й «касетний скандал»

Леонід Кучма на своєму другому терміні став *вигнанцем для цивілізованого світу через справу [Георгія] Гонгадзе і «касетний скандал»*.

Час дорослішати [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 23 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

одноосібний керівник усієї виконавчої влади

Після складних президентських виборів, яким передувала загибель політика В'ячеслава Чорновола, [Леонід] Кучма фактично залишався *одноосібним керівником усієї виконавчої влади*.

Заболотний Н. Історія президентів України в семи актах, або Чому театр одного актора нам не підходить [Електронний ресурс] / Назар Заболотний, Марія Очеретяна. Центр спільних дій // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 03.12.2021).

під президентської влади

Акт 2. Леонід Кучма як *під президентської влади* [підзаголовок]

Там само.

ЛАЗЕБНА МАРИНА

дуже зручна «кістка», яку кинуть на відкуп електорату

Але Богдан Петренко наполягає: з неї [Марини Лазебної] вийде *дуже зручна «кістка», яку кинуть на відкуп електорату*.

Лебідь Н. Кандидати «на виліт»: сім міністрів, з якими можуть попрощатися восени [Електронний ресурс] / Наталія Лебідь // Главком. – 2021. – 30 серп. (дата запиту: 31.12.2021).

людина з «поганими новинами» про пенсії

Підійде і міністерка соціальної політики [Марина Лазебна], стверджує експерт, бо її почали ідентифікувати як *людину з «поганими новинами» про пенсії*.

Там само.

сакральна жертва

[Витрати все зростають, і людям необхідні *сакральні жертви*.] [Марина] Лазебна може бути однією з них», – припускає експерт [Богдан Петренко].

Там само.

ЛЕРОС ГЕО

гарячий вірменський хлопець

Гарячий вірменський хлопець [Гео Лерос] (справжнє ім'я Георг Курехян – Ред.) показав президентові середній палець і залишив трибуну.

Ляшенко Г. «Show Must Go On». Скандальний Лерос, атака на Росію від Арестовича та міністр оборони – Резніков [Електронний ресурс] / Гліб Ляшенко // Klymenko Time : інтернет-видання – 2021. – 05 листоп. (дата запиту: 16.11.2021).

«колишній соратник» Президента, що тепер викриває непрозорі політичні домовленості у найвищих кабінетах

На 5 каналі [Гео] Лероса назвали «парламентським хуліганом», принагідно нагадавши, що він *«колишній соратник» президента, що тепер викриває непрозорі політичні домовленості у найвищих кабінетах*.

Красовська З. Телевізійна взаємодопомога Порошенка та Ахметова. Моніторинг теленовін 1–6 листопада 2021 року [Електронний ресурс] / Зоя Красовська // ДЕТЕКТОР МЕДІА. – 2021. – 19 листоп. <https://detector.media/shchodenni-telenovini/article/193986/2021-11-19-televiziyna->

vzaiemodopomoga-poroshenka-ta-akhmetova-monitoring-telenovyn-16-lystopada-2021-roku/ (дата запиту: 01.12.2021).

опальний депутат

Колишні колеги Гео Лероса – «слуги народу» – вже звернулися до регламентного Комітету Верховної Ради з вимогою покарати *опального депутата* за зухвалу поведінку.

Ляшенко Г. «Show Must Go On». Скандальний Лерос, атака на Росію від Арестовича та міністр оборони – Резніков [Електронний ресурс] / Гліб Ляшенко // Klymenko Time : інтернет-видання – 2021. – 05 листоп. (дата запиту: 16.11.2021).

парламентський хуліган

На 5 каналі [Гео] Лероса назвали «*парламентським хуліганом*»...

Красовська З. Телевізійна взаємодопомога Порошенка та Ахметова. Моніторинг тelenovyn 1–6 листопада 2021 року [Електронний ресурс] / Зоя Красовська // ДЕТЕКТОР МЕДІА. – 2021. – 19 листоп. <https://detector.media/shchodenni-telenovini/article/193986/2021-11-19-televiziyna-vzaiemodopomoga-poroshenka-ta-akhmetova-monitoring-telenovyn-16-lystopada-2021-roku/> (дата запиту: 01.12.2021).

патологічний брехун і зрадник

«Слуга народу» [Микола Тищенко] назвав [Гео] Лероса «*патологічним брехуном і зрадником*».

Захарова А. Він же не бив, – Корнієнко пояснив, чому Тищенка не відсторонили після бійки з Леросом [Електронний ресурс] / Альона Захарова // 24 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

скандальний нардеп

Скандальний нардеп Гео Лерос влаштував шоу у Раді, показавши середній палець президенту.

Ляшенко Г. «Show Must Go On». Скандальний Лерос, атака на Росію від Арестовича та міністр оброни – Резніков [Електронний ресурс] / Гліб Ляшенко // Klumenko Time : інтернет-видання – 2021. – 05 листоп. (дата запиту: 16.11.2021).

ЛУКАШЕНКО МИКОЛА

майбутній гауляйтер Білорусі

Лукашенко на переговори з Путіним привіз *майбутнього гауляйтера Білорусі* (ФОТО, ВІДЕО) [Електронний ресурс] // Аргумент. – 2021. – 30 трав. (дата запиту: 31.05.2021).

ЛУКАШЕНКО ОЛЕКСАНДР

абсолютний путінський посіпака й васал

«Те, що робить і дозволяє собі [Олександр] Лукашенко, цей *абсолютний путінський посіпака*... це виходить за всі рамки», – вважає [Олексій] Гончаренко.

Гушньовська Т. Рада на ногах! Нардеп не промовчав, «трусонув» Лукашенка – «путінський посіпака». З рук не зійде: «ганьбить Україну» [Електронний ресурс] / Тетяна Гушньовська // Корупція інфо: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 03 лип. (дата запиту: 31.12.2021).

білоруський «тарган»

Комік-піаніст [Володимир Зеленський] хоче абсолютної влади, яка була у вільного художника на ім'я Адольф [Гітлер] і є зараз у *білоруського «таргана»* Олександра [Лукашенка] та чекіста-«недопалка» Володимира.

Омельченко Г. Сумнівів немає: операція з затримання «вагнерівців» була зірвана з вини президента Зеленського і глави ОФ Єрмак [Електронний ресурс] / Григорій Омельченко // Україна молода. – 2021. – 14 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

білоруський альфа-самець

Білоруський альфа-самець [Олександр Лукашенко] ніколи не зникав з кола світла фар автомобілів з номерами КДБ [Комітету державної безпеки] і ФСБ [Федеральної служби безпеки].

Прилипка О. Російсько-Білоруська матрешка : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний ресурс] / Олександр Прилипка // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

білоруський правитель

Те, що зараз влаштовує *білоруський правитель* Олександр Лукашенко на кордонах Європейського Союзу, – справжнісінький міжнародний тероризм із використанням людей, бідами та проблемами яких користуються у Мінську.

Портников В. Лукашенко тероризує Європу. Це хороший урок для ЄС [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Gazeta.ua: інтернет-видання. – 2021. – 9 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

білоруський президент-самозванець

[Ілля] Кива «відзначився» підтримкою *білоруського президента-самозванця* Олександра Лукашенка, закликав надати допомогу Вірменії в конфлікті щодо Нагірного Карабаху.

Стець А. Нардеп від ОПЗЖ Ілля Кива захистив кандидатську дисертацію [Електронний ресурс] // Zaxid.net : інтернет-видання. – 2021. – 26 квіт. (дата запиту: 30.12.2021).

білоруський узурпатор

Білоруський узурпатор Лукашенко фактично визнав маріонеткові «ЛНР» та «ДНР» [Електронний ресурс] // Texty.org.ua : інтернет-видання. – 2021. – 02 черв. (дата запиту: 03.12.2021).

божевільний диктатор, якого навіть якщо люди визнають формально правителем, уникають будь-якого спілкування з ним

«[Я вважав, що він має перейти щонайменше в категорію Лукашенка.] Тобто *божевільного диктатора, якого навіть якщо люди визнають формально правителем, уникають будь-якого спілкування з ним...*» – сказав [Христо] Грозєв.

Грозєв назвав Путіна очільником «держави вбивць», яка постійно бреше [Електронний ресурс] // Детектор медіа: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 24 листоп. (дата запити: 29.12.2021).

божевільний мінський диктатор

Захід має всі ресурси, щоб знищити режим *божевільного мінського диктатора* [Олександра Лукашенка].

Яковенко І. Лукашенко готовий заради порятунку своєї шкури розв'язати Третю світову війну [Електронний ресурс] / Ігор Яковенко // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 12 листоп. (дата запити: 31.12.2021).

бульб'яний диктатор

Отут і виникає запитання: а наскільки далеко може зайти *бульб'яний диктатор* [Олександр Лукашенко] у своїх діях?

Якунов Є. Чи нападе Лукашенко на Україну? [Електронний ресурс] / Євген Якунов // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 24 трав. (дата запити: 24.05.2021).

в одній особі президент, міністр, суддя, кат і спічрайтер

Лукашенко [Олександр] ж в *одній особі президент, міністр, суддя, кат і спічрайтер*.

Прилипко О. Російсько-Білоруська матрешка : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний ресурс] / Олександр Прилипко // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запити: 29.12.2021).

васал [Володимира] Путіна

Кравчук назвав Лукашенка *васалом Путіна* [Електронний ресурс] // LB.ua. – 2021. – 23 квіт. – Режим доступу https://lb.ua/news/2021/04/23/483131_kravchuk_nazvav_lukashenka_vasalom.html (дата запиту: 17.11.2021).

васал Москви

Перший президент, представник України в Тристоронній контактній групі Леонід Кравчук назвав Олександра Лукашенка *васалом Москви*.

Кравчук назвав Лукашенка васалом Путіна [Електронний ресурс] // LB.ua. – 2021. – 23 квіт. – Режим доступу https://lb.ua/news/2021/04/23/483131_kravchuk_nazvav_lukashenka_vasalom.html (дата запиту: 17.11.2021).

виконавець сценарію з відбудови Російської імперії

Польський прем'єр-міністр Матеуш Моравецький під час виступу на надзвичайному засіданні сейму назвав кризу на кордоні з Білоруссю «зрежисованим дійством для поширення хаосу», а [Олександра] Лукашенка – «*виконавцем сценарію з відбудови Російської імперії*».

Єнін: Україна облаштовує кордонну смугу з Білоруссю та готує спецтехніку й безпілотники [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 10 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

глибоко переконана радянська людина

Він [Олександр Лукашенко], як *глибоко переконана радянська людина*, в принципі не відчуває ніяких теплих почуттів до демократично обраних лідерів країн.

Чорновол К. Силовики Лукашенко влаштовують постановки на кордоні з Україною, але це не для вас – журналіст Belsat [Електронний ресурс] / Катерина Чорновол, Адріан Радченко // Апостроф : інтернет-видання. – 2021. – 10 серп. (дата запиту: 16.08.2021).

головний поганець Європи

Пов'язавши своїх силовиків кров'ю, впровадивши у країні окупаційний режим, [Олександр] Лукашенко, здавалося, впевнено став *головним поганцем Європи*.

Кудрін О. Путін і Лукашенко: два останні диктатори Європи – дружба міцнішає [Електронний ресурс] // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 19 січ. (дата запиту: 24.06.2021).

диктатор-терорист

Вони [мігранти] перебувають на території, яка повністю контролюється *диктатором-терористом* [Олександром] Лукашенко.

Яковенко І. Лукашенко готовий заради порятунку своєї шкури розв'язати Третю світову війну [Електронний ресурс] / Ігор Яковенко // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 12 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

добровільний путінський провокатор

Чому [Олександр] Лукашенко старанно виконує роль *«добровільного путінського провокатора»*.

«Міграційний» шантаж Європи [Електронний ресурс] // Укрінформ. – 2021. – 12 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

путінська торпеда

Лукашенко – *путінська торпеда*. Ймовірність агресії висока | Студія Захід [Електронний ресурс] // Espresso.TV : сторінка на YouTube каналі. – 2021. – 20 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

єдиний та незмінний президент Білорусі

Єдиний та незмінний президент Білорусі Олександр Лукашенко ще у 90-х роках почав вбивати всі можливі вияви свободи слова, надто коли йшлося про неугодних йому журналістів та опозиціонерів.

Телішевська С. Переслідування, погрози та в'язниця: як Лукашенко знищив свободу слова у Білорусі [Електронний

ресурс] / Софія Телішевська // Слово і діло: аналітичний портал. – 2021. – 25 трав. (дата запиту: 25.05.2021).

єдиний та незмінний президент Білорусі

Єдиний та незмінний президент Білорусі Олександр Лукашенко ще у 90-х роках почав вбивати всі можливі вияви свободи слова, надто коли йшлося про неугодних йому журналістів та опозиціонерів.

Там само.

«збитий льотчик»

«Лукашенка [Олександра] вже не шкода, для світової спільноти він – “збитий льотчик”».

Приходько Б. У Раді допустили війну з Білоруссю – чи зважиться Лукашенко завдати авіаударів по Україні [Електронний ресурс] / Богдан Приходько // Влада. Сьогодні. – 2021. – 06 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

картопляний «царьок»

Але з другого боку Володимир Путін завжди недолюблював [Олександра] Лукашенка й називав його *картопляним царком*.

Прилипко О. Російсько-Білоруська матрешка : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний ресурс] / Олександр Прилипко // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

кривавий «колхознік» Лука

Чому зелена влада прогнулася під кривавого «колхозніка»Луку – «час ч + афтепаті на хаті» [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 01 черв. (дата запиту: 05.06.2021).

лише інструмент у руках [Володимира] Путіна

Лукашенко [Олександр] – це *лише інструмент у руках [Володимира] Путіна*.

Малишко Д. Російський режим готується до повномасштабної війни з НАТО – литовський експерт [Електронний ресурс] / Дмитро Малишко // Апостроф : інтернет-видання. – 2021. – 24 листоп. (дата запити: 29.12.2021).

міжнародний терорист

«[Олександр] Лукашенко – *міжнародний терорист*, який використовує цю ситуацію, щоб нав'язати ЄС свій порядок денний ..." – говорить [Валерій] Мацкевич.

Годован Ю. Міграційна криза на кордоні Білорусі з ЄС: названо головну мету Лукашенка [Електронний ресурс] / Юрій Годован // УНІАН: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 12 листоп. (дата запити: 17.12.2021).

мінський агрофюрер

... Аваківщина тотожна путінізму та політиці *мінського агрофюрера* [Олександра Лукашенка].

Як послідовники путінізму в Україні переслідують білоруського опозиціонера [Електронний ресурс] // Нігіліст. Продуктивна руйнація.–2021.– 22 квіт. (дата запити: 01.05.2021).

московський клієнт

На розширеній колегії МЗС у Москві російський лідер звинуватив Польщу в прикордонній кризі з мігрантами – хоча їх з Близького Сходу завозить *московський клієнт* [Олександр] Лукашенко – і приписав агресивні наміри в Чорному морі Північноатлантичному альянсу – ніби забувши, що трапилося з Кримом.

Еггерт К. Коментар: чому Путін знову згадав про «русский мир» [Електронний ресурс] / Костянтин Еггерт // Deutsche Welle : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 22 листоп. (дата запити: 22.11.2021).

навіжений авантюрист, від якого терміново треба рятувати і Білорусь, і Україну

Кремлівський небожитель [Володимир Путін], у разі поразки, залюбки подасть його [Олександра Лукашенка] світові як *навіженого аванюриста, від якого терміново треба рятувати і Білорусь, і Україну*; першу – перебранням на себе влади в ній за допомогою рішення Ради Федерації, другу – миротворчою операцією за участю Росії.

Якунов Є. Чи нападе Лукашенко на Україну? [Електронний ресурс] / Євген Якунов // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 24 трав. (дата запиту: 24.05.2021).

намісник підкореної провінції

[Але (Олександр) Лукашенко поліз купатися – тому що (Володимир) Путін так захотів.] І цим продемонстрував, що з норовистого керівника дружньої Росії ... остаточно перетворився на ... *намісника підкореної провінції, яка поки що зберігає атрибути державного суверенітету* [Білорусі].

Портников В. Мокрий сатрап: навіщо Лукашенко поліз до Чорного моря [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 31 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

нарив на тілі Європи

Шестак А. Алексієвич: Лукашенко – *нарив на тілі Європи*, він може втягнути нас у вир війни. Ексклюзив [Електронний ресурс] / Анна Шестак // OBOZREVATEL. – 2021. – 19 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

нарив на тілі сучасної Європи, який може отруїти нам життя і наше майбутнє, утягнути нас у вир війни

Час, нарешті, зрозуміти, що це [Олександр Лукашенко] – *нарив на тілі сучасної Європи, який може отруїти нам життя і наше майбутнє, втягнути нас у вир війни*.

Там само.

не посередник між народом і силовиками, між народом і Заходом, між народом і Росією

Він [Олександр Лукашенко] уже *не посередник між народом і силовиками, між народом і Заходом, між народом і Росією*.

Зуб'юк П. Перемога білоруської революції: Лукашенко зайвий в Білорусі для всіх, крім самого себе [Електронний ресурс] / Павло Зуб'юк // *Zaxid.net*. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 03.12.2021).

політична тварина із сильним чуттям

Лукашенко [Олександр] – *політична тварина із сильним чуттям*, він іде напролом.

Шестак А. Алексієвич: Лукашенко – налив на тілі Європи, він може втягнути нас у вир війни. Ексклюзив [Електронний ресурс] / Анна Шестак // *OBOZREVATEL*. – 2021. – 19 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

президент-популіст

Спікери Верховної Ради Білорусі, яким довелося працювати із *президентом-популістом* [Олександром Лукашенко], теж не були його ворогами.

«Разумков став жертвою сильного бажання Офісу президента знищити інституції держави», – політтехнолог [Електронний ресурс] // *Novyny.eu*. – 2021. – 12 жовт. (дата запиту: 15.10.2021).

путінська підстилка

Крайній рік *путінська підстилка* [Олександр] Лукашенко чітко визначився зі своїми «пріоритетами»...

Ярош Д. Можливе вторгнення Росії в Україну: ласкаво просимо до пекла, пане Путін [Електронний ресурс] / Дмитро Ярош // *Главком*. – 2021. – 05 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

путінський союзник

Про те, що Україна може напасти на Росію, говорить і *путінський союзник*, самопроголошений президент Білорусі Олександр Лукашенко: «Якщо Росія опиниться перед

агресією з боку України, ми у найтіснішому зв'язку, юридично, економічно, політично будемо з Росією».

Тузов Д. Хто просуває російські наративи? НВ розвінчує фейки про «напад» України, «братську» війну та «загрозу» вступу в НАТО [Електронний ресурс] / Дмитро Тузов // Новое время: сайт журналу. – 2021. – 15 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

самопроголошений диктатор

Самопроголошений диктатор Лукашенко заявив, що може перекрити газопровід «Ямал-Європа» [Електронний ресурс] // Останній бастион: новинний сайт. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

справжній деспот і «розбійник»

«*Справжній деспот*» і «*розбійник*» – Гордон відповів Лукашенку, який назвав журналіста «мерзотником» [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 10 серп. (дата запиту: 17.12.2021).

справжнісінький бандит на чолі озброєної банди, яка тільки прикидається державою

[Лукашенко чудово знає, що робить: він провокує насильство, він посилює розбіжності у суспільствах країн, які він атакує, він прагне паралізувати силові структури та судову систему Євросоюзу, він ставить керівників цивілізованого світу перед вибором, у якому немає добрих варіантів.] *Справжнісінький бандит на чолі озброєної банди, яка тільки прикидається державою!*

Портников В. Лукашенко тероризує Європу. Це хороший урок для ЄС [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Gazeta.ua: інтернет-видання. – 2021. – 9 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

торговець радянським повітрям

[Олександра] Лукашенка називають «*торговцем радянського повітря*».

Портников В. Що стоїть за заявами Лукашенка щодо Криму та як реагують на це у Кремлі? [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Радіо Свобода. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

феодал, якому [Володимир] Путін дозволив вбивати свій народ за те, що він обслуговує його інтереси

«... Те, що робить і дозволяє собі [Олександр] Лукашенко, цей ... *феодал, якому [Володимир] Путін дозволив вбивати свій народ за те, що він обслуговує його інтереси*, – це виходить за всі рамки», – вважає [Олексій] Гончаренко.

Ганчук А. "Ганьбить Україну і робить блазнем Зеленського": у Раді закликали завдати удару по режиму Лукашенка [Електронний ресурс] / Андрій Ганчук // Главред: інтернет-видання. – 2021. – 03 лип. (дата запиту: 31.12.2021).

хронічний диктатор, якому скрізь мариться «рука Вашингтона»

[Найближчою паралеллю до вчорашньої прес-конференції (Володимира) Зеленського є інтерв'ю (Олександра) Лукашенка, яке він дав кореспонденту ВВС Стіву Розенбергу.] Тільки Розенберг інтер'ював *хронічного диктатора, якому скрізь мариться «рука Вашингтона»*, а 30 українських журналістів – автократа-початківця [Володимира Зеленського], якому так само скрізь маряться «заколотники» та «попередники».

Друзенко Г. Президент-підранок і новий шанс [Електронний ресурс] / Геннадій Друзенко // Цензор.НЕТ. – 2021. – 28 листоп. (дата запиту: 26.12.2021).

шеф державної мережі контрабанди

«...Лукашенко [Олександр] є ніким іншим, як *шефом державної мережі контрабанди*», – заявив міністр закордонних справ Німеччини Гайко Маас.

Авдеева М. Шантаж мігрантами: чи оmine Україну гібридна атака Лукашенка [Електронний ресурс] / Марія Авдеева, Юрій Панченко // Європейська експертна асоціація. – 2021. – 25 жовт. (дата запиту: 29.12.2021).

ЛУКАШЕНКО ОЛЕКСАНДР ТА ЙОГО ОТОЧЕННЯ

відвертий ворог [відверті вороги] України та наших західних союзників

Він [Олександр Лукашенко] та його оточення – *відверті вороги України та наших західних союзників*.

Ярош Д. Можливе вторгнення Росії в Україну: ласкаво просимо до пекла, пане Путін [Електронний ресурс] / Дмитро Ярош // Главком. – 2021. – 05 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

ЛЬОВОЧКІН СЕРГІЙ

ледь не єдина людина, яка справді володіє шикарним набором навичок держуправління

Льовочкін [Сергій] зараз в оточенні [Володимира] Зеленського *ледь не єдина людина, яка справді володіє шикарним набором навичок держуправління*.

Смола О. «Влада гарантує безпеку Коломойського» – Юрій Ніколов про корупцію й рукодуп'я, «обіличування» олігархів [Електронний ресурс] / Оксана Смола // Gazeta.ua. – 2021. – 08 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

ЛЮБЧЕНКО ОЛЕКСІЙ

новий фаворит Банкової

Можливо, те саме стосується і Олексія Любченка – першого віце-прем'єра та міністра економіки, який обійняв посаду в травні і вважається *новим фаворитом Банкової*.

Лебідь Н. Кандидати «на виліт»: сім міністрів, з якими можуть попрощатися восени [Електронний ресурс] / Наталія Лебідь // Главком. – 2021. – 30 серп. (дата запиту: 31.12.2021).

фаворит Андрія Єрмака

Якщо міністром економіки традиційно став *фаворит Андрія Єрмака* Олексій Любченко, якого дуже з натяжкою можна

вважати "новим обличчям", то два інших призначення дуже показові.

Кравець Р. Ідеальна відставка: звільнити Шмигалья, щоб позбутись Авакова [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 17 черв. (дата запити: 19.11.2021).

МАРЧЕНКО ОКСАНА

дружина кума [Володимира] Путіна

Згадала про Бога: *дружина кума Путіна* відповіла на питання про свої президентські амбіції [Електронний ресурс] // УНІАН: інформаційне агентство . – 2021. – 01 берез. (дата запити: 03.03.2021).

кума президента РФ [Російської Федерації]

Не змовчала і *кума президента РФ* [Російської Федерації] Оксана Марченко, яка також погрожує владі й на своєму Ютуб-каналі заявила, що йде в політику після санкцій: перш за все, вступила в партію ОПЗЖ [Опозиційна партія – За життя].

Бойко І. Бий кума Путіна, щоб інші боялися: про що сигналізує Зе-влада проросійським силам своїми санкціями проти Медведчука [Електронний ресурс] / Іван Бойко // Україна молода. – 2021. – 23 лют. (дата запити: 26.02.2021).

МЕДВЕДЕВ ДМИТРО

слабка фігура, про яку ніхто не буде шкодувати

Інша версія – оскільки особливої репутаційної цінності [Дмитро] Медведєв уже не має, рішення влади в його уста відкриті образи і настільки брутальну брехню може відображати той факт, що Медведєвим як *слабкою фігурою, про яку ніхто не буде шкодувати*, просто скористалися, щоб заявити різку шантажистську позицію".

У Зеленського відреагували на «шантажистську» статтю Медведєва [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 11 жовт. (дата запиту: 13.10.2021).

МЕДВЕДЧУК ВІКТОР

антигерой наших часів

Антигерой наших часів [Віктор Медведчук]

Чопа В. Геній антихаризми, або Чому Медведчука ніхто і ніколи не пожаліє? [Електронний ресурс] / Віктор Чопа // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 12 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

баласт, від якого прийшов час звільнитися

А вона [тональність] майже не залишає сумнівів: у Кремлі теж ставляться до [Віктора] Медведчука як до *баласту, від якого ... прийшов час звільняється*.

Там само.

беззаперечний лідер за антирейтингом

Те саме опитування Центру Разумкова малює ще одну невітшну реалію: за *антирейтингом* [Віктор] Медведчук – *беззаперечний лідер*, в нього мінусовий баланс аж на 78%.

Там само.

вагомий політик

Скандально відомий народний депутат Євгеній Шевченко назвав переслідування Віктора Медведчука «полюванням на відьом», тоді як той *вагомий політик* та заслуговує на повагу, бо представляє мільйони українців.

Нардеп від «Слуги народу» став на захист Медведчука [Електронний ресурс] // UA.News. – 2021. – 16 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

вічно недоторканий, якому закони не писані

Він вважає, що історія з [Віктором] Медведчуком – це класична історія про *«вічно недоторканих, яким закони не писані»*.

Офіс президента зреагував на справу про держзраду Медведчука [Електронний ресурс] // Lenta.ua. – 2021. – 12 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

головний друг Москви

... нікуди не дівається виплеканий роками імідж «кума Путіна» та *«головного друга Москви»*.

Чопа В. Геній антихаризми, або Чому Медведчука ніхто і ніколи не пожаліє? [Електронний ресурс] / Віктор Чопа // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 12 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

залежна особа від РФ [Російської Федерації] як держави-агресора

Радник глави ОП [Офісу Президента] Михайло Подоляк вирішив не чекати висновків СБУ [Служби безпеки України] про автентичність запису і заявив, що *«Медведчук завжди був і є залежною особою від РФ [Російської Федерації] як держави-агресора»*.

Смірнов Ю. Операція «Другий термін»: навіщо Зеленський давить Медведчука і що ще загрожує куму Путіна [Електронний ресурс] / Юрій Смірнов // Ліга. Новини. – 2021. – 25 лют. (дата запиту: 26.02.2021).

захисник «русского мира» та російської церкви

[У свою чергу аналіз запитів демонструє напрямок інтересів депутата.] Так, наприклад, Віктор Медведчук підтверджує реноме *захисника «русского мира» та російської церкви*.

Саліженко О. #ПортретНардепа: як перевірити роботу депутата на сайті ВРУ [Електронний ресурс] / Олександр Саліженко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 03.12.2021).

захисник «русского мира» та російської церкви, імплементації «формули Штайнмаєра» та сфокусованості на темі окупованих територій Донбасу

У своїй парламентській діяльності [Віктор] Медведчук підтверджує реноме захисника «русского мира» та російської церкви, імплементації «формули Штайнмаєра» та сфокусованості на темі окупованих територій Донбасу.

Там само.

кадебешна «шістка»

Минуло 40 років, і тепер уже не кадебешна «шістка», а дійсний член (академік) Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук і професор [Віктор] Медведчук опинився на лаві підсудних.

Огородник С. Домашній арешт за державну зраду – клоунада, на яку ми заслужили [Електронний ресурс] / Сергій Огородник // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 16 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

кум [Володимира] Путіна під домашнім арештом

У Верховній Раді свої МФО також має низка й інших нардепів – ексслуга Олександр Дубінський, спікер Руслан Стефанчук, скандальний заступник голови фракції Микола Тищенко, новопризначена лідерка партії «Слуга народу» Олена Шуляк, позафракційний та підсанкційний Андрій Деркач, кум [Володимира] Путіна під домашнім арештом Віктор Медведчук та багато інших.

Саліженко О. Разумков, Дубінський, Стефанчук та інші: нахіба нардепам об'єднання депутатів у Раді [Електронний ресурс] / Олександр Саліженко // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 18 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

кум ворога українського народу

[(Віктор) Медведчук – це кум (Володимира) Путіна чи не кум?] Тобто, Медведчук – це *кум ворога українського народу*.

Яценюк А. Чому Козак, Медведчук і Путін – одне й те саме / А. Яценюк [Електронний ресурс] // Свобода Слова Савіка Шустера: сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 05 лют. (дата запити: 31.12.2021).

людина, яка може в будь-який момент подзвонити до [Володимира] Путіна

[З 2014 року він (Віктор Медведчук) системно працював над своєю політичною реінкарнацією.] Спочатку як ... *людина, яка може в будь-який момент подзвонити до [Володимира] Путіна*.

Романюк Р. Медведчук бідкається, Львовчкін розводить руками: як живе ОПЗЖ після санкцій [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 25 лют. (дата запити: 26.02.2021).

недоторканна персона

... досі Віктор Медведчук вважався *недоторканною персоною*.

Войтків В. Бан для каналів Медведчука: що далі? [Електронний ресурс] / Валентин Войтків // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 04 лют. (дата запити: 04.02.2021).

один із лідерів проросійських сил в Україні, що має свою групу депутатів у парламенті та фактично контролює три інформаційні телеканали

[З 2014 року він (Віктор Медведчук) системно працював над своєю політичною реінкарнацією. Спочатку як переговорник з Росією та як *людина, яка може в будь-який момент подзвонити до (Володимира) Путіна*.] Згодом, як *один із лідерів проросійських сил в Україні, що має свою групу*

депутатів у парламенті та фактично контролює три інформаційні телеканали.

Романюк Р. Медведчук бідкається, Львовчкін розводить руками: як живе ОПЗЖ після санкцій [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 25 лют. (дата запиту: 26.02.2021).

одіозна фігура в українському політикумі

Медведчук [Віктор] – *одіозна фігура в українському політикумі.*

Огородник С. Домашній арешт за державну зраду – клоунада, на яку ми заслужили [Електронний ресурс] / Сергій Огородник // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 16 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

особистий посланець Володимира Путіна

[... досі Віктор Медведчук вважався недоторканою персоною.] *Особистим посланцем Володимира Путіна, з яким конфліктували і боролися хіба що на публіку.*

Войтків В. Бан для каналів Медведчука: що далі? [Електронний ресурс] / Валентин Войтків // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 04 лют. (дата запиту: 04.02.2021).

переговірник із Росією

[З 2014 року він (Віктор Медведчук) системно працював над своєю політичною реінкарнацією.] Спочатку як *переговірник з Росією ...*

Романюк Р. Медведчук бідкається, Львовчкін розводить руками: як живе ОПЗЖ після санкцій [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 25 лют. (дата запиту: 26.02.2021).

перший експонат у музеї деолігархізації часів [Володимира] Зеленського

Рада нацбезпеки на даному етапі стала для [Володимира] Зеленського інструментом, який дозволив окреслити «коридор можливостей»: або ми дружимо, або є ризик повторити долю [Віктора] Медведчука, якому судилось стати *першим експонатом в музеї деолігархізації часів [Володимира] Зеленського*.

Романюк Р. Від любові до імпичменту: як відбувається деолігархізація від Зеленського / Роман_Романюк, Роман Кравець [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 18 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

підозрюваний у державній зраді

[По-друге, ще з травня 2021 говорилося, що домашній арешт (Віктора) Медведчука – найоптимальніший варіант з політичної точки зору.] *Підозрюваний у державній зраді* не на волі, що логічно з таким серйозним звинуваченням.

Амінов Б. План готувався ще з літа: чому замість СІЗО Медведчука відправили додому [Електронний ресурс] / Богдан Амінов // Сьогодні. – 2021. – 13 жовт. (дата запиту: 15.10.2021).

підозрюваний у державній зраді кум [Володимира] Путіна

На *підозрюваного у державній зраді кума [Володимира] Путіна* голову політради партії «Опозиційна платформа – За життя» Віктора Медведчука вдягнули електронний пристрій стеження.

На Медведчука вдягли браслет контролю [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 14 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

політичне плацебо для [Володимира] Зеленського

Тейзе Є. Коментар: Медведчук як *політичне плацебо для Зеленського* [Електронний ресурс] / Євген Тейзе // Deutsche

Welle : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 23 лют. (дата запити: 30.04.2021).

політичний банкрут

Штрих перший: *політичний банкрут* [Віктор Медведчук]

Чопа В. Геній антихаризми, або Чому Медведчука ніхто і ніколи не пожаліє? [Електронний ресурс] / Віктор Чопа // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 12 трав. (дата запити: 17.05.2021).

потенційний кандидат у президенти від партії ОПЗЖ [Опозиційна платформа – За життя]

Ще наприкінці року [Віктор] Медведчук фігурував у соціологічних дослідженнях як *потенційний кандидат у президенти від партії ОПЗЖ* [Опозиційна платформа – За життя].

Кравець Р. Мінус Медведчук, плюс Порошенко – суб'єктивні підсумки 2021-го [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 30 груд. (дата запити: 30.12.2021).

скривджений кум

У самому таборі ображених не думають, що [Володимир] Путін піде на відкриту конфронтацію на Донбасі через *скривдженого кума* [Віктора Медведчука].

Романюк Р. Медведчук бідкається, Львовчкін розводить руками: як живе ОПЗЖ після санкцій [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 25 лют. (дата запити: 27.02.2021).

справжній лідер ОПЗЖ [Опозиційної партії – За життя]

«Якщо подивитись, де і що Вітя [Віктор Медведчук] просуває зараз в медіа, то там два меседжа: паралельно на одних і тих самих сайтах виходять статті, що “Медведчук – *справжній лідер ОПЗЖ* [Опозиційної партії – За життя]” і що “Львовчкін злив канали Медведчука Зеленському”», – розповідає співрозмовник з оточення лідера «газовиків».

Там само.

«старий» політик

На відміну від інших *«старих» політиків*, на кшталт Петра Порошенка чи Віктора Медведчука, [Юлія] Тимошенко ні дня не відкидала можливості щодо співпраці зі «Слугою народу».

Кравець Р. Вова + Юля = ? Чи може Тимошенко знову стати прем'єром [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 08 квіт. (дата запиту: 09.09.2021).

шеф Іллі Киви

Шеф Іллі Киви і кум Путіна – Віктор Медведчук – зараз під домашнім арештом.

Орляк О. Обеззброєний науКивець [Електронний ресурс] / Орляк Андрій // УНІАН: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 21 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

МЕДВЕДЧУК ВІКТОР, КОЗАК ТАРАС, ПУТІН ВОЛОДИМИР

одне й те саме

Яценюк А. Чому Козак, Медведчук і Путін – *одне й те саме* / А. Яценюк [Електронний ресурс] // Свобода Слова Савіка Шустера: сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 05 лют. (дата запиту: 31.12.2021).

МЕЛЬНИК ВАДИМ

ще один із роду [Андрія] Єрмака-[Олега] Татарова-[Андрія] Гмиріна

Ніколаєнко Т. *Ще один з роду Єрмака-Татарова-Гмиріна*: БЕБ роблять ковчегом для кадрів Януковича [Електронний ресурс] / Тетяна Ніколаєнко // Цензор. Нет. – 2021. – 28 лип. (дата запиту: 26.11.2021).

МЕНДЕЛЬ ЮЛІЯ

SMM-спеціаліст [влади Володимира Зеленського]

Юлія Мендель – *SMM-спеціаліст* [влади Володимира Зеленського] [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 10.12.2021).

фанатка імперії сміху Володимира Зеленського, яка просто з крісла під телевизором у квартирі в іпотеці потрапила в команду[Квартал 95]

Глядачка 95 кварталу і *фанатка імперії сміху Володимира Зеленського* [Юлія Мендель], *яка просто з крісла під телевизором у квартирі в іпотеці потрапила в команду* [Квартал 95].

Трощинська Н. Юлія Мендель і її постправа [Електронний ресурс] / Наталія Трощинська // Детектор медіа: інтернет-видання. – 2021. – 25 лип. (дата запиту: 30.12.2021).

МЕРКЕЛЬ АНГЕЛА

демократичний монарх

[Ангела] Меркель була і поки що є «*демократичним монархом*».

Клімкін П. Ключ до нової Німеччини: як нам будувати відносини з наступником Меркель [Електронний ресурс] / Павло Клімкін // Європейська правда. – 2021. – 29 верес. (дата запиту: 04.10.2021).

легендарна «мутті»

А ще вона [Ангела Меркель] довела та підтвердила, що *легендарна «мутті»* наприкінці свого терміну почала робити дивні, необґрунтовані помилки.

Сидоренко С. З Росії без любові: як Путін не виконав прощальне прохання Меркель [Електронний ресурс] / Сергій

Сидоренко // Європейська правда. – 2021. – 19 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

МЕШКОВ ЮРІЙ

політичний пенсіонер

Москва по жертвувала тодішнім президентом Криму Юрієм Мешковим, який назавжди перетворився на *політичного пенсіонера*.

Портников В. Пропозиція зрадити Батьківщину [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Крим. Реалії. – 2021. – 22 квіт. (дата запиту 10.12.2021).

МИКИТАСЬ МАКСИМ

колишній учасник тіньових стосунків влади з бізнесом

... колишній учасник тіньових стосунків влади з бізнесом [Максим Микитась] почав бити на сполох через корупцію, розповідати про нібито рейдерство «Укрбуду» за участі [Олега] Татарова і скаржитись на «безпрецедентні» порушення своїх прав.

Лукашова С. «Я сиджу – а він у владі!» Микитась про покази на заступника голови ОП Татарова і помсту за це [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 20 січ. (дата запиту: 20.01.2020).

МИЛОВАНОВ ТИМОФІЙ

людина, яка сама себе називала дебілом

Стало відомо, що цього [Германа] Галущенка рекомендувала *людина, яка сама себе називала «дебілом»*, [Тимофій] Милованов.

Ще одна лялька-маріонетка, яка прикриватиме інтереси олігархів: Павловський про ймовірного міністра енергетики Галущенка [Електронний ресурс] // Перший Незалежний: сайт телеканалу. – 2021. – 27 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

МИТРОПОЛИТ ОНУФРІЙ

головний піп московської церкви в Україні

Головний піп московської церкви в Україні під час великодньої служби в Києві жбурляв писанками у парафіян [Електронний ресурс] // Українська літературна газета : сайт газети. – 2021. – 05 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

МІКІТЕН СЕРГІЙ

активний учасник та організатор заходів із заперечення пандемії, проти карантину, чіпування, вакцинації, 5G і так далі

3 літа 2020-го Сергій Мікітен став активним учасником та організатором заходів із запереченням пандемії, проти карантину, чіпування, вакцинації, 5G і так далі.

Мороз О. Намордник залиште Біллу Гейтсу: як працює антиковідний рух в Україні [Електронний ресурс] / Оксана Мороз // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 19 січ. (дата запиту: 19.11.2021).

типовий представник організованого руху заперечення пандемії COVID-19

Сергій Мікітен – типовий представник організованого руху заперечення пандемії COVID-19, який у другій половині 2020 прийшов на зміну емоційним висловлюванням блогерів у соціальних мережах.

Там само.

МОРАВЕЦЬКИЙ МАТЕУШ, КАЧИНСЬКИЙ ЯРОСЛАВ. МАРІН ЛЕ-ПЕН, ОРБАН ВІКТОР, АБАСКАЛЬ САНТЬЯГО

дуже небезпечна родина [Володимира] Путіна

[Депутатка від партії «Польща 2050» Ганна Гіль-Пьонтек звернула увагу в своєму коментарі на те, що серед учасників суботньої зустрічі переважали європейські прихильники Володимира Путіна:] «Ця зустріч, на жаль, є, на мою думку, проявом включення нас, поляків, до такої дуже небезпечної

родини [Володимира] *Путіна* [Моравецький Матеуш, Качинський Ярослав. Марін Ле-Пен, Орбан Віктор, Абаскаль Сантьяго] ...».

Вітович В. І «родина Путіна»: у Варшаві відбулася зустріч ультраправих політиків з усієї Європи [Електронний ресурс] / Ігор Вітович // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 07 груд. (дата запити: 31.12.2021).

«родина [Володимира] Путіна»

Вітович В. І «*родина Путіна*»: у Варшаві відбулася зустріч ультраправих політиків з усієї Європи [Електронний ресурс] / Ігор Вітович // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 07 груд. (дата запити: 31.12.2021).

МУРАЄВ ЄВГЕН

відвертий прокремлівський ідеолог

Ну неможливо зрозуміти і сприйняти постійну присутність у напіваналітичних програмах та ток-шоу *відвертого прокремлівського ідеолога* ... Євгена Мураєва на телеканалі «Україна 24», де він з надривом «мочить» Україну, її державність, самостійність і все, що до цього дотичне.

Пархомчук Т. Лише бізнес – і нічого особистого: Медіахолдинг олігарха Ахметова виявляє неприховану лояльність до президента Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 12 жовт. – С. 4.

лідер партії частини проросійських уламків та відголоків Партії регіонів

Ну неможливо зрозуміти і сприйняти постійну присутність у напіваналітичних програмах та ток-шоу ... *лідера партії частини проросійських уламків та відголоків Партії регіонів* – «Наші» Євгена Мураєва на телеканалі «Україна 24», де він з надривом «мочить» Україну, її державність, самостійність і все, що до цього дотичне.

Там само.

НАУМОВ АНДРІЙ

головний «контролер порядності» спецслужби

Таємний кадр СБУ: Alter Ego *головного «контролера порядності» спецслужби Андрія Наумова (розслідування)* [Електронний ресурс] // Радіо Свободи. – 2021. – 29 жовт. (дата запити: 29.10.2021).

права рука [Івана] Баканова

Лукашова С. «Мене зіштовхували із Зеленським лобами». Біглий СБУшник Нескоромний і його кум Расюк про «замах на *праву руку Баканова*» [Електронний ресурс] / Соня Лукашова // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 11 жовт. (дата запити: 13.10.2021).

права рука голови СБУ [Служби безпеки України] Івана Баканова

Але за останній рік усі сфери тіньового бізнесу СБУ [Служби безпеки України] підім'яв під себе *права рука ... голови СБУ Івана Баканова Андрій Наумов*», – зазначив він [Юрій Бутусов].

Полковника СБУ затримали за підготовку вбивства «*правої руки*» Баканова – Бутусов [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 23 січ. (дата запити: 23.01.2020).

НАУСЄДА ГІТАНАС

справжній друг України

Ірина Герашенко про виступ Президента Литви: це була промова *справжнього друга України* [Електронний ресурс] // Європейська Солідарність: сайт політичної партії. – 2021. – 19 берез. (дата запити: 17.12.2021).

НЕВІДОМІ ПОЛІТИЧНІ АДРЕСАТИ

заробітчани від політики

[Сьогодні партія очистилася від випадкових попутників і прилипал, які традиційно присмоктуються до партій влади.] Немало цих *заробітчан від політики* зосереджені в олігархічних групах "Довіра" і "За майбутнє" і справно служать Банковій, голосуючи разом зі слугами всі корупційні і лобістські, небезпечні для країни закони.

Герашенко І. "Європейська солідарність" про "боротьбу президента з олігархами" [Електронний ресурс] / Ірина Герашенко // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 21 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

мерське охвістя від Одеси до Полтави й Чернігова

Від цього [зухвалої поведінки Кремля] в Україні заметушилась саранча з руськомірськими тарганами на кшталт ... *мерського охвістя від Одеси до Полтави й Чернігова...*

Філіпчук Г. Коли з нами Бог і правда... / Георгій Філіпчук // Слово Просвіти. – 2021. – 16–22 груд. – С. 3.

монархічно-кадетсько-есдеківське (поки недобитого) бандоугруповання у Верховній Раді

Від цього [зухвалої поведінки Кремля] в Україні заметушилась саранча з руськомірськими тарганами на кшталт ... *монархічно-кадетсько-есдеківського (поки недобитого) бандоугруповання у Верховній Раді...*

Там само.

саранча з руськомірськими тарганами у Верховній Раді

Від цього [зухвалої поведінки Кремля] в Україні заметушилась *саранча з руськомірськими тарганами... у Верховній Раді...*

Там само.

НЕСКОРОМНИЙ ДМИТРО

біглий СБУшник

Лукашова С. «Мене зіштовхували із Зеленським лобами». *Біглий СБУшник* Нескоромний і його кум Расюк про «замах на праву руку Баканова» [Електронний ресурс] / Соня Лукашова // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 11 жовт. (дата запиту: 13.10.2021).

НОВОСАД ГАННА, МАНДЗІЙ ЛЮБОМИРА, ШКАРЛЕТ СЕРГІЙ

міністри-тимчасовики

Втім, жоден із цих *міністрів-тимчасовиків* [Ганна Новосад, Любомира Мандзій, Сергій Шкарлет] так і не встигав особисто заглибитися в суть проблеми, розібратися в ній та осягнути ціну таких поспішних нововведень, а навпаки, продовжував їх упроваджувати.

Тимошик М. Українська гуманітарна наука під дамокловим мечем «Скопусу» [Електронний ресурс] / Микола Тимошик // Слово Просвіти. – 2021.– 14–20 січ. (дата запиту: 16.01.2021).

ОЛІГАРХ

представник нечесного капіталу

Я б замінив його [слово «олігарх»] словом «*представник нечесного капіталу*».

Явтухівський О. Партія чесного капіталу [Електронний ресурс] / Олександр Явтухівський // Україна молода. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

ОМЕЛЬЧЕНКО ОЛЕКСАНДР

убивця трамваїв та Сінного ринку

Убивця трамваїв та Сінного ринку [Олександр Омельченко] Огородник С. Забудова на забудові: хто з очільників Києва виявився найбільшим ворогом столиці? [Електронний

ресурс] / Сергій Огородник // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 17 жовт. (дата запиту: 17.10.2021).

ОМЕЛЬЧЕНКО ОЛЕКСАНДР, ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ ЛЕОНІД, ПОПОВ ОЛЕКСАНДР, КЛИЧКО ВІТАЛІЙ

найбільші вороги столиці

Огородник С. Забудова на забудові: хто з очільників Києва виявився *найбільшим ворогом столиці*? [Електронний ресурс] / Сергій Огородник // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 17 жовт. (дата запиту: 17.10.2021).

ОПОБЛОКІВЦІ

жертви «зеленого режиму»

Однак співрозмовники УП [Української правди] в ОПЗЖ [Опозиційній партії – За життя] вірять, що на ролі *жертв «зеленого режиму»* вони таки зможуть зібрати до +5% для рейтингу партії.

Романюк Р. Медведчук бідкається, Львовчкін розводить руками: як живе ОПЗЖ після санкцій [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 25 лют. (дата запиту: 27.02.2021).

ПАЛИЦЯ ІГОР, ОЛІЙНИК СВЯТОСЛАВ, ШАПОВАЛОВ ЮРІЙ, ДУБІНСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР

«ковалі перемоги» [Володимира] Зеленського

Симптоматично, що станом на березень 2021-го ніхто зі згаданих *«ковалів перемоги»* [Володимира] Зеленського [Ігор Палиця, Святослав Олійник, Юрій Шаповалов, Олександр Дубінський] не є депутатом його фракції.

Бе!команда: скільки депутатів Коломойського залишилось у «Слузі народу» [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 04 берез. (дата запиту: 05.03.2021).

ПАВЛЮК ІЛЛЯ

класичний контрабандист

«Ілля [Павлюк] як *класичний контрабандист* часом тягнув ну дуже дивних людей у регіонах...» – пригадує в розмові з УП [Українською правдою] один із тодішніх впливових членів Зе!команди.

Романюк Р. Хмільний кардинал Ілля Павлюк: дружба із Зеленським і вплив на «Слугу народу» [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 18 лют. (дата запиту: 18.02.2021).

«король контрабанди» західної митниці

Тоді ЗМІ називали його [Іллю Павлюка] «*королем контрабанди*» західної митниці.

Там само.

«король контрабанди» часів [Віктора] Януковича

Звідки «*король контрабанди*» часів [Віктора] Януковича знає президента, чому [Володимир] Зеленський довірив [Іллі] Павлюку вибори, як запій коштував бізнесмену десятка людей у списку та хто зараз входить у «групу Павлюка», розібралась «Українська правда».

Там само.

один із будівничих тріумфу [Володимира Зеленського] на перевиборах Ради

Після перемоги на президентських виборах Володимира Олександровича [Зеленського], чернівецький друг президента [Ілля Павлюк] був *одним із будівничих його тріумфу на перевиборах Ради*.

Там само.

один із ключових штабістів Зе!команди

Під час президентської кампанії [Ілля] Павлюк насправді був *одним із ключових штабістів Зе!команди*.

Там само.

«смотрящий» за митницею

Однак це не відповідає на запитання, як познайомились колишній керівник «Кварталу» [Володимир Зеленський] і *«смотрящий» за митницею* [Ілля Павлюк].

Там само.

хмільний кардинал

Романюк Р. *Хмільний кардинал* Ілля Павлюк: дружба із Зеленським і вплив на «Слугу народу» [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 18 лют. (дата запиту: 18.02.2021).

чернівецький друг Президента

Після перемоги на президентських виборах Володимира Олександровича [Зеленського] *чернівецький друг президента* [Ілля Павлюк] був одним із будівничих його триумфу на перевиборах Ради.

Там само.

чистий смотрящий від [Ігоря] Калетника

«Ілля [Павлюк] був *чистим смотрящим від [Ігоря] Калетника*», – в неформальній розмові з УП [Українською правдою] пригадує минуле чернівецького бізнесмена один із працівників Кабміну часів [Миколи] Азарова.

Там само.

ПАЛЬЧЕВСЬКИЙ АНДРІЙ

проросійський політик

Сьогодні державний телеканал «Дом» замовив за 12 мільйонів гривень коштів платників податків виробництво ток-шоу *проросійському політику* Андрію Пальчевському, колишньому кандидату в депутати до Держдуми РФ, колишньому заступнику міністра в уряді [Миколи] Азарова, колишньому кандидату в мери Києва, якого просував Вадим Столар.

Бутусов Ю. Проросійський Пальчевський на державному каналі під час війни [Електронний ресурс] / Юрій Бутусов // Цензор.НЕТ. – 2021. – 10 груд. (дата запиту: 17.12.2021).

ПАШИНСЬКИЙ СЕРГІЙ

політичний соратник і товариш [Арсена] Авакова

[Саме тому президент час від часу влаштовує (Арсенові) Авакову свого роду раптові перевірки, забираючи у того частину якихось активів чи впливу. Наприклад, як в історії із закриттям нелегальних ігрових залів, які МВС роками «не помічала» за часів [Петра] Порошенка і які на вимогу [Володимира] Зеленського Аваков мусив закрити за кілька днів.] Або арешт *політичного соратника і товариша Авакова* Сергія Пашинського, якого навіть глава МВС не зміг вигородити від затримання.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград: сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 10.12.2021).

ПЕТРОВ ВОЛОДИМИР

чорний технолог

З іншого боку, зуб на [Андрія] Смирнова має [Андрій] Єрмак, бо думає, що той медійно працював проти нього і його кума Миколи Тищенка через *чорного технолога* Володимира Петрова.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград: сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 10.12.2021).

ПІДПАЛИЙ В'ЯЧЕСЛАВ

доволі одіозна особистість

Суддя, який обирав запобіжний захід [Вікторові] Медведчуку, – В'ячеслав Підпалий – виявився *доволі одіозною особистістю*.

Огородник С. Домашній арешт за державну зраду – клоунада, на яку ми заслужили [Електронний ресурс] / Сергій Огородник // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 16 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

ПІХОВШЕК В'ЯЧЕСЛАВ

одіозний телепропагандист

Такі політичні «персонажі», як В. Медведчук, В. Рабінович, Ю. Бойко, В. Новинський, М. Бужанський, А. Портнов, О. Лукаш, А. Герман, О. Бондаренко, *одіозний телепропагандист* В. Піховшек, котрі відверто демонстрували антидержавну риторику на згаданих телеканалах, та й не тільки на них.., – мали б уже давно бути запрошені до СБУ[Служби безпеки України]!

Лук'ячук Г. Кремлівську пропаганду – на смітник! / Георгій Лук'ячук // Слово Просвіти. – 2021. – 18–24 лют. – С. 2.

ПЛАВ'ЮК МИКОЛА

останній романтик української революції

Він [Микола Плав'юк] – *останній романтик української революції*.

Червак Б. Останній романтик Української революції [Електронний ресурс] / Богдан Червак // Історична правда: сайт газети. – 2021. – 11 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

ПОДОЛЯК МИХАЙЛО

антикризовий радник голови Офісу Президента

Джерело: антикризовий радник голови Офісу президента Михайло Подоляк у коментарі «Радіо Свобода» щодо статті

«Української правди» про початок конфлікту ОП й [Ріната] Ахметова

Офіс президента: Яка мета в Ахметова, сьогодні не зовсім очевидно [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 12 листоп. (дата запиту: 12.11.2021).

ПОДОЛЯК МИХАЙЛО, АРЕСТОВИЧ ОЛЕКСІЙ

випадкові люди в кадрі [влади Володимира Зеленського]

Михайло Подоляк та Олексій Арестович – *випадкові люди в кадрі* [влади Володимира Зеленського] [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 10.12.2021).

ПОЛІЩУК ОЛЕГ

викривач корупції в «Енергоатомі»

Звільнення *викривача корупції в «Енергоатомі»*: НАЗК передумало виносити припис Шмигалю [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 03 берез. (дата запиту: 05.03.2021).

ПОПОВ ОЛЕКСАНДР

батько недобуду Поштової площі

Голова КМДА [Київської міської державної адміністрації] [Олександр] Попов – *батько недобуду Поштової площі* [підзаголовок]

Огородник С. Забудова на забудові: хто з очільників Києва виявився найбільшим ворогом столиці? [Електронний ресурс] / Сергій Огородник // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 17 жовт. (дата запиту: 17.10.2021).

ПОРОШЕНКО ПЕТРО

батько й мати Української держави

«Окремо я хочу звернутися до одного народного депутата ... *батька і матері ... Української держави* [Петра Порошенка], де все починали він і його команда».

Зеленський: Канали Порошенка показують агентів Кремля частіше, ніж масло Roshen [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 05 лют. (дата запити: 08.02.2021).

відомий монополіст патріотизму

«Окремо я хочу звернутися до одного народного депутата, *відомого монополіста патріотизму*, батька і матері, можна сказати, Української держави [Петра Порошенка], де все починали він і його команда».

Зеленський: Канали Порошенка показують агентів Кремля частіше, ніж масло Roshen [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 05 лют. (дата запити: 08.02.2021).

ворог №1 [Володимира] Путіна

«Я впевнений, що тепер, коли [Петро] Порошенко, український народ, воїни, наша армія й добровольці звільнили дві третини території, після цього він *ворог №1* [Володимира] *Путіна...*» – підсумував [Валерій] Чалий.

Чалий заявив, що переслідування Порошенка – умова зустрічі Зеленського із Путіним [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 26 груд. (дата запити: 31.12.2021).

гетьман-захисник, який неухильно відстоює інтереси країни

У всіх цих подіях [Петро] Порошенко поставав у ролі *гетьмана-захисника, який неухильно відстоює інтереси країни*.

Середа Є. Елвіс, Франкенштейн, Енді Уорхол і Зеленський [Електронний ресурс] / Євген Середа // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 13 черв. (дата запити: 20.06.2021).

головний критик [Володимира] Зеленського

Не пройшов повз і *головний критик* [Володимира] *Зеленського* – Петро Порошенко, заявивши, що в 2018 його команда ініціювала обмежувальні заходи проти проросійських телеканалів в Україні, але вони не запрацювали через "накладення на початок виборчої кампанії".

Калістратенко А. Телевізійна скринька Пандори: як Зеленський ввів санкції проти каналів Медведчука [Електронний ресурс] / Андрій Калістратенко // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 03 лют. (дата запиту: 04.02.2021).

головний символ націоналізму в Україні

– Загалом дивно, що *головним символом націоналізму в Україні* став [Петро] Порошенко.

Руденко Є. Стендап-комік Антон Тимошенко: Головне – не дати Зеленському загатись у чувака, який втопився [Електронний ресурс] / Євген Руденко, Дмитро Ларін // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

грубий і самовпевнений олігарх

Вона [моя тітка] співчувала молодому новачку [Володимирові Зеленському], що стояв перед *грубим і самовпевненим олігархом* [Петром] Порошенком, який автобусами підвіз людей, щоб створити натовпи підтримки.

Корба Г. Секс, аристократ Єрмак і старий Путін: головне з книги Юлії Мендель [Електронний ресурс] / Галина Корба // BBC Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 22 лип. (дата запиту: 04.10.2021).

державний муж

Кригель М. У порівнянні з Путіним в очах Заходу Зеленський виглядає істинним демократом, а Порошенко *державним мужем* – політолог Олександр Мотиль [Електронний ресурс]

/ Михайло Кригель // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 19 лип. (дата запиту: 23.07.2021).

досвідчений політик, звиклий до подвійної гри

Після виборів [Петро] Порошенко, як *досвідчений політик, звиклий до подвійної гри*, був готовий до ситуативного «перемир'я».

Романюк Р. Від любові до імпичменту: як відбувається деолігархізація від Зеленського / Роман Романюк, Роман Кравець [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 18 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

єдиний Президент України, який не жив на державній дачі

До слова, Петро Порошенко – *єдиний президент України, який не жив на державній дачі*.

В партії Порошенка вимагають від Зеленського з'їхати з державної резиденції і жити як "простий Голобородько" [Електронний ресурс] // ASPI: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 15 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

і олігарх, і важливий гравець

При цьому це неможливо без Петра Порошенка, який є *і олігархом, і важливим гравцем*.

Гончаренко Ю. «Бацька» Зеленський – маленький диктатор великої України? [Електронний ресурс] / Юрій Гончаренко // Site.ua. – 2021. – 15 лют. (дата запиту: 16.02.2021).

лідер найбільшого опозиційного об'єднання держави

«Ми давно акумулюємо інформацію про наміри влади використати правоохоронний блок для кримінального переслідування п'ятого Президента України [Петра Порошенка] як *лідера найбільшого опозиційного об'єднання держави...*» – говорить [Віктор] Кононенко.

Влада системно переслідує Петра Порошенка, силовикам дали команду фальсифікувати кримінальні справи – генерал СБУ [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 11 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

людина, яка відновила Збройні Сили України, зробила максимально для того, щоб опір Москві на всіх фронтах гібридної війни проти України був максимальним

«[І цю людину (Петра Порошенка) сьогодні звинувачують у державній зраді.] *Людину, яка відновила Збройні Сили України, зробила максимально для того, щоб опір Москві на всіх фронтах гібридної війни проти України був максимальним...*» – наголошує народний депутат [Володимир Ар'єв].

Володимир Ар'єв про переслідування Порошенка: це кремлівський сценарій, Путін відкриває шампанське [Електронний ресурс] // Європейська солідарність: сайт політичної партії. – 2021. – 20 груд. (дата запити: 31.12.2021).

людина, яка вміла збиратися і концентруватися для великих справ

«Петро Олексійович [Порошенко] – це *людина, яка вміла збиратися і концентруватися для великих справ*».

Аваков: Порошенко – не ворог України [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 02 берез. (дата запити: 05.03.2021).

людина, яка дуже добре ділила українське суспільство

– Але ж [Петро] Порошенко був тією *людиною, яка дуже добре ділила українське суспільство*, особливо під кінець своєї каденції.

Кириленко О. Частина електорату Порошенка починає з цікавістю дивитись на Зеленського – Вадим Васютинський [Електронний ресурс] / Ольга Кириленко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 23 лют. (дата запити: 23.02.2021).

наша внутрішня політика

«Порошенко [Петро] – це *наша внутрішня політика*».

Аваков: Порошенко – не ворог України [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 02 берез. (дата запити: 05.03.2021).

не ворог України

Аваков: Порошенко – *не ворог України* [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 берез. (дата запиту: 05.03.2021).

новий Президент за старими правилами

Акт 6. Петро Порошенко – *новий президент за старими правилами* [підзаголовок]

Заболотний Н. Історія президентів України в семи актах, або Чому театр одного актора нам не підходить [Електронний ресурс] / Назар Заболотний, Марія Очеретяна. Центр спільних дій // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 03.12.2021).

один із найбільших архітекторів новітньої української державності

Президента Петра Порошенко по праву вважають *одним із найбільших архітекторів новітньої української державності*.

Петро Порошенко – президент епохи гідності // Літературна Україна. – 2021. – 27 берез. – С. 1.

один із найсильніших сучасних європейських лідерів

Очолює цю силу [«Європейську Солідарність»], на моє переконання, один із найсильніших сучасних європейських лідерів – Петро Порошенко, який, серед іншого має одну просто визначну рису – волю до дії.

Петро Порошенко – президент епохи гідності // Літературна Україна. – 2021. – 27 берез. – С. 3.

один із творців Партії регіонів

Тим часом, нагадаємо, *одним із творців Партії регіонів* був п'ятий український президент України Петро Порошенко.

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук //

Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запити: 29.12.2021).

один із тих, хто втратив Донбас

[Володимир] Зеленський заявив, що експремиєр парламенту Олександр Турчинов був *одним з тих, хто «втратив Крим»*, а п'ятий президент Петро Порошенко – *Донбас*.

Вуєць П. «Чорна п'ятниця» Зеленського: основні тези екстреного брифінгу президента [Електронний ресурс] / Павло Вуєць, Наталія Сокирчук // ГЛАВКОМ. – 2021. – 26 листоп. (дата запити: 26.12.2021).

п'ятий президент України, який разом з українським народом, ЗСУ [Збройними Силами України] й волонтерами в найважчі 2014-2015 рр. уберегли країну від повного розчленування Путіним і звільнили 70% окупованого Донбасу

Безумовно, партія має сильного лідера, Петро Порошенко вже вписаний в українську історію як *п'ятий президент України, який разом з українським народом, ЗСУ [Збройними Силами України] і волонтерами в найважчі 2014-2015 рр. уберегли країну від повного розчленування Путіним і звільнили 70% окупованого Донбасу*.

Геращенко І. «Європейська солідарність» про «боротьбу президента з олігархами» [Електронний ресурс] / Ірина Геращенко // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 21 груд. (дата запити: 31.12.2021).

політик верхнього ряду

«В принципі [Петрові] Порошенку, як і всім *політикам верхнього ряду*, глибоко в душі, думаю, все одно, якою буде ця Україна» – розмірковує Вадим Васютинський, соціальний психолог, професор лабораторії психології мас та спільнот Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Кириленко О. Частина електорату Порошенка починає з цікавістю дивитись на Зеленського – Вадим Васютинський [Електронний ресурс] / Ольга Кириленко // Українська

правда: сайт газети. – 2021. – 23 лют. (дата запиту: 23.02.2021).

політик-олігарх

Я щиро дякую йому [Петрові Порошенку], те, що закон працює – у перший же день після ухвалення, довів саме цей *політик-олігарх*, переконуючи усіх, що він лише політик, мужньо втратив частинку себе та своїх медіа-активів.

Петренко Р. Зеленський подякував Порошенку, який «довів, що закон про олігархів працює» [Електронний ресурс] / Роман Петренко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 10 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

послідовник Сатани

Керівник інформаційно-просвітницького відділу УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату] митрополит Ніжинський та Прилуцький Климент [Вечеря] назвав п'ятого президента України Петра Порошенка *послідовником Сатани*.

В УПЦ МП Петра Порошенка прирівняли до *послідовника Сатани* [Електронний ресурс] // Релігійна правда. – 2021. – 13 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

«президент балакучого язика»

Вона [Юлія Мендель] називає [Петра] Порошенка «*президентом балакучого язика*», оновлений правопис – «насаджений Порошенком», зарплату Мустафи Найєма в Укроборонпромі – «доволі жирною».

Куриленко О. «Боже, за скільки моментів при Богдані мені соромно, не передати»: про що у своїй книзі розповіла Юлія Мендель [Електронний ресурс] / Ольга Куриленко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 22 лип. (дата запиту: 23.07.2021).

Президент епохи гідності

Петро Порошенко – *президент епохи гідності* // Літературна Україна. – 2021. – 27 берез. – С. 1.

розумний негідник

Розумний негідник [Петро] Порошенко, який може собі дозволити кращих адвокатів країни, та щирий недоук Володимир Зеленський з командою недоуків у Державне бюро розслідувань – у двобої, в якому вже неможливий компроміс.

Друзенко Г. Третій тур, здатний рознести країну на друзки [Електронний ресурс] / Геннадій Друзенко // Цензор.нет. – 2021. – 25 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

«сивочолий гетьман»

[Окремо на (Петра) Порошенка працює ціла «віртуальна армія» ломів та «порохоботів» у соцмережах.] Вони щодня переконують користувачів у безальтернативності «сивочолого гетьмана», як називають п'ятого президента України у Фейсбуці.

Мусаєва С. Перша антиолігархічна: все, що потрібно знати про головну війну Зеленського – сили, цілі, тактика противників [Електронний ресурс] / Севгіль Мусаєва, Роман Романюк, Роман Кравець, Євген Будерацький, Сося Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 20 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

спільник [Віктора] Медведчука

Очевидно, що Офіс президента зацікавлений медійно закріпити за [Петром] Порошенком образ *спільника* [Віктора] *Медведчука*, аби вдарити у саме серце проукраїнського електорату «Європейської солідарності».

Кравець Р. Мінус Медведчук, плюс Порошенко – суб'єктивні підсумки 2021-го [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 30 груд. (дата запиту: 30.12.2021).

«старий» політик

На відміну від інших *«старих» політиків*, на кшталт Петра Порошенка чи Віктора Медведчука, [Юлія] Тимошенко ні дня не відкидала можливості щодо співпраці зі «Слугою народу».

Кравець Р. Вова + Юля = ? Чи може Тимошенко знову стати прем'єром [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 08 квіт. (дата запити: 09.09.2021).

товариш Петя

«Це була операція під назвою “Бурба”, впевнений що від *товариша Петі* [Петра Порошенка] ...».

Бурба приніс мені інформацію «з формулою ковіду та формулою вакцини», – Зеленський. ВІДЕО [Електронний ресурс] // Цензор.нет. – 2021. – 26 листоп. (дата запити: 30.12.2021).

товарищ Петро [Порошенко]

Це говорить про те, що з 19 року на мене як на Президента України нічого *товарищ Петро* [Порошенко] так і не знайшов.

Офшори Зеленського: як Pandora Papers вплинули на рейтинги влади [Електронний ресурс] // YouTube: сторінка Espresso.TV. – 2021. – 24 жовт. (дата запити: 30.12.2021).

«товарищ Петя»

«*Товарищ Петя*» [Петро Порошенко] – це не той лексикон, який сприяє консолідації політичних сил всередині країни. [Це КВН, 95 квартал, а не серйозна доросла відповідальна політика державного діяча].]

Лігостова О. «Просто плітки»: українські експерти реагують на заяви про держпереворот [Електронний ресурс] / Оксана Лігостова // Голос Америки : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 26 листоп. (дата запити 10.12.2021).

уособлення жаги до всеосяжної влади

Напередодні президентських виборів 2019 року [Арсен] Аваков висловлювався про коміка та шоумена Володимира Зеленського як про повну протилежність [Петрові] Порошенку, котрого очільник МВС [Міністерства внутрішніх справ] змальовував *уособленням жаги до всеосяжної влади*.

Черетун Д. 7 років Авакова: що він казав про Порошенка, Зеленського та свою відставку [Електронний ресурс] / Дмитро Черетун // Чесно : сайт громадської організації. – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

ярий борець із російською пропагандою і її агентами

Скажіть, а чому тоді на каналах *ярого борця з російською пропагандою і її агентами* [Петра Порошенка] цих самих агентів в останні три дні показують частіше, ніж рекламу вашого нового масла «Рошен»?

Зеленський: Канали Порошенка показують агентів Кремля частіше, ніж масло Roshen [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 05 лют. (дата запиту: 08.02.2021).

ПОРОШЕНКО ПЕТРО, ЗЕЛЕНЬКИЙ ВОЛОДИМИР

горе-президенти

Вважаю, що цей лист адресовано і до тих далеких країн, які не менш завзято «умиротворяють» Україну, ніж *горе-президенти* [Петро] Порошенко і [Володимир] Зеленський, які жодного разу не заявили, що хочуть перемогти Московію у цій війні, а лише мріють про її закінчення.

Фаріон І. Стаття Путіна: інструкція перемоги України над Москвою (персональна відповідь убивці України) [Електронний ресурс] / Ірина Фаріон // Українська правда. Блоги. – 2021. – 17 лип. (дата запиту: 23.11.2021).

ПОРОШЕНКО ПЕТРО, ТИМОШЕНКО ЮЛІЯ

політики загальнонаціонального рівня

Ті ж Петро Порошенко і Юлія Тимошенко як *політики загальнонаціонального рівня* могли б приділяти увагу у соцмережах таким закликам [щепитися].

Сокирчук Н. Чому «падає» Зеленський і його партія? Пояснюють соціологи, яким тепер погрожують [Електронний ресурс] / Наталія Сокирчук // Главком. – 2021. – 22 жовт. (дата запиту: 03.12.2021).

ПОРТМАН РОБ

друг величного народу України

Сенатор Роб Портман: Для мене за честь – бути *другом величного народу України* [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 13 черв. (дата запиту: 20.06.2021).

ПОРТНОВ АНДРІЙ

відомий діяч, якого дуже люблять проросійські медіа в Україні

– Дивіться, сьогодні, в день боротьби з корупцією Сполучені Штати Америки ввели санкції проти Андрія Портнова, *відомого діяча, якого дуже люблять проросійські медіа в Україні*.

«Президент не викорінює причини невдоволення в суспільстві. І санкції по Портнову вводить не РНБОУ, а держдеп США», – Юрій Бутусов [Електронний ресурс] // Цензор.НЕТ. – 2021. – 15 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

впливовий функціонер регіоналів на судово-правоохоронному полі

[У цей час у настроях ОАСКу пробивають паростки впливу ще одного «сірого кардинала» судової системи – Андрія Портнова.] У майбутньому – *впливового функціонера «регіоналів» на судово-правоохоронному полі*.

Лукашова С. Президентів багато – ОАСК один: як Павло Вовк став ганебним суддею десятиріччя [Електронний ресурс] / Сося Лукашова, Галина Чижик // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 15 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

сірий кардинал судової системи

У цей час у настроях ОАСКу [Окружного адміністративного суду Києва] пробивають паростки впливу ще одного *«сірого кардинала»* судової системи – Андрія Портнова.

Там само.

ПРИТУЛА СЕРГІЙ

один із фронтменів партії [«Голос»]

7 червня екскандидат від «Голосу» на мерських виборах у Києві *один з фронтменів партії* і телеведучий Сергій Притула заявив про вихід із партії.

Члени вінницького «Голосу» йдуть з партії. В Києві кажуть, що це не всі [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 10 черв. (дата запиту: 20.06.2021).

ПРОЙДАКОВ АРТУР

найкращий учитель України-2021

Проців Х. «Це не лише лінгвістичний процес, це про український погляд на світ»: як *найкращий вчитель України-2021* перейшов на українську [Електронний ресурс] / Христина Проців // Українська правда. Життя. – 2021. – 26 черв. (дата запиту: 30.06.2021).

ПРОТАСЕВИЧ РОМАН

«трофей» режиму самопроголошеного президента Олександра Лукашенка

Лідер білоруської опозиції Світлана Тихановська прокоментувала «інтерв'ю» затриманого журналіста Романа

Протасевича, назвавши його *«трофеєм»* режиму самопроголошеного президента Олександра Лукашенка.

Тихановська: Лукашенко використовує Протасевича в якості свого «трофея» [Електронний ресурс] // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 21 черв. (дата запиту: 21.06.2021).

ПУТІН ВОЛОДИМИР

абсолютне зло для України

У політичному сенсі для України нинішній президент Росії [Володимир Путін] – це *абсолютне зло*, оскільки для нього нетерпимим є саме існування України як держави (а не сателіта), існування українського народу, культури як чогось окремого.

Кудрін О. Путін і Лукашенко: два останні диктатори Європи – дружба міцнішає [Електронний ресурс] // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 19 січ. (дата запиту: 24.06.2021).

абсолютне зло для України

У політичному сенсі для України нинішній президент Росії [Володимир Путін] – це *абсолютне зло*, оскільки для нього нетерпимим є саме існування України як держави (а не сателіта), існування українського народу, культури як чогось окремого.

Там само.

[Адольф] Гітлер сьогодні

[Володимир] Путін – це [Адольф] *Гітлер сьогодні*.

Путін – учень Гітлера [Електронний ресурс] // Щоденний Львів: інтернет-портал. – 2021. – 09 трав. (дата запиту: 10.05.2021).

беззмінний і безстроковий правитель Росії

У *беззмінного і безстрокового правителя Росії* Владіміра Путіна сьогодні, 7 жовтня, черговий день народження, йому –

69, тобто зовсім небагато для людини, яка має практично необмежені можливості для медобслуговування.

Кудрін О. 69-річчя Путіна і 69-річчя Брежнєва – зв'язок часів і застоїв [Електронний ресурс] / Олег Кудрін // Укрінформ. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 29.11.2021).

беззмінний російський президент

[У 2018 році на чергових перевиборах Путіна йому підібрали спаринг-партнера.] Головним конкурентом *беззмінного російського президента* тоді став комуніст Павло Грудинін.

Казарін П. Три висновки. Хто може прийти після Путіна? [Електронний ресурс] / Павло Казарін // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 01 серп. (дата запиту: 31.12.2021).

бомба з таймером, виставленим навмання

Гончаренко О. Путін – немов *бомба з таймером, виставленим навмання* [Електронний ресурс] / Олексій Гончаренко // Главком. – 2021. – 9 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

верховний лисогном расейської педерації

На сайті Кремля *верховний лисогном расейської педерації ...* [Володимир Путін], наваяв довгого і надзвичайно брехливого і тупого листа, в якому вчергове стверджував, що начебто Українці і угротюркська з монголотатарською суміш є одним народом.

Відповідь кремлівському карлику [Електронний ресурс] // Інтелект нації: сайт. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 20.11.2021).

«вершитель доль» із контори

Презирство до об'єктів оперативних розробок властиве *«вершителям доль» з контори* [Володимирові Путіну].

Прилипко О. Російсько-Білоруська матрешка : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний

ресурс] / Олександр Прилипка // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

виродок віку

Ти [Володимир Путін] – *виродок віку*...

Лист українських козаків кремлівському карлику [Електронний ресурс] // Українські легенди : сайт. – 2021. (дата запиту: 20.11.2021).

відомий кремлівський кат

Ти [Володимир Путін] жодній нормальній людині не друг, не товариш і не брат, *відомий кремлівський кат*, знищуєш усіх, хто тобі не угодний, кидаєш у прірву розумних людей, а мільйони – на узбіччя життєвих доріг, щоб вони спивалися і валялися попідтинню.

Там само.

Володимир «світ» ясний

[Сам...кайзер землі російської...] *Володимир «світ» ясний* Путін персонально розридався!

Реве та стогне Кремль московський... [Електронний ресурс] // Armyinform – 2021. – 19 лют. (дата запиту: 31.12.2021).

ворог українського народу

Путін [Володимир] – це *ворог українського народу*.

Яценюк А. Чому Козак, Медведчук і Путін – одне й те саме / А. Яценюк [Електронний ресурс] // Свобода Слова Савіка Шустера: сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 05 лют. (дата запиту: 31.12.2021).

всесильний, безжальний виходець із КДБ [Комітету державної безпеки]

Все частіше західні аналітики та політики зображують його [Володимира Путіна] як *всесильного, безжального вихідця із КДБ* [Комітету державної безпеки].

Максимов А. Слабкий диктатор: чим платить Путін, щоб лишитись при владі [Електронний ресурс] / Анатолій

Максимов // Телеканал новин «24». – 2021. – 21 квіт. (дата запиту: 22.04.2021).

генеральний секретар ЦК [Центрального комітету] Компартії [Комуністичної партії] в Кремлі

«Проблема в тому, що [Володимир] Зеленський відчуває себе першим секретарем ЦК Компартії України, в якого є *генеральний секретар ЦК [Центрального комітету] Компартії [Комуністичної партії] в Кремлі [Володимир Путін] ...*» – додав [Віталій] Портников.

Все, що робив Зеленський зі спецоперацією по вагнерівцях, було для Путіна та Козака, – Портников [Електронний ресурс] // Еспресо : інтернет-портал. – 2021. – 20 листоп. (дата запиту: 17.12.2021).

геополітичний психопат

Геополітичний психопат [Володимир] Путін постійно тлумачить населенню Російської Федерації, що НАТО «загрожує» матері-Росії, і тільки такий сильний політик, як він, здатен тримати підступного ворога на відстані.

Каспрук В. Україні потрібно уникнути Ватерлоо, яке запланував для неї Путін [Електронний ресурс] / Віктор Каспрук // Главком. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

гідний послідовник тирана, параноїдального маніяка [Йосипа] Сталіна, що здох у власних фекаліях

Він [Володимир Путін] зізнався в тому, що є *гідним послідовником тирана, параноїдального маніяка Сталіна, що здох у власних фекаліях*, чого й слід очікувати Путіну.

Фаріон І. Стаття Путіна: інструкція перемоги України над Москвою (персональна відповідь убивці України) [Електронний ресурс] / Ірина Фаріон // Українська правда. Блоги. – 2021. – 17 лип. (дата запиту: 23.11.2021).

Гітлер сучасності

Федоренко Ю. Путін – це *Гітлер сучасності* [Електронний ресурс] / Юрій Федоренко // Цензор.Нет. – 2021. – 23 черв. (дата запити: 03.12.2021).

глава країни-агресорки

Раніше [Сергій] Йолкін поглузував з [Володимира] Путіна, показавши, що *главу країни-агресорки* начебто оточили з усіх сторін вороги.

Карикатурист поцілів «у яблучко» роботою про Путіна та його статтю (фото) [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 16 лип. (дата запити: 10.10.2021).

головний «наглядач» за Росією на міжнародній арені

Екскрозвідник КДБ Швець: Путіну треба було продемонструвати Байдену, що він – *головний «наглядач» за Росією на міжнародній арені* [Електронний ресурс] // Гордон. – 2021. – 21 черв. (дата запити: 30.12.2021).

диктатор, який може вирішувати важливі для Заходу проблеми

[Меркель (Ангела) насамперед зателефонувала не (Олександрові) Лукашенку, а (Володимирові) Путіну.] І ось Путін – це *диктатор, який може вирішувати важливі для Заходу проблеми*, і він виступив, як і хотів виступити, – посередником.

Малишко Д. Російський режим готується до повномасштабної війни з НАТО – литовський експерт [Електронний ресурс] / Дмитро Малишко // Апостроф : інтернет-видання. – 2021. – 24 листоп. (дата запити: 29.12.2021).

довічний диктатор

[Тоталітарний путінський режим прагне таким чином показати Заходу, що вони нібито повністю дотримуються «міжнародних норм» вираження населенням своїх політичних вподобань.] Якими чомусь щоразу виявляється

«підтримка» росіянами *довічного диктатора* і його «Єдиної Росії».

Каспрук В. «Російські вибори» – це трагічний політичний оксиморон [Електронний ресурс] / Віктор Каспрук // Главком. – 2021. – 26 верес. (дата запиту: 31.12.2021).

духовний неміч

Якими гомерично смішними видаються апелювання цього *духовного немоча* [Володимира Путіна] до князя Володимира, що, продовжуючи досвід князя Аскольда (860 р.), хрестив Русь, коли Москви (ймовірно 1147 р.) взагалі не існувало.

Фаріон І. Стаття Путіна: інструкція перемоги України над Москвою (персональна відповідь убивці України) [Електронний ресурс] / Ірина Фаріон // Українська правда. Блоги. – 2021. – 17 лип. (дата запиту: 23.11.2021).

єдиний реальний виборець із правом голосу в Росії

Результати [виборів] були відомі заздалегідь, бо *єдиним реальним виборцем з правом голосу в Росії* є диктатор Путін.

Роговик О. Російсько-білоруська диктатура у пориві агресій [Електронний ресурс] / Олексій Роговик // Lviv.Media : онлайн-журнал Львова. – 2021. – 03 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

жодній нормальній людині не друг, не товариш і не брат

Ти [Володимир Путін] *жодній нормальній людині не друг, не товариш і не брат*, відомий кремлівський кат, знищуєш усіх, хто тобі не угодний, кидаєш у прірву розумних людей, а мільйони – на узбіччя життєвих доріг, щоб вони спивалися і валялися попідтинню.

Лист українських козаків кремлівському карлику [Електронний ресурс] // Українські легенди : сайт. – 2021. (дата запиту: 20.11.2021).

жорстокий та підступний убивця

Журналіст та публіцист Віталій Портников вважає, що президент РФ [Російської Федерації] Володимир Путін є *жорстоким та підступним убивцею* і домовитись з ним не вийде.

Все, що робив Зеленський зі спецоперацією по вагнерівцях, було для Путіна та Козака, – Портников [Електронний ресурс] // Еспресо : інтернет-портал. – 2021. – 20 листоп. (дата запити: 17.12.2021).

жорстокий, безсоромний і свавільний правитель із необмеженою владою, який прагне назавжди зберегти систему, що збагачує його та його друзів за рахунок усіх інших

Люди бачать [Володимира] Путіна таким, яким він є: *жорстоким, безсоромним і свавільним правителем з необмеженою владою, який прагне назавжди зберегти систему, що збагачує його та його друзів за рахунок усіх інших.*

Каспрук В. «Російські вибори» – це трагічний політичний оксиморон [Електронний ресурс] / Віктор Каспрук // Главком. – 2021. – 26 верес. (дата запити: 31.12.2021).

загроза №1 для національної безпеки Британії

Двоюрідний брат королеви Великобританії принц Майкл Кентський таємно пропонував свої зв'язки з російським режимом президента Росії Владіміра Путіна, який вважається *загрозою №1 для національної безпеки Британії.*

Брат королеви Британії таємно продає свої зв'язки з Кремлем – The Times [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 9 трав. (дата запити: 10.05.2021).

збирач земель «найбільшого розділеного народу», тобто росіян

Він [Володимир Путін] хоче виглядати ... *збирачем земель «найбільшого розділеного народу», тобто росіян.*

Дробович А. Про історичну єдність в тюрмі народів [Електронний ресурс] / Антон Дробович // Український

інститут національної пам'яті: офіційний сайт. – 2021. – [без дати]. (дата запиту: 29.12.2021).

індульгенція для українських президентів в очах Заходу

В інтерв'ю «Українській правді» Олександр Мотиль розповів, що вразило його в статті [Володимира] Путіна про «один народ, єдине ціле», чому на його думку реінтеграція окупованих території Донбасу сьогодні є самогубством для України, а розмова про перегляд кордонів – скриня Пандори для РФ, як Путін став *індульгенцією для українських президентів в очах Заходу*, а також про антикорупційні мантри, очікування від майбутнього візиту [Володимира] Зеленського до Вашингтона і божевільну радикалізовану Америку.

Кригель М. У порівнянні з Путіним в очах Заходу Зеленський виглядає істинним демократом, а Порошенко державним мужем – політолог Олександр Мотиль [Електронний ресурс] / Михайло Кригель // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 19 лип. (дата запиту: 23.07.2021).

іноземний президент

Іноземний президент [Володимир Путін] роздає непрохані поради, як нам треба жити.

Дробович А. Про історичну єдність в тюрмі народів [Електронний ресурс] / Антон Дробович // Український інститут національної пам'яті: офіційний сайт. – 2021. – [без дати]. (дата запиту: 29.12.2021).

історик-неуч

І зараз, читаючи ФБ, я бачу, що шапкозакидування і погорда до *історика-неуча* [Володимира Путіна] – домінанта всіх наративів.

Стаття Путіна про єдиний народ: що потрібно про це знати і як потрібно відповісти [Електронний ресурс] // Український інститут майбутнього : сайт громадської організації. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 29.12.2021).

кайзер землі російської

Сам... Сам *кайзер землі російської*... [Володимир «свет» ясний
Путін персонально розридався!]

Реве та стогне Кремль московський... [Електронний ресурс]
// Armyinform – 2021. – 19 лют. (дата запиту: 31.12.2021).

карлик-ліліпутін

На сайті Кремля ... *карлик-ліліпутін* [Володимир Путін],
наваїв довгого і надзвичайно брехливого і тупого листа, в
якому вчергове стверджував, що начебто Українці і
угротюркська з монголотатарською суміш є одним народом.

Відповідь кремлівському карлику [Електронний ресурс] //
Інтелект нації: сайт. – 2021. – 14 лип. (дата запиту:
20.11.2021).

колишній і діючий [чинний] пітерський чекіст

Думаю, що йому вельми подобається роль, яку при
[Володимирові] Путіну нині грає колишній Федеральний
канцлер Німеччини 76-літній Герхард Шредер, котрий
працює при газовому дворі московського самодура в обмін
на те, що *колишній і діючий пітерський чекіст* поставляє
йому ласощі до банку, їдальні і спальні.

Горобець О. Як посол України провчив шістку Путіна у Європі
[Електронний ресурс] / Олександр Горобець // Український
репортер : сайт медіакомпанії. – 2021. – 11 лип. (дата запиту:
31.12.2021).

конструктор огидної, але колективної системи влади

Путін [Володимир] – *конструктор огидної, але колективної
системи влади*.

Прилипка О. Російсько-Білоруська матрешка : Лукашенко
відзначив річницю мирного народного повстання проти
нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний
ресурс] / Олександр Прилипка // День : сайт газети. – 2021. –
11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

корумпований старорежимний керівник

Він [Володимир Путін] *корумпований старорежимний керівник*.

Кечур Р. Путін – це шанс для нас [Електронний ресурс] / Роман Кечур // Zbruc.eu : інтернет-портал. – 2021. – 07 верес. (дата запити: 29.11.2021).

кремлівський автократ

Є низка переконливих причин, чому *кремлівський автократ* [Володимир Путін] не наважується припинити свою агресивну кампанію проти України.

Дікінсон П. Важкий урок Зеленського: чому Путіну не потрібен мир з Україною? [Електронний ресурс] / Пітер Дікінсон // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 23 берез. (дата запити: 17.12.2021).

кремлівський дегенерат

– *Кремлівський дегенерат* [Володимир] Путін не вважає Україну суверенною державою, для нього ми – частина так званого «руського міра», тому ліквідація нашої державності є одним із головних завдань його політики.

Ярош Д. Можливе вторгнення Росії в Україну: ласкаво просимо до пекла, пане Путін [Електронний ресурс] / Дмитро Ярош // Главком. – 2021. – 05 груд. (дата запити: 31.12.2021).

кремлівський небожитель

Кремлівський небожитель [Володимир Путін], у разі поразки, залюбки подасть його [Олександра Лукашенка] світові як навіженого авантюриста, від якого терміново треба рятувати і Білорусь, і Україну; першу – перебранням на себе влади в ній за допомогою рішення Ради Федерації, другу – миротворчою операцією за участю Росії.

Якунов Є. Чи нападе Лукашенко на Україну? [Електронний ресурс] / Євген Якунов // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 24 трав. (дата запити: 24.05.2021).

кремлівський невгамовний лідер-агресор

Тому ж і злиться *кремлівський невгамовний лідер-агресор* [Володимир Путін]: сьогодні Росія закуповує за кордоном до 60 відсотків продовольства (деяких видів – до 80).

Абліцов В. Ностальгія, народжена тривожним сьогоденням / Віталій Абліцов // Слово Просвіти. – 2021. – 10–16 черв. – С. 3.

кремлівський недоімператор

[Імперія – «Історична форма державного утворення, що має у своєму складі силоміць приєднані інші народи та території» («Вікіпедія»). Саме тут звертаємо увагу на слово «силоміць», після якого мало б слідувати не лагідне «приєднання», а загарбані, згвалтовані.] Це особливо важливо, коли мова йде про 300-річну імперську Росію, «велич» якої хоче відновити *кремлівський недоімператор* [Володимир] Путін.

Сірка Й. Чим відрізняється Російська імперія від інших? [Електронний ресурс] / Йосиф Сірка // Міст. online. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

кремлівський садист

Кремлівський садист [Володимир Путін] сказав, що всюди де російська мова, там і є Росія.

Чарнецький Я. До збірної України з футболу входять російськомовні малороси [Електронний ресурс] / Ян Чарнецький // Рупор. – 2021. – 15 черв. (дата запиту: 31.12.2021).

кремлівський самодержець

Якими були ключові тези *кремлівського самодержця* [Володимира Путіна] щодо України?

Клітна А. Криза у відносинах Росія-НАТО: чому Путін боїться вступу України до Альянсу? [Електронний ресурс] / Ася Клітна // СтопКор. – 2021. – 27 жовт. (дата запиту: 17.12.2021).

кремлівський сатрап

[Але (Олександр) Лукашенко поліз купатися – тому що (Володимир) Путін так захотів.] І цим продемонстрував, що з норовистого керівника дружньої Росії ... остаточно перетворився на *кремлівського сатрапа*...

Портников В. Мокрий сатрап: навіщо Лукашенко поліз до Чорного моря [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 31 трав. (дата запити: 31.12.2021).

кремлівський «султан»

Мигаль М. Депутати написали листа *кремлівському «султану»* [Електронний ресурс] / Мар'яна Мигаль // Главком. – 2021. – 13 лип. (дата запити: 31.07.2021).

кремлівський упир

Кремлівський упир не вічний. Однак його смерть нічого для України не міняє, – Казарін [Електронний ресурс] // Патіроті України : сайт громадської організації. – 2021. – 30 лип. (дата запити: 31.12.2021).

кремлівський чахлик

Буткевич Б. Проект "Без цензури": НАТО, Ленін, Україна. Чергові маразми від *кремлівського чахлика* Путіна [Електронний ресурс] / Богдан Буткевич // Цензор.нет. – 2021. – 24 груд. (дата запити: 31.12.2021).

кремлівський «шакал»

[«Ні “договорнякам” із (Володимиром) Путіним.] За 3 роки він [Володимир Зеленський] так і не зрозумів, що цей *кремлівський “шакал”* розуміє лише силу», – заявив він [Олександр Турчинов].

Турчинов заявив про необхідність дострокових виборів у ВР та створення координаційної ради об'єднаної опозиції [Електронний ресурс] // Інтерфакс-Україна – 2021. – 01 груд. (дата запити: 31.12.2021).

кровавий злодій, який обікрав народи

Ти [Володимир Путін] – *кровавий злодій, який обікрав народи*, які, обмануті і зомбовані міфічними імперськими доктринами, погодилися тобі довірити владу.

Лист українських козаків кремлівському карлику [Електронний ресурс] // Українські легенди : сайт. – 2021. (дата запиту: 20.11.2021).

лисий недофюрер «Окурок»

Ще можна заперечити, що *лисий недофюрер «Окурок»* [Володимир Путін]... ось-ось загнеться і піде до чортів у пекло голою с**кою на розжареній сковорідці скакати і ратицями, які у нього на ногах, чечітку на вуглинках відбивати.

Литовченко Т. Китайське пророцтво (частина 1) [Електронний ресурс] / Тимур Литовченко // Defence-line : інформаційний ресурс. – 2021. – 23 квіт. (дата запиту: 31.12.2021).

лисий недофюрер на прізвисько ВВХло**

Ще можна заперечити, що *лисий недофюрер ... на прізвисько ВВХ**ло* [Володимир Путін] ось-ось загнеться і піде до чортів у пекло голою с**кою на розжареній сковорідці скакати і ратицями, які у нього на ногах, чечітку на вуглинках відбивати.

Там само.

лідер усього пострадянського простору

Він [Володимир Путін] хоче виглядати *лідером всього пострадянського простору ...*

Дробович А. Про історичну єдність в тюрмі народів [Електронний ресурс] / Антон Дробович // Український інститут національної пам'яті: офіційний сайт. – 2021. – [без дати]. (дата запиту: 29.12.2021).

людина, яка має практично необмежені можливості для медобслуговування

У ... Владіміра Путіна сьогодні, 7 жовтня, черговий день народження, йому – 69, тобто зовсім небагато для *людини*,

яка має практично необмежені можливості для медобслуговування.

Кудрін О. 69-річчя Путіна і 69-річчя Брежньова – зв'язок часів і застоїв [Електронний ресурс] / Олег Кудрін // Укрінформ. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 29.11.2021).

людина, яка створила справжній культ минулого, виділила з цього минулого найкривавіші сторінки і створила з них міф победобесія, оснастивши його язичницькими ритуалами та карнавалами шаленого мракобісся, які породжують у суспільстві найстрашніші фобії

Зауважимо, що це заявила та сама людина, яка створила справжній культ минулого, виділила з цього минулого найкривавіші сторінки і створила з них міф победобесія, оснастивши його язичницькими ритуалами та карнавалами шаленого мракобісся, які породжують у суспільстві найстрашніші фобії.

Яковенко І. Про доповідь Путіна Давоському форуму [Електронний ресурс] / Ігор Яковенко // Гордон : інтернет-видання. – 2021. – 28 січ. (дата запиту: 29.12.2021).

майстер створення проксіреспублік

[Володимир] Путін – *майстер створення проксіреспублік.*

Прилипка О. Російсько-Білоруська матрешка : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний ресурс] / Олександр Прилипка // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

майстерний маніпулятор публічною думкою, який не гребує застосовувати грубу силу проти опонентів вдома та кібератаки і шпигунство проти ворогів за кордоном

Він [Володимир Путін] – *майстерний маніпулятор публічною думкою, який не гребує застосовувати грубу силу проти опонентів вдома та кібератаки і шпигунство проти ворогів за кордоном.*

Максимов А. Слабкий диктатор: чим платить Путін, щоб лишитись при владі [Електронний ресурс] / Анатолій Максимов // Телеканал новин «24». – 2021. – 21 квіт. (дата запиту: 22.04.2021).

макака з гранатою, яка керує країною-бензоколонкою

Як довго світ серйозно буде сприймати *макаку з гранатою* [Володимира Путіна], *яка керує країною-бензоколонкою* [Росією] ?

Тамарін С. Москва поза виміром часу 80 років без змін [Електронний ресурс] / Сергій Тамарін // Цензор.НЕТ. – 2021. – 15 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

маразматичний гебіст сталінського покрою

Цей *маразматичний гебіст сталінського покрою* [Володимир Путін] добре знає, що покоління Січових Стрільців і Української Галицької Армії (СС-УГА) народило покоління ОУН-УПА [Організація українських націоналістів-Українська повстанська армія], і найяскравіший приклад цього мілітарно-родинна наступність у Романа Шухевича (стрийко воїн СС-УГА) та Степана Бандери (батько капелан УГА).

Фаріон І. Стаття Путіна: інструкція перемоги України над Москвою (персональна відповідь убивці України) [Електронний ресурс] / Ірина Фаріон // Українська правда. Блоги. – 2021. – 17 лип. (дата запиту: 23.11.2021).

міжнародний злочинець

«[Діяльність (Володимира) Путіна в багатьох аспектах – це пряме продовження діяльності Адольфа Гітлера в 30-ті роки.] ... Путін є *міжнародний злочинець* ... » – заявив [Руслан] Шевченко.

Молдавський науковець закликав до жорстких заходів проти пропагандистів з РФ [Електронний ресурс] // Укрінформ. – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

московитський диктатор

Нещодавно *московитський диктатор* [Володимир] Путін видав «твір» [статтю «Про історичну єдність росіян та українців»] про те, що росіяни та українці – єдиний народ, а українська мова придумана австрійським генштабом під час Першої світової війни.

Васильченко Б. Такі різні два народи – українці та москвити: розвінчання «Вчення» Путіна про «єдиний народ» [Електронний ресурс] / Борис Васильченко // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 30.12.2021).

московський автократ

Московський автократ [Володимир] Путін не дарма каже, що двосторонні відносини Росії та Китаю «досягнули найвищого за всю історію рівня і мають характер всеосяжного стратегічного партнерства».

Желізняк О. Чи зможе Київ прищемити хвіст дракону? [Електронний ресурс] / Олександр Желізняк // Народна правда : сайт газети. – 2021. – 28 листоп. (дата запиту: 17.12.2021).

московський самодур

Думаю, що йому вельми подобається роль, яку при [Володимирові] Путіну нині грає колишній Федеральний канцлер Німеччини 76-літній Герхард Шредер, котрий працює при газовому дворі *московського самодура* в обмін на те, що колишній і діючий пітерський чекіст поставляє йому ласощі до банку, їдальні і спальні.

Горобець О. Як посол України провчив шістку Путіна у Європі [Електронний ресурс] / Олександр Горобець // Український репортер : сайт медіакомпанії. – 2021. – 11 лип. (дата запиту: 31.12.2021).

наглядач за Росією

Вони [оточення президента Російської Федерації] прекрасно розуміють, що зникнення [Володимира] Путіна в ролі

наглядача за Росією означає їхню особисту загибель і катастрофу.

Черновол К. Існує два варіанти загибелі путінського режиму – журналіст Ігор Яковенко: велике інтерв'ю з Ігорем Яковенком у програмі «Всьо по беспределу» [Електронний ресурс] / Катерина Черновол, Адріан Радченко // Апостроф. – 2021. – 06 трав. (дата запиту: 29.11.2021).

найбільш тривалий лідер Росії з часів Йосипа Сталіна

[Володимир] Путін вже став *найбільш тривалим лідером Росії з часів Йосипа Сталіна*, а нове законодавство, прийняте в липні минулого року, може дозволити мільярдерові правити до 2036 року.

35 найбагатших політичних лідерів світу всіх часів: від Наполеона до Путіна [Електронний ресурс] // 24 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 22 трав. (дата запиту: 03.12.2021).

найбільше брехло федеративне

Найбільше брехло федеративне [Володимире Путіну], пам'ятай народну мудрість: «Брехнею весь світ пройде, та назад не повернешся!»

Лист українських козаків кремлівському карлику [Електронний ресурс] // Українські легенди: сайт. – 2021. (дата запиту: 20.11.2021).

найнебезпечніша політична тварина

«[Психологічний портрет цієї особистості (Путіна – ред.) мені дуже знайомий.] *Найнебезпечніша політична тварина*, це в трьох словах...» – підкреслив експрем'єр [Арсеній Яценюк].

Карплюк Д. Експрем'єр застеріг Зеленського: Путін – небезпечна тварина [Електронний ресурс] / Дзвенислава Карплюк // Главком – 2021. – 19 черв. (дата запиту: 31.12.2021).

найпопулярніший політик у Білорусі

На сьогоднішній день *найпопулярнішим політиком у Білорусі* є [Володимир] Путін.

Прилипка О. Російсько-Білоруська матрешка : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний ресурс] / Олександр Прилипка // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

не тільки провідний експерт у галузі кохання, а й видатний історик

Будучи не тільки провідним експертом у галузі кохання, а й видатним істориком, [Володимир] Путін не міг оминати тему минулого.

Яковенко І. Про доповідь Путіна Давоському форуму [Електронний ресурс] / Ігор Яковенко // Гордон : інтернет-видання. – 2021. – 28 січ. (дата запиту: 29.12.2021).

небезпечна тварина

Карплюк Д. Експрем'єр застеріг Зеленського: Путін – *небезпечна тварина* [Електронний ресурс] / Дзвенислава Карплюк // Главком – 2021. – 19 черв. (дата запиту: 31.12.2021).

незмінний правитель Кремля

На сторінках впливової південно-німецької газети *Süddeutsche Zeitung* кілька днів тому з'явилася аналітична стаття її спецкореспондентів Зільке Бігальке (Москва) та Маттіаса Кольба (Брюссель) про протистояння між новообраним президентом США Дж[ном] Байденом та *незмінним правителем Кремля* [олодимиром] Путіним.

Росія: послання Путіна для Вашингтона [Електронний ресурс] // Борисфен інтел : незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень. – 2021. – 17 квіт. (дата запиту: 31.12.2021).

незмінний правитель Росії

Незмінний правитель Росії Володимир Путін не надто поспішатиме з поглинанням підвладної Олександрю Лукашенку Білорусі, яке він та його адміністрація збираються

використати для створення потрібних настроїв всередині російського суспільства.

Остаточне перетворення Білорусі на частину Росії потрібно Путіну під «вибори» 2024 року, – ЗМІ [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 07 листоп. (дата запису: 31.12.2021).

«неукраїнський імператор»

[Але основною причиною для написання Путінського маніфесту є той факт, що, як пише Антон Дробович, «українці більше не є зряддям чужої імперії, тепер вони самі відповідають за свої вчинки і визначають власну долю.»] І це найбільше злить *«неукраїнського імператора»* [Володимира Путіна].

Семена М. Українці більше не є зряддям чужої імперії: цей факт знову і знову примушує братися за перо імперських теоретиків [Електронний ресурс] / Микола Семена // День : сайт газети. – 2021. – 06 серп. (дата запису: 29.12.2021).

нинішній самодержець

«Я думаю, що *нинішній самодержець* [Володимир Путін] – останній з низки “великих стабільних правителів”, оскільки пролонгація путінської стабільності після Путіна буде неможливою», – сказав [Даниїл] Коцюбинський в інтерв'ю проекту SeverRealii.

Росія приречена на розпад після смерті Путіна, – історик із Санкт-Петербурга [Електронний ресурс] // То є Львів : інформаційне агентство. – 2021. – 13 черв. (дата запису: 31.12.2021).

новий Гітлер сучасності

Заради того, щоб у Києві ніколи більше не було Бабиного Яру як місця, де розстрілювали сотні тисяч людей, світ повинен зробити все, щоб зупинити *нового Гітлера сучасності* – [Володимира] Путіна.

Шилін М. З Гітлером не домовляються: Ляшко жорстко висловився про Путіна [Електронний ресурс] / Михайло

Шилін // Україна 24. – 2021. – 24 трав. (дата запиту: 03.12.2021).

новоявлений «російський Наполеон»

Новоявлений «російський Наполеон» [Володимир Путін] дуже заправся у велику геополітику, тож настав саме час показати йому і Росії їхнє справжнє місце.

Каспрук В. Україні потрібно уникнути Ватерлоо, яке запланував для неї Путін [Електронний ресурс] / Віктор Каспрук // Главком. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

норовистий керівник дружньої Росії

[Але (Олександр) Лукашенко поліз купатися – тому що (Володимир) Путін так захотів.] І цим продемонстрував, що з *норовистого керівника дружньої Росії* ... остаточно перетворився на кремлівського сатрапа...

Портников В. Мокрий сатрап: навіщо Лукашенко поліз до Чорного моря [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 31 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

одержимий імперською ідеєю, дуже хитрий і досвідчений хижак

«[Володимир] Путін *одержимий імперською ідеєю*, дуже хитрий і досвідчений хижак ...» – попереджає п'ятий Президент.

Петро Порошенко оприлюднив 5 «червоних ліній» для Зеленського [Електронний ресурс] // Європейська солідарність : сайт політичної партії. – 2021. – 27 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

останній «холодний війн»

Бессе Н. Коментар: Путін – *останній «холодний війн»* [Електронний ресурс] / Ніколас Буссе // Deutsche Welle : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 30 квіт. (дата запиту: 02.05.2021).

останній із низки «великих стабільних правителів»

«Я думаю, що нинішній самодержець [Володимир Путін] – *останній з низки “великих стабільних правителів”*, оскільки пролонгація путінської стабільності після Путіна буде неможливою», – сказав [Даниїл] Коцюбинський в інтерв’ю проєкту SeverRealii.

Росія приречена на розпад після смерті Путіна, – історик із Санкт-Петербурга [Електронний ресурс] // То є Львів : інформаційне агентство. – 2021. – 13 черв. (дата запиту: 31.12.2021).

очільник «держави вбивць»

Журналіст-розслідувач Bellingcat Христо Грозев вважає, що президент Росії Володимир Путін є *очільником «держави вбивць»* і має перейти до категорії «божевільних диктаторів».

Грозев назвав Путіна очільником «держави вбивць», яка постійно бреше [Електронний ресурс] // Детектор медіа: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 24 листоп. (дата запиту: 29.12.2021).

очільник «держави вбивць», яка постійно бреше

Зокрема, в інтерв’ю Дмитру Гордону [Христо] Грозев назвав [Володимира] Путіна «очільником держави, яка постійно бреше».

Там само.

палій війни, який нищить міжнародне право, а землі сусідів розглядає як «життєвий простір» для своєї імперії

[Гітлер і Сталін – одного поля ягоди.] І [Володимир] Путін, так само, як і вони, *палій війни, який нищить міжнародне право, а землі сусідів розглядає як «життєвий простір» для своєї імперії*.

Петро Порошенко: рік за роком ми відходимо від імперського «победобесія» до європейської традиції пам’яті [Електронний ресурс] // Європейська солідарність: сайт політичної партії. – 2021. – 08 трав. (дата запиту: 15.05.2021).

перший пострадянський лідер, який пообіцяв ліквідувати олігархів як клас

Першим пострадянським лідером, який пообіцяв «ліквідувати олігархів як клас», був Володимир Путін.

Намагаючись врятувати свої рейтинги, Зеленський повертає Україну до авторитаризму – EUOBSERVER [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 20 лип. (дата запиту: 24.11.2021).

пес смердячий

Здохне [Володимир] Путін – пес смердячий.

Лист українських козаків кремлівському карлику [Електронний ресурс] // Українські легенди : сайт. – 2021. (дата запиту: 20.11.2021).

підстаркуватий хазяїн Кремля

Перемогти НАТО в Україні (яке за Україну не воюватиме) – ідеальний сценарій для [Володимира] Путіна, аби спробувати переформатувати світ за парадигмою «концерту великих держав», яка так подобається не тільки *підстаркуватому хазяїну Кремля*, а й старому генію американської дипломатії Генрі Кіссинджеру (див. його «Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті»).

Друзенко Г. Війна як шанс: чого не вистачає Україні та якою вона має стати, щоб виграти на Донбасі [Електронний ресурс] / Геннадій Друзенко // Фокус : інтернет-видання. – 2021. – 23 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

політичний карлик

Не бачу сенсу давати розлогі контраргументи на історичну, філологічну чи церковну маячню цього *політичного карлика* ... [Володимира] Путіна, бо лише науковий виклад думок стимулює до розширення чи поглиблення наукової дискусії.

Фаріон І. Стаття Путіна: інструкція перемоги України над Москвою (персональна відповідь убивці України) [Електронний ресурс] / Ірина Фаріон // Українська правда. Блоги. – 2021. – 17 лип. (дата запиту: 23.11.2021).

політичний мрець

[Портников В. Путін хоче жити у світі Гітлера і Сталіна.]
Він – *політичний мрець* [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Gazeta.ua: інтернет-видання. – 2021. – 08 груд. (дата запиту: 17.12.2021).

президент країни-агресорки

Президент країни-агресорки [Володимир Путін] заявив, що Україні Донбас не потрібен із двох причин.

Мигаль М. Депутати написали листа кремлівському «султану» [Електронний ресурс] / Мар'яна Мигаль // Главком. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 31.07.2021).

президент найбільшої за площею держави

Йому [Володимирові Путіну] здається, що замало бути *президентом найбільшої за площею держави*.

Дробович А. Про історичну єдність в тюрмі народів [Електронний ресурс] / Антон Дробович // Український інститут національної пам'яті: офіційний сайт. – 2021. – [без дати]. (дата запиту: 29.12.2021).

продовжувач справи [Адольфа] Гітлера

«[Діяльність (Володимира) Путіна в багатьох аспектах – це пряме продовження діяльності Адольфа Гітлера в 30-ті роки.] ... Путін є ... *продовжувач справи [Адольфа] Гітлера*», – заявив [Руслан] Шевченко.

Молдавський науковець закликав до жорстких заходів проти пропагандистів з РФ [Електронний ресурс] // Укрінформ. – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

регіональний хуліган

Вітович І. Побачимо через шість місяців: про що говорили «світовий лідер» Байден і «*регіональний хуліган*» Путін / Ігор Вітович // Україна молода. – 2021. – 18–19 черв. – С. 5.

російський «залізний» щур

Російський «залізний» щур [Володимир] Путін задумав на Донбасі криваві провокації [Електронний ресурс] // Останній бастион: новинний сайт. – 2021. – 03 берез. (дата запиту: 17.03.2021).

садист на троні, який відверто знущується над простими росіянами

Путін [Володимир] – це *садист на троні, який відверто знущується над простими росіянами*.

Каспрук В. Путін знову примудрився вкрасти вибори [Електронний ресурс] / Віктор Каспрук // Обозреватель. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 31.12.2021).

самозванець придуркуватий

Який ти [Володимир Путін] в чорта лицар, коли із тебе насміхається увесь народ порядний, *самозванець придуркуватий!*

Лист українських козаків кремлівському карлику [Електронний ресурс] // Українські легенди : сайт. – 2021. (дата запиту: 20.11.2021).

самотній правитель

Думаю, чимало їх [людей мудрих, умілих у справі державного управління] можуть у мудрості помірятися із *самотнім правителем* [Володимиром Путіним].

Зубов А. Путін – один: чого боїться президент Росії [Електронний ресурс] / Андрій Зубов // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 8 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

серійний убивця

[Навіщо Путін домігся того, щоб йому надали слово на Давоському форумі, це зрозуміло. Йому конче потрібно довести всім, що він не в ізоляції і його слово у світі щось важить.] А ось навіщо організаторам Форуму надавати слово *серійному убивці*, зрозуміти набагато складніше...

Яковенко І. Про доповідь Путіна Давоському форуму [Електронний ресурс] / Ігор Яковенко // Гордон : інтернет-видання. – 2021. – 28 січ. (дата запити: 29.12.2021).

скажене цуцня кегебістське з намордником наполеончика

Ти [Володимир Путін] – ... *скажене цуцня кегебістське із намордником наполеончика*.

Лист українських козаків кремлівському карлику [Електронний ресурс] // Українські легенди : сайт. – 2021. (дата запити: 20.11.2021).

слабкий диктатор

Максимов А. *Слабкий диктатор*: чим платить Путін, щоб лишитись при владі [Електронний ресурс] / Анатолій Максимов // Телеканал новин «24». – 2021. – 21 квіт. (дата запити: 22.04.2021).

старий КДБіст

[«Ключове в зверненні (Володимира) Зеленського до ВР [Верховної Ради] – це прями переговори з (Володимиром) Путіним.] Аби за столом перемовин сидів *старий КДБіст* і той, хто мріє заглянути йому в очі ...» – обурюється у відповідь Ірина Геращенко.

Леонов І. Переворот! Який переворот? / Іван Леонов // Україна молода. – 2021. – 3 груд. – С. 4.

старіючий кремлівський самітник

Старіючий кремлівський самітник [Володимир Путін], видається, утратив у пастки, які ретельно вибудовував іншим, не сподіваючись на зворотний ефект.

Гулик І. Трикутники Путіна [Електронний ресурс] / Ігор Гулик // Високий замок. – 2021. – 17 груд. (дата запити: 31.12.2021).

старіючий лідер деспотичного режиму

Пан [Володимир] Путін – *старіючий лідер деспотичного режиму*.

Снайдер Т. Росія напала на Україну, бо росіяни досі ще не знають, хто вони [Електронний ресурс] / Тімоті Снайдер // Радіо Свобода. – 2021. – 02 груд. (дата запиту: 17.12.2021).

тоталітарний правитель

Водночас *тоталітарний правитель* [Володимир Путін] вишукує слабкі і вразливі місця у Заході і НАТО.

Каспрук В. Путін недооцінює Захід. Грає у небезпечну для себе гру [Електронний ресурс] / Віктор Каспрук // Gazeta.ua. – 2021. – 30 серп. (дата запиту: 31.12.2021).

убивця України

Фаріон І. Стаття Путіна: інструкція перемоги України над Москвою (персональна відповідь *убивці України*) [Електронний ресурс] / Ірина Фаріон // Українська правда. Блоги. – 2021. – 17 лип. (дата запиту: 23.11.2021).

учень [Адольфа] Гітлера

Путін – *учень Гітлера* [Електронний ресурс] // Щоденний Львів: інтернет-портал. – 2021. – 09 трав. (дата запиту: 10.05.2021).

ху#ло недоношене

Посадимо тебе [Володимира Путіна] у клітку та й возитимемо від села до села, від міста до міста, щоб усі бачили справжнє *ху#ло недоношене*.

Лист українських козаків кремлівському карлику [Електронний ресурс] // Українські легенди : сайт. – 2021. (дата запиту: 20.11.2021).

центральний пункт міфології, яка зараз існує в Росії (победобесіє)

[– Путін насправді – все. Він Дзержинський, він Сталін, він війну виграв.] Насправді це *центральний пункт міфології, яка зараз існує в Росії (победобесіє)*, і у кінцевому підсумку головним героєм і актором цих міфів є Путін.

Черновол К. Існує два варіанти загибелі путінського режиму – журналіст Ігор Яковенко: велике інтерв'ю з Ігорем

Яковенком у програмі «Всьо по беспределу» [Електронний ресурс] / Катерина Черновол, Адріан Радченко // Апостроф. – 2021. – 06 трав. (дата запиту: 29.11.2021).

чекіст-«недопалок»

Комік-піаніст [Володимир Зеленський] хоче абсолютної влади, яка була у вільного художника на ім'я Адольф [Гітлер] і є зараз у білоруського «таргана» Олександра [Лукашенка] та *чекіста-«недопалка»* Володимира [Путіна].

Омельченко Г. Сумнівів немає: операція з затримання «вагнерівців» була зірвана з вини президента Зеленського і глави ОФ Єрмак [Електронний ресурс] / Григорій Омельченко // Україна молода. – 2021. – 14 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

черговий московський псевдоісторик

Для того, щоб спростувати *чергового московського псевдоісторика* [Володимир Путін], розглянемо питання про походження обох народів, спочатку українського як більш древнього і який виріс із могутнього всеслов'янського дерева, а потім московського, який виплотився і з фінського, змішаного з татаромонгольським середовищем, народу.

Васильченко Б. Такі різні два народи – українці та московити: розвінчання «Вчення» Путіна про «єдиний народ» [Електронний ресурс] / Борис Васильченко // Україна молода: сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 30.12.2021).

Чикатило, який став на чолі ядерної держави

Володимир Володимирович Путін – це [Андрій] *Чикатило*, який став на чолі ядерної держави.

Яковенко І. Про доповідь Путіна Давоському форуму [Електронний ресурс] / Ігор Яковенко // Гордон: інтернет-видання. – 2021. – 28 січ. (дата запиту: 29.12.2021).

шеф-кухар союзної кухні

Традиційні страви лукашенківської ахінеї цього разу щедро приправлені антиукраїнським соусом до смаку *шеф-кухаря союзної кухні* [Володимира Путіна].

Прилипко О. Російсько-Білоруська матрешка : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний ресурс] / Олександр Прилипко // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

шизофренік третього тисячоліття

Не бачу сенсу давати розлогі контраргументи на історичну, філологічну чи церковну маячню цього ... *шизофреніка третього тисячоліття* [Володимира] Путіна ...

Фаріон І. Стаття Путіна: інструкція перемоги України над Москвою (персональна відповідь убивці України) [Електронний ресурс] / Ірина Фаріон // Українська правда. Блоги. – 2021. – 17 лип. (дата запиту: 23.11.2021).

ПУТІН ВОЛОДИМИР, ЛУКАШЕНКО ОЛЕКСАНДР

два останні диктатори Європи

Кудрін О. Путін і Лукашенко: *два останні диктатори Європи* – дружба міцнішає [Електронний ресурс] // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 19 січ. (дата запиту: 24.06.2021).

Лукашенко-Путінський альянс

Не думаю, що *Лукашенко-Путінський альянс* склався заради заповітної мети Кремля поглинути Білорусь.

Прилипко О. Російсько-Білоруська матрешка : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний

ресурс] / Олександр Прилипка // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

одна солодка парочка

Є варіант і рівноправного з'єднання диктаторів [Володимира Путіна й Олександра Лукашенка] в *одну солодку парочку*, на кшталт Бена Аффлека і Дженніфер Лопес, які подарували нам нове слово Беніфер.

Там само.

парочка диктаторів

... Якщо дозволити *парочці диктаторів* [Володимирові Путіну та Олександрові Лукашенку] закидати Євросоюз міграційними бомбами, то якість життя в Європі помітно погіршиться.

Яковенко І. Лукашенко готовий заради порятунку своєї шкури розв'язати Третю світову війну [Електронний ресурс] / Ігор Яковенко // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 12 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

пострадянські диктатори

Словом, ці двоє [Володимир Путін і Олександр Лукашенко] швидше суперники, ніж партнери, але явно виділяються із сонму *пострадянських диктаторів* екзотичними відносинами тісної психічної близькості за фізіологічної відрази.

Прилипка О. Російсько-Білоруська матрешка : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний ресурс] / Олександр Прилипка // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

рідні брати

Самопроголошений президент Білорусії Олександр Лукашенко заявив, що вони із президентом Росії Володимиром Путіним *рідні брати* і бачать світ однаково.

Лукашенко: Ми з Путіним *рідні брати* [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 груд. (дата запиту: 17.12.2021).

Російсько-Білоруська матрешка

Прилипко О. *Російсько-Білоруська матрешка* : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний ресурс] / Олександр Прилипко // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

швидше суперники, ніж партнери

Словом, ці двоє [Володимир Путін і Олександр Лукашенко] *швидше суперники, ніж партнери*, але явно виділяються із сонму пострадянських диктаторів екзотичними відносинами тісної психічної близькості за фізіологічної відрази.

Прилипко О. *Російсько-Білоруська матрешка* : Лукашенко відзначив річницю мирного народного повстання проти нього серією висловлювань у своєму стилі [Електронний ресурс] / Олександр Прилипко // День : сайт газети. – 2021. – 11 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

РАБІНОВИЧ ВАДИМ

депутат з анекдотичним прізвищем

«*Депутат з анекдотичним прізвищем*»: Зеленський прокоментував слова Рабиновича про «зелений фашизм» [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 5 лют. (дата запиту: 30.04.2021).

депутат із неабияким багатомільйонним статком

На днях один *депутат* [Вадим Рабинович] з ... *неабияким багатомільйонним статком* заявив, що в Україні почалась епоха «зеленого фашизму».

«*Депутат з анекдотичним прізвищем*»: Зеленський прокоментував слова Рабиновича про «зелений фашизм»

[Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 5 лют. (дата запиту: 30.04.2021).

РАДЕВ РУМЕН

болгарський [Ігор] Додон

Филипенко А. *Болгарський Додон*: президентом країни знову став любитель РФ та противник санкцій [Електронний ресурс] / Артем Филипенко // *Європейська правда*. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

любитель РФ [Російської Федерації]

Филипенко А. *Болгарський Додон*: президентом країни знову став *любитель РФ* та противник санкцій [Електронний ресурс] / Артем Филипенко // *Європейська правда*. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

противник санкцій

Филипенко А. *Болгарський Додон*: президентом країни знову став любитель РФ та *противник санкцій* [Електронний ресурс] / Артем Филипенко // *Європейська правда*. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

РАЗУМКОВ ДМИТРО

відмінний хлопець

«У мене немає претензій до Дмитра Разумкова, він *відмінний хлопець...*» – заявив [Микола] Тищенко журналістам.

Ковальчук І. Тищенко озвучив прізвище троянського коня у «Слузі народу» [Електронний ресурс] / Ірина Ковальчук // *Влада*. Сьогодні. – 2021. – 01 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

відставний політик

Амбітні плани *відставного політика* [Дмитра Разумкова] коштували йому посади.

Прокоф'єва І. Політичне розлучення: про що відставка Разумкова може свідчити для майбутнього України [Електронний ресурс] / Ірина Прокоф'єва // ТСН: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 10 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

[Володимир] Зеленський без шкідливих звичок

Експікера Ради [Дмитра Разумкова] представлять українському народу як «[Володимира] *Зеленського без шкідливих звичок*», вважає Золотарьов.

Олігархи готують заміну Зеленському? Відомий політолог назвав прізвище нового фаворита мільярдєрів [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 07 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

гальмо для скаженого принтеру турборежиму

Разумков [Дмитро] був *гальмом для скаженого принтеру турборежиму*

Смола О. «Влада гарантує безпеку Коломойського» – Юрій Ніколов про корупцію й рукодуп'я, «обіличування» олігархів [Електронний ресурс] / Оксана Смола // Gazeta.ua. – 2021. – 08 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

гнаний експікер

А тим часом «слуги народу» продовжують нарощувати рейтинг і додавати політичної ваги ними ж *гнаному експікеру* [Дмитрові Разумкову].

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 29.12.2021).

головне медійне «альтер его» [Володимира Зеленського]

Прибрати його [Дмитра Разумкова] з другої за значенням посади в державі вирішив президент [Володимир] Зеленський, *чий* політтехнологом та *головним медійним*

«альтер его» був Разумков у 2019 році, а також партія «Слуга народу», яку він очолював та був першим номером у списку.

Шрамович В. Разумков: «Банкова – якесь прокляте місце». Ексклюзивне інтерв'ю після відставки [Електронний ресурс] / В'ячеслав Шрамович, Святослав Хоменко // BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 07 жовт. (дата запити: 30.10.2021).

головний «агент стороннього впливу» на монобільшість із боку Ахметова і Ко

Саме експікера Ради [Дмитра Разумкова] президент зі своїм оточенням вважали *головним «агентом стороннього впливу» на монобільшість з боку Ахметова і Ко.*

Романюк Р. Президент країни ДТЕК: як Ахметов розкитує Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 29 листоп. (дата запити: 03.12.2021).

головний політтехнолог [Володимира] Зеленського у скандальній виборчій кампанії 2019 року

До обрання на посаду голови парламенту він [Дмитро Разумков] працював головою президентської партії «Слуга народу» і був *головним політтехнологом [Володимира] Зеленського у скандальній виборчій кампанії 2019 року.*

Портников В. Заміна дракона. Про схему «колективний Зеленський» на прикладі Угорщини [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 02 листоп. (дата запити: 30.12.2021).

головний суперник [Володимира] Зеленського

[Дмитра] Разумкова називають *головним суперником [Володимира] Зеленського*, якщо президент надумає балотуватися на другий строк.

Зеленський хотів би замінити Разумкова на Стефанчука – джерела [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 10 лют. (дата запити: 12.02.2021).

дестабілізуючий [дестабілізувальний] чинник для монобільшості

Разумков [Дмитро] уже зараз «мінусує» партію Зе і головне – є *дестабілізуючим чинником для монобільшості*.

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

друге після [Володимира] Зеленського обличчя Зе!команди

З [Дмитром] Разумковим дещо інша ситуація – він ледь не весь 2019 рік був *другим після Зеленського обличчям Зе!команди*.

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

електоральний «кілер» Володимира Зеленського

Соціологія Центру Разумкова підтверджує мій висновок, що Дмитро Разумков не є *електоральним «кілером» Володимира Зеленського*.

Басараб М. Разумков «потопить» інших політиків і вийде із Зеленським у другий тур виборів [Електронний ресурс] / Михайло Басараб // Gazeta.ua. – 2021. – 25 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

жертва сильного бажання Офісу Президента знищити інституції держави

«Разумков став *жертвою сильного бажання Офісу президента знищити інституції держави*», – політтехнолог [Електронний ресурс] // Novyny.eu. – 2021. – 12 жовт. (дата запиту: 15.10.2021).

заміна [Володимирові] Зеленському

Олігархи готують *заміну Зеленському*? Відомий політолог назвав прізвище нового фаворита мільярдерів [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 07 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

занадто близький до біло-голубих

Із нового: від «Разумков був спікером не всього парламенту, а ОПЗЖ [Опозиційної партії – За життя] і «Батьківщини» до «Разумков *занадто близький до біло-голубих*, куди він і вирушить будувати свою політичну кар'єру».

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запити: 29.12.2021).

імовірний наступний кандидат у Президенти України

Він [Дмитро Разумков] небезпечний для [Володимира] Зеленського, адже про політтехнолога Дмитра Разумкова ще рік тому почали говорити як про *ймовірного наступного кандидата в президенти України*.

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запити: 29.12.2021).

колись ключовий член команди Володимира Зеленського

І поводить [спікер Дмитро Разумков] мало як не спікер опозиції, а не висуванець партії і *колись ключовий член команди Володимира Зеленського*.

Дорош С. «Спікер опозиції»? Чи піде у відставку Разумков і коли це може статися [Електронний ресурс] / Світлана Дорош // ВВС Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 21 верес. (дата запити: 04.10.2021).

колись перший номер у списку «Слуги народу»

Дмитро Разумков, *колись перший номер у списку «Слуги народу»*... став її розкольником.

Мусаєва С. Перша антиолігархічна: все, що потрібно знати про головну війну Зеленського – сили, цілі, тактика противників [Електронний ресурс] / Севгіль Мусаєва, Роман

Романюк, Роман Кравець, Євген Бударецький, Соня Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 20 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

колись перший спікер часів монобільшості

Дмитро Разумков, *колись ... перший спікер часів монобільшості*, став її розкольником.

Там само.

колишній спікер

Що це за цінності, знає, напевно, лише один *колишній спікер* [Дмитро Разумков], який намагався наповнювати проєкт хоч якимось виразним змістом.

Портников В. Заміна дракона. Про схему «колективний Зеленський» на прикладі Угорщини [Електронний ресурс] /Віталій Портников // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 30.12.2021).

локомотив виборчого списку до Верховної Ради ІХ скликання

До Верховної Ради ІХ скликання Дмитро Разумков йшов як *локомотив виборчого списку*.

Саліженко О. Портрет нардепа. Парламентські будні Разумкова: був першим, став зайвим [Електронний ресурс] /Олександр Саліженко // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 15 жовт. (дата запиту 10.12.2021).

людина, проти якої публічно пішов Президент

Чи насмілиться будь-який олігарх чи навіть середній бізнесмен зараз вкладатися у *людину, проти якої публічно пішов президент* [Дмитра Разумкова]?

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

не гіпотетична проблема влади, а вже реальна

...Разумков [Дмитро] є *не гіпотетичною проблемою влади, а вже реальною*.

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

«некомандний» гравець

«Некомандного» гравця [Дмитра] Разумкова викинули з усіх внутрішньопартійних чатів.

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 29.12.2021).

неугодний спікер

Така позиція безперечно підкреслила його образ і підкріпила критичні до «слуг» тези про бажання позбутися *«неугодного спікера»* [Дмитра Разумкова].

Юрченко В. Гра навипередки: як Разумков розіграв свою відставку [Електронний ресурс] / Валентин Юрченко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 19.11.2021).

новий запасний варіант олігархів

І вже сьогодні [Дмитра] Разумкова називають *новим запасним варіантом олігархів*, бо в [Володимира] Зеленського горить рейтинг.

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 29.12.2021).

новий фаворит мільярдерів

Олігархи готують заміну Зеленському? Відомий політолог назвав прізвище *нового фаворита мільярдерів* [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 07 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

один із ключових гравців Зе-команди

[Однак, ситуація з (Дмитром) Разумковим справді унікальна.] Бо насамперед йдеться про викреслення *одного з ключових гравців Зе-команди*.

Прокоф'єва І. Політичне розлучення: про що відставка Разумкова може свідчити для майбутнього України [Електронний ресурс] / Ірина Прокоф'єва // ТСН: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 10 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

один із найчастіших гостей телеканалів «Україна» та «Україна 24»

Разумков [Дмитро] – *один із найчастіших гостей телеканалів «Україна» та «Україна 24»*.

Мусаєва С. Перша антиолігархічна: все, що потрібно знати про головну війну Зеленського – сили, цілі, тактика противників [Електронний ресурс] / Севгіль Мусаєва, Роман Романюк, Роман Кравець, Євген Будерацький, Сося Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 20 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

опальний «слуга»

... Нова антиразумковська хвиля от-от знову почне ще більше розгойдувати корабель «слуг» і допомагати нарощувати рейтинг *опальному «служі»* [Дмитрові Разумкову].

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода: сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 29.12.2021).

опальний експікер

Васильченко Ю. Список Разумкова: чи зможе *опальний експікер* спровокувати дочасні вибори парламенту [Електронний ресурс] / Юрій Васильченко // Деро.ua. – 2021. – 08 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

останній гравець першої президентської збірної

Цього тижня гучно пішов у відставку *останній гравець першої президентської збірної* [Дмитро Разумков].

Прокоф'єва І. Політичне розлучення: про що відставка Разумкова може свідчити для майбутнього України [Електронний ресурс] / Ірина Прокоф'єва // ТСН: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 10 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

останній запобіжник утримання [Володимира] Зеленського від іще більших помилок

Президент [Володимир Зеленський] усунув [Дмитра] Разумкова з посади голови ВР [Верховної Ради], бо він був *останнім запобіжником утримання Зеленського від ще більших помилок*.

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 29.12.2021).

перший номер виборчого списку партії «Слуга народу»

Свіжий приклад – відставка *першого номера виборчого списку партії «Слуга народу»* і спікера парламенту Дмитра Разумкова.

Півторак О. Топ-5 провалів і досягнень України у 2021 році. І як вони вплинуть на нас у новому році [Електронний ресурс] / Олексій Півторак, Олег Савичук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 29 груд. (дата запиту: 29.12.2021).

перший противник, який може грати на полі «молодих політиків», де досі монопольне становище зберігає Володимир Зеленський

Разумков [Дмитро] – *перший противник, який може грати на полі «молодих політиків», де досі монопольне становище зберігає Володимир Зеленський.*

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

політична жертва

Забравши мандат у топового агітатора [Володимира] Зеленського [Дмитра Разумкова], ОПУ самі закріплять за ним образ *політичної жертви*, а на практиці – це плюс 2-3% до його рейтингу.

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

політичне «альтер его» [Володимира] Зеленського

BBC News Україна: ... Вас [Дмитра Разумкова] називали *політичним «альтер его» [Володимира] Зеленського.*

Шрамович В. Разумков: «Банкова – якесь прокляте місце». Ексклюзивне інтерв'ю після відставки [Електронний ресурс] / В'ячеслав Шрамович, Святослав Хоменко // BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 30.10.2021).

поміркований консервативний законник

[Спікер намагався відсторонитись від (Володимира) Зеленського і вибудувати своє медійне реноме.] Такого собі *поміркованого консервативного законника* на протигагу президенту-волюнтаристу.

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

потенційний державний діяч

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи *потенційний державний діяч*? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запити: 29.12.2021).

принциповий лідер, який не ліг під [Володимира] Зеленського і не спасував перед його авторитарними замашками

Після відставки у нього [Дмитра Разумкова] з'явиться шанс розказати досить зрозумілу політичну історію – *принципового лідера, який не ліг під [Володимира] Зеленського і не спасував перед його авторитарними замашками*.

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запити: 20.10.2021).

проєкт олігархів

Пархомчук Т. Запасний *проєкт олігархів* чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запити: 29.12.2021). – Назва з екрана

професіонал-критик влади

[Дмитро] Разумков зараз може розігравати лише один образ – *професіонала-критика влади*, але в цій ніші досить тісно.

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запити: 29.12.2021).

прямий конкурент

Підтримка опозиції скінчилася з відставкою, коли [Дмитро] Разумков перейшов у статус *прямого конкурента*.

Юрченко В. Гра навипередки: як Разумков розіграв свою відставку [Електронний ресурс] / Валентин Юрченко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 19.11.2021).

реальний конкурент Володимира Зеленського на президентських виборах

... Озвучується це доволі конкретно: наразі лише Дмитро Разумков – *реальний конкурент Володимира Зеленського на президентських виборах*.

Пархомчук Т. Спікер не вважає себе «слугою»: Разумков активно зайнявся «створенням власного політичного іміджу» / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 28 верес. – С. 4.

ризикована інвестиція, але потенційно дуже дохідна

З погляду [Ріната] Ахметова, [Дмитро] Разумков – *ризикована інвестиція, але потенційно дуже дохідна*.

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

розкольник «Слуги народу»

Дмитро Разумков, колись перший номер у списку «Слуги народу» і перший спікер часів монобільшості, став її [політичної партії «Слуга народу»] *розкольником*.

Мусаєва С. Перша антиолігархічна: все, що потрібно знати про головну війну Зеленського – сили, цілі, тактика противників [Електронний ресурс] / Севгіль Мусаєва, Роман Романюк, Роман Кравець, Євген Будерацький, Сося Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 20 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

самостійна політична одиниця

Попри все це, успіх [Дмитра] Разумкова як *самостійної політичної одиниці* можливий виключно за умови доступу до

ресурсів, в тому числі медійних, та можливості зібрати свою команду.

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

спікер «зеленої» команди

Він [Дмитро Разумков] фактично виконував роль *спікера «зеленої» команди*, відвідуючи передвиборчі токшоу і роздаючи інтерв'ю ЗМІ.

Пархомчук Т. Спікер не вважає себе «службою»: Разумков активно займався «створенням власного політичного іміджу» / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 28 верес. – С. 4.

спікер не всього парламенту, а ОПЗЖ [Опозиційної партії – За життя] і «Батьківщини»

Із нового: від «Разумков був *спікером не всього парламенту, а ОПЗЖ [Опозиційної партії – За життя] і «Батьківщини»* до «Разумков занадто близький до біло-голубих, куди він і вирушить будувати свою політичну кар'єру».

Пархомчук Т. Запасний проєкт олігархів чи потенційний державний діяч? Чого можна чекати від опального Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода: сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 29.12.2021).

спікер-вигнанець

Отже, спочатку було бажання забрати в *спікера-вигнанця* Дмитра Разумкова мандат депутата.

Пархомчук Т. Замах на «турборежим»: чим загрожує «службам» «Розумна політика» Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода: сайт газети. – 2021. – 19 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

старий спікер Ради

По дорозі [Володимир] Зеленський втратив *старого спікера Ради* Дмитра Разумкова, десятків 30

два прихильників спікера у фракції і нажив собі ворогів в особі більшості олігархів.

Романюк Р. «Добрий день. Я – олігарх». Як працюватиме деолігархізація Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 18 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

теперішній топ «Слуги народу»

Ще ніхто із *теперішніх топів «Слуги народу»* так близько не підходив до межі краху, як Дмитро Разумков.

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

топовий агітатор [Володимира] Зеленського

Забравши мандат у *топового агітатора [Володимира] Зеленського [Дмитра Разумкова]*, ОПУ самі закріплять за ним образ політичної жертви, а на практиці – це плюс 2-3% до його рейтингу.

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

троянський кінь у «Слузі народу»

Ковальчук І. Тищенко озвучив прізвище *троянського коня у «Слузі народу»* [Електронний ресурс] / Ірина Ковальчук // Влада. Сьогодні. – 2021. – 01 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

цілком самостійна політична фігура

Конфлікт у цілому зводиться до того, що спікер [Дмитро Разумков] бачить себе *цілком самостійною політичною фігурою*.

Пархомчук Т. Спікер не вважає себе «слугою»: Разумков активно зайнявся «створенням власного політичного іміджу» / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 28 верес. – С. 4.

частий гість на «ахметівських» каналах

А експікер Дмитро Разумков, що порвав зі «слугами», навпаки *на «ахметівських» каналах – частий гість*.

Вуєць П. Микита Потураєв: Проти нас відкрито спільний фронт. Ціль – завалити президента [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 25 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

частина провладної партії «Слуга народу»

При цьому він [Віталій Портников] зауважив цікаву річ: недовіра до [Володимира] Зеленського не торкається ексголови Верховної Ради Дмитра Разумкова, який є *частиною провладної партії «Слуга народу»*.

«Падіння рейтингу Зеленського свідчить, що країна починає шукати чогось нового», – Віталій Портников [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 24 жовт. (дата запиту: 30.12.2021).

чергова жертва авторитарних амбіцій [Володимира] Зеленського

[...(Володимирові) Зеленському та його посіпакам необхідний голова, який буде 100% лояльним і 3 місяці передвиборчих перегонів виконуватиме все, що йому накажуть, а не почне власну гру.] [Дмитро] Разумков, на думку Банкової, не такий, а тому й *пав черговою жертвою авторитарних амбіцій Зеленського*.

Артюшенко І. Місія олігархів: врятувати рядового Зеленського [Електронний ресурс] / Ігор Артюшенко // Націоналістичний портал. – 2021. – 19 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

РАЗУМКОВ ДМИТРО ТА ЙОГО КОМАНДА

жертви режиму

[Цього можна досягти, створивши навколо себе і «Розумної політики» образ, якому симпатизуватиме частина виборців.] І якщо ОП [Офіс Президента] діятиме радикально, розповісти виборцям, що [Дмитро] Разумков і його нова команда – *жертви режиму* і що над ними чинять розправу.

Васильченко Ю. Список Разумкова: чи зможе опальний експікер спровокувати дочасні вибори парламенту [Електронний ресурс] / Юрій Васильченко // Деро.ua. – 2021. – 08 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

РАЗУМКОВ ДМИТРО, АРАХАМІЯ ДАВИД

менеджери по роботі з масовкою [влади Володимира Зеленського]

Дмитро Разумков, Давид Арахамія – *менеджери по роботі з масовкою* [влади Володимира Зеленського] [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

РЕЗНІКОВ ОЛЕКСІЙ

близький до [Андрія] Єрмака чинний член уряду

Замість [Андрія] Тарана міністром оборони, за планом СН, стане інший *близький до [Андрія] Єрмака чинний член уряду* Олексій Резніков.

Кравець Р. Кабмін з кількома змінними. Кого Зеленський вижене з уряду [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

керована фігура для Офісу Президента

«... Резніков [Олексій] буде *для офісу* (президента. – авт.) *керованою фігурою*» – написав у фейсбуці [Юрій] Бутусов.

Степанчук І. Під Тараном захиталося крісло: Арахамія анонсував відставку міністра оборони [Електронний ресурс] / Інна Степанчук // Україна молода. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 03.12.2021).

новий кандидат у міністри [оборони]

«Новий кандидат в міністри [оборони] [Олексій] Резніков раніше ніяк не був пов'язаний з питаннями оборони і безпеки...» – написав у фейсбуці [Юрій] Бутусов.

Там само.

РИБІН ВАЛЕНТИН

адвокат экс-«беркутівців»

Братюк Ю. *Адвокат экс-«беркутівців»* балотуватиметься у Верховну Раду: Валентин Рибін балотуватиметься на одномандатному виборчому окрузі №50 на Донеччині [Електронний ресурс] / Юрій Братюк // ZAXID.NET. – 2021. – 16 лют. (дата запиту: 16.02.2021).

РОДИНА ПОМІЧНИКА НАРОДНОГО ДЕПУТАТА МИКОЛИ ТИЩЕНКА ВІТАЛІЯ СІТАКА

«родина-прикриття» [Миколи] Тищенко, на яку політик «вішає» і бізнес, і майно

Журналісти Bihus.info у розслідуванні про [Миколу] Тищенко зазначають, що родина помічника [Віталія] Сітака – це *«родина-прикриття» Тищенко, на яку політик «вішає» і бізнес, і майно.*

Саліженко О. Портрет нардепа: парламентські конфузи і курйози «ревізора» Тищенко [Електронний ресурс] / Олександр Саліженко // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 05 жовт. (дата запиту 10.12.2021).

РОСІЙСЬКОМОВНИЙ УКРАЇНЕЦЬ

апріорі носій ворожої зброї, незалежно від його національної ідентичності та громадянської позиції

Якщо російська мова створює небезпеку державному суверенітету, як вважає майже третина країни, виходить, кожен російськомовний українець є *апріорі носієм ворожої*

зброї, незалежно від його національної ідентичності та громадянської позиції?

Середа Є. «Мова окупанта» або історичне надбання України? [Електронний ресурс] / Євген Середа // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 14 лют. (дата запиту: 15.02.2021).

СААКАШВІЛІ МІХЕІЛ

в'язень [Володимира] Путіна

Невипадково у своєму листі, зачитаному на мітингу 14 жовтня, [Міхеїл] Саакашвілі називає себе саме "в'язнем Путіна".

Панченко Ю. Контрнаступ Саакашвілі: чи зможе ув'язнений експрезидент перемогти грузинську владу [Електронний ресурс] / Юрій Панченко // Європейська правда. – 2021. – 16 жовт. (дата запиту: 16.10.2021).

грузинський політик, який має українське громадянство

Він [Давил Арахамія] вимагає, щоб *грузинського політика, який має українське громадянство*[Міхеїла Саакашвілі], негайно випустили з в'язниці.

«Free Misha»: Арахамія вимагає звільнити громадянина України Саакашвілі [Електронний ресурс] // АСПІ – сайт інформаційного агентства. – 2021. – 17 жовт. (дата запиту: 17.10.2021).

грузинсько-український політик

[Жоден світовий лідер не заявив чогось на кшталт «Свободу Міхеїлу (Саакашвілі)!»] Це явно не те, на що розраховував *грузинсько-український політик*.

Сидоренко С. Врятувати Саакашвілі: чи може Україна витягнути політика з грузинської в'язниці [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко, Юрій Панченко // Європейська правда. – 2021. – 04 жовт. (дата запиту: 17.11.2021).

ключова інформаційна персона в країні

Потрапивши до в'язниці, [Міхеїл] Саакашвілі став *ключовою інформаційною персоною в країні*, що відверто дратувало владу.

Панченко Ю. Саакашвілі не врятував: опозиція всуху програла вибори у Грузії, але продовжить боротьбу [Електронний ресурс] / Юрій Панченко // Європейська правда : інтернет-портал. – 2021. – 31 жовт. (дата запиту: 26.11.2021).

політичний в'язень

У тюрмі [Міхеїл Саакашвілі] назвав себе *політичним в'язнем* та через це оголосив голодування.

Саакашвілі гелікоптером перевезли в найнебезпечніше місце для його життя – нардеп Ясько [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 08 листоп. (дата запиту: 20.05.2021).

постійний подразник та генератор проблем

[Грузинський уряд категорично спростував таку можливість (передати за кордон засудженого Міхеїла Саакашвілі).] І це не дивно, бо Саакашвілі на волі для них – це *постійний подразник та генератор проблем*.

Сидоренко С. Врятувати Саакашвілі: чи може Україна витягнути політика з грузинської в'язниці [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко, Юрій Панченко // Європейська правда. – 2021. – 4 жовт. (дата запиту: 19.11.2021).

ув'язнений політик

Прихильники експрезидента Грузії Міхеїла Саакашвілі почали збиратися біля Руставської в'язниці після повідомлень про погіршення стану *ув'язненого політика*.

Стан здоров'я Саакашвілі: прихильники у Грузії вимагають звільнення політика [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 11 жовт. (дата запиту: 13.10.2021).

СЕННИЧЕНКО ДМИТРО

ловець хабарників

Ловець хабарників [підзаголовок]

Гордійчук Д. Хороший, поганий, злий: чому Сенниченко йде з Фонду держмайна і хто його може замінити [Електронний ресурс] / Дана Гордійчук, Олександр Колесніченко // Економічна правда. – 2021. – 18 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

реформатор чи креатура бізнесу

Реформатор чи креатура бізнесу [Дмитро Сенниченко]
[підзаголовок]

Там само.

СИМОНЕНКО АНТОН, ТЕЛІЖЕНКО АНДРІЙ, ЖУРАВЕЛЬ ПЕТРО

оточення [Андрія] Деркача

Санкції ввели проти 7 осіб – нардепа «Слуги народу» Олександра Дубінського, експомічника [Андрія] Деркача Дмитра Ковальчука, колишнього прокурора ГПУ [Генеральної прокуратури України] Костянтина Кулика, екснардепа-утікача Олександра Онищенка, а також *оточення Деркача* – Антона Симоненка, Андрія Теліженка, Петра Журавля.

Єрмак прокоментував санкції США проти Дубінського та інших, але не назвав жодного прізвища [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 13 січ. (дата запиту: 13.01.2021).

СКИБІН РУСТЕМ

перший переселенець із окупованого Криму

Тараненко А. Ви не розумієте, що означає пройти через все це – Рустем Скибін, *перший переселенець із окупованого Криму* [Електронний ресурс] / Андрій Тараненко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 7 берез. (дата запиту: 11.03.2021).

СКІЧКО ОЛЕКСАНДР

молодий і зелений

Нікітенко Л. *Молодий і зелений*: Олександр Скічко хоче зробити Черкащину зразковою [Електронний ресурс] / Людмила Нікітенко // Україна молода. – 2021. – 02 лют. (дата запиту: 26.02.2021).

СМЕШКО ІГОР

відомий протезе самої Луб'янки

Водночас залишилось без відповіді запитання з виру подій восьмирічної давнини, тобто початку війни з Росією, – чим керувався Олександр Турчинов, коли, виконуючи обов'язки президента України, взяв до себе усім *відомого протезе самої Луб'янки* [Ігоря Смешка]?

Руденко О. Путінська «закладка»? Чому експрозвідник Ігор Смешко безупинно намагається повернутися у владу [Електронний ресурс] / Олександра Руденко // Україна молода: сайт газети. – 2021. – 21 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

найодіозніший представник влади

Він [Ігор Смешко] так розстарався, що ще до Майдану потрапив у загальний чорний список *найодіозніших представників влади* – разом з міністром внутрішніх справ [Миколою] Білоконем, генеральним прокурором [Геннадієм] Васильєвим та главою адміністрації президента [Віктором] Медведчуком.

Руденко О. Путінська «закладка»? Чому експрозвідник Ігор Смешко безупинно намагається повернутися у владу [Електронний ресурс] / Олександра Руденко // Україна молода: сайт газети. – 2021. – 21 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

СМИРНОВ АНДРІЙ

«людина [Андрія] Богдана», що створює йому чимало проблем у роботі з [Андрієм] Єрмаком

[Андрія] Смирнова часто називають *«людиною [Андрія] Богдана»*, що створює йому чимало проблем у роботі з [Андрієм] Єрмаком.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 10.12.2021).

СМОЛІЙ ЯКІВ

жертва контролюючого рефлексу [контролювального рефлексу, рефлексу контролю] [Володимира] Зеленського

Іншою *жертвою контролюючого рефлексу [Володимира] Зеленського* став Яків Смолій, глава Національного банку України (НБУ), який зняв з посади кілька місяців по тому за виявлену занадто велику незалежність і замінений кимось більш лояльним.

Зарубіжні ЗМІ: Зеленський переходить до авторитарного стилю управління державою, перша ознака – переслідування Медведчука і закриття телеканалів [Електронний ресурс] // 112 Україна. – 2021. – 21 лип. (дата запиту: 24.11.2021).

СОБЧАК АНАТОЛІЙ

один із символів постперебудовного десятиліття

Дочка пітерського функціонера [Оксана Собчак] – *одного з символів постперебудовного десятиліття* [Анатолія Собчака] – була призначена на роль символу всього «допутінського» і «безпутінського».

Кремлівський упир не вічний. Однак його смерть нічого для України не міняє, – Казарін [Електронний ресурс] // Патіроті України : сайт громадської організації. – 2021. – 30 лип. (дата запиту: 31.12.2021).

СОБЧАК КСЕНІЯ

дочка пітерського функціонера

Дочка пітерського функціонера [Оксана Собчак] – одного з символів постперебудовного десятиліття [Анатолія Собчака] – була призначена на роль символу всього «допутінського» і «безпутінського».

Кремлівський упир не вічний. Однак його смерть нічого для України не міняє, – Казарін [Електронний ресурс] // Патіроті України : сайт громадської організації. – 2021. – 30 лип. (дата запиту: 31.12.2021).

символ усього «допутінського» й «безпутінського»

Дочка пітерського функціонера [Оксана Собчак] – одного з символів постперебудовного десятиліття – була призначена на роль *символу всього «допутінського» і «безпутінського»*.

Там само.

СТАХІВ ОСТАП

головний антивакцинатор

СБУ оголосила підозру в захопленні влади «*головному антивакцинатору*» [Остапові Стахову], пов'язує з РФ [Електронний ресурс] / Оксана Мороз // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 16 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

лідер антивакцинаторів

Служба безпеки України повідомила про підозру *лідеру «антивакцинаторів»* [Остапові Стахову] і заблокувала їхню всеукраїнську мережу.

СБУ оголосила підозру в захопленні влади «*головному антивакцинатору*», пов'язує з РФ [Електронний ресурс] / Оксана Мороз // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 16 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

СТЕПАНОВ МАКСИМ

людина на виліт

«І там [на онлайн-засіданні фракції “Слуга народу”] будуть різні варіанти, тобто це не 100% ймовірність, що це “людина на виліт” [Максим Степанов]...» – сказав [Давид] Арахамія.

Арахамія розповів про обговорення кадрового питання у Кабміні [Електронний ресурс] // ASPI : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 7 трав. (дата запиту: 08.05.2021).

людина, яка просто не здатна організувати жоден процес

Відповідь проста і очевидна: ключовий орган, відповідальний за всі процеси – МОЗ [Міністерство охорони здоров'я], очолює *людина, яка просто не здатна організувати жоден процес* [Максим Степанов].

Стефанишина О. Останні в Європі: як Степанов провалив підготовку до вакцинації [Електронний ресурс] / Ольга Стефанишина // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 18 січ. (дата запиту: 18.01.2020).

СТЕРНЕНКО СЕРГІЙ

один із лідерів проукраїнських акцій та антитруханівських протестів у місті [Одесі]

Стерненко [Сергій] з 2014 року був *одним із лідерів проукраїнських акцій та антитруханівських протестів у місті [Одесі]*...

Лукашова С. Напад на «Родіну»: за що Стерненку і його соратнику присудили 7 років тюрми [Електронний ресурс] / Соня Лукашова // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 24 лют. (дата запиту: 24.02.2021).

СТЕФАНЧУК ДМИТРО

100% людина Президента

Адже [Руслан] Стефанчук, на відміну від нинішнього спікера, є «100% людиною президента».

Кириленко О. Руслан Стефанчук: За ці два роки президент почав менше посміхатися [Електронний ресурс] / Ольга Кириленко, Роман Кравець // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 28 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

головний кандидат на заміну [Дмитрові] Разумкову

У політсилі навіть вже назвали *головного кандидата на заміну [Дмитрові] Разумкову* – це його чинний заступник Руслан Стефанчук.

Ткаченко А. Другий номер: чому Стефанчука «сватають» у крісло спікера та чи є інші варіанти [Електронний ресурс] / Анна Ткаченко // Влада. Сьогодні. – 2021. – 05 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

давній друг [Володимира] Зеленського

На посаду голови ВРУ [Верховної Ради України] «Слуга народу» ймовірно пропонуватиме *давнього друга [Володимира] Зеленського*, першого віцеспікера Руслана Стефанчука.

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

другий номер

Ткаченко А. *Другий номер*: чому Стефанчука «сватають» у крісло спікера та чи є інші варіанти [Електронний ресурс] / Анна Ткаченко // Влада. Сьогодні. – 2021. – 05 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

командний гравець

«Руслан [Стефанчук] не на словах довів “першому”, що він повністю *командний гравець...*» – пояснює один із членів команди президента.

Без права на чат: чому посварились Зеленський і Разумков [Електронний ресурс] // Житомир life. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

перша людина, яка може замінити [Дмитра] Разумкова на посаді

Через напружені відносини Офісу президента з головою Верховної Ради Дмитром Разумковим [Руслана] Стефанчука називають *першою людиною, яка може замінити Разумкова на посаді*.

Кириленко О. Руслан Стефанчук: За ці два роки президент почав менше посміхатися [Електронний ресурс] / Ольга Кириленко, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 28 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

соратник Президента

[– Особисті стосунки (Володимира Зеленського і Руслана Стефанчука) – дружні.] Але якщо говорити про офіційні стосунки, я би [Руслан Стефанчук] більше назвав себе *соратником президента*.

Там само.

СТРІЛЕЦЬ РУСЛАН

хлопець достатньо грамотний

«Руслан [Стрілець] був на “малій фракції”, справив хороше враження – *хлопець достатньо грамотний...*» – описує кандидата один з міністрів у розмові з УП [Українською правдою].

Кравець Р. Кабмін з кількома змінними. Кого Зеленський вижене з уряду [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

ТАРАН АНДРІЙ

один із кандидатів «на вихід» з уряду восени

У фракції політичної партії «Слуга народу» практично немає ніяких питань до міністра оборони Андрія Тарана, якого часто називають *одним з кандидатів «на вихід» з уряду восени*.

Осінні відставки: у «Слузі народу» розповіли, до кого з міністрів майже немає питань [Електронний ресурс] // Слово і діло : аналітичний портал. – 2021. – 05 верес. (дата запиту: 03.12.2021).

ТАТАРОВ ОЛЕГ

важлива фігура, хоч і дуже токсична

[«Це давня відома закономірність: якщо ти здаєш підлеглого, ти будеш наступним об'єктом (для атаки. – ред.). І це негативний сигнал для інших підлеглих, вони можуть перестати тебе захищати.] А тут *важлива фігура, хоч і дуже токсична* [Олег Татаров]», – каже політолог Володимир Фесенко в коментарі hromadske.

Калашник П. «Свинарчук» Зеленського: чому Офіс президента не хоче «здавати» Татарова [Електронний ресурс] // Громадське телебачення : сайт. – 2021. – 28 січ. (дата запиту 10.12.2021).

власний «Свинарчук» для [Володимира] Зеленського

Хай там як, але поки в ОП [Офісі Президента] думають, що робити – для [Володимира] Зеленського [Олег] Татаров стає *власним «Свинарчуком»*.

Там само.

кат Майдану

Данилюк-Ярмолаєва М. *Кат Майдану* під захистом Зеленського. Що не так з Татаровим? [Електронний ресурс] / Марина Данилюк-Ярмолаєва // ЕСПРЕСО. – 2021. – 6 лип. (дата запиту: 21.07.2021).

людина, яка в часи Майдану публічно захищала «беркутівців» і отримувала звання «Заслужений юрист» із рук Віктора Януковича

Зрештою, а як інакше можна було призначати заступником керівника Офісу [Президента України] *людину, яка у часи Майдану публічно захищала «беркутівців» і отримувала звання «Заслуженого юриста» з рук Віктора Януковича* [Олега Татарова]?

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 10.12.2021).

міліціант [Віктора] Януковича

Для мене особисто [Ростислав] Шурма – це остання крапля, мені соромно за це призначення, а також за призначення *міліціанта* [Віктора] Януковича Олега Татарова...

Нардеп оголосив про вихід з фракції «Слуга народу» [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

«Свинарчук» [Володимира] Зеленського

Калашник П. «Свинарчук» Зеленського: чому Офіс президента не хоче «здавати» Татарова [Електронний ресурс] // Громадське телебачення : сайт. – 2021. – 28 січ. (дата запиту 10.12.2021).

фігурант корупційної справи НАБУ [Національного антикорупційного бюро України]

Юридичний супровід ситуації здійснює *фігурант корупційної справи НАБУ* [Національного антикорупційного бюро України] заступник голови ОПУ [Офісу Президента України] Олег Татаров.

Романюк Р. Третя столична війна: для чого Зеленський тисне на Кличка [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Севгіль Мусаєва // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 17 трав. (дата запиту: 18.05.2021).

ТЕРЕХОВ ІГОР

виконавець волі [Геннадія] Кернеса

Проте до смерті шефа [Ігор] Терехов був лише *виконавцем волі* [Геннадія] Кернеса.

Кондратова В. Портрет | «Кернес рік як мертвий. Але досі визначає мера для Харкова». Хто такий Ігор Терехов [Електронний ресурс] / Валерія Кондратова // Ліга. net: сайт медіакомпанії. – 2021. – 01 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

людина Арсена Авакова

...Лунають припущення, що [Ігор] Терехов насправді є *«людиною Арсена Авакова»*, колишнього впливового міністра внутрішніх справ.

Дорош С. Вибори мера Харкова. Хто такий Ігор Терехов [Електронний ресурс] / Світлана Дорош // BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 30.11.2021).

людина без політичних амбіцій, дуже конструктивний

Він [Ігор Терехов] *людина без політичних амбіцій, дуже конструктивний*.

Там само.

людиною [Геннадія] Кернеса

Він [Ігор Терехов] називає себе *людиною [Геннадія] Кернеса* і запевняє, що саме його нині покійний мер бачив своїм наступником.

Дорош С. Вибори мера Харкова. Хто такий Ігор Терехов [Електронний ресурс] / Світлана Дорош // BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 30.11.2021).

несамостійний політик

Припущення про те, що Ігор Терехов *несамостійний політик*, посилюються після смерті Геннадія Кернеса.

Там само.

новий [Геннадій] Кернес

Спадкоємець [Геннадія] Кернеса [Ігор Терехов] став *новим* [Геннадієм] Кернесом.

Смирнов А. Путін біля воріт [Електронний ресурс] / Андрій Смирнов // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 30.12.2021).

офіційний спадкоємець попереднього міського голови [Геннадія Кернеса]

«Вдалося довести харків'янам, що саме він [Ігор Терехов] – *офіційний спадкоємець попереднього міського голови* [Геннадія Кернеса]...» – каже директор Центру прикладних політичних досліджень «Пента» Володимир Фесенко в коментарі BBC News Україна.

Дорош С. Вибори мера Харкова. Хто такий Ігор Терехов [Електронний ресурс] / Світлана Дорош // BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 30.11.2021).

права рука [Геннадія] Кернеса аж до його смерті

[Ігор] Терехов, який вважався *правою рукою* [Геннадія] Кернеса *аж до його смерті*, поки що явно краще виконує обов'язки і може виграти вибори в першому турі.

Кондратова В. Портрет | «Кернес рік як мертвий. Але досі визначає мера для Харкова». Хто такий Ігор Терехов [Електронний ресурс] / Валерія Кондратова // Ліга. net: сайт медіакампанії. – 2021. – 01 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

спадкоємець [Геннадія] Кернеса

Спадкоємець [Геннадія] Кернеса [Ігор Терехов] став новим [Геннадієм] Кернесом.

Смирнов А. Путін біля воріт [Електронний ресурс] / Андрій Смирнов // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 30.12.2021).

тінь та старанний виконавець Геннадія Кернеса

Він [Ігор Терехов] 10 років був *тінню та старанним виконавцем Геннадія Кернеса*.

Кондратова В. Портрет | «Кернес рік як мертвий. Але досі визначає мера для Харкова». Хто такий Ігор Терехов [Електронний ресурс] / Валерія Кондратова // Ліга. net: сайт медіакомпанії. – 2021. – 01 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

ТИМОШЕНКО АНТОН

стендап-комік

Руденко Є. *Стендап-комік* Антон Тимошенко: Головне – не дати Зеленському загатись у *чувака, який втомився* [Електронний ресурс] / Євген Руденко, Дмитро Ларін // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

ТИМОШЕНКО КИРИЛО

головний «менеджер із локацій» для піару й регіональних поїздок [Володимира] Зеленського перед місцевими виборами

За рахунок активності і вміння вибивати бюджети на свої проекти заступник Єрмака [Кирило Тимошенко] дуже швидко став *головним «менеджером з локацій» для піару і регіональних поїздок [Володимира] Зеленського перед місцевими виборами*.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

куратор «Великого будівництва»

Тимошенко [Кирило], який починав із медійного супроводу роботи президента, досить швидко перекваліфікувався на *куратора «Великого будівництва»*, почав цікавитись

ігорним бізнесом, транспортом та іншими сферами з великими оборотними бюджетами.

Там само.

менеджер із підготовки локацій [влади Володимира Зеленського]

Кирило Тимошенко – *менеджер з підготовки локацій* [влади Володимира Зеленського] [підзаголовок]

Там само.

рольова модель успішного чиновника часів [Володимира] Зеленського

Перший заступник глави Офісу президента Кирило Тимошенко може слугувати *рольовою моделлю успішного чиновника часів* [Володимира] Зеленського.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград: сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

ТИМОШЕНКО ЮЛІЯ

вічна опозиціонерка

Портрет «*вічної опозиціонерки*»: слова і діла нардепки Юлії Тимошенко [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

мама- захисниця, яка переживає за українців і знає всі їхні біди

Перше – зберегти [Юлії Тимошенко] образ «*мами захисниці*», *яка переживає за українців і знає всі їхні біди*.

Кравець Р. Вова + Юля = ? Чи може Тимошенко знову стати прем'єром [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 08 квіт. (дата запиту: 09.09.2021).

не релевантний політичний лідер, а медійний персонаж, на який клікають за старою пам'яттю

Юлія Тимошенко – більше *не релевантний політичний лідер, а медійний персонаж, на який клікають за старою пам'яттю*.

Руденко Є. Фешн-експертка – про підробки в Раді, вбрання Олени Зеленської, Юлії Тимошенко, Марини Порошенко і про костюми президентів [Електронний ресурс] / Євген Руденко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 берез. (дата запиту: 27.03.2021).

один із серйозних подразників для влади

Безумовно, вона [Юлія Тимошенко] зараз є *одним із серйозних подразників для влади*.

Сокирчук Н. Вадим Денисенко: Разумков в принципі не може бути конкурентом Зеленському [Електронний ресурс] / Наталія Сокирчук // Главком. – 2021. – 10 верес. (дата запиту: 03.12.2021).

одна з найвідоміших експерток у галузі енергетики

Натомість *одна з найвідоміших експерток у галузі енергетики* та керівник «Батьківщини» Юлія Тимошенко назвала всі закиди проти [Германа] Галущенка безпідставними та підтримала його кандидатуру.

Герман Галущенко: що відомо про нового міністра енергетики [Електронний ресурс] // BBC News Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

одна з найвпливовіших політикинь в Україні

Впродовж останніх двадцяти років Юлія Тимошенко є *однією з найвпливовіших політикинь в Україні*.

Кравець Р. Вова + Юля = ? Чи може Тимошенко знову стати прем'єром [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 08 квіт. (дата запиту: 09.09.2021).

природжений лідер держави

[Але ані ролики про прогнози Ванги і Нострадамуса, ані білий тигр у рік тигра не принесли (Юлії) Тимошенко омріяне крісло президента.] Також не допомогли характеристики [Юрія] Глоби для політикині, яка народилася у сузір'ї стрільця, яке нібито дає таку однозначну характеристику як *«природжений лідер держави»*.

Федорів І. Гороскопи, астрологи і мольфари: як політики маніпулюють виборцями? [Електронний ресурс] / Ірина Федорів // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 27 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

справжній бренд

Тому прізвище Тимошенко – це *справжній бренд*.

Кравець Р. Вова + Юля = ? Чи може Тимошенко знову стати прем'єром [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 08 квіт. (дата запиту: 09.09.2021).

«хрещена мачуха» цілої генерації одіозних політиків, які все ж не стали партійною опорою для самої «Батьківщини» – Андрія Портнова, Арсена Авакова, Олега Ляшка, Надії Савченко, Наталії Королевської, Сергія Пашинського, Антона Яценка та багатьох інших

Юля [саме так на ім'я називають її (Юлію Тимошенко) виборці] була *«хрещеною мачухою» цілої генерації одіозних політиків, які все ж не стали партійною опорою для самої «Батьківщини» – Андрія Портнова, Арсена Авакова, Олега Ляшка, Надії Савченко, Наталії Королевської, Сергія Пашинського, Антона Яценка та багатьох інших.*

Портрет «вічної опозиціонерки»: слова і діла нардепки Юлії Тимошенко [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

ТИХАНОВСЬКА СВІТЛАНА

головний критик режиму [Олександра] Лукашенка

Нечувано суворі вироки [Сергієві] Тихановському та його однопумцям є свідченням нищості [Олександра] Лукашенка, його підлого бажання помститися через чоловіка самій Світлані Тихановській, якій вдалося виїхати з Білорусі та стати *головним критиком режиму Лукашенка...*

Боровський О. Особливо небезпечний блогер: суд Лукашенка засудив чоловіка Світлани Тихановської до 18 років тюрми / Олег Боровський // Україна молода. – 2021. – 17 груд. – С. 4.

дійсний речник незалежної, вільної Білорусі

... Її [Світлану Тихановську] приймають у найшанованіших світових інституціях як *дійсного речника незалежної, вільної Білорусі*, з нею зустрічаються світові лідери.

Там само.

ТИХАНОВСЬКИЙ СЕРГІЙ

лідер для мільйонів білорусів

У день оголошення вироку Сергію Тихановському його дружина Світлана Тихановська опублікувала відеозвернення у своєму телеграм-каналі: «Я продовжуватиму захищати людину, яку люблю і яка стала *лідером для мільйонів білорусів...*».

Боровський О. Особливо небезпечний блогер: суд Лукашенка засудив чоловіка Світлани Тихановської до 18 років тюрми / Олег Боровський // Україна молода. – 2021. – 17 груд. – С. 4.

особливо небезпечний блогер

Боровський О. *Особливо небезпечний блогер*: суд Лукашенка засудив чоловіка Світлани Тихановської до 18 років тюрми / Олег Боровський // Україна молода. – 2021. – 17 груд. – С. 4.

ТИЩЕНКО МИКОЛА

бездарний і безграмотний, зате вірний боєць [Володимира] Зеленського

[(Микола) Тищенко підставив Зеленського...] Показав себе *бездарним і безграмотним, зате вірним бійцем [Володимира] Зеленського.*

Бобиренко В. «Велюр» №3: як Зеленський розбереться із Тищенком і Шевченком [Електронний ресурс] / Віктор Бобиренко // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 23 квіт. (дата запиту: 31.12.2021).

«велюровий» депутат

На таку «обізнаність» [цін на ринку] *«велюрового» депутата [Миколи Тищенка]* відреагували на Бессарабському ринку.

«Не знав та й забув»: Арахамія переплутав Сквороду з Ді Капріо [Електронний ресурс] / Борис Васильченко // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 29 жовт. (дата запиту: 30.12.2021).

відповідальний за буфет [влади Володимира Зеленського]

Микола Тищенко – *відповідальний за буфет [влади Володимира Зеленського]* [підзаголовок]

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 10.12.2021).

генератор постійних скандалів, комічних обмовок

Ексведучий та ресторатор, заступник голови фракції «Слуга народу» і кум голови Офісу Президента Микола Тищенко у Верховній Раді є *генератором постійних скандалів, комічних обмовок...*

Саліженко О. Портрет нардепа: парламентські конфузи і курйози «ревізора» Тищенка [Електронний ресурс] / Олександр Саліженко // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 05 жовт. (дата запиту 10.12.2021).

«знавець» цін на Бессарабці

Іванов А. *«Знавець» цін на Бессарабці* Тищенко створив депутатське об'єднання про Київ [Електронний ресурс] / Антон Іванов // Inkorr.com : інтернет-портал. – 2021. – 18 листоп. (дата запиту: 30.11.2021).

кум очільника Офісу Президента [Андрія Єрмака]

У ній [рубриці «Портрет нардепа»] ми аналізуємо дані з сайту Верховної Ради і з'ясовуємо, яким законотворцем є *кум очільника Офісу Президента*, які запити надсилає, до яких законопроектів подає правки та якій тематиці присвячені його виступи у сесійній залі.

Саліженко О. Портрет нардепа: парламентські конфузи і курйози «ревізора» Тищенка [Електронний ресурс] / Олександр Саліженко // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 05 жовт. (дата запиту 10.12.2021).

куратор Закарпаття від Офісу Президента

У цій історії знайшлося місце всім: родині Балог, *куратору Закарпаття від Офісу президента* Миколі Тищенку, впливовим місцевим народним депутатам і навіть Юлії Тимошенко.

Коваленко О. Щоб отримати Закарпаття, «слуги» зрадили Порошенка та Тимошенко. Але всіх знов обіграв Балого. Чому – розповідає генерал Петров, який мав усіх перемогти [Електронний ресурс] / Оксана Коваленко // Бабель. – 2021. – 16 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

людина з гібрис-синдромом

– Як *людина з гібрис-синдромом* [Микола Тищенко] ставитися до хейтерів?

Гудкова С. Зеленський відірвався від реальності, він не розуміє, де знаходиться – психолог Андрій Кузьменко [Електронний ресурс] / Світлана Гудкова, Євгеній Шульгат // Апостроф. – 2021. – 04 груд. (дата запиту: 30.12.2021).

людина, що плутає Закарпаття з Прикарпаттям

[Фаховість і знання проблем краю тут не грають жодної ролі – лише особиста відданість господарю.] Саме тому відповідальним за область поставили *людину, що плутає Закарпаття з Прикарпаттям*. [Це про (Миколу) Тищенка.]

Фаворит Зеленського Тищенко сформував в облраді Закарпаття нову більшість на основі «Слуг» та ОПЗЖ: заява [Електронний ресурс] // Прямий : сайт телеканалу. – 2021. – 24 черв. (дата запиту: 30.11.2021).

людина-мем, хайпожер, скандаліст

Журналісти називають його [Миколу Тищенка] *людиною-мемом, хайпожером, скандалістом* і дивуються, для чого таку людину тримати в президентській партії?

Саліженко О. Портрет нардепа: парламентські конфузи і курйози «ревізора» Тищенка [Електронний ресурс] / Олександр Саліженко // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 05 жовт. (дата запиту 10.12.2021).

не дуже розумна людина

[Микола] Тищенко на Прикарпатті показав, що він – *не дуже розумна людина*.

Бобиренко В. «Велюр» №3: як Зеленський розбереться із Тищенком і Шевченком [Електронний ресурс] / Віктор Бобиренко // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 23 квіт. (дата запиту: 31.12.2021).

«смотрящий» від Президента Володимира Зеленського

У Закарпатській обласній раді руками *«смотрящего» від президента Володимира Зеленського* Миколи Тищенка відбувся олігархічний переворот місцевого масштабу, внаслідок якого в облраді буде сформована нова більшість.

Фаворит Зеленського Тищенко сформував в облраді Закарпаття нову більшість на основі «Слуг» та ОПЗЖ: заява [Електронний ресурс] // Прямий : сайт телеканалу. – 2021. – 24 черв. (дата запиту: 30.11.2021).

фаворит [Володимира] Зеленського

Фаворит Зеленського Тищенко сформував в облраді Закарпаття нову більшість на основі «Слуг» та ОПЗЖ: заява [Електронний ресурс] // Прямий : сайт телеканалу. – 2021. – 24 черв. (дата запиту: 30.11.2021).

фігурант низки гучних розслідувань

Ексведучий та ресторатор, заступник голови фракції «Слуга народу» і кум голови Офісу Президента Микола Тищенко у Верховній Раді є ... *фігурантом низки гучних розслідувань*.

Саліженко О. Портрет нардепа: парламентські конфузи і курйози «ревізора» Тищенка [Електронний ресурс] / Олександр Саліженко // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 05 жовт. (дата запиту 10.12.2021).

ТКАЧЕНКО ОЛЕКСАНДР

звичайний крамар, який торгує своєю посадою замість товарів

«За інтелігентним виглядом міністра культури [Олександра Ткаченка] ховається *звичайний крамар, який торгує своєю посадою замість товарів...*» – виплеснув емоції [Міхеїл] Саакашвілі на своїй фейсбук-сторінці 22 червня.

Лебідь Н. Кандидати «на виліт»: сім міністрів, з якими можуть попрощатися восени [Електронний ресурс] / Наталія Лебідь // Главком. – 2021. – 30 серп. (дата запиту: 31.12.2021).

людина [Ігоря] Коломойського

[Та залишитися на своїй посаді він (Олександр Ткаченко) може не через шати супергероя.] А тому, що президент [Володимир] Зеленський не захоче остаточно поривати зв'язки з *Ігорем Коломойським, чиєю людиною* є [Олександр] Ткаченко.

Там само.

ТОРНЕР ДМИТРО

соратник олігарха Дмитра Фірташа

Журналісти «Схем» дізналися та зафільмували, як *соратник олігарха Дмитра Фірташа*, громадянин Молдови та РФ [Російської Федерації] Дмитро Торнер відвідував Офіс президента.

Соратник олігарха Фірташа, який збирав компромат на Байдена, приходив у Офіс президента (відео) [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 29 жовт. (дата запиту: 30.10.2021).

ТРЕТЬЯКОВА ГАЛИНА

нещасна жертва булінгу

Нещасна жертва булінгу [заголовок]

Кирилюк Л. «Мінус один ворог»: Третьякову відсторонили від п'яти засідань через радість після смерті Полякова [Електронний ресурс] / Любов Кирилюк // Klymenko Time : інтернет-видання – 2021. – 05 листоп. (дата запиту: 16.11.2021).

ТРИГУБЕНКО СЕРГІЙ

«смотрящий» від «Сім'ї»

Тоді ж [Ілля] Павлюк перетнувся із іншим *«смотрящим» від «Сім'ї»* Сергієм Тригубенком, якому приписували «обіличування» суден у портах по лінії санітарної служби.

Романюк Р. Хмільний кардинал Ілля Павлюк: дружба із Зеленським і вплив на «Слугу народу» [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 18 лют. (дата запиту: 18.02.2021).

«смотрящий» за вугільною сферою

Імовірним каналом, через який почалась комунікація з представниками олігарха, може бути усе той же [Сергій] Тригубенко, який за часів президентства Петра Порошенка

вважався у його команді *«смотрящим»* за *вугільною сферою*, дуже важливою для підприємств [Ріната] Ахметова.

Там само.

ТРОФІМОВ СЕРГІЙ

близький друг Президента [Володимира Зеленського]

Тож не дивно, що за кілька днів після місцевих виборів саме йому віддали регіональну політику Офісу президента, прибравши із цього напрямку колись *близького друга президента* [Володимира Зеленського] Сергія Трофімова.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

один із об'єктів найбільшого інтересу для всіх правоохоронців

«О, зараз Кирило Тимошенко *один із об'єктів найбільшого інтересу для всіх правоохоронців...*» – розповідає співрозмовник УП [«Української правди»] з числа топкерівників силових відомств.

Там само.

ТУПИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР

виходець із команди «донецьких»

Суд очолив Олександр Тупицький – *виходець із команди «донецьких»*.

Лукашова С. Гамбіт недоторканих. Як кулуарні домовленості перетворили Конституційний Суд на епіцентр кризи [Електронний ресурс] / Соня Лукашова // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 30 черв. (дата запиту: 30.06.2021).

занадто велика проблема

Суспільство почуло їх [плівки Тупицького] лише тоді, коли [Олександр] Тупицький перетворився у *занадто велику проблему*.

Там само.

ТУРЧИНОВ ОЛЕКСАНДР

один із тих, хто втратив Крим

[Володимир] Зеленський заявив, що ексглава парламенту Олександр Турчинов був *одним з тих, хто «втратив Крим»*, а п'ятий президент Петро Порошенко – Донбас.

Вуець П. «Чорна п'ятниця» Зеленського: основні тези екстреного брифінгу президента [Електронний ресурс] / Павло Вуець, Наталія Сокирчук // ГЛАВКОМ. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 26.12.2021).

УКРАЇНСЬКИЙ РЕФОРМАТОР

загонщик, котрий жене тримачів схем тіньового бізнесу та корупцієвмісного чиновництва з чемоданами хабарів на номери керівників країни

У нас будь-який реформатор (людина, котра бажає не декларативних, а реальних змін) виглядає *загонщиком, котрий жене тримачів схем тіньового бізнесу та корупцієвмісного чиновництва з чемоданами хабарів на номери керівників країни*.

Пархомчук Т. Політбардак після «Вагнергейту»: рейтинг Зеленського падає, в ОП хочуть повернути «мажоритарку» [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

УКРАЇНСЬКІ ОЛІГАРХИ

діти складних часів держави, які присмоктались до неї, як інфантильні сини та дочки до пенсії своєї матері

Олігархи – це *діти складних часів держави, які присмоктались до неї, як інфантильні сини та дочки до пенсії своєї матері*.

Діденко В. «Антиолігархічний» закон: загроза для економіки та перестановка прізвищ [Електронний ресурс] / Владислава Діденко // Букви: інтернет-видання. – 2021. – 28 верес. (дата запиту: 04.10.2021).

продукт перехідної економіки

Олігархи є *продуктом перехідної економіки*, та лише в такому «чистилищі» вони здатні існувати.

Там само.

темна мітка епохи 90-х, що розтягнулася на останні 30 років незалежності та не відпускає її

Олігархи – це *темна мітка епохи 90-х, що розтягнулася на останні 30 років незалежності ...*

Там само.

УКРАЇНЦІ

знаряддя чужої імперії

Українці більше не є *знаряддям чужої імперії*, тепер вони самі відповідають за свої вчинки і визначають власну долю.

Дробович А. Про історичну єдність в тюрмі народів [Електронний ресурс] / Антон Дробович // Український інститут національної пам'яті: офіційний сайт. – 2021. – [без дати]. (дата запиту: 29.12.2021).

найбідніша європейська нація

Мені імпонувала широта і гострота мислення молоді щодо перспектив розвитку держави: війна з агресором – Росією, безнадійно хворою імперськими припадками; демографічна трагедія (за два десятиліття втрачено понад 10 млн. людей, щомісяця країну покидає понад 100 тис.); олігархічна система управління Україною, яка знищила конституційну засаду, що народ є «носієм суверенності і єдиним джерелом влади»; «політика» перетворення українців у *найбіднішу європейську націю*; зрада владоможців...

Філіпчук Г. «Правда і любов на нашій стороні» / Георгій Філіпчук // Слово просвіти. – 2021. – 10–16 черв. – С. 1.

найбідніша європейська нація

Мені імпонувала широта і гострота мислення молоді щодо перспектив розвитку держави: війна з агресором – Росією, безнадійно хворою імперськими припадками; демографічна трагедія (за два десятиліття втрачено понад 10 млн. людей, щомісяця країну покидає понад 100 тис.); олігархічна система управління Україною, яка знищила конституційну засаду, що народ є «носієм суверенності і єдиним джерелом влади»; «політика» перетворення українців у *найбіднішу європейську націю*; зрада владоможців...

Там само.

ФЕДОРОВ МИХАЙЛО

міністр у команді [Володимира] Зеленського

– Я точно себе відчуваю як *міністр у команді* [Володимира] *Зеленського*.

Шашкова М. Міністр у смартфоні. Михайло Федоров про особливі умови для ІТ, е-паспорти та плани на прем'єрство [Електронний ресурс] / Марина Шашкова, Ірина Рефагі // Фокус : сайт журналу. – 2021. – 15 лют. (дата запиту: 17.11.2021).

міністр у смартфоні

Шашкова М. *Міністр у смартфоні*. Михайло Федоров про особливі умови для ІТ, е-паспорти та плани на прем'єрство [Електронний ресурс] / Марина Шашкова, Ірина Рефагі // Фокус : сайт журналу. – 2021. – 15 лют. (дата запиту: 17.11.2021).

ФУКС ПАВЛО

маріонетка оточення [Петра] Порошенка та [Арсена] Авакова

Терещенко О. Фукс був *маріонеткою оточення Порошенка та Авакова*, – Гнап [Електронний ресурс] / Олег Терещенко

// Телеканал новин «24». – 2021. – 23 трав. (дата запиту: 26.05.2021).

ХОМЧАК РУСЛАН

консервативний військовий менеджер, не зацікавлений у відчутних змінах в армії

Узагалі головнокомандувача [Руслана] Хомчака фахівці вважали *консервативним військовим менеджером, не зацікавленим у відчутних змінах в армії*.

Бадрак В. Безпековий екватор Зеленського [Електронний ресурс] / Валентин Бадрак // LB.ua. – 2021. – 03 листоп.

ЧАУС МИКОЛА

недоброчесний суддя

Це [закопування у трилітрових банках грошей на своєму підвір'ї] стало приводом для купи мемів та фотожаб, але так і не допомогло затримати *недоброчесного суддю*: Чаус скористався суддівською недоторканністю, щоби уникнути затримання, а потім втік до Молдови, де лишався донедавна.

Сидоренко С. Чаус-провал України: чому історія з викраденням у Молдові не обійдеться без Зеленського [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко // Європейська правда : сайт. – 2021. – 15 квіт. (дата запиту: 15.04.2021).

один із живих символів нахабної суддівської корупції

Тоді [2016 року] суддя Дніпровського райсуду Києва Микола Чаус став *одним із живих символів нахабної суддівської корупції*.

Там само.

провал України

Сидоренко С. Чаус-провал України: чому історія з викраденням у Молдові не обійдеться без Зеленського

[Електронний ресурс] /Сергій Сидоренко // Європейська правда : сайт. – 2021. – 15 квіт. (дата запиту: 15.04.2021).

скандально відомий український суддя

У середині березня повідомлялось, що Молдова остаточно відмовила у наданні політичного притулку *скандально відомому українському судді* Миколі Чаусу, який перебуває в міжнародному розшуку.

У Молдові викрали українського суддю Чауса [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 03 квіт. (дата запиту: 05.04.2021).

суддя-утікач

Суддю-втікача Чауса викрали в Молдові [Електронний ресурс] // LB.ua. – 2021. – 03 квіт. (дата запиту: 05.04.2021).

український утікач

А інструментів для такого затягування [розгляду прохання про притулок] у нього [Миколи Чаусу] було вдосталь, оскільки, як вважають, колишня влада Молдови активно допомагала *українському втікачу*...

Сидоренко С. Чаус-провал України: чому історія з викраденням у Молдові не обійдеться без Зеленського [Електронний ресурс] /Сергій Сидоренко // Європейська правда : сайт. – 2021. – 15 квіт. (дата запиту: 15.04.2021).

ЧЛЕНИ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»

«безлика маса невігласів»

[Верховна Рада 28 квітня, після півтора місяця розглядів понад трьох тисяч правок, ухвалила цей законопроект.] Тоді [Юлія] Тимошенко його розгляд назвала «реальним шабашем проти української нації», голосування порівняла із ухваленням «харківських угод», а «слуг» назвала *«безликою масою невігласів»*...

Портрет «вічної опозиціонерки»: слова і діла нардепки Юлії Тимошенко [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

принагідні люди, які не мають спільної ідеології, спільних переконань

В 2019 році я говорив, що «слуги народу» – це *принагідні люди, які не мають спільної ідеології, спільних переконань*, і скоріше чи пізніше вони роз'єднаються.

Кригель М. У порівнянні з Путіним в очах Заходу Зеленський виглядає істинним демократом, а Порошенко державним мужем – політолог Олександр Мотиль [Електронний ресурс] / Михайло Кригель // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 19 лип. (дата запиту: 23.07.2021).

тінь [Ігоря] Коломойського й [Петра] Порошенка

Тінь [Ігоря] Коломойського і [Петра] Порошенка [Микола Чаус].

Сидоренко С. Чаус-провал України: чому історія з викраденням у Молдові не обійдеться без Зеленського [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко // Європейська правда : сайт. – 2021. – 15 квіт. (дата запиту: 15.04.2021).

ЧЕРНИШ ОЛЕКСІЙ

друг сім'ї [Володимира] Зеленського

Друг сім'ї Зеленського міністр Чернишов їздить на авто з номерами прикриття та мигалками, – ЗМІ [Електронний ресурс] // Цензор.НЕТ. – 2021. – 15 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ ЛЕОНІД

дерибанник зелених зон

Дерибанник зелених зон [Леонід Черновецький] [підзаголовок]

Огородник С. Забудова на забудові: хто з очільників Києва виявився найбільшим ворогом столиці? [Електронний

ресурс] / Сергій Огородник // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 17 жовт. (дата запиту: 17.10.2021).

ШАБЛІЙ ГЛІБ

політв'язень Кремля

МЗС: *політв'язень Кремля* Гліб Шаблій повернувся в Україну [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 5 берез. (дата запиту:11.03.2021).

фігурант справи «кримських диверсантів»

Фігурант справи «кримських диверсантів» Гліб Шаблій, засуджений підконтрольним Кремлю Гагарінським районним судом Севастополя за звинуваченням у незаконному виготовленні і перевезенні вибухових речовин, повернувся до України, повідомив голова українського Міністерства закордонних справ Дмитро Кулеба.

МЗС: політв'язень Кремля Гліб Шаблій повернувся в Україну [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 5 берез. (дата запиту:11.03.2021).

ШАРІЙ АНДРІЙ

проросійський пропагандист

Є серед учасників і скандальні прізвища – нардеп від «Слуги народу» (поки що) Артем Дмитрук, до прикладу, брав участь в ефірі *проросійського пропагандиста* Анатолія Шарія про події 2 травня в Одесі.

«Ображений нарцис може зробити на зло сам собі» – експерт про дії Зеленського щодо Разумкова [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 9 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

ШЕВЧЕНКО ЄВГЕН

«друг [Олександра] Лукашенка»

Нардеп та «друг Лукашенка» [Євген Шевченко] заявив, що на нього відкрили справу про держзраду [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 23 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

скандально відомий народний депутат

Скандально відомий народний депутат Євгеній Шевченко назвав переслідування Віктора Медведчука «полюванням на відьом», тоді як той вагомий політик та заслуговує на повагу, бо представляє мільйони українців.

Нардеп від «Слуги народу» став на захист Медведчука [Електронний ресурс] // UA.News. – 2021. – 16 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

фанат [Олександра] Лукашенка

«Хотіла плюнути вам в обличчя»: білоруська журналістка в ефірі посварилась з «фанатом Лукашенка» Шевченком (відео) [Електронний ресурс] // ПравдаТУТ Львів : інформаційно-розважальний канал. – 2021. – 28 трав. (дата запиту: 30.05.2021).

ШЕФІР СЕРГІЙ

ЗЕ-касир

Замах на *ЗЕ-касира* Сергія Шефіра: повний розбір і всі подробиці | Без цензури [Електронний ресурс] // Ти диви : сайт. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 03.12.2021).

людина, з якою [Володимир] Зеленський пройшов увесь шлях від створення «Кварталу 95» до президентства

Повідомляється, що саме глава Офісу президента Андрій Єрмак зумів поступово звести до нуля вплив на президента

Володимира Зеленського його найближчих друзів (навіть такого близького друга, як Сергій Шефір – *людини, з якою Зеленський пройшов весь шлях від створення «Кварталу 95» до президентства*) ...

Зеленський не на жарт посварився зі своїм першим помічником та давнім другом – ЗМІ [Електронний ресурс] // 1NEWS : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 14 верес. (дата запиту: 04.10.2021).

наче старший брат для [Володимира] Зеленського

[Сергій] Шефір *для [Володимира] Зеленського наче старший брат.*

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

перший помічник [Президента]

Дослухається президент [Володимир Зеленський] також до думки свого *першого помічника* Сергія Шефіра та заступника Єрмака Кирила Тимошенка.

Стало відомо, як у Зе-команді відбирають кандидатів на міністрів [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

якщо не найближчий, то один із найближчих друзів Володимира Олександровича [Зеленського]

Сергій Нахманович [Шефір] *якщо не найближчий, то один із найближчих друзів Володимира Олександровича [Зеленського].*

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

ШКАРЛЕТ СЕРГІЙ

міністр освіти та плагиату

Прямо зараз *міністр освіти та плагиату* Сергій Шкарлет бере в кредит 200 мільйонів доларів на реформування вищої освіти.

Парновський О. Залучення МОНОм кредитних коштів для університетів – пряма ознака корупційних ризиків [Електронний ресурс] / Олексій Парновський // Демократична сокира : сайт політичної партії. – 2021. – 11 трав. (дата запити: 31.12.2021).

ШМИГАЛЬ ДЕНИС

ідеальний прем'єр для [Володимира] Зеленського

«Шмигаль [Денис] насправді *ідеальний прем'єр для [Володимира] Зеленського...*» – характеризує роботу свого шефа один із членів уряду.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запити: 03.12.2021).

людина, яка, за законом, наділена величезною владою, але в системі влади часів [Володимира] Зеленського виконує досить номінальну функцію

Іншою людиною, яка, за законом, наділена величезною владою, але у системі влади часів [Володимира] Зеленського виконує досить номінальну функцію, судилося стати прем'єр-міністру.

Там само.

президентський «громовідвід»

Хтось каже, що достроковий розпуск парламенту зараз невігідний [Володимирові] Зеленському, оскільки загрожує втратою контролю над вищим законодавчим органом, а

нинішній прем'єр [Денис Шмигаль], мовляв, ідеальна кандидатура на роль *президентського «гromовідводу»*.

Руденко С. Коментар: 2021-й – екватор влади Зеленського. Рік під знаком не тільки президента [Електронний ресурс] / Сергій Руденко // Deutsche Welle. – 2021. – 1 січ. (дата запиту: 04.01.2021).

ШНАЙДЕР МИХАЙЛО

палкий прибічник найвпливовішого коміка України

«[... Відео зразу ж оприлюднили подоляківські анонімні Telegram-канали.] Але й цього ОПУ (Офісу Президента України), певно, було мало, бо відео, де особа в формі рветься до [Петра] Порошенка, виклав у себе *палкий прибічник найвпливовішого коміка України* [Володимира Зеленського] Мішаня Шнайдер...»

Написів "Зея х*йло!" ставатиме все більше і народ провокаторами не зупинити – Вовнянко [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 19 верес. (дата запиту: 30.09.2021).

ШПІР МИХАЙЛО

проросійський пропагандист і політтехнолог, який публічно ставив під сумнів суб'єктність України та закликав до офіційного припинення її існування

Служба безпеки України оголосила про підозру *проросійському пропагандисту і політтехологу, який публічно ставив під сумнів суб'єктність України та закликав до офіційного припинення її існування* [Михайлові Шпіру].

СБУ повідомила про підозру проросійському пропагандисту-«експерту» з каналів Медведчука [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 19 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

проросійський пропагандист-«експерт» із каналів [Віктора] Медведчука

СБУ повідомила про підозру *проросійському пропагандисту-«експерту» з каналів Медведчука* [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 19 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

ШУРМА РОСТИСЛАВ

абсолютний ватник

Я його [Ростислава Шурму] знаю ще за часів своєї роботи у Запоріжжі, він – *абсолютний ватник*.

Глуховський М. Організатор «путчу 1 грудня»: Не буде крові та жодних провокацій з нашого боку [Електронний ресурс] / Михайло Глуховський // Главком. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

колишній топменеджер [Ріната] Ахметова

Новим заступником Єрмака буде *колишній топменеджер Ахметова* – джерело [Електронний ресурс] // Європейська правда. – 2021. – 03 листоп. (дата запиту: 29.12.2021).

колишній функціонер проросійського «Опозиційного блоку»

[Сьогодні я бачу призначення пана (Ростислава) Шурми заступником (голови) Офісу президента.] Це *колишній функціонер проросійського «Опозиційного блоку»*, він намагався зірвати справедливі вибори в Запоріжжі, використовуючи брудні технології...

Нардеп оголосив про вихід з фракції «Слуга народу» [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

ШУСТЕР САВІК

один із дестабілізаторів в Україні

Я [Володимир Зеленський] вас [Савіка Шустера] не звинувачую, але ви є *одним з дестабілізаторів в Україні*.

Гичко М. «Ви один з дестабілізаторів»: Зеленський посперечався з Шустером під час прес-марафону [Електронний ресурс] / Марта Гичко // УНІАН: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

**ШУФРИЧ НЕСТОР, КОНДРАТЮК ОЛЕНА,
КОЛТУНОВИЧ ОЛЕКСАНДР, ІВЧЕНКО ВАДИМ,
РАЗУМКОВ ДМИТРО, ВЛАСЕНКО СЕРГІЙ,
ЮЖАНИНА НІНА, КОРОЛЕВСЬКА НАТАЛІЯ,
ШАХОВ СЕРГІЙ, БАТЕНКО ТАРАС**

депутати-балакуни

Депутати-балакуни: найдовше говорять у Верховній Раді [ілюстрація]

Саліженко О. Балакуни, мовчуни та модератори: хто і про що говорить у Верховній Раді [Електронний ресурс] / Олександр Саліженко // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 8 верес. (дата запиту 10.12.2021).

ЮРАШ АНДРІЙ

ідеолог ПЦУ [Православної Церкви України]

Зеленський призначив послом у Ватикані *ідеолога ПЦУ* і батька нардепа-«слуги» [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 15 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

ЮЩЕНКО ВІКТОР

найбезхарактерніше з усього, що в нас сталося

Вважаю, що [Віктор] Ющенко – *найбезхарактерніше з усього, що у нас сталося*.

Руденко Є. «Мамцю, я тебе люблю». Той самий хлопчик з Майдану, який був готовий померти за Україну [Електронний

ресурс] / Євген Руденко, Дмитро Ларін // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 15 лют. (дата запиту: 16.02.2021).

«почесний пасічник»

На кінець президентського терміну мало хто серйозно сприймав надію Помаранчевої революції, а тепер «*почесного пасічника*» Віктора Ющенка.

Час дорослішати [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 23 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

український Магатма [Ганді]

З [Віктором] Ющенком було дещо по-іншому – але саме він з'явився в ролі месії, *українського Магатми* [Ганді].

Кечур Р. Путін – це шанс для нас [Електронний ресурс] / Роман Кечур // Zbruc.eu : інтернет-портал. – 2021. – 07 верес. (дата запиту: 29.11.2021).

ЯНУКОВИЧ ВІКТОР

відсторонений від влади політик

Головний дипломат США також вказав, що *відсторонений від влади політик* [Віктор Янукович] втік до РФ [Російської Федерації].

Харченко Д. Згадали Януковича і Євромайдан: Блінкен і Лавров посперечались через Україну – Bloomberg [Електронний ресурс] / Дар'я Харченко // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 05 груд. (дата запиту: 15.12.2021).

засуджений в Україні президент-утікач

На наступний день після Дня Гідності та Свободи пресекретар [Віктора] Януковича опублікував листа від *засудженого в Україні президента-утікача*.

В Україні Януковичу нагадали, що 13 років тюрми самі себе не відсидять [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 22 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

зрадник-утікач

Янукович [Віктор] став *зрадником-утікачем*.

Омельченко Г. Сумнівів немає: операція з затримання «вагнерівців» була зірвана з вини президента Зеленського і глави ОФ Єрмак [Електронний ресурс] / Григорій Омельченко // Україна молода . – 2021. – 14 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

президент-зек

[Віктор] Янукович був *президентом-зеком*...

Час дорослішати [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 23 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

у минулому Президент, який засуджений за статтю «державна зрада»

Пряма мова Данілова: «У нас є діючі укази і розпорядження [Віктора] Януковича, в минулому президента, який засуджений за статтю “державна зрада”».

Усі чинні укази Януковича перевірять на предмет загрози нацбезпеці [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 19 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

ЯРОШ ДМИТРО

закоренілий гуманітарій

Дмитро Ярош – *закоренілий гуманітарій*.

Руденко Є. Дмитро Ярош: Путін може померти в будь-який момент [Електронний ресурс] / Євген Руденко, Ельдар Сарахман // Українська правда : сайт газети. – 2019. – 15 січ. (дата запиту: 03.12.2021).

людина, яка стала іконою Революції

[Дмитро Ярош – закоренілий гуманітарій.] Зовні мало схожий на людину, яка стала іконою Революції і напівміфічним персонажем, яким лякають росіян кремлівські пропагандисти.

Там само.

напівміфічний персонаж, яким лякають росіян кремлівські пропагандисти

[Дмитро Ярош – закоренілий гуманітарій.] Зовні мало схожий на людину, яка стала іконою Революції і *напівміфічним персонажем, яким лякають росіян кремлівські пропагандисти*.

Там само.

ортодоксальний східняк

Він [Дмитро Ярош] називає себе «*ортодоксальним східняком*».

Там само.

особистий ворог Кремля

Про те, що тут знаходиться «*особистий ворог Кремля*» [Дмитро Ярош], говорять хіба що український прапор, камери спостереження й автоматник біля воріт.

Там само.

«проект» спецслужб

– Є така думка, що [Дмитро] Ярош – «*проект*» спецслужб.

Там само.

ЯЦЕНКО АНТОН

нардеп-кнопкодав

Із фракції Палиці пішов *нардеп-кнопкодав* [Електронний ресурс] // Ракурс: суспільно-правовий портал. – 2021. – 16 лют. (дата запиту: 16.02.2021).

рекордсмен із кнопкодавства в Раді

Також ЗМІ [засобах масової комунікації] неодноразово фіксували факти кнопкодавства парламентаря й називали його [Антон Яценко] *рекордсменом з кнопкодавства у Раді*.

Із фракції Палиці пішов *нардеп-кнопкодав* [Електронний ресурс] // Ракурс: суспільно-правовий портал. – 2021. – 16 лют. (дата запиту: 16.02.2021).

ЯЦЕНКО ВОЛОДИМИР

топфігурант справи Приватбанку

Під Києвом посадили літак з *топфігурантом справи Приватбанку*, хотів утекти – джерело [Електронний ресурс] // Економічна правда. – 2021. – 22 лют. (дата запиту: 22.02.2021).

V.2. СЕМАНТИЧНИЙ ТИП «СУСПІЛЬНИЙ РОЗВИТОК»

2020 РІК

один із найжахливіших років в історії

2020 називають *одним із найжахливіших років в історії*, проте ми забуваємо, що вже пережили.

Рівчаєнко М. Протистояти викликам і створювати нове: українки проти пандемії [Електронний ресурс] / Маргарита Рівчаєнко // Українська правда. Життя. – 2021. – 11 січ. (дата запити: 15.02.2021).

ще важчий іспит, ніж можна було собі уявити

Якщо визначати такі роки, як випробування, то він [2020 рік] став *ще важчим іспитом, ніж можна було собі уявити*.

Пархомчук Т. Сокира політичного блуду: чому «зелена» монобільшість може становити загрозу нацбезпеці [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 6 січ. (дата запити: 26.02.2021).

2021 РІК

екватор влади [Володимира] Зеленського

Руденко С. Коментар: 2021-й – *екватор влади Зеленського*. Рік під знаком не тільки президента [Електронний ресурс] / Сергій Руденко // Deutsche Welle. – 2021. – 1 січ. (дата запити: 04.01.2021).

рік великого переформатування української влади – починаючи від уряду й закінчуючи Верховною Радою

2021-й рік може стати *роком великого переформатування української влади – починаючи від уряду й закінчуючи Верховною Радою*, вважає Сергій Руденко.

Руденко С. Коментар: 2021-й - екватор влади Зеленського. Рік під знаком не тільки президента [Електронний ресурс] / Сергій Руденко // Deutsche Welle. – 2021. – 01 січ. (дата запиту: 01.01.2021).

рік корони

Рафаєнко В. *Рік корони, день бабака*. 10 уроків COVID-19 [Електронний ресурс] / Володимир Рафаєнко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 7 трав. (дата запиту: 08.05.2021).

рік під знаком не тільки Президента

Руденко С. Коментар: 2021-й - екватор влади Зеленського. *Рік під знаком не тільки президента* [Електронний ресурс] / Сергій Руденко // Deutsche Welle. – 2021. – 01 січ. (дата запиту: 01.01.2021).

рік президентського екватора [Володимира] Зеленського

[Нинішній президент (Володимир Зеленський), хто і що б не говорив, сьогодні – найпопулярніший український політик, а його команда контролює всю центральну владу. Це, в свою чергу, вимагає від президента чітких дій і правильних рішень.] Особливо – в *рік президентського екватора* [Володимира] *Зеленського*.

Руденко С. Коментар: 2021-й - екватор влади Зеленського. Рік під знаком не тільки президента [Електронний ресурс] / Сергій Руденко // Deutsche Welle. – 2021. – 01 січ. (дата запиту: 01.01.2021).

5 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ

другий день народження [Володимира] Зеленського як політика

Кирилюк Л. *«Другий день народження Зеленського як політика»*: президент підписав антиолігархічний закон. Лещенко у захваті [Електронний ресурс] / Любов Кирилюк // Klymenko Time : інтернет-видання – 2021. – 05 листоп. (дата запиту: 16.11.2021).

26 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ

«чорна п'ятниця» [Володимира] Зеленського

Вуєць П. «Чорна п'ятниця» Зеленського: основні тези екстреного брифінгу президента [Електронний ресурс] / Павло Вуєць, Наталія Сокирчук // Главком. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 17.12.2021).

АКЦІЯ ПРОТЕСТУ «ЗАХИСТИ УКРАЇНУ – ЗУПИНИ ПЕРЕВОРОТ» [ЛИСТОПАД–ГРУДЕНЬ 2021 РОКУ]

не революція, але тривожний сигнал

Лазур В. «Не революція, але тривожний сигнал» – експерти про наслідки акції протесту «Захисти Україну – зупини переворот» [Електронний ресурс] / Власта Лазур // Радіо Свобода. – 2021. – 02 груд. (дата запиту: 17.12.2021).

тривожний сигнал для чинної влади

[Акція («Захисти Україну – зупини переворот») була небагатолюдною: за даними журналістів, від двох до чотирьох тисяч, і прямі політичні наслідки вона навряд чи матиме.] Проте сама по собі вона може бути *тривожним сигналом для чинної влади*, вважає політолог Олег Саакян.

Лазур В. «Не революція, але тривожний сигнал» – експерти про наслідки акції протесту «Захисти Україну – зупини переворот» [Електронний ресурс] / Власта Лазур // Радіо Свобода. – 2021. – 02 груд. (дата запиту: 17.12.2021).

АНГЛОМОВНА ГАЗЕТА «KYIVPOST»

надійне джерело для людей усередині України та за її межами

«KyivPost був надійним джерелом для людей всередині України та за її межами...» – пише Віола фон Крамон-Таубадель.

Депутатка Європарламенту заявила, що закриття KyivPost – це катастрофа для українських вільних медіа [Електронний

ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 09 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

недобра новина для незалежних медіа

«*Це недобра новина для незалежних медіа*»: реакція посла Британії про загрозу свободі слова в Україні [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 09 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

одне з найсильніших у світі джерел новин та аналітики про Україну

«[Kyiv Post було закрито.] *Це одне з найсильніших у світі джерел новин та аналітики про Україну...*» – наголосив він [посол Швеції в Україні Тобіас Тіберг].

Депутатка Європарламенту заявила, що закриття KyivPost – це катастрофа для українських вільних медіа [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 09 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

ознака посилення цензури в Україні

Експерти впевнені, що закриття видання KyivPost, як і передача акцій телеканалів «Прямий» і «5 канал» Петром Порошенком журналістському холдингу «Вільні медіа», – це *ознаки посилення цензури в Україні*.

«*Це недобра новина для незалежних медіа*»: реакція посла Британії про загрозу свободі слова в Україні [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 09 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

перше англomовне джерело для більшості іноземців

«[Сумно чути про закриття Kyiv Post.] *Це було перше англomовне джерело для більшості іноземців* – сьогодні Україна ризикує втратити це, з наслідками», – наголосив Матті Маасікас.

Депутатка Європарламенту заявила, що закриття KyivPost – це катастрофа для українських вільних медіа [Електронний

ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 09 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

орган, вигідний олігархам і монополістам

Зараз АМКУ [Антимонопольний комітет України] – *орган, вигідний олігархам і монополістам*.

Смола О. «Влада гарантує безпеку Коломойського» – Юрій Ніколов про корупцію й рукодуп'я, «обіличування» олігархів [Електронний ресурс] / Оксана Смола // Gazeta.ua. – 2021. – 08 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

БАНКОВА

якесь прокляте місце

Шрамович В. Разумков: «Банкова – *якесь прокляте місце*». Ексклюзивне інтерв'ю після відставки [Електронний ресурс] / В'ячеслав Шрамович, Святослав Хоменко // BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 07 жовт. (дата запиту: 30.10.2021).

БІЛОРУСЬ

абсолютний васал Російської Федерації в питаннях зовнішньої політики

«Білорусь у *питаннях зовнішньої політики є абсолютним васалом Російської Федерації...*» – підкреслив він [Олексій Гончаренко].

Калініна А. Білорусь – васал Росії в питаннях зовнішньої політики, – нардеп Гончаренко [Електронний ресурс] / Анастасія Калініна // НАШ : сайт телеканалу. – 2021. – 28 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

«антитеза України»

Чи потрібна йому [Володимирові Путіну] Білорусь як *«антитеза України»* – головний і відданий союзник Кремля на пострадянському просторі.

Портников В. Мокрий сатрап: навіщо Лукашенко поліз до Чорного моря [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 31 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

[Білорусь 2021 року] якісно інакша держава, ніж Білорусь 2019 року

А от Білорусь 2021 року – це вже *якісно інакша держава, ніж Білорусь 2019 року*.

Зуб'юк П. Перемога білоруської революції: Лукашенко зайвий у Білорусі для всіх, крім самого себе [Електронний ресурс] / Павло Зуб'юк // Zaxid.net. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 03.12.2021).

відстійник утікачів з Афганістану, Ірану, Іраку, Лівії, Сирії, Тунісу

«Але якщо хтось думає, що ми зараз закриємо кордон із Польщею, Литвою, Латвією та Україною і перетворимося на *відстійник втікачів з Афганістану, Ірану, Іраку, Лівії, Сирії, Тунісу*, то він просто помиляється, як мінімум».

Губар О. Литва пропонує ЄС запровадити нові санкції проти Білорусі [Електронний ресурс] / Олена Губар // Deutsche Welle. – 2021. – 17 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

«відстійник» мігрантів, які не змогли потрапити у ЄС [Європейський Союз] і не збираються їхати додому

Білорусь ризикує перетворитися на *«відстійник» мігрантів, які не змогли потрапити у ЄС [Європейський Союз] і не збираються їхати додому*.

Ліскович М. Питання рубя: наскільки захищений кордон України з Білоруссю? [Електронний ресурс] / Мирослав Ліскович // Укрінформ. – 2021. – 12 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

головний і відданий союзник Кремля на пострадянському просторі

Чи потрібна йому [Володимирові Путіну] Білорусь як «антитеза України» – *головний і відданий союзник Кремля на пострадянському просторі*.

Портников В. Мокрий сатрап: навіщо Лукашенко поліз до Чорного моря [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 31 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

надзвичайно чутлива й болюча річ для України

Кулеба [Дмитро] зазначив, що Білорусь є *надзвичайно чутливою і болючою річчю для України*, а також для її колег з асоційованого тріо (Україна, Грузія, Молдова) і для Європейського Союзу.

Кулеба: Ніхто не має чіткої відповіді, що робити з режимом Лукашенка [Електронний ресурс] // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 24 черв. (дата запиту: 25.06.2021).

одна з найнебезпечніших країн для журналістів

Як [Олександр] Лукашенко за останні два роки зробив Білорусь *однією з найнебезпечніших країн для журналістів*, читайте у матеріалі «Слово і діло».

Телішевська С. Переслідування, погрози та в'язниця: як Лукашенко знищив свободу слова у Білорусі [Електронний ресурс] / Софія Телішевська // Слово і діло: аналітичний портал. – 2021. – 25 трав. (дата запиту: 25.05.2021).

провінція, яка поки що зберігає атрибути державного суверенітету

[Але (Олександр) Лукашенко поліз купатися – тому що (Володимир) Путін так захотів.] І цим продемонстрував, що з норовистого керівника дружньої Росії ... остаточно перетворився на кремлівського сатрапа, намісника підкореної *провінції, яка поки що зберігає атрибути державного суверенітету* [Білорусі].

Портников В. Мокрий сатрап: навіщо Лукашенко поліз до Чорного моря [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 31 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

регіон, який живе під особливими західними санкціями

[Олександр] Лукашенко сам перетворив себе на парію, а свою країну – на ... *регіон, який живе під особливими західними санкціями* ...

Там само.

така собі «ДНР» [«Донецька народна республіка»]

За великим рахунком, Білорусь сьогодні перетворюється на *таку собі «ДНР» [«Донецьку народну республіку»]* .

Петренко Б. Білоруська «ДНР»: навіщо Лукашенко купує у Путіна комплекси С-400 [Електронний ресурс] / Богдан Петренко // УНІАН : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 14 верес. (дата запиту: 31.12.2021).

транзитний маршрут для мігрантів з Іраку, Сирії та Ємену, які хочуть потрапити в Європейський Союз

Нагадаємо, що з літа 2021 року Білорусь стала *транзитним маршрутом для мігрантів з Іраку, Сирії та Ємену, які хочуть потрапити в Європейський Союз*.

Водяний А. Мігранти з табору на білоруському кордоні прийшли на польський КПП, Польща побоюється штурму [Електронний ресурс] // LB.ua. – 2021. – 15 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

Україна після розпаду Радянського Союзу

Теперішню Білорусь можна порівняти хіба що з *Україною після розпаду Радянського Союзу*.

Синящик А. Політолог Аліна Мунджіу-Піппіді: вам потрібно посадити деяких людей, щоб показати, що ніхто не вищий за закон [Електронний ресурс] / Анна Синящик // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 берез. (дата запиту: 05.03.2021).

частина Росії

Остаточне перетворення Білорусі на *частину Росії* потрібно Путіну під "вибори" 2024 року, – ЗМІ [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 07 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

ще один Крим

[Олександр] Лукашенко сам перетворив себе на парію, а свою країну – на *ще один Крим*...

Портников В. Мокрий сатрап: навіщо Лукашенко поліз до Чорного моря [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 31 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

БУКОВЕЛЬ

«корона» Прикарпаття

Ткаченко О. *«Корона» Прикарпаття*: Івано-Франківщині аukaється легковажний Буковель із президентом [Електронний ресурс] / Ольга Ткаченко // Україна молода. – 2021. – 19 лют. (дата запиту: 26.02.2021).

БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ковчег для кадрів [Віктора] Януковича

Ніколаєнко Т. Ще один з роду Єрмака-Татарова-Гмиріна: БЕБ роблять *ковчегом для кадрів Януковича* [Електронний ресурс] / Тетяна Ніколаєнко // Цензор. Нет. – 2021. – 28 лип. (дата запиту: 26.11.2021).

ВАКЦИНА

джерело розбіжностей

У 2021 році вакцина стала ... *«джерелом розбіжностей»*.

Слово року визначив американський словник Merriam-Webster [Електронний ресурс] // Україна молода. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

політичний аргумент

У 2021 році вакцина стала *«політичним аргументом»*...

Там само.

ВАКЦИНА РОСІЙСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА «СПУТНИК V»

вакцина проти євроінтеграції

[Незалежно від того, які результати покаже «Спутник V», він уже став потужною інформаційною зброєю РФ (Російської Федерації).] Або навіть *вакциною проти євроінтеграції*.

Цибульська Л. Вакцина проти євроінтеграції: як коронавірус став частиною інформаційної війни [Електронний ресурс] / Любов Цибульська // Європейська правда. – 2021. – 01 лют. (дата запиту: 01.02.2021).

гібридна зброя для втілення принципу «розділяй і владарюй»

«Кажуть, “Спутник V” – це добре, але [Володимир] Путін не хоче використовувати її як ліки для російського народу – він пропонує її світові як ще одну *гібридну зброю для втілення принципу “розділяй і владарюй”*», – сказала вона [прем'єрка Литви Інґріда Шимоніте].

У Єврокомісії здивовані, що РФ пропонує всім «Спутник V», не вакцинувавши свій народ [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 17 лют. (дата запиту: 17.02.2021).

не просто інформаційна зброя, а й вакцина проти євроінтеграції

Тож не варто дивуватися, що для нашої країни «Спутник V» вже став *не просто інформаційною зброєю, а й вакциною проти євроінтеграції*.

Цибульська Л. Вакцина проти євроінтеграції: як коронавірус став частиною інформаційної війни [Електронний ресурс] / Любов Цибульська // Європейська правда. – 2021. – 01 лют. (дата запиту: 01.02.2021).

потужна інформаційна зброя РФ [Російської Федерації]

Незалежно від того, які результати покаже «Спутник V», він уже став *потужною інформаційною зброєю РФ* [Російської Федерації].

Там само.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Держдума-2

Верховну Раду «зелені» перетворили на *Держдуму-2*, де не приймають жодних рішень.

Степанчук І. Як Верховна Рада Держдумою стала: нардепи відправили у відставку Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Інна Степанчук // Україна молода. – 2021. – 08 жовт. (дата запити: 13.10.2021).

«зелений» парламент

Ток-шоу «Говорить великий Львів» / Скільки проіснує «зелений» парламент? [Електронний ресурс] // You Tube. – 2021. – 26 груд. (дата запити: 06.05.2021).

найбільший цирк в Україні

«Зелена» команда перетворює парламент у *найбільший цирк в Україні* [Електронний ресурс] // Незалежні медіа Прикарпаття : сайт. – 2021. – 05 квіт. (дата запити: 06.05.2021).

найсильніший складник [складова] влади [Володимира] Зеленського

І парламент, колись *найсильніша складова влади [Володимира] Зеленського*, може стати його ахіллесовою п'ятою.

Романюк Р. Рятувальні «трійки»: як Зеленський бере Раду під зовнішнє управління [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 10 лют. (дата запити: 12.02.2021).

ВИРОК СЕРГІЄВІ СТЕРНЕНКУ

реванш антиМайдану

Прихильники [Сергія] Стерненка, який критикує нинішню владу, називають вирок *«реваншем антиМайдану»*.

У центрі Києва пройшла акція за Стерненка: тисячі людей та спалахи фаєрів [Електронний ресурс] // BBC News. Україна: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 27 лют. (дата запиту: 28.02.2021).

ГАЗЕТА «ЛІТЕРАТУРНА УКРАЇНА»

один із живих символів українського відродження

Наш часопис [газета «Літературна Україна»] – *один із живих символів українського відродження*: на його шпальтах дебютувала плеяда письменників, які згодом тріумфально ввійшли в канон національної класики, – Василь Симоненко, Ліна Костенко, Микола Вінграновський, Євген Гуцало, Іван Драч й ін.

Куліда С. П'ятому президенту України Петру Порошенку [звернення] / Сергій Куліда // Літературна Україна. – 2021. – 27 берез. – С. 3.

одна з флагманських культурних інституцій країни

Нині «Літературна Україна» є *однією з флагманських культурних інституцій країни...*

Там само.

ГАЗОГІН «ПІВНІЧНИЙ ПОТІК-2»

газовий шантаж Європи

Капустинська К. «Північний потік – 2» готують до запуску – Росія посирила *газовий шантаж Європи* [Електронний ресурс] // Сьогодні : сайт редакції. – 2021. – 4 серп. (дата запиту: 16.11.2021).

гібридна зброя Росії

«Ми постійно наголошували нашим партнерам, що «Північний потік-2» – це *гібридна зброя Росії*, і він буде використаний для впливу на енергетичний ринок Європи...» – відзначив Денис Шмигаль.

Українські газосховища можуть стати «газовим сейфом» для Європи, – Денис Шмигаль [Електронний ресурс] // Урядовий портал: єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. – 2021. – 22 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

гібридна зброя Росії не лише проти України, а й проти Європи

Крім того, Прем'єр-міністр [Денис Шмигаль] підкреслив, що «Північний потік-2» – це *гібридна зброя Росії не лише проти України, а й проти Європи*.

Там само.

додатковий інструмент впливу та тиску на Європу

[Проект «Північний потік-2» є прямою загрозою не тільки енергетичній безпеці України, а і Європи.] Це зброя Росії в гібридній війні, *додатковий інструмент впливу та тиску на Європу*.

Рудик: «Північний потік-2» – це зброя Росії в гібридній війні проти України [Електронний ресурс] // Інтерфакс-Україна – 2021. – 21 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

загроза трансатлантичній безпеці

Держдеп: «Північний потік-2» – це *загроза трансатлантичній безпеці* [Електронний ресурс] // Економічна правда. – 2021. – 4 лют. (дата запиту: 16.11.2021).

зброя Росії в гібридній війні проти України

Рудик: «Північний потік-2» – це *зброя Росії в гібридній війні проти України* [Електронний ресурс] // Інтерфакс-Україна – 2021. – 21 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

не бізнесовий, а політичний проєкт

[«Північний потік-2» матиме колосальні негативні наслідки.]
Це *не бізнесовий, а політичний проєкт*.

Княжич Д. «Зеленський хоче створити м'який авторитарний режим» [Електронний ресурс] / Дмитро Княжич // Gazeta.ua. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

пекельна проблема для Німеччини

У найближчій перспективі газогін [«Північний потік-2»] може перетворитися на *пекельну проблему для Німеччини*. [Будь-якої миті, коли Росія дасть привід, Вашингтон повернеться до санкційної політики й вимагатиме відповідних дій від Берліна.]

Там само.

поле для газової битви

Стефанішина застергла, що «Північний потік-2» створює *«поле для газової битви»* у Європі [Електронний ресурс] // Європейська правда. – 2021. – 10 жовт. (дата запиту: 16.11.2021).

пряма загроза енергетичній безпеці Європи

Будівництво газопроводу «Північний потік-2» є зброєю Росії в гібридній війні проти України, а також *прямою загрозою енергетичній безпеці Європи*, заявила лідерка партії "Голос", народний депутат Кіра Рудик.

Рудик: «Північний потік-2» – це зброя Росії в гібридній війні проти України [Електронний ресурс] // Інтерфакс-Україна – 2021. – 21 трав. (дата запиту: 31.12.2021).

російський газовий шантаж

[Німеччина, заявляючи про нібито безпеку російського газопроводу «Північний потік-2», не порадила при цьому з Україною.] Це дуже сумно, оскільки Україна могла б багато розповісти уряду ФРН щодо політики *російського газового шантажу*.

При аналізі російського «Північного потоку-2» ФРН [Федеративна республіка Німеччини] не радилася з Україною – Вітренко [Електронний ресурс] // Слово і діло : аналітичний портал. – 2021. – 27 жовт. (дата запити: 16.11.2021).

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ

«око государеве»

...«Офіс Генерального прокурора – це *“око государеве”*, а сам Генпрокурор – *“заступник президента по справедливості”*»... лише підтверджує: Ірина Венедіктова працює на одного клієнта – главу держави.

Боровик А. Слухняне «око государеве»: чим запам'ятеється перший рік Венедіктової у Генпрокуратурі [Електронний ресурс] / Андрій Боровик // Трансперенсі Інтернешнл Україна : сайт. – 2021. – 18 берез. (дата запити: 30.03.2021).

ГОЛОДОМОР

осердя української ідентичності

Стільки років пішло, щоб збудувати Свічу Голодомору в Києві, щоб Голодомор був кінець кінцем визнаний статистичною більшістю українців як ... *осердя української ідентичності*.

Краснящих А. Історик Сергій Єкельчик: Зеленський або зміниться, або змінить Україну під себе [Електронний ресурс] / Андрій Краснящих // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 22 лют. (дата запити: 22.02.2021).

символ трагедії нації

Стільки років пішло, щоб збудувати Свічу Голодомору в Києві, щоб Голодомор був кінець кінцем визнаний статистичною більшістю українців як *символ трагедії нації*...

Там само.

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ВЕЛИКЕ БУДІВНИЦТВО»

велике кradівництво

[Нардеп (Ірина Геращенко) підкреслила: «Ми вимагаємо донести до українського народу правду про те, що в цьому законі є одна можливість – перебрати медіаактиви. І ви зараз повертаєтеся в часи (Віктора) Януковича, коли насправді замість одних олігархів з'явилися курченки.] Тут уже пів фракції – курченки, а в Офісі президента – друга половина фракції курченків сидить, яка заробляє на “*Великому кradівництві*”...».

Під крики «ганьба!» у Раді «слуги» Зеленського проштовхують законопроект на користь олігархів – Ірина Геращенко [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 23.11.2021).

ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

зовсім не державний орган, а маріонетковий орган [Андрія] Єрмака

[Близько двох тижнів тому ми подали заяву на президента про скоєння державної зради до відповідного органу – Державного бюро розслідувань.] Позаяк відповідний орган у нас *зовсім не державний орган, а маріонетковий орган* [Андрія] Єрмака, тому він відмовився приймати нашу заяву.

Суд зобов'язав ДБР відкрити справу проти Зеленського за позовом ДемСокири і союзників [Електронний ресурс] // Демократична Сокира : сайт політичної партії. – 2021. – 22 лип. (дата запиту: 03.12.2021).

ДОНБАС

сіра зона, де жодні закони не працюють

[Страшніше насправді тільки на Донбасі.] Там взагалі *сіра зона, де жодні закони не працюють*.

Ми вже зараз маємо розуміти, що буде після того, як Зеленський піде зі своєї посади, – Євген Магда [Електронний

ресурс] // Факти та коментарі: сайт газети. – 2021. – 14 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

ЄВРОМАЙДАН

національно-патріотична акція протесту, яка змінила хід української історії

[У неділю, 21 листопада, Україна відзначає День Гідності та Свободи.] Так, рівно вісім років тому розпочався Євромайдан – *національно-патріотична акція протесту, яка змінила хід української історії*.

Паскевич А. День Гідності та Свободи: як 8 років тому в Україні розпочинався Євромайдан. Фото і відео [Електронний ресурс] / Анна Паскевич // OBOZREVATEL. – 2021. – 21 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

ЄВРОПА

концепт, що тріщить по швах навіть на рівні політичної організації

Стає ясно, що Європа – це *концепт, що тріщить по швах навіть на рівні політичної організації*, не кажучи вже про те, як вона зовні виглядає.

Руденко Є. Фешн-експертка – про підробки в Раді, вбрання Олени Зеленської, Юлії Тимошенко, Марини Порошенко і про костюми президентів [Електронний ресурс] / Євген Руденко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 берез. (дата запиту: 27.03.2021).

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

найбільший донор України

Євросоюз є *найбільшим донором України* – Маасікас [Електронний ресурс] // Укрінформ: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 15 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

ЗАКОН «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗЕМЕЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТИВ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТА ДЕРЕГУЛЯЦІЇ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН»

земельна конституція

Також [Юлія] Тимошенко активно виступала під час обговорення поправок до законопроекту щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин №2194 (про передачу сільгоспземель із державної в комунальну власність), який президент [Володимир] Зеленський назвав «земельною конституцією».

Портрет «вічної опозиціонерки»: слова і діла нардепки Юлії Тимошенко [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

реальний шабаш проти української нації

[Верховна Рада 28 квітня, після півтора місяця розглядів понад трьох тисяч правок, ухвалила цей законопроект («Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин»)]. Тоді [Юлія] Тимошенко його розгляд назвала «реальним шабашем проти української нації», голосування порівняла із ухваленням «харківських угод», а «слуг» назвала «безликою масою невігласів»...

Там само.

ЗАКОН «ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ»

один із найкращих серед європейських мовних законів

Закон «Про забезпечення функціонування української мови» є одним із найкращих серед європейських мовних законів.

Лащенко О. Україна має захищати свою мову – мовний омбудсмен Тарас Кремень / Олександр Лащенко [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 23 січ. (дата запиту: 23.01.2020).

ЗАКОН «ПРО ЗАПОБІГАННЯ ЗАГРОЗАМ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ, ПОВ'ЯЗАНИМ ІЗ НАДМІРНИМ ВПЛИВОМ ОСІБ, ЯКІ МАЮТЬ ЗНАЧНУ ЕКОНОМІЧНУ АБО ПОЛІТИЧНУ ВАГУ В СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ (ОЛІГАРХІВ)»

абсолютний пшик

«Антиолігархічний закон Зеленського – це *абсолютний пшик*» – Пташник [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 22 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

антиолігархічний законопроект

«*Антиолігархічний законопроект*» обговорюють усі.

Пархомчук Т. ЗЕбуржуазія, або олігархи в законі / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 25–26 черв. – С. 4.

багатостраждальний закон про осіб із надмірною політичною та економічною вагою

6 травня в дію вступає *багатостраждальний закон про осіб з надмірною політичною та економічною вагою* [Закон «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»], який має потенціал перерости в «День перемоги над олігархами».

Романюк Р. «Добрий день. Я – олігарх». Як працюватиме деолігархізація Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 18 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

багатостраждальний закон про осіб із надмірною політичною та економічною вагою

6 травня в дію вступає *багатостраждальний закон* [«Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із

надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»] *про осіб з надмірною політичною та економічною вагою ...*

Там само.

декларативний піарний закон «проти олігархів»

«[Володимирові] Зеленському важливо було прийняти *декларативний піарний закон “проти олігархів” ...*» – написав [Микола] Княжицький.

Зеленському важливо було прийняти піарний закон «проти олігархів», який посилює його диктаторські функції, – Княжицький [Електронний ресурс] // Еспресо. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

«День перемоги над олігархами»

6 травня в дію вступає багатостраждальний закон про осіб з надмірною політичною та економічною вагою [Закон «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов’язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»], який має потенціал перерости в *«День перемоги над олігархами»*.

Романюк Р. «Добрий день. Я – олігарх». Як працюватиме деолігархізація Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 18 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

деолігархічний закон [Володимира] Зеленського

Проект *деолігархічного закону Зеленського*: реальна загроза для олігархів чи *піар-кампанія президента?* [Електронний ресурс] // Українське радіо : сайт. – 2021. – 06 черв. (дата запиту: 03.07.2021).

закон року [2021]

Закон року [підзаголовок]

Політичні підсумки: яким був для України 2021 рік [Електронний ресурс] // Новини.LIVE : інформаційний портал. – 2021. – 31 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

законопроект на користь олігархів

Під крики «ганьба!» у Раді «слуги» Зеленського проштовхують *законопроект* [«Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»] *на користь олігархів* – Ірина Геращенко [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 23.11.2021).

Зе-закон «про олігархів»

Зе-закон «про олігархів»: Чому багатіють родичі «слуг»: «Зелена» ТСК та вагнергейт | СИТУАЦІЯ [Електронний ресурс] // You tube сторінка телеканалу Прямий. – 2021. – 27 верес. (дата запиту: 04.10.2021).

інструмент політичного торгу й тиску на всіх олігархів одразу

Президент отримав *інструмент політичного торгу і тиску на усіх олігархів одразу* [закон «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»].

Романюк Р. «Добрий день. Я – олігарх»: як працюватиме деолігархізація Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк // Українська правда сайт газети. – 2021. – 18 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

ледь не головна перепона «цивілізованого діалогу» між сторонами [олігархами і владою]

В таборі [Ріната] Ахметова до нього [Закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»] ставляться досить серйозно і називають його *ледь не головною перепорою «цивілізованого діалогу» між сторонами* [олігархами і владою].

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

один із головних трендів у наступному [2022] році

[Цього року Рада менш активно ухвалювала закони, ніж минулого. Але найбільш резонансним, безумовно, став закон про олігархів.] Він залишиться *одним із головних трендів у наступному [2022] році*.

Політичні підсумки: яким був для України 2021 рік [Електронний ресурс] // Новини.Live : український сайт новин. – 2021. – 31 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

перший крок, щоб покласти олігархам край

Пряма мова Зеленського: «Закон про олігархів – *перший крок, щоб покласти їм* [олігархам. – ред.] *край...*».

Петренко Р. Зеленський подякував Порошенку, який «довів, що закон про олігархів працює» [Електронний ресурс] / Роман Петренко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 10 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

печатка на оголошенні війни

Закон про олігархів – *печатка на оголошенні війни* [Володимира Зеленського із олігархами].

Мусаєва С. Перша антиолігархічна: все, що потрібно знати про головну війну Зеленського – сили, цілі, тактика противників [Електронний ресурс] / Севгіль Мусаєва, Роман Романюк, Роман Кравець, Євген Будерацький, Соня Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 20 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

піар-кампанія Президента

Проект деолігархічного закону Зеленського: реальна загроза для олігархів чи *піар-кампанія президента?* [Електронний ресурс] // Українське радіо : сайт. – 2021. – 06 черв. (дата запиту: 03.07.2021).

реальна загроза для олігархів

Проект деолігархічного закону Зеленського: *реальна загроза для олігархів* чи піар-кампанія президента? [Електронний ресурс] // Українське радіо : сайт. – 2021. – 06 черв. (дата запиту: 03.07.2021).

резонансний законопроект про олігархів

Резонансний законопроект про олігархів [«Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»] – на порядку денному Верховної Ради.

Спотворення регламенту: у ВР готуються до голосування за антиолігархічний закон – чим обурена опозиція [Електронний ресурс] // 5 канал: сайт телеканалу. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 23.11.2021).

рятівна паличка

Закон про олігархів став *рятівною паличкою*.

Смола О. «Влада гарантує безпеку Коломойського» – Юрій Ніколов про корупцію й рукодуп'я, «обілечування» олігархів [Електронний ресурс] / Оксана Смола // Gazeta.ua. – 2021. – 08 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

спускова пружина, яка може дати початок широкомасштабній війні між Банковою та [Рінатом] Ахметовим

Але саме ініційований і вже підписаний [Володимиром] Зеленським закон став тією *спусковою пружиною, яка може дати початок широкомасштабній війні між Банковою та [Рінатом] Ахметовим*.

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

фікція, яка не працюватиме

«...Дехто казав, що насправді закон [«Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»] – *фікція, яка не працюватиме...*».

Петренко Р. Зеленський подякував Порошенку, який «довів, що закон про олігархів працює» [Електронний ресурс] / Роман Петренко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 10 листоп. (дата запити: 17.11.2021).

фундамент для інформаційного рейдерства та монополізації медіапростору

Законопроект [Володимира] Зеленського може стати *фундаментом для інформаційного рейдерства та монополізації медіапростору.*

Діденко В. «Антиолігархічний» закон: загроза для економіки та перестановка прізвищ [Електронний ресурс] / Владислава Діденко // Букви: інтернет-видання. – 2021. – 28 верес. (дата запити: 04.10.2021).

ЗАКОН ПРО НАРОДОВЛАДДЯ ЧЕРЕЗ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РЕФЕРЕНДУМ

можливість влади приймати що-небудь в обхід парламенту за допомогою «маніпулятивних референдумів»

Парламентарій [Сергій Рахманін] переконаний, що прийнятий закон [Про народовладдя через всеукраїнський референдум] – *це можливість влади приймати що-небудь в обхід парламенту за допомогою «маніпулятивних референдумів».*

порятунок демократії

Ржеутська Л. Закон про всеукраїнський референдум: «ядерна кнопка» чи *порятунок демократії?* [Електронний ресурс] /

Лілія Ржеутська // Deutsche Welle. – 2021. – 26 січ. (дата запиту: 28.04.2021).

фундамент для маніпуляцій

Ромашова Н. Догідливість народовладдя: чому закон про референдум називають *фундаментом для маніпуляцій* [Електронний ресурс] / Наталія Ромашова // Lenta.UA : інтернет-видання. – 2021. – 27 січ. (дата запиту: 28.04.2021).

ядерна кнопка

Ржеутська Л. Закон про всеукраїнський референдум: «*ядерна кнопка*» чи порятунок демократії? [Електронний ресурс] / Лілія Ржеутська // Deutsche Welle. – 2021. – 26 січ. (дата запиту: 28.04.2021).

ядерний чемоданчик, який може поховати Україну

«Законопроект про референдум – *ядерний чемоданчик, який може поховати Україну*», – зазначає в свою чергу депутат Сергій Рахманін із фракції «Голос», яка не голосувала за законопроект про народовладдя.

Ромашова Н. Догідливість народовладдя: чому закон про референдум називають фундаментом для маніпуляцій [Електронний ресурс] / Наталія Ромашова // Lenta.UA : інтернет-видання. – 2021. – 27 січ. (дата запиту: 28.04.2021).

ЗАКОНОПРОЄКТ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗЛОЧИНИ, ВЧИНЕНІ ЗЛОЧИННОЮ СПІЛЬНОЮ»

документ про «зłodіїв у законі»

Минулого тижня депутати у другому читанні підтримали законопроект №2513 [«Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою»] президента Володимира Зеленського – так званий *документ про «зłodіїв у законі»*.

Рощина В. Злодії не в законі, або Навіщо президент міняє Кримінальний кодекс? [Електронний ресурс] / Вікторія Рощина // Громадське : сайт телеканалу. – 2020. – 11 черв. (дата запиту: 20.10.2021).

ЗАКОНОПРОЄКТ № 5600 «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ТА ДЕЯКИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОСТІ БЮДЖЕТНИХ НАДХОДЖЕНЬ»

«родич» закону про олігархів

... Відомо, що податковий законопроект №5600 [«Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень»], який фактично є *«родичем» закону про олігархів*, також буде прийматися за особливу процедуру, але дещо іншою – тією, за якою приймався так званий «антиколомойський» закон.

Вуєць П. «Арахамія – це колективне несвідоме»: інтерв'ю зі «службою», яка єдина не підтримала закон про олігархів [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 27 верес. (дата запиту: 26.11.2021).

ЗМІНИ В КАБІНЕТІ МІНІСТРІВ (ЛИСТОПАД 2021 Р.)

владні рокировки

Нагадаємо, що вже впродовж тривалого часу не припиняються розмови про *владні рокировки* [зміни в уряді], сьогодні вони набули конкретних обрисів.

П'ять відставок у Верховній Раді: які міністри позбулися посад [Електронний ресурс] // НТА: Незалежне телевізійне агентство. – 2021. – 03 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

дивні ротації в Кабміні [Кабінеті Міністрів]

Дивні ротації в Кабміні: хто замінить колишніх міністрів на їхніх посадах [Електронний ресурс] // 2+2 : офіційний сайт каналу. – 2021. – 03 листоп. (дата запиту: 19.11.2021).

звільнення за невідомі гріхи

Прокоф'єва І. Ротації в Кабміні: *звільнення за невідомі гріхи*, призначення за невідомі досягнення [Електронний ресурс] / Ірина Прокоф'єва // УНІАН : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 07 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

кадрові ротації в Кабміні [Кабінеті Міністрів]

Стець Х. Кадрові ротації в Кабміні: чи визначилися вже з новими міністрами? [Електронний ресурс] // Українське радіо: офіційний сайт. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 19.11.2021).

нова рокировка на урядовій шахівниці

І коли буде нова рокировка на урядовій шахівниці?

Томіна І. Осінній міністропад: тож під ким міністерське крісло хитається найбільше? [Електронний ресурс] // Подробности : сайт редакції. – 2021. – 19 верес. (дата запиту: 19.09.2021).

осінні відставки

Осінні відставки: у «Слузі народу» розповіли, до кого з міністрів майже немає питань [Електронний ресурс] // Слово і діло : аналітичний портал. – 2021. – 05 верес. (дата запиту: 03.12.2021).

осінній міністропад

Томіна І. *Осінній міністропад*: тож під ким міністерське крісло хитається найбільше? [Електронний ресурс] // Подробности : сайт редакції. – 2021. – 19 верес. (дата запиту: 19.09.2021).

призначення за невідомі досягнення

Прокоф'єва І. Ротації в Кабміні: звільнення за невідомі гріхи, *призначення за невідомі досягнення* [Електронний ресурс] / Ірина Прокоф'єва // УНІАН : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 07 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

просте пересування стільців

Кадрові ротації в українському уряді нагадують *просте пересування стільців*.

Там само.

чергова епопея з кадровими ротаціями в Кабінеті Міністрів

Чергова епопея з кадровими ротаціями в Кабінеті Міністрів підійшла до завершення.

Ощановський М. День Кабміну: чи будуть нові міністри кращими за попередників [Електронний ресурс] / Мар'ян Ощановський // Новини.LIVE : інформаційний портал. – 2021. – 4 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

ІНСТИТУТ «ТІТУШОК»

інструмент позазаконної боротьби з політичною опозицією

Генерал СБУ [Служби безпеки України] також повідомив, що проти лідера опозиції [Петра Порошенка] активно застосовують інститут «тітушок», який влада [Володимира] Зеленського повернула як ... *інструмент позазаконної боротьби з політичною опозицією*.

Влада системно переслідує Петра Порошенка, силовикам дали команду фальсифікувати кримінальні справи – генерал СБУ [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 11 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

невід'ємна складова [невід'ємний складник] диктатури

Генерал СБУ також повідомив, що проти лідера опозиції [Петра Порошенка] активно застосовують інститут «тітушок»,

який влада [Володимира] Зеленського повернула як невід'ємну складову диктатури...

Там само.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

не драйвер змін та творця стратегії розвитку країни, а реалізатор ідей Президента та його оточення

Як і до того [перебування на посту глави Офісу Президента Андрія Богдана], Кабмін виконував роль *не драйвера змін та творця стратегії розвитку країни, а реалізатора ідей президента та його оточення*.

Романюк Р. Як виглядає зсередини влада Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Дніпроград : сайт газети. – 2021. – 02 квіт. (дата запиту: 03.12.2021).

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ 2021 РОКУ

гніздо [Дениса] Шмигалья

Любченко: проліт над гніздом [Дениса] Шмигалья [підзаголовок]

Пархомчук Т. Бізнес-акваріум кабміну: навщо Зеленському ротації в уряді і чому вони його не врятовують [Електронний ресурс] / Тетяна Пахомчук // Україна молода: сайт газети. – 2021. – 9 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

уряд «тимчасовиків»

Білоброва К. Уряд «тимчасовиків»: Аваков розкритикував часті ротації в Кабміні [Електронний ресурс] / Катерина Білоброва // OBOZREVATEL. – 2021. – 05 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

КОЛЕКТИВНИЙ ЗАХІД

вічний ворог російської пропаганди

Третій найважливіший суб'єкт у цій історії – колективний Захід, *вічний ворог російської пропаганди*.

Зубченко Я. Друга братовбивча: що кремлівські медіа розповідають про ескалацію україно-російської війни [Електронний ресурс] / Ярослав Зубченко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 20 квіт. (дата запиту: 21.04.2021).

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

епіцентр кризи

Лукашова С. Гамбіт недоторканих. Як кулуарні домовленості перетворили Конституційний Суд на *епіцентр кризи* [Електронний ресурс] / Соня Лукашова // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 30 черв. (дата запиту: 30.06.2021).

чи не найголовніший інструмент у руках фігурантів антикорупційних справ, які тісно сплетені з державою-агресором Росією

Чи не найголовнішим інструментом у руках фігурантів антикорупційних справ, які тісно сплетені з державою-агресором Росією, залишається Конституційний Суд.

Валько В. З усіх фронтів: як з мовчазної згоди Зеленського вбивають антикорупцію в Україні [Електронний ресурс] / Вадим Валько, Богдан Миколайчук // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 28 січ. (дата запиту: 17.02.2021).

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

останній рубіж оборони антивакцинаторів

Фурса С. Конституція стала *останнім рубежем оборони антивакцинаторів* [Електронний ресурс] / Сергій Фурса // Gazeta.ua. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

КОРОНАВІРУС

всесвітня змова

Фейк: «Коронавірус – це *всесвітня змова*».

Ткаченко О. Антивакси протестують: їхня зброя – брехня та відсутність критичного мислення у людей [Електронний ресурс] / Олександр Ткаченко // Ліга life : сайт медіакампанії. – 2021. – 04 листоп. (дата запити: 23.11.2021).

КОРПОРАЦІЯ «ІНДУСТРІАЛЬНИЙ СОЮЗ ДОНБАСУ»

один із найбільш агресивних скупників металургійних підприємств

Пік розквіту цієї імперії [Корпорації «Індустріальний союз Донбасу»] припав на початок 2000-х, коли вона стала *одним з найбільш агресивних скупників металургійних підприємств*.

Рясний Д. Сергій Тарута: Ахметов вийшов з ІСД безкоштовно [Електронний ресурс] // Економічна правда. – 2021. – 12 трав. (дата запити: 17.05.2021).

КОРУПЦІЯ

транснаціональне явище

...Тільки зробивши боротьбу з корупцією, яка по суті є *транснаціональним явищем*, геополітичною, ми виконаємо нашу внутрішню функцію.

Лукашова С. «Ми орієнтуємось на оцінку громадян України, а не міжнародних партнерів». Голова НАЗК Новіков про вимогу звільнити Вітренка [Електронний ресурс] / Соня Лукашова // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 15 черв. (дата запити: 30.06.2021).

КРЕМЛЬ

танк із задрєними люками

Дипломатичні двигуни працюють лише на західному боці і вже не витягнуть Кремль, який перетворився на *танк із задрєними люками*.

Прилипко О. Нагодувати чи відвадити? Який із двох способів приборкання хижаків потрібен Європі та світові [Електронний ресурс] / Олександр Прилипко // День : сайт газети. – 2021. – 25 листоп. (дата запити: 29.12.2021).

КРИМ

валіза без ручки

У Кремлі збиралися зробити з Криму «вітрину», проте в результаті вийшла *«валіза без ручки»*.

Попович Д. Розбита «вітрина»: три головні проблеми окупованого Криму [Електронний ресурс] / Денис Попович // Слово і діло: аналітичний портал. – 2021. – 19 берез. (дата запити: 19.03.2021).

відкрита рана, яка не дає спокою Кремлю завдяки діям Києва

Питання окупованого Криму для Росії не закрите, як вона постійно стверджує, оскільки півострів для неї – *відкрита рана, яка не дає спокою Кремлю завдяки діям Києва*.

Кулеба: Крим для Росії – відкрита рана [Електронний ресурс] // Сьогодні: сайт газети. – 2021. – 11 січ. (дата запити: 14.01.2021).

місце сили корінного народу – кримських татар

Це [Крим] *місце сили корінного народу – кримських татар*.

Алієв А. Рідний і тимчасово окупований [Електронний ресурс] / Алім Алієв // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 28 лют. (дата запити: 28.02.2021).

оплот, форпост боротьби проти кримських татар і жупелу українського націоналізму

Це не просто Кримська область, це автономна республіка, створена як *оплот, форпост боротьби проти кримських татар і ... жупелу українського націоналізму*.

Краснящих А. Історик Сергій Екельчик: Зеленський або зміниться, або змінить Україну під себе [Електронний ресурс] / Андрій Краснящих // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 22 лют. (дата запити: 22.02.2021).

справжній полігон для обкатки ідеологем так званого «Русского мира»

Натомість влада заплющувала очі на те, що Крим став *справжнім полігоном для обкатки ідеологем так званого «Русского мира»*; крізь пальці, особливо в часи Януковича, дивилася на активність проросійських сепаратистських партій і рухів.

Порошенко П. Земля обітована: довга дорога до втрати, нелегкий шлях до повернення [Електронний ресурс] / Петро Порошенко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 лют. (дата запиту: 26.02.2021).

ЛОКДАУН

ворог туризму

Локдаун – *ворог туризму* [підзаголовок]

Сидоренко С. «Весна прийде – колоти будемо»: чому ЄС може додати обмежень для подорожей з України [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко // Європейська правда. – 2021. – 22 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ

«колиска українського фашизму»

Члени парламентської депутатської групи «Львівщина» просять Службу безпеки України та Офіс генерального прокурора дати правову оцінку заявам народного депутата Іллі Киви («Опозиційна платформа – За життя»), який назвав Львівську область *«колискою українського фашизму»*.

На Киву подали заяви в СБУ та Офіс генпрокурора – через висловлювання про Львівщину [Електронний ресурс] // Ukrinform. – 2020. – 12 трав. (дата запиту: 20.10.2021).

МАЙДАН

етап боротьби за незалежність держави

Явище [Майдан] є *етапом боротьби за незалежність держави*.

У Полтаві відзначили День Гідності та Свободи [Електронний ресурс] // Новини Полтавщини : інтернет-видання. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

свідчення того, що в тяжкі моменти українці вміють гуртуватися і забувати про дрібні суперечності заради спільної мети

«... Майдан – це таке явище, це вершина, свідчення того, що в тяжкі моменти українці вміють гуртуватися і забувати про дрібні суперечності заради спільної мети».

Там само.

специфічна форма політичної участі

Майдан – це *специфічна форма політичної участі*.

Лазур В. «Не революція, але тривожний сигнал» – експерти про наслідки акції протесту «Захисти Україну – зупини переворот» [Електронний ресурс] / Влада Лазур // Радіо Свобода. – 2021. – 02 груд. (дата запиту: 17.12.2021).

тисячі й мільйони абсолютно конкретних живих людських історій, яких Гідність переплавила в могутню українську націю

[Майдан – не лише тисячі та мільйони.] Це *тисячі і мільйони абсолютно конкретних живих людських історій, яких Гідність переплавила в могутню українську націю*.

Процев'ят Т. Серце на Майдані: 30 листопада 2013-го Янукович вчинив замах на наше майбутнє – і повстали мільйони [Електронний ресурс] / Тарас Процев'ят // Україна молода. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

український спосіб відстоювання особистих і громадських свобод у відповідь на свавілля та деспотію влади

Майдан – це *український спосіб відстоювання особистих і громадських свобод у відповідь на свавілля та деспотію влади*.

У Полтаві відзначили День Гідності та Свободи [Електронний ресурс] // Новини Полтавщини : інтернет-видання. – 2021. – 23 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

МЕССЕНДЖЕР VIBER [УКР. ВАЙБЕР]

найпопулярніший засіб для комунікацій серед українців

Найпопулярнішим засобом для комунікацій серед українців є Viber, на другому місці месенджер Фейсбуку, а далі – Телеграм та WhatsApp.

Опитування виявило найпопулярніший месенджер в Україні [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 19 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

найпопулярніший месенджер в Україні

Опитування виявило *найпопулярніший месенджер в Україні* [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 19 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

МІЖФРАКЦІЙНЕ ДЕПУТАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «РОЗУМНА ПОЛІТИКА»

бомба сповільненої дії, яка серйозно хитає цілісність «Слуги народу»

«Розумна політика» – це бомба сповільненої дії, яка серйозно хитає цілісність «Слуги народу».

Романюк Р. Президент країни ДТЕК: як Ахметов розхитує Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

замах на «турборежим»

Пархомчук Т. *Замах на «турборежим»*: чим загрожує «слугам» «Розумна політика» Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода: сайт газети. – 2021. – 19 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

команда експікера Дмитра Разумкова

Саме тому почався розвал партії «Слуга народу» і перетікання депутатів у команду експікера Дмитра Разумкова.

Пархомчук Т. Політбардак після «Вагнергейту»: рейтинг Зеленського падає, в ОП хочуть повернути «мажоритарку» [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

повноцінна політична сила в парламенті з перспективою трансформації в парламентську чи непарламентську політичну партію

Якщо представлені у списку депутати будуть голосувати так, як каже [Дмитро] Разумков, а не керівники їхніх фракцій чи інші фігури, то, незважаючи на міжфракційний статус цього об'єднання, воно зможе стати *повноцінною політичною силою у парламенті з перспективою трансформації в парламентську чи непарламентську політичну партію*.

Пархомчук Т. Замах на «турборежим»: чим загрожує «слугам» «Розумна політика» Разумкова [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода: сайт газети. – 2021. – 19 листоп. (дата запиту: 23.11.2021).

потенційний великий виклик для ОПУ [Офісу Президента України]

Створене ним [Дмитром Разумковим] міжфракційне депутатське об'єднання – *потенційний великий виклик для ОПУ [Офісу Президента України]*, якщо вони зможуть переформатуватися у повноцінну депутатську групу.

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

проект [Дмитра] Разумкова

[Ніхто не може забороняти депутатам входити в МФО, каже політолог Микола Давидюк.] Але Офіс президента, за словами експерта, бачить у цьому всьому латентну підтримку депутатами «Слуги народу» *проекту [Дмитра] Разумкова...* – припускає [Микола] Давидюк.

Лазур В. «Розумна політика»: амбіції та перспективи Дмитра Разумкова [Електронний ресурс] / Влада Лазур // Радіо Свобода. – 2021. – 09 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

останній центр влади, який напряду не контролюється Президентом

По суті, зараз його [Арсена Авакова] відомство є *останнім центром влади, який напряду не контролюється президентом.*

Кравець Р. Ідеальна відставка: звільнити Шмигалья, щоб позбутись Авакова [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 17 черв. (дата запиту: 19.11.2021).

МІНІСТЕРСТВО ДОХОДІВ І ЗБОРІВ УКРАЇНИ

Мінздох [Володимира] Клименка

Як Офіс Президента зміг забуксувати благий намір [Володимира] Зеленського повоювати з нелегальним спиртом і тютюном і протягує вихідців з *Мінздоху* [Володимира] *Клименка*, в матеріалі Цензор. НЕТ.

Ніколаєнко Т. Ще один з роду Єрмака-Татарова-Гмиріна: БЕБ роблять ковчегом для кадрів Януковича [Електронний ресурс] / Тетяна Ніколаєнко // Цензор. Нет. – 2021. – 28 лип. (дата запиту: 26.11.2021).

оплот «сімейних» схем доби [Віктора] Януковича

Останній [Андрій Гмирін] також колись працював у міністерстві доходів і зборів Олександр Клименка, яке називали *оплотом «сімейних» схем доби* [Віктора] *Януковича.*

Там само.

МІНІСТЕРСТВО З ПИТАНЬ СТРАТЕГІЧНИХ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТЕЙ

Міністерство стаканів

«[Олег] Уруський взагалі нічого не зробив. Депутати між собою називають його відомство *Міністерством стаканів...*» – обурюється в розмові з УП [Українською правдою] один із соратників президента.

Кравець Р. Кабмін з кількома змінними. Кого Зеленський вижене з уряду [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

МІСТО ДОНЕЦЬК

«серце бізнес-імперії» [Ріната] Ахметова

Водночас медіамагнат [Рінат Ахметов] залишається «незамінним» у питанні вирішення конфлікту на Донбасі, адже саме Донецьк був *«серцем бізнес-імперії» Ахметова.*

Пархомчук Т. Лише бізнес – і нічого особистого: Медіахолдинг олігарха Ахметова виявляє неприховану лояльність до президента Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 12 жовт. – С. 4.

МІСТО КИЇВ

ключовий регіон в Україні

– Так складається ситуація, що я [Віталій Кличко] відповідальний за *ключовий регіон в Україні* – Київ.

Кравець Р. Віталій Кличко: люди приходять, починають розказувати: «Віталій, давай, іди в президенти» [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Севгіль Мусаєва // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 20 трав. (дата запиту: 29.06.2021).

ключовий регіон в Україні

– Так складається ситуація, що я [Віталій Кличко] відповідальний за *ключовий регіон в Україні* – Київ.
Там само.

місто з найбільш забрудненим повітрям у світі

Столиця України 17 січня опинилася у переліку *міст з найбільш забрудненим повітрям у світі*.

Київ – у десятці міст з найбруднішим повітрям у світі
[Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети.
– 2021. – 17 січ. (дата запиту: 17.01.2020).

місто сучасних нетрів із модними назвами

... зазвичай чинний мер, на словах, розповідає про підтримку громад, а на ділі думка людей щодо хаотичної забудови ігнорується, а столиця перетворюється на *місто сучасних нетрів з модними назвами*.

Огородник С. Забудова на забудові: хто з очільників Києва виявився найбільшим ворогом столиці? [Електронний ресурс] / Сергій Огородник // Чесно : сайт громадського руху.
– 2021. – 17 жовт. (дата запиту: 17.10.2021).

МІСТО ЛЬВІВ

важливий політичний плацдарм для [Володимира] Зеленського

Львів – *важливий політичний плацдарм для [Володимира] Зеленського*.

Пахомчук Т. Популістська битва за регіони: куди веде Конгрес-титанік Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 16 черв. – С. 4.

МІСТО ОДЕСА

вотчина проросійської ОПЗЖ [Опозиційної парії – За життя]

Стерненко [Сергій] з 2014 року був одним із лідерів проукраїнських акцій ... у місті, яке до того ж вважається

вотчиною проросійської ОПЗЖ [Опозиційної партії – За життя].

Лукашова С. Напад на «Родіну»: за що Стерненку і його соратнику присудили 7 років тюрми [Електронний ресурс] / Соня Лукашова // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 24 лют. (дата запиту: 24.02.2021).

МІСТО ЧОРНОБИЛЬ

місто, якого нема[є]

Руденко Є. *Місто, якого нема*: що відбувається в Чорнобилі і як тут живуть самосели [Електронний ресурс] / Євген Руденко, Назарій Мазилук, Ельдар Сарахман, Дмитро Ларін // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 23 квіт. (дата запиту: 26.04.2021).

МОНОБІЛЬШІСТЬ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ ІХ СКЛИКАННЯ

основа майже необмеженої влади Президента [Володимира Зеленського]

[Парламентський вектор атаки на Зеленського легко пояснити.] Адже саме монобільшість у Раді є основою майже необмеженої *влади президента* [Володимира Зеленського].

Романюк Р. Президент країни ДТЕК: як Ахметов розхитує Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

НАФТОПРОДУКТОПРОВІД «ПРИКАРПАТЗАХІДТРАНС»

труба [Віктора] Медведчука

Паралельно були закриті три канали кума Путіна [Віктора Медведчука] та «відібраний» нафтопродуктопровід «Прикарпатзахідтранс», який преса називає «*трубою Медведчука*».

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ (НАК) «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ»

головний гравець газового ринку

Головний гравець газового ринку, НАК «Нафтогаз України», отримав нову першу особу – Юрія Вітренка.

Рясний Д. Переворот у «Нафтогазі»: чи(м) кращий Вітренко за Коболева? [Електронний ресурс] / Дмитро Рясний, Микола Топалов // Економічна правда : сайт. – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

НОВА ВЛАДА НІМЕЧЧИНИ

більше не друзі [Володимира] Путіна

Сидоренко С. *Більше не друзі Путіна*: про що домовилася нова влада Німеччини щодо України та РФ [Електронний ресурс] / Сергій Сидоренко // Главком. – 2021. – 25 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

НОВА РЕДАКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ [2019 РІК]

мішень атак антиукраїнських сил

Саме цей варіант [затверджений на спільному засіданні Президії Національної академії наук України та Колегії Міністерства освіти і науки України 21 жовтня 2018 року] ліг в основу урядового рішення від 22 травня 2019 року, і його схвально зустріла більшість філологічної спільноти (хоч водночас він став *мішенню атак антиукраїнських сил*).

Наконечний О. ОАСК проти правопису. Заява Академії наук вищої школи України / Олександр Наконечний [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2021. – 28 січ. (дата запиту: 29.01.2020).

ОБ'ЄДНАННЯ «ЗА ВЕЛИКЕ БУДІВНИЦТВО»

рупор та локомотив програми Президента Володимира Зеленського в парламенті

Вона [Олена Шуляк] – засновниця об'єднання «За Велике будівництво», яке вважає одним з *рупорів та локомотивів програми президента Володимира Зеленського у парламенті*.

Саліженко О. Разумков, Дубінський, Стефанчук та інші: нахіба нардепам об'єднання депутатів у Раді [Електронний ресурс] / Олександр Саліженко // Чесно : сайт громадського руху. – 2021. – 18 листоп. (дата запити 10.12.2021).

ОБ'ЄДНАННЯ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ «БАТЬКІВЩИНА» І «СЛУГА НАРОДУ»

Вова + Юля = ?

Кравець Р. *Вова + Юля = ?* Чи може Тимошенко знову стати прем'єром [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 08 квіт. (дата запити: 09.09.2021).

ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД КИЄВА (ОАСК)

монумент корупції

Суд [Окружний адміністративний суд м. Києва], який без перебільшень є *монументом корупції* ... ще не ліквідували, але на Банковій взялися бодай за скорочення його повноважень.

Маселко Р. Українське правосуддя проти сили тяжіння: одіозні рішення ОАСК [Електронний ресурс] / Роман Маселко // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 17 лют. (дата запити: 17.02.2021).

найскандальніший суд країни

Ми ... показали «друзів» *найскандальнішого суду країни* ОАСК [Окружного адміністративного суду м. Києва], довели, що «слуги народу» їздять без правил дорожнього руху.

Ткач М. Накладали санкції РНБО та спростували брехню Офісу президента: підсумки року розслідувань УП [Електронний ресурс] / Михайло Ткач // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 29 груд. (дата запиту: 29.12.2021).

один із найскандальніших судів країни

Окружний адміністративний суд Києва – скорочено ОАСК – *один з найскандальніших судів країни*.

Ткач М. Вовча згря: один вечір із життя голови окружного адміністративного суду Павла Вовка

основний українофобський наріст на тілі нашої нелюстрованої судової системи

Таким способом Окружний адмінсуд [Окружний адміністративний суд м. Києва] перетворився в *основний українофобський наріст на тілі нашої нелюстрованої судової системи*, зумовленої злучкою лібералів та українофобів від [Петра] Порошенка до [Віктора] Медведчука.

Фаріон І. Суд над ПРАВОПИСОМ як українофобська агонія / Ірина Фаріон. – Слово Просвіти. – 2021. – 4–10 лют. – С. 4.

символ саботажу судової реформи

Суд [Окружний адміністративний суд м. Києва], який без перебільшень є ... *символом саботажу судової реформи*, ще не ліквідували, але на Банковій взялися бодай за скорочення його повноважень.

Маселко Р. Українське правосуддя проти сили тяжіння: одіозні рішення ОАСК [Електронний ресурс] / Роман Маселко // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 17 лют. (дата запиту: 17.02.2021).

сумнозвісний український суд [Окружний адміністративний суд м. Києва], який часто виконує функцію допоміжного інструмента для фігурантів корупційних топсправ або ж для олігархічно-кланових груп

Це [Окружний адміністративний суд Києва] ще один *сумнозвісний український суд, який часто виконує функцію допоміжного інструмента для фігурантів корупційних топсправ або ж для олігархічно-кланових груп.*

Валько В. З усіх фронтів: як з мовчазної згоди Зеленського вбивають антикорупцію в Україні [Електронний ресурс] / Вадим Валько, Богдан Миколайчук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 28 січ. (дата запиту: 17.02.2021).

уособлення суддівського свавілля

Справи стосовно Уляни Супрун, Приватбанку чи проспектів Бандери і Шухевича раз за разом перетворювали ОАСК [Окружний адміністративний суд м. Києва] на притчу во язицех і *уособлення суддівського свавілля.*

Лукашова С. Президентів багато – ОАСК один: як Павло Вовк став ганебним суддею десятиріччя [Електронний ресурс] / Соня Лукашова, Галина Чижик // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 15 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД КИЄВА Й ПЕЧЕРСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД

суто терористичні антидержавні структури, що ухвалюють (скоріше, озвучують сформульовані поза їхніми межами) рішення, які стосуються зовсім не їхніх регіонів, а всієї Української держави

І в соцмережах розпочали вже напівжартома-напівсерйозно битися об заклад: який суд першим скасує рішення РНБОУ [Рада національної безпеки і оборони України], щодо каналів із «пулу Медведчука»: чи Окружний суд Києва, а чи Печерський районний – суди регіонального масштабу, які перетворилися на *суто терористичні антидержавні*

структури, що ухвалюють (скоріше, озвучують сформульовані поза їхніми межами) рішення, які стосуються зовсім не їхніх регіонів, а всієї Української держави!

Лук'янчук Г. Кремлівську пропаганду – на смітник! / Георгій Лук'янчук // Слово Просвіти. – 2021. – 18–24 лют. – С. 2.

ОФІС ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

альтернативний центр управління країною

[Чи має значення, хто працює в Офісі президента? Не має.] Тому що Офіс має забезпечувати діяльність президента, а не перетворюватися на *альтернативний центр управління країною*.

Ми вже зараз маємо розуміти, що буде після того, як Зеленський піде зі своєї посади, – Євген Магда [Електронний ресурс] // Факти та коментарі: сайт газети. – 2021. – 14 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

Офіс [Андрія] Єрмака

Офіс президента перетворився на *офіс Єрмака* [Електронний ресурс] // Gazeta.ua. – 2021. – 09 верес. (дата запиту 10.12.2021).

Офіс голови Офісу Президента

Журналісти Роман Кравець і Роман Романюк на сайті «Українська правда» жартують, що «Офіс президента слід перейменувати на *Офіс голови Офісу президента*».

Ми вже зараз маємо розуміти, що буде після того, як Зеленський піде зі своєї посади, – Євген Магда [Електронний ресурс] // Факти та коментарі: сайт газети. – 2021. – 14 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

розплідник російської агентури

Смола О. «Офіс президента – *розплідник російської агентури*» – Юрій Бутусов [Електронний ресурс] / Оксана

Смола // GAZETA.UA. – 2021. – 16 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

центр прийняття рішень

«... Тепер фактично формується модель авторитарного популізму, бо ми бачимо, що *центр прийняття рішень* – це Офіс президента ...» – каже політолог [Олексій Гарань].

Баркар Д. «На Банковій сподіваються, що Зеленський буде боротися» – Магда про другий термін президента [Електронний ресурс] / Дмитро Баркар // Радіо Свобода. – 2021. – 20 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

ПЕРШИЙ РІК ПРЕЗИДЕНТСТВА ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНЬСЬКОГО

гучні призначення та звільнення

Гучні призначення та звільнення ... таким запам'ятався перший рік президентства [Володимира] Зеленського.

Сліпченко С. Другий рік Зеленського: аналіз брехні, обіцянок і риторики президента від VoxCheck [Електронний ресурс] / Світлана Сліпченко, Валерія Степанюк, Едуард Дудка // Вокс Україна : аналітичний портал. – 2021. – 20 трав. (дата запиту: 24.11.2021).

комунікаційні провали

Гучні призначення та звільнення, *комунікаційні провали ...* таким запам'ятався перший рік президентства [Володимира] Зеленського.

Там само.

невиконані обіцянки

Гучні призначення та звільнення ... *невиконані обіцянки* – таким запам'ятався перший рік президентства [Володимира] Зеленського.

Там само.

ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНИЙ АЛЬЯНС (НАТО)

єдиний шлях до закінчення війни на Донбасі

Зеленський: НАТО [Північноатлантичний альянс] – це *єдиний шлях до закінчення війни на Донбасі* [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 06 квіт. (дата запити: 07.04.2021).

ПЛІВКИ ПАВЛА ВОВКА

один із найгучніших скандалів української Феміди

Їх [Плівки Павла Вовка], без сумніву, можна назвати *одним із найгучніших скандалів української Феміди*.

Лукашова С. Президентів багато – ОАСК один: як Павло Вовк став ганебним суддею десятиріччя [Електронний ресурс] / Соня Лукашова, Галина Чижик // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 15 берез. (дата запити: 30.03.2021).

ПОЛІТИКА

концентрований вираз економіки

Політика – *концентрований вираз економіки*

Пархомчук Т. Лише бізнес – і нічого особистого: Медіахолдинг олігарха Ахметова виявляє неприховану лояльність до президента Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 12 жовт. – С. 4.

ПРЕСМАРАФОН ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНЬСЬКОГО

26 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ

«великий» прес-марафон

НАЖИВО: Екватор Зеленського: «*Великий*» прес-марафон [Електронний ресурс] // Телеканал Прямий : сторінка на YouTube каналі. – 2021. – 26 листоп. (дата запити: 03.12.2021).

екватор каденції

Надтока С. *Екватор каденції*: Зеленський проведе прес-марафон [Електронний ресурс] / Надтока Світлана // Кореспондент.net. – 2021. – 25 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

зустріч під прапором протистояння

«*Зустріч* пройшла *під прапором протистояння*» [підзаголовок]

Сокирчук Н. «Це – війна...»: політичний психолог розбирає телемарафон Зеленського [Електронний ресурс] / Наталія Сокирчук // Главком. – 2021. – 28 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

п'ятигодинне ток-шоу з дуже драматичними моментами

[Банкова сама відібрала представників 30 ЗМІ, але серед них виявились і ті, що вважаються нині опозиційними до влади.] Тому брифінг у підсумку перетворився у *п'ятигодинне ток-шоу з дуже драматичними моментами*.

Там само.

президентський «екватор»

Президентський «екватор»: що і як говорив Володимир Зеленський під час прес-марафону [Електронний ресурс] // Українське радіо : сайт. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

примітивний агресивний наратив: ми і вони

«[Володимир] Зеленський *скочується в примітивний агресивний наратив: ми і вони*» [підзаголовок]

Там само.

провальний початок серіалу «Переворот»

Денисенко В. Пресконференція Зеленського – це *провальний початок серіалу «Переворот»* [Електронний ресурс] / Вадим

Денисенко // Gazeta.ua. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

«страх убиває розум»

«*Страх вбиває розум*», – такими словами Аваков прокоментував пресмарафон [Володимира] Зеленського.

Аваков підтримав Ахметова та розповів про «державний переворот» [Електронний ресурс] // Главком. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

театр одного актора, театр дуже непереконливий

«... То [пресмарафон] був *театр одного актора, театр дуже непереконливий...*», – поділився враженнями [Дмитро] Гордон.

Роговська С. Гордон про пресмарафон Зеленського: Говорив він, а соромно було мені [Електронний ресурс] / Світлана Роговська // Гордон. – 2021. – 27 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

«тепла ванна»

Президент [Володимир Зеленський] не хоче болючих питань, тому обрав «*теплу ванну*»

Голобуцький О. Зеленський вирішив заявити про недоторканність Єрмака [Електронний ресурс] / Олексій Голобуцький // Главком. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

точно не «тепла ванна»

Фесенко: Це [пресмарафон Володимира Зеленського 26 листопада 2021 року] була *точно не «тепла ванна*».

Пресмарафон Зеленського: детальний розбір політологів Фесенка та Рейтеровича [Електронний ресурс] // UATV : сайт телеканалу. – 2021. – 27 листоп. (дата запиту: 26.12.2021).

три пюльки в обличчя журналістів

Ніколаєнко Т. Другий пресмарафон Зеленського, або *Три пюльки в обличчя журналістів* [Електронний ресурс] / Тетяна

Ніколаєнко // Цензор.НЕТ. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 26.12.2021).

тридцять срібняків від Президента

Богдан В. *Тридцять срібняків від президента* [Електронний ресурс] / Василь Богдан // Україна молода. – 2021. – 27 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

«чорна п'ятниця» [Володимира] Зеленського

Вуєць П. *«Чорна п'ятниця» Зеленського: основні тези екстреного брифінгу президента* [Електронний ресурс] / Павло Вуєць, Наталія Сокирчук // ГЛАВКОМ. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту: 26.12.2021).

ПРИЗНАЧЕННЯ ІРИНИ ВЕНЕДІКТОВОЇ НА ПОСАДУ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА УКРАЇНИ

одна із програшних подій року

Це призначення політолог, науковий директор Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» Олексій Гарань назвав *однією з програшних подій року*: «Найгірші події року – це рішення Конституційного Суду, яке руйнує українську антикорупційну політику, а також призначення Ірини Венедіктової на посаду Генпрокурора.

Пархомчук Т. Сокира політичного блуду: чому «зелена» монобільшість може становити загрозу нацбезпеці [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 6 січ. (дата запиту: 26.02.2021).

черговий удар сокири по суку, що на ньому сидить монобільшість

Щодо призначення наступного після [Руслана] Рябошапки прокурора пані [Ірини] Венедіктової, то воно стало *черговим ударом сокири по суку, що на ньому сидить монобільшість*.

Там само.

ПРІЗВИЩЕ СВИНАРЧУКИ

загальна назва корупції в оточенні глави держави

За президентства Петра Порошенка в Україні з'явилося прізвище, яке стало *загальною назвою корупції в оточенні глави держави*, – Свинарчуки.

Лукашова С. «Я сиджу – а він у владі!» Микитась про покази на заступника голови ОП Татарова і помсту за це [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 20 січ. (дата запиту: 20.01.2020).

РАДА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

бойова сокира Президента

[Під час місцевих виборів він показово не брав участі в «5 питаннях (Володимира) Зеленського».] Утримувався на засіданнях РНБО [Ради національної оборони і безпеки], яку президент зробив своєю *бойовою сокирою*.

Прокоф'єва І. Політичне розлучення: про що відставка Разумкова може свідчити для майбутнього України [Електронний ресурс] / Ірина Прокоф'єва // ТСН: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 10 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

держустанова року [2021]

Держустанова року [підзаголовок]

Політичні підсумки: яким був для України 2021 рік [Електронний ресурс] // Новини.Live : український сайт новин. – 2021. – 31 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

ситуація штампування санкцій

«Коли РНБО [Рада національної безпеки і оборони] у нас перетворилася на хайпі в *ситуацію штампування санкцій*, це було неприпустимо, я не хотів у цьому брати участь».

Семенова І. Заявка на конкуренцію. У телеєфірі Аваков вибухнув критикою на адресу Зеленського, «фундаментального ідіотизму» влади та «клуш» у Кабміні

[Електронний ресурс] / Інна Семенова // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 05 листоп. (дата запиту: 15.12.2021).

чи не найголовніший орган влади

Однак за останній рік Володимир Зеленський перетворив Радбез у *чи не найголовніший орган влади*.

Політичні підсумки: яким був для України 2021 рік [Електронний ресурс] // Новини.Live : український сайт новин. – 2021. – 31 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ

один із ключових моментів державотворення

Лігостова О. Верховна Рада визнала Революцію Гідності *одним із ключових моментів державотворення* [Електронний ресурс] / Оксана Лігостова // Голос Америки. – 2021. – 17 лют. (дата запиту: 17.02.2021).

РОСІЙСЬКА МОВА

«валуєвський язик»

Послухавши блатний сленг заступника міністра МВС [Міністерства внутрішніх справ], відчуваєш, як злісно порушуються закони України, зокрема і в тому, що ця неосвічена «істота» [Олександр Гогілашвілі], перебуваючи при виконанні службових обов'язків, балакає *«валуєвським язиком»*, ігноруючи українську державну мову.

Філіпчук Г. Коли з нами Бог і правда... / Георгій Філіпчук // Слово Просвіти. – 2021. – 16–22 груд. – С. 3.

інструмент війни, агресії та пропаганди

«...Російська мова стала *інструментом війни, агресії та пропаганди*», – наголошував у 2017-му російський журналіст Аркадій Бабченко.

Середа Є. «Мова окупанта» або історичне надбання України? [Електронний ресурс] / Євген Середа // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 14 лют. (дата запиту: 15.02.2021).

історичне надбання України, яке потрібно розвивати

Водночас, згідно із жовтневим опитуванням Київського міжнародного інституту соціології, 50% громадян вважають російську мову *історичним надбанням України, яке потрібно розвивати*, а 30% переконані, що вона загрожує незалежності країни.

Там само.

мова окупанта

Середа Є. «*Мова окупанта*» або історичне надбання України? [Електронний ресурс] / Євген Середа // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 14 лют. (дата запиту: 15.02.2021).

мова поширення кремлівської пропаганди, спрямована проти України

... переважно саме вона [російська мова] є *мовою поширення кремлівської пропаганди, спрямованої проти України*.

Середа Є. «Мова окупанта» або історичне надбання України? [Електронний ресурс] / Євген Середа // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 14 лют. (дата запиту: 15.02.2021).

основний публічний інструмент контролю Росії над Україною, започаткований ще 1690 року та запроваджуваний тепер саме через псевдопоняття «російськомовне населення»

Отже, російська мова – це *основний публічний інструмент контролю Росії над Україною, започаткований ще 1690 року та запроваджуваний тепер саме через псевдопоняття «російськомовне населення»*.

Фаріон І. Мова сьогодні – ціна життя / Ірина Фаріон // Слово Просвіти. – 2021. – 1–8 груд. – С. 4.

РОСІЯ

агресор, а не посередник конфлікту на Донбасі

47 країн ООН [Організації Об'єднаних Націй] заявили, що Росія – *агресор, а не посередник конфлікту на Донбасі* [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 берез. (дата запиту: 27.03.2021).

агресор, а не посередник у конфлікті в Україні

Росія – *агресор, а не посередник у конфлікті в Україні* – представник США при ОБСЄ [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 16 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

виклик для солідарності ЄС [Європейського союзу]

Кулеба назвав РФ «пандемією в політиці» і *викликом для солідарності ЄС* [Електронний ресурс] // Гордон. – 2021. – 7 трав. (дата запиту: 08.05.2021).

головна перешкода на шляху до миру

Волошка Л. «*Головна перешкода на шляху до миру – Росія*», – посольство США в День захисників і захисниць України [Електронний ресурс] / Лариса Волошка // Новинарня. – 2021. – 14 жовт. (дата запиту: 15.10.2021).

динозавр із величезним тілом і маленьким мозком

Селезньова Т. Гаррі Каспаров: Росія Путіна – *динозавр з величезним тілом і маленьким мозком* [Електронний ресурс] / Тетяна Селезньова // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 08 лют. (дата запиту: 08.02.2021).

загроза для ЄС [Європейського Союзу] на тлі агресії проти України

Грубник Л. Блінкен назвав РФ *загрозою для ЄС на тлі агресії проти України* [Електронний ресурс] / Людмила Грубник // ФАКТИ. ICTV. – 2021. – 17 трав. (дата запиту: 18.05.2021).

імперія під назвою РФ [Російська Федерація]

– Що повинно більше лякати світ – жадливий кінець *імперії під назвою РФ* [Російська Федерація] або жах без кінця в нинішньому її вигляді?

Кригель М. У порівнянні з Путіним в очах Заходу Зеленський виглядає істинним демократом, а Порошенко державним мужем – політолог Олександр Мотиль [Електронний ресурс] / Михайло Кригель // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 19 лип. (дата запиту: 23.07.2021).

країна брехунів

Портников В. «*Країна брехунів*»: про подвійні стандарти Росії щодо мовної політики [Електронний ресурс] / Віталій Портников // Радіо Свобода. – 2021. – 10 груд. (дата запиту: 17.12.2021).

країна зі слабкою здатністю домовлятися

Можливо, через той фактор, що Росія є *країною зі слабкою здатністю домовлятися*, цей ризик нам треба було оцінювати ще більше.

Кириленко О. Руслан Стефанчук: За ці два роки президент почав менше посміхатися [Електронний ресурс] / Ольга Кириленко, Роман Кравець // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 28 квіт. (дата запиту: 30.04.2021).

країна-бензоколонка

Як довго світ серйозно буде сприймати макаку з гранатою [Володимира Путіна], яка керує *країною-бензоколоною* [Росією]?

Тамарін С. Москва поза виміром часу 80 років без змін [Електронний ресурс] / Сергій Тамарін // Цензор.НЕТ. – 2021. – 15 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

найбільший наш опонент і ворог

Ми знали, як нам протидіяти і будуть протидіяти, застосовуючи технології, які продукує *найбільший наш опонент і ворог* – Росія, коли [Володимир] Путін заявляє про

братство і єднання зеленокультурного простору, «общекультурного», як каже він.

Немає теми важливішої, ніж українське слово // Слово Просвіти. – 2021. – 25 лют. – 3 берез. – С. 4.

найближчий союзник режиму [Олександра] Лукашенка

Таке звернення до [Володимира] Путіна можна було б вибачити недосвідченому політику, але [Ангела] Меркель мала б пам'ятати, що Росія є *найближчим союзником режиму [Олександра] Лукашенка* і використовує його у власних цілях.

Вітович І. Наші «гості» у вашу хату: Німеччина після енергетичної кризи зтягує Україну ще й у міграційну [Електронний ресурс] / Ігор Вітович // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 12 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

носії справжньої консервативної ідеології, яка протилежна західній

... Україна не має важелів, щоб швидко розрішити цей конфлікт, бо він – частина міжнародних конфліктів, пов'язаних з так званим проектом «підвести Росію з колін», з позиціонуванням сучасної Росії як *носія справжньої консервативної ідеології, яка протилежна західній*, та з її уявленням про Захід, як такий, що начебто зорганізовує антиросійські революції навколо Росії.

Краснящих А. Історик Сергій Єкельчик: Зеленський або зміниться, або змінить Україну під себе [Електронний ресурс] / Андрій Краснящих // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 22 лют. (дата запиту: 22.02.2021).

пандемія в політиці

Кулеба назвав РФ «*пандемією в політиці*» і викликом для солідарності ЄС [Електронний ресурс] // Гордон. – 2021. – 7 трав. (дата запиту: 08.05.2021).

правонаступниця сталінської диктатури

Росія, *правонаступниця сталінської диктатури*, неуклінно слідує заповітам тоталітаризму та культу особи.

Тамарін С. Москва поза виміром часу 80 років без змін [Електронний ресурс] / Сергій Тамарін // Цензор.НЕТ. – 2021. – 15 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

путлерівська Московія

Сьогодні, коли ворожі списи *путлерівської Московії* знову кривавлять тіло України, коли у боротьбі за право українців на свободу, незалежну державу і саме наше і наших нащадків життя на Землі гинуть найкращі сини нації, ми не маємо права мовчки терпіти підступи тих, кому закон не писаний.

Антипович (Дениско) Г. То кому закон не писаний? / Ганна Антипович (Дениско) // Слово Просвіти. – 2021. – 4–10 листоп. – С. 4.

російський хижак

Гройсман: *Російський хижак* уже наступає на ЄС [Електронний ресурс] // Interfax-Україна. – 2021. – 13 жовт. (дата запиту: 15.10.2021).

сторона конфлікту на Донбасі, а не посередник

Росія є *стороною конфлікту на Донбасі, а не посередником* – міністри G7 [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 18 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

учасник конфлікту на південному сході країни

Пан [Володимир] Зеленський, наприклад, наполегливо називає Росію *учасником конфлікту на південному сході країни*.

Закидають Україні вихід з мінських угод: у Путіна поки не планують зустрічі з Зеленським [Електронний ресурс] // Телеканал новин 24. – 2021. – 17 жовт. (дата запиту: 20.10.2021).

РОСІЯ, БІЛОРУСЬ

грандіозні фабрики пропагандистського масового гіпнозу брехнею, що систематично пояснюють начебто насправді держава-Титанік не тоне, а просто не хоче бути на одному рівні з кораблями Заходу-суперника

Це [Росія і Білорусь] – грандіозні фабрики пропагандистського масового гіпнозу брехнею, що систематично пояснюють начебто насправді держава-Титанік не тоне, а просто не хоче бути на одному рівні з кораблями Заходу-суперника.

Роговик О. Російсько-білоруська диктатура у пориві агресій [Електронний ресурс] / Олексій Роговик // Lviv.Media : онлайн-журнал Львова. – 2021. – 03 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

країни, де усі владні вертикалі від президента до малих чиновників перетворені на садистів, що силою дресирують імітацію псевдосхвалення народом та псевдощасливе поглинання нещастя

Це [Росія і Білорусь] – країни, де усі владні вертикалі від президента до малих чиновників перетворені на садистів, що силою дресирують імітацію псевдосхвалення народом та псевдощасливе поглинання нещастя.

Там само.

культ бідності, безправ'я та безнадії, де кожного повільно затають у податкову, силову та інші «витискачки», щоб влада замість соціальної інфраструктури, економіки будувала ракети та танки смерті

Це [Росія і Білорусь] – культ бідності, безправ'я та безнадії, де кожного повільно затають у податкову, силову та інші «витискачки», щоб влада замість соціальної інфраструктури, економіки будувала ракети та танки смерті.

Роговик О. Російсько-білоруська диктатура у пориві агресій [Електронний ресурс] / Олексій Роговик // Lviv.Media :

онлайн-журнал Львова. – 2021. – 03 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

союзна держава Росія-Білорусь

[Володимир] Путін та [Олександр] Лукашенко використовують ціннісний розрив між Європою та тим, що вони називають *Союзною державою Росія-Білорусь*.

Яковенко І. Лукашенко готовий заради порятунку своєї шкури розв'язати Третю світову війну [Електронний ресурс] / Ігор Яковенко // Високий замок : інтернет-видання. – 2021. – 12 листоп. (дата запиту: 31.12.2021).

СИСТЕМА ПРАВЛІННЯ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА

злочинний режим

У ході подальших протистоянь загинули десятки людей («Небесна Сотня»), а в лютому 2014 року [Віктор] Янукович утік до Росії – *злочинний режим* було повалено.

Паскевич А. День Гідності та Свободи: як 8 років тому в Україні розпочинався Євромайдан. Фото і відео [Електронний ресурс] / Анна Паскевич // OBOZREVATEL. – 2021. – 21 листоп. (дата запиту: 24.11.2021).

СИСТЕМА ПРАВЛІННЯ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНЬСЬКОГО

автівка без гальмів

«Наразі українська модель влади – це *автівка без гальмів...*»

Друзенко Г. Чого прагнуть Ахметов та Аваков? [Електронний ресурс] / Геннадій Друзенко // Особиста сторінка Facebook. – 2021. – 09 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

авторитарний режим

[Друга – (Володимир) Зеленський діє жорсткіше. У країні виник тіньовий президент Андрій Єрмак. Цей дуєт демонстративно зміцнює владу.] Дехто вбачає в цьому початки *авторитарного режиму*.

Княжич Д. «Зеленський хоче створити м'який авторитарний режим» [Електронний ресурс] / Дмитро Княжич // Gazeta.ua. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

авторитарний режим, що вже переходить у диктатуру

Влада Зеленського – це *авторитарний режим, що вже переходить у диктатуру* – депутат [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 04 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

авторитарний стиль управління

Зарубіжні ЗМІ: Зеленський переходить до *авторитарного стилю управління* державою, перша ознака – переслідування Медведчука і закриття телеканалів [Електронний ресурс] // 112 Україна. – 2021. – 21 лип. (дата запиту: 24.11.2021).

два роки клоунократії в Україні

Два роки клоунократії в Україні. [У новому випуску проекту SoundЧЕК Дмитро Чекалкин аналізує наслідки безвідповідальної та непослідовної політики команди Володимира Зеленського.]

Наслідки безглуздої політики ЗЕ-команди | SoundЧЕК з Дмитром Чекалкиним [Електронний ресурс] // Телеканал Прямий : сторінка на You Tube каналі. – 2021. – 18 квіт. (дата запиту: 18.06.2021).

епоха зеленого фашизму

Президент України Володимир Зеленський сьогодні, 5 лютого, записав відео, у якому відповів нардепу Вадиму Рабиновичу на його заяву з трибуни Верховної Ради, що в Україні почалася *«епоха зеленого фашизму»*.

Зеленський прокоментував слова Рабиновича про *«епоху зеленого фашизму»* в Україні [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 5 лют. (дата запиту: 30.04.2021).

зелена диктатура

Смолій: *Зелена диктатура* на марші. Прямо зараз вручають підозру Леросу. Країна стає 100% авторитарною. Беспредел в стилі Путіна / Лукашенка вже в Україні [Електронний ресурс] // Info Slovo. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

колективний Зеленський

Сукупна сила «*колективного Зеленського*» могла здійснити фундаментальні перетворення буквально за півроку.

Тарнавський О. *Колективний Зеленський*: від демократичної республіки до неосвіченого абсолютизму? [Електронний ресурс] / Омелян Тарнавський // // ZN,UA : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 09 жовт. (дата запиту: 10.10.2021).

м'який авторитаризм

Цей [волелюбний] нарід уже дав [Володимирові] Зеленському запровадити так званий *м'який авторитаризм*.

Кокотюха А. Про *модерний авторитаризм* [Електронний ресурс] / Андрій Кокотюха // Україна молода. – 2021. – 06 жовт. (дата запиту 10.12.2021).

м'який авторитарний режим

Княжич Д. «Зеленський хоче створити *м'який авторитарний режим*» [Електронний ресурс] / Дмитро Княжич // Gazeta.ua. – 2021. – 23 верес. (дата запиту: 24.11.2021).

модель авторитарного популізму

«... Тепер фактично формується *модель авторитарного популізму*, бо ми бачимо, що центр прийняття рішень – це Офіс президента ...» – каже політолог [Олексій Гарань].

Баркар Д. «На Банковій сподіваються, що Зеленський буде боротися» – Магда про другий термін президента [Електронний ресурс] / Дмитро Баркар // Радіо Свобода. – 2021. – 20 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

модерний авторитаризм

Кокотюха А. Про *модерний авторитаризм* [Електронний ресурс] / Андрій Кокотюха // Україна молода. – 2021. – 06 жовт. (дата запиту 10.12.2021).

незріла українська влада

[Звичайно, залишається ще один сценарій: перестати істерити та інформаційно атакувати ексначальника ГУР МО [Головного управління розвідки Міністерства оборони] , а натомість вийти з чесною комунікацією до українського народу.] Але цей варіант, мабуть, надто зрілий для *незрілої української влади*.

Гор А. Як із розвідника зробити президента: непрофесійні дії Банкової перетворюють Бурбу на основного суперника Зеленського [Електронний ресурс] / Артур Гор, Денис Захаров // Апостроф. – 2021. – 24 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

неосвічений абсолютизм

Тарнавський О. Колективний Зеленський: від демократичної республіки до *неосвіченого абсолютизму*? [Електронний ресурс] / Омелян Тарнавський // // ZN,UA : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 09 жовт. (дата запиту: 10.10.2021).

паростки популістичного авторитаризму

Таран В. Друга річниця президента Зеленського. Війна проти всіх. Донбаський вузол. *Паростки популістичного авторитаризму* [Електронний ресурс] / Віктор Таран // Цензор.Нет. – 2021. – 24 трав. (дата запиту: 03.12.2021).

принцип особистої дружби та кумівства

До того ж [Володимир] Зеленський не спромігся відійти від призначення за *принципом особистої дружби та кумівства*, що також уже стало негативним шлейфом його каденції.

Бадрак В. Безпековий екватор Зеленського [Електронний ресурс] / Валентин Бадрак // LB.ua. – 2021. – 03 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

провінційний авторитаризм

[... Лукашенко (Олександр) творив свій білоруський кошмар на російські гроші. Саме вони були фундаментом його режиму. У розпорядженні Зеленського є інфантильність українців, але грошей немає.] Захід не буде фінансувати *провінційний авторитаризм*.

«Разумков став жертвою сильного бажання Офісу президента знищити інституції держави», – політтехнолог [Електронний ресурс] // Novyny.eu. – 2021. – 12 жовт. (дата запити: 15.10.2021).

режим за лекалами [Володимира] Путіна й [Олександра] Лукашенка

[П'ятий президент Петро Порошенко так оцінив послання свого наступника у Раді 1 грудня: «... Чи є загроза європейському вибору? Є.] Це – спроби [Володимира] Зеленського побудувати в Україні *режим за лекалами [Володимира] Путіна і [Олександра] Лукашенка*».

Леонов І. Переворот! Який переворот? / Іван Леонов // Україна молода. – 2021. – 3 груд. – С. 4.

режим президентського самоуправства

[А де місце в такій системі людям зі справді конституційними правами – главі парламенту, очільникові уряду, генпрокуророві?] Їхні ролі знівельовані, а інституції перебувають у *режимі президентського самоуправства*.

Тарнавський О. Колективний Зеленський: від демократичної республіки до неосвіченого абсолютизму? [Електронний ресурс] / Омелян Тарнавський // // ZN,UA : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 09 жовт. (дата запити: 10.10.2021).

«СЛОВНИК РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ»

«Євангеліє диктатури»

Також політична партія «Опозиційна платформа – За життя» (ОПЗЖ) назвала цей глосарій від РНБО «*Євангелієм диктатури*».

Дорофейчук І. РНБО стверджує, що «словник російської пропаганди» написали анонімні автори з 15 міністерств та держустанов [Електронний ресурс] / Ірина Дорофейчук // Українські Новини : інформаційне агентство. – 2021. – 02 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

тупа пропаганда, яка намагається вкрати назву «Велика Вітчизняна війна»

Народний депутат від фракції «Слуга народу» Максим Бужанський назвав глосарій «*тупою пропагандою, яка намагається вкрати назву “Велика Вітчизняна війна”*».

Там само.

український «антиокупаційний» словник

Представник окупованого Росією Криму, член Ради Федерації, Сергій Церков стверджує, що *український «антиокупаційний» словник*, спрямований на контрпропаганду Кремля, нібито принижує самих українців.

Орлова В. У Росії емоційно відреагували на «антиокупаційний» словник України [Електронний ресурс] / Віолетта Орлова // УНІАН: інформаційне агентство. – 2021. – 21 жовт. (дата запиту: 03.12.2021).

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

охорона опричників [Володимира] Зеленського

СБУ перетворюється на *охорону опричників Зеленського*, – нардеп «ЄС» Ар'єв [Електронний ресурс] // Володимир Ар'єв : офіційний сайт. – 2021. – 24 листоп. (дата запиту: 30.12.2021).

прямий спадкоємець Комітету держбезпеки

Служба безпеки України – *прямий спадкоємець Комітету держбезпеки*.

Сердюк В. Зброя диктаторів: як відсутність контролю перетворює спецслужби на інструмент зла [Електронний ресурс] / Владислав Сердюк // Ліга. net. Спецпроєкт. – 2021. – 02 груд. (дата запиту: 26.12.2021).

СОЦІАЛЬНА МЕРАЖА FACEBOOK

головне болото країни

Мороз О. *Головне болото країни*. Як Facebook став джерелом №1 брехні для українців [Електронний ресурс] / Оксана Мороз // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 06 квіт. (дата запиту: 07.04.2021).

джерело №1 брехні для українців

Мороз О. *Головне болото країни*. Як Facebook став *джерелом №1 брехні для українців* [Електронний ресурс] / Оксана Мороз // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 06 квіт. (дата запиту: 07.04.2021).

СПЕЦОПЕРАЦІЯ «ВАГНЕРГЕЙТ»

«не наша операція»

Українська влада спочатку заперечувала сам факт підготовки такої операції, потім – вустами президента [Володимира] Зеленського – називала її *«не нашою операцією»*, натякаючи на причетність закордонних спецслужб.

Пархомчук Т. Політбардак після «Вагнергейту»: рейтинг Зеленського падає, в ОП хочуть повернути «мажоритарку» [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

одна з провідних тем світової преси

[Отже, Вагнергейт не виходить із фокусу допитливості суспільства.] І знову останнім часом він став *однією з провідних тем світової преси*.

Там само.

СТАТТЯ ВОЛОДИМИРА ПУТІНА «ПРО ІСТОРИЧНУ ЄДНІСТЬ РОСІЯН ТА УКРАЇНЦІВ»

важливий опус

Отже, *«важливий опус»* [стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] – лише *відчайдушне волання затиснутого у куток звіра*.

Сатарова І. Олександр Новохатський: Майбутнє України пов'язане з усвідомленням себе українцями [Електронний ресурс] / Ірина Сатарова // I-UA.tv : сайт телеканалу. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 20.11.2021).

відчайдушне волання затиснутого в куток звіра

Отже, *«важливий опус»* [стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] – лише *відчайдушне волання затиснутого у куток звіра*.

Там само.

дурня та нісенітниця

Найпростіше, що можна зробити – це відмахнутися і сказати: «Путін написав *дурню та нісенітницю»* [статтю «Про історичну єдність росіян та українців»].

Денисенко В. Стаття Путіна про єдиний народ. Диктатор збожеволів Зеленському [Електронний ресурс] / Вадим Денисенко // Главком. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 03.12.2021).

заявка на нові територіальні претензії Росії до України

Нинішня стаття [Володимира] Путіна] [«Про історичну єдність росіян та українців»] – це *заявка на нові територіальні претензії Росії до України*.

Демченко О. Україно, віддай Донбас! Чергова стаття Путіна про «єдність» [Електронний ресурс] / Олександр Демченко // LB.ua. – 2021. – 13 лип. (дата запису: 19.11.2021).

збірник мітологічного нарративу

«[Нічого нового, нічого оригінального.] Це [стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] *збірник ... мітологічного нарративу...*» – розповід науковий співробітник Національного музею історії України Богдан Скопненко.

Писаренко М. Стаття Путіна про Україну: реакція істориків та депутатів на марення керманіча Кремля [Електронний ресурс] / Марія Писаренко, Павло Тихоненко // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 лип. (дата запису: 10.10.2021).

зізнання в банкрутстві Росії як імперського утворення

На мій погляд, цей текст [стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] є *зізнанням у банкрутстві Росії як імперського утворення*.

Резніков О. Розбираючи статтю Путіна: Про банкрутство і страхи імперії [Електронний ресурс] / Олексій Резніков // ZN,UA : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 13 лип. (дата запису: 10.10.2021).

ідеологічна програма, наповнена змістами і штампами, які кочували з Російської імперії в СРСР [Союз Радянських Соціалістичних Республік] і зараз перекочували в Росію

«Відчувається, що це [стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] *ідеологічна програма, наповнена змістами і штампами, які кочували з Російської імперії в СРСР [Союз Радянських Соціалістичних Республік] і зараз перекочували в Росію*», – наголосив історик Олександр Алфьоров.

Писаренко М. Стаття Путіна про Україну: реакція істориків та депутатів на марення керманіча Кремля [Електронний ресурс] / Марія Писаренко, Павло Тихоненко // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 лип. (дата запису: 10.10.2021).

істерика від «історика»

Але ця *істерика від «історика»* містить яскравий набір кліше, та викладена у такому порядку, який притаманний англомовним людям.

Сатарова І. Олександр Новохатський: Майбутнє України пов'язане з усвідомленням себе українцями [Електронний ресурс] / Ірина Сатарова // I-UA.tv : сайт телеканалу. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 20.11.2021).

класично маніпулятивне «дослідження»

До *класично маніпулятивних «досліджень»* належить «наукова» стаття «Про історичну єдність росіян і українців» за підписом [Володимира] Путіна.

Лизанчук В. Стаття Путіна не має нічого спільного з історичною правдою [Електронний ресурс] / Василь Лизанчук // Високий Замок. – 2021. – 30 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

липневі тези [Володимира] Путіна

Іщенко Н. *Липневі тези Путіна*, або Про що президент Росії насправді написав у своїй статті [Електронний ресурс] / Наталія Іщенко // День: сайт газети. – 2021. – 20 лип. (дата запиту: 10.10.2021).

марення керманіча Кремля

Писаренко М. Стаття Путіна про Україну: реакція істориків та депутатів на *марення керманіча Кремля* [Електронний ресурс] / Марія Писаренко, Павло Тихоненко // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 10.10.2021).

марення кремлівського чільника

Почитали *марення кремлівського чільника* [статтю Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] і в стінах українського парламенту.

Писаренко М. Стаття Путіна про Україну: реакція істориків та депутатів на *марення керманіча Кремля* [Електронний

ресурс] / Марія Писаренко, Павло Тихоненко // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 10.10.2021).

матеріал під авторством агресора

Матеріал під авторством агресора «Об историческом единстве русских и украинцев» [статтю Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] оприлюднили на офіційному сайті Кремля російською та українською мовами.

Сатарова І. Олександр Новохатський: Майбутнє України пов'язане з усвідомленням себе українцями [Електронний ресурс] / Ірина Сатарова // I-UA.tv : сайт телеканалу. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 20.11.2021).

набір банальностей, перемішаний зі старими тезами антиукраїнської пропаганди

Не вдаючись у подробиці, цей текст [статтю Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] можна охарактеризувати як *набір банальностей, перемішаний зі старими тезами антиукраїнської пропаганди*.

Дробович А. Про історичну єдність в тюрмі народів [Електронний ресурс] / Антон Дробович // Український інститут національної пам'яті: офіційний сайт. – 2021. – [без дати]. (дата запиту: 29.12.2021).

надзвичайно брехливий і тупий лист

На сайті Кремля верховний лисогном расейської педерації, карлик ліліпутін [Володимир Путін], наваяв довгого і *надзвичайно брехливого і тупого листа*, в якому вчергове стверджував, що начебто українці і угротюркська з монголотатарською суміш є одним народом.

Відповідь кремлівському карлику [Електронний ресурс] // Інтелект нації: сайт. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 20.11.2021).

найджерельнішої води пропаганда, з використанням заїжджених штампів та перекрученими історичними фактами

Весь текст – *найджерельнішої води пропаганда, з використанням заїжджених штампів та перекрученими історичними фактами.*

Сатарова І. Олександр Новохатський: Майбутнє України пов'язане з усвідомленням себе українцями [Електронний ресурс] / Ірина Сатарова // I-UA.tv : сайт телеканалу. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 20.11.2021).

наскрізь імперсько-маніпулятивний опус

У цьому *наскрізь імперсько-маніпулятивному опусі* [статті «Про історичну єдність росіян і українців»] та під час нещодавньої прямої лінії з російським народом [Володимир] Путін зухвало розкриває агресивну сутність ідеології гібридної війни Росії проти України і зовнішньої політики Кремля.

Лизанчук В. Стаття Путіна не має нічого спільного з історичною правдою [Електронний ресурс] / Василь Лизанчук // Високий Замок. – 2021. – 30 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

не наукова стаття, а маніфест із погрозами, у яких ідеться про те, що диктатор не допускає вільного існування поряд ні українців як таких, ні української держави як такої

Ці ж [невідомі] автори писали під диктовку повністю не освіченої людини саме для того, щоб вийшла *не наукова стаття, а маніфест з погрозами, в яких йдеться про те, що диктатор не допускає вільного існування поряд ні українців як таких, ні української держави як такої.*

Семена М. Українці більше не є зняряддям чужої імперії: цей факт знову і знову примушує братися за перо імперських теоретиків [Електронний ресурс] / Микола Семена // День : сайт газети. – 2021. – 06 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

нова технологія пропаганди РФ [Російської федерації]

Стаття Путіна – *нова технологія пропаганди РФ*, заявили в Раді [Електронний ресурс] // ДОМ: сайт телеканалу. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 10.10.2021).

оголошення війни українській державності

Стаття російського президента [Володимира Путіна] Про історичну єдність росіян і українців, що вийшла в липні 2021 року, читалася як *оголошення війни українській державності*.

Семенова І. «Для ескалації все готово»: Путіна цікавить лише підкорення України, світові час діяти – Atlantic Council [Електронний ресурс] / Інна Семенова // Новое время : сайт журналу. – 2021. – 20 жовт. (дата запиту: 30.12.2021).

очевидна підготовка ґрунту до чергової військової агресії

Величезна пропагандистська стаття президента Російської Федерації Володимира Путіна про «історичну єдність українців і росіян» і що «українці і росіяни – один народ» – це ... *очевидна підготовка ґрунту до чергової військової агресії*.

Балюк Н. Стаття Путіна – *прелюдія війни!* [Електронний ресурс] / Наталія Балюк // Високий Замок. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

повторення тосту Йосипа Сталіна «За російський народ!»

[Володимир Путін написав статтю «Про історичну єдність росіян та українців».] Багато в чому вона – *повторення тосту Йосипа Сталіна «За російський народ!»*.

Демченко О. Україно, віддай Донбас! Чергова стаття Путіна про «єдність» [Електронний ресурс] / Олександр Демченко // LB.ua. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

політичний маніфест із погрозами сусідам

Петро Порошенко для Gazeta Wyborcza: Стаття Путіна не про історію. Це – *політичний маніфест з погрозами сусідам* [Електронний ресурс] // Європейська солідарність: офіційний

сайт політичної партії. – 2021. – 31 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

прелюдія війни

Балюк Н. Стаття Путіна – *прелюдія війни!* [Електронний ресурс] / Наталія Балюк // Високий Замок. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

привід для [Володимира] Зеленського зустрітися з [Володимиром] Путіним

Прессекретар російського чільника Дмитро Песков назвав статтю [Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] *приводом для [Володимира] Зеленського зустрітися з [Володимиром] Путіним.*

Писаренко М. Стаття Путіна про Україну: реакція істориків та депутатів на марення керманіча Кремля [Електронний ресурс] / Марія Писаренко, Павло Тихоненко // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 10.10.2021).

прояв «дозрілого путінізму»

Стаття [Володимира] Путіна про «єдність» народів – *прояв «дозрілого путінізму».*

Петро Порошенко для Gazeta Wyborcza: Стаття Путіна не про історію. Це – політичний маніфест з погрозами сусідам [Електронний ресурс] // Європейська солідарність: офіційний сайт політичної партії. – 2021. – 31 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

прояв антиукраїнської пропаганди

Стаття президента Росії Володимира Путіна про «історичну єдність» між українцями, білорусами та українцями є *проявом антиукраїнської пропаганди* й не містить у собі нічого нового.

Омелянук М. «Ці тези не нові»: Інститут нацпам'яті відреагував на статтю Путіна про Україну [Електронний ресурс] / Марк Омелянук // Суспільне мовлення України : сайт. – 2021. – 04 серп. (дата запиту: 10.10.2021).

путінський Майн кампф

Деякі вже охрестили її [статтю Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] «*путінським Майн кампф*».

Лосев І. Геополітичні «вібрації» на Банковій... Тільки сила, тільки сильна політика і сильна армія нас врятують» [Електронний ресурс] / Ігор Лосев // День : сайт газети. – 2021. – 30 лип. (дата запиту: 30.12.2021).

путінський маніфест

Але основною причиною для написання *Путінського маніфесту* є той факт, що, як пише Антон Дробович, «українці більше не є знаряддям чужої імперії, тепер вони самі відповідають за свої вчинки і визначають власну долю».

Семена М. Українці більше не є знаряддям чужої імперії: цей факт знову і знову примушує братися за перо імперських теоретиків [Електронний ресурс] / Микола Семена // День : сайт газети. – 2021. – 06 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

путінський опус

Доволі показово, що *путінський опус* [статтю Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] було опубліковано тільки на офіційному президентському порталі «кремлин.ру», який відвідують лише чиновники, журналісти та експерти, та аж ніяк не широка публіка.

Соколов Б. Путін лякає, а Заходу не страшно: одразу після публікації статті Конституційний суд України підтвердив конституційність закону про державну мову [Електронний ресурс] / Борис Соколов // День : сайт газети. – 2021. – 19 лип. (дата запиту: 30.12.2021).

своєрідний Mein Kampf російського президента

«Стаття Путіна про Україну – це *своєрідний Mein Kampf російського президента*» – Порошенко [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 16 лип. (дата запиту: 10.10.2021).

твір за підписом [Володимира] Путіна про єдиний народ

«Твір за підписом [Володимира] Путіна про єдиний народ – це свідчення того, що Кремль, ймовірно, посилить ідеологічну кампанію з переписування історії та дискредитації України», – сказала [Ірина] Фріз у коментарі агентству «Інтерфакс-Україна» у вівторок у Києві.

Стаття Путіна свідчить про наміри Кремля переписати історію і дискредитувати Україну – нардеп Фріз [Електронний ресурс] / Наталія Іщенко // Interfax-Україна: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 10.10.2021).

твір непрофесійний

Цей *твір* [стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] настільки *непрофесійний*, що виникає питання про мету його написання.

Семена М. Українці більше не є зняряддям чужої імперії: цей факт знову і знову примушує братися за перо імперських теоретиків [Електронний ресурс] / Микола Семена // День : сайт газети. – 2021. – 06 серп. (дата запиту: 29.12.2021).

«твір» про те, що росіяни та українці – єдиний народ, а українська мова придумана австрійським генштабом під час Першої світової війни

Нещодавно московитський диктатор [Володимир] Путін видав *«твір»* [статтю «Про історичну єдність росіян та українців»] *про те, що росіяни та українці – єдиний народ, а українська мова придумана австрійським генштабом під час Першої світової війни.*

Васильченко Б. Такі різні два народи – українці та московити: розвінчання «Вчення» Путіна про «єдиний народ» [Електронний ресурс] / Борис Васильченко // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 30.12.2021).

тези [Володимира] Путіна

Якщо в Росії публікацію [статтю «Про історичну єдність росіян та українців»] російського президента [Володимира Путіна]

включили в якості однієї з обов'язкових тем на заняттях з військово-політичної підготовки в армії, нам не знадобилися адміністративні заходи – ми і самі вже вивчили *«тези Путіна»* вдовж та поперек.

Іщенко Н. Відсотки для пропаганди: як одне соціопитування сприяло поширенню кремлівських наративів [Електронний ресурс] / Наталія Іщенко // День : сайт газети. – 2021. – 30 лип. (дата запиту: 30.12.2021).

трактат за наративами подібний до «Майн кампфу» [Адольфа] Гітлера

[У цьому наскрізь імперсько-маніпулятивному опусі (статті «Про історичну єдність росіян і українців»)... (Володимир) Путін зухвало розкриває агресивну сутність ідеології гібридної війни Росії проти України і зовнішньої політики Кремля.] Цей *трактат за наративами подібний до «Майн кампфу» [Адольфа] Гітлера*.

Лизанчук В. Стаття Путіна не має нічого спільного з історичною правдою [Електронний ресурс] / Василь Лизанчук // Високий Замок. – 2021. – 30 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

«учення» [Володимира] Путіна про «єдиний народ»

Васильченко Б. Такі різні два народи – українці та московити: розвінчання *«Вчення» Путіна про «єдиний народ»* [Електронний ресурс] / Борис Васильченко // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 30.12.2021).

хрестоматія претензій русского міра

«[Нічого нового, нічого оригінального.] Це [стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] ... *хрестоматія претензій русского міра*», – розповів науковий співробітник Національного музею історії України Богдан Скопненко.

Писаренко М. Стаття Путіна про Україну: реакція істориків та депутатів на марення керманіча Кремля [Електронний

ресурс] / Марія Писаренко, Павло Тихоненко // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 10.10.2021).

частина інформаційної атаки глобального характеру

[Вона (стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»), говорячи російською – «убогая и примитивная» і містить у собі всю безмежність обмеженості її автора.] Проте, це – *частина інформаційної атаки глобального характеру*.

Сатарова І. Олександр Новохатський: Майбутнє України пов'язане з усвідомленням себе українцями [Електронний ресурс] / Ірина Сатарова // I-UA.tv : сайт телеканалу. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 20.11.2021).

чергова атака чи спецоперація на інформаційному фронті

Величезна пропагандистська стаття президента Російської Федерації Володимира Путіна про «історичну єдність українців і росіян» і що «українці і росіяни – один народ» – це ... *чергова атака чи спецоперація на інформаційному фронті*.

Балюк Н. Стаття Путіна – *прелюдія війни!* [Електронний ресурс] / Наталія Балюк // Високий Замок. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

чергова московська «блекота» в стилі «не было, нет (це про Україну!) и быть не может»

[Нещодавно московитський диктатор (Володимир) Путін видав «твір» (статтю «Про історичну єдність росіян та українців») про те, що росіяни та українці – єдиний народ, а українська мова придумана австрійським генштабом під час Першої світової війни.] *Чергова московська «блекота» в стилі «не было, нет (це про Україну!) и быть не может».*

Васильченко Б. Такі різні два народи – українці та московити: розвінчання «Вчення» Путіна про «єдиний народ» [Електронний ресурс] / Борис Васильченко // Україна молода : сайт газети. – 2021. – 26 жовт. (дата запиту: 30.12.2021).

чергова стаття [Володимира] Путіна про «єдність»

Демченко О. Україно, віддай Донбас! *Чергова стаття Путіна про «єдність»* [Електронний ресурс] / Олександр Демченко // LB.ua. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

черговий виток гібридної війни проти України

Величезна пропагандистська стаття президента Російської Федерації Володимира Путіна про «історичну єдність українців і росіян» і що «українці і росіяни – один народ» – це не просто *черговий виток гібридної війни проти України...*

Балюк Н. Стаття Путіна – *прелюдія війни!* [Електронний ресурс] / Наталія Балюк // Високий Замок. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 19.11.2021).

штампи російської пропаганди на 40 тисяч знаків

Штампи російської пропаганди на 40 тисяч знаків. [Ще й українською мовою. Такий вигляд має стаття (Володимира) Путіна («Про історичну єдність росіян та українців»)].

Писаренко М. Стаття Путіна про Україну: реакція істориків та депутатів на марення керманіча Кремля [Електронний ресурс] / Марія Писаренко, Павло Тихоненко // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 13 лип. (дата запиту: 10.10.2021).

яскравий набір кліше

Але ця істерика від «історика» [стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»] містить *яскравий набір кліше*, та викладена у такому порядку, який притаманний англомовним людям.

Сатарова І. Олександр Новохатський: Майбутнє України пов'язане з усвідомленням себе українцями [Електронний ресурс] / Ірина Сатарова // I-UA.tv : сайт телеканалу. – 2021. – 14 лип. (дата запиту: 20.11.2021).

СТУДІЯ «КВАРТАЛ 95»

«імперія сміху» Володимира Зеленського та його бізнес-партнерів

[«Слідство.Інфо» отримало від джерел у податковій інформацію щодо заробітків бізнесу оточення чинного президента.] А також зібрало частину з опублікованих податковою відкритих даних і проаналізувало, скільки ж могли заробляти компанії, що входять до *«імперії сміху» Володимира Зеленського та його бізнес-партнерів*.

«Квартал 95» за 9 років роботи з «1+1», концертів і прокату фільмів сплатив до бюджету лише \$3 мільйони [Електронний ресурс] // Politerno : інтернет-видання. – 2021. – 07 жовт. (дата запити: 30.12.2021).

СУЧАСНІ ВОЄННІ ДІЇ НА СХОДІ УКРАЇНИ

авантюра, яка закінчиться поразкою російської армії

Розв'язана Володимиром Путіним війна проти України є *авантюрою, яка закінчиться поразкою російської армії*.

Лещенко О. Олексій Арестович: шантаж Путіна не пройшов [Електронний ресурс] / Олександр Лещенко // Радіо Свобода. – 2021. – 11 груд. (дата запити: 17.12.2021).

виклик, який необхідно подолати заради миру в майбутньому

Зеленський: Війна на Донбасі – *виклик, який необхідно подолати заради миру в майбутньому* [Електронний ресурс] // Interfax-Україна. – 2021. – 14 жовт. (дата запити: 15.10.2021).

війна за ідентичність

Ми розуміємо, що війна, яка йде на Донбасі, – це *війна за ідентичність*.

Путін лізе туди, де російська мова – Ющенко [Електронний ресурс] // Gazeta.ua. – 2021. – 24 листоп. (дата запити: 26.11.2021).

внутрішньоукраїнська війна

«Війна на Донбасі є *внутрішньоукраїнською*, ми знаємо про спроби представити Росію як учасницю цього конфлікту ...» – стверджує представник Кремля [Дмитро Песков].

«Це внутрішньоукраїнська війна»: Росія відповіла Зеленському про прямі переговори щодо Донбасу [Електронний ресурс] // *Твоє місто*. – 2021. – 01 груд. (дата запити: 17.12.2021).

громадянська війна, яка була спровокована відомими подіями 2014 року

«[... Зупинити війну на Донбасі можна лише шляхом переговорів українців з українцями.] Це *громадянська війна, яка була спровокована відомими подіями 2014 року*», – стверджує представник Кремля [Дмитро Песков].

Там само.

друга братовбивча [війна]

Зубченко Я. *Друга братовбивча*: що кремлівські медіа розповідають про ескалацію україно-російської війни [Електронний ресурс] / Ярослав Зубченко // *Українська правда*: сайт газети. – 2021. – 20 квіт. (дата запити: 21.04.2021).

ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ КАНАЛ «1+1»

канал [Володимира] Зеленського, [Віктора] Медведчука й [Ігоря] Коломойського

Депутати фракції «Європейська Солідарність» оголосили бойкот телеканалу «1+1», який вони назвали «каналом [Володимира] Зеленського, [Віктора] Медведчука і [Ігоря] Коломойського».

Новини 15 червня: присяга Вірастюка, реакція на рішення НАТО [Електронний ресурс] // *Українська правда*: сайт газети. – 2021. – 15 черв. (дата запити: 30.06.2021).

ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ КАНАЛ «НАШ»

проросійський телеканал

Про це [Євгеній] Шевченко сказав у ефірі *проросійського телеканалу «Наш»*, ідеться у блозі активіста Сергія Стерненка.

Нардеп від «Слуги народу» став на захист Медведчука [Електронний ресурс] // UA.News. – 2021. – 16 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

рупор ординського Кремля

[«... Всі під мураєвський телеканал “Наш”!] Закриємо разом *рупор ординського Кремля*».

Десятки молодиків штурмували телеканал «НАШ»: вимагають закрити [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 04 лют. (дата запиту: 04.02.2021).

«самий руський» телеканал в Україні

Ще в орбіту олігарха [Ріната Ахметова] можна записати телеканал «Наш» Євгена Мураєва, який наразі виконує роль такого собі *«самого руського» телеканалу в Україні*, переманюючи найбільш проросійську аудиторію.

Мусаєва С. Перша антиолігархічна: все, що потрібно знати про головну війну Зеленського – сили, цілі, тактика противників [Електронний ресурс] / Севгіль Мусаєва, Роман Романюк, Роман Кравець, Євген Будерацький, Соня Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 20 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ КАНАЛ «УКРАЇНА»

найрейтинговіший телеканал

Рінат Ахметов володіє «Медіа група Україна», до якої входить наразі *найрейтинговіший телеканал «Україна»* та ... «Україна 24».

Мусаєва С. Перша антиолігархічна: все, що потрібно знати про головну війну Зеленського – сили, цілі, тактика противників [Електронний ресурс] / Севгіль Мусаєва, Роман Романюк, Роман Кравець, Євген Будерацький, Сося Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 20 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

«перша кнопка» країни

В руках Ріната Ахметова перебуває *«перша кнопка» країни* – телеканал «Україна».

Кравець Р. Партія регіонів 2.0 : як Ахметов підбирає спадщину Медведчука [Електронний ресурс] / Роман Кравець, Роман Романюк // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 26 квіт. (дата запиту: 26.04.2021).

ТЕЛЕВІЗІЙНІ КАНАЛИ «112 УКРАЇНА», NEWSONE ТА ZIK

активи політика Віктора Медведчука

[Формально ці канали («112 Україна», News One, ZIK) записані на того ж (Тараса) Козака.] Де-факто їх вважають *активами політика Віктора Медведчука* – кума президента Росії Володимира Путіна та одного з очільників «ОПЗЖ» [«Опозиційної партії – За життя»].

Телевізійна скринька Пандори: як Зеленський ввів санкції проти каналів Медведчука [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 3 лют. (дата запиту: 05.02.2021).

дезінформаційні батальйони, що атакували українців брехнею

Зеленський назвав «канали Медведчука» *«дезінформаційними батальйонами, що атакували українців брехнею»* [Електронний ресурс] // Детектор медіа: інтернет-видання. – 2021. – 13 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

канали пулу Віктора Медведчука

Після відключення каналів пулу Віктора Медведчука – «112 Україна», NewsOne та ZIK – втричі активніше глядачі почали дивитися телеканал Євгена Мураєва «НАШ».

Після відключення телеканалів Медведчука аудиторія перебралася до Мураєва – ЗМІ [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 05 лют. (дата запиту: 08.02.2021).

ТЕЛЕВІЗІЙНІ КАНАЛИ «5 КАНАЛ», «ПРЯМИЙ»

рупори експрезидента Петра Порошенка

На «5 каналі» та телеканалі «Прямий», які є рупорами експрезидента Петра Порошенка, б'ють по [Володимирові] Зеленському нещадно і часто, кажучи про нинішню владу як про непрофесійну та несуб'єктну.

Мусаєва С. Перша антиолігархічна: все, що потрібно знати про головну війну Зеленського – сили, цілі, тактика противників [Електронний ресурс] / Севгіль Мусаєва, Роман Романюк, Роман Кравець, Євген Будерацький, Соня Лукашова, Ольга Кириленко, Михайло Кригель, Микола Топалов, Микола Максимчук // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 20 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

ТЕЛЕВІЗІЙНІ КАНАЛИ РІНАТА АХМЕТОВА

прихисток для більшості критиків [Володимира] Зеленського

За іронією долі, всього за рік, восени 2021-го, саме канали [Ріната] Ахметова стали прихистком для більшості критиків [Володимира] Зеленського.

Романюк Р. Пробна битва, або Репетиція війни Ахметова і Зеленського [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець, Микола Топалов // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 11 листоп. (дата запиту: 17.11.2021).

ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІ РОСІЄЮ КРИМ І ДОНБАС

дві екобомби в центрі Європи

«Дві екобомби в центрі Європи»: Володимир Зеленський у Глазго розповів, чому окуповані Крим і Донбас небезпечні для світу // Вечірня Полтава. – 2021. – 3 листоп. – С. 18.

ТИСЯЧА ГРИВЕНЬ ЗА ВАКЦИНАЦІЮ

ковідна тисяча гривень

Щоправда, промиготіли й дослідження, що рейтинг президента раптово підскочив після того, як [Володимир] Зеленський зробив заяву про «ковідну тисячу гривень».

Пархомчук Т. Політбардак після «Вагнергейту»: рейтинг Зеленського падає, в ОП хочуть повернути «мажоритарку» [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

рятівний джокер

[Деякі дослідження рейтингу, що короткочасно стрибнув, не що інше, як джокер, витягнутий з рукава.] Але цей *рятівний джокер* – тисяча гривень за вакцинацію – зовсім не тягне на туза, навіть на короля.

Там само.

УКРАЇНА

антипод Росії

Президент Росії Володимир Путін заявив, що невідомі намагаються нібито перетворити Україну на *антипод Росії*.

Україну перетворюють на «антиросію» – Путін [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 14 трав. (дата запиту: 17.05.2021).

антиросійська, русофобська країна

Ткачук Р. Кремль повторює, немов папуга: «Україна – *антиросійська, русофобська країна!*» [Електронний ресурс] /

Руслан Ткачук // АрміяInform: сайт інформаційного агентства.
– 2021. – 26 берез. (дата запиту: 26.03.2021).

антиросійський проєкт

Навпаки, проросійські ЗМІ, немов папуги, наввипередки цитують одне одного: «Європа завжди вважала Україну *антиросійським проєктом*»; «Україна хоче зберегти себе як *антиросійський проєкт*»...

Ткачук Р. Кремль повторює, немов папуга: «Україна – антиросійська, русофобська країна!» [Електронний ресурс] / Руслан Ткачук // АрміяInform: сайт інформаційного агентства. – 2021. – 26 берез. (дата запиту: 26.03.2021).

антиросійський проєкт ЦРУ [Центрального розвідувального управління]

... «Україна – це *антиросійський проєкт ЦРУ* [Центрального розвідувального управління] »...

Там само.

антиросійський проєкт ЦРУ[Центрального розвідувального управління]

... «Україна – це *антиросійський проєкт ЦРУ* [Центрального розвідувального управління]»...

Там само.

васал Заходу

У статті [Володимир] Медведєв назвав [Степана] Бандеру та [Романа] Шухевича терористами та юдофобами, Україну – *васалом Заходу*, звинуватив Володимира Зеленського у відмові від своєї ідентичності, а владу – у корупції.

Богомолова А. Медведєв назвав Зеленського «нешасним» та «вивернутим» [Електронний ресурс] / Анастасія Богомолова // Стопкор : інформаційний портал. – 2021. – 11 жовт. (дата запиту: 29.12.2021).

держава українців, а не національних меншин

Україна – *держава українців, а не національних меншин*

Омельченко Г. Нова битва за Україну попереду: «Слуги» заготували черговий наступ на державну мову [Електронний ресурс] / Григорій Омельченко // Україна молода. – 2021. – 26 січ. (дата запиту: 26.02.2021).

держава-заручниця

Прокляття України в тому, що вона – *держава-заручниця*.

Друзенко Г. Третій тур, здатний рознести країну на друзки [Електронний ресурс] / Геннадій Друзенко // Цензор.Нет. – 2021. – 25 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

європейський лідер за поширенням COVID-19

Україна повернулася в 5-ку *європейських лідерів за поширенням COVID-19* [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 8 трав. (дата запиту: 10.05.2021).

загроза для існування Росії в тій формі внутрішньої ідеології, у якій вона зараз існує

Вільна Україна – *загроза для існування Росії в тій формі внутрішньої ідеології, в якій вона зараз існує*.

Поцелуйко В. Життя до та після прес-конференції Зеленського. Що далі? [Електронний ресурс] / Валерій Поцелуйко // Цензор.Нет. – 2021. – 29 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

кадровий «смітник» для чужинців

Невже Україну перетворюють у *кадровий «смітник» для чужинців*, коли щороку країну покидають сотні тисяч молодих людей у пошуках кращої долі?

Філіпчук Г. Коли з нами Бог і правда... / Георгій Філіпчук // Слово Просвіти. – 2021. – 16–22 груд. – С. 3.

кінець путінізму як форми правління в Росії

Успішна Україна стане *кінцем путінізму як форми правління в Росії*.

Успішна Україна стане кінцем путінізму – американський дипломат [Електронний ресурс] // Укрінформ. – 2021. – 31 серп. (дата запиту: 02.09.2021).

ключ до євроатлантичної безпеки

Суверенна, незалежна та стабільна Україна, твердо віддана демократії та верховенству закону, є *ключем до євроатлантичної безпеки*, переконаний керівник Офісу Президента Андрій Єрмак.

Андрій Єрмак: Україна має стати частиною НАТО, адже вона сьогодні є форпостом боротьби за демократичні європейські цінності [Електронний ресурс] // Президент України Володимир Зеленський : офіційний сайт Офісу Президента України. – 2021. – 5 берез. (дата запиту: 11.03.2021).

концтабір під орудою кримінально-олігархічних паханів

Леонід Кучма, голосно заявляючи, що опозиції немає, усе ж таки визнавав, що політика влади облудна, що дотримувалася подвійних стандартів: для людей буцім будувала демократичну Україну, а насправді – *концтабір під орудою кримінально-олігархічних паханів*.

Пархомчук Т. Незалежний президент незалежної України : переосмислити недовчені уроки революцій Віктора Ющенка / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 10 берез. – С. 4.

країна з глибоко вкоріненими традиціями патерналізму

Україна – *країна з глибоко вкоріненими традиціями патерналізму*.

Логгінов Д. Плагіат освіти, або Чому дипломи важливіші за знання [Електронний ресурс] / Дмитро Логгінов // LB.ua. – 2021. – 29 квіт. (дата запиту: 17.05.2021).

країна з найбільшою кількістю політиків, які пов'язані з офшорами й корупцією

Україна виявилася *країною з найбільшою кількістю політиків, які пов'язані з офшорами і корупцією*.

Обіцяв боротися з олігархами, але разом з ними відмиває гроші через офшори – світові ЗМІ про Зеленського [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканалу. – 2021. – 05 жовт. (дата запиту: 24.11.2021).

країна з найбільшою кількістю політиків, які пов'язані з офшорами й корупцією

Україна виявилася *країною з найбільшою кількістю політиків, які пов'язані з офшорами і корупцією.*

Там само.

країна кримінально-олігархічних паханів

Країна кримінально-олігархічних паханів [Україна]

Пархомчук Т. Незалежний президент незалежної України : переосмислити недовчені уроки революцій Віктора Ющенка / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 10 берез. – С. 4.

країна олігархів

За словами президента [Володимира Зеленського], це [доля олігархів] іміджеве питання, бо йому набридло, що Україну називають *країною олігархів.*

«Ти не маєш права шантажувати суспільство»: Зеленський про Ахметова [Електронний ресурс] // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

мавпа з гранатою

Рясний Д. Ігор Мазепа: З країни йде більше інвесторів, ніж приходять. Україна – як *мавпа з гранатою* [Електронний ресурс] / Дмитро Рясний, Микола Максимчук // Економічна правда : сайт газети. – 2021. – 22 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

надійний транзитер блакитного палива

«... Такі перемовини ведуться наразі з європейськими партнерами, адже вони, як покупці газу, зацікавлені в тому, аби Україна залишалася *надійним транзитером*

“блакитного палива” ...» – наголосив Прем’єр-міністр [Денис Шмигаль].

Українські газосховища можуть стати «газовим сейфом» для Європи, – Денис Шмигаль [Електронний ресурс] // Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – 2021. – 22 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

наступний Афганістан для Росії

«Україна може стати наступним Афганістаном для Росії», – сенатор США [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 06 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

не республіка, а коронавірусна монархія

«В парламентсько-президентській республіці президент може говорити про звільнення людей лише за своєю квотою: міністра оборони та закордонних справ, але у нас [в Україні] – не республіка, а коронавірусна монархія», – зауважує [Євген] Магда.

Лебідь Н. Кандидати «на виліт»: сім міністрів, з якими можуть попрощатися восени [Електронний ресурс] / Наталія Лебідь // Главком. – 2021. – 30 серп. (дата запиту: 31.12.2021).

перша країна у світі, яка запровадила цифровий паспорт громадянина

Україна стала першою країною у світі, яка запровадила цифровий паспорт громадянина.

Боротись за територію, говорити з Росією, чекати реформ і вірити у «Велике будівництво»: про що говорив Зеленський у Раді [Електронний ресурс] // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 03.12.2021).

політично старший брат Росії

Кривецька М. Бжезінський: *Політично* Україна – старший брат Росії // Zaxid.net: інтернет-видання. – 2021. – 1 черв. (дата запиту: 03.06.2021). Назва з екрана.

та точка, де можна і треба протистояти Росії

[Зараз Україна для адміністрації (Джо) Байдена переходить у сферу геополітичного питання]. Тобто наша держава – це *та точка, де можна і треба протистояти Росії*.

Байден знає, що Україна – *та точка, де можна і треба протистояти Росії* [Електронний ресурс] // Gazeta: ua. – 2021. – 21 січ. (дата запиту: 21.01.2020).

форпост боротьби за демократичні європейські цінності

Андрій Єрмак: Україна має стати частиною НАТО, адже вона сьогодні є *форпостом боротьби за демократичні європейські цінності* [Електронний ресурс] // Президент України Володимир Зеленський: офіційний сайт Офісу Президента України. – 2021. – 5 берез. (дата запиту: 11.03.2021).

УКРАЇНСЬКА ЗЕМЛЯ

одна з найпопулярніших ніш українського бізнесу

При цьому бізнесмен [Ігор Мазепа], за його словами, не вкладає в *одну з найпопулярніших ніш українського бізнесу* – землю, але водночас компанія створила онлайн-майданчик для торгівлі землею.

Рясний Д. Ігор Мазепа: З країни йде більше інвесторів, ніж приходять. Україна – як мавпа з гранатою [Електронний ресурс] / Дмитро Рясний, Микола Максимчук // Економічна правда: сайт газети. – 2021. – 22 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

зброя проти Росії

За його [Петра Порошенка] словами, українська культура також має стати *зброєю проти Росії*.

Петро Порошенко – президент епохи гідності // Літературна Україна. – 2021. – 27 берез. – С. 1.

маркер спротиву авторитаризму й імперії

Але в українському випадку ще з кінця 1980-х українська мова і культура стають *маркером спротиву авторитаризму й імперії*.

Краснящих А. Історик Сергій Єкельчик: Зеленський або зміниться, або змінить Україну під себе [Електронний ресурс] / Андрій Краснящих // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 22 лют. (дата запиту: 22.02.2021).

УКРАЇНСЬКА МОВА

визначна віха українського державотворення

Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» став *визначною віхою українського державотворення* і передбачає цілісну систему підтримки, розвитку й захисту української мови.

Ні – втручанням у закон про мову! // Слово Просвіти. – 2021. – 4–10 берез. – С. 2.

маркер спротиву авторитаризму й імперії

Але в українському випадку ще з кінця 1980-х українська мова і культура стають *маркером спротиву авторитаризму й імперії*.

Краснящих А. Історик Сергій Єкельчик: Зеленський або зміниться, або змінить Україну під себе [Електронний ресурс] / Андрій Краснящих // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 22 лют. (дата запиту: 22.02.2021).

один із ключових чинників національної безпеки та єдності нашої держави

Українська мова є *одним із ключових чинників національної безпеки та єдності нашої держави*.

Ні – втручанням у закон про мову! // Слово Просвіти. – 2021. – 4–10 берез. – С. 2.

первинна фундаментальна мова нашої незалежності

«На превеликий жаль, за 30 років ми не визначили українську мову як *первинну фундаментальну мову нашої незалежності...*» – сказав він [Олексій Данилов].

Секретар РНБО виступив за двомовність України: англійська мова убезпечить українців від атак Росії [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2021. – 9 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

УКРАЇНЬСЬКА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «БАТЬКІВЩИНА»

партія з дуже розвиненою та міцною структурою

Чи немає у вас відчуття, що «Батьківщина» – *партія із дуже розвиненою та міцною структурою* – на наступних виборах може піти в небуття?

Сокирчук Н. Вадим Денисенко: Разумков в принципі не може бути конкурентом Зеленському [Електронний ресурс] / Наталія Сокирчук // Главком. – 2021. – 10 верес. (дата запиту: 03.12.2021).

УКРАЇНЬСЬКА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ГОЛОС»

друга «Самопоміч»

Так як нам кажуть: «О, ви *друга “Самопоміч”*», так їм будуть казати: «О, ви *другий “Голос”*», – визнає масштаб помилки фракції депутатка Юлія Клименко.

Кириленко О. Як у «Голосу» сів голос. Історія великих чвар і маленького рейтингу [Електронний ресурс] / Ольга Кириленко // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 16 черв. (дата запиту: 30.06.2021).

надія для прогресивного, ліберального, проєвропейського виборця

На виборах до парламенту 2019 року новою *надією для прогресивного, ліберального, проєвропейського виборця* стала партія «Голос».

Романюк Р. Партія на два «Голоси»: чи розвалиться політсила Вакарчука? [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 24 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

партія на два «голоси»

Романюк Р. *Партія на два «Голоси»: чи розвалиться політсила Вакарчука?* [Електронний ресурс] / Роман Романюк, Роман Кравець // Українська правда: сайт газети. – 2021. – 24 берез. (дата запиту: 30.03.2021).

УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ДЕМОКРАТИЧНА СОКИРА»

молода, але одна з найпомітніших українських партій

[Вже 1 грудня він (Володимир Зеленський) збирається звернутися до депутатів Верховної ради України, а вже ввечері до нього збираються непрохані гості у великій кількості.] Щонайменше таку обіцянку дає Юрій Гудименко, співзасновник та голова політичної партії «Демократична сокира», *молодої, але однієї з найпомітніших українських партій.*

Про акції протесту, фінансування та Єрмака, який "задовбав": велике інтерв'ю із співзасновником «Демсокири» Юрієм Гудименко: [інтерв'ю провів Іван Добровольський] [Електронний ресурс] // Демократична Сокира: сайт політичної партії. – 2021. – 30 листоп. (дата запиту: 03.12.2021).

УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ»

демократична політична сила, де є місце внутрішній дискусії, конкуренції і плюралізму думок

ЄС [політична партія «Європейська солідарність»] – це команда, в якій є лідер, але це *демократична політична*

сила, де є місце внутрішній дискусії, конкуренції і плюралізму думок.

Геращенко І. «Європейська солідарність» про «боротьбу президента з олігархами» [Електронний ресурс] / Ірина Геращенко // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 21 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

ідеологічна правоцентристська партія

«Європейська Солідарність», як *ідеологічна правоцентристська партія*, тим часом активно розбудовує свої осередки в регіонах.

Геращенко І. «Європейська солідарність» про «боротьбу президента з олігархами» [Електронний ресурс] / Ірина Геращенко // Українська правда : сайт газети. – 2021. – 21 груд. (дата запиту: 31.12.2021).

команда, у якій є лідер

ЄС [політична партія «Європейська солідарність»] – це *команда, в якій є лідер*, але це демократична політична сила, де є місце внутрішній дискусії, конкуренції і плюралізму думок.

Там само.

справжня альтернатива діючій владі

Але на сьогодні, попри політичні репресії, розв'язані [Володимиром] Зеленським проти лідера опозиції, сотні заведених на нього і членів команди фейкових кримінальних справ, негативний інформаційний фон і брудні медіа кампанії, задля яких Банкова навіть рейдернула державні телеканали РАДА і ДОМ, які тепер заточені на боротьбу з [Петром] Порошенком, «Європейська Солідарність» залишається *справжньою альтернативою діючій владі*.

Там само.

УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «НАШІ»

частина проросійських уламків та відголосків Партії регіонів

Ну неможливо зрозуміти і сприйняти постійну присутність у напіваналітичних програмах та ток-шоу відвертого прокремлівського ідеолога, лідера партії *частини проросійських уламків та відголосків Партії регіонів* – «Наші» Євгена Мураєва на телеканалі «Україна 24», де він з надривом «мочить» Україну, її державність, самостійність і все, що до цього дотичне.

Пархомчук Т. Лише бізнес – і нічого особистого: Медіахолдинг олігарха Ахметова виявляє неприховану лояльність до президента Зеленського / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 12 жовт. – С. 4.

УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «СЛУГА НАРОДА»

не надія, а ілюзія та провал

Адже саме ці теми [офшори, енергетична криза, стрибки цін на продукти харчування, посилення зубожіння] останнім часом стали чимось на кшталт червоної ганчірки для журналістів, політологів та електорату разом з тією частиною розчарованого «зеленого» виборця, що вже сьогодні почав називати ще ... партію «Слуга народу» ... *не надією, а ілюзією та провалом*.

Пархомчук Т. Політбардак після «Вагнергейту»: рейтинг Зеленського падає, в ОП хочуть повернути «мажоритарку» [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

українське неспокійне господарство

Голова партії Слуга народу з 15 листопада, а в недавньому минулому – успішна бізнесвумен Олена Шуляк отримала під опіку *вкрай неспокійне господарство* [Українську політичну партію «Слуга народу»].

«Розбиратимемося»: інтерв'ю нової голови партії Слуга народу [Електронний ресурс] // Кореспондент.net: інтернет-видання. – 2021. – 01 груд. (дата запиту: 17.12.2021).

учорашній фаворит виборців

Адже саме ці теми [офшори, енергетична криза, стрибки цін на продукти харчування, посилення зубожіння] останнім часом стали чимось на кшталт червоної ганчірки для журналістів, політологів та електорату разом з тією частиною розчарованого «зеленого» виборця, що вже сьогодні почав називати ще *вчорашнього свого фаворита* – партію «Слуга народу» – не надією, а ілюзією та провалом.

Пархомчук Т. Політбардак після «Вагнергейту»: рейтинг Зеленського падає, в ОП хочуть повернути «мажоритарку» [Електронний ресурс] / Тетяна Пархомчук // Україна молода. – 2021. – 26 листоп. (дата запиту 10.12.2021).

УКРАЇНЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

«дочка» Російської православної церкви

На початок 2020 року «дочка» *Російської православної церкви* мала на понад 5 тисяч громад більше, ніж ПЦУ.

Кириленко О. Мрію, щоб церква в Україні стала єдиною. Але не думаю, що це буде на умовах ПЦУ – Олександр Клименко [Електронний ресурс] / Ольга Кириленко // Релігійно інформаційна служба України : сайт. – 2021. – 30 берез. (дата запити: 05.04.2021).

останній легальний острів «русского мира» в Україні

Коли у 2014-му Росія перестала бути для українців чимось, з чим себе можна асоціювати в межах пристойності, МП залишилась *останнім легальним островом «русского мира» в Україні*.

Там само.

УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ФОНД

ракетносії, що вивів українську культуру на орбіту міжнародного визнання

Безумовно, заснований Петром Порошенком УКФ [Український культурний фонд] є тим *ракетносієм, що вивів українську культуру на орбіту міжнародного визнання*.

Петро Порошенко – президент епохи гідності // Літературна Україна. – 2021. – 27 берез. – С. 1.

УКРАЇНСЬКІ ГАЗОСХОВИЩА

«газовий сейф» для Європи

Українські газосховища можуть стати *«газовим сейфом» для Європи*, – Денис Шмигаль [Електронний ресурс] // Урядовий портал : єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. – 2021. – 22 листоп. (дата запиту: 26.11.2021).

ФРАКЦІЯ «ОПЗЖ» [«ОПОЗИЦІЙНА ПАРТІЯ – ЗА ЖИТТЯ»]

тіньовий учасник владної коаліції

Фракція кума [Володимира] Путіна [ОПЗЖ] – немов *тіньовий учасник владної коаліції* – регулярно підтримувала суперечливі парламентські призначення, якщо репутація кандидатів викликала спротив частини владної фракції.

Тейзе Є. Коментар: Медведчук як політичне плацебо для Зеленського [Електронний ресурс] / Євген Тейзе // Deutsche Welle : сайт інформаційного агентства. – 2021. – 23 лют. (дата запиту: 30.04.2021).

фракція кума [Володимира] Путіна

Фракція кума [Володимира] Путіна [ОПЗЖ] – немов тіньовий учасник владної коаліції – регулярно підтримувала суперечливі парламентські призначення, якщо репутація кандидатів викликала спротив частини владної фракції.

Там само.

ФРАКЦІЯ «СЛУГА НАРОДУ»

картата фракція, яка перебуває під впливами різних груп, у тому числі груп олігархів

„Експерт вже не визначає його [Ріната Ахметова] повноцінним гравцем команди Володимира Зеленського: «Ще раз нагадаю, що фракція “Слуга народу” – *картата фракція, яка перебуває під впливами різних груп, у тому числі груп олігархів...*».

Проект деолігархічного закону Зеленського: реальна загроза для олігархів чи піар-кампанія президента? [Електронний ресурс] // Українське радіо : сайт. – 2021. – 06 черв. (дата запиту: 03.07.2021).

Список використаних джерел до розділу V

- 112 Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.112ua.tv>
- 1NEWS : сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://1news.com.ua>
- 24 канал : сайт телеканала [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://24tv.ua>
- 5 канал : сайт телеканала [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.5.ua>
- Апостроф [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://apostrophe.ua>
- Аргумент [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://argumentua.com>
- Бабель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/SKZ3Wf4>
- Борисфен інтел : незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bintel.org.ua>
- Букви: інтернет-видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bykvu.com>
- Бюро аналізу політики: сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://politanalitk.com>
- BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bbc.com>
- Високий замок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wz.lviv.ua>
- Волинь-нова : інтернет-сторінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.volyn.com.ua>

- Воля народу : громадсько-політичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://volianarodu.org.ua>
- Газета День. Блог [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://m.day.kyiv.ua/uk/blog>
- Главком [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://glavcom.ua>
- Главред: інтернет-видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://glavred.net>
- Голос Америки : сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrainian.voanews.com>
- Гордон : інтернет видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://gordonua.com>
- Громадське телебачення : сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hromadske.ua>
- Демократична сокира : сайт політичної партії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sokyr.a.party>
- День: сайт газети [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://m.day.kyiv.ua>
- Детектор медіа: інтернет видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://detector.media>
- Діло [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dilo.net.ua>
- Дніпроград : сайт газети [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dniprograd.org>
- Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua>
- Електронные новости : сторінка на You Tube каналі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=n4WeiiaVIUE>
- Еспресо [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://espresso.tv>
- Європейська експертна асоціація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uaeuxperts.org>
- Європейська правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.euointegration.com.ua>
- Європейська Солідарність: сайт політичної партії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://euosolidarity.org>
- Житомир life [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zhitomir.life>
- Інтелект нації: сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://intelektnacii.top>
- Інтерфакс-Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.interfax.com.ua>

- Історична правда: сайт газети [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua>
- Казаров UA: сторінка на youtube [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=mtMunQ2eTGE>
- Корупція інфо : сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://korupciya.com>
- Крим. Реалії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.krymr.com>
- ЛІГА.новини : інформаційне агентство [Електронний ресурс] .– Режим доступу: <https://news.liga.net>
- ЛІГАБізнесІнформ : сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://life.liga.net>
- Ліга. Бізнес: сайт медіа кампанії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://biz.liga.net>
- Ліга.net: сайт медіа кампанії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.liga.net>
- Літературна Україна. – 2021. Режим доступу: litukraina.com.ua
- Львівська Пошта: сайт газети [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lvivpost.net>
- Міст. online [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://meest-online.com>
- Н.А.С ІНФО : сторінка на youtube [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=FjZn7FFcMml>
- Народна правда : сайт газети [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://narodna-pravda.ua>
- Націоналістичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrnationalism.com>
- Нігіліст. Продуктивна руйнація [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://www.nihilist.li>
- Новинарня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://novynarnia.com>
- Новини Закарпаття : новинний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pershij.com.ua>
- Новое время : сайт журналу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr>
- Особиста сторінка facebook [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10158605889468412&set=a.10151153361773412>
- Останній Bastion : новинний сайт. – Режим доступу: <https://bastion.tv>

- Патріоти України : сайт громадської організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://patrioty.org.ua>
- Перший Незалежний: сайт телеканала [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pnk.tv>
- ПравдаТУТ Львів : інформаційно-розважальний канал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pravdatutnews.com>
- Прямий : сайт телеканала [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prm.ua>
- Радіо Свобода [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org>
- Ракурс : суспільно-правовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://racurs.ua>
- Релігійна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://religionpravda.com.ua>
- Рубрика : новинний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rubryka.com>
- Свобода Слова Савіка Шустера: сторінка на You Tube каналі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=7YeDtZkhoD4>
- Слово і діло: аналітичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua>
- Слово Просвіти. – 2021. – Режим доступу: <http://slovoprosvity.org>
- СПЕЦКОР : сторінка на You Tube каналі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=4DLjwcXH1ZM>
- СтопКор [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.stopcor.org>
- Сьогодні : сайт редакції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vlada.segodnya.ua>
- Сьогодні. Влада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vlada.segodnya.ua>
- Тверезий погляд [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tvrezo.info>
- Телеканал новин «24» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://24tv.ua>
- Ти диви : сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tydyvy.com>
- То є Львів : інформаційне агентство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://inlviv.in.ua>
- Трансперенсі Інтернешнл Україна : сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ti-ukraine.org>

- ТСН: сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tsn.ua>
- Україна молода [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.umoloda.kiev.ua>
- Україна 24 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://old.u24.ua>
- Українська літературна газета : сайт газети [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://litgazeta.com.ua>
- Українська правда : сайт газети [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua>
- Українська правда. Блоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://blogs.pravda.com.ua>
- Українське радіо : сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nrcu.gov.ua>
- Український інститут майбутнього : сайт громадської організації [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uifuture.org>
- Український інститут національної пам'яті: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uinp.gov.ua>
- Український погляд: сайт інформаційної служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrohliad.org>
- Український репортер : сайт медіа компанії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrreporter.com.ua>
- Українські легенди : сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrlegenda.org>
- УКРІНФОРМ: сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua>
- УНІАН: сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua>
- Факти та коментарі : сайт газети [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://fakty.ua>
- Фокус : інтернет-видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://focus.ua>
- Цензор.НЕТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://censor.net>
- Чесно : сайт громадської організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.chesno.org>
- Щоденний Львів: інтернет-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dailylviv.com>
- Armyinform [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://armyinform.com.ua>

- ASPI : сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://aspi.com.ua>
- bankova.news [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bankova.news>
- defence-line : інформаційний ресурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://defence-line.org>
- Depo.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.depo.ua>
- Deutsche Welle : сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://p.dw.com>
- Espresso.TV : сторінка на YouTube каналі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=GI7TmXoE56c>
- euobserver [Електронний ресурс] // 5 канал : сайт телеканала. – Режим доступу: <https://www.5.ua>
- Fbc.ua : інтернет-видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://fbc.ua/news>
- Gazeta.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://gazeta.ua>
- Inkorr.com : інтернет-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://inkorr.com>
- Interfax-Україна : сайт інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.interfax.com.ua>
- Klymenko Time : інтернет-видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly>
- kolo.news : новинний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kolo.news>
- Lb.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lb.ua/>
- Lenta.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lenta.ua/ua>
- Lviv.Media : онлайн-журнал Львова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lviv.media>
- newsua : сайт інформаційної служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://newsua.one>
- Novyny.eu [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nowyny.eu>
- OBOZREVATEL [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.obozrevatel.com>
- Site.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://site.ua>
- texty.org.ua : інтернет видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://texty.org.ua>
- The Page : інтернет-видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://thepage.ua>
- UA.News [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.news>

Uazmi: новинний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://uazmi.org>

You Tube : сторінка телеканала «Прямий» [Електронний ресурс]. – Режим
доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=fYNGLFYmYjg>

zaxid.net [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zaxid.net>

zbruc.eu : інтернет-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zbruc.eu>

ВИСНОВКИ

1. Позитивні зміни сталися в царинні мовного законодавства. Вони стосуються втілення в життя важливих статей Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної», що визначають місце й роль державної мови у сфері обслуговування споживачів, у рекламному просторі. Відчутно посилює цей позитив українська політична лексикографія – оприлюднення «Словника російської пропаганди», основним завданням якого є викорінення пропагандистської стратегії країни-агресора, отже, і здійснюваної нею маніпулятивної технології, спрямованої на підрив української державності та реанімування колишньої імперії. Чергова спроба високопосадовців визнати окремішність *української російської (нашої української, української слобожанської) мови*, латинізувати українську мову, змінити утрадиційнену назву держави й закріпити за державною мовою подвійну номінацію не знайшли підтримки в суспільстві, викликали критику серед фахівців.

2. Проведений аналіз демонструє органічний взаємозв'язок між екстра- та інтралінгвальними чинниками, які, гармонуючи, забезпечують мовний поступ, що з максимальною точністю віддзеркалює найсутніші позитивні та негативні зміни в суспільстві, реагування людей на ті або ті виклики. Усі ці трансформації знаходять своє послідовне відображення в лексико-семантичній, фразеологічній, словотвірній, граматичній, стилістичній підсистемах.

2.1. Новації в лексико-семантичній сфері віддзеркалюють процеси, які характерні не лише для української, а й для багатьох мов світу, що засвідчує обрання за схожими критеріями субстантива *вакцина* словом року в нашій країні й інших державах. Він динамічно розширює свою семантичну структуру й синтагматичний потенціал, постає базою для творення похідних

іменників, прикметників, дієслів, виконує роль головного або залежного конституента в синтаксично вільних і синтаксично напіввільних простих та складних словосполученнях. Досліджувана лексична одиниця набула виразного політичного забарвлення, наслідком чого є вихід її з медичної сфери й високочастотне вживання в новітньому публіцистично-політичному дискурсі.

2.2. Протягом останніх трьох років спостережено тенденцію розширення складу коронавірусної лексики питомими й запозиченими одиницями. Поява лексико-словотвірних варіантів, а також зміни в семантичній, синтагматичній, конотативній структурі чинних слів та утворюваних на їхній базі синтаксично вільних, напіввільних, усталених виразів детермінована різними екстралінгвальними чинниками, передусім пандемією COVID-19 і всепланетарною боротьбою проти неї.

2.3. Лексико-семантичну систему української мови поповнили численні лексико-словотвірні інновації, які об'єднано в два типи: апелятивні та онімні утворення.

2.3.1. Для апелятивних інновацій характерна семантична й дериваційна поліфункційність, виразна конотативна специфікація. Високий ступінь продуктивності демонструють іменники *міністропад* та *деолігархізація* – промовисті вербалізатори таких гучних суспільних подій, як звільнення у травні й листопаді сімох міністрів уряду Шмигала та процес легітимізації Закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)». Ці новотвори розширили свій синтагматичний радіус, стали конститутивною базою для синтаксично вільних, напіввільних і лексичних словосполучень, а також для перифрастичних зворотів. З-поміж активно використовуваних інноваційних лексем – субстантиви *обезмандатчення*, *«кріт»* (*«кроти»*), *кравдівництво*, *падівництво*, *лохівництво*, *оплесківництво*, *розстрільництво*, *моволіття*, поява яких зумовлена дією екстралінгвальних чинників: дострокове припинення повноважень Голови Верховної Ради, провал операції «Вагнергейт», невтішні для народу результати впровадження президентської державної програми «Велике

будівництво», неоднозначне оцінювання шкільної навчальної дисципліни «Українська мова, українська та зарубіжна літератури».

2.3.2. Найпродуктивніший розряд становлять відпропріативні інновації, утворені від повного прізвища [Володимир] *Зеленський* (*позазелений, зеленьята, зеленоїд, зеленота, зеленомандатник*) або скороченого на один чи два склади його варіанту (*Зеля, Зе*), репрезентованого різними синтагматичними моделями (*Зе + антропонім, Зе + ідеонім, Зе + самовираз, Зе + апелятив-істота, Зе + апелятив-неістота, Зеля + вигук геть та ін.*) і прізвища [Дмитро] *Разумков* [*разумковець (разумковці)*] («член (члени) міжфракційного депутатського об'єднання “Розумна політика”» й «об'єднання на добровільних засадах прибічників, однодумців, соратників, адептів, симпатиків Дмитра Разумкова, одним із найосновніших завдань якої є боротьба з корупцією»), *разумковщина* («недотримання, порушення регламенту Верховної Ради України: кількаразове голосування, сумнівні, дискусійні ухвали, провокування в парламенті сварок, бійок, схилення депутатів на чийсь бік тощо»). Зафіксовано похідні утворення від антропонімів [Арсен] *Аваков* (*деавакізація, антиаваківський*), [Рінат] *Ахметов* (*розахметизація*), [Андрій] *Єрмак* (*єрмакратія*), [Сергій] *Шефір* (*шефіризація, шефіроїдний*), [Сергій] *Шкарлет* (*шкарлетство, шкарлетизм, шкарлетина, шкарлетник*), [Павло] *Вовк* [*вовчий*] («пов'язаний із суддівською діяльністю Павла Вовка»), [Ілля] *Кива* (*неуківець, науківець, наукивець, ківізація, кивізація, оківитися*), [Олексій] *Навальний* (*навальненщина, навальнівіці*), [Володимир] *Путін* (*пізньопутінський, путільярд, путінофілка, спутінізувати, спутінізований*), [Джордж] *Трамп* (*трампознавець*), [Джо] *Байден* (*байденюлюб*), *Вагнер* (прибране ім'я) (*вагнергейт, вагнерівці, вагнерята*) та ін. До наступної, менш продуктивної, групи ввійшли оказіональні оніми, які є пейоративними субститутами хороніма *Росія – Лаптестан, Швабростан, Шишкостан*. Глибокого політичного змісту набув неофіційний топонім-новотвір *Придонбасся*.

3. В аналізований період, як і попередні роки, процес творення нових і видозміна чинних усталених виразів за утрадиційненими та

оказіональними моделями не втратив своєї актуальності, не низив ступеня продуктивності.

3.1. Спалах фразеологічної активності відбувся навколо регулярно використовуваної раніше фразеологічної моделі «числівник тисяча + іменник – прецедентне прем'єрсько-президентське ім'я» (*Юліна тисяча* → *Вітина тисяча* → *Петрова тисяча* → *Вовина тисяча*), за якою в народі закріплене інваріантне значення «приречена на невдачу чергова фінансова акція-обіцянка високопосадовців».

3.2. Найуживаніші прийоми трансформації, що відбуваються під тиском позамовних чинників, пов'язані зі зміною конституентного складу, із розширенням структури відомих фразеологізмів, прислів'їв, приказок, крилатих висловлень, усталених зворотів функційно активними апелятивами, синхронно прецедентними пропріативами та іншими компонентами, унаслідок чого з'являються виразно конотовані антифразеологічні, антипаремійні конструкції, які здебільшого є колективним продуктом.

4. Виняткове місце в розбудові української мови належить новітній перифрастиці. У цій сфері відбуваються найвідчутніші зміни, що стосуються лексико-семантичного, словотвірного, фразеологічного, граматичного рівнів. Описові звороти представлені двома семантичними типами: «Людина» й «Суспільний розвиток», для яких характерна багаторівнева диференціація. Антропонімні вторинні найменування належать до функційно активних, аксіологічно маркованих компонентів публіцистично-політичного тексту. Реєстр особових імен, патронімів, прізвищ, прізвищевих назв, псевдонімів тощо в цій дискурсивній площині досить розлогий – від маловідомих людей до знаних у широких колах особистостей, до тих постатей, які беруть участь у процесі сучасного державотворення, посутньо впливають на перебіг подій усередині країни та у світі.

4.1. В українському публіцистично-політичному дискурсі продуктивний тип становлять описові звороти-субститути імен українських (Леонід Кравчук, Леонід Кучма, Віктор Ющенко, Віктор Янукович, Петро Порошенко, Володимир Зеленський) і зарубіжних (Олександр Лукашенко, Мілош Земан, Ігор Додон, Гінатас Науседа,

Даля Грібаускайте, Дональд Трамп, Джо Байден) президентів. З-поміж них найвищою частотою вживання наділені ті, що входять до перифрастичної парадигми «Володимир Путін». Вони не лише характеризують кремлівського очільника, а й відображають у системному форматі складні сучасні відносинами між Україною та Росією, на які він посутньо впливає, і вимагають специфічної дослідницької технології – поєднання лінгвістичного аналізу з політичними, законодавчими, історичними, психологічними та іншими коментарями. Ці вторинні назви з притаманною їм регулярною негативною інформацією відповідно до різних критеріїв номінування – від конкретних біографічних фактів до участі в сучасному міжнародному житті – об'єднано в окремі розряди, кожен із яких має свою конститутивну лексико-семантичну базу, зазнає внутрішньої семантичної і конотативної диференціації. Роль індикаторів типової пейоративності «який заслуговує на осуд» виконують детерміновані та детермінувальні компоненти, значеннєвий діапазон яких досить розлогий. Його ядро репрезентують іменники (*тиран, терорист, деспот, нелюд, диктатор, агресор, узурпатор, кат, ворог, карлик, шизофренік* та ін.) і прикметники (*кривавий, жорстокий, бездушний* і под.) з яскраво заманіфестованим негативним змістом.

4.2. Хороніма *Росія* наділений широкими перифрастичними зв'язками. Вторинні найменування вирізняються формально-граматичною, семантичною та аксіологічною поліфункційністю. У структуруванні закріпленого за ними конкретного плану змісту однаковою мірою беруть участь носії валентності й валентний партнер. Місце домінанти в семантико-аксіологічній сфері відведено пейоративності. Її експліцитними реалізаторами є конотовані щодо значення та стилістичних можливостей граматично панівні компоненти (головно іменники) й програмовані ними залежні члени (здебільшого прикметники з видільним, соціальним значенням, значенням негативної оцінки). З'ява описових зворотів зумовлена історичними, культурними, соціальними, економічними, політичними, дипломатичними та ін. чинниками, що засвідчують проаналізовані в роботі критерії номінування перифрастичних структур, які різнобічно

характеризують активно використовуваний у сучасному публіцистично-політичному дискурсі пропріатив *Росія*.

4.3. Найновітніша перифрастична сфера, як і та, що передувала їй, рельєфно відображає модель українського суспільства з притаманними йому еволюційними процесами. Вона оперативно реагує на всі зміни й на засадах об'єктивності або суб'єктивності позитивно чи негативно оцінює їх. Ця лексико-семантична царина містить важливу інформацію про резонансні явища, про політичну й президентську діяльність, громадянську позицію Володимира Зеленського, його політичну конфронтацію з попередником, розкриває в усій повноті досягнення та прорахунки Петра Порошенка, найближчого оточення чинного очільника держави, зокрема керівника Офісу Президента Андрія Єрмака.

4.4. Основними значеннево-аксіологійними маркерами вторинних номінувань семантичних типів «Людина», «Суспільний розвиток» є граматично панівні компоненти. Цю функцію нерідко виконують залежні члени – лексеми або різні щодо формально-граматичної будови синтаксичні конструкції. Утворювані за участю описових зворотів перифрастичні поля постають як окремі мінісюжети, у центрі яких – люди, події, факти, історія та сьогодення.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК РЕЄСТРОВИХ КОМПОНЕНТІВ

А			
Ваков Арсен	235	Бюро економічної безпеки України	478
Аксьонов Андрій	239	В	
Акція протесту «Захисти Україну – зупини переверт» [листопад–грудень 2021 року]	472	Вакарчук Святослав	249
Англомовна газета «KyivPost»	472	Вакцина	478
Антимонопольний комітет України	474	Вакцина російського виробництва «Спутник V»	479
Арахамія Давид	239	Венедіктова Ірина	250
Ахметов Рінат	240	Верещук Ірина	250
		Верховна Рада України	480
Б		Вирок Сергієві Стерненку	481
Байден Джозеф		Вовк Павло	251
Робінетт молодший	243	Г	
Баканов Іван	243	Газета «Літературна Україна»	481
Банкова	474	Газогін «Північний потік-2»	481
Беленюк Жан	244	Галантерник Володимир ..	251
Беркутівці	244	Галущенко Герман	252
Білорусь	474	Генеральна Прокуратура України	484
Богатирьова Раїса	244	Генеральний Прокурор України	253
Богдан Андрій	244	Гнатенко Валерій	254
Богдан Андрій, Данилюк Олександр, Гончарук Олексій, Рябошапка Руслан, Аваков Арсен	245	Гогілашвілі Олександр	254
Брусило Ігор	245	Голованов Василь, Влащенко Наташа, Діордіца Назар ...	254
Бужанський Максим	246	Голодомор	484
Буковель	478	Гончарук Олексій	255
Бурба Василь	246	Горенко Євген	256
Бутусов Юрій	248	Грановський Олександр ..	256
		Грибаускайте Даля	256

Гройсман Володимир,
Смешко Ігор,
Ляшко Олег 257
Грудінін Павло 257

Данілов Олексій 257
Демченко Руслан 258
Депутати від ОПЗЖ
[Опозиційної платфор-
ми – За життя] 262
Депутатська група
«Довіра», депутатська
група «За майбутнє» 262
Державна програма
«Велике будівництво» .. 485
Державне бюро
розслідувань 485
Деркач Андрій 263
Дмитрук Артем 264
Добкін Михайло 264
Додон Ігор 264
Домбровськіс Валдіс 265
Донбас 485
Дубінський Олександр 265
Дудка Володимир 268

Ердоган Раджеп Таїп 268
Ефіри Савіка Шустера 268

Євромайдан 486
Європа 486
Європейський союз 486
Єрмак Андрій 269
Єрмак Андрій,
Демченко Руслан 277

Єрмак Андрій,
Татаров Олег 277
Єрмак Андрій,
Шефір Сергій 278
Єрмак Андрій, Шефір Сергій,
Тимошенко Кирило 278

Железняк Ярослав 279
Жуков Віталій 279
Журналісти 279

Закон «Про внесення змін до
Земельного кодексу України
та інших законодавчих
актів щодо удосконалення
системи управління та
дерегуляції у сфері
земельних відносин» 487
Закон «Про забезпечення
функціонування української
мови як державної» 487
Закон «Про запобігання
загрозам національній
безпеці, пов’язаним із
надмірним впливом осіб,
які мають значну економіч-
ну або політичну вагу
в суспільному житті
(олігархів) 488
Закон про народовладдя
через всеукраїнський
референдум 496
Законопроект «Про внесення
змін до Кримінального
кодексу України щодо

відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» 494	Ковалів Юлія 325
Законопроект № 5600 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпе- чення збалансованості бюджетних надходжень»...495	Колективний Захід 499
Звягільський Юхим 279	Коломойський Ігор 325
Зеленський Володимир ... 281	Комарницький Денис 327
Зеленський Володимир, Єрмак Андрій 311	Комельчук Юрій 328
Зеленський Володимир, Разумков Дмитро 313	Кононенко Ігор, Столар Вадим 328
Земан Мілош 313	Конституційний Суд України 499
Зміни в Кабінеті Міністрів (листопад 2021 р.) 495	Конституція України 499
І ванісов Роман 313	Коронавірус 500
Інститут «тітушок» 497	Корпорація «Індустріальний союз Донбасу» 500
К абінет Міністрів України498	Корупція 500
Кабінет Міністрів України 2021 року 498	Костюк Юрій 328
Кадиров Рамзан 314	Кравець Андрій 329
Камельчук Юрій 314	Кравець Ростислав 329
Кива Ілля 314	Кравченко Юрій 330
Кичун Віктор 321	Кравчук Леонід 330
Ківалов Сергій 321	Кремінь Тарас 330
Кіркоров Філіп 322	Кремль 500
Кличко Віталій 322	Крим 501
Козак Тарас 323	Кубраков Олександр, Ляшко Віктор 331
	Кузьмишина Олена 331
	Кулеба Олексій 331
	Куликовський Денис 332
	Кучма Леонід 333
	Л азебна Марина 333
	Лерос Гео 334
	Локдаун 502
	Лукашенко Микола 336
	Лукашенко Олександр 336

Лукашенко Олександр та його оточення	347	Місто Одеса	508
Львівська область	502	Місто Чорнобиль	509
Львовчкін Сергій	347	Монобільшість у Верховній Раді ІХ скликання	509
Любченко Олексій	347	Моравецький Матеуш, Качинський Ярослав, Марін Ле-Пен, Орбан Віктор, Абаскаль Сантьяго	259
М айдан	502	Мураєв Євген	360
Марченко Оксана	348	Н аумов Андрій	361
Медведев Дмитро	348	Науседа Гітанас	361
Медведчук Віктор	349	Нафтопродуктопровід «Прикарпатзахідтранс»	509
Медведчук Віктор, Козак Тарас, Путін Володимир	356	Національна акціонерна компанія (НАК) «Нафто- газ України»	510
Мельник Вадим	356	Невідомі політичні адресати	362
Мендель Юлія	357	Нескоромний Дмитро	363
Меркель Ангела	357	Нова влада Німеччини	510
Мессенджер Viber [укр. Вайбер]	504	Нова редакція українського правопису [2019 рік]	510
Мешков Юрій	358	Новосад Ганна, Мандзій Любомира, Шкарлет Сергій	363
Микитась Максим	358	О б'єднання «За Велике будівництво»	511
Милованов Тимофій	358	Об'єднання політичних партій «Батьківщина» і «Слуга народу»	511
Митрополит Онуфрій	359	Окружний адміністративний суд Києва (ОАСК)	511
Міжфракційне депутатське об'єднання «Розумна політика»	504		
Мікітен Сергій	359		
Міністерство внутрішніх справ України	506		
Міністерство доходів і зборів України	506		
Міністерство з питань стратегічних галузей промисловостей	507		
Місто Донецьк	507		
Місто Київ	507		
Місто Львів	508		

Окружний адміністративний суд Києва й Печерський районний суд	513	Порошенко Петро, Зеленський Володимир	379
Олігарх	363	Порошенко Петро, Тимошенко Юлія	380
Омельченко Олександр	363	Портман Роб	380
Омельченко Олександр, Черновецький Леонід, Попов Олександр, Кличко Віталій	364	Портнов Андрій	380
Опоблоківці	364	Пресмарафон Володимира Зеленського 26 листопада 2021 року	516
Офіс Президента України	514	Призначення Ірини Венедіктової на посаду Генерального прокурора	519
П алиця Ігор, Олійник Святослав, Шаповалов Юрій, Дубінський Олександр ..	364	Притула Сергій	381
Павлюк Ілля	365	Прізвище Свиначуки	520
Пальчевський Андрій	366	Пройдаков Артур	381
Пашинський Сергій	367	Протасевич Роман	381
Перший рік президентства Володимира Зеленського...	515	Путін Володимир	382
Петров Володимир	367	Путін Володимир, Лукашенко Олександр ..	409
Північноатлантичний альянс (НАТО)	516	Р абінович Вадим	411
Підпалій В'ячеслав	368	Рада національної безпеки і оборони України	520
Піховшек В'ячеслав	368	Радев Румен	412
Плав'юк Микола	368	Разумков Дмитро	412
Плівки Павла Вовка	516	Разумков Дмитро та його команда	426
Подоляк Михайло	368	Разумков Дмитро, Арахамія Давид	427
Подоляк Михайло, Арестович Олексій	369	Революція Гідності	521
Політика	516	Резніков Олексій	427
Поліщук Олег	369	Рибін Валентин	428
Попов Олександр	369	Родина помічника народного депутата	
Порошенко Петро	370		

Миколи Тищенка	Степанов Максим	435
Віталія Сітака	Стерненко Сергій	435
Російська мова	Стефанчук Дмитро	435
Російськомовний	Стрілець Руслан	437
українець	Студія «Квартал-95»	547
Росія	Сучасні воєнні дії на	
Росія, Білорусь	Сході України	547
Саакашвілі Міхеїл	Таран Андрій	437
Сенніченко Дмитро	Татаров Олег	438
Симоненко Антон,	Телевізійний канал	
Теліженко Андрій,	«1+1»	548
Журавель Петро	Телевізійний канал	
Система правління	«Наш»	549
Віктора Януковича	Телевізійний канал	
Система правління Володи-	«Україна»	549
мира Зеленського	Телевізійні канали «112	
Скибін Рустем	Україна», NewsOne та ZIK	550
Скічко Олександр	Телевізійні канали	
«Словник російської	«5 канал», «Прямий»	551
пропаганди»	Телевізійні канали	
Служба безпеки України ..	Ріната Ахметова	551
Смешко Ігор	Терехов Ігор	439
Смирнов Андрій	Тимошенко Антон	442
Смолій Яків	Тимошенко Кирило	442
Собчак Анатолій	Тимошенко Юлія	443
Собчак Ксенія	Тимчасово окуповані	
Соціальна меража	Росією Крим і Донбас	552
Facebook	Тисяча гривень	
Спецоперація	за вакцинацію	552
«Вагнергейт»	Тихановська Світлана	446
Стаття Володимира Путіна	Тихановський Сергій	446
«Про історичну єдність	Тищенко Микола	447
росіян та українців»	Ткаченко Олександр	450
Стахів Остап	Торнер Дмитро	451

Третьякова Галина	451	Фракція «ОПЗЖ»	
Тригубенко Сергій	451	[«Опозиційна партія –	
Трофімов Сергій	452	За життя]	565
Тупицький Олександр	452	Фракція «Слуга народу» ..	566
Турчинов Олександр	453	Фукс Павло	455
У країна	552	Х омчак Руслан	456
Українська земля	558	Ч аус Микола	456
Українська культура	558	Члени політичної партії	
Українська мова	559	«Слуга народу»	457
Українська політична		Черниш Олексій	458
партія «Батьківщина»	560	Черновецький Леонід	458
Українська політична			
партія «Голос»	560	Ш аблій Гліб	459
Українська політична партія		Шарій Андрій	459
«Демократична сокира»	561	Шевченко Євген	460
Українська політична		Шефір Сергій	460
партія «Європейська		Шкарлет Сергій	462
солідарність»	561	Шмигаль Денис	462
Українська політична		Шнайдер Михайло	463
партія «Наші»	563	Шпір Михайло	463
Українська політична		Шурма Ростислав	464
партія «Слуга народа» ...	563	Шустер Савік	464
Українська		Шуфрич Нестор,	
православна церква	564	Кондратюк Олена,	
Український		Колтунович Олександр,	
культурний фонд	565	Івченко Вадим,	
Український реформатор....	453	Разумков Дмитро,	
Українські газосховища ...	565	Власенко Сергій,	
Українські олігархи	453	Южаніна Ніна,	
Українці	454	Королєвська Наталія,	
Ф едоров Михайло	455	Шахов Сергій,	
		Батенко Тарас	465

Ю раш Андрій 465	Яценко Володимир 469
Ющенко Віктор 465	2020 рік 470
Я нукович Віктор 466	2021 рік 470
Ярош Дмитро 467	5 листопада 2021 року 471
Яценко Антон 468	26 листопада 2021 року ... 472

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
РОЗДІЛ 1. Мовна політика, мовне законодавство, соціолінгвістика, політична лексикографія: найновітніші виміри	5
I.1. Легітимізація Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної»	6
I.2. Зміст, рекомендації «Словника російської пропаганди»	10
I.3. Соціолінгвістичні новації 2021 року	17
Література до розділу I	23
РОЗДІЛ II. Лексико-семантична система української мови в найновітнішому динамічному представленні	26
II.1. Лексема вакцина – слово року: семантичний словотвірний, синтагматичний аналіз	26
II. 2. Апелятивні лексико-словотвірні інновації ...	40
II. 3. Онімні лексико-словотвірні інновації	64
Література до розділу II	99
РОЗДІЛ III. Динамічні процеси у фразеологічній системі української мови	103
III.1. Прецедентний усталений зворот «Вовина тисяча»	103
III.2. Коронавірусна фразеологія	110
Література до розділу III	113

РОЗДІЛ IV. Новітня перифрастична сфера	115
IV. 1. Перифрастичний портрет президентів України, інших держав	117
IV. 2. Перифрастичний портрет президента Росії Володимира Путіна	122
IV. 3. Перифрастичні зв'язки хороніма <i>Росія</i>	173
IV. 4. Перифрастична сфера 2021 року: онома- сіологічне тло, семантична структура, конотативний потенціал	186
IV. 4. 1. Перифрази семантичного типу «Людина»	192
IV. 4. 2. Перифрази семантичного типу «Суспільний розвиток»	210
Література до розділу IV	217
Список використаних джерел і їх скорочень до розділів I– IV	223
РОЗДІЛ V. Суспільно-політичні описові найменування сьогодення: лексикографічний вимір	233
V.1. Семантичний тип «Людина»	235
V.2. Семантичний тип «Суспільний розвиток» ..	470
Список використаних джерел до розділу V	566
ВИСНОВКИ	573
Алфавітний покажчик реєстрових компонентів	579

СТЕПАНЕНКО Микола Іванович

**ПУБЛІЦИСТИЧНО-ПОЛІТИЧНИЙ
ДИСКУРС 2021 : ЛЕКСИКО-СЛОВОВІРНІ
ІННОВАЦІЇ, ПЕРИФРАСТИЧНИЙ РЕСУРС**

Монографія
Наукове видання

Літературний редактор – *Ніна Степаненко*

Відповідальний за випуск – *Марина Навальна*

Художньо-технічний редактор – *Андрій Тимощук*

Дизайн та верстка – *Олександра Коркоша*

Формат 60x84 ¹/₁₆. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 34,3. Тираж 300 прим. Зам.№ 23-12.

Видавництво та друк
ФОП Іванченко І. С.

пр. Тракторобудівників, 89-а/62, м. Харків, Україна, 61135
тел.: +038(050/093) 40-243-50.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої діяльності до державного
реєстру видавців, виготовників та розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4388 від 15.08.2012 р.

monograf.com.ua

